

Septuaginta inter-
pretū pura. et ut ab
eis in grecū versa est
editio pmaneret: su-
pplue me micromaci epus sanc-
tissime atq; doctissime impelle-
res. ut tibi hebreā volūntia lati-
no sermone transferre. **Q**uā em
semel aures hoīm occupauerat
et nascentis ecclie roborauerat
fidem: iustū erat eciam nro silē-
tio cōprobari. **N**unc vero cū p
uarietate regionū diuisa fegan-
tur exemplaria. et germana il-
la antiq; que trās lato corrupta
sit atq; violata: nri arbitriū pu-
tas ā eplurib; iudicare qd verū
sit. aut nouū opus ī veteri ope-
rudere. illudentib; q; iudeis corni-
cum ut dicūt oculos configere.
Alexandria et egiptus in septu-
aginta suis elychinū laudāt auc-
torem. **C**onstantinopolis usq;
ad antiochia luciani nris p-
bat eēplaria. **M**edie inter has
provincie. palestinos codices le-
gunt. quos ab origine elabo-
ratos eusebius et pāphl; vul-
gauerūt: totusq; orbis hac inf-
se trifaria varietate opingnat.
Et certe origines nō solū eēpla
oposuit. qtuor edicionū e regio-
ne singula verba describēs. ut
vnius dissencies statim ceteris ī-
ter se dsencientib; arguatur. sed
quod maioris audicie est medi-

tone septuaginta theodoionis
edicionē miscuit. asteriscis vide-
licet designans que min; au fu-
erant. i uigulis. que exsupfluo
videbatur apposita. **S**i igit ali-
is licuit non tenere. quod semel
susceperāt et post septuaginta
cellulas que vulgo sine aucto-
re iactāt sigulas cellulas apue-
ere. **H**oc q; in ecclis legitur. qd
septuaginta nescierūt. cur me nō
suscipiant latini mei. qui in vi-
olata edicione veteri ita nouā
condidi. ut laborem meū hebre-
is. et quod hys manus ē aplis
auctorib; pben: **S**cripsi in p-
librū de optimo gñe interpretan-
di. ostendēs illa. de euāgelio eg-
egipto vocauī filiū meū i quo-
niam. nazareus vocabit. et vi-
debunt inquē cōpūxerūt. et il-
lud apli que oculus non vidit
nec auris audiuit nec ī cor hoīs
ascendit. que pparauit deus dili-
gentib; se. ceteraq; hys similia: ī
hebrō libris inueniri. **C**erte apo-
stoli et euāgeliste septuaginta ī-
terptes nouerant. **E**t unde eis h
dicere que in septuaginta inter-
pretes non habēt: **C**ristus deus
noster utriusq; testamenti cōdi-
tor ī euāgelio scdm iohem. q
credit inqt in me sicut dicit scrip-
tura. **F**lūmīa de ventre eius flu-
ent aque viue. utiq; scriptū est:
qd saluator scriptū esse testat.

KÖNIGLICHES
STAATSBIBLIOTHEK
MÜNCHEN

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACHENSIS

Cum. 63 am

2° Inc. s. a. 197^m

K. Hof- und Staatsbibliothek München.

Aus den Beständen der K.
Kreis- und Studienbibliothek
Dillingen
überwiesen, Juli 1915.

Hain 3032 (Bl. 267-585) = 6W42.02

Ubi scriptū ē: Septuaginta nō
hēnt apocrypha nescit ecclia. Ad
hebreos ergo reuertendū ē: unde
et dñs loquitur. et discipuli ex-
empla psumūt. Hec pace vete-
rum loquor. et obrectatorib⁹
meis tantū respondeo. quī canī-
no dente me rodunt in publico
detrahētes. legētes in angulis.
idē accusatores et defensores cū
ī alijs pbēt qd ī me reprobat:
quasi virtus et viciū non ī reb⁹
sūt. sed scdm auctorē mutet. Ce-
terū meminī editionē septuagi-
ta fūllatoris olim de greco emē-
datā tribuisse me nr̄is. Nec mi-
mū debere estimari eos quos
incoventu fr̄um semp edissero.
Et quod nūc dabrielamin. idēst
verba dñi interpretat⁹ sum: id-
circo feci. ut in egricabiles mo-
ras et siluā nominū que scrip-
torū confusa sunt vicio sensuū-
q; barbariē aptius et p̄uersum
cola digererē michi metip̄i et me-
is iuxta hyl̄mentū canēs si au-
res surde sunt ceterorū. **Incipit li-
ber paralipomeōn primus.**

Ham. leth. enos.
caynā malalehel
iareth. enoch ma-
thusalem. lamech.
noe. sem. cham.
et iaphet. Filij iaphet. gomer.
magog. maday. et iauan. thu-
bal. mosoch. et tyras. Porro fi-

lij gomer: ascenez. et rifa. et tho-
gorima. Filij aut iauan. helisa
et tharsis. cethym. et dodanim.
Filij thā. ch⁹. et melcā. phut.
et canaā. Filij aut chus. laba
et emla. sabatha. et rechema. et
sabathata. Porro filij rechema
sabaa. et dadan. Chus autem
genuit. nemroth. Ite cepit po-
tens esse in terra. Moscaym. ve-
ro genuit ludim. et anamin. et
laabim. et neproim. phethrosi
quoq; et chasloim. de q̄bz egres-
si sunt philistini. et capthuri.
Chanaan vero genuit sydonē.
pmogenitū suū et etheū. iebuse-
um. q; et amorreū. gergesseum
et eueūq; et aracheū. et almeū.
aradum. quoq; et samareū. et
ematheum. Filij sem. elam. et
asur. et arfaxat. et lud. et aram
et hus. et hul. et gothor. et mo-
soch. Arfaxat. autem genuit sa-
la. qui et ip̄e genuit heber. Por-
ro hebi nati sunt duo filij. No-
men unū phaleth. quia in diebz
eius diuisa ē terra. et nomē fra-
tris ei⁹ iectan. Iectan aut genu-
it helmodad. et saleph. et aser-
moth. et iare. adiorā. quoq; et
uzal. et deda. ebal. et jani. et abi-
mahel. et laba. necnō et ophir
et ephila. et jobab. Om̄es isti fi-
lij iectan. sem. arfaxat. sale. he-
ber phalet ragau serur nach-
or thare abram iste ē abrahā

Filij autē abrahā ysaac et isma-
hel: et hęc gñationes eorū. **P**ri-
mogenit⁹ ismahelis. nabaiot
et cedar. et abdehel. et maplam.
et masma. et duma. massa. ad-
ad. et thema jahur. naphis. red-
ma. **H**ij sunt filij ismahel. **F**i-
lij autē cethure concubine abra-
hā: quos genuit zamrā iecsan
madā madian ielboth et sue.
Porro filij iecsan: saba. et da-
dan. **F**ilij autē madiā: epha et
opher. et euoth et abida et hel-
daa. **O**mnes hij filij cethure. **G**e-
nuit autē abrahā ysaac cui⁹ fi-
lij erant elau et isrl. **F**ilij elau
elipha: rauhel seyr iaus ielam
thore. filij elipha: themā omer
sephi gethē tene: thamna ama-
lech. **F**ilij autē rauhel naab za-
ra zāma maza. filij seyr lothā.
sobal sebeon ana dilon eser di-
san. **F**ilij lothan: hori humā
alioimā. **S**oror autē lothan fu-
it thāna. **F**ilij sobal aliā et ma-
naath et ebal et sephir et onam.
Filij sebeon aia et ana filij ana
dilon. **F**ilij dilon: hamarā et
elaban et iethrā et charan. **F**ilij
eser: balaan et anā et iarchā. **F**i-
lij dilon: us et aram. **I**ti sunt
reges qui impauerāt ī frā edō
anteq̃m esset rex sup filios isrl.
Bale filius beor: et nomē ciui-
tatis ei⁹ denaba. **M**ortu⁹ ē autē
bale: et regnauit. pro iobab fi-

lius zare debofra. **C**ūq; iobab
fuisset mortuus: et regnauit p
eo husam de terra themanorū.
Obijt quoq; husam: et regna-
uit. pro adad fili⁹ badad. qui
percussit madiā ī frā moab. **E**t
nomē ciuitatis eius auith. **C**ū
q; adad fuisset mortu⁹: regna-
uit. pro semla de masrecha. **S**;
et sela mortuus est: et regnauit
pro eo saul deroboth que iux-
ta annē sita ē. **M**ortuo quoq;
saul: regnauit. pro balauā fili-
us archobor. **S**ed et hic mortu⁹
est: et regnauit. pro adad cui⁹
urbis fuit nomē phō. **E**t appel-
lata est uxor ei⁹ meeabel: filia
matred filij mezaab. **A**dad at
mortuo: duces p regib; ī edō
esse ceperūt. **D**ux thamna. dux
alua. dux iethelbeth dux coliba-
ma dux hela dux phimon dux
cenez. dux theman. dux map-
sar. dux mabdiel. dux iram.
Hij duces edom.

Filij autem israhel: ruben.
symeō leui iuda ysaachar.
et zabulon dan iosep beniamī
nephtalim gad aser. **F**ilij iuda
her onā sela. **T**res isti nati sūt
ei: de filia sue chananitidis. fuit
autē her p̃mogenit⁹ iuda mal⁹
coram dñō: et occidit eū. **T**ha-
mar autē uxor eius: peperit ei
phares et zarā. **O**mnes ergo filij
iuda q̃nq;. **F**ilij at phares: her-

rom et annul. **F**ilij quoque zare:
zameri. et ethan et enan. chalcad
quoque et darda. simul quoque. **F**i-
lij charmi: achar qui turbavit
isrl et peccavit in furto anathe-
matis. **F**ilij ethan: azarias. **F**i-
lij autem esrom qui nati sunt ei:
ieramehel. et ram et calubi. hic
est caleph. **P**orro ram genuit
aminadab: aminadab autem ge-
nuit naalon principem filiorum iu-
da. Naalon quoque genuit sal-
ma: de quo ortus est booz. **B**o-
oz vero genuit obed: qui et ipse
genuit isai. **I**sai autem genuit pri-
mogenitum heliab: secundum abi-
nadab. tertium symmaha quar-
tum nathanael. quintum raddai
sextum aso septimum david: quo-
rum sorores fuerunt saruia et a-
bigail. filij saruie: abisai ioab
et asahel tres. **A**bigail autem ge-
nuit amasa: cuius pater fuit ge-
ther ismahelites. **C**aleb vero fi-
lius esrom accepit uxorem nomine
azuba: de qua genuit ierioth.
Fueruntque filij eius iaser et sobab
et ardo. **C**umque mortua fuisset
azuba accepit uxorem caleb e-
phrata: que peperit ei ur. **P**or-
ro ur genuit uri: et uri genuit be-
selehel. **P**ost hec ingressus est
esrom ad filiam machir patris ga-
laad: et accepit eam cum esset an-
norum sexaginta. **Q**ue peperit ei se-
gub: sed et segub genuit iair et

possedit vigintitres civitates in
terra galaad. **L**epitque gessur et
aran oppida iair: et canath et
viculos eius sexaginta civitatum.
Omnes isti filij machir patris ga-
laad. **C**um autem mortuus esset
esrom: ingressus est caleb ad ephra-
ta. **H**abuitque esrom uxorem abi-
a: que peperit ei assur patrem te-
chue. **N**ati sunt autem filij ierame-
hel. primogenitum esrom ram pri-
mogenitus eius: et buma et arā
et alon et achia. **D**ixitque uxorem
alteram iheramehel nomine at-
thara: que fuit mater onā. **E**t
et filij ram primogenitum iherame-
hel fuerunt moos ioamin et ach-
ar. **O**nam autem habuit filios se-
mei et iadan. **F**ilij autem semei:
nadab et abythur. **N**omine vero
uxoris abythur abiahil: que pe-
perit ahobban et molid. **F**ilij
autem nadab: fuerunt saled et ap-
phaim. **M**ortuus est autem saled
absque liberis. **F**ilij vero appha-
im iesi: qui iesi genuit selsan. **P**or-
ro selsan genuit ahalai. filij autem
iaday fratres semei yether et yona-
than. **S**ed et iether mortuus est
absque liberis. **P**orro ionathā
genuit phalech et ziza. **N**ati fuerunt
filij ieramehel primogenitum esro.
Selsan autem non habuit filios
sed filias: et servum egyptum nomine
icraa. **D**editque ei filiam suam ux-
orem: que peperit ei etheci. **E**theci

3.
aut genuit nathan: et uathan
genuit zabad. zabad q; genuit
ophal: et ophal genuit obed.
Obet genuit iehu: iehu genuit
azaria. **A**zarias genuit helles:
et helles genuit helasa. **H**elasa
genuit sisamoy: sisamoy genuit
sellum. **S**ellum genuit itha-
mian ithamia autē genuit eli-
sama. **F**ilij autem caleb fr̄s ie-
ramehel: mesa primogenitus e-
ius: ipse ē pater ziph filij mare-
sa pr̄s hebron. **P**orro filij he-
bron chore et taphua et recem
et samina. **S**amina autē genuit
raam patrem ierchaam: et re-
cem genuit semmei. filius sem-
mei maon: et maon pr̄ bethsur.
Epha autē concubina caleb pe-
perit arā et mula et gezez. **P**or-
ro arā genuit gezez. filij iahad-
dai regam et ioachā et gesan et
phaled et epha et saaph. **C**on-
cubina caleb maacha peperit
saber et tharana. **G**enuit autē
saaph pater madmēna sue pa-
trem machbena: et prēm gaba-
a. **F**ilia vero caleb fuit achsa.
Hy erāt filij caleb filij vr̄s pmo-
geniti ephrata: sobal pater ca-
riathiarī. salma pr̄ bethleem.
ariph pr̄ bethgader. **F**uerūt au-
tem filij sobal. pr̄s cariathia-
rim. qui videbat dimidiū requi-
ecionū: et de cognatione caria-
thiarim. iethrei. et apudhei. et se-

mathei et maserei. **E**g hys egres-
si sunt saraitē et esthaholite. **F**i-
lij salma: bethleem et nethopha-
ti corone domus iacob. et dimi-
diū requiectionis sarai. **C**ogna-
tionis quoq; scribarū habitan-
tū ī iabes canētes atq; resonā-
tes: et in tabnaculis cōmoran-
tes. **H**y sūt canei: qui venerūt
de caloze patris domus rechab.

David vero hos ha- **III**
buit filios qui ei nati sūt
in hebron. **P**rimogenitū am-
mon. et achinoam israelide: se-
cundū daniel de abigail carme-
litide: terciū absolon filiū ma-
acha filie tholomey regis ges-
sur: q̄rtū adoniā filiū aggrith:
q̄ntū saphatiā et abital: sex-
tum iethrahā de egla uxore
sua. **S**ex ergo nati sunt ei ī he-
bron: ubi regnavit septē ānis
et sex mensibz. **T**riginta autē. et
tribz annis regnavit in iherlm.
Porro in iherlm nati sunt ei fi-
lij: symmaa et sobab et nathā.
et salomon q̄tuor de bethsua
filia amihel. **J**ebaar q; et heli-
sua et eliphaleth et noge et na-
pheg et iaphie necnō elisama.
et eliade et eliphaleg novē. **O**ēs
hij filij david absq; filiis concu-
binarū: habuerūtq; sororē tha-
mar. **F**ilius autē salomonis ro-
boā: cui abia filius genuit a-
sa. **D**e hoc quoq; natus est io-

saphat pater ioram: qui ioram genuit oziam: ex quo ortus est ioas: et huius amalias filius genuit azariam. Porro azarie filius ioatham procreavit achaz patrem ezechie: de quo natus est manasses: sed et manasses genuit amon patrem iosie. Filii autem iosie fuerunt: primogenitus iohanan. secundus ioakim tercius sedechias. quartus sellum. De ioakim natus est iechonias et sedechias. Filii iechonie fuerunt asir qui salathiel. melchiram. phadaia semeser. et iecania sama et nadabia. De phadaia orti sunt zorobabel et semel. zorobabel genuit mosollam ananiam et salomith. sorore eorum: alabam quoque et ohol et barachiam. et aladiam. ioseph seth quoque. Filius autem ananie phaltias pater iheseie: cuius filius raphaia. Huius quoque filius arnan: de quo natus est obdia. cuius filius fuit sechemias. Filius sechemie semeia: cuius filii attus et iegaal et baria. et naaria et saphat et selsa sex numero. Filius naarie: elioenai. et ezechias et ezricam tres. Filii elioenai odinia et heliasub et pheleia et acub. et iohanan et dalaiia et anan septem.

Illi iuda: phares esrom. et charini et ur. et subal. Habia vero filius subal genuit iaad de

quo nati sunt ahumai et laad. Hec cognationes sarathi. Ita quoque stirps ethan: iesrahel et iesema et iedebos. Nomen quoque sororis eorum asalel phumi. Phumiel autem pater gedor: et eser pater osa. Hi sunt filii ur. primo geniti ephrata patris bethleem. Assur vero patris thecuc erant duae uxores alaa et naara. Depit autem ei naara oozam et epher. et themani et aastari. Hi sunt filii naara. Porro filii alaa: sereth ysaar et ethnan. Eius autem genuit anob et soboba et cognatione aharel filii arum. Fuit autem iabes iudicus pater fratribus suis: et mater eius vocavit nomen illius iabes dicens: quia peperit eum in dolore. Inuocavit ergo iabes deum israel dicens. Si benedixes benedixeris michi. et dilataueris finibus meos: et fuerit manus tua mecum: et feceris mea malicia non opprobrium. Et prestitit deus quae precatus est. Zaleph autem frater sua genuit machir: qui fuit pater esthon. Porro esthon genuit bethrapha et phesse et tehinna patrem urbis naas. Hi sunt viri recha. Filii autem rechez: othomiel et saraia. Porro filii othomiel: achaz et maonathi. Maonathi genuit ophra. Saraia autem genuit ioab patrem vallis artificum. Ibi quoque

pe artifices erant. **F**ilij vero raleph filij iephone: hir et hela et nathē. **F**ilij quoque hela cenez. filij quoque ialel elziph et ziphathiria et asrahel. **E**t filij ezra: iether et mereth. et epher. et iahalo. **G**enuitque maria: et sammai et iesba preem esthamo. **D**eor quoque eius indaia peperit iareth patrem gedor: et heber patrem zochor et ichutiel preem zanoa. **H**ij autem filij birthe filie pharaonis quam accepit mered: et filij uxoris odaie sororis nathan patris reila carmi et esthamo qui fuit de machati. **F**ilij quoque symon: amon et rimma filius anan et thilon: et filij iesi zoeth et benzoeth. **F**ilij sela filij iude. her pater lecha: et laada pre mara: et cognationes domus operaciuu bissum. in domo iuramenti: et qui stare fecit solem. virique mendacii et securus et incedens: qui principes fuerunt in moab: et que reuersi sunt in lehem. **H**ec autem verba vetera. **H**ij sunt figuli habitantes in plantationibus et in sepibus apud regem in opibus eius: comorati quoque sunt ibi. **F**ilij symeon: namuel et iamim iarib. zara saul. **B**elum filius eius: mabsam filius eius: masma filius eius. **F**ilij masma: amihel filius eius: zachur filius eius: semmei filius

eius. **F**ilij semmei sedecim: et filie sex. **F**ratres autem eius non habuerunt filios multos: et uniuersa cognatio non potuit adequare summam filiorum iuda. **H**abituauerunt autem in berlabee et mola da et hasarsual et in ballaa. et in asom et in tholad et in bathuel et in orma. et in siteleg et in betmarchaboth et in asarsasum et in bethberai et in saari. **H**ec ciuitates eorum usque ad regem dauid: villeg quoque eorum etiam et aenremmon et thoren et asan ciuitates quoque: et uniuersi viculi eorum per circuitum ciuitatum istarum usque ad baal. **H**ec est habitatio eorum: et secundum distribuco. **M**osobab quoque et iemlech et iosa filius amasie et iohel iebu filius iosabie filij saraie filij asihel et elioenai et iacoba et isuaia et asaia et adihel et isumihel et banaia ziza quoque filius sephai filij allon. filij ydaia. filij semuri filij samai: isti sunt nominati principes in cognationibus suis: et in domo affinitatum suarum multiplicati sunt vehementer. **E**t profecti sunt ut ingrederentur in gador usque ad orientem vallis: et ut quererent pascua gregibus suis. **I**nvenierunt quoque pascuas uberes et valde bonas. et terram latissimam et quietam et fertilem: in qua ante habitauerant de stirpe cham. **H**ij ergo ve-

nerūt quos supra descripsim⁹
nominatim in dieb⁹ ezechie re-
gis iuda: et prusserunt tabna-
cula eorū ⁊ habitatores qui in-
uenti fuerāt ibi: ⁊ deleuerūt eos
usq; ad p̄sentem diem: habita-
uerūtq; p̄ eis quoniā v̄brim⁹
pascuas ibidem reppererūt. De
filijs quoq; symeon abierunt ī
montem seir viri q̄ngenti. habē-
tes p̄ncipes phalciam et naari-
am ⁊ raphaiā ⁊ ozihel filius ie-
si: et prusserunt reliquias que
evadere potuerāt amelechitarū:
et habitauerūt ibi pro eis usq;
ad diem hanc.

In quoq; ruben p̄moge-
nitū isrl: ip̄e quippe fuit p̄mo-
genitus ei⁹: s; cū violasset tho-
rum patris sui data sūt p̄mo-
genita ei⁹ filijs ioseph filij isrl:
et non ē ille reputatus in p̄mo-
genitum. Porro iudas qui e-
rat fortissim⁹ int̄ fratres suos:
de stirpe eius p̄ncipes germina-
ti sunt: p̄mogenita aut̄ reputa-
ta sunt ioseph. Filij ergo rubē
p̄mogeniti isrl: enoch et phal-
lu elrom et charmi filij iohel:
lamaia filius eius: gog filius
eius. semei filius eius. micha fi-
lius eius. rechia filius eius. ba-
al filius eius. beera filius eius:
quem captivū duxit theglatha-
lasar rex assyriorum: et fuit p̄n-
ceps in tribu ruben. Fratres aut̄

eius et om̄ia cognatio ei⁹ q̄n-
do numerabātur per familias
suas habuerunt p̄ncipes iehi-
hel et zachariā. Porro bala fi-
li⁹ azaz filij samma filij iohel:
ipse habitavit in aroer usq; ad
nebo ⁊ beelmeon. Contra oriē-
talem quoq; plagā habitavit
usq; ad introitū heremi ⁊ flumi-
ni eufraten. Altum quippe in-
mentorū numer⁹ possidebāt in t̄-
ra galaad. In dieb; aut̄ saul p̄-
liati sunt c̄tra agarenos et int̄-
fecerūt illos: habitauerūtq; p̄
eis in tabernaculis eorū in omni
plaga q̄ respicit ad oriētem ga-
laad. filij v̄o gad eregione eorū
habitauerūt in terra basan us-
q; selcha: iohel in capite. et sa-
phan sedis: ianaī aut̄ ⁊ saphat
in basan. Fratres vero eorū se-
cundū domos cognationū su-
arum: michael et mosollam ⁊
sebe ⁊ iozi et iathan. et zie. ⁊ he-
ber septem. Hy filij abiabil: filij
v̄ri filij iaza filij galaad. filij mi-
chael filij iefeli. filij geddo filij
buz. Fratres quoq; filij abdi-
hel filij guni p̄ncipes domus ī
familis suis: et habitauerūt ī
galaad et in basan et in vicis
eius: et in cunctis suburbanis
saron usq; ad finis. Om̄es
hy numerati sunt in dieb⁹ ioa-
than regis iuda et in dieb⁹ ihe-
roboam regis isrl filij ruben ⁊

gad et dimidie trib⁹ manasse :
virī bellatores scuta portantes
et gladios : et tendētes arcū etudi-
tiq; ad plia quadragintaquatu-
or milia et septingenti sexaginta
procedentes ad pugnam. dimi-
tauerūt contra agarenos : ihu-
rei vero et naphel et nodab pre-
buerūt eis auxiliū . Traditiq;
sunt in manus eorū agarenū et
vniūsi qui fuerant cū eis : quia
deū inuocauerūt cum pliarent :
et exaudiuūt eos eo quod credi-
dissent in eum . Leperūtq; omnia
que possederant camelos quinq;
ginta milia : et ovium ducēta quin-
quaginta milia . asinos duo mi-
lia : et animas hominū centū mili-
a . Vulnerati autē multi corru-
erunt . Fuit enī bellū dñi . Habi-
tauerūtq; pro eis usq; ad trans-
migrationē . Filij quoq; dimi-
die tribus manasse possederūt
fram a finibus basan usq; ba-
al hermon et sanir et montem
hermon . Ingens quippe mūs e-
rat . Et hi fuerāt principes dom⁹
cognationis eorū : efer . ieli et he-
liheli ezrihel et iheremia et odoia .
et iedihel viri fortissimi et potē-
tes : et nominati duces in famili-
is suis . Reliquerūt autē deū pa-
trū suorū et fornicati sunt post
deos populorū frē . quos abstulit
dñs coram eis : et suscitauit do-
min⁹ isrl spm phul regis assiri-

orum et spiritū teglatfalasar re-
gis assur : et transtulit ruben et
gad et dimidiā tribum manas-
se et adduxit eos in ale et i aboz
et ara et flumē gozan usq; ad
diem hanc .

Lij leui : gerson caath et
merari . Filij caath : amrā ysa-
ar hebron et ozihel . Filij amrā :
aaron moyses et maria . Filij
aaron : nadab et abiu eleazar
et ythamar . Eleazar genuit fi-
nees : et fitees genuit abisue .
Abisue vero genuit borci et bor-
ci genuit ozi : ozi genuit zaraiā
et zaraias genuit meraioth .
Porro meraioth genuit ama-
riam . et amarias genuit archi-
tob : architob genuit sadoch . et
sadoch genuit archimaas . Archi-
maas genuit azariā : azarias
genuit iohannā . iohānan ge-
nuit azariam . Ipse est qui sacer-
dicio functus est in domo quā
edificauit salomō in iherlm . Ge-
nuit autē azarias amariā : et a-
marias genuit architob . Archi-
tob genuit sadoch : et sadoch ge-
nuit sellum . Sellum genuit
helchiam : et helchias genuit a-
zariam . Azarias genuit zarai-
am : et zaraias genuit iosedech .
Porro iosedech egressus est cū
do transtulit dñs iudā et iherlm
per manus nabuchodonosor .
Filij ergo leui gerson caath et

merari. Et hec nomina filiorū
gerson: lobni et semei. Filij ca-
ath: amram et ysar. et hebrō
et oziheli. Filij merari: mooli
et muli. Hec autē cognationes
leui scdm familias eorū. Ger-
son: lobni filius eius: iaath fili-
us eius. zamma filius eius. io-
aa filius eius. addo filius eius.
zara filius eius: iethrai filius e-
ius. Filij caath: amminadab
filius eius: chore filius eius. a-
sir filius eius. helcana filius e-
ius. abiasaph filius eius. asir
filius eius. caath filius eius. uri-
el filius eius. ozias fili⁹ eius:
saul filius eius. Filij helcana:
amasaī et achimoth et helcana.
Filij helcana: sophai filius ei⁹:
naath filius eius: heliab filius
eius. iheroam filius ei⁹: helca-
na filius eius. Filij samuel: p-
mogenitus vallem et abia. Fi-
lij aut merari. mooli: lobni fi-
lius eius: semei filius ei⁹. oza fi-
lius eius. samaa filius ei⁹. ag-
gia filius eius: asaia filius ei⁹.
Hi sūt quos cōstituit dauid su-
per thronos dom⁹ dñi equo col-
locata est archa: et ministrabāt
coram tabernaculo testimoniū ta-
nētes donec edificaret salomō
domū dñi in iherlm. Stabant
autē iuxta ordinē suū in mīste-
rio. Hī vero sunt qui assiste-
bāt cū filiis suis de filiis caath: he-

man ranto: filius iohel. filij sa-
muel filij helcana filij iheroam
filij helihel filij thou filij suph
filij helcana. filij iohel filij ma-
ath filij amasaī filij helcana fi-
lij iohel filij azarie filij sophoni-
e filij chaath filij asir. filij abi-
saph. filij chore filij ysar filij
caath filij leui. filij israhel: et fē
eius asaph. qui stabat a dexte-
ris eius: asaph filius barachie. fi-
lij samaa. filij michael. filij ba-
saie filij melchie. filij athanai.
filij zara filij adaia. filij ethan
filij zama filij semei filij ieth filij
gerson filij leui. Filij autem me-
rari fratres eorū ad sinistram: e-
than filij chusi. filij abdi. filij
maloch filij asabie filij amasie
filij helchie filij amasaī. filij bō-
ni filij somer filij mooli. filij mu-
si filij merari filij leui. Fratres
quoq; eorū leuite: qui ordinati
sūt in cunctum ministerium ta-
bernaculi domus domini. Aa-
ron vero et filij eius adolebant
incensum sup altare olocausti.
et super altare thimmamatis. in
omne opus sancti sanctorum:
et ut prarentur pro israhel iux-
ta omnia que preperat moyses
secus dñi. Hī sunt autem filij
aaron. Eleazar filius ei⁹: fine-
es filius eius. abisue filius ei⁹
bocci filius eius. ozi filius eius.
zarana filius eius. merath filij

lius ei⁹. amaria filius ei⁹ archi-
tob filius eius. sadoch fili⁹ ei⁹:
archimaas fili⁹ eius. Et hec ha-
bitacula eorū p viros atq; con-
finia filiorū scilicet aaron iuxta
cognationes caathitarū. **I**psis
enī sorte contigerāt dederūt igit⁹
eis hebron in tra iuda et subur-
bana eius per circuitū: agros
autē ciuitatis et villas caleph fi-
lii iephone. **P**orro filijs aarō
dederunt ciuitates ad confugiē-
dum hebron et lobna et subur-
bana eius: iether quoq; et esthe-
mo cum suburbanis suis. sed
et helon et dabir cū suburbanis
suis: asan quoq; et bethsemes
et suburbana earū. **D**e tribu au-
tem beniamin gabee et subur-
bana eius: et almach cū subur-
banis suis: anathot quoq; cū
suburbanis suis. **O**mnes ciui-
tates tredecim: p cognationes
suas. **F**ilij autē caath residui
de cognatione sua. dederunt e-
dimidia tribu manasse in pos-
sessionē urbes decem. **P**orro fi-
lij gerson per cognationes su-
as de tribu ysachar et de tribu a-
ser et de tribu neptalim. et de tri-
bu manasse in basan urbes tre-
decim. **F**ilij autē merari p cog-
nationes suas de tribu ruben
et de tribu gad. et de tribu zabu-
lon. dederūt sorte ciuitates duo-
decim. **D**ederunt quoq; filij isrl

leuitis ciuitates et suburbana e-
arū. **D**ederuntq; p sortem e-
tribu filiorū iuda. et e-
tribu filiorū symeon. et e-
tribu filiorū beniamin urbes has
quas vocauerunt nominib; suis: et
hys qui erāt e-
cognatione filiorū caath.
Fuerūtq; ciuitates in terminis
eorū de tribu ephraim. **D**ederūt
ergo eis urbes ad cōfugiēdū sich-
em cū suburbanis suis. in mō-
tem ephraim et gazer cū subur-
banis suis: iecmaā q; cū subur-
banis suis. et bethoron similif
necnō et helon cū suburbanis
suis et gethsemon in eundē mo-
dum. **P**orro e-
dimidia tribu manasse aser et suburbana ei-
us. balaam et suburbana ei⁹:
hys videlicet qui de cognatione
filiorū caath reliqui erant. **F**ili-
j autē gerson de cognatione di-
midie tribus manasse gaulon
in basan et suburbana ei⁹: et as-
taroth cum suburbanis suis.
De tribu ysachar. ceders cum su-
burbanis suis. et dabereth cū
suburbanis suis: ramoth quo-
q; et suburbana eius. et anem
cum suburbanis suis. **D**e tribu
vero aser masal cū suburbanis
suis. et abdon similif: asach q;
et suburbana eius: roob cum
suburbanis suis. **P**orro de tri-
bu neptalim ceders in galilea et
suburbana eius: amon cum su-

burbanis suis: et cariathaim et suburbana eius. Filii autem merari residuis. de tribu zabulon. remmono et suburbana eius: et thabor cum suburbanis suis. Trans iordanem quoque re aduerso ihericho contra orientem iordanis de tribu ruben boso in solitudinem cum suburbanis suis: et iasfa cum suburbanis suis: eademque modum quoque et suburbana eius: et miphath cum suburbanis suis. Nechem et de tribu gad. ramoth in galaad et suburbana eius: et manaim cum suburbanis suis: sed et elebon cum suburbanis suis: et iezer cum suburbanis suis.

Porro filii **VII** suis. isachar: thola et phua iasub et symeron quatuor. Filii thola: ozi et raphaia. et ierihel et iemai et ieptem. et samuel princeps per domos cognationum suarum. De stirpe thola viri fortissimi numerati sunt in diebus dauid: viginti duo milia sexcenti. Filii ozi: israhia de quo nati sunt michael et obadia et iohel et iesia quique omnes principes: cum eis per familias et populos suos accincti ad prelium viri fortissimi: triginta sex milia. Multas enim habuerunt uxores et filios. Fratres quoque eorum per omnem cognationem isachar robustissimi ad pugnandum: octoginta septem milia nume-

rati sunt. Filii beniamin: bale et bochor et iadihel tres. Filii bale: elbon et ozi et ozihel et ierimoth et vrai quique: principes familias et ad pugnandum robustissimi. Nati autem eorum viginti duo milia et triginta quatuor. Porro filii bochor zamira et ioas et eliezer et helioenai. et amri et ierimoth et abia et anathut. et almathan. Omnes hi filii bechor. Nati sunt autem per familias suas principes cognationum suarum ad bella fortissimi: viginti milia et ducenti. Porro filii iadihel balan. Filii autem balan: iheus et beniamin et ahoth et channa. et iothan et tharsis et haifar. Omnes hi filii iadihel principes cognationum suarum viri fortissimi: decem et septem milia et ducenti ad prelium preces: sephai quoque et hapha filii hie et asim filii aer. Filii autem neptalim gasihel et gum. et aser et sellu filii bala. Porro filii manasse. esrihel: et cubinamque eius sira peperit machir preem galaad. Machir autem accepit uxorem filius suis haphim et sepha: et habuit sororem nomine maacha. Nomen autem sconi salphaath. Nati quoque sunt salphaath filie. Et peperit maacha uxorem machir filium: vocauitque nomen eius phares. Porro nomen fratris eius sares: et filii eius ulam et rehen. Filius

aut vlam bedan hy sunt filij ga-
 laad filij machir: filij manasse.
 Porro aut eius regina. peperit
 virum decor et abiezzer et moola.
 Erant aut filij semida ahim et se-
 chem. et leci et amiam. Filij aut
 ephraim suthala: bareth filius
 eius: thaath filius eius elada fili-
 us eius thaath filius eius: et huius
 filius zadab. et huius filius sutha-
 la et huius filius ezer. et elad. De-
 ciderunt autem eos viri geth indig-
 ne: quia descenderat ut invaderent
 possessiones eorum. Iuxta igitur
 ephraim pro eorum multis diebus:
 et venerunt fratres eius ut consolaretur
 eum. Ingressusque est ad ux-
 orem suam: que concepit et peperit
 filium et vocavit nomen eius bereia:
 eo quod in malis domus eius
 ortus esset filia autem eius fuit sa-
 ra: que edificavit bethoron in-
 feriozem et superiorem. et ozenzara.
 Porro filius eius rapha et re-
 seph et thale: de quo natus est tha-
 an. qui genuit laadan. Huius
 quoque filius ammiud qui genuit e-
 lisama de quo ortus est nun: qui
 habuit filium iosue. Possessio
 autem eorum et habitatio bethel cum
 filiabus suis: et contra orientem no-
 ran: ad occidentalem plagam gazec
 et filie eius: sicheu quoque cum fili-
 abus suis usque ala et filiabus eius:
 iuxta filios quoque manasse bethsa
 et filias eius: thanac et filias e-

nis mageddo et filias eius dor et
 filias eius. in his habitaverunt
 filij ioseph. filij israel. Filij aser:
 iemna et iesua et isui. et baria
 et sara soror eorum. Filij autem bari-
 a: heber et melchiel: ipse est pater
 barlaith. Heber autem genuit ie-
 phlat et somer et iothan et sua-
 a. sororem eorum. Filij iephalt pho-
 sech et chamaal et asoph. Hy fi-
 lij iephalt. Porro filij somer: a-
 hi et roaga et iaba et aram. Fi-
 lij autem helem fratres eius: supha et
 iemna. et selles et amal. Filij su-
 pha: sue. aruaphed. et sual et
 beri et ianra bosor et od et sam-
 ma et salula et iethran et bera.
 Filij iether: iephone et phalspha
 et ara. Filij autem olla: aree et an-
 hel et resia. Omnes hy filij aser:
 principes cognationum electi at-
 que fortissimi duces duci. Natus
 autem eorum etatis que apta esset ad
 bellum: viginti sex milia. **VIII**

Beniamin autem genuit bale
 primogenitum suum: asbal se-
 cundum ahara terciū. noaha quar-
 tum: et rapha quintum. fueruntque
 filij bale addaor et gera. et abi-
 ud: abisue quoque et nemani et
 ahoze sed et gera. et sephuphan
 et uram. Hy sunt filij ahod. prin-
 cipes cognationum habitaculum in
 gabaa: qui translati sunt in ma-
 nath. Mooma autem et achia et ge-
 ra ipse transtulit eos: et genuit

oza et abinud. Porro saarahi genuit in regione moab. post q̄ dimisit ulm. et bara uxore suas. Genuit aut de odes uxore sua iobab et sebua et mosa et molchom iehus quoq; et sethia et marmath. **H**y sunt filij ei⁹ p̄ncipes i familijs suis. **M**ehulim vero genuit achitob et elphaal. Porro filij elphaal: heber et misaam et samad. **H**ic edificauit ono et lod et filias eius. **B**ara aut et samma p̄ncipes cognationu habitanciu in abialo. **H**y fugauerunt habitatores geth. **E**t haio et selac et iherimoth et zabadia et arod et heder. michahel quoq; et iespha et ioaa: filij baria. **E**t zabadia et mosolla et ezei et heber et elamari. et iezlia et iobab: filij elphaal. **E**t iaci et zechri. et zabdi. et helioenai. et selethai. et heliel. et adaia et baria. et samarath: filij semei. **E**t iesphan et heber et helihel et abdon et zechri et hanan. et anania et ailā et anathothia et iephdaia et phanuhel: filij selac. **E**t samfari. et sooria. et otholia. et iersia. helia. et zechri: filij ieroa. **H**y p̄ncipes et cognationu p̄ncipes: q̄ habitauerunt in iherlm. **I**n gabaon aut habitauerunt abigabaon et nomen uxoris eius maacha: filiusq; eius p̄mogenitus abdon et sur et cis et ba-

al et nadab: gediur quoq; et ahio et zachar et macelloth. **E**t macelloth genuit samaa. **H**abitaueruntq; eē aduerso fratri suoz in iherlm cū fratrib; suis. **A**er at genuit cis: et cis genuit saul. Porro saul genuit ionathan et melchisue et abinadab et helbaal. **F**ilius aut ionathā meribbaal: et meribbaal genuit micha. **F**ilij micha phiton et melech et thara. ahaz: et ahaz genuit ioada et ioada genuit almoth et asmoth et zamri. Porro zamri genuit mosa. et mosa genuit baana: cuius filius fuit rapha de quo ortus est elasa. q̄ genuit asel. Porro asel sex filij fuerūt hys nomib;: ezricam. bochru. ismahel. saria. abadia. anan. **O**mnes hy filij asel. **F**ilij aut esech fr̄s eius: ulam p̄mogenitus. et hys sc̄ds: et heliphaletq; terci⁹. **F**uerūtq; filij ulam viri robustissimi. et magno robore tendētes arcū et multos habentes filios ac nepotes: usq; ad centum quinquaginta milia. **O**mnes hy filij beniamin. **I**X **M**ultus ergo isrl diminueratus est. et summa eoz scripta ē i libro regum isrl et iuda translatisq; sunt in babilonē propter delictum suū. **Q**ui aut habitauerūt p̄m in possessionibus et in urbib; suis isrl. et sac-

3.

dores et leuite et nathinnei: cō-
morati sunt in iherlm de filiis iu-
da et de filiis beniamin. De filiis
q̄ ephraim et manasse othei fi-
lius amud. fili⁹ emri. fili⁹ om-
rai fili⁹ bonni. De filiis phares
fili⁹ iuda. et de siloni: asaia pri-
mogenuus et fili⁹ eius. De fili-
is aut zara: iehuel et fr̄es eorū
secenti nonaginta. Porro de fi-
liis beniamin: salo filius mo-
sollam fili⁹ oduia fili⁹ asana. et
iobama filius ieroam et helā fi-
lius ozi fili⁹ mochozi et mosol-
lam fili⁹ saphacie fili⁹ rahuel.
fili⁹ iebanie et fr̄es eorū p fami-
lias suas nongenti quinquagita-
se. Om̄es hy p̄ncipes cognati-
onū. p domos patrū suor. De
sacerdotib⁹ aut iedaia ioiarib⁹
et iachim azarias q̄ filius helch-
ie fili⁹ mosollam fili⁹ sadoth fi-
li⁹ meraioth fili⁹ architob ponti-
fec dom⁹ dei. Porro adaias fili-
us ieroā fili⁹ phasor fili⁹ melchi-
a et maasia filius adihel fili⁹ iez-
ra fili⁹ mosollam. fili⁹ mosolla-
moth fili⁹ emmer: fr̄es q̄ eorū
p̄ncipes p familias suas mille
septingenti sexaginta fortissimi
robore ad faciendū opus m̄iste-
rii in domo dei. De leuitis aut se-
meia filius assub et fili⁹ ezricā fi-
li⁹ asebia de filiis merari. Sac-
bachar quoq̄ carpentarius et
galal et mathania filius m̄icha

fili⁹ zechri fili⁹ azaph et obdia fi-
li⁹ semeie. fili⁹ galal. fili⁹ ydithū:
et barachia filius asa fili⁹ helca-
na q̄ habitauit in atrijs metho-
phati. Ianitores aut sellum et
archub et thelmon. et ahimā: et
frater eorū sellum p̄nceps: usq̄
ad illud tempus in porta regis
ad orientem obseruabāt p vice⁹
suas de filiis leui. Sellū vero fi-
li⁹ chore fili⁹ abiasaph fili⁹ cho-
re cum fr̄ibus suis: et domo pa-
tris sui. Hy sunt choreite sup o-
pera m̄isterij: custodes vestibulo-
rum tabernaculi et familie eorū
p vice⁹ castrorū dñi: custodiētes
introitū. Finees aut filius elea-
zar erat dux eorū corā domino.
Porro zacharias filius mosol-
lamia ianitor porte tabernacu-
li testimonij. Om̄es hy electi in
ostiarios p portas ducenti du-
odecim et descripti in uillis. p̄ri-
is: quos constituit dauid et sa-
muel uidens in fide sua: tam ip-
sos quā filios eorū in ostijs do-
mus dñi et in tabernaculo vicib⁹
suis. Per quatuor uentos erant
ostiarij id ē ad orientē et occide-
tem et ad aquilonē et ad austrū.
fr̄es aut eorū in uicis moraban-
tur: et ueniebāt in sabbatis suis
de tpe usq̄ ad tempus. Hys q̄-
tuor leuitis creditus erat om̄is
m̄is ianitor: et erant super ece-
dras et thesauros dom⁹ domi.

Per giru quoq; templi domini morabant in custodijs suis: ut cu temp⁹ fuisset ipi mane aperirent fores. De hor; grege erant et sup vasa mīsterij. Ad nūm eū et inferebant vasa et efferebatur. De ipis et qui credita habebant utensilia sactuarij: preerat sile et vino et oleo et thuri et aromatib;.

Filij aut sacerdotū vngenta ex aromatib; cōficiēbant: et mathatias leuites p⁹ mogenit⁹ sellum thozite pfect⁹ eor; q in sartagine frigeabant.

Porro de filiis caath frīb; eor; sup panes erat p⁹positionis: ut semp novos p singula sabba⁹ta ppararent.

Hy sunt pncipes cantor; p familias leuitar; qui in cedris morabantur: ita ut die ac nocte iugit⁹ suo mīsterio deserviret.

Lapita leuitar; p familias suas pncipes manserūt in iherlm.

In gabaō aut cōmorati sunt p⁹ gabaon iahiel: et nomē uxoris eius maatha.

Filius p⁹mogenit⁹ eius abdon: et sur. et cis. et baal. et ner. et nadab. gedor q; et ahio. et zacharias. et macelloth.

Porro macelloth genuit semmaā.

Isti habitauerūt eregione fratrū suor; in iherlm cū frīb; suis.

Nec at genuit cis: et cis genuit saul.

Et saul genuit ionathan. et melchisue et aminadab. et elbaal.

Filius aut ionathan meribbaal: et meribbaal genuit mīcha.

Porro filij mīcha: phiton et melch et thara et ahaz.

Ahaz aut genuit iara: et iara genuit alama⁹th et azmoth et zamri.

Zamri aut genuit mosa: mosa vero genuit baana cui⁹ fili⁹ raphaia genuit elasa: de quo ortus est asel.

Porro asel sex filios habuit hys nomib;: ezricā borcheru ismahel saria obdia anan.

Hy filij asel.

Philistini aut pugnabant cōtra israhel: fugeruntq; viri israhel palestinos et ceciderūt vulnerati in mōte gelboe.

Cūq; appropinquassent philistei psequētes saul et filios ei⁹: percusserūt ionathan et aminadab et melchisue filios saul.

Et aggregatū est p⁹eliū cōtra saul: iuenerūtq; eū sagittarij. et vulneraverūt iactis.

Et dixit saul ad armiger; suū. Euagina gladiū tuū et interfice me: ne forte veniāt in cū rīsi isti et illudāt mīchi.

Voluit autē armiger eius hoc facē: timore perterrit⁹.

Arripuit ergo saul ensē: et irruit in eū.

Quod cū vidisset armiger eius videlicet mortuū esse saul: irruit etiā ipē in gladiū suū et mortuus ē.

Interijt ergo saul et tres filij eius: et omīs dom⁹ illi⁹ parit⁹ cōcidit.

Quo cū vidissent viri

isrl q̄ habitabant in campestri-
bus fugerūt: et saul et filijs ei⁹
mortuus dereliquerūt urbes su-
as et huc illucq; dispersi sunt: ve-
nerūtq; philistim et habitave-
rūt in eis. **D**ie igit̄ altero detra-
hētes philistim spolia resor: i-
uenerūt saul et filios eius iacē-
tes in monte gelboe. **L**unq; spo-
liassent eum ⁊ amputassent ca-
put. armisq; nudassent: miserūt
in frām suā. ut circūferret et os-
tenderet ydolorū templis ⁊ pplis.
Arma aut̄ eius cōsecrauerūt ī
fano dei sui: et corpus affixerūt
in templo dagō. **H**oc cū audis-
sent viri iabes galaad omnia
scilicet que philistim fecerāt su-
p saul: cōsurrexerūt singuli vi-
rorū fortū. et tulerunt cadaue-
ra saul et filiorū eius: attulerūt
q; ea in iabes et sepelierūt ossa
eorū sub quercū que erat in ia-
bes: et ieiunauerūt septem die-
bus. **M**ortuus ē ergo saul p̄
iniquitates suas: eo q; preua-
ricatus sit mandatū dñi quod
p̄ceperat ⁊ nō custodierit illud:
sed insup ecia phitonissam cō-
suluerit nec spauerit in dom̄io:
prop̄ qd et interfecit eū: et trās-
tulit regnū eius ad dauid filiū
Congregat⁹ **XL** ysaī.
ē igit̄ om̄is isrl ad dauid
in hebrō dicēs. **D**s tuū sum⁹.
et caro tua. **H**erī quoq; et nudi-

uftercius cum adhuc regnaret
saul: tu eras qui educebas ⁊ in-
roducebas isrl. **T**ibi enī dixit
dñs deus tuus. **T**u pascēs pplm
meū isrl: et tu eris p̄nceps sup
eū. **V**enerunt ergo omnes ma-
iores natu israhel ad regē in he-
bron: et inīit dauid cum eis fe-
dus coram dñō. **D**ixerūtq; eū
regem sup israhel: iuxta sermo-
nem dñi quē locutus est in ma-
nu samuhel. **A**bīit q; dauid ⁊
om̄is israhel in iherlm. **H**ec est
iebus: ubi erāt ieбусi habita-
tores terre. **D**ixerūtq; qui habi-
tabant in ieбус ad dauid. **N**ō
ingredieris huc. **P**orro dauid
cepit arcem syon: que est ciuitas
dauid. **D**ixitq; **O**m̄is qui p̄cul-
serit ieбусum in p̄mis: erit p̄-
nceps et dux. **A**scendit igit̄ p̄m⁹
ioab filius saruie: et factus est
p̄nceps. **H**abitauit aut̄ dauid
in arce: ⁊ idcirco appellata est ci-
uitas dauid. **E**dificauitq; urbē
in circuitu a mello usq; ad gū.
Ioab aut̄ reliqua urbis cōstrux-
it. **P**roficiēbatq; dauid vadens
et crescens: ⁊ dñs exercitū erat
cum eo. **H**y p̄ncipes viroꝝ for-
tūm dauid. qui adiunxerūt eū
ut reg fieret sup omēm israhel.
iuxta verbū dñi quod locutus
est ad israhel: et iste n̄s robu-
sior dauid. **I**esbaam filius aha-
moni: p̄nceps inter triginta. **H**

te leuauit hastam suā sup trece-
tos vulneratos . una uice . Et
post eum eleazar filius patruī
eius aboites : qui erat int̄ tres
potētes . **I**te fuit cū dauid in a-
phec dñi: quādo philistīm con-
gregati sūt ad locum illū ī pre-
lium . Et erat ager regionis illi-
us . plenus ordeo: fugeratq; po-
pulus a facie philistinorū . **H**y-
steterūt in medio agri : et defen-
derūt eum . **L**ūq; percussissent phi-
listeos: dedit dñs salutem mag-
nam pplo suo . **D**escenderūt autē
tres de triginta pñcipib⁹ ad pe-
tram in qua erat dauid ad spe-
lūcam odollam: quādo philis-
tīm fuerāt castrametati in ual-
le raphaim . **P**orro dauid erat
in presidio: ⁊ statio philistino-
rum in bethleem . **D**esiderauit
igit̄ dauid: ⁊ dixit . **O** si quis da-
ret michi aquā de cisterna beth-
leem: que ē in porta . **T**res ergo
isti p media castra philistinorū
pregerunt: et hauserūt aquam
de cisterna bethleem que erat in
porta: ⁊ attulerūt ad dauid ut
biberet . **Q**ui noluit: sed magis
libauit illam dño dicens . **A**b-
sit ut in cōspectu dei mei hoc fa-
ciam : et sanguinē uiroz istoz
bibam: quia in piculo anima-
rū suaz attulerūt michi aquā .
Et ob hāc causam noluit bibe-
re . **H**ec fecerunt tres robustissi-

mi . **A**bisai quoq; frater ioab
ipse erat pñceps trium: ⁊ ipse le-
uauit hastam suā contra trece-
tos vulneratos : et ipse erat int̄
tres notatissim⁹ : int̄ tres scds:
inditus et pñceps eoz . **D**erū-
tamen usq; ad tres pñmos non
peruenerat . **B**anaia filius io-
iade uiri robustissim⁹ qui multa
opa perpetrat de capsehel: ipse
percussit duos arihel moab . **E**t
ipse descendit et interfecit leonē
in media cisterna tpe nūis : et
ipse percussit uirū egiptiū . cuius
statura erat qñq; cubitorū : et
habebat lanceā ut liciatorum
tegentiū . **D**escendit igitur ad eū
cum uirga: et rapuit hastā qm̄
tenebat manu: ⁊ interfecit eum
hastā sua . **H**ec fecit banaia fili-
us ioiade . qui erat inter tres ro-
bustos notatissim⁹ : inter tri-
ginta primus . **D**erūtamen ad
tres usq; non peruenerat . **P**o-
suit autē eum dauid ad auricu-
lam suam . **P**orro fortissim⁹ ui-
ri in exercitu: asahel frater ioab .
et eleanan filius patruī eius de
bethleem: sammoth arodites .
helles plonites . iras filius ac-
res thecuites . abiezer anatothi-
tes . subochai usatites ilai abo-
thites . marai netophatites . he-
lech fili⁹ baana netophatites .
ethai filius ribai de gabaath fi-
lioz beniamin: banaia phara-

thionites. huarí de torrente ga-
az: abiel arabatites. azmoth
bauranites. eliaba salabonites.
filij assen gezoni. ionathan fili-
us saie ararithes. ahiam filius
sachar ararithes. eliphai filius
ur: epher meherathites. ahia
phellonites. ezro carmelites.
naarai filius azbi: iohel frater
nathan. mibaar filius agarai.
selech ammonites. naarai be-
rothites. armiger ioab filij sar-
uie: iras iethreus. gareb iethre-
us. urias hethreus: zabad fili-
us doli: adyna filius sechar rube-
nites princeps rubenitarum. et cum
eo triginta haana filius mach-
a et iosaphat mathanites. ozi-
as astharothites. semma et ia-
hihel filij hothan araozithes.
iedihel filius zamri et ioha fra-
ter ei: thosaites. helihel mahu-
mites et ieribai et iosoia filij el-
naem. et iethima moabites. eli-
hel et obed et iasihel de masobia.

Hic venerunt ad **XII**
dauid in sicleg cum adhuc
fugeret saul filium eius: qui erant
fortissimi et egregii pugnato-
res: tendentes arcum et utraq; ma-
nu fundis saxa iacientes: et diri-
gentes sagittas. De fratribus saul
ex beniamin. Princeps abiezec
et ioas filij samaa. gabaathi-
tes. et iasihel et phalleth filij az-
moth et baratha et iehu anatho-

10
tites. samaias q; gabaonites.
fortissimi inter triginta. et sup-
triginta: ieremias et iesihel et io-
hannan. et iezabad gadrothi-
tes. et luzai et ierimith et baali-
a et samaria et saphatia. ara-
phites. Helcana et iesia. et azra-
hel et ioezer et iesbaam de rare-
im: ioela quoq; et zabadia filij
iozoam de gedor. Sed et de gad-
di transfugerunt ad dauid cum
lateret in deserto. viri robustissimi
et pugnatores optimi: tenentes
dipsum et hastam. Facies eorum
q; facies leonis: et veloces quasi
capree in montibus. Ezer princeps:
obdias secundus. eliab tertius. mal-
mana quartus. ieremias quintus.
ethi sextus. heliel septimus. ioha-
nan octavus. helzebat nonus.
ieremias decimus. bachanaí un-
decimus. Hic de filiis gad: princeps
exercitus. Nouissimus centum mi-
litibus preerat: et maximus mille.
Isti sunt qui transierunt iorda-
nem mense primo quando inunda-
re consuevit super ripas suas: et
omnes fugauerunt qui moraban-
tur in vallibus ad orientalem pla-
gam et occidentalem. Venerunt
autem et de beniamin et de iuda ad
placidum in quo morabatur da-
uid. Egressusque est dauid obui-
am eis et ait. Si pacifice venis-
tis ad me. ut auxilium michi:
cor meum iungatur vobis. Si

aut insidiamini michi pro aduer-
sariis meis. cum ego iniquitate
in manibus non habeam: vide-
at deus patrum nostrorum et iudicet.
Spiritus vero domini induit abisai
principem inter triginta. et ait.
Tui sumus o david: et tecum fili
isai. Pax pax tibi: et pax adiu-
toribus tuis. Te enim adiuvant de-
us tuus. Suscepit ergo eos david:
et constituit principes turme.
Porro de manasse transfugerunt
ad david quando veniebat cum
philistinim adversus saul ut pug-
naret et non dimicavit cum eis:
quia inuito consilio remiserunt
eum principes philistinorum dicen-
tes. Periculo capitis nostri re-
vertetur ad dominum suum saul. Qua-
ndo igitur reversus est in siceleg
transfugerunt ad eum de manasse
ednas et iozabab et iedihel et mi-
chahel et ednas et iosabab et
helim et salathi. principes militum
in manasse. Hi prebuerunt aux-
ilium david adversus latrunculos.
Omnes enim erant viri fortissimi:
et facti sunt principes in exercitu.
Sed et per singulos dies venie-
bant ad david. ad auxiliandum
ei: usque dum fieret gradus noster
quali exercitus dei. Iste quoque est
noster principum exercitus qui ve-
nerunt ad david cum esset in he-
bron: ut transferret regnum saul
ad eum iuxta verbum domini. Filii

iuda portantes clipeum et hastam:
sex milia octingenti expediti ad
plurimum. De filiis symeon: viro-
rum fortissimorum ad pugnandum
septem milia retum. De filiis le-
ui: quatuor milia sexcenti. Jojada
quoque princeps de stirpe aaron:
et cum eo tria milia septingenti.
Sadoch etiam puer egregie in-
dolis: et domus patris eius prin-
cipes viginti duo. De filiis autem
beniamin fratribus saul: tria mi-
lia. magna enim pars eorum adhuc
sequebatur domum saul. Porro
de filiis ephraim viginti milia
octingenti: fortissimi robore.
viri nominati in cognationibus
suis. Et ex dimidia tribu ma-
nasse decem et octo milia: singu-
li per nomina sua venerunt et consti-
tuerunt regem david. De filiis
quoque isachar viri eruditi qui no-
verant singula tempora ad precipi-
endum quid facere deberet israel:
principes ducenti. Omnes autem re-
liqua tribus. eorum consilium se-
quebatur. Porro de zabulon qui
egrediebantur ad plurimum et sta-
bant in acie instructi armis bel-
licis quinquaginta milia venerunt
in auxilium: non in corde dupli-
ci. Et de neptalim principes mil-
le: et cum eis instructi clipeo et
hastam triginta et septem milia.
De dan etiam parati ad plurimum:
viginti octo milia sexcenti. Et de

17.
aser egredientes ad pugnam: et in
acie prouocantes: quadraginta
milia. Trans iordanem autem de fi-
liis ruben et de gad. et dimidia
parte tribus manasse: instruc-
ti armis bellicis. centum vigin-
ti milia. Omnes isti viri bellato-
res expediti ad pugnandum cor-
de perfecto. venerunt in hebron:
ut constituerent regem dauid. su-
per uniuersum israhel. Sed et omnes
reliqui ex israhel uno corde erant ut
rex fieret dauid: fueruntque ibi a-
pud dauid tribus diebus comedentes
et bibentes. Preparauerant enim
eis fratres sui. Sed et qui iux-
ta eos erant usque ysaachar et za-
bulon et neptalim. afferebant
panes in asinis et camelis et mu-
lis et bubus ad uelendum. farinam
palatas uinapassam uinum ole-
um boues arietes ad omnem co-
piam. Gaudium quippe erat in
israhel. **¶ XIII** **¶** israhel.
consilium dauid cum tribunis et
centurionibus et uniuersis princi-
pibus: et ait ad omnem cetum israhel.
Si placet uobis. et a domino deo
nostro egredietur sermo quem loquor:
mittamur ad fratres nostros reliquos
in uniuersas regiones israhel. et ad
sacerdotes et leuitas qui habitant
in suburbanis urbium. ut congregentur
ad nos: et reducamus
archam dei nostri ad nos. Non enim
requisimus eam in diebus saul.

Et respondit uniuersa multitudo
ut ita fieret. Placuerat enim ser-
mo omni populo. Congregauit
ergo dauid cunctum israhel a syon e-
gypti. usque dum ingrediaris e-
math: ut adduceret archam dei
de cariathiarim. Et ascendit da-
uid et omnis uir israhel ad tollere
cariathiarim que est in iuda: ut
afferret inde archam domini dei sede-
tis super cherubim ubi invocatum
est nomen eius. Imposueruntque
archam dei super plaustrum nouum
de domo aminadab. Oza autem
et fratres eius minabant plaustrum.
Porro dauid et uniuersus israhel lu-
debant coram deo omni uirtute.
in canticis. et in citharis et psal-
teris et tympanis. et cymbalis
et tubis. Cum autem peruenissent
ad aream chidon. tetendit oza
manum suam ut sustentaret archam:
bos quippe lasciuens paululum
inclinauerat eam. Iratus est ita-
que dominus contra ozam. et percussit eum
eo quod tetigisset archam: et mor-
uus est ibi coram domino. Contul-
tatusque est dauid eo quod dimisisset
dominus ozam: uocauitque locum
illum dimissio oze usque in presentem di-
em. Et timuit deum tunc temporis di-
cens. Quomodo possum ad me
introducere archam dei: Et ob
hanc causam non adduxit eam
ad se. hoc est in ciuitate dauid:
sed auertit in domum obededom

gethei. Mansit ergo archa dei in domo obededom tribus mensibus: et benedixit dominus domui eius. et omnibus que habebat.

Adit quoque XIII hiram rex tyri nuncios ad dauid. et ligna cedrina et artifices parietum lignorumque: ut edificarent ei domum. Cognouitque dauid eo quod confirmasset eum dominus in regem super israel: et subleuatum est regnum suum super populum eius israel. Acepit quoque dauid alias uxores in iherusalem: genuitque filios et filias. Et hec nomina eorum qui nati sunt ei in iherusalem. Baama et sobab nathan et salomon iebar et elisu et eliphalech. noga quoque et napheg. et iaphie elisama et baliada et eliphalech. Audientes autem philistinim eo quod unctus esset dauid in regem super uniuersum israel: ascenderunt omnes ut quererent eum. Quod cum audisset dauid. egressus est obviam eis. Porro philistinim venientes diffusi sunt in valle raphaim. Consuluitque dauid dominum dicens. Si ascenda ad philisteos. et si trades eos in manu mea: Et dixit ei dominus. Ascende et tradam eos in manu tua. Lungus illi ascendissent in baalpharasim. percussit eos ibi dauid et dixit. Divisit deus inimicos meos per manum meam sicut dividit aqua:

et idcirco vocatum est nomen loci illius baalpharasim. Dereliqueruntque ibi deos suos: quos dauid iussit exuri. Alia etiam vice philistinim irruerunt. et diffusi sunt in valle. Consuluitque rursum dauid deum: et dixit eis deus. Non ascendas post eos: recede ab eis et venies contra illos ex adverso pironum. Lungus audieris sonitum gradientis in cacumine pironum: tunc egredieris ad bellum. Egressus est enim deus ante te ut percutiat castra philistinim. Fecit ergo dauid sicut preceperat ei deus: et percussit castra philistinorum de gabaon usque gazera. Divulgatumque est nomen dauid in uniuersis regionibus: et dominus dedit pauperem eius super omnes gentes. XV

Fecit quoque sibi domos in ciuitate dauid: et edificauit locum arche dei. tetenditque ei tabernaculum. Tunc dixit dauid. Ilicitum est ut a quocumque portetur archa dei: nisi a leuitis quos elegit dominus ad portandum eam. et ad ministrandum sibi usque in eternum. Congregauitque uniuersum israel in iherusalem. ut afferret archa dei in locum suum quem parauerat ei: necnon et filios aaron et leuitas. De filiis caath uribel princeps fuit et fratres eius ducenti uiginti. De filiis merari. alai princeps et fratres eius ducenti triginta.

12.
ta. De filiis gerson. iohel et fratres
eius centum triginta. De filiis eli-
sapha. semeias princeps et fratres ei-
ducenti. De filiis hebron. elihel
princeps et fratres eius octogin-
ta. De filiis ozihel. aminadab
princeps et fratres eius centum du-
odecim. Vocauitque dauid sadoch
et abiathar sacerdotes et leuitas.
urihel: asaiam. iohel semeiam
elihel et aminadab: et dixit ad
eos. Vos qui estis principes fa-
milias leuitarum: sanctificamini
cum fratribus vestris: et afferte archam
domini dei israel ad locum qui ei pre-
paratus est: ne ut a principio
quia non eratis presentes percussit
nos dominus. Sic et nunc fiat. illicitum
quid nobis agentibus. Sancti-
ficati sunt ergo sacerdotes et le-
uite. ut portarent archam domini
dei israel. Et tulerunt filii leui archa-
m dei sicut preceperat moyses
iuxta verbum domini humeris suis
in vectibus. Dixitque dauid principi-
bus leuitarum. ut constituerent de
fratribus suis cantores in orga-
nis musicorum. nablīs videlicet et
liris et cimbalis: ut resonaret in
ecclēsiis sonitus leticie. Constitue-
runtque leuitas hemā filium iohel.
et de fratribus eius asaph filium
barachie: de filiis vero merari
fratribus eorum. ethan filium chasaie
et cum eis fratres eorum. In secundo
ordine. zachariam et ben et ia-

zihel et semiramoth. et iehihel. et
ami. heliab et banaiam et ma-
siam et mathathiam. et elipha-
lu et maceniam et obededom et
iehihel ianitores. Porro cāto-
res heman. asaph. et ethan. in
cimbalis cunctis conrepantes.
zacharias autem et ozihel et semi-
ramoth. et iahihel et ami eliab
et maasias. et banaias. in nab-
lis archana cantabant. Porro
mathathias et eliphalu. et ma-
cenias. et obededom. et iehihel
et ozaziu in citharis portaua-
rant. epinichio. Choneni-
as autem princeps leuitarum. pphēcie
perat: et ad percipiendam melo-
diam. Erat quippe valde sapi-
ens. Et barachias et helcana.
ianitores arche. Porro sebeni-
as et iosaphat et nathanael et
amalai et zacharias et banaias
et eliez et sacerdotes clāgebant
tubis coram archa dei: et obed-
edom et abias erant ianitores ar-
che. Igaur dauid et omnes ma-
iores natu israel et tribuni. ierunt
ad de portandā archam federis
domini de domo obededom. cum leti-
cia. Cumque adiuuisset deus leui-
tas qui portabant archam fede-
ris domini: immolabantur septē
thauris et septem arietes. Por-
ro dauid erat indutus stola bis-
sina: et universi leuite qui porta-
bant archam federis cantoresque

et chonenias princeps prophete in-
f ratores. David aut indutus
erat ephor lineo. Uniuersusq;
israhel deducebat archam fede-
ris dñi: in iubilo et sonitu buci-
ne et tubis et cimbaliis et nablīs
et citharis cōcrepantes. Cumq;
puenisset archa federis dñi usq;
ad ciuitatē dauid: nichol filia
saul pspiciēs p uenestrā. uidit
regem dauid saltatē atq; ludē-
tem: et despectit eū in corde suo.

Attulerūt igitur **XVI**
archam dei et cōstituerūt
eam in medio tabernaculi qd te-
tenderat ei dauid: et obtulerūt
olocaustra et pacifica corā deo.
Cumq; cōpleisset dauid offerēs
olocaustra et pacifica benedixit
pplō ī nomīe dñi: et dimisit uni-
uersis per singulos a uiro usq;
ad mulierē tortā panis. et par-
tem asse carnis bubale: et fruxā
oleo simlā. Cōstituitq; coram
archa dñi de leuitis q ministrarēt
et recorderētur opm ei⁹. et glifica-
rēt atq; laudarēt dñm deū isrl: a-
saph pncipem et scdm ei⁹ zacha-
riam. Porro iahihel et semira-
modi. et iehihel. et mathathia.
et eliab. et banaiam. et obedō
iehihel. sup organa psalterij et
liras: asaph aut ut ī cimbaliis
psonaret: banaiam uero et azi-
hel sacerdotes. canere tuba iugif
coram archa federis dñi. In illo

die fecit dauid pncipem ad con-
fitendū dñm asaph et frēs eius.
Cōfitemini dñm et inuocate nomē
eius: notas facite in pplis adin-
uēciones ei⁹. Cantate ei et psal-
lite ei. et narrate omnia mirabi-
lia eius: laudate nomē scm ei⁹:
letetur cor querēciū dñm. Que-
rite dñm et uirtutē eius: querite
faciem eius semp. Recordamini
mirabiliū eius que fecit. Signo-
rū illius et iudiciorū oris eius.
Bemē isrl serui eius: filij iacob
electi eius. Ipe dñs deus noster:
in uniuersa terra iudicia ei⁹. Re-
cordamini in sempiternū pacti ei⁹:
sermonis quē precepit in mille
gñationes. Quem pepigit cū
abraham et iuramētū illius cū
ysaac. Et cōstituit illud iacob ī
pceptum: et israhel in pactū se-
pitiū dicens. Tibi dabo ter-
ram chanaan. tuniclū heredi-
tatis uestre. Cum essent pauci
numero. parui et coloni eius.
Et transierūt de gente in gentē:
et de regno ad pplm alterū. Nō
dimisit quēq; calumniari eos:
sed increpauit pro eis reges. No-
lite tāgere xpos meos: et ī ppli-
tis meis nolite malignari. Cā-
tate dñm omīs fca: annūciate
eē die in diē salutare eius. Nar-
rate in gentib; gloriā ei⁹: et in
rūctis pplis mirabilia ei⁹. Qui-
a magn⁹ dñs et laudabilis in-

mis: et horribilis sup omnes de-
os. **O**mnes enī dī p̄p̄lor̄ ydola:
dñs aut celos fecit. **C**ōfessio et
magnificēcia coram eo: fortitu-
do et gaudiū in loco eius. **A**ffer-
te dñō familie p̄p̄lor̄: afferte dñ-
mō gl̄iā et ip̄iū: date dñō gl̄iā
nōi ei⁹. **E**levate sacrificiū et venite
ī d̄spectu ei⁹: et adorare dñm ī de-
core sancto. **C**ōmoueat a facie
eius om̄is terra: ip̄e enī funda-
uit orbem immobilē. **T**etentur
celi et eguldet terra: et dicant in
nationibus dñs regnavit. **T**o-
net mare et plenitudo eius: eg-
uldet agri et om̄ia que in eis
sunt. **T**unc laudabūt lingua sal-
tus coram dñō: quia venit in-
dicare sc̄am. **C**onfitemini dñm
quoniā bonus: quoniā ineter-
num misericordia eius. **E**t dici-
te: salua nos deus saluator n̄r:
et congrega nos et erue de gen-
tibus: ut cōfiteamur nom̄i sac-
to tuo: et eguldet in carminib-
us tuis. **B**enedictus dñs deus
israhel ab eterno usq; in eternū:
et dicat om̄is p̄p̄ls amen et ymi-
num deo. **D**ereliquit itaq; ibi
coram archa federis dñi asaph
et fratres eius: ut ministrarent
in d̄spectu arche iugit̄ p̄ singu-
los dies et vices suas. **P**orro
obedodom et fratres ei⁹ sexagi-
ta octo et obedodom filium ydi-
thum et osa. cōstituit ianitores.

Sadoth aut sacerdotem et fr̄es
eius sacerdotes coram taberna-
culo dñi in excelso quod erat in
gabaō: ut offerrent olocausa
dñō super altare olocausoma-
tis iugit̄ mane et vespere: iuxta
om̄ia que scripta sunt in lege
dom̄i quam p̄cepit israheli. **E**t
post eum: heman. et ydithum et
reliquos electos. unūquēq; vo-
cabulo suo ad cōfitendū dñō
quoniā in eternū m̄ia eius. **H**e-
man quoq; et ydithum canētes
tuba et quacientes cimbala. et
om̄ia musicor̄ organa ad ca-
nendū dñō. **F**ilios aut ydithū
fecit esse portarios. **H**euerusq;
est om̄is p̄p̄lus in domū suam:
et dauid ut benediceret etiā do-
mū sue. **XVII**

Qum aut habitaret dauid
in domo sua: dixit ad na-
thā p̄phiam. **E**cce ego habito in
domo cedrina: archa aut federis
dñi sub pellib; est. **E**t ait nathā
ad dauid. **O**m̄ia que in corde
tuo sūt fac: dñs enī tecū est. **I**gi-
tur nocte illa factus ē sermo do-
m̄i ad nathā dicēs. **V**ade et loq̄-
re dauid seruo meo. **H**ec dicit
dñs. **N**ō edificabis tu michi do-
mū ad habitādū. **N**eq; enī mā-
si in domo. ex eo tpe quo eduxi
isrl de sc̄a egypti usq; ad hāc di-
em: sed fui semp mutās loca ta-
bernaculi. et in tentorio manēs

cum omni isrl. **N**umquid locutus
sum saltem uni iudicum isrl q-
bus preceperam ut pascere po-
pulum meum. et dixi quare non
edificasti michi domum cedmā :
Nunc itaq; sic loqueris ad ser-
uum meum dauid. **H**ec dicit dñs
exercituum. **E**go tuli te cum in pas-
cuus sequereris gregē. ut esses
dux ppli mei isrl: et fui tecum q-
cumq; pregressi: et interfeci omēs
inimicos tuos coram te: feciq;
tibi nomen quasi unius mag-
norū qui celebratur in terra. **E**t
dedi locū populo meo isrl. **P**lan-
tabitur et habitabit in eo. et ul-
tra non commouebitur: nec filij
iniquitatis atterent eos sicut a
pncipio. et diebus quibus dedi
iudices populo meo isrl: et humili-
avi uniuersos inimicos tuos.
Annūcio ergo tibi. quod edifi-
caturus sit tibi dñs domū. **L**ū-
q; impleueris dies tuos ut va-
das ad p̄res tuus: suscitabo se-
men tuū post te qd erit de filiis
tuis. et stabiliā regnū eius. **I**p̄e
edificabit michi domū et firma-
bo solū eius usq; in eternum.
Ego ero ei in p̄rem. et ipse erit
michi in filiū: et misericordiam
meam non auferā ab eo sicut
abstuli ab eo q ante te fuit. **E**t
statuā eum in domo mea. et in
regno meo usq; in sempiternū:
et thronus eius erit firmissim⁹

imperpetuū. **I**uxta omnia ver-
ba hec. et iuxta uniuersam visio-
nem istā: sic locutus est nathā
ad dauid. **L**ūq; uenisset rex da-
uid et sedisset corā dño: dixit.
Quis ego sum dñe deus. et que
dom⁹ mea. ut p̄stares michi ta-
lia: **S**ed et hoc parū visū est in
aspectu tuo. **P**roq; locutus es
sup domū serui tui etiā in futu-
rum: et fecisti me spectabilē sup
omēs hoīes. **D**ñe deus me⁹ qd
ultra addere potest dauid cum
ita glificaueris seruū tuū et cog-
noueris eū: **D**ñe ppter famulū
tuū iuxta cor tuū fecisti omēm
magnificentiā hāc: et nota esse
uoluisti uniuersa magnalia.
Dñe non ē filius tuus: et nō ē ali⁹
deus absq; te et omibus quos
audiuim⁹ auribus n̄ris. **Q**uis
enī est alius ut pplus tuus isra-
hel. gens una in t̄ra ad quā p-
rexit deus ut liberaret et faceret
pplm sibi: et magnitudine sua
atq; terrorib; eliceret n̄tiones a
facie eius quē de egipto libera-
rat: **E**t posuisti pplm tuū isrl ti-
bi i pplm usq; in eternū: et tu do-
mīe factus es deus eius. **N**unc
igit dñe sermo quē locutus es
famulo tuo et sup domū eius.
cōfirmetur ip̄perpetuū: et fac si-
rut locutus es: permaneatq; et
magnificetur nomē tuū usq; i
sempiternū: et dicatur domū⁹

exercituum deus israel. et domus da-
uid serui eius permanentes coram
eo. Tu enim domine deus meus reue-
lasti auriculam serui tui. ut edifi-
casses ei domum: et idcirco inuenit
seruus tuus fiduciam ut orer coram
te. Nunc ergo domine tu es deus et
locutus es ad seruum tuum tanta
beneficia: et cepisti benedicere do-
mini serui tui ut sit semper coram
te. Te enim domine benedicente. bene-
dicta erit in perpetuum. **XVIII**

Factum est autem post hec ut p-
citeret dauid philistinim et
humiliaret eos: et tolleret geth
et filias eius de manu philistinim:
pciteretq; moab et fierent moa-
bite serui dauid. offerentes ei mu-
nera. Eo tempore percussit dauid
etiam adadzer regem soba regio-
nis emath: quando pregit ut dila-
taret impium suum usque ad flumen
eufratenem. Cepit ergo dauid mil-
le quadrigas eius et septem mi-
lia equitum ac viginti milia viro-
rum peditum. Subneruauitq;
omnes equos curruum: exceptis
centum quadrigis quas reserua-
uit sibi. Suppauit autem et sirus
damascenus: ut auxilium preberet
adadzer regi soba. Sed et huius
percussit dauid viginti duo mili-
a viros. Et posuit milites in da-
masco: ut siria quoque seruiret
sibi et offerret munera. Adiuuit
q; dominus eum in cunctis ad que p-

regerat. Tulit q; dauid phare-
tras aureas quas habuerant ser-
ui adadzer. et attulit eas in ihe-
rusalem: necnon de thebat et thū-
urbibus adadzer eris plurimum:
de quo fecit salomon mare ene-
um et columnas. et vasa enea.
Quod cum audisset thon rex e-
math. percussisse videlicet dauid
omne exercitum adadzer regis
soba: misit aduram filium suum ad
regem dauid. ut postularet ab
eo pacem: et congratularetur ei
eo quod percussisset et repugnas-
set adadzer. Aduersari quip-
pe erat thon adadzer. Sed et
omnia vasa aurea et argentea et
enea consecrauit dauid regi domino.
cum argento et auro quod tulerat
ex vniuersis gentibus: tam de
ydumnea et moab et filiis amon.
quam de philistinim et amelech.
Abisai vero filius saruie percussit
edom in valle salmarum decem et
octo milia: et constituit in edom
presidium. ut seruiret ydumnea
dauid. Saluauitq; dominus dauid
in cunctis ad que pregerat. Reg-
nauit ergo dauid super vniuer-
sum israel: et faciebat iudicium atque
iusticiam cuncto populo suo. Porro
ioab filius saruie erat super exer-
citum: et iosaphat filius abihud
a comitariis. Sadoch autem filius
achitob. et ahimelech filius abia-
thar sacerdotes: et susa scriba.

Sanaias quoque filius ioiade super legiones cerethi et seleti.
Porro filii dauid primi ad manum regis.

XIX

Accidit autem ut moreretur naas rex filiorum ammon: et regnaret anon filius eius pro eo.
Dixitque dauid. Faciam misericordiam cum anon filio naas. Prestitit enim michi pater eius gratiam. Misitque dauid nuncios ad consolandum eum super mortem patris sui.
Qui cum pervenissent in fratrum filiorum ammon. ut consolarentur anon: dixerunt principes filiorum ammon ad anon. Tu forsitan putas quod dauid honoris causa in preem tuum miserit qui consolarentur te: nec animadvertis quod ut explorent et investigent et scrutentur fratrem tuum. venerint ad te servi eius. Igitur anon pueros dauid decaluvavit et rasit: et percussit tunicas eorum a natibus usque ad pedes et dimisit eos.
Qui cum abissent et hoc mandassent dauid. misit in occursum eorum. Gravidem enim contumeliam sustinuerunt: et precepit ut manerent in ihericho donec cresceret barba eorum: et tunc reverterentur.
Videntes autem filii ammon quod iniuriam fecissent dauid. tam anon quam reliquus populus: miserunt mille talenta argenti. ut conductorerent sibi de mesopotamia et de Siria maacha

et de soba currus et equites. Conduxeruntque triginta duo milia currum: et regem maacha cum populo eius.
Qui cum venissent. castrametati sunt e regione medaba.
Filii quoque ammon congregati de urbibus suis. venerunt ad bellum.
Quod cum audisset dauid: misit ioab et omnem exercitum virorum fortium.
Egressique filii ammon direxerunt aciem iuxta portam civitatis.
Reges autem qui ad auxilium eius venerant separatim in agro steterunt.
Igitur ioab intelligens bellum se adverso et post tergum contra se fieri: elegit viros fortissimos de universo israhel. et precepit contra sirum.
Reliqua autem preem populi dedit sibi manu abisai fratris sui: et precepit contra filios ammon.
Dixitque. Si vicerit me sirus auxilio eris michi: si autem superaverit te filii ammon ero tibi in presidium.
Confortare et agamus viriliter pro populo nostro. et pro urbibus dei nostri.
Dñs autem quod in conspectu suo bonum est faciat.
Percepit ergo ioab et populus qui cum eo erat contra sirum ad presidium: et fugavit eos.
Porro filii ammon videntes quod fugisset sirus. ipsi quoque fugerunt. abisai fratrem eius: et ingressi sunt civitatem.
Reversusque est etiam ioab in iherusalem.
Videns autem sirus

.j. p[ar]te

quod cecidisset corā isrl: misit
nuncios. et adduxit sirum qui
erat transfluminū. **S**ophat autē
p[ri]ncipes milicie adadazer erat
dux eor[um]. **Q**uod cū amūciatū
esset dauid: cōgregauit uniuersū
isrl. et transiuit iordanē:
inru[it]q; in eos: et direxit exaduer-
so aciem. illis d[omi]na pugnātib[us].
Fugit autē sirus isrl. **E**t interfe-
cit dauid de siris. septem milia
curruū: et quadraginta milia pe-
ditum: et sophat exercitus p[ri]n-
cipem. **V**identes autē serui adade-
zer se ab israhel esse supatos:
transfugerūt ad dauid et serui-
erūt ei. **N**oluitq; ultra siria aux-
iliū p[ro]bere filiis amon. XX

Factū est autē post annū cir-
culum eo t[em]p[or]e quo solent
reges ad bella p[re]cedere. cōgree-
gauit ioab exercitum et robur
milicie: et vastauit frēm filior[um]
amon. **P**erregitq; et obsedit
rabba. **P**orro dauid manebat
in iherlm quando ioab percussit
rabba. et destruxit eam. **T**ulit
autē dauid coronā melchon de
capite eius. et inuenit in ea au-
ri pōdo talentū et p[re]ciosissimas
gemmas: fecitq; sibi inde diade-
ma. **M**anubias quoq; orbis
plurimas tulit: pplm autē qui
erat in ea eduxit. et fecit sup eos
tribulas. et trahas. et ferrata
carpenta trāsire: ita ut dissecā-

rentur et contererētur. **H**ic fecit
dauid cunctis urbib[us] filiorū am-
mon: et reuersus est cum omni
p[ro]p[ri]o suo in iherlm. **P**ost hec ini-
tum est bellū ingazer aduersum
philisteos: in q[ui] p[er]cussit soboch-
ai usathites saphai de genere ra-
phaim et humiliauit eos. **A**li-
ud quoq; bellū gestū est aduer-
sus philisteos: in q[ui] p[er]cussit a do-
datus fili[us] saltus bethleemite
frēm goliath gethei: cuius has-
te lignū quasi liciatorū regenti-
um. **B**ed et aliud bellū accidit
in geth: in quo fuit homo lon-
gissimus senos habēs digito
id est simul viginti quatuor: qui
et ipse de raphaim fuerat stirpe
generatus. **H**ic blasphemauit
isrl: et percussit eum ionathan fi-
lius samaa fr[atr]is dauid. **H**ic sūt
filij rapha in geth: qui ceciderūt
in manu dauid et seruor[um] eius.

Consurrexit autē XXI
sathan cōtra israhel: et in-
citauit dauid ut numeraret isrl.
Dixitq; dauid ad ioab et ad p[ri]-
ncipes ppli. **I**te et numerate isrl
a beelabee usq; dan: et afferte
michi nūm ut sciā. **R**espondit
q; ioab. **A**ugeat d[omi]n[us] pplm su-
um cenciplū quā sūt. **N**onne
d[omi]n[us] n[ost]r[us] reg[is]. omnes serui tui sūt:
Quare hoc querit d[omi]n[us] me? qd
in peccatū reputet isrl. **S**ed ser-
mo regis magis p[ro]ualuit. **E**g[re]ss-

susq; ē ioab et circūiuit uniuersum israhel et reuersus ē iherusalem. **Deditq;** dauid nūm eorum quos circūierat: et inuēt⁹ est omnis mīs isrl mille milia et centum milia viroz educenciū gladiū. **De iuda aut.** quadringenta septuaginta milia bellatorum. **Nam** leui et beniamin non numerauit: eo quod inuitus egeretur regis impiū. **Displicuit** autē deo qd iussu erat: et percussit isrl. **Dixitq;** dauid ad deum. peccauī nimis ut hoc facerem. **Obsecro** aufer iniquitatem serui tui. quia insipienter egi. **Et locut⁹** ē dñs ad gad vidētē dauid dicens. **Vade** et loquere ad dauid. et dic ei. **Hec** dicit dñs. **Tertū** tibi opōnē do: unū quod volueris elige ut faciam tibi. **Eunq;** venisset gad ad dauid. dixit ei. **Hec** dicit dominus. **Elige** quod volueris. **Aut** trib⁹ annis pestilentia. ā trib⁹ mensib⁹ fugere te hostes tuos et gladiū eoz non posse euadere: aut trib⁹ dieb⁹ gladiū dñi et mortem versari in terra. et angelū dñi interficere in uniuersis finib⁹ israhel. **Nūc** igit⁹ vide quid respondeam ei q mīsit me. **Et dixit** dauid ad gad. **E** ex omī parte me angustie premunt. **Sed** melius michi est ut incidam in manus dñi qā mī-

te sunt miserationes eius. quā in man⁹ hominū. **Misit** ergo dñs pestilentiam in israhel: et ceciderūt de israhel septuaginta milia viroz. **Misit** quoq; angelū in iherlm: ut percuteret eam. **Eunq;** percuteret. vidit dñs et misert⁹ est sup magnitudinē mali: et imperauit angelo qui percutiebat. **Sufficit** iam: cesser man⁹ tua. **Porro** angelus domini stabat iuxta aream oznan iebusei: leuansq; dauid oculos suos. vidit angelū domini stantem inter celū et terram: et euaginātū gladiū in manu eius. et versum contra iherlm: et ceciderunt tam ipse quā maiores natu vestiti ciliis promi in terram. **Dixitq;** dauid ad deū. **Nōne** ego sum qui iussi ut numeraretur ppls: **Ego** q peccauī: ego q malū feci. **Ne** gree quid cōmeruit: **Dominus** deus meus vertatur obsecro man⁹ tua in me. et in domum patris mei. ppls aut tuus nō percutiatur. **Angelus** aut domini pcepit gad ut diceret dauid: ut ascenderet exiretq; altare domini deo in area ozna iebusei. **Ascendit** ergo dauid iuxta sermonem gad: quem locutus ei fuerat ex nomine domini. **Porro** oznan cum suscepisset et vidisset angelū quatuorq; filii eius cum eo: absconderūt se. **Nā**

eo tēpore terebant in area tritū-
cū. **I**gitur cū veniret dauid ad
ornan cōspexit eū ornān: et p-
cessit ei obuiā de area et adora-
uit eū promus in frā. **D**ixitq; ei
dauid. **D**a michi locū aree tue.
ut edificem in ea altare dñō ita
ut quantū valet argenti accipi-
as: et cesset plaga a pplo. **D**ixit
aut ornān ad dauid. **T**olle et
faciat dñs meus rex quodcūq;
ei placet. **S**ed et boues do in o-
locaustū et tribulas in ligna: et
tritūm in sacrificiū: omnia li-
bens prebebo. **D**ixitq; ei rex da-
uid. **N**equaq; ita fiet: sed argē-
tum dabo quantū valet. **N**eq;
ei tibi auferre deo: et sic offerre
domīo olocausta gratuita. **D**e-
dit ergo dauid ornān p loco si-
clos auri instillimī pōderis leg-
cētōs: et edificauit ibi altare do-
mīo: obtulitq; olocausta et pa-
rifica: et inuocauit deū et exau-
diuit eū in igne de celo super al-
tare olocausti. **P**recepitq; dñs
angelo et cōuertit gladiū suū i
uaginā. **P**roptin⁹ ergo dauid
videns qd exaudisset eum dñs
in area ornā iebusei: immolauit
ibi victimas. **T**abernaculū aut
dñi quod fecerat moyses in de-
serto. et altare olocaustorū ea
tempestate erat in excelso gaba-
on: et nō pualuit dauid ire ad
altare ut ibi obsecraret deū. **N**i-

mīo eū fuerat timore pterit⁹.
videns gladiū angeli domū.

Dixitq; dauid. **XXII**
Hec ē dom⁹ dei et hoc alta-
re in olocaustū isrl. **E**t precepit
ut cōgregarētur omnes pseliti
de frā isrl: et constituit ex eis la-
tomos ad cedendos lapides et
poliendos. ut edificaret domus
dei. **F**errū quoq; plurimū ad
clauos ianuas. et ad cōmissu-
ras atq; iūduras pparauit da-
uid: et eris pondus innumerabi-
le. **L**igna q; cedrina nō poterāt
estimari: que sydonij et tyrij de-
portauerūt ad dauid. **E**t dixit da-
uid. **S**alomon fili⁹ meus puer
paruis est et delicat⁹. **D**om⁹ aut
q; edificare volo dñō talis esse
debet: ut in cūctis regionib; noīe-
tur. **P**reparabo ergo ei necessa-
ria. **E**t ob hāc causā ante mor-
tem suā omnes pparauit impen-
sas. **D**ocauitq; salomonē fili-
um suū: et pcepit ei ut edificaret
domū dñō deo isrl. **D**ixitq; da-
uid ad salomonē. **F**ili mi: vo-
lūtatis mee fuit ut edificare do-
mū nomī dñi dei mei: sed fact⁹
est sermo dñi ad me dicens. **N**ul-
tū sāguinē effudisti et plurima
bella bellasti: nō poteris edifi-
care domū nomī meo. tanto ef-
fuso sanguine corā me. **F**ilius
q; nascet tibi: erit vir q̄etissim⁹.
Faciā etū eū regēscere ab oībus

inimicis suis per circuitum: et ob
hanc causam pacificus vocabitur:
et pacem et otium dabo in israel
cunctis diebus eius. Ipse edificabit
domum nomini meo: et ipse erit
mihi in filium et ego ero illi in pa-
trem: firmaboque solium regni eius
super israel in eternum. Nunc er-
go fili mi sit dominus tecum. et pro-
sperare et edifica domum domino de-
o tuo: sicut locutus est de te. Det-
que tibi dominus prudentiam et sen-
sum: ut regere possis israel. et cus-
todire legem domini dei tui. Tunc
enim perficere poteris: si custodie-
ris mandata et iudicia que pre-
cepit dominus moysi ut doceret israel.
Confortare et viriliter age: ne
timeas neque paveas. Ecce ego
in paupertate mea paravi impe-
sas domini domini auri talenta cen-
tum milia: et argenti mille mi-
lia talentorum: eris vero et ferri non
est pondus: vincitur enim nume-
rus magnitudine.igna et la-
pides paravi ad universa impe-
dia. Habes quoque plurimos
artifices. latomos. et cementari-
os. artificesque lignorum. et omni-
um arcium. ad faciendum opus pru-
dentissimos. in auro et argento.
et ere et ferro. cuius non est numerus.
Surge igitur et fac: et erit dominus
tecum. Precepit quoque dauid cun-
tis principibus israel. ut adnumeraret
salomonem filium suum: cunctis in-

quiens quod dominus deus vestre vo-
luntati sit. et dederit vobis requi-
em per circuitum. et tradiderit omnes
inimicos vestros in manus vestras:
et subiecta sit terra coram domino
et coram populo eius. Prebete igitur
corda vestra et animas vestras.
ut queratis dominum deum vestrum: et con-
surgite et edificare sanctuarium
domino deo: ut introducatur archa
federis domini et vasa domini consecra-
ta in domum quam edificatur nomini
igitur dauid **XXIII** domini.
senex et plenus dierum regem con-
stituit salomonem filium suum super
israel: et congregavit omnes princi-
pes israel et sacerdotes atque le-
uitas. Numerati quoque sunt leuite
a viginti annis et supra: et inveni-
ta sunt triginta octo milia virorum.
Ex his electi sunt et distributi in
ministerium domini domini viginti quatuor
milia: propositorum autem et iu-
dicum sex milia. Porro quatuor
milia ianitores et totidem psal-
tes canentes domino in organis.
quod fecerat ad canendum: et distribu-
it eos dauid per vires filiorum leui
gersom videlicet et caath et me-
rari. Filii gersom leedan et se-
mei. Filii leedan principes. iehiel
et zetha et iohel tres. Filii semei.
salomith et ozihel et aran tres.
Hi principes familiarum leedan.
Porro filii semei. leeth. et ziza
et vaus et baria. Hi filii semei

f.

quatuor. **E**rat autem leeth prior. ziza secundus. Porro yaus et baria non habuerunt plurimos filios: et ideo in una familia unaqueque domo computati sunt. **F**ilii raath. amram et ysaar hebron et ozihel quatuor. **F**ilii amra. aaron et moyses. **S**epatusque est aaron ut ministraret in sancta sanctorum. ipse et filii eius in semperpetuum: et adoleret incensum domino secundum ritum suum: ac benediceret nomini eius in perpetuum. **M**oysi quoque hominis dei filii annumerati sunt in tribu leui. **F**ilii moysi gerson et eliezer. **F**ilii gerson subuhel primus. **F**uerunt autem filii eliezer roobia primus: et non erant eliezer filii alii. Porro filii roobia multiplicati sunt nimis. **F**ilii ysaar salomith primus. **F**ilii hebron ierai primus. amarias secundus. iaziel tertius. iheema quartus. **F**ilii ozihel micha primus. iesia secundus. **F**ilii meari. mooli et musi. **F**ilii mooli. eleazar et cis. **M**ortuus est autem eleazar. et non habuit filios sed filias: acceperuntque eas filii cis tres eas. **F**ilii musi mooli et ede et ierimith tres. **H**ii filii leui in cognationibus et familiis suis. principes pro vices et numerum capitum singulorum. qui faciebant opera ministerii domus domini a viginti annis et supra.

Dixit enim dauid. **S**equitur dedit dominus deus israel populo suo. et habitationem israeli usque in eternum: nec erit officium leuitarum ut ultra portent tabernaculum. et omnia vasa eius ad ministrandum. **I**uxta precepta quoque dauid novissima superponitur mens filiorum leui. a viginti annis et supra: et erunt sub manu filiorum aaron. in cultum domus domini in vestibulis et in egressibus. et in loco purificationis et in sanctuario et in universis operibus ministerii templi domini. **S**acerdotes autem super panes propositionis et ad simile sacrificium. ad lagana et azima. et sartaginem. et ad torrendum: et super omne pondus atque mensuram. **T**eruite vero ut stent mane ad confitendum et canendum domino: similiterque ad vesperam tam in oblationem olorum quam in sabbatis et kalendis et sollemnitatibus reliquis. iuxta munus et ceremonias uniuscuiusque rei. iugiter coram domino: et custodiant observationes tabernaculi fedris. et ritum sanctuarii. et observationem filiorum aaron fratrum suorum: ut ministrarent in domo domini. **XXIII**

Porro filii aaron hee priores erant. **F**ilii aaron nadab et abiu et eleazar et ythamar. **M**ortui sunt autem nadab et abiu ante primum suum absque li-

beris: sacerdotioq; functus est
 eleazar et ythamar. Et diuisit
 eos dauid. id ē sadoch de filiis
 eleazari et ahimelech de filiis itha-
 amar scdm vices suas et miste-
 rium: inuētiq; sunt multo plu-
 res filij eleazar in pncipib; vi-
 ris q; filij ythamar. Diuisit au-
 tem eis hoc est filijs eleazar pnci-
 pēs sedecim: et filijs ythamar
 p familias et dom⁹ suas octo.
 Porro diuisit utraq; inter se et
 familias sortib;. Erant enī pnci-
 pēs sanctuarij et pncipēs do-
 mus dei: tam de filiis eleazar q;
 de filiis ythamar. Descripsitq;
 eos semeias fili⁹ nathanael scri-
 ba leuites. coram rege et pnci-
 pibus et sadoch sacerdote et ah-
 imelech filio abiathar: pncipi-
 bus quoq; familiay sacerdotu
 lū et leuiticarū unā domū que
 ceteris pperat eleazar. et alteram
 domū que sub se habebat cete-
 ros ythamar. Eūit autē sortē p-
 ma ioiarib. scda iedeie. scia haz-
 mi. quarta seozim. quinta mel-
 chia. sexta mainan. septima ar-
 chos. octaua abia. nona ihesu.
 decima sechemia undecima elia-
 zib. duodecima iacim. tredecima
 hoppha. decimaq̄ta ilbaal. deci-
 maq̄ta belga. deciasexta em-
 mer. decimasextia ezir. decima
 octaua aphses. decimanona a-
 phecia. vicesima ezechiel: vice-

sumapma iachin. vicesimasecu-
 da gamul. vicesimascia dalai-
 au. vicesimaquarta mazziau.
 Hec vices eorū scdm ministeria
 sua ut ingrediatur domū dei. et
 iuxta ritū suū sub manu aarō
 patris eorū: sicut pperat dñs
 deus israel. Porro filiorū leui
 qui reliqui fuerāt de filiis amra-
 erat subahel: et de filiis subahel
 iedeia. De filiis q; roobie prin-
 ceps iesias. ysaaris vero filius
 salemoth: filiusq; salemoth fili-
 usq; eius ierian pncipus. amari-
 as scdus. iazihel terci⁹ iechmo-
 an qrtus. Filius ozihel micha.
 filius micha samir. frater mi-
 cha iesia: filiusq; iesie zachari-
 as. Filij merari mooli. et mu-
 si. filius osian. benmon: filius
 quoq; merari oziau: et sorin et
 zachur et hebrei. Porro mooli
 fili⁹ eleazar: qui non habebat
 liberos. Filius vero ris ieram-
 hel. Filij musi mooli. eder et ie-
 rimoth. Hi filij leui secundū do-
 mus familiay suay. Misceunt
 q; et ipsi sortes cōtra fratres su-
 os. filios aaron coram dauid
 rege. et sadoch et ahimelech et
 pncipib; familiay sacerdotu
 lū et leuiticarū: tam maiores
 quam minores omnes sortē e-
 qualiter diuidebat. **XXV**
 gitur dauid et magistratus ex-
 ercitus segregauerūt in mīsteri-

um filios asaph. et heman. et
 ydithum: qui ppharet in citha-
 ris. et psalterijs et cimbalijs. secu-
 dum munus suum. dedicato sibi of-
 ficio seruientes. **D**e filiis asaph
 zachur et ioseph et nathanias et
 asarel: filij asaph sub manu
 asaph pphetates iuxta regem.
Porro ydithum. godolias soror
 ieseias et labias et mathathias.
 sepe sub manu patris sui ydithum:
 qui in cithara pphabat super con-
 fitentes et laudantes dominum. **H**e-
 man quoque filij heman boccham
 mathamu ozihel subuhel et ihe-
 rimoth ananias. anani. elia-
 tha. geldelthi. et romethiezzer. et
 ieshaccasa. mellothi. othir. mo-
 zioth. **O**mnes isti filij heman vi-
 dentes regis in sermonibus dei ut
 exaltaret cornu. **D**editque deus he-
 man filios quatuordecim et filias
 tres. **U**niversi sub manu patris
 sui ad cantandum in templo domini
 distributi erant in cimbalijs et
 psalterijs et citharis. in ministe-
 ria domus domini iuxta regem: a-
 saph videlicet et ydithum et heman.
Fuit autem numerus eorum cum fratribus
 suis qui erudiebant canticum do-
 mini cuncti doctores ducenti oc-
 toginta octo. **M**iseruntque sortes
 per vires suas. et equo tam ma-
 ior quam minor. doctus pariter
 et indoctus. **E**gressa quoque est soror
 prima ioseph qui erat de asaph:

secunda godolie. ipsi et filijs eius
 et fratribus eius duodecim: tertia
 zachur filijs et fratribus eius duode-
 cim: quarta ysari. filijs et fratri-
 bus eius duodecim: quinta nathanie
 filijs eius et fratribus eius duode-
 cim: sexta boccham filijs et fratri-
 bus eius duodecim: septima ie-
 rehela filijs et fratribus eius duo-
 decim: octava ysarie filijs et fra-
 tribus eius duodecim: nona ma-
 thanie filijs et fratribus eius du-
 odecim: decima semeie filijs et
 fratribus eius duodecim: undecima
 esrahel filijs et fratribus eius du-
 odecim: duodecima asabie fili-
 js et fratribus eius duodecim: ter-
 tiadecima subahel filijs et fratri-
 bus eius duodecim: quattadecima
 mathatie filijs et fratribus eius
 duodecim: quattadecima iherimoth fi-
 lijs et fratribus eius duodecim: sce-
 tadecima ananie filijs et fratri-
 bus eius duodecim: septimade-
 cima ieshborase filijs et fratribus
 eius duodecim: octauadecima
 anani filijs et fratribus eius duo-
 decim: nonadecima mellothi fi-
 lijs et fratribus eius duodecim:
 vicesima eliatha filijs et fratribus
 eius duodecim: vicesimaprima
 othir filijs et fratribus eius duo-
 decim: vicesimasecunda goddolla-
 thi filijs et fratribus eius duodecim:
 vicesimatertcia aznud filijs et fra-
 tribus eius duodecim: vicesima

quarta romanithiezer filijs et
fratribus eius duodecim. **XXVI**

Divisiones autem ianitorum de
choritis mesellemia filius
chore: de filiis alaph filius mel-
lemie. zacharias primogenitus
iadihel secundus. zabadias tertius.
iathanahel quartus. abilam quintus.
iohanan sextus. heliochai septi-
mus. **F**ilii autem obededom. se-
meias primogenitus. iozabad
secundus. iothaa tertius. sachar quartus.
nathanahel quintus. amihel sex-
tus. isachar septimus. pholla-
thi octavus. quia benedixit illi
dominus. **S**emeie autem filio eius na-
ti sunt filii perfecti familiarum sua-
rum: erant enim viri fortissimi. **F**i-
lij ergo semeie othni et raphael.
et obediel zabad et fratres eius vi-
ri fortissimi: helui quoque et sa-
machias. **O**mnes hi de filiis o-
bededom ipsi et filii et fratres eorum
fortissimi ad ministrandum sex-
aginta duo de obededom. **P**or-
ro mesellamie filii et fratres eorum
robustissimi decem et octo. **D**e
hosai autem id est de filiis merari
semeri princeps. **N**on enim habue-
rat primogenitum: et idcirco posu-
erat eum patrem eius in principem. **H**el-
chias secundus. tabelias tertius.
zacharias quartus. **O**mnes hi fi-
lij et fratres hosai tredecim. **H**ij divi-
si sunt in ianitores: ut semper princi-
pes custodiarum sicut et fratres eorum

ministrarent in domo domini. **M**isce-
runt ergo sortes se equo. et par-
vis et magnis per familias suas
in unamquamque portam. **E**cce dicit
ergo sortis orientalis selemie. **P**or-
ro zacharie filio eius viro pru-
dentissimo et erudito. sortito ob-
tigit plaga septentrionalis. **O**be-
dedom vero et filii eius ad aus-
trum in quo pre domum erat seniores de-
cili: sephphina et hosai ad occi-
dentem iuxta portam que ducit ad
viam ascensionis. custodia con-
tra custodiam. **A**d orientem vero
levite sex et ad aquilonem quatuor
per diem. atque ad meridiem similiter
in die quatuor. et ubi erat decili-
um bini et bini. **I**n cellulis quo-
que ianitorum. ad occidentem quatuor
in via: binique per cellulas. **H**ec
sunt divisiones ianitorum filiorum
chore et merari. **P**orro achias
erat super thesauros domus domini.
et vasa sanctorum. **F**ilii quoque dan fi-
lij gersonni. **D**e ledan princeps
familie. ledan et gersonni ie-
iheli: filii ieiheli zathan et iohel
fratres eius super thesauros do-
mum domini amramitis et isaaritis
et hebronitis et hozihelitis. **S**ubahel autem filius gersonni. fi-
lij moisi prepositus thesauris: frater
quoque eius eliezer cuius filius raa-
bia. et huius filius ysaias. et huius
filius ioram. huius quoque filius
zechri. et huius filius selemith.

2. 1. 1.

Ipsē selemiti et frēs eius super thesauros sanctorū. que sanctificauit dauid rex et principes familiarū et tribuni et ceterationes. et duces exercitū. de bellis et manubijs priorū. que consecrauerāt ad instaurationē. et suppellectilem templi dñi. **H**ec autē uniuersa sanctificauit samuīhel viduus et saul filius eis. et abner fili⁹ ner. et ioab filius saruie: omnisq; sanctificauerāt ea p manū selemiti et frēm eius. **S**araitis vero p̄erat conemias et fili⁹ ei⁹ ad opera forinsecus sup isrl. ad docendū et iudicandū eos. **P**orro de hebronitis alabias et frēs eius viri fortissimi mille septingenti p̄erant isrl. trans iordanem cōtra occidētem in cunctis opibus dñi. et in ministerium regis. **H**ebronitas autē princeps fuit hieria: secundū familias et cognationes eorū. **Q**uadragesimo anno regni dauid recensiti sunt et inuenti sunt viri fortissimi in gazer galaad: fratresq; eius robustioris etatis duo milia septingenti principes. familiarū. **P**repositi autē eos dauid rex rubenitis et gaditis. et dimidie tribui manasse: in omne ministeriū dñi et regis. XXVII

Filij autē israhel scdm unum suū princeps familiarū. tribuni et ceterationes. et p̄fecti qui

ministrabant regi iuxta turmas suas. ingrediētes et egrediētes p singulos menses in āno: viginti quatuor milib⁹ singuli p̄erāt. **P**rimę turme in p̄mo mēse isboā p̄erat fili⁹ zabdiel: et sub eo viginti quatuor milia. **D**e filiis phares: princeps cunctorū principum in exercitu mense primo. **S**ecūdi mensis habebat turmam dudiaohites et post se altere noīe macelloth: qui regebat ptem exercitus viginti quatuor milia. **D**ux quoq; turme scie i mēse tercio erat bonaias filius ioiade sacerdos: et in diuisione sua viginti quatuor milia. **I**pse ē bonaias fortissim⁹ inter triginta: et sup triginta. **P**reerat autē turme ip̄ius amizadab filius ei⁹. **Q**uart⁹ mēse quarto asahel fē ioab. et zabadias fili⁹ ei⁹ post eum: et in turma eius viginti quatuor milia. **Q**uintus mēse quinto princeps samaoth iezerites: et in turma ei⁹ viginti quatuor milia. **S**extus mēse sexto hira fili⁹ acres thecutes: et in turma ei⁹ viginti quatuor milia. **S**eptim⁹ mēse septimo helles phallonites de filiis ephraim: et in turma eius viginti quatuor milia. **O**ctauus mēse octauo soborhai vladites de stirpe zarai: et in turma ei⁹ viginti quatuor milia. **N**on⁹ mēse nono abiezec anatho-

tites de filiis iemini: et in turma eius viginti quatuor milia. **D**ecimus mense decimo marai et ipse nethophathites de stirpe zarai: et in turma eius viginti quatuor milia. **U**ndecimo mense undecimo banaias pharathonites de filiis ephraim: et in turma eius viginti quatuor milia. **D**uodecimo mense duodecimo holdai nethophathites de stirpe gothoni: et in turma eius viginti quatuor milia. **P**orro tribus perant in israhel. rubenitis. dux eliezer filius zechri: symeonitis: dux sapharias filius macha: leuitis. asabias filius channuel: aaronitis. sadoch: iuda. heliu frater dauid: ysachar. amri filius michael: zabulonitis. iesmaias filius abdie: neptalitis: ierimoth filius ozihel: filius ephraim ose filius ozai. dimidie tribui manasse. iohel filius phadaie: et dimidie tribui manasse in galad. iaddo filius zacharie: beniamin aut iasihel filius abner: dan vero ezriel filius ieroam. **H**ij principes filiorum israhel. Noluunt autem dauid numerare eos a viginti annis inferius: quia dixerat dominus ut multiplicaret israhel quasi stellas celi. **I**oab filius saruie reperat numerare nec expleuit quia super hoc ira dei irruerat in israhel: et idcirco nunc eorum qui fue-

rant recensiti non est relatus in fastos regis dauid. **S**uper thesauros autem regis fuit azmoth filius adihel: hijs autem thesauris qui erant in urbibus et in vicis et in turribus predebant ionathan filius ozie. **O**pi autem rustico et agricolis qui exercebant terram preerat ezri filius chelub: vinearumque cultoribus semeias romathites: relis autem vinarijs zabdias aphonites. **N**am super oliueta et ficeta que erant in campis ba-lana gedrites: super apothecas autem olei ioas. **P**orro armentis que pascebantur in saronia popliteus fuit setrai saronites: et super boues in vallibus saphat filius adli. super camelos vero ubi hismahelites: et super asinos. iadrias meronathites: super oues quoque iaziz agareus. **O**mnes hi principes substantie regis dauid. **I**onathan autem paterius dauid consiliarius vir prudens et litteratus: ipse et iabihel filius achamoni erant cum filiis regis. **A**chitophel etiam consiliarius regis: et chusi arachites amicus regis. **P**ost achitophel fuit ioiada filius banaie et abiathar. **P**riniceps autem exercitus regis e-

Comuo. **XXVIII** erat ioab. **R**auit igitur dauid omnes principes israhel. duces tribuum et prepositos turmarum. qui ministrabant

1.2

regi: tribunos quoque et centuriones et qui preerant substantie et possessionibus regis: filiosque suos cum eunuchis et potentes et robustissimos quosque in exercitu israel. **U**nde surrexisset rex et stetit ait. **A**udite me fratres mei: et populus meus. **C**ogitavi ut edificare domum in qua requiesceret archa federis domini et scabellum pedum domini dei nostri: et ad edificandum omnia paravi. **D**eus autem dixit michi. **N**on edificabis domum nomini meo. eo quod sis vir bellator et sanguinem fuderis: sed et elegit dominus deus israel me de universa domo patris mei: ut essem rex super israel in sempiternum. **D**e iuda enim elegit principes. **P**orro de domo iuda domum patris mei: et de filiis patris mei placuit ei ut me eligeret regem super cunctum israel: sed et de filiis meis. **F**ilios enim michi multos dedit dominus: elegit salomonem filium meum ut sederet in throno regem domini super israel: dixitque michi. **S**alomon fili mi tu edificabis domum meam et atria mea. **I**psi enim elegi michi in filium. et ego ero ei in patrem: et firmabo regnum eius usque in eternum: si perseveraverit facere precepta mea et iudicia sicut et hodie. **N**unc ergo coram universo cetu israel audite deo nostro custodite et perquirite cuncta mandata domini dei nostri

ut possidatis terram bonam: et relinquatis eam filiis nostris post vos usque in sempiternum. **T**u autem salomon fili mi scito deum patris tui: et servi ei corde perfecto et animo voluntario. **O**mnia enim corda scrutatur dominus: et universas mentium cogitationes intelligit. **S**i querieris eum inveniēs: si autem dereliqueris eum proiciet te in eternum. **N**unc ergo quia elegit te dominus ut edificares domum sanctuarii: confortare et perfice. **D**edit autem david salomoni filio suo descriptionem porticus et templi et cellariorum et cenaculi et cubiculorum in adiutis et domus propiciationis. necnon et omnia que cogitaverat ateriorum et egedrarum per circuitum in thesauros domus domini et in thesauros sanctorum: divisionumque sacerdotalium et leviticarum in omnia opera domus domini et in universa vasa ministerii templi domini: aurum in pondere per singula vasa ministerii: argenti quoque pondus per vasorum et operum diversitate: sed et in candelabra aurea et ad lucernas. aurum per mensura uniuscuiusque: candelabri et lucernarum: similiter et in candelabra argentea et in lucerna eorum per diversitate mensure. pondus argenti tradidit. **A**urum quoque dedit in mensuras positionis per diversitate mensurarum: similiter et argentum

in alias mensas argenteas. Ad
fustulas q; et fialas et thuri-
bula ex auro purissimo. et leu-
dos aureos p qualitate mesu-
re pondus distribuit. in leuncu-
lum et leundm: similis et in le-
ones argenteos diuisum argenti
pondus separauit. Altari aut
in quo adoletur incensum. au-
rum purissimu dedit: et ut ex ip-
so fieret similitudo qdrige che-
rubim extendentiū alas et uelā-
tū archā federis dñi. Omnia
inqt uenerūt scripta manu do-
mini ad me: ut intelligere uni-
uersa opa exemplaris. Dixit q;
dauid salomoni filio suo. Vi-
riliter age et confortare et fac: ne
timeas et ne paucas. Dñs enī
deus meus tecū erit: et nō dimi-
tet te nec derelinquet: donec pfi-
cias omne opus ministeriū do-
mus dñi. Ecce diuisiones sacer-
dotum et leuitarū in omne mīn-
isteriū domus dñi assistūt tibi et
parati sunt: et nouerūt tam pñ-
cipes q; pplus oīa pcepta tua.

Locutusq; est **XXVIII**
dauid rex ad omne ecclesi-
am. Salomonem filiū meum
unū elegit dñs adhuc puerū et
tenellum. Opus enī grande ē:
neq; enī homī parare habitaci-
o. sed deo. Ego enī totis virib;
meis parauī impensas domū
dñi dei mei: auz ad uasa aurea

et argentū in argētea. et in me-
a. ferrū in ferrea. ligna ad lig-
nea. lapides omichinos et qua-
si scibinos et diuisorū colorū om-
nemq; pñosum lapidem et mar-
mor parū habūdantissime: et
sup hec que obtuli in domū dei
mei. de peculio meo aurū et ar-
gentū do in templū dei mei: ex-
ceptis hys que parauī in edem
sanctam tria milia talenta au-
ri de auro ophir: et septem mili-
a talentorū argenti pbatissimi ad
daurandas parietes templi: et
ubicūq; opus est aurū de auro
et ubicūq; opus est argētum de
argento. Opa fiant p manus
artificū: et si quis sponte offert
impleat manū suam hodie: et
offerat quod voluerit domino.
Pollititi sunt itaq; pñcipes fa-
miliarū et pñces tribuū israhel.
tribunū quoq; et centuriones et
pñcipes pñcipum possessionū
regis: dederūtq; in opa domus
dñi aurī talenta qnq; milia et
solidos decem milia argenti ta-
lenta decem milia et eris talēta
decem et octo milia: ferri q; cen-
tū milia talentorū: et apud quē-
cūq; inuenti sunt lapides dede-
rūt in thesauros domus dñi p
manū iehiel gersonitis. Teta-
tusq; est pplus cum vota spon-
te pmitterent: quia corde toto
afferebāt ea dño. Sed et dauid

reg letatus ē gaudio magno :
 et benedixit dñō coram uniuersa
 multitudine et ait. **B**enedictus
 es dñe deus israel patris nrī:
 ab eterno in eternū. **T**ua est do-
 mine magnificētia et potencia
 et gl'ia atq; victoria: et tibi laus.
Euncta enī que in celo sunt et i
 terra tua sūt. **T**uū dñe regnū:
 et tu es sup omēs pñcipes. **T**ue
 diuicie: et tua est gloria: tu do-
 minaris om̃i. **I**n manu tua u-
 tus et potencia: in manu tua
 magnitudo et impium om̃m.
Nūc igitur deus noster confite-
 mur tibi: et laudamus nomē
 tuū in eternū. **Q**uīs ego et q̃s po-
 pulus meus: ut possimus hec
 tibi uniuersa promittere. **T**ua
 sunt om̃ia: et que de manu tua
 accepimus dedimus tibi. **P**ere-
 grini enī sumus corā te et adue-
 ne: sicut omēs pñes nostri. **D**i-
 es nrī quasi umbra sup sciam:
 et nulla ē mora. **D**ñe deus nos-
 ter omnis hec copia quā para-
 uimus ut edificaret domus no-
 mini sancto tuo de manu tua
 est: et tua sunt om̃ia. **S**cio deus
 meus qđ probes corda et sim-
 plicitatē diligas: unde et ego i
 simplicitate cordis mei letus ob-
 tuli uniuersa hec: et pplm tuū qui
 hic repletus ē uidi tū ingēti gau-
 dio tibi offerre donaria. **D**ñe de-
 us abrahā et ysaac et israel

patrū nrōrum custodi i eternū
 hanc uolūtatem cordis eorū. et
 semp in ueneracionē tuā mens
 ista pmaneat. **S**alomon q; fi-
 lio meo da cor pfectum. ut cul-
 todiat mandata tua et testimo-
 nia tua et ceremonias tuas et fa-
 ciat uniuersa: et edificent edem tu-
 ius impēlas parauī. **P**recepit
 aut dauid uniuersę ecclesie. **E**nī
 dicite dñō deo nostro. **E**t bene-
 dixit om̃is ecclia domino deo pa-
 trum suorum: et inclinauerūt
 se et adorauerūt dñū: et deinde re-
 gem. **I**mmolauerūtq; uictimas
 dñō: et obtulerunt olostaustra
 die sequēti chauros mille arie-
 tes mille agnos mille cum liba-
 minib; suis. et uniuerso ritu abū:
 dantissime in oēm israel. **E**t
 comederūt et biberunt corā do-
 mino in die illo cum grandi le-
 titia: et unxerunt secundo salo-
 monem filiū dauid. **U**nxerūt
 aut eum dñs in pñcem: et sa-
 doch in pontificem. **S**editq; sa-
 lomon sup solū domini in re-
 gem pro dauid patre suo et tūc
 placuit: et paruīt illi om̃s
 israel. **S**ed et uniuersi pñci-
 pes et potentes et cuncti filij re-
 gis dauid dederunt manū: et
 subiecti fuerūt salomoni regi.
Magnificauit ergo domin⁹ sa-
 lomonem sup omnem israel
 et dedit illi gloriam regni qua-

lem nullus habuit ante eum rex israel. Igitur dauid filius ysaï regnavit super universum israel: et dies quibus regnavit super israel fuerunt quadraginta anni. In hebron regnavit septem annis et in iherusalem annis triginta tribus: et mortuus est in senectute bona plenus dierum. et divitiis et gloria: et regnavit salomon filius eius pro eo. Gesta autem regis priora et novissima scripta sunt in libro samuhel videntis et in libro nathan prophete atque in volumine gad videntis: universique regni eius et fortitudinis et temporis que transierunt sub eo sive in israel. sive in cunctis regnis terrarum.

Incipit paralipomenon
Onfor sedus
Quoniam for-
tatus est ergo salomon filius dauid in regno suo: et dominus erat cum eo: et magnificavit eum in excelsu. Precepitque salomon universo israel. scilicet tribunis et centurionibus et ducibus et iudicibus omnis israel et principibus familiis: et abiit cum universa multitudo in excelsum gabaon. ubi erat tabernaculum federis domini: quod fecit moyses famulus dei in solitudine. Archem autem dei adduxerat dauid de tariatthiarim in locum quem para-

verat ei. et ubi fixerat illi tabernaculum: hoc est in iherusalem. Altare quoque eueum quod fabricatus fuerat beelethel filius vri filij ubi erat coram tabernaculo domini: quod et requisivit salomon et omnis ecclesia. Ascenditque salomon ad altare eueum coram tabernaculo federis domini: et obtulit in eo mille hostias. Ecce autem in ipsa nocte apparuit ei deus dicens. Postula quod vis: ut dem tibi. Dixitque salomon deo. Tu fecisti cum dauid patri meo misericordiam magnam: et constituisti me regem pro eo. Nunc ergo domine deus: impleatur sermo tuus quem pollicitus es dauid patri meo. Tu enim me fecisti regem super populum tuum multum: quoniam tam innumerabilis est quam pulvis terre. Da michi sapientiam et intelligentiam: ut ingrediar et egrediar coram populo tuo. Quis enim potest hunc populum tuum digne quantum tam grandis est iudicare. Dixit autem deus ad salomonem. Quia hoc magis placuit cordi tuo. et non postulasti divitias et substantiam et gloriam. neque auras eorum qui te oderant. sed nec dies vite plurimos: petisti autem sapientiam et scientiam. ut iudicare possis populum meum. super quem constitui te regem: sapientia et scientia data sunt tibi. Divitias autem et substantiam et gloriam dabo tibi:

49.

ita ut nullus in regibus nec ante
te nec post te fuerit similis tui.
Venit ergo salomon ab excelso
gabaon in iherusalem coram taber-
natulo federis: et regnavit super
israhel. **C**ongregavitque sibi cur-
rus et equos: et facti sunt ei mil-
le quadringenti currus et duo-
decim milia equitum: et fecit eos
esse in orbibus quadrigarum et cum
rege in iherusalem. **P**rebuitque rex ar-
gentum et aurum in iherusalem quasi la-
pides: et cedros quasi sicomo-
ros que nascuntur in capestris
multitudine magna. **A**dduce-
bantur autem ei equi de egipto de
thoa a negotiatoribus regis: qui
ibant et emebant precio quadri-
gam equorum sexcentis argente-
is et equum centum quinquaginta.
Similiter de universis rebus reth-
eorum et a regibus sirie emptio
celebrabatur.

Decrevit autem salomon edi-
ficare domum nomini domini: et
palatium sibi. **E**t numeravit sep-
tuaginta milia viros portandi-
um humeris: et octoginta milia
qui cederent lapides in montibus:
propositosque eos tria milia sexcen-
tos. **M**isit quoque ad hiram regem
tyri dicens. **S**icut egisti cum dauid
pater meo: et misisti ei ligna cedri-
na ut edificaret sibi domum in qua
et habitavit: sic fac mecum ut edi-
ficem domum nomini domini dei mei et

consecrem eam: ad adolendum incen-
sum coram illo et fumiganda aro-
mata: et ad propositum panis
sempiternum. et ad olocaustoma-
ta mane et vespere. sabbatis quoque
et neomeniis. et solemnitatibus
domini dei nostri in sempiternum que
mandata sunt israeli. **D**omus enim
quam edificare cupio magna est.
Magnus est enim deus noster: su-
per omnes deos. **Q**uis ergo po-
terit prevalere ut edificent ei dig-
nam domum? **S**i celum et celi ce-
lorum capere eum nequeunt: quam-
tus ego sum ut possim edifica-
re ei domum? **S**ed ad hoc tantum:
ut adoleatur incensum coram il-
lo. **M**itte igitur michi virum eru-
ditum qui noverit operari in au-
ro et argento ere et ferro purpu-
ra cocineo et iacincto. et qui sci-
at sculpere relaturas: cum his
artificibus quos mecum habeo in
moaba et in iherusalem quos paravit
dauid pater meus. **S**ed et lig-
na cedrina mitte mihi et artheuti-
na et pinea de libano. **S**cio enim
quod servi tui noverunt cedere ligna
de libano. **E**t erunt servi mei cum
servis tuis: ut parentur michi
ligna plurima. **D**omus enim quam
cupio edificare magna est nimis
et inclita. **P**reterea operariis
qui celsi sunt ligna servis tuis da-
bo in stabaria tritici choros vigin-
ti milia: et ordei choros totidem:

olei quoq; lata viginti milia.
Dixit aut hiram rex tyri p litte-
 ras q̄s miserat salomoni. **Q**ui-
 a dilexit dñs pplm suū: idcirco
 te regnare fecit sup eum. **E**t ad-
 didit dñs. **B**enedictus dñs de-
 us israhel qui fecit celū et terram:
 qui dedit dauid regi filiū sapiē-
 tē et eruditū et sensatū atq; pru-
 dentem: ut edificaret domū dñi.
 et palatiū sibi. **M**isi ergo tibi vi-
 rum prudentem et scientissimū.
 hiram prēm meum filiū mulie-
 ris de filiab; dan cuius pater fu-
 it tūrus: qui nouerit operari in
 auro et argento. et in ferro et
 marmore et lignis: in purpu-
 ra quoq; et iacinto et hisso et
 cocco: et qui sciat celare om-
 nem sculpturā. et adinuenire
 prudēter q̄d cūq; in ope neces-
 sarium est: cū artificib; tuis et
 cū artificib; dñi mei dauid pa-
 tris tui. **T**riticu ergo et ordeū et o-
 leum et vinū. que pollicitus es
 dñe mī mittere seruis tuis. **N**os
 aut cedemus ligna de libano
 quot necessaria habueis: et ap-
 plicabimus ea ratib; p mare i
 ioppe: tuū aut erit transferre ea
 in iherlm. **N**umerauit igitur sa-
 lomoni omnes viros p̄selitos
 qui erant in tra israhel post di-
 numerationē q̄s dinumerauit
 pater eius: et inuēti sunt centū
 quinquaginta milia et tria mili-

a secenti. **F**ecitq; et eis septua-
 ginta milia qui humeris onera
 portarent: et octoginta milia
 qui lapides de montib; cederēt:
 tria aut milia et secentos p̄posi-
 tos opm populi.

Et cepit salomon edificare
 domū domini in iherlm in
 monte moria qui demonstratu
 fuerat dauid patri eius: in loco
 quem parauerat dauid in area
 om̄a iebusei. **C**epit aut edifica-
 re mense secundo: āno quarto
 regni sui. **E**t hec sunt fundamē-
 ta que iecit salomon ut edifica-
 ret domū dei. longitudinis. cu-
 bitos in mensura p̄ma seagē-
 ta: latitudinis cubitos viginti.
Porticum vero ante frontem
 que tendebatur in lōgum. iux-
 ta mensurā latitudinis domi:
 cubitorum viginti. **P**orro al-
 titudo centum viginti cubito-
 rum erat. **E**t deaurauit eam intrinse-
 cus auro mundissimo. **D**omū
 q̄s maiorem tegit tabulis ligue-
 is abiegnis: et laminas auri o-
 brēi affixit p totum. **S**culpfit
 q; in ea palmas: et quasi cate-
 nulas se inuicem complectētes.
Strauit quoq; pavimētum tē-
 pli p̄ciosissimo marmore: deco-
 re multo. **P**orro aurum erat
 probatissimū. de cui⁹ laminis
 tegit domū et trabes eius et pos-
 tes et parietes et ostia: et relauit

q. 1184

cherubim in parietibus. **F**ecit q̄
domū sancti sanctorū: longitu-
dinem iuxta latitudinē domus
cubitorū viginti: et latitudinē
similiter viginti cubitorū. **E**t la-
minis aureis tegit eā q̄ talētis
seccētis: sed et clauos fecit aure-
os: ita ut singuli clauī sidos
quingentos appenderent. **L**e-
nacula quoq; tegit auro. **F**ecit
etiam in domo sancti sanctorū
cherubim duos ope statuario:
et tegit eos auro. **A**le cherubim
viginti cubitis extendebantur: ita
ut una ala haberet cubitos quī-
q; et tangeret parietē domus:
et altera quīq; cubitos habens.
alam tangeret alteri cherub.
Similit̄ cherub alteri ala. quī-
q; habebat cubitos. et tangebāt
parietē: et ala eius altera quīq;
cubitorū. alam cherub alterius
contingebat. **I**git̄ ale utriusq;
cherub expansa erāt: et extende-
bantur p cubitos viginti. **I**psi
aut̄ stabant erectis pedibus: et fa-
cies eorū erāt uerse ad exteriorē
domū. **F**ecit q̄ uelū ex iacinto
purpurea corcino et bisso: et in-
tegit̄ ei cherubim. **A**n̄te foras
etiam templi duas columnas:
que triginta et quīq; cubitos ha-
bebāt altitudinis. **P**orro capi-
ta eorū quīq; cubitorū: neciō et
quasi catenulas in oraculo: et
supposuit eas capitibus colūna-

rū. **M**alagranata etiā centū: q̄
catenulis interposuit. **P**as q̄
columnas posuit in vestibulo
templi: unam a dextris et alterā
a sinistris. **E**am que a dextris
erāt uocauit iachim: et q̄ ad leuā
uocauit booz. **III**

Fecit q̄ altare eneū viginti
cubitorū longitudinis et
viginti cubitorū latitudinis et
decem cubitorū altitudinis. **M**a-
re etiam eneū fusile decem cubi-
tis a labio usq; ad labiū: rotū-
dum p circuitū. **Q**uīq; cubito
habebat altitudinis: et funicu-
lus triginta cubitorū ambige-
bat gyrum ei⁹. **S**imilitudo q̄
boum erat subter illud. **E**t de
re cubitis quedā extrinsecus re-
latūre: quasi duob⁹ versibus
aluum maris circūbant. **B**o-
ues autē erant fusiles: et ipm
mare sup duodecim boues im-
positū erat: quorū tres respicie-
bāt ad aquilonē. et alij tres ad
occidentem. **P**orro tres alij me-
ridiem. et tres quī reliquī erant
orientē: habentes mare suppo-
situm. **P**osteriora aut̄ boum
erant intrinsecus sub mari. **P**or-
ro uastitas eius habebat men-
suram palmi: et labiū illius e-
rat quasi labiū calicis uel repā-
di lilij: capiebatq; tria milia me-
tretas. **F**ecit quoq; contas decē
et posuit quīq; a dextris et quīq;

a sinistris: ut lauerēt ī eis oīa
q̄ in olocaustū oblatūri erant.
Porro in mari sacerdotes laua-
bātur. fecit aut̄ ⁊ candelabra au-
rea decem scdm̄ speciem quā iusse-
rat fieri: et posuit ea in templo
q̄nq; a dextris et q̄nq; a sinis-
tris. **N**ec nō et mensas decem ⁊
posuit eas in tēplo q̄nq; a dex-
tris et q̄nq; a sinistris. **F**ialas
quoq; aureas centū. **F**ecit etiā
atrium sacerdotū et basilicam
grandē: et ostia in basilica que
tegit̄ ece. **P**orro mare posuit in
latere dextro cōtra oriētē ad me-
ridiem. **F**ecit aut̄ hīrā lebetas
et creagras ⁊ fialas. ⁊ cōpleuit
omne opus regis in domo dei.
Hoc est colūnas duas et epistī-
lia. et capita. et quasi quedā re-
tiacula. que capita regerēt sup̄
epistīlia. **M**alagranata quoq;
quadragīta ⁊ retiacula duo. ita
ut bini ordines malagranatorū
singulis retiaculis iungerent̄:
que protegerēt epistīlia. ⁊ capi-
ta colūnarū. **B**ases etiā fecit. ⁊
contas. quas superposuit ba-
sib;: mare unū. boues quoq;
duodecim sub mari ⁊ lebetas ⁊
creagras ⁊ fialas. **O**mnia vasa
fecit salomoni hīram pat̄ eius
ī domo dñi. ⁊ ece mūdissimō.
In regiōe iordanis fudit ea rex
in argillosa terra: inter sochor
⁊ saredata. **E**rat aut̄ multitudo

vasorū innumerabilis: ita ut ig-
noraretur pōdus eīs. **F**ecitq;
salomon omnia vasa dom⁹ dei:
et altare aureū et mensas. ⁊ su-
per eas panes propositionis. **C**an-
delabra quoq; cū lucernis suis
ut lucerent ante oraculū iuxta
ritū ⁊ auro purissimo. et flore-
tia quedā ⁊ lucernas. ⁊ forcipes
aureos. **O**mnia de auro mūdissi-
mo facta sunt. **T**himiamate-
ria quoq; ⁊ thuribula ⁊ fialas
et mortariola. ⁊ auro purissi-
mo. **E**t ostia celauit tēpli interi-
oris id est in sancta sanctorū: et
ostia templi forinsecus aurea.
Sicq; cōpletum est omne opus
quod fecit salomō ī domo domū.
Intulit igitur **S**alomon omnia que vouerat
dauid pat̄ suus. argentū et au-
rum: et uniuersa vasa posuit in
thesauris domus dñi. **P**ost q̄
cōgregauit maiores natu isra-
hel et cunctos p̄ncipes tribuū.
et capita familiarū de filiis isrl̄
in iherlm̄: ut adducerēt archam
federis dñi de ciuitate dauid q̄
est in syon. **V**enerūtq; itaq; ad
regē omnes viri isrl̄: ī die solem-
ni mēsis septimi. **L**ūq; uenissēt
cuncti sciorū isrl̄. portauerūt
leuite archā: et intulerūt eam.
et oēm paraturā tabernaculi.
Porro vasa sanctuarij q̄ erant
in tabernaculo portauerūt sacer-

7.

dotes cū leuitis. **H**ec autē salo-
mō et unūsus ceterus isrl. et om-
nes qui fuerūt cōgregati: ante
archam imolabāt arietes et bo-
ues absq; ullo numero. **T**āta
enī erat multitudo victimarū. **E**t
intulerūt sacerdotes archā fede-
ris dñi in locū suū id ē ad ora-
culū templi in sancta sanctorū
sub alas cherubin: ita ut che-
rubin expāderent alas suas su-
per locū in quo posita erat ar-
cha: et ipam archam tangerēt
cū uedib⁹ suis. **D**editū autē qui-
bus portabat archa. q̄a pau-
lulum lōgiōres erant. capita
parebant ante oraculū. **S**i uō
quis paululū fuisset extrinsec⁹:
eos uidere nō poterat. **F**uit ita-
q; archa ibi usq; in p̄sentem di-
em. **N**ihilq; erat aliud ī archa
nisi due tabule. quas posuerāt
moyses in oreb: quādo legem
dedit dñs filiis israhel egrediē-
tib; ex egipto. **E**gressis autē sac-
dotib; de sanctuario. omnes enī
sacerdotes qui ibi potuerāt in-
ueniri sanctificati sunt: nec ad-
huc in illo tempore uires et mi-
nistriorū ordo int̄ eos diuisus
erat. **T**am leuite q̄; cātōres. id
est et qui sub asaph erāt. et qui
sub heman. et qui sub idithū.
filij et fr̄es eorū uestiti b̄ssimis.
cimbaliis. et psalterijs. et citha-
ris. cōcrepabāt stantes ad ori-

entalem plagam altaris: et cū
eis sacerdotes centū uiginti canē-
tes tubis. **I**gitur cūctis pariter
et tubis et uoce et cimbaliis et or-
ganis. et diuersi generis musi-
corū concinentib; et uocem in-
sublime tollētib; longe sonit⁹
audiebat: ita ut cum dñm lau-
dare cepissent et dicere. confite-
mini domino quoniā bonus
quoniā inetermī mīa eius. im-
pleretur dom⁹ dñi nube: ne pos-
sent sacerdotes stare et ministrare
propt̄ caliginem. **C**ōpleuerat
enī gloria domini domum dei.

Cum salo- **VI**
mon ait. **D**ñs pollicitus
ē. ut habitaret in caligine: ego
autē edificauī domū nomī eius:
ut habitaret ibi in perpetuū. **E**t
cōuertit rex faciem suā: et bene-
dixit uniuerse multitudinī isrl.
Nam omīs turba stabat inten-
ta et ait. **B**enedictus dñs deus
israhel: qui quod locutus ē da-
uid patri meo. ope cōpleuit di-
cens. **A** die qua eduxi pplm me-
um de terra egipti. nō elegi ciui-
tatem de cūctis tribub; israhel
ut edificaret in ea dom⁹ nomī
meo: neq; elegi quenq; alium
uirū ut esset dux in pplō meo is-
rahel: sed elegi iherlm ut sit no-
men meū in ea: et elegi dauid
ut constituerē eū sup pplm me-
um israhel. **U**sq; fuisset volum-

tatis dauid p̄ris mei ut edifica-
ret domū nomī dñi dei israhel:
dixit dñs ad eū. **Q**uia hec fuit
voluntas tua ut edificares do-
mū nomī meo: bene quidē fecis-
ti huiusmodi habere volūta-
tem: sed nō tu edificabis michi
domū. **D**erūtamen filius tuus
qui egredietur de lumbis tuis:
ipse edificabit domū nomī me-
o. **C**ōpleuit ergo dñs sermonē
suū quem locut⁹ fuerat: et ego
surx̄i pro dauid p̄re meo. et se-
di sup thronū isrl̄ sicut locutus
ē dñs: et edificauī domū nomī
dñi dei israhel. et posui in ea ar-
chā in qua est pactū dñi qđ pe-
pigīt cum filiis israhel. **S**tetit
ergo corā altare dñi ex adūso
vniūse mltitudinis israhel: et
exēndit man⁹ suas. **S**iquidē
fecerit salomon basim eueam
et posuerat eam in medio basi-
lice: habentē: quīq; cubitos lō-
gitudinis et q̄nq; latitudinis.
et tres cubitos altitudinis. **S**te-
tītq; sup eam: et deinceps fleis
genib⁹ cōtra vniūsam mltitu-
dinē israhel: et palmis in celū
leuatis ait. **D**ñe deus israhel.
non est similis tui deus in celo
et in terra. qui custodis pactū et
mīam cū seruis tuis. q̄ ambu-
lant corā te in toto corde suo:
qui p̄stitisti seruo tuo dauid pa-
tri meo quēcūq; locutus fuas

ei: et que ore p̄miseras ope cō-
plesti. sicut et p̄sens tēpus pro-
bat. **N**ūc ergo dñe de⁹ israhel
imple seruo tuo patri meo da-
uid quēcūq; locutus es dicens.
Non deficiet ex te vir coram me
qui sedeat sup thronū israhel:
ita tamen si custodierit filij tui
vias meas. et ambulauerit in
lege mea: sicut et tu ambulasti
corā me. **E**t nūc dñe deus isrl̄
firmetur sermo tuus: quem lo-
cut⁹ es seruo tuo dauid. **E**rgo
ne credibile est. ut habitet deus
cum homīb; sup terram. **S**i re-
lum et celi celos non te capiūt:
quātomagis domus ista quā
edificauī: **S**ed ad hoc tantum
facta ē. ut respicias orōnem ser-
ui tui. et obsecrationē eius dñe
deus meus audias: et p̄ces q̄s
fudit famulus tuus coram te:
ut aperias oculos tuos sup do-
mum istam dieb; ac noctibus.
sup locum in quo pollicitus es
ut inuocetur nomē tuū: et exau-
dies orōnem quā seruus tuus
orabit eo: et exaudias p̄ces fa-
muli tui et ppli tui israhel. **Q**ui-
cūq; orauerit in loco isto. ex-
audi de habitaculo tuo id est de
celis. et p̄picare. **S**i peccauerit
quis piā in p̄ximū suū et iurare
contra eum paratus venerit. se-
q; maledicto constinxerit corā
altari in domo ista: tu audies

17.

de celo. et facies iudiciū seruorum
tuorum: ita ut reddas iniquo viā
suam in caput propriū: et ulciscaris
iustū retribuēs ei scdm iusti-
ciam suā. **S**i superat⁹ fuerit po-
pulus tu⁹ isrl ab inimicis. pec-
cabūt etiā tibi. et cōuersi egerūt
penitentiā. et obsecrauerūt no-
men tuū. et fuerint deprecati in lo-
co isto: tu exaudies de celo et p-
piciare p̄co ppli tui israhel. et
reduc eos in terram quam dedis-
ti eis et p̄ribus eorū. **S**i clauso
celo pluuia non fluxerit ppter
peccata ppli tui. et deprecati te fue-
runt in loco isto. et cōfessi nomī
tuo. et cōmisi a peccatis suis cū
eos afflixeris: exaudi de celo do-
mine. et dimitte peccata seruis
tuis. et ppli tui israhel: et dore
eos viā bonā. per quā ingredi-
ant⁹: et da pluuia terre quā dedis-
ti pplo tuo ad possidendū. **F**a-
mes si orta fuerit in terra. et pes-
tilentia erugo et aurugo. et lo-
custa et bruchus. et hostes vasta-
tis regionib⁹ portas obsederūt
ciuitatis. om̄sq; plaga et infir-
mitas presserūt: si quis de pplo
tuo israhel fuerit deprecatus. cog-
noscens plagam et infirmitatē
suam. et expandet manus su-
as in domo hac: tu exaudies de
celo de solumi scilicet habitaculo
tuo. et p̄piciare: et redde unicui-
q; scdm vias suas quas nosti

cum habere in corde suo. **T**u ei
solus nosti corda filiorū hoīm:
ut timeant te et ambulēt in vi-
is tuis. cunctis dieb⁹ quib⁹ vi-
uūt sup faciem terre quā dedisti
p̄ribus nr̄is. **E**t eternū quoq; q̄
non ē de pplo tuo israhel. si ve-
nerit de terra longinqua ppter
nomen tuū magnū et p̄p̄ ma-
num tuā robustam. et brachiū
tuū extensum. et adorauerit in
loco isto: tu exaudies de celo fir-
missimo habitaculo tuo. et fa-
cies cūcta pro quib⁹ inuocauē-
rūt te ille peregrinus: ut sciant
om̄es ppli terre nomen tuū. et ti-
meant te sicut pplus tuus isrl:
et cognoscāt quia nomen tuū
inuocātū ē sup domū hanc quā
edificauī. **S**i egressus fuerit po-
pulus tuus ad bellum contra
aduersarios suos. p viā in qua
miseris eos: adorabunt te con-
tra viam in qua ciuitas hec est
quā elegisti. et domus quā edifi-
caui nomī tuo: ut exaudias de
celo p̄ces eorū et obsecrationē.
et ulciscaris. **S**i autē peccauerūt
tibi. neq; etiā est homo qui nō
peccet. et iratus fueris eis. et tra-
dideris hostibus. et captiuos
duxerint eos in terrā longinquā.
uel terre que iuxta est: et cōuersi
in corde suo in terra ad quam
captiui ducti fuerāt egerint pe-
nitentiā. et deprecati te fuerint in f-

ra captiuitatis sue dicētes. pec-
cauim⁹. inique fecim⁹. inuiste
egim⁹: et reuersi fuerint ad te
in toto corde suo. et tota aīa su-
a in terra captiuitatis sue. ad
quā ducti sunt: adorabūt te cō-
tra viam fr̄e sue quā dedisti pa-
tribus eorū. et urbis quā elegis-
ti. et domus quā edificauim⁹ no-
mini tuo: ut exaudias de celo hī
ē de firmo habitaculo tuo pre-
ces eorū: et facias iudiciū. et di-
mittas pplo tuo quāuis pecca-
tori. Tu es enī deus meus. **A**pe-
riatur queso oculi tui: et aures
tue intente sunt ad orōnē que
fit in loco isto. **N**ūc igitur con-
surge dñe de⁹ in requiē tuā: tu
et archa fortitudinis tue. **S**ac-
dotes tui dñe. deus induatur
salutem: et sancti tui letentur in
bonis. **D**ñe deus meus ne au-
seris faciē xp̄i tui. **M**emēto mi-
sericordiarū dauid serui tui. **E**ū-
q; cōplectet salomon fundens
preces. ignis descendit de celo:
et deuorauit olocausta et victi-
mas. et maiestas dñi impleuit
domū: nec poterant sacerdotes
ingredi templū dñi eo qđ imple-
set maiestas dñi. templū dñi:
sed et om̄es filij israhel videbāt
descendētem ignē. et gl̄iam dñi
sup domū: et corruētes proni ī
fr̄am sup pauimentū strātū la-
pide. adorauerūt et laudauerūt

dñm quoniā bonus quī in se-
culū miscdia ei⁹. **R**eg autē et om-
nis pp̄lus imolabāt victimas
coram dño. **VII**

Dedauit igitē reg salomon
hostias. bouū viginti duo
milia: arietū centū viginti mili-
a. **E**t dedicauit domū dei reg et
vniūsus pp̄lus. **S**acerdotes at
stabant in officijs suis. et leuite
in organis carminū dñi. que
fecit dauid reg ad laudandum
dñm. quoniā in scdm miscdia
rius: r̄mnos dauid canētes per
manus suas. **P**orro sacerdo-
tes canebāt tubis ante eos: nūc-
tusq; israhel stabat. **S**anctifi-
cavit quoq; salomō medium
atq; ante templū dñi. **O**btule-
rat enī ibi olocausta et adipēs
pacificorū: quia altare eueum
quod fecerat non poterat susti-
nere olocausta et sacrificia et a-
dipēs. **F**ecit ergo salomon so-
lemnitatē in tempore illo septē
dieb; et om̄is israhel nū eo. ecce-
ssa magna valde: ab introitu e-
math vsq; ad torretē egpti. **F**e-
citq; die octauo collectā. eo qđ
dedicasset altare septem dieb;
et solēnitatem celebrasset dieb;
septem. **I**gitur in die vicesima-
tercia mēsis septimi dimisit po-
pulos ad tabernacula sua: letā-
tes atq; gaudētes sup bono qđ
fecerat dñs dauid et salomoni

7.

et israel populo suo. **C**onpleuitque salomon domum domini. et domum regis. et omnia que disposuerat in corde suo ut faceret in domo domini et in domo sua: et prosperatus est. **A**pparuit autem ei dominus nocte: et ait. **A**udiui orationem tuam: et elegi locum istum michi in domum sacrificii. **S**i clausero celum et pluuia non fluxerit. et mandauero et preperero locustas ut deuoret terram. et misero pestilentiam in populum meum: conuersus autem populus meus super quos inuocatum est nomen meum. deprecatus me fuit. et exquisierit faciem meam. et egerit penitentiam a uisibus suis pessimis: et ego exaudiam de celo. et propitius ero peccatis eorum. et sanabo frangentes eorum. **O**culi quoque mei erunt aperti. et aures mee crede: ad orationem eius qui in loco isto orauerit. **E**legi enim et sanctificavi locum istum: ut sit nomen meum ibi in seculum. et permaneat oculi mei et cor meum ibi cunctis diebus. **T**u quoque si ambulaueris coram me sicut ambulauit dauid pater tuus. et feceris iuxta omnia que precepi tibi. et iustitias meas iudiciaque seruaueris: suscitabo thronum regni tui. sicut pollicitus sum dauid patri tuo dicens. **N**on auferetur de stirpe tua uir. qui non sit princeps in israel. **S**i autem ausi fueritis. et dereliqueris

ius iustitias meas et precepta mea que proposui uobis: et abeueritis seruientis dominis alienis. et adoraueritis eos: euellem uos de terra mea quam dedi uobis. et domum hanc quam edificauimus nomini meo proiciam a facie mea: et tradam eam in parabolam et in exemplum cunctis populis. et domus ista erit improbiu uniuersis transeuntibus: et dicent stupentes. **Q**uare fecit dominus sic terre huic et domui huic: **N**on debueruntque. **Q**uia dereliquerunt dominum deum patrum suorum. qui eduxit eos de terra egypti: et apprehenderunt deos alienos. et adorauerunt eos et coluerunt: idcirco uenit super eos uniuersa hec mala.

Conpletis autem **VIII** uiginti annis postquam edificauit salomon domum domini et domum suam: ciuitates quas dederat hiram salomon edificauit. et habitare ibi fecit filios israel. **A**biit quoque in emath luba. et obtinuit eam et edificauit palmiram in deserto: et alias ciuitates minutissimas edificauit in emath. **E**rexitque bethoron superiorem. et bethoron inferiorem. ciuitates muratas: habentes portas et pedes et seras. **S**alaath etiam et omnes urbes firmissimas que fuerunt salomonis: cunctasque urbes quadrigarum. et urbes equitum. **O**mnia quaecumque uoluit

fecit rex salomon atq; disposu-
it. edificauit in iherlm. et in liba-
no. et in uniuersa terra potestatis
sue. **O**mniem pplm qui derelictus
fuerat de hertheis et amorreis. et
ferezeis. et eueis et iebuseis. qui
non erat de stirpe israhel. de fili-
is eor; et de posteris quos non
interfecerat filij israhel coniuga-
uit salomon in tributarios us-
q; in diem hac. Porro de filiis
israhel non posuit ut seruirent
opibus regis. **I**pi enim erant viri
bellatores et duces pmi. et p-
ncipes quadrigar; et equitum ei.
Omnes aut pncipes exercitus
regis salomonis. fuerunt ducē-
ti quinquaginta qui erudiebant
pplm. **F**iliam vero pharaonis
transtulit de ciuitate dauid: in
domū quā edificauerat ei. **D**ix-
it enim. **N**ō habitabit uxor mea
in domo dauid regis israhel.
eo quod sanctificata sit: qā in-
gressa est in eā archa dñi. **T**ūc
obtulit salomō olocrasta do-
mino sup altare dñi qd exerce-
bat ante porticum: ut p singu-
los dies offerretur i eo iuxta p-
ceptū moysi in sabbatis. et in
kalendis et in festis dieb; ter p
annū: id est in solemnitate azi-
morū et solemnitate ebdoma-
darū et in solemnitate taberna-
culor;. **E**t cōstituit iuxta dispo-
sitionē dauid p-rii sui officia sa-

cerdotū in mīsterijs suis. et leui-
tas in ordine suo: ut laudaret
et mīstrarent corā sacerdotibus
iuxta ritū uniuscuiusq; diei: et
iamitores i diuisionib; suis per
portā. et portā. **S**ic enim p-
ceperat dauid homo dei. **N**ec p-
gressi sunt de mandatis regis
tam sacerdotes q; leuite: ex om-
nib; q p-ceperat. **E**t in custodijs
thesaurorū omnes impensas
paratas habuit salomon: ex
eo die quo fundauit domū do-
mini usq; in diē quo p-
fecit eā. **T**ūc abiit salomon in aliōga-
ber. et in hailath. ad horā ma-
ris rubri: que est in tra edō. **M**i-
lit ergo ei hirā p man; seruo-
rum suor; naues et nautas guaros
maris: et abierūt cū seruis salo-
monis in ophir. **T**ulerūtq; in-
de quadringenta quinquaginta
talēta auri: et attulerunt ad re-
gem salomonem. **VIII**

Regina quoq; saba cū au-
disset famā salomonis.
uenit ut tēptaret eū in enigma-
tibus in iherlm: cū magnis opi-
bus et camelis qui portabant
aromata. et auri plurimū. gē-
masq; p-
ciosas. **E**unq; uenisset
ad salomonē: locuta est ei que-
rūq; erant in corde suo. **E**t res-
pondit ei salomon omnia que pro-
posuerat: nec quicq; fuit quod
nō pspiciū ei fecerit. **Q**ue post-

2.
11.

q̄s uidit sapiētiā scilicet salo-
monis. et domū quā edificauē-
rat. necnō et cibaria mense ei⁹
et habitacula seruorū et officia
mīstroz eius et uestimēta eorū.
pīncernas quoq; et uestes eorū:
et victimas q̄s immolabat in
domo dñi: non erat p̄ stupore
ultra in ea spīritus. Dixitq; ad
regem. **V**erus est sermo quem
audierā in frā mea: de virtuti-
bus et sapiētiā tua. **N**on crede-
bam narrantib;: donec ip̄a ve-
nissēm et uidissēm oculi mei. et
probassēm vix medietatē sapi-
entie tue michi fuisse narratā.
Dicisti famā virtutib; tuis. **E**-
atī viri tui et beati serui tui: hī
qui assistūt corā te om̄i tempo-
re. et audiūt sapiētiā tuā.
Sit dñs deus tuus bñdictus q̄
voluit te ordinare sup thronū
suū regem dñi dei tui. **Q**uia di-
ligit deus israel. et vult serua-
re eū in eternū: idcirco posuit te
sup eū regem. ut facias iudici-
a atq; iusticiā. **D**edit at regi cē-
tū ingitū talēta auri. et aroma-
ta multa nimis: et geminas p̄-
ciosissimas. **N**on fuerunt aro-
mata talia: ut hec que dedit re-
gina saba regi salomoni. **S**ed
et serui hīram cum seruis salo-
monis attulerūt aures de ophir:
et ligna thūna. et gēmas p̄cio-
sissimas. **D**e q̄b; fecit rex de lig-

nis scilicet thūnis gradus ī do-
mo dñi. et in domo regia: cūba-
ras quoq; et psalteria cātorib;.
Nunquā visa sunt in frā iuda
ligna talia. **R**ex aut salomon
dedit regine saba cūcta que vo-
luit. et que postolauit: et multo
plura quā attulerat ad eū. **Q**ue
reuerſa abiit in frām suā cū
seruis suis. **E**rat autē pondus
auri quod afferebat salomoni
p̄ singulos ānos sexcenta sexa-
gintasex talēta auri: recepta ta-
summa quā legati diūſarū gē-
tium et negotiatores afferre cō-
sueuerāt. om̄esq; reges arabie
et satrape frax: qui cōportabāt
aurum et argētum salomoni.
Fecit igit rex salomō ducentas
hastas aureas. de sūma sexce-
torum aureorū: qui in singulis
hastis rependebant. **T**recenta
quoq; scuta aurea trecentorū au-
reorum: quib; tegebant singu-
la scuta. **P**osuitq; ea rex in ar-
mamentario quod erat olivum
nemore. **F**ecit quoq; rex solū
eburneū grāde: et uestiuit illud
auro mundissimo. **R**ex q̄ gra-
dus quib; ascendebat ad solū.
et scabellū aureum. et brachio-
la duo alterinsecus. et duos le-
ones stantes iuxta brachiola:
sed et alios duodecim. leūculos
stantes sup sex gradus ex utra-
q; parte. **N**on fuit tale solium

in uniuersis regnis. Omnia q̄ vasa
cōmuni regis erant aurea: et
vasa dom⁹ saltus libani ex au-
ro purissimo. Argētū eū in di-
ebus illis p̄ nichilo reputaba-
tur. Siq̄dē naues regis ibāt in
tharlis cū seruis hīrā semel in
trib⁹ ānis: et deferebāt inde au-
rum et argentū et ebur et symi-
as et pauos. Magnificat⁹ est
igit̄ salomon sup omēs rege⁹
terre: pre diuicijs ⁊ glia. Omēs
q; reges terrarū desiderabāt vide-
re faciē salomonis: ut audirēt
sapiētiam quā dederat deus in
corde ei⁹. Et deferebāt ei mune-
ra: vasa argētea ⁊ aurea. ⁊ vel-
tes. et arma. ⁊ aromata equos
et mulos per singulos ānos.
Habuit quoq; salomon qua-
draginta milia equorū in stabu-
lis: et currū equitūq; duodeci
milia. Constituitq; eos in urbi-
bus quadrigarū: ⁊ ubi erat rex
in iherlm. Exercuit etiā potesta-
tem sup cūctos reges a flumīe
eufraten usq; ad terram philisti-
norū: ⁊ usq; ad finimos egipti.
Tantāq; copīā prebuit argen-
ti in iherlm quasi lapidum: et
cedrorū tantā multitudinē ve-
lut sicomorū que gignūt in
cāpestrib; . Adducebātur aut̄ ei
equi de egipto: cunctisq; regio-
nibus. Reliqua aut̄ operū sa-
lomonis porū et nouissimorū

scripta sunt in verbis nathan
prophete. et in libris ahie sylo-
nitis: in visione q̄ addo viden-
tis. Orea iheroboā filiū nabath.
Regnavit aut̄ salomon in ihe-
rusalē sup omiē isrl: quadra-
ginta annis. Dormiuitq; cum
p̄ribus suis: et sepelierūt eū in
ciuitate dauid: regnavitq; ro-
boā filius eius p̄ eo. IX

Profect⁹ ē aut̄ roboam in
sichē. illuc eū cūctus isra-
hel cōuenerat: ut cōstituerēt eū
regem. Qd̄ cum audisset ihero-
boam filius nabath qui erat ī
egipto. fugēat quippe illuc ate
salomonē. statim reuersus est.
Vocauerūtq; eum ⁊ venit cum
uniuerso israhel. et locuti sunt
ad roboam dicētes. Pater tu-
us durissimo iugo nos pressit.
tū leuiora impera patri tuo q̄
nobis imposuit grauē seruitu-
tem: et paululū de onere suble-
ua. ut seruiam⁹ tibi. Qui ait.
Post tres dies reuertimī ad me.
Cumq; abisset pplus. inijt cōsi-
lium cum senib⁹ qui steterant
coram p̄re ei⁹ salomone dum
adhuc viueret dicens. Quid da-
tis consiliū ut respondeā p̄plo:
Qui dixerunt ei. Si placueris
p̄plo hūc et lenieris eos verbis
elementib;: seruient tibi omni tē-
pore. At ille reliquit cōsiliū se-
nū: et cum iuuenib; tractare ce-

n.

pit qui cū eo nutriti fuerant. et
erant in comitatu illius. Dixit
q; ad eos. **Q**uid vobis videtur.
uel respondere quid debeo p̄lo
huic q̄ dixit michi: subleua in-
gum qd̄ imposuit vobis pat-
tuus. **A**t illi respōderūt ut iuue-
nes ⁊ nutriti cum eo in delicijs:
atq; dixerūt. **S**ic loqueris p̄lo
qui dixit tibi. pater tuus agg-
uauit ingū nr̄m tu subleua: et
respondebis eis. **M**inim⁹ digi-
tus meus: grossior est lumbis
p̄ris mei. **P**ater meus imposu-
it vobis graue ingum: et ego
maius pondus apponā. **P**a-
ter meus cecidit vos flagellis:
ego vero cedam vos scorpionib-
us. **V**enit ergo iheroboā et
uniūsus p̄plus ad roboā die ē-
rio: sicut p̄ceperat eis. **R**ūdītq;
regē dura. derelicto cōsilio senio-
rum: locutusq; ē iuxta inueniū
volūtate. **P**ater meus graue
vobis imposuit ingū: quod e-
go grauius faciā. **P**ater meus
cecidit vos flagellis: ego vero
cedam vos scorpionib;. **E**t nō
acquieuit p̄pli p̄tib;. **E**rat ei vo-
lūtatis dei: ut cōpleret sermo ei-
us. quē locutus fuerat per ma-
nū ahie silonitis ad iheroboā
filiū nabath. **P**opulus autē
uniūsus rege duriora dicente:
sic locutus ē ad eū. **N**ō ē nobis
p̄s in dauid: neq; hereditas in

filiis ysai. **R**euertere in tabernacu-
la tua israhel. **T**u autē pascere do-
mū tuā dauid. **E**t abiit israhel
in tabernacula sua. **S**up filios
āt isrl̄ qui habitabāt in ciuita-
tib; iuda: regnauit roboā. **M**i-
litq; regē roboam aduram qui
p̄erat tributis: et lapidauerūt
eum filij israhel. et mortuus ē.
Porro regē roboam currū festi-
nauit ascendere: et fugit in ihe-
rusalem. **R**ecessitq; israhel a do-
mo dauid: usq; ad diem hanc.
Factū est autē cum audisset oīs
isrl̄ qd̄ reuersus esset iherobo-
am: miserunt et vocauerūt eū
cōgregato retu et cōstituerunt
eum regem sup om̄nē israhel:
nec secutus est quispiā domum
dauid p̄ter tribum iuda solā.

Venit autē ro- **x**
boam in iherlm̄: ⁊ conuoca-
uit uniūsam domū iuda et be-
niamin cētū octoginta milia e-
lectarū atq; bellantiū: ut dimi-
raret cōtra israhel et conuiteret
ad se regnū suū. **F**actus est ser-
mo dñi ad semeiā hoīem dei di-
rēs. **I**loquere ad roboam filiū
salomonis regem iuda: et ad
uniūsum israhel. qui ē in iuda
⁊ beniamin. **H**ec dicit domin⁹.
Non ascendetis neq; pugnabi-
tis cōtra fratres v̄ros. reuertat
unusquisq; in domū suā. quia
in ea hoc gestum est volūtate.

Qui cum audissent sermonem
dñi reuersi sūt: nec preerūt cō-
tra iheroboā. **H**abitauit autē
roboam in iherlm: et edificauit
ciuitates muratas in iuda: re-
truxitq; bethleem et ethā et thecu-
e. bethsur q; et sorco et odollā.
necniō et geth et marela et ziph:
sed et adurā et lachis et azecha:
saraa quoq; et abialō et hebrō
que erant in iuda et beniamin:
ciuitates munitissimas. **L**ūq;
clausisset eas muris. posuit in
eis principes ciborūq; horrea.
hoc ē olei et vini. **S**ed et in singu-
lis urbib; fecit armamentaria
scutorū et hastarū: firmavitq; eas
summa diligentia: et impauit
sup iudam et beniamin. **S**ac-
dotes autē et leuite qui erant in
uniūso israhel. uenerūt ad eū de
cunctis sedib; suis: relinqntes
suburbana et possessiones su-
as. et transeūtes ad iudā et ihe-
rusalē: eo qd abiectisset eos ihe-
roboam et posterū ei⁹ ne sacer-
dotio dñi fungerent: qui obui-
it sibi sacerdotes reuellos et de-
moniorū vitulorūq; quos fece-
rat. **S**ed et de cunctis tribub⁹
israhel quicūq; dederant cor su-
um ut querecent dñm deū isra-
hel. uenerunt in iherlm ad imo-
landū victimas suas corā do-
mino deo patrū suorū: et robo-
rauerūt regnū iuda: confirmauē-

runt roboā filiū salomonis p-
tres annos. **A**mbulauit enī
i vñs dauid et salomonis ann-
tātū trib; . **D**uxit autē roboā ux-
orem maalach filiā iherimuth
filij dauid: abiaail q; filiam heli-
ab filij ysai: que peperit ei filios
ieus et somoria et zoom. **P**ost
hanc quoq; accepit maachā fi-
liam absolon: que peperit ei a-
bia et abi et ziza et salomith.
Amauit autē roboam maach-
am filiā absolon: sup omnes
uxores suas et concubinas. **N**ā
uxores decem et octo duxerat:
concubinas autē sexaginta: et
genuit vigintiocto filios et sex-
aginta filias. **C**onstituit vero
in capite abiam filiū maacha
ducem sup omnes fratres suos:
ipm enī regem facere rogabat
quia sapientior fuit et potenti-
or sup omnes filios eius: et in
cunctis finib⁹ iuda et beniamin
et in uniūsis ciuitatibus mura-
tis. **P**rebuitq; eis escas pluri-
mas: et multas petiuit uxores.

Quinq; robo- **XI**
ratū fuisse regnū roboā
et confortatū: dereliquit legem
dñi et omnis israhel cū eo. **A**n-
no autē quinto regni roboam.
ascendit sesac rex egip⁹ i iheru-
salem quia peccauerāt dñs: cū
mille ducentis currib; et sexagi-
tamilib; equitū. **N**ec erat nūc

vulgi qđ venerat cū eo rex egip-
 to: libies scilicet et trogodite et
 ethiopes: cepitq; ciuitates mu-
 nitissimas ī iuda. et venit vsq;
 in iherlm. **S**emeias autē ppha ī-
 gressus est ad roboam et pnci-
 pes iuda: qui cōgregati fuerāt
 in iherlm fugiētes selac: dixitq;
 ad eos. **H**ec dicit dñs. Vos re-
 liquistis me: et ego reliqui vos
 in manu selac. **C**onsternatiq;
 pncipes israhel ⁊ rex dixerunt.
Iustus ē dñs. **L**ūq; vidisset do-
 minus quod humiliati essent:
 factus est sermo dñi ad semeiā
 dicens. **Q**uia humiliati sūt nō
 disperdā eos: daboq; eis auxi-
 illū auxiliū: ⁊ nō stillabit furor
 me⁹ sup iherlm p manu selac.
Perūtamen seruiēnt ei: ut sciāt
 distantia seruitutis mee ⁊ serui-
 tutis regnū frarū. **R**ecessit itaq;
 selac rex egip̄i ab iherlm subla-
 tis thesauris domus dñi et do-
 mus regis: omniaq; secū tulit. ⁊
 clipeos aureos quos fecerat sa-
 lomon p quib; fecit rex eneas.
 et tradidit illos pncipib; scuta-
 riorū qui custodiebant vestibū-
 lum palatij. **L**ūq; introiret rex
 domū dñi. veniebant scutarij et
 tollebat eos: iterūq; referebant
 eos ad armamentariū suū. **P**e-
 runtamen quia humiliati sunt
 auersa est ab eis ira dñi: nec de-
 leti sunt penitus. **S**igdem et in

iuda inuenta sunt opa bona.
Cōfortat⁹ ē ergo rex roboā in
 iherlm: atq; regnauit. **Q**uadra-
 ginta autē et unius anni erat cū
 regnare cepisset: et decem et sep-
 tem annis regnauit in iherlm vr-
 be quā elegit dñs: ut cōfirma-
 ret nomen suū ibi. de cunctis f-
 bubus israhel. **N**omē autē ma-
 tris eius naama ammanites.
Fecitq; malū et non pparauit
 cor suū ut quereret dñm. **O**pa
 vero roboam prima ⁊ nouissi-
 ma scripta sunt in libris semei-
 e pphete et addo videntis: ⁊ dili-
 genter exposita. **P**ugnauerūt
 q; adūsum se roboā ⁊ iherobo-
 am cunctis dieb⁹. **E**t dormiuit
 roboam cū patrib; suis: sepul-
 tusq; ē in ciuitate dauid: et reg-
 nauit abia filius eius pro eo.

Anno octa- **XII**
Quoddecimo regis iherobo-
 am regnauit abia sup iudam.
 Tribus annis regnauit in ihe-
 rusalem. **N**omēq; matris eius
 michaia: filia vrthel de gabaa:
 et erat bellū inter abia et ihero-
 boam. **L**ūq; misisset abia certa-
 mē. et haberet bellicosissimos
 viros. et electos quadraginta
 milia: iheroboā cōstruxit con-
 tra adē octogita milia virorū:
 qui et ipsi electi erant et ad bel-
 la fortissimi. **S**tetit ergo abia
 sup montem semeron. qui erat

in ephraim: et ait. **A**udi ihero-
boam et omnis israhel. **N**um
ignoratis qđ dñs deus israhel
dederit regnū dauid sup isrl in
sempiternū. ipi et filijs eius in
pactū salis. **E**t surrexit ihero-
boam filius nabath seruus salo-
monis filij dauid. et rebellauit
cōtra dñm suū. **C**ongregatiq;
sunt ad eū viri vanissimi et filij
belial: et pualuerūt cōtra robo-
am filium salomonis. **P**orro
roboam erat rudis et corde pa-
uido: nec potuit resistere eis.
Nūc ergo vos dicitis quod re-
sistere possitis regno dñi quod
possidet p filios dauid: **H**abe-
tisq; grandem ppli multitudinē:
atq; vitulos aureos quos fecit
vobis iheroboā in dros. **E**t eie-
cistis sacerdotes domini filios
aarō atq; leuitas: et fecistis vo-
bis sacerdotes sicut omnes ppli
terras. **Q**uicūq; venerit et imi-
auerit manū suam in thauro.
in bubus. et in arietibus septē:
fit sacerdos eorū qui non sunt
dñi. **N**oster aut dñs de⁹ est: quē
non relinqm⁹. **S**acerdotesq; mi-
nistrant dñio de filijs aaron.
et leuite sūt in ordine suo: olo-
causta quoq; offerūt dñio per
singulos dies. mane et vespē.
et thymiana iuxta legis pcep-
ta confectū: et pponūtur panes
ī mēsa mūdissima. **E**tq; apud

nos candelabrū aureū. et lucer-
na ei⁹: ut accendant semp ad
vesperā. **N**os q̄ppe custodim⁹
p̄cepta dñi dei nostri: quē vos
relinquistis. **E**rgo ī exercitu nos-
tro dux deus est: et sacerdotes ci-
uis qui clangunt tubis et reso-
nant contra vos. **F**ilij israhel.
Nolite pugnare cōtra dñm de-
um patrū vrorū: quia non vo-
bis rep̄dit. **H**ec illo loq̄nte: ihe-
roboā retro moliebat insidias.
Cūq; eē aduerso hostiū staret:
ignorantē iudā suo ambiebat
exercitu. **R**espiciensq; iudas vi-
dit instare bellū eē aduerso et
post tergū: et clamauit ad do-
minū ac sacerdotes tubis cane-
re rep̄rūt: om̄esq; viri iuda vo-
ciferati sūt. **E**t ecce illis clamati-
bus: p̄terruit deus iheroboam
et omnē israhel q̄ stabat eē ad-
uerso abia et iuda fugerūtq; fi-
lij israhel iudā: et tradidit eos
deus in manu eorū. **P**recussit
ergo eos abia et pplus eius pla-
ga magna: et corruerūt vulne-
rati eē israhel. q̄nquaginta mi-
lia virorū fortū. **H**umiliatiq;
sunt filij israhel in tempe illo.
et vehemētissime cōfortati filij
iuda: eo quod sperassent in do-
mino deo patrū suorū. **P**ersecu-
tus ē aut abia fugiētem ihero-
boam: et cepit ciuitates ei⁹. be-
thel et filias eius. et iherelana cū

11.

filiab; suis. effrō q; et filias ei.
Nec valuit ultra resistere ihero-
 boam. in dieb; abia. **Q**uē pcul-
 sit dñs et mortu⁹ est. **I**git^r abia
 confortato impio suo. accepit
 uxores quatuordecim: pcrea-
 uitq; viginti duos filios. et sede-
 rim filias. **R**eliqua aut sermo-
 nū abia viarūq; et opm eius:
 scripta sunt diligētissime in li-
 bro addo. pphete. **XIII**

Dormiuit autē abia cū pa-
 trib; suis: et sepelierūt cū
 in ciuitate dauid. **R**egnavitq;
 asa filius eius pro eo. **I**n cui⁹
 dieb; quieuit fca annis decem.
Fecit ergo asa quod bonū et
 placitū erat in cōspēdu dñi sui.
 et subiūit altaria peregrini cul-
 tus. et excelsa. et cōfregit statu-
 as lucosq; succidit: et precepit
 inde ut quæreretur dñm dñm patrū
 suoz. et faceret legem. et uniu-
 ersa mandata. **E**t abstulit de cūc-
 tis urbib; iuda aras et fana: et
 regnavit in pace. **E**dificauit q;
 urbes munitas in iuda: quia
 quietus erat et nulla tempib;
 eius bella surregerāt. pacem do-
 mino largiēte. **D**ixit aut iude.
Edificem⁹ ciuitates istas. et val-
 lemus muris. et roborem⁹ tur-
 rib; et portis et seris. donec a bel-
 lis quēta sunt omnia: eo quod
 quesierim⁹ dñm dñm patrū nos-
 troz et dederit nobis pacē p gr-

rū. **E**dificauerūt igit^r: et nullū ī
 exercitūdo impedimētū fuit. **H**a-
 buit aut asa in exercitu suo por-
 tantū scuta et hastas de iuda
 trecenta milia: de beniamin ve-
 ro scutariorū et sagittariorū du-
 centos octaginta milia. **O**mnesq;
 isti viri fortissimi. **E**gressus est
 aut cōtra eos zara ethiops cū
 exercitu suo decies centena mili-
 a. et currib; trecentis: et venit vs-
 q; marela. **P**orro asa pcepit
 obuiā ei. et instruxit acie ad bel-
 lum in valle sephata. que ē iux-
 ta marela: et inuocauit dñm de-
 um et ait. **D**ñe nō ē apud te vl-
 la distātia. utrū in paucis auxi-
 lieris ā in plurib; adiunia nos
 dñe deus noster. **I**n te cōm et in
 tuo noīe habētes fiduciā: vni-
 m⁹ dñe hāc multitudinē. **D**ñe
 deus noster tu es: nō pualet
 cōtra te homo. **E**xterruit itaq;
 dñs ethiops corā asa et iuda.
Fugerūtq; ethiops et psecut⁹
 ē eos asa et ppls q; cū eo erat vsq;
 gerara. **E**t ruerūt ethiops vsq;
 ad infūtionē: qā dñs redente
 cōtriti sūt et exercitu illi⁹ pūatē.
Tulerūt ergo spolia multa: et
 prusserūt ciuitates omēs p cir-
 cuitū gerare: gradis ēppe tunc
 totos terrores inuaserat: et diripue-
 runt urbes: et multam predā as-
 portauerūt: sed et caulas omiū
 destruētes tulerūt pecore infū-

tam multitudinē cameloy: reu-
siq; sunt in iherlm. **XV**

Azarias aut fili⁹ obed fac-
to ī se spiritu dei. egressus
est in occursum asa: et dixit ei.
Audite me asa. et omnis iuda et
beniamin. Dñs vobiscū: quia
fuiſtis cū eo. Si querieritis eū:
inuenietis. Si aut dereliqueritis: de-
relinquet vos. Transibūt aut
multi dies in israhel absq; deo
vero. et absq; sacerdote. absq;
doctore q; et absq; lege. **E**unq;
reuersi fuerunt in angustia sua
ad dñm deū israhel et querierūt
eū: reppererūt eū. **I**n tempe illo
non erit pax egrediēti et ingre-
diēti: sed terrores undiq; in cūc-
tis habitatorib; frax. **P**ugna-
bit enī gens cōtra gētem. et ciui-
tas cōtra ciuitatē quia dñs cō-
turbabit eos in omī angustia.
Vos ergo confortamini. et non
dissoluant manus vře: erit enī
merces operi vřo. **Q**uā cū audis-
set asa verba scilicet et pphetiā
azarie filij obedi pphete cōfor-
tatus ē: et abstulit ydola de om-
ni terra iuda et beniamin. et ex
verbis quas reperat montib;
ephrain: et dedicauit altare do-
mini quod erat ante porticum
dñi: cōgregauitq; uniuersum iu-
dam et beniamin: et aduenas-
cum eis de ephraim et manasse
et de symeon. **P**lures enī ad eū

cōfugerāt ex isrl: vidētes quod
dñs deus illi⁹ esset cū eo. **E**ūq;
venissent in iherlm mense tercio.
anno decimoq;to regni asa: i-
molauerūt dño ī die illa de ma-
nubus. et pda quā adduxerāt.
boues septingentos. et arietes
septem milia: et intrauit ex mo-
re ad corroborandū fedus: ut
quererent dñm deū patrū suorū
in toto corde et in tota anima
sua. **S**i quis aut inquit nō q-
sierit dñm deū israhel: moriat a
minimo vsq; ad maximū a vi-
ro vsq; ad mulierē. **I**urauerūtq;
dño voce magna in iubilo. et
in clangore tube et in sonitu bu-
cinarū. omnes qui erant in iuda
cum execratione. **I**n omni enī
corde suo iurauerūt et in tota
volūtatē querierūt eū: et inue-
rerunt. **P**restititq; eis dñs requiē
per circuitū. **S**ed et maacham
mrem asa regis ex angusto de-
posuit impio: eo quod fecisset
in luto simulacrū priapi quod
omne cōtrahūt. et in frustra cōmi-
nūs cōbussit in torrete redrō.
Ecclsa aut derelicta sunt in is-
rahel. **A**ttamē cor asa erat per-
fectū cunctis dieb; ei⁹. **E**aq; vo-
uerat pater suus et ipse intulit ī
domū dñi: argentū et aurū va-
sorūq; diuisam suppellectilem.
Bellum vō nō fuit vsq; ad rei-
telimū annū regni asa. **XVI**

Anno autē tricesimo sexto regni ei⁹. ascendit baasa rex israhel in iudā et muro circūdabat rama: ut nullus tute possit egredi et ingredi de regno asa. Protulit at asa argentū et aurū de thesauris domus domini et de thesauris regis: misitq; ad benadab regem sirie q̄ habitabat in damasco dicens. **F**edus inter me et te est. Pater quoq; meus et pater tuus habuere cōcordiā: quāobzē misi tibi argentū et aurū: ut rupto federe quod habes cū baasa rege isrl facias eū a me recedere. Quo comperto benadab misit p̄ncipes exercitū suorū ad urbes israhel: q̄ percusserūt ahion et dan ⁊ abelmāim ⁊ unūsas urbes muratas. Quod cū audisset baasa desinit edificare rama: ⁊ intermisit opus suū. Porro asa rex assumpsit unūsum iudam et tulerūt lapides de rama et ligna que edificationi p̄parauerat baasa: edificauitq; rex eis gabaa et malspha. In tēpore illo uenit anani p̄pheta ad asam regē iuda: ⁊ dixit ei. Quia habuisti fiduciā in rege sirie et non in dño deo tuo: idcirco euasit sirie regis exercit⁹ de manu tua. Nōne ethiopes et libi es multo plures erant quadrigis et equitib; ⁊ multitudi-
ne mi-

nia: quos cū i dño credidisses: tradidit in manu tua. **O**culi ei dñi cōtemplātur unūsam terrā: et p̄bent fortitudinē hīs q̄ corde p̄fecto credunt in eū. Stulte igitur egisti: ⁊ p̄pter hoc etiā p̄sentī tempe adiūsum te bella cōsurgēt. **I**ratusq; asa aduersus uidetē inuissit eū mitti in neruū. Valde quippe sup hoc fuerat dominus indignatus ⁊ interfecit de p̄plo in tpe illo plurimos. **O**pa aut asa prima et nouissima scripta sūt in libro regū iuda et israhel. Egrotauit etiam asa āno tricesimo nono regni sui dolore pedū uehementissimo: et nec in infirmitate sua quesiuit dñm: sed magis in medicorum arte confusus est. Dormiuitq; cum p̄rib; suis ⁊ mortu⁹ est anno quadragesimo p̄mo regni sui: et sepelierunt eum in sepulcro suo qd̄ foderat sibi i ciuitate dauid. **P**osueruntq; eū sup lectulū suū plenū aromatibus et unguētis meretriciis que erāt pigmentariis arte cōfecta: ⁊ cōbussērūt sup eū ambitōne

Rinnia. **XVII**
Regnavit at iolaphat filius eius p̄ eo: et inualuit cōtra israhel. **C**onstituītq; militū numeros in cunctis urbib; iuda que erāt vallate muris: p̄sidia q; disposuit in fra iuda et in ci-

uitatibus ephraim quas repe-
rat asa pater eius. Et fuit dñs
cum iosaphat: quia ambula-
uit in vijs dauid patris sui pri-
mis. et nō sperauit in baalim
sed in deo pñs sui: et pregit in p-
ceptis illius et nō iuxta pñca is-
rahel. Confirmauitq; dñs reg-
num in manu eius: et dedit oīs
iuda munera iosaphat: facte-
q; sunt ei infinite diuitie. et mlti-
ta glia. Cumq; sumpsisset cor
eius audaciā. ppter vias dñi:
etiam ecclesia et lucos de iuda
abstulit. Tercio atq; anno regni
sui misit de pñcipib; suis bena-
il et obdiam et zachariā. et na-
thanael et micheam. ut docerēt
in ciuitatib; iuda: et cum eis le-
uitas semeiam et nathaniam
et zabadiam. asahel quoq; et
semiramoth et ionathan. ado-
niāq; et thobiam et robodoni-
am leuitas: et cum eis elisama
et ioram sacerdotes. Docebāt
q; populum in iuda. habētes
librū legis dñi: et circuibāt cūc-
tas vrbes iuda: atq; erudiebāt
iplm. Itaq; factus ē pavor do-
mini sup omnia regna fearū. q̄
erāt p gyrū iuda: nec audebāt
bellare cōtra iosaphat. Sed et
philistei. iosaphat munera de-
ferebant. et vedigal argenti.
Arabes quoq; adducebāt pe-
tora arietū. septem milia septi-

gentos. et hircos tondem. Cre-
uit ergo iosaphat et magnifica-
tus est usq; in sublimē: atq; edi-
ficauit in iuda domos ad iustar
turiū vrbesq; muratas: et mlti-
ta opera patrauit in urbib; iu-
da. Viri quoq; bellatores et ro-
busti erant in iherlm. quorū iste
nūus per domos atq; familias
singulorū. In iuda pñeps exer-
citus ednas dñi: et cū eo robus-
tissimorum viri trecenta milia.
Post hūc iohānan pñeps: et
cum eo ducenta octuaginta mi-
lia. Post illū quoq; amasias
filius zechri cōsecratus dñō: et
cum eo ducēta milia viroꝝ for-
tium. Hūc sequebat robustus
ad prelia eliada: et cū eo teneū-
tium arcū et clipeū ducenta mi-
lia. Post istū etiā iozabad: et cū
eo centū octoginta milia repedi-
torum militū. Hī omnes erant
ad manū regis: exceptis alijs
quos posuerat in urbib; mura-
tis. et in vniuerso iuda. **XVIII**

Fuit ergo iosaphat diues
et inclitus multū: et affini-
tate cōiunctus est achab: descē-
ditq; post annos ad eum in sa-
mariā. Ad cui⁹ aduētū macta-
uit achab arietes et boues plu-
rimos ipi et p̄plo q̄ ueniat cū eo:
psuasitq; illi ut ascenderet in ra-
moth galaad. Dixitq; achab
regē isrl ad iosaphat regē iuda.

11.

Deni mecum in ramoth galaad. **L**ui ille rñdit. **U**t ego et tu: sicut ppl's tuus sic ⁊ ppl's meus: tecumq; erimus in bello. **D**ixit iosaphat ad regem isrl. **C**ōsule obsecro in p̄fēciāz sermonē dñi. **C**ongregauit igitur rex israhel pphetarum quadringētos viros: ⁊ dixit ad eos. **I**n ramoth galaad ad bellandū ire debemus an quiescere: **A**t illi ascende inquit: ⁊ tradet deus ī manu regis. **D**ixitq; iosaphat. **N**ūquid non ē hic pphetes domini: ut ab illo etiā requiramus: **E**t ait rex israhel ad iosaphat. **E**st vir vnus a quo possumus querere dñi voluntatē: sed ego odi eum q̄a non pphetat michi bonū. sed malū omni tempe. **E**st aut michēas fili⁹ iemla. **D**ixitq; iosaphat. **N**e loqr̄is rex h̄ modo. **V**ocauit ergo rex isrl vnu de eunuchis: et dixit ei. **V**oca cito michēam filiū iemla. **P**orro rex israhel et iosaphat rex iuda. vterq; sedebant in solio suo: uestiti cultu regio. **S**edebāt aut in area iuxta portam samarie: omnesq; pphete vaticinabant corā eis. **S**edechias vero filius chanaana fecit sibi corinua ferrea: et ait. **H**ec dicit dñs. **H**īs vtr̄ labis siriam: donec cōteras eā. **O**m̄esq; pphete similiter pphe-

tabant: atq; dicebāt. **A**scende in ramoth galaad et p̄sp̄eraberis: et tradet eos dñs in manu regis. **A**nnūcius aut q̄ ierat ad vocandū michēam ait illi. **E**i verba omniū pphetarū vno ore bona regi annūciant. **Q**ueso ergo te ut et sermo tuus ab eis non dissenciat: loquarisq; prospera. **L**ui respōdit michēas. **V**enit dñs: quia q̄drūq; dixerit michi de⁹ meus hoc loquar. **V**enit ergo ad regē. **L**ui rex ait. **M**ichēas: ire debem⁹ in ramoth galaad ad bellandū an quiescere: **L**ui ille respōdit. **A**scendite: cuncta etiā p̄sp̄era euenient: et tradētur hostes in manus v̄ras. **D**ixitq; rex. **R**ex: atq; iterum te adiuro: ut michi non loquaris nisi quod verū ē in noīe dñi. **A**t ille ait. **V**idi vniūsum israhel disp̄sū in mōtib;: sicut oues absq; pastore. **E**t dixit dñs. **N**on habent isti dominos: reuertat vniūsq; in domū suā in pace. **E**t ait rex isrl ad iosaphat. **N**ōne dixi tibi q̄ nō ppharet iste michi q̄cūq; boni: sed ea que mala sunt: **A**t ille idcirco ait. **A**udite verbū dñi. **V**idi dñm sedētem in solio suo: et omnē exercitū celi assistētem ei a dextris et a sinistris. **E**t dixit dñs. **Q**uis decipiet achab regē israhel ut ascendat

et corruat in ramoth galaad:
Eunq; diceret unus hoc modo
 et alter alio: precessit spiritus et
 stetit coram dñs et ait. Ego de-
 cipiā eū. **C**ui dñs. In quo in-
 q̄t decipies: **A**t ille rēdit. Egre-
 diar: et ego spiritus mēdax in
 ore oīm pphetarū eius. **D**ixitq;
 domin⁹. Decipies ⁊ pualetis:
 egredere et fac ita. **A**ūc igitur
 ecce dñs dedit spiritū mendaciū
 in ore omnium pphetarū tuorū:
 ⁊ dñs locutus ē de te mala. **A**c-
 cessit autē sedechias fili⁹ chana-
 na: et percussit michee maxillā.
 et ait. **P**er quā viā trāsnit spi-
 ritus dñi a me ut loquerer tibi:
Dixitq; micheas. **T**u ipse vide-
 bis i die illo: q̄ndo ingressus fueris
 cubiculū de cubiculo. ut absco-
 daris. **P**recepit autē rex israhel
 dicens. **T**ollite micheam et du-
 cite eum ad amon pncipē ciui-
 tatis et ad ioas filiū amalech:
 et diceris. **H**ec dicit rex. **M**ittite
 hūc in carcerem: ⁊ date ei panis
 modicū. et aque paucillū: do-
 nec reuētar i pace. **D**ixitq; miche-
 as. **S**i reuersus fueris in pace:
 non est dñs locutus in me. **E**t
 ait. **A**udite omēs ppli. **I**gitur
 ascenderūt rex isrl et iosaphat
 rex iuda i ramoth galaad: dix-
 itq; rex isrl ad iosaphat. **M**uta-
 bo habitū. et sic ad pugnā va-
 dam: tu autē induere vestibus

tuis. **M**utatoq; rex israhel ha-
 bitu venit ad bellū. **R**ex autē si-
 rie p̄ceperat ducib; equitatus
 sui dicens. **N**e pugnetis cōtra
 minimū. ā cōtra maximū: nisi
 cōtra solum regē israhel. **I**taq;
 cum vidissent pncipes equitat⁹
 iosaphat: dixerūt. **R**ex israhel
 est iste: ⁊ circūdederūt eū dimicā-
 tes. **A**t ille clamauit ad dñm.
 et auxiliat⁹ ē ei: atq; auit eo⁹
 ab illo. **C**ū enī vidissent duces
 equitatus q̄ non esset rex isra-
 hel: relinquerūt eum. **A**rcidit
 autē ut unus e p̄lo sagittā in i-
 ceritū iaceret: et pruteret regem
 israhel inter cervicē ⁊ scapulas.
At ille aurige suo ait. **C**ōuertere
 manū tuā. et deduc me de acie:
 quia vulneratus sum. **E**t finī-
 ta ē pugna in die illo. **P**orro
 rex israhel stabat in curru suo
 cōtra siros vsq; ad vespērā: et
 mortu⁹ ē occidēte sole. **XIX**

Reuersus est autē iosaphat
 rex iuda in domū suā pa-
 cifice i iherlm. **C**ui occurrerit iehu
 fili⁹ anani videns: et ait ad eū.
Impio p̄bes auxiliū: et hīs q̄
 oderūt dñm amicitia iungeris:
 et idcirco iram quidē dñi mere-
 baris: sed bona opa suēta sūt
 in te: eo quod abstuleris luto⁹
 de terra iuda. et p̄paraueris cor-
 tuū ut requireres dñm deū pa-
 trū tuorū. **H**abitauit ergo iosa-

phat iherusalem. **H**ursusque egres-
sus est ad populum. de berlabee us-
que ad montem ephraim: et reuo-
cavit eos ad dominum deum patrum su-
orum: constituitque iudices terre in
cunctis civitatibus iuda munitis
per singula loca: et principes iudi-
cibus videte ait quid faciatis.
Non enim homines exercetis iudicium
sed dominum: et quodcumque iudicaue-
ritis in vos redundabit. **S**ic ti-
mor domini vobiscum: et cum diligen-
tia cuncta facite. **N**on est enim
apud dominum deum nostrum iniquitas
nec personarum acceptio: nec cupi-
do munerum. **I**n iherusalem quoque constitu-
it iosaphat levitas et sacerdotes
et principes familiarum ex israel
ut iudicium et causa domini iudica-
rent habitatoribus eius: precepitque
eis dicens. **S**ic ageris in timo-
re domini fideliter et corde perfecto.
Omnem causam que venerit ad
vos fratrum vestrorum qui habitant
in urbibus suis. inter cognati-
onem et cognationem ubicunque
questio est de lege. de mandato.
de ceremoniis. de iustificationi-
bus. ostendite eis ut non peccent
in dominum: et ne veniat ira super vos
et super fratres vestros. **S**ic ergo age-
tes non peccabitis. **A**marias
autem sacerdos et pontifex vester:
in hijs que ad deum pertinent pre-
sident. **P**orro zabadias filius
ismahel qui est dux in domo iu-

da: super ea opera erit que ad regis
officium pertinent. **H**abeteque ma-
gistros levitas coram vobis:
refortamini et agite diligenter: et
erit dominus vobiscum in bonis.

Post hec **XX**
gregati sunt filii moab et
filii ammon et cum eis de ammoni-
tis ad iosaphat: ut pugnarent
contra eum. **V**eneruntque nuntii: et
iudicaverunt iosaphat dicentes.
Venit contra te multitudo mag-
na de hijs locis que trans ma-
re sunt et de siria: et ecce consistit
in asathothamar. que est cingad-
di. **I**osaphat autem timore perterri-
tus. totum se contulit ad rogandum
dominum: et predicavit ieiunium unum-
quoque iuda. **C**ongregatusque est iudas
ad deprecandum dominum: sed et om-
nes de urbibus suis venerunt ad
obsecrandum eum. **L**unq; stetit
iosaphat in medio ceteri iude
et iherusalem in domo domini ante attri-
um novum ait. **D**omine deus patrum
nostrorum tu es deus in celo: et domi-
naris cunctis regnis gentium.
In manu tua est fortitudo et po-
tentia: nec quisquam tibi potest re-
sistere. **N**onne tu deus noster in-
fecisti omnes habitatores terre huius
coram populo tuo israel. et dedisti
eam semini abraham amici tui in
sempiternum. **H**abitaveruntque in
ea: et extruxerunt in illa sanctua-
rium nomen tuo dicentes. **S**i irue-

ruut sup nos mala . gladius
iudicij . pestilētia ⁊ fames : stabi-
mus coram domo hac in con-
spectu tuo . in qua inuocatū ē
nomē tuū . ⁊ clamabim⁹ ad te
in tribulationib⁹ nris : et exau-
dies saluosq⁹ facies . **Nūc** igit⁹
ecce filij āmon et moab ⁊ mōs
seir per quos non accessisti isra-
hel ut fūissent quando egredie-
bātur de egipto . sed declinaue-
runt ab eis et non interfecerūt
illos : ecōtrario agūt . et nitun-
tur eice nos de possessione quā
tradidisti nobis de⁹ noster . **Ergo**
nō iudicabis eos : **In** nobis
quidem nō est tanta fortitudo
ut possim⁹ hūc multitudinē re-
sistere . q̄ irruit sup nos : sed cū
ignorem⁹ qd̄ agere debeamus
hoc solū habemus residuū . ut
oculos nros dirigam⁹ ad te .
Omnis vero iuda stabat corā
dño . cum pūlis et uxorib⁹ et
liberis suis . **Erat** aut̄ iazihel fi-
lius zacharie filij banaie filij
iehiel filij mathanie leuites de
filij asaph : sup quē factus est
spiritus dñi in medio turbe et
ait . **Attendite** om̄s iuda . et q̄
habitis in iherlm : et tu rex io-
saphat . **Hec** dicit domin⁹ vo-
bis . **Nolite** timere : nec pauea-
tis hanc multitudinē . **Non** est enī
vra pugna : sed dei . **Cras** descē-
detis cōtra eos . **Ascensuri** enim

sunt per diuini nominis sis : ⁊
inuenietis illos in summate tor-
rentis qui est contra solitudinē
iherubel . **Non** enī eritis vos q̄
dimicabitis : sed tantūmodo cō-
fidenter state : et videbitis auxili-
um dñi sup vos . **Iuda** et ihe-
rusalē nolite timere nec pauea-
tis : cras egredietur cōtra eos :
et dñs erit vobiscū . **Iosaphat**
ergo et iuda et omnes habita-
tores iherlm ceciderūt proni in tē-
ram coram dño : et adorauērūt
eum . **Porro** leuite de filijs ra-
ath et de filijs chore laudabāt
dñm deū israhel voce magna ī
ēxcellsum . **Cūq⁹** mane surreg-
issent egressi sunt per desertum
thecue : profectisq⁹ eis stans io-
saphat in medio eorum dixit .
Audite me viri iuda : et omnes
habitatores iherlm . **Credite** in
dño deo vestro : et securi eritis :
credite pphetis eius : ⁊ cuncta e-
uenient prospera . **Deditq⁹** cōsi-
lium ppo : ⁊ statuit cātōres do-
mini ut laudarent eum in tur-
mis suis . ⁊ antecederēt exercitū :
ac voce cōsona dicerent . **Cōfite-**
mini dño : quoniā in eternum
mīscdia eius . **Cūq⁹** cepissent
laudes canere . **vertit** dñs insi-
dias eorū in semetipos filiorū
scilicet ammon ⁊ moab . ⁊ mō-
tis seir . qui egressi fuerant ut
pugnarent cōtra iudā : et prul-

11.

si sunt. **N**amque filii amon et moab
 resurrexerunt aduersum habitatores
 montis seir: ut interficerent et dele-
 rent eos. **L**umque hoc ope perpetras-
 sent: etiam in semetipsos uili mu-
 tuisque occidere uulneribus. **P**or-
 ro iudas cum uenisset ad spe-
 lucam que respicit solitudinem
 uidit pcul omnem late regionem
 plenam cadaueribus: nec supesse
 quemquam qui necem potuisset e-
 uadere. **V**enit ergo iosaphat et
 omnis populus cum eo ad detrahen-
 da spolia mortuorum: inuenerunt
 quae inter cadauera uariam sup-
 pellectilem. vestes quoque et uasa pre-
 ciosa et diripiunt: ita ut omnia
 portare non possent nec per tres
 dies spolia auferre. pro prede
 magnitudine. **D**ie autem quarto con-
 gregati sunt in ualle benedicti-
 onis. **E**tenim quoniam ibi benedixe-
 runt domino: uocauerunt locum illum
 uallis benedictionis usque in pre-
 sentem diem. **H**euersusque est omnis
 uir iuda et habitatores iherusalem.
 et iosaphat ante eos in iherusalem
 cum letitia magna: eo quod dedis-
 set eis dominus gaudium de inimicis
 suis. **I**ngressique sunt in iherusalem cum
 psalteriis et citharis et tubis in
 domum domini. **T**ruit autem pavor do-
 mini super uniuersa regna terrarum:
 cum audissent quod pugnasset dominus
 contra inimicos israel: quie-
 ueruntque regnum iosaphat: et prae-
 buit

ei pacem dominus per circuitum. **R**eg-
 nauit igitur iosaphat super iudam:
 et erat trigintaquingque annorum cum
 regnare cepisset. **D**iginti autem et
 quinque annis regnauit in ihe-
 rusalem: et nomen matris eius a-
 zuba filia selachi: et ambulauit
 in uia patris sui asa nec declina-
 uit ab ea faciens que placita e-
 rant coram domino. **D**erelictam
 excelsa non abstulit: et adhuc
 populus non direxerat cor suum ad do-
 minum deum patrum suorum. **R**eli-
 qua autem gestorum iosaphat prio-
 rum et nouissimorum scripta sunt
 in uerbis iehu filii anani: que
 digessit in libro regum israel.
Post haec inuit amicitias iosa-
 phat rex iuda cum ochozia re-
 ge israel cuius opera fuerunt impiissi-
 ma: et particeps fuit ut faceret
 naues quae irent in tharsis: fecerunt
 quoque classem in asiongaber. **P**ro-
 phetauit autem eliezer filius dodau
 de maresa ad iosaphat dicens.
Quia habuisti fedus cum och-
 ozia. percussit dominus opera tua: con-
 triteque sunt naues: nec poterunt
 ire in tharsis. **XXI**

Dormiuit autem iosaphat cum
 patribus suis: et sepultus est
 cum eis in ciuitate dauid: reg-
 nauitque ioram filius eius pro eo.
Qui habuit fratres filios iosa-
 phat: azariam et iahiel et zach-
 ariam et azariam et mitchahel.

et saphatiam. Omnes. hii filii
iosaphat regis iuda. Deditq;
eis pater suus multa munera
argenti et auri. et p[re]lationes
cum ciuitatib; munitissimis i
iuda: regnu[m] aut[em] tradidit iora[m]
eo quod esset primogenitus.
Surrexit at[que] ioram sup[er] regnu[m]
patris sui. Cumq; se confirmasset:
occidit omnes fratres suos gla-
dio. et quosda[m] de p[ri]ncipib; iuda.
Trigintaduor[um] annor[um] erat io-
ram cum regnare cepisset: et oc-
to annis regnauit in iher[us]lm: am-
bulauitq; in vijs regu[m] israhel
sicut egerat dom[us] achab. Fili-
a quippe achab erat uxor ei[us].
Et fecit malum in conspectu dom[us].
Noluit at[que] d[omi]n[us] disp[er]dere domum
dauid p[ro]p[ter] pactum q[uo]d inierat
cum eo: et quia p[ro]miserat ut da-
ret ei lucernam et filiis ei[us] in om-
ni tempe. In dieb; illis rebella-
uit edom ne esset s[er]uitus iude:
et constituit sibi regem. Cumq; fu-
isset ioram cu[m] p[ri]ncipib; suis. et
cuncto equitatu qui erat secum:
surrexit nocte. et percussit edom
q[uo]d se circūdederat. et omnes duces
equitatus eius. Attamen[te] rebel-
lauit edom. ne esset s[er]uitutione
iuda: usq; ad hanc diem. Eo te-
pore et iobna recessit: ne esset
sub manu illi[us]. Derelinquit[ur] eni[m]
d[omi]n[us] de[us] patru[m] suorum: insup[er]
et excelsa fabricatus est in urbi-

bus iuda: et fornicari fecit ha-
bitatores iher[us]lm. et preuaricari
iudam. Allate sunt aut[em] ei litte-
re ab helia p[ro]pheta: in quibus
scriptu[m] erat. Hec dicit d[omi]n[us] de[us]
dauid patris tui. Quonia[m] non
ambulasti in vijs iosaphat pa-
tris tui. et in vijs asa regis iuda
sed incessisti p[er] iter regu[m] israhel.
et fornicari fecisti iuda[m] et habi-
tatores iher[us]lm. imitatus forni-
catione[m] domus achab: insup[er] et
fratres tuos domum p[re]is tui me-
liores te occidisti: ecce d[omi]n[us] per-
ciet te plaga magna cum p[ro]p[ri]o
tuo. et uxoribus et filiis tuis:
uniusq; substantia tua. Tu at[que]
egrotabis pessimo languore
uteri: donec egrediatur uitalia
tua paulatim per singulos di-
es. Suscitauit ergo d[omi]n[us] contra
ioram spiritum philistinoru[m] et a-
rabu[m]. qui confines sunt ethio-
pibus: et ascenderu[n]t in terram iu-
da et vastaueru[n]t eam. Diripue-
runtq; cunctam substantia[m] que
inuenta e[st] in domo regis: insu-
per et filios eius et uxores. Nec
remansit ei filius nisi ioachaz: q[ui]
minimus natus erat. Et sup[er] hec
omnia percussit eum d[omi]n[us] alui la-
guore insanabili. Cumq; dies
succederet dies. et tempor[is] spa-
cia uolueretur. duor[um] annoru[m] re-
pletus est circulus: et sic longa
consumptus tabe. ita ut egereret

.ij.

etiam viscera sua: languore pa-
riter et vita caruit. Mortuusq;
ē in infirmitate pessima: et nō
fecit ei ppls scdm morem obus-
tionis egeqas. sicut fecerat ma-
ioribus eius. Trīgintaduorū
ānorū fuit cū regnare cepisset:
et octo ānis regnavit in iheru-
salem. Ambulavitq; nō recte:
et sepelierunt eū in ciuitate da-
uid: veruntamen non in sepul-
cro regum. **XXII**

Cōstituerūt autē habitato-
res iherlm ochoziam filiū
eius minimū regem p eo. **D**ēs
enī maiores natu qui ante eū
fuerāt interfecerāt latrones ara-
bum q̄ irruerāt in castra. Reg-
navitq; ochozias fili⁹ iorā re-
gis iuda quadragintaduorū
ānorum erat ochozias cū reg-
nare cepisset: et uno anno reg-
navit i iherlm: et nomē matris
eius athalia filia amri. Sed et
ip̄e ingressus est p vias domus
achab. **M**as enī ei⁹ impulsit eū.
ut impie ageret. **F**ecit igit ma-
lum in d̄spectu dñi sicut dom⁹
achab. **I**p̄i enī fuerūt ei cōsilia-
rī post mortem pr̄is sui in ite-
ritū eius: ambulavitq; in cōsi-
liis eorū. **E**t perrexit cū ioram
filio achab rege israhel in bel-
lum cōtra asahel regem sirie i
ramoth galaad: vulnerauert
q; sirī ioram. **Q**ui reuersus ut

curaretur in ierusalem. **M**ultas
enī plagas acceperat in supra-
dicto certamine. **I**git ochozias
filius ioram rex iuda descendit
ut inuideret ioram filiū achab
in ierusalem egrotātem. **V**olum-
tatis q̄ppe fuit dei adūsus ocho-
ziam. ut veniret ad ioram. **E**t
cum venisset et egrederet cū eo
adūsus iehu filiū namsi quē
unxit dñs ut deleter domū ach-
ab: cum ergo euerteter iehu do-
mum achab inuenit p̄ncipes iu-
da et filios fratru ochozie qui
ministrabāt ei. ⁊ interfecit illos.
Ip̄i quoq; perquirens ochoziā
dprehendit latitātem in sama-
ria adductūq; ad se occidit: et
sepelierūt eum eo q̄ esset filius
iosaphat: qui quesiērat dñm i
toto corde suo. **N**ec erat ultra
spes aliqua: ut de stirpe q̄s reg-
naret ochozie. **S**iquidē mater
eius athalia videns quod mor-
tuis esset filius suus: surrexit.
et interfecit omnē stirpē regiam
dom⁹ iorā. **P**orro iosabeth fi-
lia regis tulit ioas filiū ochozi-
e. et furata est eū de medio filio-
rum regis cū interficeret: absco-
ditq; eum cū nutrice sua i cubi-
culo lectulorū iosabeth autē que
absconderat eū. erat filia regis
ioram. uxor ioiade pontificis
soror ochozie: ⁊ idcirco athali-
a nō interfecit eū. **F**uit ego cū eis

in domo dei absconditus sex an-
nis: quibus regnavit athalia
super terram. **XXIII**

Anno aut septimo confor-
tus ioiada assumpsit re-
tutiones. azaria videlicet filium
ieroboam et ysmahel filium iohan-
nan. azaria quoque filium obed.
et maasiam filium adaie. et elisa-
phat filium zechri: et misit cum eis
fedus. Qui circumeuntes iudam
congregaverunt leuitas de cunctis
urbibus iuda. et principes famili-
arum israel: veneruntque in ihe-
rusalem. Misit ergo omnis mul-
tudo pactum in domo dei cum re-
ge. Dixitque ad eos ioiada. Ecce
filius regis regnabit sicut locu-
tus est dominus super filios david. He-
te est sermo quem facietis. Ter-
cia pars vestrum que veniunt ad sab-
batum sacerdotum et leuitarum et
iamitorum erit in portis: tertia ve-
ro pars ad domum regis: et terti-
a ad portam que appellatur funda-
menti. Omne vero reliquum vul-
gus sit in atrijs domus domini:
nec quisquam alius ingrediatur
domum domini. nisi sacerdotes et qui
ministrant de leuitis. Ipsi tantum-
modo ingrediatur quia sancti-
ficati sunt: et omne reliquum vul-
gus observet custodias domini.
Leuite autem circumdant regem ha-
bentes singuli arma sua: et si
quis alius ingressus fuerit tem-

plum interficiat: suntque cum rege.
et intrante et egrediente. Fecerunt
ergo leuite et universus iuda iux-
ta omnia que preceperat ioiada po-
tiffex. Et assumpserunt singuli
viros qui sub se erant: et venie-
bant per ordinem sabbati cum
his qui impleverant sabbatum.
et egressi erant. Siquidem ioiada
pontiffex non dimiserat abire
turmas: que sibi per singulas eb-
domadas succedere consueverant.
Deditque ioiada sacerdos centu-
rionibus lanceas clipeosque et pel-
tas regis david: quas consecra-
verat in domo domini. Constitu-
itque omnem populum tenentium pugi-
ones a parte templi dextra. us-
que ad partem templi sinistram.
coram altari et templo per cir-
cuitum regis: et eduxerunt filium
regis et imposuerunt ei diadema
et testimonium: dederuntque in ma-
nu eius tenendam legem et con-
stituerunt eum regem. Unxitque
illum ioiada pontiffex. et filii eius:
impositi quoque sunt ei atque dix-
erunt. Vivat rex. Quod cum au-
disset athalia vocem scilicet tur-
rentium. atque laudantium regem:
ingressa est ad populum in templum
domini. Cumque vidisset regem stantem
super gradum in introitu et prin-
cipes turmasque circa eum. omnem-
que populum terre gaudentem atque clau-
gentem tubis. et divisi generis

.n.

organis dñm. uocēq; lau-
dantiū: scidit uestimēta sua et
ait. **I**nsidie. insidie. **E**gressus
aut ioiada pontifex ad centuri-
ones et principes exercitus dixit
eis. **E**ducite illā ex septa tēpli:
et interficiat foris gladio. **P**re-
cepitq; sacerdos ne occideretur
in domo dñi. **E**t imposuerunt
ceruicib; eius manus. **L**ūq; in-
trasset portam equorū domus
regis: interfecerūt eā ibi. **P**epi-
git aut ioiada fedus iter se uni-
ūsumq; pplm et regē: ut esset po-
pulus dñi. **I**taq; ingressus est
oīs ppl's domū baal. et destrux-
erunt eam: et altaria et simula-
cra illius cōfregērūt: mathan
quoq; sacerdotem baal interfe-
cerūt ante aras. **C**ōstituit aut
ioiada ppositus in domo dñi
et sub manib; sacerdotū et leui-
tarum. quos distribuit dauid
in domo dñi: ut offerrent olo-
causta dño sicut scriptū est in
lege moysi. i. gaudio et canticis.
iuxta dispositionē dauid. **C**ō-
stituit q; ianitores i portis do-
mus dñi: ut non ingrederet eā i-
mūdus i omī re. **A**ssumpsitq;
cēturiones et fortissimos viros.
ac principes ppli et omīe vulgus
fere: et fecerūt descendere regem de
domo dñi. et introire per medi-
um porte superioris in domū re-
gis: et collocauerūt eū in solio

regali. **I**etatusq; est omīs ppl's
terre: et urbs quieuit. **P**orro
athalia interfecta est gladio.

Sep̄tem ānoꝝ **XXIII**
erat ioas cum regnare ce-
pisset: et quadraginta annis
regnavit in iherlm. **N**omē ma-
tris eius sebia de berlabee. **F**e-
citq; quod bonū est corā dño:
cunctis dieb; ioiade sacerdotis.
Aceperat at ei ioiada uxores du-
as: e quibus genuit filios et fi-
lias. **P**ost q̄ placuit ioas ut i-
stauraret domū domū: cōgre-
gauitq; sacerdotes et leuitas: et
dixit eis. **E**gredimū ad ciuitates
iuda: et colligite de uniuerso isra-
hel pecuniā ad sartatecta tēpli
dei nostri per singulos annos:
festinatoq; hī facite. **P**orro le-
uite egere negligēt? **V**ocauit
q; rex ioiadam principem: et dix-
it ei. **Q**uare tibi non fuit cure
ut cogerēs leuitas inferre de iu-
da et de iherlm pecuniā que cōsti-
tuta est a moyse seruo dñi: ut i-
ferret eam omīs multitudo isra-
hel in tabernaculū testimoniū:
Athalia etiā impiissima et filij
eius. destruxerūt domū dei: et de
uniuersis q̄ sanctificata fuerant
in templo dñi orauerūt phanū
baalim. **P**recepit ergo rex. et fe-
cerunt archam: posuerūtq; eā
iuxta portā dñi forinsecus. **E**t
p̄dicatū est in iuda et iherlm: ut

deferrent singuli p̄ciū dñi qđ
constituit moyses seruus dei sup
omnē israel. in deserto. letan
q; sunt cuncti p̄ncipes. et om̄s
p̄ls: ⁊ ingressi cōtulerūt in ar
cham dñi atq; miserūt: ita ut i
pleretur. **E**unq; tēpus esset ut
deferrent archam corā rege per
man⁹ leuitas: videbāt enī mīl
tā pecuniā: ingrediebāt scriba
regis ⁊ quē p̄mus sacerdos cō
stituerat: effūdebātq; pecuniā
que erat in archa. **P**orro arch
am reportabāt ad locū suū: sic
q; faciebāt p̄ singulos dies. **E**t
cōgregata ē infinita pecuniā:
quā dederūt rex et ioiada hīs
qui p̄erant opib; domus dñi.
At illi cōducebāt ex ea celores
lapidū et artifices op̄m singu
lorū. ut instaurarēt domū dñi:
fabros q; ferri et eris: ut quod
cadere ceperat fulciret. **E**gerūtq;
hī qui opabātur industrie: et
obducebatur parietū cītrix
p̄ manus eorū: ac suscitauerūt
domū dñi in statū p̄stinū: ⁊ fir
miter eam stare fecerūt. **E**unq; cō
plerent om̄ia op̄a. detulerunt
coram rege et ioiade reliquā p̄
tem pecunie: de qua facta sunt
vasa tēpli in ministeriū ad olo
causta: fiale quoq; ⁊ cetera va
sa aurea ⁊ argētea. **E**t offerebā
tur olocausta in domo domi
ni iugiter cunctis dieb; ioiade.

Senuit aut ioiada plenus die
rum et mortuus est cū centūtri
ginta esset annor: sepelierūtq;
eū in ciuitate dauid cū regib;
eo q; fecisset bonū cum israel
et cum domo eius. **P**ostq; aut
obiit ioiada: ingressi sunt p̄n
cipes iuda. et adorauerūt regē.
Qui delinē⁹ obsequiis eorū ac
quieuit eis. **E**t dereliquerūt tem
plum dñi dei patrum suor ser
uieruntq; lucis et sculptilib;: ⁊
facta est ira contra iudā et ihe
rusalē p̄pter hoc peccatū. **M**itte
batq; eis p̄phetas ut reuertere
tur ad dñm: quos prestantes
illi audire nolebant. **S**piritus
itaq; dei induit zachariam fili
um ioiade sacerdote: ⁊ stetit in
conspectu p̄pli. et dixit eis. **H**ec
dicit deus. **Q**uare t̄nsgredim̄i
p̄ceptum dñi quod vobis nō
proderit: et dereliquistis domi
num ut dereliqueret vos: **Q**ui
cōgregati aduersus eum mise
runt lapides iuxta regis impe
riū: in atrio domus dñi. **E**t
non est recordatus ioas rex mi
sericordie quam fecerat ioiada
pater illius secū: sed interfecit
filiū eius. **Q**ui cum moreretur.
ait. **V**ideat dñs et requirat. **E**ū
q; euolutus esset annus ascen
dit contra eum exercitus sirie: ve
nītq; in iudam et iherlm ⁊ inter
fecit cunctos p̄ncipes p̄pli: atq;

¶

uniuersam p̄dam miserunt regi
in damascū. Et certe cum per-
modicus uenisset n̄is suorū ē-
didit dñs manib; eor; infinitā
multitudinē: eo quod dereliqui-
sent dñm deū p̄m suor; . In io-
as quoq; ignominiosa exercu-
ere iudicia: et abeuntes dimise-
runt eum in languorib; mag-
nis. Surrexerunt autē cōtra eū
serui sui in ultionē sanguinis
zacharie filij ioiade sacerdotis.
et occiderūt eum in lectulo suo
et mortuus est: sepelieruntq; il-
lum in ciuitate dauid sed nō ī
sepulcris regum. Insidiati ve-
ro sunt ei zabad filius semathi
amanitidis: et iozabath filius
semarich moabitidis. Porro
filij eius ac sūma pecunie que
adunata fuerat sibi eo. et instau-
ratio domus dei scripta sunt di-
ligētius in libro regū. Regna-
uit autē amasias filius eius p̄
Uigin XXV eo-
tiq; annos erat ama-
sias cum regnare cepisset: et vi-
ginti nouē annis regnauit ī ihe-
rusalem. Nōmē m̄ris eius io-
iaden de iherlm. Fecitq; bonū ī
ōspectu dñi: uerūtamē non in
corde p̄fecto. Cūq; roboratū
sibi uideret imperiū nugulauit
seruos qui occiderāt regem pa-
trem suū: sed filios eor; non in-
terfecit. sicut scriptū ē in libro

legis moysi: ubi p̄cepit dñs di-
rens. Non occidētur p̄res p̄ fi-
lijs. neq; filij pro p̄ribus suis:
sed unusquisq; in suo peccato
moriē. Cōgregauit igit amasias
iudam. et cōstituit eos per
familias. tribunosq; et centuri-
ones in uniūso iuda et benia-
min: et recensuit a viginti annis
sursum. inuenitq; triginta mi-
lia inueniū q̄ egredereēt ad pu-
gnam et tenerēt hastam et clipe-
um. Mercede quoq; conduxit
de israhel centū milia robusto-
rū centū talentis argenti. Venit
autē homo dei ad illū et ait. O
reg ne egrediatur tecū exercitus
israhel. Non est enī dñs cum
israhel: et cunctis filijs ephraim.
Quod si putas in robore exer-
citus bella cōsistere: superari te
faciet de⁹ ab hostib;. Dei quip-
pe est et adiuuare: et in fugam
cōuertere. Dixitq; amasias ad
hōiem dei. Quid ergo fiet de cē-
tum talentis que dedi militib;
israhel: Et rēdit ei homo dei.
Habet dñs unde tibi dare pos-
sit multo h̄is plura. Separa-
uit itaq; amasias exercitū qui
uenerāt ad eum ex ephraim: ut
reuerteretur in locū suū. At illi
cōtra iudam uehementē irati:
reuerſi sunt in regionē suam.
Porro amasias cōfideē reduxit
p̄lm suū. et abiit in uallē salī-

narum: percussitq; filios seir decem milia. Et alia decem milia viros ceperunt filij iuda: et adduxerunt ad prupitum cuiusdam petre. precipitaueruntq; eos de summo in preceps: q; uniuersi crepuerunt. At ille egessit que remiserat amasias ne secum iret ad plium: diffusus in ciuitatibus iuda. a samaria usq; ad bethoron et interfectis tribus milibus diripuit perdam magnam. Amasias quoq; post redem ydumeos et allatos deos filiorum seir statuit illos in deos sibi: et adorabat eos: et illis adolebat in censum. Quam obrem iratus dominus contra amasiam: misit ad illum prophetam qui diceret ei. Cur adorasti deos qui non liberauerunt populum suum de manu tua: Cumq; hec ille loqueretur. respondit ei. Num consiliarius regis es: Quiesce ne interficiam te. Descendensq; propheta. scio inquit quod cogitauerit dominus occidere te: qui et fecisti hoc malum: et insuper non acquieuisti consilio meo. Igitur amasias rex iuda inuito pessimo consilio. misit ad ioas filium ioachaz. filium iehu regem israel dicens. Veni videamus nos mutuo. At ille remisit nuncios dicens. Carduus qui est in libano. misit ad cedrum libani dicens. Da filiam tuam filio meo uxorem. Et ecce bestie que

erant in silua libani: insisterunt et contulcauerunt carduum. Dixisti percussi edom: et idcirco erigit cor tuum in superbia. Sede in domo tua. Cur malum aduersum te prouocas: ut cadas et tu et iudas tecum: Noluisti audire amasias: eo quod domini esset voluntas. ut traderet in manus hostium propter deos edom. Ascendit igitur ioas rex israel: et mutuos sibi prebueret conspectus. Amasias autem rex iuda erat in bethsames inde. Corruitq; iudas coram israel: et fugit in tabernacula sua. Porro amasiam regem iuda filium ioas filium orthozie cepit ioas rex israel in bethsames et adduxit in iherusalem: destruxitq; murum eius. a porta ephraim usq; ad portam anguli quadringentis cubitis. Omne quoque aurum et argentum. et uniuersa vasa que reppererat in domo dei. et apud obededom. in thesauris etiam domus regie. necnon et filios obsidum: reduxit in samariam. Dixit autem amasias filius ioas rex iuda postquam mortuus est ioas filius ioachaz rex israel quinquaginta annis. Reliqua autem sermonum amasie priorum et nouissimorum scripta sunt in libro regum iuda et israel. Qui postquam recessit a domino: tetenderunt ei insidias in iherusalem. Cumq; fugisset lathis

miserunt et interfecerunt eum ibi:
reportantesque super equos sepe-
lierunt eum cum patribus suis in
ciuitate dauid. **XXVI**

Omnis autem populus iuda. filium
ei⁹ oziam annorum sedeci
constituit regem pro amasia pa-
tre suo. Ipse edificauit aphilat:
et restituit eam ditioni iude. post-
quam dormiuit rex cum patribus su-
is. Sedecim annorum erat ozias
cum regnare cepisset: et quinqua-
gintaduobus annis regnauit in
iherusalem. Nomen matris eius iee-
lia de iherusalem. Fecitque quod erat
rectum in oculis domini iuxta om-
nia que fecerat amasias pater
eius: et exquisiuit dominum in die-
bus zacharie intelligētis. et vi-
dētis deum. Cumque requireret dominum:
direxit eum in omnibus. Denique
egressus est et pugnauit contra
philistinim: et destruxit murum
geth. et murum iaminie. murumque
azoti. Edificauit quoque opida
in azoto et philistinim: et adiu-
uit eum deus contra philistinim
et contra arabas qui habitabant
in gurbaal. et contra ammoni-
tas. Appendebantque ammonite
munera ozie: et divulgatum est
nomen eius usque ad introitum e-
gypti propter crebras victorias.
Edificauit quoque ozias turrem
in iherusalem super portam anguli.
et super portam vallis. et reliqua

in eodem muri latere: firmavit
que eas. Extruxitque tres in solitu-
dine: et effodit cisternas pluri-
mas. eo quod haberet multa
pecora: tam in campestribus quam
in heremi vastitate. Vineas quoque
habuit et vinitores in montibus:
et in carmelo. Erat quippe ho-
mo agriculture deditus. Fuit
autem exercitus bellatorum ei⁹ qui
procedebat ad prelia sub manu
ieliel scribe. maasieque doctoris:
et sub manu ananie qui erat
de ducibus regis. Omnisque miles
principum per familias viros
fortium duorum milium septentorum:
et sub eis unusquisque exercitus trece-
torum et septem milium quingen-
torum. qui erant apti ad bella:
et pro rege contra aduersarios di-
micabant. Preparauit quoque
eis ozias id est cuncto exercitui
clipeos et hastas. et galeas et
loricas. arcusque et fundas ad ia-
ciendos lapides: et fecit in iheru-
salem diuisi generis machinas
quas in turribus collocauit. et
in angulis murorum: ut mitte-
rent sagittas et saxa grandia.
Egressumque est nomen ei⁹ paul:
eo quod auxiliaretur ei dominus et corro-
borasset illum. Sed cum roboratus
esset eleuatum est cor eius in
interitum suum et neglexit dominum de-
um suum: ingressusque templum
domini adolere voluit incensum

sup altare thimiamatis. **S**tatimq; ingressus post eum azarias sacerdos. et cum eo sacerdotes dñi octuaginta viri fortissimi. restiterunt regi: atq; dixerūt. **N**on est tui officij ozia. ut adoleas incensum dño: sed sacerdotum hoc est filiorū aaron q̄ consecrati sunt ad huiusmodi ministeriū. **E**gredere de sanctuario. ne contēpseris: quia non reputabitur tibi in gloriā hoc a dño deo. **I**ratuq; ozias et tenēs ī manu thuribulū ut adoleret incensum: minabat sacerdotib; . **S**tatimq; orta est lepra. in fronte eius corā sacerdotib; in domo dñi: super altare thimiamatis. **C**umq; respexisset eum azarias pontifex. et omnes reliqui sacerdotes. viderunt leprā in fronte eius: et festinato repulserūt eum. **S**ed et ipse pteritus acceleravit egredi: eo q̄ scilicet ilico plagam dñi. **F**uit igitur ozias rex leprosus usq; ad diē mortis sue: et habitavit in domo separata. plenus lepra ob quā electus fuerat de domo domini. **P**orro ioathan filius eius regit domū regis: et iudicavit pplm terre. **R**eliqua autē sermonū ozie p̄orum et novissimorū scripsit ysaias fili⁹ amos propheta. **D**ormiuitq; ozias cum p̄ribus suis: et sepelierūt

eum in agro regaliū sepulcro: rū eo q̄ esset leprosus: regnavitq; ioathan filius eius. p̄ eo. **V**iginti q̄n. **XXVII** **Q**uq; annorū erat ioathā cū regnare cepisset: et sedecim annis regnavit in iherlm. **N**omē matris eius iherusa. filia sadoth. **F**ecitq; quod rectū erat coram dño iuxta omnia que fecerat ozias pater suus: excepto q̄ nō est ingressus templū domini: et adhuc ppls delinquebat. **I**pse edificavit portam domus dñi excelsam: et in muro ophel multa construxit. **O**rbes quoq; edificavit in montib; iuda: et in saltibus castella et turre. **I**pse pugnavit contra regem filiorū amon. et vicit eum. **D**editq; ei filij amon in tēpore illo centum talenta argenti: et decem milia choros tritici: ac totidē choros ordeī. **H**ec ei p̄buerūt filij amon. in anno scdo et tercio. **C**orroboratusq; ē ioathan: eo quod direxisset vias suas corā dño deo suo. **R**eliqua autē sermonū ioathā et omnes pugne eius. et opera scripta sunt in libro regū israhel et iuda. **V**iginti q̄nq; annorū erat cum regnare cepisset: et sedecim annis regnavit in iherlm. **D**ormiuitq; ioathā cū p̄ribus suis: et sepelierunt eū in ciuitate dauid: et reg-

, 7.

navit achaz filius eius pro eo.

Uiginti

XXVIII

annorum erat achaz cum regnare cepisset: et sedecim annis regnavit in iherusalem. Non fecit rectum in conspectu domini. sicut dauid pater eius. sed ambulavit in vis regum israel: insuper et statuas fudit baalim. Ipse est qui adolevit incensum in valle hebron: et lustravit filios suos in igne. iuxta ritum gentium quas interfecit dominus in adventu filiorum israel. Sacrificabat quoque et thymiamata succendebat in excelsum. et in collibus: et sub omni ligno frondoso. Tradiditque eum dominus deus eius in manu regis syrie: qui percussit eum magnamque predam cepit de eo imperio: et adduxit in damascum. Manibus quoque regis israel traditus est: et percussus plaga grandi. Occidit quoque phacee filius romelie de iuda centumviginti milia in die uno. omnes viros bellatores eo quod reliquissent dominum deum patrum suorum. Eodem tempore occidit zechari vir potens rex ephraim masiam filium regis. et ezricam ducem domus eius: helchanam quoque secundum a rege. Leperuntque filii israel de fratribus suis ducem milia mulierum puerorum et puellas et infinitam predam: portuleruntque eam in samariam. Ea tempestate erat

ibi propheta domini nomine obed. qui egressus obviam exercitui venienti in samariam dixit eis. Ecce iratus dominus deus patrum vestrorum contra iudam. tradidit eos manibus vestris: et occidistis eos atrociter. ita ut ad celum pertingeret vestra crudelitas. Insuper filios iuda et iherusalem vultis vobis subicere in servos et ancillas: quod nequaquam factum opus est. Peccastis enim super hoc domino deo vestro. Sed audite consilium meum: et reducite captivos quos adduxistis de fratribus vestris: quia magnus furor domini imminet vobis. Steterunt itaque viri de principibus filiorum ephraim. azarias filius iohannam barachias filius mosollamothe. ezechias filius sellu. et amasias filius hadali. contra eos qui veniebant de philis: et dixerunt eis. Non inducetis huc captivos: ne peccemus domino. Quare vultis adicere super peccata nostra: et vetera cumulare delicta? Grande quippe peccatum est: et ira furoris domini imminet super israel. Dimiserunt quoque viri israel bellatores predam. et universa que ceperant coram principibus et omni multitudine: steteruntque viri quos supra memoramus: et apprehenderunt captivos omnesque qui nudi erant. vestierunt de spoliis. Linciumque vestierunt eos et calciassent. et refecerunt cibo

ac potu. unxissentq; ppter labo-
rem. et adhibuissent eis curam:
quicūq; ambulare non potue-
rant. et erant imbecillo corpe.
imposuerūt eos iumentis. et ad-
duxerūt ihericho ciuitatē pal-
marū ad fratres eos: ipiq; reu-
si sunt ī samariā. Tempe illo
misit rex achaz ad regem assiri-
orum. postulans auxiliū. Ve-
neruntq; ydumei et percusserunt
multos ex iuda: et repererūt pda
magnā. Philistiim quoq; dif-
fusi sunt p̄ urbes campestris et
ad meridiem iuda: repereruntq;
bethsames. et abilon. et gadi-
roth. saccho q; et thamma. et gā-
zo cum viculis suis: et habita-
uerunt in eis. Humiliauerat
enī dñs iudam ppter achaz re-
gem iuda. eo qd̄ nudasset eum
auxilio. et contemptui habuisset
dñm: adduxitq; cōtra eum te-
glathphalasar regē assiriorū:
qui et afflixit eum et nullo resis-
tente vastauit. Igit̄ achaz spo-
liata domo dñi et domo regū
ac p̄ncipiū. dedit regi assiriorū
munera: et tamen nichil ei pro-
fuit. Insup et in tēpore angus-
tie sue auxit cōtemptū in dñm.
Ipe p se rex achaz imolauit di-
is damasci victimas percussori-
bus suis et dixit. dñi regū syrie
auxiliantur eis. quos ego pla-
cabo hostijs. et adierunt michi:

cum contrario ipi fuerint rui-
ne ei et uniuerso israhel. Direptis
itaq; achaz omnibus uasis do-
mus dei atq; confractis clausit
ianuas templi dei: et fecit sibi al-
taria in uniuersis angulis ihe-
rusalem. In omnib; quoq; urbi-
bus iuda. extruxit aras ad tre-
mādū thus: atq; ad iracūdiā
p̄uocauit dñm deū p̄m suoz.
Reliqua aut̄ sermonū eius. et
om̄i opm suoz p̄ozū et nouis-
simorū scripta sunt in libro re-
gum iuda et israhel. Dormiuit
q; achaz cum p̄ribus suis: et se-
pelierūt eum in ciuitate iherlm.
Neq; enī receperāt eum in sepul-
cra regū israhel. Regnauitq; e-
zechias fili⁹ ei⁹ p̄ eo. **XXIX**
igitur ezechias regnare cepit cū
viginti q; esset annoz: et vi-
ginti nouē annis regnauitq; ī
iherlm. Nomen m̄ris eius abia
filia zacharie. Fecitq; qd̄ erat
placitū in conspectu dñi: iuxta
om̄ia que fecerat dauid p̄f ei-
us. Ipo anno et mense primo
regni sui aperuit ualuas dom⁹
dñi. et instaurauit eas: addux-
itq; sacerdotes atq; leuitas. et
cōgregauit eos in plateā oriē-
talē dixitq; ad eos. Audite me
leuite. et sanctificamini: mūdare
domū dñi dei p̄m n̄roz: et au-
ferte om̄nē immūdiā de sanctu-
ario. Peccauerūt p̄res n̄ri: et

2. 11.

fecerūt malū in conspectu dñi
dei nostri. derelinquētes eū: aū-
terūt facies suas a tabernaculo
dñi dei nostri. et p̄buerunt dor-
sum: clauferūt ostia que erāt ī
porticu et extinxerūt lucernas:
incensumq; non adoleuerunt:
et olocausta non obtulerūt in
sanctuario deo israel. **C**ōsta-
tus ē itaq; furor dñi sup iudā
et iherlm: tradiditq; eos in com-
motionem. et in interitiū et in
sibulum. sicut ip̄i cernitis oculis
vris. **E**n corruerunt patres nri
gladijs: filij nri et filie nre. et cō-
iuges captiue ducte sunt p̄p̄
hoc scelus. **N**unc ergo placet
michi ut ineamus fedus cū do-
mino deo israel: et auerter a
nobis furore ire sue. **F**ilij mei
nolite negligē. **D**os elegit do-
minus. ut stetis corā eo. et mis-
ereatis illi: colatisq; eū. et creme-
tis ei incensum. **S**urrexerūt ego
leuite: maath filius amasie. et
iohel fili⁹ azarie de filijs caath.
Porro de filijs merari: cis fili⁹
abdai et azarias filius iahale-
hel. **D**e filijs at gersom: ioha
filius iemna. et eden filius ioa-
ha. **A**t vero de filijs elisaphan:
samri et iahihel. **D**e filijs q̄
asaph: zacharias et mathani-
as necnon de filijs benan: iahi-
hel. et semei. **S**ed et de filijs ydi-
thun: semeias et ozihel. **C**ōgre-

gauerūtq; fratres suos et sanc-
tificati sunt: et ingressi sunt iuxta
mādatū regis et impiū dñi. ut
expiaret domū dei. **S**acerdotes
q; ingressi templū dñi ut sanc-
tificarent illud extulerūt omne
imundiciā quā intro repererāt
in vestibulo dom⁹ dñi: quā tu-
lerunt leuite et asportauerunt
ad torrentem cedron foras. **R**epe-
runt aut p̄ma die mensis p̄mi
mūdare et in die octaua eiusdē
mensis. ingressi sunt porticu do-
mus templi dñi: expiauerūtq;
templum dieb; octo: et in die se-
tadecima mensis eiusdē. quod
reperant impleuerūt. **I**ngressi
quoq; sunt ad ezechia regem:
et dixerūt ei. **S**anctificauimus
omne domū dñi. et altare olo-
causti. vasaq; ei⁹. necnō et mē-
sam p̄positionis cum omib; vas
suis. cū ctāq; templi sup-
pellectilē qm polluerat rex ach-
az. in regno suo postq; p̄uari-
cat⁹ ē: et ecce reposita sunt om-
nia coram altari dñi. **C**onsur-
gensq; diluculo ezechias rex. a-
dumauit omes p̄cipes ciuita-
tis et ascendit in domū dñi: ob-
tulerūtq; simul thauros septē
et arietes septem. agnos septē.
et hircos septem: pro peccato.
pro regno. p̄ sanctuario. pro
iuda. **D**ixitq; sacerdotib; filijs
aaron: ut offerrent sup altare

dñi. **M**actauerūt igit̃ thauros:
 ⁊ susceperūt sanguinē sacerdo-
 tes: et fuderunt illū sup altare.
Mactauerūt etiā arietes: ⁊ illo-
 rum sanguinē sup altare fude-
 runt. **I**mmolauerūt agnos: ⁊
 fuderūt sup altare sanguinem.
Applicauerūt hircos p pccō co-
 ram rege. et uniuersa multitudi-
 ne. **I**mposuerūt manus suas
 sup eos: ⁊ immolauerūt illos sa-
 cerdotes: et asperserūt sangui-
 nem eorū coram altari pro pi-
 aculo uniuersi isrl̃s. **P**ro omni
 quippe israhel p̃ceperat rex ut
 olocaustū fieret pro peccato.
Constituit q̃ leuitas in domo
 dñi. cum cimbaliis et psalterijs
 et citharis. scdm̃ dispositionē
 dauid et gad uidentis regis et
 nathan p̃phete. **S**iquidē domi-
 ni p̃ceptum fuit. per manū p̃-
 phetarū eius. **S**teteruntq; leui-
 te tenētes organa dauid ⁊ sac-
 dotes tubas: et iussit ezechias
 ut offerret olocausta sup alta-
 re. **C**ūq; offerrent olocausta ce-
 perūt laudes canere dño. ⁊ clā-
 gere tubis: atq; in diuersis or-
 ganis que dauid rex isrl̃ repe-
 rerat crepare. **O**mnī aut̃ tur-
 ba adorāte. cātores et hī qui
 tenebāt tubas erant in officio
 suo: donec cōpleret̃ olocaustū.
Cūq; finita esset oblatio iur-
 uatus est rex. et om̃es qui erāt

cum eo: et adorauerūt. **P**rece-
 pitq; ezechias ⁊ p̃ncipes leuiti
 ut laudaret̃ dñm sermonibus
 dauid et asaph uidentis: q̃ lau-
 dauerūt deū magna leticia et i-
 curuato genu adorauerūt. **E**ze-
 chias at̃ etiā h̃ addidit. **I**mple-
 stis manus ur̃as dño: accedite
 et offerte uictimas. et laudes in
 domo dñi. **O**btulit ergo uniu-
 sa multitudo hostias et laudes
 ⁊ olocausta: mēte deuota. **P**o-
 ro nūc olocaustorū q̃ obtulit
 multitudo h̃c fuit. **T**hauros sex-
 aginta. arietes cetum. agnos
 ducentos: sanctificauerūtq; do-
 mino boues sexcentos: et oues
 tria milia. **S**acerdotes uero pau-
 ci erant: nec poterāt sufficere ut
 pelles olocaustorū detraherent.
Unde et leuite fr̃es eorū adiuue-
 runt eos: donec implet̃ opus ⁊
 sanctificaret̃ur antistites. **L**eu-
 te quippe faciliōri ritu sanctifi-
 cātur quā sacerdotes. **F**uerūt
 ergo olocausta plurima adip̃s
 pacificorū ⁊ libamina olocaus-
 torum: et cōpletus ē cultus do-
 mus dñi: letatusq; est ezechias
 et om̃is p̃pls eo q̃ m̃isteriū dñi
 esset expletū. **D**e repente quippe
 hoc fieri placuerat. **XXX**

Misitq; ezechias ad om̃ē
 israhel et iudā: scripsitq;
 epistolas ad ephraim et manas-
 sen: ut ueniret̃ ad domū dñi in

ihrlm. et facerent phase donatio
deo israhel. **I**nito ergo consilio
regis et principum et universi ceteri
ihrlm: decreverunt ut facerent pha-
se mense secundo. **N**on enim occur-
rerant facere in tempore suo: quia
sacerdotes qui possent sufficere
sanctificati non fuerant. et populus
non dum congregatus fuerat in ihe-
rusalem. **P**lacuitque sermo regi
et omni multitudini: et decreverunt
ut mitterent nuntios in univer-
sum isrl de berlabee usque dan:
ut veniret et facerent phase domino
deo israhel in ihrlm. **M**ulti enim
non fecerant sicut lege prescriptum
est. **P**errexeruntque cursores cum
epistolis regis impio. et prin-
cipum eius in universum israhel et
iudam: iuxta id quod rex ius-
serat predicantes. **F**ilii isrl reuer-
tuntur ad dominum dominum abraham et isa-
ac et isrl: et revertere ad reliquias
que effugerunt manus regis assi-
riorum. **N**olite fieri sicut preses vestri
et fratres qui recesserunt a domino deo
patrum suorum: et tradidit eos in ite-
ritum. ut ipsi cernitis. **N**olite in-
durare cervices vestras sicut preses
vestri. **T**radite manus domino: et ve-
nite ad sanctuarium eius quod
sanctificavit in eternum. **S**ervite
domino deo patrum vestrorum: et avertet a
vobis ira furoris eius. **S**i enim
vos reversi fueritis ad dominum:
fratres vestri et filii habebunt misericordiam

41.
coram dominis suis. qui illos duxe-
runt captivos: et reverterentur in
terram hanc. **P**ius enim et clemens
est dominus deus vester: et non aver-
tet faciem suam a nobis si reuer-
si fueritis ad eum. **I**gitur cursores
pergebant velociter de civitate in
civitate. per fratrem ephraim et ma-
nasse usque ad zabulon: illis irri-
dentibus. et sublimantibus eos.
Attamen quidam viri ex aser et
manasse et zabulon acquiesce-
res consilio: venerunt ihrlm. **I**n
iuda vero facta est manus domini
ut daret eis cor unum: ut facerent
iuxta preceptum regis et principum
domini. **C**ongregati sunt in
ihrlm populi multi: ut facerent sol-
lemnitatem azimorum in mense se-
cundo. **E**t surgentes destruxerunt
altaria que erant in ihrlm: ac-
que universa in quibus ydolis ado-
lebatur incensum subvertentes.
proiecerunt in torrentem cedron.
Immolaverunt autem phase quarta
decima die mensis secundi. **S**acer-
dosque atque levite tandem sancti-
ficati obtulerunt olocausta in do-
mo domini: steteruntque in ordine suo
iuxta dispositionem et legem moy-
si hominis dei. **S**acerdotes vero sus-
cipebant effundendum sanguinem
de manibus levitarum: eo quod infra
turba sanctificata non esset: et
idcirco immolarent levite phase
hominibus qui non occurrerant sancti-

ficari dñō. Magna etiam pars
ppli de ephraim et manasse et
isachar et zabulon que sancti-
ficata nō fuerat comedit pha-
se. non iuxta quod scriptū est:
et orauit p eis ezechias dicens.
Dñs bonus piciabit. cunctis
qui in toto corde requirunt do-
minū deū prīm suorū: et nō im-
putabit eis quod minus sanc-
tificati sunt. Quē exaudiuit do-
minus: et placatus ē p ppo. Fe-
cerūtq; filij isrl q inuēti sūt in ihe-
rusalem sollemnitate azimorū
septē diebus in leticia magna.
laudātes dñm p singulos di-
es: leuite q; et sacerdotes p or-
gana q suo officio cōgruebāt.
Et locutus est ezechias ad cor
om̄i leuitarū: q habebāt intelli-
gentiā bonā sup dñō: et come-
derūt septē dieb; sollemnitis: i-
molantes victimas pacificorū:
et laudātes dñm deū prīm suo-
rum. Placuitq; uniuēse mltitu-
dini ut celebraret etiā alios di-
es septē: qd et fecerūt cum iugen-
ti gaudio. Ezechias autē rex iu-
da prebuerat mltitudinī mille
thauros: et septē milia ouium.
Principes uero dederāt p ppo
thauros mille: et oues decē mi-
lia. Bāctificata ego ē sacerdotū
plima mltitudo: et hilaritate p-
fusa oīs turba iuda tam sacerdo-
tum et leuitarū q; uniuēse frequē-

tie q uenēat ex isrl: pselitorū q;
de terra isrl et habitatiū in iuda.
Factaq; ē grādis celebritas in
ihrlm: q̄lis a dieb; salomonis
filij dauid regis isrl in ea urbe
nō fuerat. Surrexerūt autē sac-
dotes atq; leuite būdicētes p ppo
et exaudita est vox eorū: puenit
q; oīo i habitatulū sanctū reli-

Quinq; hec fu- XXXI
sissent rite celebrata: egres-
sus ē om̄is israhel qui inuēti
fuerat in urbib; iuda: et fregerūt
simulacra succideruntq; lucos:
demoliti sunt excelsa: et altaria
destruxerūt. nō solū de uniuēso
iuda et beniamī sed et de ephraim
quoq; et manasse: donec peni-
tus euertèrent. Reuerſiq; sunt
omnes filij israhel: i possessione-
nes et ciuitates suas. Ezechias
autē constituit turmas sacerdotales
et leuiticas p diuisiones suas
uniquenq; in officio p ppo. tā
sacerdotū uideliret q; leuitarū ad
olocausta et pacifica: ut mini-
strarent et cōfiterent. canerētq;
in portis castrorū dñi. Pars autē
regis erat ut de p ppo eius st-
stantia offerretur olocaustum
mane semp et uespere: sabbatis
quoq; et kalendis: et sollemniti-
bus ceteris: sicut scriptū ē in le-
ge moysi. Preceperat autē p ppo
habitatiū ihrlm. ut daret par-
tes sacerdotib; et leuitis: ut pos-

sent vocare legi dñi. **Q**uod cū
 precebrisset in aurib; multitu-
 dinis plurimas obtulere pmi-
 nias filij israhel. frumenti vini &
 olei: mellis quoq; et om̃i que
 gignit humus decimas obtu-
 lerūt. **S**ed & filij israhel & iuda
 qui habitabāt in urbib; iuda
 obtulerūt decimas boum & ouī-
 um: decimasq; lactos; q̃ voue-
 rat dñs deo suo: atq; uniuersa
 portātes fecerūt aceruos pluri-
 mos. **M**ense tercio reperūt acer-
 uorū iacere fundamēta: et mē-
 se septimo cōpleuerūt eos. **C**ū-
 q; ingressi fuissent ezechias et
 p̃ncipes eius. vidērūt aceruos:
 et benedixerunt dñs. ac p̃plo is-
 rahel. **I**nterrogauitq; ezechias
 sacerdotes et leuitas: cur ita ia-
 cerēt acerui. **R**ēdit illi azarias
 sacerdos p̃mus. de stirpe sadoch
 dicens. **E**x quo reperunt offerri
 primitie in domo dñi. comedi-
 mus et saturati sumus: et remā-
 serūt plurima: eo qd̃ benedixe-
 rit dñs p̃plo suo. **R**eliquas autē
 ē copia ista q̃; cernis. **P**recepit
 igit̃ ezechias: ut p̃pararēt hor-
 rea in domo dñi. **Q**uod cū fe-
 cissent intulerūt tam p̃mitias
 q̃; decimas et quicūq; vouerāt
 fideliter. **F**uit autē p̃fectus eorū
 rhonenias leuita: et semei frat̃
 eius scōus: post quē iehihel. &
 azarias. et naad. et alahel. et

iherimoth: iozabat quoq; et e-
 lihel. et iesmachias. et maath.
 & banaias. p̃positi sub manib;
 rhonenie et semei fratris ei⁹ ex
 imperio ezechie regis. et azari-
 e p̃rōficis dom⁹ dñi: ad quos
 om̃ia p̃tinebāt. **E** chore vero fi-
 lius iemna leuites. & ianitor o-
 riētalīs porte p̃positus erat hīs
 que sponte offerebātur dñs. p̃-
 mitiisq; et consecratis in sanc-
 ta sanctos: et sub cura eius e-
 den. & beniamin. ihesue & semei-
 as. amarias quoq; et sechemi-
 as. i ciuitatib; sacerdotū: ut fi-
 deliter distribuerēt fr̃ib; suis p-
 tes. minorib; atq; maioribus.
 receptis marib; ab ānis tribus
 & supra. cūctis qui ingrediebā-
 tur templū dñi. **E**t quicquid p̃
 singulos dies adducebāt i m̃ul-
 terio. atq; obseruationib; iux-
 ta diuisiones suas: sacerdotibus
 per familias et leuitis. a vice-
 sumo āno et supra per ordines
 et turmas suas. unūseq; m̃liti-
 tudini tam vxorib; quā libris
 eorū utriusq; sexus. fideliter tibi
 de hīs que sacrificata fuerāt p̃-
 bebat̃ur. **S**ed et filios aaron
 per agros et suburbana urbi-
 um singulas dispositi erāt vi-
 ri qui partes distribuerēt unū-
 so sexui masculino: de sacerdo-
 tib; et leuitis. **F**ecitq; ezechias
 uniuersa que diximus. in omni

iuda: opatusq; est bonū et rec-
tum et verū corā dñō deo suo.
in unūsa cultura ministerij do-
mus dñi iuxta legem et cerimo-
nias: volēs requirere deū suū ī
toto corde suo. **Fecitq; et p̄spe-**
ratus est. **XXXII**

Post q̄ et huiusmodi veri-
tatem venit sennacherib rex as-
sirior; et ingressus iudā obse-
dit ciuitates munitas. volens
eas capere. Quod cū vidisset e-
zechias venisse scilicet sennache-
rib et totū belli impetū uerti cō-
tra iherlm: inuito cū p̄ncipib; cō-
silio virisq; fortissimis ut ob-
turaret capita fontium qui erāt
extra urbē: et hoc oīm decernēte
sententia cōgregauit plurimā
militudinē: et obturauerūt cū-
tos fontes. et riuū qui fluebat
in medio terre dicētes. **Ne ueni-**
āt reges assiriorū: et inueniāt
aquarū abundantiā. **Edificauit**
q; agens industrie oīm murū
qui fuerat dissipat⁹: et extruxit
turres desup: et forinsecus alte-
rū murū. **Instaurauitq; mello**
in ciuitate dauid: et fecit unū-
si gūis armaturā et clipeos.
Cōstituitq; p̄ncipes bellatorū ī
exercitu: et cōuocauit unūsos
in platea porte ciuitatis: ac lo-
cutus est ad eos dicēs. **Vi-**
riliter agite et cōfortamini: noli-
te timere: nec paueatis regē as-

sirior; et unūsam militudinē
que est cū eo. **Multo etiā plures**
nobiscū sunt quā cū illo. **Cum**
illo etiā est brachiū carneū: no-
biscū dñs deus noster qui aux-
iliator est noster: pugnatq; p̄
nobis. **Cōfortatusq; ē p̄pls hu-**
iusmodi verbis ezechie regis
iuda. **Que postq; gesta sūt: mi-**
lit sennacherib rex assirior; ser-
uos suos iherlm ipse etiā cū un-
ūso exercitu obsidebat lachis: ad
ezechia regem iuda. et ad oīm
p̄plm q̄ erat in urbe dicēs. **Hec**
dicat sennacherib rex assiriorū.
In quo habētes fiduciā. sedetis
obsessi in iherlm: Num ezechias
decepit vos. ut tradat mortū in
fame. et siti: affirmās q̄ dñs de-
us vester liberet vos de manu
regis assirior;. **Nūquid nō iste**
ē ezechias qui destruxit excelsa
illius et altaria: et p̄cepit iude
et iherlm dicēs. corā altari uno
adorabitis. et in ipso cōburentis
incensū: An ignoratis q̄ ego fe-
cerim. et p̄res mei cunctis fratr;
p̄plis: Nunquid p̄ualuerūt dñi
gentiū oīm; fratrū liberare re-
gionē suā de manu mea: Quis
est de unūsis dñs gentiū quas
vastauerūt p̄res mei qui potu-
erit eruere p̄plm suū de manu
mea: ut possit etiā deus vester
eruere vos de hac manu: Non
vos ego decipiat ezechias. nec

vana p[er]suasione deludat: neq[ue]
 credatis ei. **S**i eni nullus potu-
 it deus cunctarū gentiū atq[ue] re-
 gionum liberare pplm suū de
 manu mea. et de manu p[ri]m
 meor[um]: cōsequēter nec deus ves-
 ter potest eruere vos de hac ma-
 nu. **S**ed et alia multa locuti sūt
 serui eius cōtra dñm deū: et cō-
 tra ezechia serui ei[us]. **E**pistolas
 quoq[ue] scripsit plenas blasphe-
 mie in dñm deū israhel: et locu-
 tus ē adūsūm eū. **S**icut dñs gē-
 tium ceterar[um] nō potuerūt libe-
 rare pplm suū de manu mea:
 sic et deus ezechie eruere nō po-
 test pplm suū de manu ista. **I**n-
 sup et clamore magno lingua
 iudaica cōtra pplm qui sedebat
 in muris iherlm p[er]sonabat: ut
 terreret eos. et caperet ciuitatē.
Locutusq[ue] ē cōtra deū isrl: sicut
 adūsūm deos p[ro]p[ri]os terre opa
 manū hōm. **O**rauerūt igit[ur]
 ezechias rex. et ysaías filius a-
 mos p[ro]phetes adūsū hāc blas-
 phemiā: ac vociferati sunt vs-
 q[ue] i celū. **E**t misit dñs angelū
 suū: q[ui] percussit oēm virū robu-
 rum et bellatōrē. et p[ri]ncipē exer-
 citus regis assiriorū: reuersus-
 q[ue] est cū ignominia in frā suā.
Eunq[ue] ingressus esset domū dei
 sui: filij q[ui] egressi fuerant de pre-
 ro eius interfecerūt eū gladio.
Saluauitq[ue] dñs ezechia et ha-

bitatores iherlm de manu sēna-
 cherib regis assirior[um]. et de ma-
 nu oīm: et p[er]stitit ei quietem per
 circuitū. **M**ulti etiā deferebant
 hostias et sacrificia dño in ihe-
 rusalē. et munera ezechie regi
 iuda. **Q**ui exaltatus est post h[oc]
 coram cūctis gētib[us]. **I**n dieb[us] il-
 lis egrotauit ezechias usq[ue] ad
 mortem: et orauit dñm. **E**xau-
 diuitq[ue] eū et dedit ei signū: sed
 non iuxta beneficia que accepe-
 rat retribuit: quia eleuatū est
 cor eius. **E**t facta est cōtra eum
 ira. et cōtra iudā et iherlm. **H**u-
 miliatusq[ue] est postea eo q[uod] exal-
 tatum fuisset cor eius: tam ipse
 q[ui] habitatores iherlm: et idcirco
 non venit sup eos ira dñi i die-
 bus ezechie fuit at ezechias di-
 ues et inclitus valde: et thesau-
 ros sibi plurimos cōgregauit
 argenti et auri. et lapidis p[re]cio-
 si. aromatū et armor[um] vniuersi
 gñis. et vasor[um] magnū precij:
 apothecas quoq[ue] frumētī vini.
 et olei. et p[re]sepia oīm iumentor[um]:
 caulasq[ue] pecorib[us]. et urbes sepe
 edificauit. **H**abebat quippe gre-
 ges ouiu[m]. et armentor[um] innume-
 rabiles: eo q[uod] dedisset ei dñs sū-
 stantiā militam nimis. **I**pse ē
 ezechias qui obturauit superi-
 orem fontem aquar[um] syon: et
 auerter eas subter ad occidentē
 urbis dauid. **I**n oīmib[us] opib[us]

luis fecit pspere q̄ voluit. **A**tamen in legatione p̄ncipum babilonis qui missi fuerāt ad eū. ut interrogarēt de portento qd̄ acciderat sup̄ fr̄am. dereliquit eū dñs: ut temptaretur et nota fierent oīa que erant in corde eius. Reliqua autē sermonū ezechie. et misericordiarū ei⁹ scripta sūt in visione ysaie. filij amos p̄phete: et in libro regū iuda et israhel. Dominūq; ezechias cū p̄ribus suis: et sepelierūt eū supra sepulcra filiorū dauid. Et celebravit ei⁹ exequias unius iuda. et om̄es habitatores iherlm: regnavitq; manasses filius eius pro eo. **XXXIII**

Duodecim annorū erat manasses cum regnare cepisset: et quinquagintaq; annis regnavit in iherlm. Fecit autē malū corā dño iuxta abominaciones gentiū quas subvertit dñs coram filiis israhel: et conuersus instauravit excelsa q̄ demolit⁹ fuerat ezechias p̄ eius: cōstruxitq; aras baalim. et fecit lucos: et adoravit oēm miliciā celi et coluit eā. Edificauit quoq; altaria in domo domini: de qua dixerat dñs i iherusalē eū nomē meū in eternū. Edificauit autē ea cuncto exercitū celi. in duob; atrijs domus dñi: insitq; fecit filios suos p

ignē in ualle beuthēnō. Obseruabat somnia. sedabat auguria: maleficis artib; inserviebat. Habebat secū magos et mīratōres: multaq; mala operatus est corā dño ut irritaret eū. Sculptile quoq; et sflatile signū posuit in domo dñi: de qua locutusq; est dñs ad dauid et ad salomonē filiū eius dicens. In domo hac et in iherlm quā elegi de cūctis tribub; israhel ponam nomē meū in sempiternū: et mouere non faciam pedem israhel de terra quā tradidi p̄ribus eor;: ita dūtaxat si custodierint facere que p̄cepi eis cūctaq; legem et ceremonias atq; iudicia que mandauī per manū moysi. Igitur manasses seduxit iudā et habitatores iherlm: ut facerēt malū sup̄ om̄es gentes quas subuerterat dñs a facie filiorū israhel. Locutusq; ē dominus ad eū et ad pplm illius: et attendere noluerunt. Dñs sup̄induxit eis p̄ncipes exercitus regis assiriorū: reperuntq; manassen: et uinctū cathenis atq; opedib; duxerunt in babilonē. Qui postq; coangustat⁹ est orauit dñm deū suū: et egit penitēciā valde coram deo patre suo. Deprecatusq; est eū et obsecrauit intente. et exaudiuit orōnē eius: reduxitq; eum iher-

rusalē in regnū suū: et cognouit manasses qđ dñs ipe esset deus. Post hec edificauit murū extra ciuitatē dauid ad occidēte grō. in dualle ab intitu porte pisciū p̄cūitū usq; ad ofel: et exaltauit illū vehemēter. **Cō**stituitq; principes exercitus in cūctis ciuitatib; iuda munitis. et abstulit deos alienos. et simulacru de domo dñi: aras q̄ q̄s fecerat in monte domus dñi et i iherlm: et p̄iecit oīa extra urbē. Porro instaurauit altare domini: et immolauit sup illud victimas et pacifica et laudem. p̄cepitq; iude ut seruiret dño deo israel. **A**ttamē adhuc ppl̄s imolabat in excelsis dño deo suo. **R**eliqua autē gestoz manasse. et obsecratio eius ad deum suū: verba quoq; videntū qui loquebātur ad eū in noīe dñi dei isrl cōtinētur in sermonibus regū israel. **O**ratio q̄ eius et exauditiō et cuncta peccata atq; cōtemptus: loca etiā in quib; edificauit excelsa et fecit lucos et statuas anteq; ageret penitentiā: scripta sunt in sermonib; ozai. **D**ormiuit ergo manasses cū p̄rib; suis: et sepelierūt eū in domo sua: regnavitq; pro eo filius ei⁹ amō. **D**igiti duos annos erat cū regnare cepisset: et duob; annis reg-

nauit in iherlm. **F**ecitq; malū i cōspectu dñi sicut fecerat manasses pater eius: et cunctis ydolis q̄ manasses fuerat fabricatus imolauit atq; seruauit et non ē reuerētus faciē dñi sicut reuerētus est manasses pater eius: et multo maiora deliquit. **Cū**q; cōiurassent aduersus eum serui sui interfecerūt eum in domo sua: porro reliqua ppli multitudo celis hīs qui amon p̄cusserāt cōstituit regem iosiā filiū eius

O pro eo. **XXXIII**
 octo annos erat iosias cū regnare cepisset: et triginta et uno anno regnauit in iherlm. **F**ecitq; quod erat rectū in cōspectu dñi: et ambulauit in vijs dauid p̄ris sui: non declinauit neq; ad dexterā neq; ad sinistram. **O**ctauo autē anno regni sui cum adhuc esset puer. cepit querere deū p̄ris sui dauid: et duodecimo anno postq; reperat mūdauit iudā et iherlm ab excelsis et lucis similacrisq; et sculptilib; **D**estruerūtq; corā eo aras baalim. et simulacra que supposita fuerāt demoliti sunt. **I**ucos etiā et sculptilia succidit atq; cōminuit: et sup tumulos eozū qui eis imolare consueuerant fragmenta dispersit. **O**ssa p̄terea sacerdotū cōbussit in altarib; ydolorū: mūdauitq; m-

dam et iherlm. Sed et in urbibus manasse et ephraim et symeon usque neptalim cuncta subuertit. Cumque altaria dissipasset et lucos et sculptilia destruxisset in frusta. cunctaque delubra demolitus esset de uniuersa terra isrl: reuersus est iherlm. Igitur anno octauo decimo regni sui mudata iam terra et templo domini: misit saphan filium eselie et maasia principem ciuitatis. et iotha filium ioathas archimetarius: ut instaurarent domum domini dei sui. Qui venerunt ad helchiam sacerdotem magnum: acceptaque ab eo pecunia que illata fuerat in domum domini. et qui congregauerunt leuite et ianitores de manasse et ephraim et uniuersis reliquis isrl. ab omni quoque iuda et beniamin et habitatoribus iherlm: tradiderunt in manibus eorum qui preerat operariis in domo domini: ut instaurarent templum. et infirma queque sartirent. At illi dederunt eam artificibus et cimetariis: ut emerent lapides de lapidicinis. et ligna ad conmissuras edificij. et ad contiguationem domorum que destruxerant reges iuda. Qui fideliter cuncta faciebant. Erant autem prepositi operum iadab et abdias de filiis merari. zacharias et mosollai de filiis raath. qui urgebant opus: omnes leuite scientes organis canere. Su-

p eos vero qui ad diuersos usus onera portabant: erant scribe. et magistri de leuitis ianitores. Cumque efferret pecuniam que illata fuerat in templum domini. reperit helchias sacerdos librum legis domini per manum moysi: et ait ad saphan scribam. Librum legis inueni in domo domini: et tradidit ei. At ille intulit voluminem ad regem: et nuntiavit ei dicens. Omnia que dedisti in manu seruorum tuorum: ecce complentur. Argentum quoque repertum est in domo domini conflauerunt: datumque est perfectis artificum. et diuersa opera fabricantium. preterea tradidit michi helchias sacerdos hunc librum. Quem cum rege presente recitasset. audissetque ille verba legis. scidit vestimenta sua: et precepit helchie et aicham filio saphan. et abdon filia micha. saphan quoque scribe. et asaie seruo regis dicens. Ite et orate dominum pro me. et pro reliquis isrl et iuda: super uniuersis sermonibus libri istius qui repertus est. Magnus enim furor domini stillauit super nos: eo quod non custodierunt precepta domini. ut facerent omnia que scripta sunt in isto volumine. Abiit ergo helchias et hi qui simul a rege missi fuerant ad oldan prophetem uxorem sellu filii thecuath. filii aras. custodis vestium. quo habitabat in iherlm in scda: et

locuti sunt ei verba que supra narraui⁹. **A**t illa rēdit eis. **H**ec dicit dñs deus isrl. **D**icite viro q̄ misit vos ad me. **H**ec dicit dñs. **E**cce ego inducā mala sup locū istū et sup habitatores eius: cūctaq; maledicta que scripta sunt in libro hoc. quē legerūt corā rege iuda: q̄ a dereliquerūt me et sacrificauerūt dñs alienis ut me ad iracūdiā puocarēt in cūctis opib; manuū suar. **D**circo stillabit furor meus sup locū istū: et nō exstinguet. **A**d regem autē iuda qui misit vos p dñō deprecādo. sic loquū. **H**ec dicit dñs deus israhel. **Q**uoniā audisti verba voluntis. atq; emollitū est cor tuū. et humiliat⁹ es in cōspecu dñi sup hñs que dicta sunt cōtra locū hūc et habitatores iherlm: reuerit⁹ usq; faciē meam scidisti vestimēta tua et fleuisti corā me: ego q̄ exaudiui te dixit dñs. **N**ā em colligā te ad patres tuos: et infereris ī sepulcrū tuū in pace: nec videbūt oculi tui malū qd̄ ego inducturus sum super locū istū et sup habitatores ei⁹. **R**etulerūt itaq; regi cuncta que dixerat. **A**t ille cōvocatis vniuersis maioribus natu iuda et iherlm ascendit in domū dñi: vnaq; omnes viri iuda et habitatores iherlm. sa-

cerdotes et leuite et cūctus ppl⁹ a minimo usq; ad maximū. **Q**uib; audiētib; in domo dñi legit rex omnia verba voluntis: et stans in tribunali suo percussit fedus corā dñō ut ambularet post eum. et custodiret precepta et testimonia et iustificatiōes ei⁹ in toto corde suo. et in tota aīa sua: faceretq; q̄ scripta sunt ī voluntie illo qd̄ legerat. **A**d iurauit q̄ sup hoc omnes q̄ reperi fuerāt in iherlm et beniamin: et fecerūt habitatores iherusalem iuxta pactū dñi dei p̄m suor. **A**bstulit ergo iosias cūctas abominatiōes de vniuersis regionib; filiorū isrl: et fecit oēs qui residui erant in isrl seruire dñō deo suo. **C**unctis dieb; eius non recesserūt a dñō deo patrū suor. **E**cce **XXXV** **A**ut iosias in iherlm phasē dñō: quod imolatū est q̄rta decima die mensis primū. **E**t cōstituit sacerdotes ī officiis suis: hortatusq; est eos ut ministrarēt in domo dñi. **I**euītis quoq; ad quorū eruditiōē omnis israhel sanctificabat dñō: locutus est. **P**onite archam in sanctuario templi: qd̄ edificauit salomon fili⁹ dauid rex israhel. **N**equa q̄ em eā ultra portabitis. **N**ūc ergo ministrate dñō deo vō et plo eius isrl: et parate vos p

domos et cognationes vras i
diuisionib; singuloru sicut p
cepit dauid rex isrl. et descripsit
salomō filius eius: et ministrare
in sanctuario per familias tur
masq; leuiticas: et sanctificati
imolate phase. **F**rēs etiā vros
ut possint iuxta verba que lo
cutus est dñs in manu moyli
face. parate. **D**edit p̄terea io
lias om̄i p̄plo qui ibi fuerat in
uentus in solēuitate phase ag
nos et hedos de gregib; et reli
qui pecoris triginta milia: bou
q; tria milia. **H**ec de regis uni
usa substantia. **D**uces quoq; ei
us sp̄te quod vouerāt obtu
lerūt: tam p̄plo q̄ sacerdotib;
et leuitis. **P**orro helchias et
zacharias et iehihel p̄ncipes do
mus dñi dederūt sacerdotibus
ad faciendū phase pecora om̄e
tim duo milia segeta: et boues
trecentos. **E**thonemias aut et se
meias etiā et nathanahel frēs
eius. necnō asabias et iahihel
et iosabat p̄ncipes leuitar. de
derūt ceteris leuitis ad celebra
dū phase. q̄nq; milia pecoru:
et boues quingentos. **P**repara
tūq; est ministeriū et steterūt sacer
dotes in officio suo: leuite quo
q; in turmis iuxta regis impi
um: et imolatu est phase. **A**s
pserūtq; sacerdotes manus su
as sanguine: et leuite detraxe

rūt pelles olocaustor: et sepa
rauerūt ea. ut darēt p̄ domos
et familias singulor. et offererē
tur dñō sicut scriptū ē in libro
moyli. de bub; fecerūt quoq; si
militer. **E**t assauerūt phase su
p ignē: iuxta qd̄ i lege scriptū ē.
Pacificas vero hostias coxerūt
in lebetis. et cacabis et ollis: et
festinato distribuerūt uniuerse
plebi: sibi aut et sacerdotib; pos
tea parauerūt. **N**ā in oblatio
ne olocaustorū. et adipū usq;
ad noctē sacerdotes fuerūt occu
pati: unde leuite et sibi et sacer
dotib; filiis aaron parauerūt
nouissimis. **P**orro ratores fi
lij asaph stabāt in ordine suo:
iuxta p̄ceptū dauid et asaph et
eman et idithū p̄phetas regis.
Inuitores vero p̄e portas sin
gulas obseruabant: ita ut ne
puncto qd̄ discederēt a ministeri
o. **Q**uāobrē et frēs eorū leuite
parauerūt eis cibos. **O**mnis
igit cultura dñi rite cōpleta est
in die illa: ut facerēt phase. et
offerrent olocausta sup altare
dñi iuxta p̄ceptum regis ioste.
Fecerūtq; filij israhel qui reper
ti fuerant ibi phase in tempe il
lo et solēuitatē azimor: septē
dieb;. **N**ō fuit phase simile hu
ic in israhel a dieb; samuelis
prophete: sed nec quisquā de
cūctis regib; isrl fecit phase si

rut iosias sacerdotib; et leuitis
 et omni iude et isrl qui repertus
 fuerat: et habitantib; in iherlm.
Octauo decimo anno regni iosi-
 e. hoc phase celebratum ē. **P**ost-
 q; iustaurauerat iosias templū.
 ascendit nechao rex egipti ad
 pugnandum in carchanis iux-
 ta eufraten: et pressit in occur-
 sum eius iosias. **A**t ille missis
 ad eū nūcijs ait. **Q**uid michi et
 tibi rex iuda: **N**ō aduersū te ho-
 die venio. sed contra aliam pug-
 no domū: ad quā me deus festi-
 nato ire precepit. **D**esine aduer-
 sum deū facere qui mecum est: ne
 interficiat te. **N**oluit iosias reu-
 ti sed parauit contra eū bellū:
 nec accevit sermonib; nechao
 rex ore dī: verū pregit ut dimi-
 carer in campo mageddo. **I**bi
 q; vulnerat^r a sagittarijs dix-
 it pueris suis. **E**ducite me de p-
 lio: quia opido vulnerat^r sū.
Qui sustulerūt eū de curru i al-
 terū currū qui sequebat^r eū mo-
 re regio: et asportauerūt eum
 in iherlm. **M**ortuusq; ē. et sepul-
 tus in mausoleo patris sui: et
 uniuersus iuda et iherlm lueerūt
 eū: ieremias maxime: cui⁹ oēs
 cantores atq; cantatrices usq; i
 presentem diē lamentationes sup
 iosiā replicāt: et quasi leg obri-
 nuūt in isrl. **E**cce scriptū fertur
 in lamentationib;: **R**eliqua au-

tem sermonū iosie. et misericor-
 diarum eius que lege precepta sunt
 dñi: opa q; illi⁹ pma et nouis-
 sima scripta sūt in libro regū
 iuda et israhel. **XXXVI**
Aulit ego ppls frē ioachaz
 filiū iosie: et constituit regē p pa-
 tre suo in iherlm. **D**igittū an-
 nor erat ioachaz cum regna-
 re cepisset: et trib; mensib; reg-
 nauit in iherlm. **A**monuit at eū
 rex egipti cū venisset in iherlm:
 et cōdenauit fratri centū talentis
 argenti et talento auri. **C**onstituit
 q; pro eo regem eliachim frēm
 eius sup iudā et iherlm: et vertit
 nomē eius ioachim. **I**psū vero
 ioachaz tulit secum: et addux-
 it in egiptū. **D**igittūq; ano-
 rum erat ioachim cū regnare ce-
 pisset: et undecim annis regna-
 uit in iherlm: fecitq; malū corā
 dño deo suo. **C**ontra hunc ascen-
 dit nabuchodonosor rex chal-
 deor: et vinclū cathenis duxit
 in babilonē: ad quā et vasa do-
 mini sustulit. et posuit ea in te-
 plo suo. **R**eliqua aut verborū
 ioachim. et abominationū eius
 quas opatus est. et que inuen-
 ta sunt in eo. cōtinent^r in libro re-
 gum iuda et isrl. **R**egnauit at
 ioachim filius eius pro eo. **D**e-
 cimo annor erat ioachim cū reg-
 nare cepisset: et trib; mētib; ac
 decem dieb; regnauit in iherlm:

fecitque malum in conspectu domini.
 Cumque anni circulus volueretur:
 misit nabuchodonosor rex nu-
 rios qui et adduxerunt eum in ba-
 bilonem: asportatis simul pre-
 ciosissimis vasis domus domini.
 Regem vero constituit sedechiam
 patrem eius super iudam et iherusalem. Vi-
 ginti et unum annum erat sedechi-
 as cum regnare cepisset: et vnde-
 cimi annis regnavit in iherusalem.
 Fecitque malum in oculis domini dei
 sui: nec erubuit faciem ieremie
 prophete loquentis ad se ex ore
 domini. A rege quoque nabuchodonosor
 recessit qui adiuraverat eum
 per deum: et induravit cervicem suam
 et cor: ut non reverteretur ad dominum
 deum israel. Sed et universi principes
 sacerdotum et populus pervertit sunt
 inique iuxta universas abomi-
 nationes gentium: et polluerunt
 domum domini quam sanctificaverat
 sibi in iherusalem. Mittebat autem do-
 minus deus patrum suorum ad illos
 per manum nuntiorum suorum denot-
 te consurgens et quotidie como-
 veus: eo quod parceret populo et ha-
 bitaculo suo. At illi subsana-
 bant nuntios dei et parvipende-
 bant sermones eius: illudebantque
 prophetis: donec ascenderet fu-
 rore domini in populum eius. et esset nul-
 la curatio. Adduxit enim super eos
 rex regem chaldeorum: et interfecit
 iuvenes eorum gladio in domo

sanctuarii. Non est misertus ado-
 lescentis et virginis et senis nec
 decrepiti quidem: sed omnes tradi-
 dit in manibus eius: universaque
 vasa domus domini tam maiora
 quam minora. et thesauros templi et
 regis et principum intulit in ba-
 bilonem. Incenderunt hostes do-
 mum dei: destruxeruntque murum ihe-
 rusalem. Universas turres conbul-
 serunt: et quicquid preciosum fu-
 erat demoliti sunt. Si quis evase-
 rat gladium. ductus in babilo-
 nem servivit regi et filijs eius:
 donec imperaret rex persarum. et co-
 pleret sermo domini ex ore ieremie:
 et celebraret terra sabbata sua.
 Cunctis enim diebus desolationis
 egit sabbatum: usque dum complere-
 tur septuaginta anni. Anno
 autem primo cyri regis persarum ad ex-
 plendum sermonem domini quem locu-
 tus fuerat per os ieremie. suscita-
 vit dominus spiritum cyri regis persarum:
 qui iussit predicari in universo
 regno suo etiam per scripturam di-
 cens. Hec dicit cyrus rex persa-
 rum. Omnia regna terre dedit
 michi dominus deus celi: et ipse
 precepit michi ut edificarem ei do-
 mum in iherusalem que est in iudea.
 Quis ex vobis est in omni populo
 eius? Sic dominus deus suus cum eo et
 ascendat. *Incepit ergo manasses
 rex iuda cum captus te-
 neretur in Babylonia.*

Domine deus omnipotens
pater noster abraham
isaac et iacob et semi-
ni eorum iusto. qui fecisti celum et ter-
ram cum omni ornatu eorum: qui sig-
nasti mare verbo precepti tui: qui co-
clusisti abyssum et signasti terribili
et laudabili nomine tuo. quem omnes
pauent. et tremunt a vultu virtutis
tue: et insustentabilis ira super
peccatores comminationis tue: in-
mensa vero et inestimabilis mi-
sericordia promissionis tue: qui
nam tu es dominus altissimus super
omnem terram longanimis. et mul-
ti misericors: et penitens super
malitiam hominum. Tu autem domine se-
cundum bonitatem tuam promissisti pe-
nitentiam remissionis peccatorum: et tu
deus iustorum. non posuisti peni-
tentiam iustis. abraham isaac et ia-
cob. hijs qui tibi non peccauerunt:
quoniam peccavi super numerum arene
maris. multiplicatae sunt iniqui-
tates mee: iocundatus sum in
vinculo ferri. et non est respira-
tio michi: quia excitavi iracundi-
am tuam et malum rogam te feci sta-
tuens abominaciones et multi-
plicans offensiones. Et nunc flec-
to genua cordis mei: precans ad
te bonitatem domine. Peccavi domine
peccavi: et iniquitatem meam agnos-
co. Peto rogans te domine remitte
mihi remitte michi: ne simul
perdas me cum iniquitatibus meis:

neque in eternum reserves mala mi-
hi: quia indignum saluabis me
secundum magnam misericordiam tuam: et
laudabo te semper omnibus diebus
vite mee: quoniam te laudat omnis
virtus celorum: et tibi est gloria in se-
cula seculorum amen. **Explicit oratio**

**manasses regis iuda. Inapit p-
salmus bñ ieronimi pbi in libru**

Trum diffi- Eldre.
alius sit facere quod
positis. an negare:
necdum statui. Nam
vobis aliquid imperantibus amvere
sententie est: et magnitudo oneris
impositi ita ceruices premit. ut
ante se fasce ruendum sit quoniam leuan-
dum. Accedunt ad hoc iudiciorum
studia: quod omne quod scribimus re-
pendendum putant. Et interdum
contra se conscientia repugnante pub-
lice laterant que occulte legunt:
tantum ut clamare compellat et
dicere. Domine libera animam meam a
labijs iniquis et a lingua dolo-
sa. Tercius animus est qui semper scri-
bitis atque rescribitis ut eldore li-
brum et hester vobis de hebreo trans-
feram: quasi non habeatis gre-
ca et latina volumina: aut quic-
quid illud est quod a vobis ver-
nitur non statim ab omnibus con-
spicuum sit. Frustra autem ut ait
quidam niti neque aliud sagittando
nisi odium querere: egrediente demen-
tie est. Itaque obsecro vos mihi de-

nion et rogatione karissimi:
ut privata lectione contenti libros
non efferatis in publicum. nec fasti-
diosis cibos ingeratis: vitæ
que eorum supercilium. quod iudicare tan-
tum de alijs et ipsi facere nichil no-
uerunt. Si quod autem fratrum sunt quod
beati nostra non displicet hijs tribu-
atis exemplar: ammonentes ut he-
breæ nota quorum gradus in hoc
volumine copia est: distinde et
per intervalla inscribant. Nichil enim
proderit emendasse librum nisi e-
mendatio librariorum diligentia
deservit. Nec quicquam moveat quod
unus a nobis editus liber est:
nec apocriphorum tercia et quarta li-
bri somnia delectet: quia et apud
hebreos eldere neemique sermo-
nes in unum volumine coartantur
et que non habent apud illos.
nec de viginti quatuor senibus sunt
procul abiecta. Si quis autem sep-
tuaginta vobis opposuerit inter-
pres. quorum exemplaria varietas
ipsa lacerata et eversa demon-
strat: nec potest utique verum asse-
ri quod diversum est: mittite eum ad
evangelia in quibus multa ponuntur
quasi de veteri testamento quod apud
septuaginta interpretes non habetur:
velud illud quod nazareus
vocabitur. et ex egipto vocatum fi-
lium meum. et videbunt in quæ con-
pinnerunt. multaque alia. que la-
tiori operi reservamus: et querite

ab eo ubi scripta sunt. Nunquam
proferre non potuerit: vos legi-
te de hijs exemplaribus que nuper a
nobis edita maledictorum quotidie
lignis confodiunt. Sed ut ad opem
dum veniam: certe quod illaturus sum
equissimum est. Edidi aliquid quod
non habet in greco: aut aliter ha-
betur quod a me verum est. quid
interpretum laniat: Interrogat he-
breos: et ipsis auctoribus insulato-
rum mee vel arrogat vel derogat fi-
dem. Porro aliud est si clausis
quod dixit oculis michi voluit
maledicere: et non imitantur gre-
corum studium et benivolentiam:
qui post septuaginta insulatores
iam christi evangelio thoruscante
iudeos et hebionitas legis vete-
ris interpretes aquilam videlicet et
symachum. et theodotionem. et eu-
riose legunt. et per origenis laborem
in exemplaribus ecclesijs dedicant.
Quantomagis latini grati esse de-
beret: quod exultantem cerneret gre-
ciam a se aliquid mutuari. Pri-
mum enim magnorum sumptuum est et infini-
te difficultatis. exemplaria posse
habere omnia: deinde etiam quod habu-
erit. et hebrei sermonis ignari
sunt magis errabunt: ignoran-
tes quod et multis verius dixerit.
Quod etiam sapientissimo quidam nu-
per apud grecos accidit: ut in-
terdum scripture sensum reliquens.
universumlibet interpretis seque-

retur errore. Nos autē q̄ hebre-
e lingue saltē parua habem⁹
scientia. et latinus nobis ut cū-
q; sermo nō deest: et de alijs ma-
gis possumus iudicare: et ea q̄
ip̄i intelligimus in nr̄a lingua
promere. Itaq; licet cędra sibi-
let. victorq; synō incendia iac-
ter: nunq; meū iuuatē xp̄o sile-
bit eloqū: etiā p̄risa lingua bal-
buciet. Regat q̄ volūt: qui nō
lūt abiciant. Euentilet apices.
lras calūniē. Magis v̄ra ca-
ritate puorabor ad studiū: q̄
illoz detractione et odio deterre-
bor. **Inapit liber esdre primus**
¶ Anno p̄mo cyri **Cap. primū.**
regis persarū ut d̄pleret verbum
dñi ex ore ieremie suscitauit do-
minus spiritū cyri regis persarū:
et tr̄sduxit vocem omni
regno suo. etiā p̄ scripturā di-
cens. **Hec dicit cyrus rex persarū.**
Omnia regna t̄re dedit michi do-
minus deus celi: et ipse p̄cepit
michi ut edificare ei domū in
ihrlm. que est in iudea. Quis ē
in vobis de vniūso p̄plo eius:
Sit dñs illi? cū eo. Ascendat ī
ihrlm que est in iudea: et edifice
domū dei israhel: ip̄e est deus q̄
est in ihrlm. Et om̄es reliqui ī
cūctis locis vbiq; habitant
aduniet eū viri de loco suo. ar-
gento et auro et substantia et pe-
corib;: excepto qd̄ voluntarie

offerūt templo dei qd̄ est in ihe-
rusalem. **Et surrexerūt p̄ncipes**
p̄m de iuda et beniamin. et sa-
cerdotes et leuite: om̄is cui⁹ sus-
citauit deus spiritū: ut Ascende-
ret ad edificandū templū domū
qd̄ erat in ihrlm. Om̄isq; q̄ e-
rant in circuitu adunuerūt ma-
nus eoz ī vasis argenteis et au-
reis. in substantia. et iumentis
in suppellectili: receptis h̄is q̄
sponde obtulerāt. Hec quoq;
cyrus protulerat vasa templi
dñi que tulerat nabuchodonō-
sor de ihrlm: et posuerat ea in
templo dei sui. Protulit autē ea
cyrus rex persarū per manū mi-
tridatis filij gazabar: et annu-
merauerit ea sasabasar p̄ncipi
iude: et h̄ic ē n̄s eoz. Fiale au-
ree triginta: fiale argētee mille:
culturī vigintinoū: sc̄phi au-
rei triginta: sc̄phi argētei sc̄di q̄-
dringēdecem: vasa alia mille.
Om̄ia vasa aurea et argētea:
q̄nq; milia quadringēta. Vni-
uersa tulit sasabasar: cum h̄is
qui ascendebāt de t̄smigratio-
ne babilonis in ihrlm.

Hī sunt autē filij prouincię
qui ascenderūt de captiuita-
te quā tr̄stulerat nabuchodo-
nosor rex babilonis in babilo-
nem: et reuersi sunt in ihrlm et
iudeā. unusquisq; in ciuitatem
suam: qui venerūt cū soroba-

bel et ihesua neemias saraia ra-
 helaya mardochei belsa mel-
 phar beguai reu baana. **Nu-**
mer viros populi israel. **Filii** pha-
 res: duo milia centum septuaginta-
 duo. **Filii** saphatia: trecenti sep-
 tuaginta duo. **Filii** area: septi-
 genti septuaginta quatuor. **Filii**
 phetnoab filiorum iosue ioab:
 duo milia octingenti duo decim.
Filii helai: milles ducenti quinqua-
 ginta quatuor. **Filii** zethua: nona-
 genti draginta quatuor. **Filii** zatha-
 i: septingenti septuaginta. **Filii** ba-
 ni: sexcenti quadraginta duo. **Filii**
 bebai: sexcenti viginti tres. **Filii**
 azgad: milles ducenti viginti du-
 o. **Filii** adoniam: sexcenti septuaginta
 sex. **Filii** beguai: duo milia
 quinquaaginta sex. **Filii** adin: qua-
 dringenti quinquaaginta quatuor.
Filii ather qui erant ex ezechia:
 nonaginta octo. **Filii** besai: tre-
 centi viginti tres. **Filii** iora: centum
 duo decim. **Filii** asem: ducenti
 viginti tres. **Filii** gebbar: nona-
 genti quatuor. **Filii** bethleem: centum
 viginti tres. **Viri** nechupha: quin-
 quaaginta sex. **Viri** anathot: cen-
 tum viginti octo. **Filii** azmaueh:
 quadraginta duo. **Filii** caria-
 thiarum cephira et beeroth: sep-
 tingenti quadraginta tres. **Filii**
 rama et gabaa: sexcenti viginti
 unus. **Viri** machinas: centum
 viginti duo. **Viri** bethel et thai:

ducenti viginti tres. **Filii** nebo:
 quinquaaginta duo. **Filii** megbis:
 centum quinquaaginta sex. **Filii** he-
 lam alterius: milles ducenti quin-
 ginta quatuor. **Filii** arim: trecenti
 viginti. **Filii** lodadin et duo:
 septingenti viginti quatuor. **Filii**
 ihericho: trecenti draginta quatuor.
Filii senaa: tria milia sexcenti
 triginta. **Sacerdotes.** **Filii** ida-
 ia in domo iesue: nona genti septu-
 aginta tres. **Filii** emmer: mil-
 les quinquaaginta duo. **Filii** phellur:
 milles ducenti draginta septem.
Filii arim: mille decem et septem.
Leuite. **Filii** iesue et cedimiel fi-
 liorum oduie: septuaginta quatuor.
Cantores. **Filii** asaph: centum
 viginti octo. **Filii** ianitorum. **Filii**
 sellu filii ather filii telmon. filii
 accub filii atitta filii sobai: uni-
 uersi centum triginta nouem. **Nath-**
nei. **Filii** sia filii asupha filii
 tebbaoth filii ceros filii siaa fi-
 lii phadon filii lebana filii aza-
 ba filii accub filii agab filii sel-
 mai filii anan filii gaddel filii
 gaer filii raahia filii rasim filii
 nechoda filii gazem filii azec fi-
 lii phasea filii belee filii asema-
 a filii munim filii nephusim fi-
 lii bechue filii acupha filii azur
 filii beeluth filii maida filii ar-
 sa filii bercos filii silara filii the-
 ma filii nasia filii athupha fi-
 lii secuorum salomonis: filii se-

49.

3.

thei filij sophereth filij pharuda
 filij iala filij dercon filij ieddel fi-
 lij saphata filij athil filij phore-
 reth qui erant de asebaim: filij
 animi. Omnes nathiniei et filij
 serui salomonis: trecentino-
 nagintaduo. Et hij q̄ ascende-
 runt de thelmala thelarla che-
 rub et don et mer: et nō potue-
 runt indicare domū prīm suo-
 rum et semē suū: utrū ēē isrl̄ es-
 sent. Filij dalaia filij tobias filij
 nechoda sexcenti quingenta-
 duo. Et de filiis sacerdotū filij
 iobia filij accos filij berzellai
 q̄ accepit de filiabz berzellai ga-
 laaditis uxore: et vocatus est
 nōie eorū. Hij quæserūt scriptu-
 ram genealogie sue et non in-
 uenerūt: et electi sunt de sacerdo-
 tio. Et dixit atherlatha eis. ut
 non comederēt de sancto sanc-
 torū: donec surgeret sacerdos dor-
 tus atq; pfectus. Omnis multitu-
 do q̄li un⁹ q̄dragintaduo mi-
 lia trecenti septuaginta: exceptis
 seruis eorū et acillis q̄ erant sep-
 tem milia trecenti triginta septē:
 et in ip̄is cātōres atq; cantati-
 ces ducenti. Equi eorū sexcenti
 triginta sex: muli eorū ducenti
 quadraginta q̄q;: cameli eo-
 rum quadringenti triginta q̄q;
 q;: asini eorū sex milia septi-
 ginta. Et de p̄ncipibz patrū
 cū ingrederent templū dñi qd̄

est in iherlm: sponte obtulerūt
 in domū dei ad reuerendā eam
 in loco suo. Secundū vires su-
 as dederunt impensas operis.
 auri solidos quadraginta mi-
 lia et mille: argenti minas quī-
 q; milia: et vestes sacerdotales
 centū. Habitauerūt ergo sacer-
 dotes et leuite et de pplo et cātō-
 res et ianitores: et nathiniei in
 urbibus suis: uniuersūq; isrl̄ i
 ciuitatibus suis.

III

amq; venerat mensis septim⁹:
 et erant filij isrl̄ in ciuitatibz su-
 is. Congregatus est ergo pp̄lus
 quasi vir unus in iherlm. et sur-
 regit iosue filius iosedeck. et fra-
 tres eius sacerdotes. et zoroba-
 bel filius salathiel. et fratres ei-
 us: et edificauerūt altare dei il-
 rahel. ut offerrent i eo olocaus-
 tomata: sicut scriptū ē in lege
 moysi viri dei. Collocauerūt at̄
 altare dei sup bases suas de ter-
 rentibz eos p circuitū pp̄lis fra-
 rum: et obtulerūt sup illud olo-
 caustum dño mane et vespere.
 Feceruntq; solemnitate taber-
 naculorū sicut scriptū est: et olo-
 caustum diebz singulis per or-
 dinem scdm̄ preceptū opus di-
 ei in die suo: et post h̄ olocaus-
 tum iuge tam in kalendis q̄ i
 uniuersis solēnitatibz dñi q̄ erāt
 consecrate: et in om̄ibz in q̄bus
 ultra offerebatur munus dño.

A primo die mensis septimi: ce-
perunt offerre olocaustū dñō:
porro templū dei nōdū funda-
tum erat. **D**ederūt aut pecuni-
as latomis et temētarijs: cibū
q; et potū et oleū sydonijs tyris-
q;: ut deferret ligna cedrina de
libano ad mare ioppen: iuxta
qd̄ preperat cyrus rex psar̄ eis.
Anno aut scdo aduentus eorū
ad templū dei in iherlm̄ mense
scdo reperūt zorobabel filius
salathiel et iosue fili⁹ iosedechi
et reliqui de fratrib; eorū sacdo-
tes et leuite. et om̄es qui vene-
rant de captiuitate in iherlm̄: et
cōstituerūt leuitas a viginti an-
nis et supra. ut urgeret opus
dñi. **S**tetitq; iosue et filij eius
et fratres eius. cedmihel et filij
eius. et filij iuda quasi vir vn⁹.
ut instarent sup̄ eos qui facie-
bant opus in templo dei: filij
enadab. et filij eorū. et fratres eo-
rum leuite. **F**undato igit a ce-
mentarijs tēplo dñi steterūt sa-
cerdotes in ornatu suo cum tu-
bis: et leuite filij alaph in cym-
balis: ut laudaret deū p̄ man⁹
dauid regis isrl̄. **E**t concinebāt
in ymnis et cōfessione dñō quo-
niam bonus: qm̄ in eternū mi-
sericordia eius sup̄ isrl̄. **O**m̄is
quoq; ppl̄s vociferebatur cla-
more magno i laudādo dñm:
eo qd̄ fundatū esset templū do-

mini. **P**lurimi etiā de sacerdo-
tibus et leuitis et principes patrū
et seniores qui viderāt templū
prius cū fūdatum esset. et hoc
templū in oculis eorū flebant
voce magna: et mlti vociferan-
tes in leticia eleuabāt vocem:
nec poterat q̄sq; agnoscere vo-
cem clamoris letantiū. et vocē
fletus ppl̄i. **C**ōmixtim cū ppl̄s
vociferabāt clamore magno:
et vox audiebat̄ procul. **A**udi-
erūt aut hostes iude et beniamī
q̄a filij captiuitatis edificarent
templū dñō deo isrl̄: et acceden-
tes ad zorobabel. et ad princi-
pes pr̄m. dixerunt eis. **E**dfice-
mus vobiscū: quia ita ut vos
querimus deū vrm̄. **E**cce nos i-
molauimus victimas a dieb;
assoraddā regis assur: qui ad-
duxit nos huc. **E**t dixit eis zo-
robabel et iosue: et reliqui pr̄-
cipes pr̄m isrl̄. **N**ō est nobis et
vobis ut edificemus domū deo
nr̄o: sed nos ipsi soli edificabi-
mus deo nr̄o: sicut precepit no-
bis cyrus rex psarū. **F**actū est
igitur ut ppl̄s terre impediret
man⁹ ppl̄i iude: et turbaret eos
in edificando. **C**ōduxerūt aut
adūsus eos cōsiliatores: ut de-
struerēt cōsiliū eorū om̄ib; die-
bus cyri regis psar̄. **III**

In regno at assueri ipse ē artaxe-
rxes. in principio regni ei⁹ scrip-

3.

serunt accusationē aduersus ha-
bitatores iude et iherusalem. Et in di-
ebus artaxerxis scripsit beel-
lam mitridates et thabeel. et re-
liqui qui erant in consilio eorum
ad artaxerxen regem persarum.
Epistola autem accusationis scrip-
ta erat syriace: et legebatur ser-
mone syro. **H**eum beeltheem
et samisai scriba scripserunt epis-
tolam unā de iherusalem artaxerxi
regi huiusmodi. **H**eum beel-
theem et samisai scriba et reliqui
consiliatores eorum. dynei et apha-
sathai therphalei. arphasei. her-
chuei babiloni. susannachei
dyei. et elamite. et ceteri de genti-
bus quas transtulit salmanasar
magus et gloriosus: et habita-
re eas fecit in ciuitatibus sama-
rie. et in reliquis regionibus trans
flumen in pace. **H**oc est exemplar
epistole quam miserunt ad eum.
Artaxerxi regi: serui tui viri qui
sunt trans flumen salutem dicunt.
Notum sit regi: quia iudei qui ascen-
derunt a te ad nos venerunt in
iherusalem ciuitatem rebellem et pessi-
mam: quam edificat extruentes
muros eius et parietes disponen-
tes. **N**unc igitur notum sit regi: quia
si ciuitas illa edificata fuerit et
muri eius instaurati. tributum
et vectigal et annuos redditus non
dabunt: et usque ad reges huiusmodi noxa
perueniet. **N**os ergo memores

salis quod in palatio comedimus:
quia lesiones regis videre nephas-
ducimus: idcirco missum et nu-
tiamus regi. ut recens eas in
libris historiarum patrum tuorum. et
inuenies scriptum in cometariis
et scies quam urbs illa urbs rebel-
lis est et nocens regibus et prin-
cipibus et bella concitant in ea ex di-
ebus antiquis: quoniam ciuitas
illa destructa est. **A**nnun-
ciamus nos regi: quam si ciuitas il-
la edificata fuerit: et muri ipsius
instaurati: possessionem trans flu-
men non habebitis. **V**erbum mi-
sit rex ad reueltheem et samisai
scribam. et ad reliquos qui erant
in consilio eorum habitatores sa-
marie. et ceteris trans flumen:
salutem dicens et pacem. **A**ccu-
satio quam misistis ad nos ma-
nifeste lecta est coram me: et a me
preceptum est: et recensuerunt: inue-
neruntque quam ciuitas illa a diebus
antiquis aduersum reges rebel-
lat: et seditiones et plura concitan-
tur in ea. **N**am et reges fortissi-
mi erant in iherusalem: qui et domi-
ni sunt omnium regionum que trans
flumen est. **T**ributum quoque et vec-
tigal. et redditus accipiebant.
Nunc ergo audite sententiam:
ut prohibeatis viros illos. et
urbs illa non edificetur: donec
si forte a me missum fuerit. **V**i-
dete ne negligenter hoc imple-

atis: et paulatim crescat malum
contra reges. Itaque exemplum edic-
ti artaxerxis regis lectum est coram
reubeltheem et samilai scriba-
et consiliariis eorum: et abierunt fes-
tini in iherusalem ad iudeos: et pro-
hibuerunt eos in brachio et ro-
bore. Tunc intermissum est opus
domus domini in iherusalem: et non fie-
bat usque ad annum secundum regnum
darii regis persarum.

Prophetauerunt autem agge-
us propheta et zacharias fi-
lius addo: prophetae ad iudeos
qui erant in iuda et iherusalem in no-
mine dei israel. Tunc surrexit zoro-
babel filius salathiel et iosue fili-
us iosedechi et ceperunt edificare
templum domini in iherusalem: et cum eis
prophete dei adiuuantes eos.
In ipso autem tempore venit ad eos
thantanaï qui erat dux trans flu-
men et starbuzanaï et consiliarii
eorum: sicque dixerunt eis. Quis dedit
vobis consilium ut domum hanc edi-
ficaretis: et muros eius instau-
raretis? Ad quod respondimus eis: quod es-
sent nomina hominum auctorum edifica-
tionis illius. Oculos autem dei eo-
rum factus est super senes iude-
orum: et non potuerunt inhibere e-
os. Placuitque ut res ad darium
referretur: et tunc satisfaceret aduer-
sus accusationem illam. Exemplar
epistole quam misit thantanaï
dux regionis trans flumen et

starbuzanaï et consiliarios ei-
us apharsathci qui erat trans flumen:
ad darium regem. Sermo quem mi-
serat ei sic scriptus erat. Dario
regi pax omnis. Notum sit regi il-
le nos ad iudeam provinciam ad do-
mum dei magnam quam edificat lapide
impolito: et ligna ponunt in pa-
rietibus: opusque illud diligenter
extendit et crescit in manibus eorum.
Interrogavimus ergo senes illos:
et ita diximus eis. Quis dedit vo-
bis potestatem ut domum hanc edi-
ficaretis: et muros hos instau-
raretis. Sed et nomina eorum quesivi-
mus ab eis ut nuntiarem tibi:
scriptumque nomina eorum virorum
qui sunt principes in eis. Huius-
modi autem sermonem responderunt
nobis dicentes. Nos sumus servi
dei celi et terre: et edificamus templum
quod erat extendit ante hos annos
multos: quodque rex israel mag-
nus edificaverat et extendit.
Postquam autem ad iracundiam pro-
caverunt preses nostri deum celi tradi-
dit eos in manus nabuchodonosor
regis babilonis chaldei:
domumque hanc destruxit: et populum ei-
us transtulit in babilonem. An-
no autem primo cyri regis babilo-
nis cyrus rex proposuit edictum: ut
domus dei edificaretur. Nam et
vasa templi dei aurea et argen-
tea que nabuchodonosor tulerat
de templo quod erat in iherusalem

1. 1.

et asportauerat ea in templum
babilonis. prulit cyrus rex de
templo babilonis: et data sunt
sasabasar vocabulo que et prin-
cipe constituit: dixitque ei. **H**ec va-
sa tolle et vade: et pone ea in te-
plo quod est in iherusalem: et domus
dei edificetur in loco suo. **T**unc ita-
que sasabasar ille venit et posu-
it fundamenta templi dei in ihe-
rusalem: et ex eo tempore usque nunc
edificatur et necdum completum est.
Nunc ergo si videret regi bonum re-
censeat in bibliotheca regis quod
est in babilone utrum nam a cyro
rege iussum fuerit ut edificaretur
domus dei in iherusalem: et volun-
tatem regis super hac re mittat

Unc **VI** ad nos.
Darius rex precepit: et recen-
suerunt in bibliotheca librorum quod e-
rat repositum in babilone: et inue-
nitum est in eccliam quod est castrum
in medena punitia volumen
vini: talisque scriptus erat in eo
conuictarius. **A**nno primo cyri re-
gis. cyrus rex decreuit ut domus
dei edificaretur que est in iherusalem in
loco ubi immolant hostias: et ut
ponant fundamenta supportoria
altitudinem cubitorum sexaginta et
latitudinem cubitorum sexaginta:
ordines de lapidibus impositis
tres: et sic ordines de lignis no-
uis. **S**uper autem de domo regis
dabunt. **S**ed et vasa templi dei

aurum et argenteum que nabucho-
donosor tulerat de templo ihe-
rusalem et attulerat ea in babilo-
nem reddant et referant in tem-
plum iherusalem in locum suum: que re-
posita sunt in templo dei. **N**unc
ergo thantanaï dux regionis
que est trans flumen et starbuzā-
nai et consiliarii viri apharsath ei
qui estis trans flumen prul recedi-
te ab illis: et dimittite fieri tem-
plum dei illud a dux iudeorum et
a senioribus eorum: et domus dei il-
la edificetur in loco suo. **S**ed et
a me preceptum est. quid oporteat
fieri a presbiteris iudeorum illis ut
edificetur domus dei: scilicet ut
de archa regis id est de tributis
que dantur de regione trans
flumen studiose sumptus dantur
viris illis: ne impediat opus.
Quod si necesse fuerit et vitulos
et agnos et hederos in olocaustum
deo celi: frumentum sal vinum
et oleum secundum ritum sacerdotum qui
sunt in iherusalem dantur eis per singu-
los dies: ne sit in aliquo queri-
monia: et offerant oblationes
deo celi orantque pro vita regis
et filiorum eius. **A** me ergo posi-
tum est decretum: ut omnis homo
qui hac mutauerit iussionem tol-
latur lignum de domo ipsius et e-
rigatur et configatur in eo: domus
autem eius publice. **D**eus autem qui
habitare fecit nomen suum ibi:

dissipet omnia regna. et populum qui
 egerent manu suam ut repug-
 net. et dissipet domum dei illam que
 est in iherusalem. **E**go darius statui
 decretum: quod studiose impleri vo-
 lo. **I**gitur thantanaï dux regio-
 nis trans flumen et starbuzan-
 nai. et consiliarius eius secundum quod
 preceperat darius rex: sic diligen-
 ter executi sunt. **S**eniores autem
 iudeorum edificabant: et prosperaba-
 tur iuxta prophetiam aggei pro-
 phe-
 te et zacharie filii ado. **E**t edifi-
 cauerunt et construxerunt iube-
 deo israel. et iube-
 deo cyro et dario.
 et artaxerxes regibus persarum: et com-
 pleuerunt domum dei istam. usque ad
 diem tertium mensis adar: qui est
 annus sextus regni darii regis.
Fecerunt autem filii israel sacerdotes
 et leuite. et reliqui filiorum transmi-
 grationis. dedicationem domus
 dei in gaudio: et obtulerunt in
 dedicatione domus dei vitulos
 centum. arietes ducentos. agnos
 quadringentos: hircos caprarum
 pro peccato totius israel duo-
 decim iuxta numerum tribuum is-
 rahel. **E**t statuerunt sacerdotes
 in ordinibus suis: et leuitas in vi-
 ribus suis super opera dei in iheru-
 salem: sicut scriptum est in libro
 moysi. **F**ecerunt autem filii transmi-
 grationis pascha quartadeci-
 ma die mensis primi. **P**urificati
 enim fuerant sacerdotes. et leuite

quasi unus: omnes mundi ad
 immolandum pascha universis fili-
 is transmigrationis. et filiis su-
 is sacerdotibus. et sibi. **E**t come-
 derunt filii israel qui reuersi fuerant
 de transmigratione: et omnes qui
 se sepeauerant a coniunctione
 gentium terre ad eos: ut quere-
 rent dominum deum israel. **E**t fecerunt solle-
 mnitatem azimorum septem diebus
 in leticia quam letificauerat eos
 dominus: et conuerterat cor regis ar-
 taxerxis ad eos: ut adiunaret ma-
 nus eorum in opere domus domini
 dei israel. **VII**

Post hec autem verba. in reg-
 no artaxerxis regis persarum. es-
 dras filius saraie. filii azarie.
 filii helchie. filii sellum. filii sa-
 doch. filii arhitob. filii amarie.
 filii azarie. filii maraioth. filii
 zarie. filii osi. filii borci. filii abi-
 sue. filii finees. filii elazar. fi-
 lii aaron sacerdotis ab initio:
 ipse esdras ascendit de babilo-
 ne: et ipse scriba velociter in lege
 moysi. quoniam dominus deus dedit israel. **E**t
 dedit ei rex secundum manum domini dei
 eius bonam super eum. omnem petiti-
 onem eius. **E**t ascenderunt de filiis
 israel. et de filiis sacerdotum. et de fili-
 is leuitarum. et de cantoribus. et de ia-
 nitoribus: et de nathinneis. in ihe-
 rusalem anno septimo artaxer-
 xis regis: et venerunt in iherusalem
 mense quinto: ipse est annus septi-

1.2

mus regis. Quia in primo die
mensis primi. cepit ascendere de
babilone: et in primo die mensis
quinti venit in iherusalem. iuxta ma-
num dei sui bonam super se. **E-**
dras aut paravit cor suum. ut in-
uestigaret legem domini: et faceret.
et doceret in israel preceptum et iu-
dicium. **H**oc est aut exemplar epis-
tole edicti: quod dedit rex artaxer-
ses esdre sacerdoti. scribe erudi-
to in sermonibus et preceptis domini.
et ceremoniis eius in israel. **A**rtaxer-
ses rex regum: esdre sacerdoti.
scribe legis dei celi doctissimo.
salutem. **A** me decretum est: ut cui-
cunque placuerit in regno meo
de populo israel. et de sacerdotibus eius.
et de leuitis ire in iherusalem. tecum va-
dat. **A** facie enim regis. et septem
consiliatorum eius missus es ut vi-
sites iudeam et iherusalem. in lege dei
tui que est in manu tua: et ut fe-
ras argentum et aurum quod rex
et consiliatores eius sponte obtu-
lerunt deo israel: cuius in iherusalem ta-
bernaculum est. **E**t omne argentum
et aurum. quodcumque inueneris
in universa provincia babilonis.
et populus offerre noluerit: et de sac-
erdotibus qui sponte obtulerunt do-
mini dei sui que est in iherusalem libe-
re accipe: et studiose eme de hac
pecunia vitulos. arietes. ag-
nos. et sacrificia et libamina e-
orum. et offer ea super altare tem-

pli dei tui quod est in iherusalem. **S**ed et si
quid tibi et fratribus tuis placuerit
de reliquo argento et auro ut fa-
ciatis: iuxta voluntatem dei tui
facite. **V**asa quoque que dantur
tibi in ministerium domus dei tui:
trade in conspectu dei in iherusalem.
Sed et cetera quibus opus fuerit
in domum dei tui: quantumcumque ne-
cesse est ut rependas. dabis de
thesauro et de fisco regis. et a-
me. **E**go artaxerxes rex statui
atque decreui. omnibus custodibus
arche publice qui sunt trans
flumen: ut quodcumque petierit a
vobis esdras sacerdos scriba
legis dei celi. absque mora detis.
usque ad argenti talenta centum.
et usque ad frumenti choros centum.
et usque ad vini bathos centum.
et usque ad bathos olei centum:
sal vero absque mensura. **O**mnem
quod ad ritum dei celi pertinet. tribu-
at diligenter in domo dei celi: ne
forte irascatur contra regnum regis. et
filios eius. **V**obis quoque notum
facimus de universis sacerdotibus
et leuitis. rotoribus. et ianitoribus.
nathinim. et ministris domus
dei huius: ut vectigal et tributum.
et annonas. non habeatis po-
testatem imponendi super eos.
Tu aut esdra. secundum sapientiam
dei tui que est in manu tua con-
stitue iudices et prebides. ut iudi-
cent omni populo qui est trans flu-

mei: hijs uidelicet qui nouerūt
legem dei tui: sed et imperitos do-
rete libere. Et om̃s qui nō fece-
rūt legem dei tui et legem regis
diligēter: iudiciū erit de eo siue
in mortem siue in exiliū. siue ī
cōdemnationē substantie eius:
uel certe in carcere. **B**enedictus
dñs deus p̃m̃ ñr̃or̃. qui dedit
hoc in corde regis. ut glorifica-
ret domū dñi q̃ est in iherlm̃: et ī
me inclinauit misericordiā suā co-
ram rege et cōsiliatorib; eius.
et uniuersis p̃ncipib; regis potē-
tib; . Et ego cōfortatus manu
domini dei mei que erat in me:
cōgregaui de isrl̃ p̃ncipes qui
ascenderūt mecum. **VIII**

Nū sunt ergo p̃ncipes fami-
liar; et genealogia eorū
qui ascenderūt mecum. in regno
artaxerxis regis de babilone.
De filijs finees: gerson. De fili-
js ythamar: daniel. De filijs da-
uid: attus. De filijs sechemie .i.
de filijs pharos zacharias: et
cū eo numerati sunt viri centū-
quingenta. De filijs phemo-
ab. helioenai filius zaree: et cū
eo ducenti viri. De filijs seche-
mie filius ezechiel: et cū eo trece-
ti viri. De filijs addan. nabeth
filius ionathā: et cū eo quingua-
gita viri. De filijs helam. ysai-
as filius athalie: et cū eo septu-
aginta viri. De filijs saphatie.

zebedia filius michael: et cū eo
octoginta viri. De filijs ioab.
obedia filius iheihel: et cū eo
ducentidē et octo viri. De filijs
selomith. filius iosphie: et cū
eo centū sexagita viri. De filijs
bebai. zacharias filius bebai:
et cū eo vigintiocto viri. De fili-
js ezeab. iohānan fili⁹ ezechā:
et cū eo centūdecem viri. De fili-
js adonitā. qui erāt nouissimi.
et hec nom̃a eorū. heliphel. et
heihel. et lamaias: et cū eis sex-
aginta viri. De filijs beggui
othai. et zachur: et cū eis septu-
agita viri. **C**ōgregaui aut̃ eos
ad fluuiū. qui decurrit ad hau-
ua: et mansimus ibi trib; dieb;.
Quesiuiq; in poplo. et in sacerdo-
tib; de filijs leui: et non inueni
ibi. Itaq; misi helizer et ariel et
semeam et helnathan. et arib
et alterū helnathan et nathan.
et zachariā. et mesolā. p̃ncipes:
et ioarib. et helnathā sapiētes:
et misi eos ad heddo qui est pri-
mus in casphie loco. et posui
in ore eorū verba que loquerē-
tur ad heddo. et ad fratres eius
nathinneos in loco casphie.
ut adducerēt nobis ministros
domus dei ñri. **E**t adduxerunt
nobis per manū dei ñri bonā
sup nos virū doctissimū. de fili-
js mooli. filij leui. filij isrl̃: et sa-
rabiā. et filios eius et fr̃es eius

decem et octo. et asabiā. et cum
eo ysaiā de filiis merari: fratres
eius et filios eius viginti. Et de
nathinneis. quos dederat da-
uid. et principes ad ministeria
leuitarū: nathinneos ducentos vi-
ginti. Omnes hi suis nominibus
vocabantur. Et predicavi ibi ieiuni-
um iuxta fluvium hauiā: ut af-
fligeremur corā dñō deo nrō.
et peterem⁹ ab eo vitā rectā no-
bis. et filiis nrīs. uniusq; sub-
stantie nrē. Erubui enī petere
regem auxiliū et equites. q̄ de-
fenderent nos ab inimico ī via:
q̄a dixeram⁹ regi. Manus dei
nrī est sup omēs qui querūt eū
in bonitate: et impiū eius. et
fortitudo eius. et furor sup oēs
qui reliquūt eū. Ieiunauimus
aut et rogauim⁹ deū nr̄m pro
hoc: et euenit nobis p̄spere. Et
separavi de p̄ncipib; sacerdotū
duodecim. sarabiā et asabiā:
et cū eis de fr̄ib; eor; decem. Ap-
pendiq; eis argētū et aurū. et
vasa cōsecrata domus dei nrī. q̄
optulerat reg. et cōsiliatores ei-
us. et p̄ncipes eius: uniusq; q̄
isrl̄. eor; qui inuēti fuerāt. Et
appendi in manib; eor; argen-
ti talēta sexcenta quinquaginta. et
vasa argentea centū: auri cen-
tum talēta. et crateras aureas
viginti que habebant solidos
millenos: et vasa eris fulgētis

optimi duo. pulcrea ut aurum.
Et dixi eis. Vos sancti dñi. et
vasa sancta: et argentū et aurū
qd̄ spōte oblatū est dñō deo pa-
trī nrō. Vigilate et custodite:
donec appēdatīs corā p̄ncipib;
sacerdotū. et leuitar; et ducib;
familia; israhel in iherlm̄. ī the-
saurū domus dñi. Susceperūt
aut sacerdotes et leuite pōdus
argenti. et auri. et vasor; ut de-
ferrent iherlm̄. in domū dei nrī.
Promouim⁹ ergo a flumine
hauiā duodecima die mensis
p̄mī: ut pgerem⁹ iherlm̄. Et ma-
nus dei nrī sicut sup nos: et li-
berauit nos de manu inimici
et insidiatoris in via. Et veni-
mus iherlm̄: et māsm⁹ ibi die-
bus trib; . Die aut quarta ap-
pensum est argentū et aurum
et vasa in domo dei nrī per ma-
nū remoth filij urie sacerdotis:
et cū eo eleazar filius simeon. cū
q; eis iozabab filius iosue et no-
adaiā filius beinai leuite: iux-
ta numerū. et pondus oīm. De-
scriptūq; ē omne pōdus in tem-
pore illo. Sed et qui venerant
de captiuitate filij trāsmigrati-
onis obtulerūt olocraustoma-
ta deo isrl̄ vitulos duodecim p̄
oīm pplo isrl̄: arietes nonagi-
talē. agnos septuaginta septē.
hircos p̄ peccato duodeci: om-
nia in olocraustū dñō. Dederūt

aut edicta regis satrapis qui
erant de conspectu regis. et duci-
bus trans flumē: et eleuauerūt
populum et domum dei. **VIII**

Postquā autē hec cōpleta sūt:
accesserūt ad me principes
dicentes. **N**ō est separatus po-
pulus israel et sacerdotes et le-
uite a populis fratribus: et de abomi-
nationibus eorum chananei uidelicet
et ethel. et pherelei et iebuzei. et
āmonitarum et moabitum et egip-
tiorum et amorreorum. Tulerūt enī
de filiabus eorum sibi et filiis suis:
et cōmiserūt semē sanctū cū
populis fratribus. **M**an⁹ etiā principū
et magistratū fuit in transgres-
sione hac prima. **L**ūq; audissē
sermonē istū. scidi palliū meū
et tunicā: et euelli capillos capi-
tis mei et barbe: et sedi merces.
Cōuenerūt autē ad me omnes
qui timebāt uerbū dñi israel. pro
transgressionē eorum qui de capti-
uitate uenerāt: et ego sedebam
relis usq; ad sacrificiū uesper-
tinum. **E**t in sacrificio uesper-
tino surrexi de afflictione mea: et
scisso pallio et tunica curuaui
genua mea. et expandi man⁹
meas ad dñm deū meū et dixi.
Deus meus cōfundor et erubescō
leuare faciē meā ad te: quo-
niā iniquitates nre multiplicatae
sunt sup caput nrū: et delicta
nrā reuerūt usq; ad celū a die

bus primis nostris. **S**ed et nos ip-
si peccauim⁹ grauiter usq; ad
diem hanc: et in iniquitatibus nris
traditi sumus ipsi. et reges nri
et sacerdotes nri in manū regū
fratrum: et in gladiū et in captiuita-
tem et in rapinā et in cōfusionē
vultus: sicut et die hac. **E**t nūc
quali parū et ad momētū fac-
ta est deprecatio nrā apud do-
minū deū nrū. ut dimitterent
nobis reliquiē et daretur pax
illius in loco sancto eius: et il-
luminaret oculos nrōs de⁹ nos-
ter. et daret nobis uitam modi-
cam in seruitute nrā. quia ser-
ui sumus: et in seruitute nostra
non dereliquit nos deus noster:
et inclinauit sup nos misericordiā
corā rege persarū. ut daret nobis
uitam et sublimaret domū dei
nostri. et exueret solitudines
eius: et daret nobis spem in iu-
da et iherusalē. **E**t nūc quid di-
cemus dñe deus noster post hē:
Quia dereliquimus mādata tua.
que pcepisti in manu seruorū
tuorum prophetarū dicēs. **T**erra ad
quam uos ingredimini ut pos-
sidatis eam frā immunda ē iux-
ta immunditiā populoꝝ: ceterarūq;
terrarū: abominationibus eorū
qui repleuerūt eam ab ore usq;
ad os in cōtaminatione sua.
Nūc ergo filias ur̄as ne detis
filiis eorum et filias eorum ne accipi-

1. Esdras

atis filiis vris : et nō queratis
pacem eorū et p̄sp̄ritatem eo-
rū usq; in eternū: ut cōfortemini
et comedatis que bona sūt
terre. et heredes habeatis filios
vros usq; in seculum. **E**t post
om̄ia que venerūt sup nos in
opib; nris pessimis. et in delicto
nro magno: q̄a tu deus nos-
ter liberaſti nos de iniquitate nra.
et dedisti nobis salutē sicut est
hodie: ut nō cōuiteremur ⁊ irri-
ta faceremus mādata tua. ne-
q; matrimonia iungeremus
cū pplis abominationū istarū.
Nunq̄d iratus es nobis usq;
ad cōsumationē: ne dimitteres
nobis reliquias ad salutē: **D**o-
mine deus isrl iustus es tu: qm̄
derelicti sum⁹ qui saluaremur
sicut die har. **E**cce corā te sum⁹
in delicto nro. **N**ō eū sciri po-
test corā te sup hoc. **X**

Sic ergo orāte esdra et im-
plorāte deū et flente. ⁊ ia-
cente ante templū dī: collectus
est ad eū de isrl ceterus grandis
nimis viros et mulierū. et pu-
eros. **E**t fleuit pplus multo fle-
tu. **E**t rēdit sechemias filius ie-
hiel de filiis helā: et dixit esdre.
Nos p̄uaricati sum⁹ in deum
nr̄m: et duxim⁹ uxores alieni-
genas de pplis sce. **E**t nūc si est
penitēcia in isrl sup hoc: p̄cuti-
amus fedus cū dño deo nro.

ut p̄iciamus om̄iū uxores.
et eos qui de hijs nati sunt. **I**ux-
ta voluntatem dñi et eorū qui
timēt p̄ceptū dñi dī nr̄i. secūdu
legem fiat. **S**urge: tuū est dis-
cernere: nosq; erimus tecū. **C**ō-
fortare et fac. **S**urrexit ergo es-
dras et adiuravit p̄ncipes sac-
dotum ⁊ leuitarū ⁊ oēm israhel:
ut facerent secūdu verbū hoc.
Et iurauerūt. **E**t surrexit esdras
ante domū dī: et abiit ad cubi-
culum iohānan filij eliasib: et
ingressus est illuc. **P**anē non
comedit: ⁊ aquā non bibit. **I**u-
gebat eū trāsgressionē eorū q̄
venerāt de captiuitate. **E**t mis-
sa ē vox in iuda ⁊ in iherl̄m om̄i-
bus filiis trāsmigrationis. ut
cōgregarētur in iherl̄m: et om̄i⁹
qui non venerit in trib; diebus
iuxta cōsiliū p̄ncipū et seniorū.
auferet̄ om̄iū substantia eius.
et ip̄e abicietur de cetera trāsmi-
grationis. **C**onuenerūt igitur
oēs viri iuda et beniamin ī ihe-
rusalem trib; dieb; ip̄e est men-
sis novus. vicesima die m̄sis:
et sedit om̄is ppl̄s in platea do-
mus dī. tremētes pro peccato
et plurijs. **E**t surrexit esdras
sacerdos: et dixit ad eos. **V**os
transgressi estis et duxistis ux-
ores alienigenas: ut adderetis
sup delictū isrl. **E**t nūc date cō-
fessionē dño deo patrū vrorū: ⁊

facite placitū eius: et separamini
a pplis frē. et ab vxorib; alieni-
genis. **Et** rēdit uniuersa multitu-
do: dixitq; voce magna. **Iuxta**
verbū tuū ad nos sic fiat. **De-**
rūtamē quia ppl's multus est et
tempus pluuie. et non sustine-
mus stare foris. et opus non
est dici uni? uel duob;: uel hemē-
ter quippe peccauim? in sermo-
ne isto: cōstituantur pncipes in
uniuersa multitudine: et omnes in
ciuitatib; nr̄is qui duxerūt vx-
ores alienigenas ueniāt ī tem-
porib; statutis. et cum hīs se-
niore p ciuitatē ī ciuitatē et iu-
dices eius: donec auertat ira dei
nr̄i a nobis sup peccato hoc.
Igit̄ ionathā filius asahel. et
iaazīa filius thecūe. steterūt su-
p hoc: et mesollā. et sebethai le-
uites adiuerūt eos. **Fecerūt**
q; sic filij trāsmigrationis. **Et**
abierūt esdras sacerdos et uiri
pncipes familias ī domos pa-
trū suorū. et omnes p noīa sua:
et sederūt in die pmo mēsis de-
cimi. ut quereant rem. **Et** sum-
mati sunt omnes uiri qui duxe-
runt vxores alienigenas: usq;
ad diē p̄mā mēsis p̄mi. **Et** in-
uenti sunt de filiis sacerdotū q̄
duxerūt vxores alienigenas:
de filiis iosue filij iosedech et fr̄es
eius maasia. et eliezer. et iarib.
et iodolia. **Et** dederunt manus

suas. ut eicerēt vxores suas: et
pro delicto suo arīetem de ouī-
bus offerret. **Et** de filiis emmer:
ānam et zebedia. **Et** de filiis se-
rim: masia et helia. et semeia. ie-
hihel. et ozias. **Et** de filiis phel-
sur: helioenai. maasia. ysmā-
hel. nathanael. iozabeth et hele-
sa. **Et** de filiis leuitay: iosabeth.
et semei. et celaia. ip̄e est calitha-
phathaia. iuda. et eliezer. **Et** de
rātorib; eliasub: et de ianitori-
bus. sellū. et thelem et ori. **Et** ex
israhel. de filiis pharos: remei-
a. et ezia. et melhia. et miamm.
et eliezer. et melchia. et banā.
Et de filiis elā: mathania. zach-
arias. et iehihel. et abdi. et ri-
moth et helia. **Et** de filiis zethu-
a. helioenai. eliasib. nathania.
et iherimoth. et zabeth. et aziza.
Et de filiis bebai: iohānā. ana-
nia. zabbai. athalai. **Et** de filiis
beni: mosolla. et melluch. et adai-
a. iasub. et saal. et ramoth. **Et**
de filiis phetmoab: edna. et cha-
laal. banaias. et maasias. ma-
thamias. beleshel. bēui. et ma-
nasse. **Et** de filiis echem: eliezer.
iesue. melchias. semeias. syme-
on. beniamin. maloch. sama-
rias. **Et** de filiis asom. matha-
nai. matheth. azabeth. elphe-
leth. iermai. manasses semei.
De filiis bani. maaddi. amrā.
et huel. baneas. et badaias. the-

liau. bannia. marimuth. et heliasib. mathanias. mathanai. et iasi. et bani. et benui. semei. et salmias. et nathan. et adaias. mechedabai. sylai. sarai. ezrel. et selemau. et semeria. sellum. amaria. ioseph. De filiis nebui. abihel mathathias. zabina. ieddu. et iohel. et banai. Omnes hi acciperat uxores alienigenas. et fuerunt ex eis mulieres que peperant filios. **Inapit liber neemie qui est esdre secundus.**

Et dicitur cap. i. **N**ea neemie filii helchie. Et factum est in mense casleu. anno vicesimo: et ego eram insusis castro. Et venit anani unus de fratribus meis: ipse et viri iuda. et interrogavi eos de iudeis: qui remanserant et superant de captivitate et de iherusalem. Et dixerunt michi. Qui remanserunt et derelicti sunt de captivitate ibi in provincia. in afflictione magna sunt et in opprobrio: et murus iherusalem dissipatus est: et porte eius robuste sunt igni. Cumque audissem verba huiusce modi. sedi et fleui. et luxi diebus multis: et ieiunabam et orabam ante faciem dei celi: et dixi. Queso domine deus celi fortis magne atque terribilis. qui custodis pactum

et misericordiam cum hijs qui te diligunt. et custodiunt mandata tua: fiat aures tue auscultantes. et oculi tui aperti. ut audias orationem servi tui. quam ego oro coram te hodie nocte et die. pro filiis israel servis tuis: et confiteor pro peccatis filiorum israel quibus peccaverunt tibi. Et ego et domus patris mei peccavimus: vanitate seducti sumus: et non custodivimus mandatum. et ceremonias et iudicia que precepisti moysi famulo tuo. Memoro verbi: quod mandasti moysi servo tuo dicens. Cum transgressi fueritis ego dispendam vos in populos: et si revertamini ad me et custodiatis precepta mea et faciatis ea. etiam si abducti fueritis ad extrema celi inde congregabo vos: et reducam in locum quem elegi ut habitaret nomen meum ibi. Et ipsi servi tui et populi tui: quos redemiisti in fortitudine tua magna. et in manu tua valida. Obsecro domine sit auris tua attendens ad orationem servi tui et ad orationem servorum tuorum qui volunt timere nomen tuum: et dirige servum tuum hodie: et da ei misericordiam ante virum hunc. Ego cum eram pincer-

Factum est autem in mense nisan. anno vicesimo artaxerxis regis: et vinum erat ante eum. Et leua-

ui vinu et dedi regi: et era quali
 languidus ante facie eius. **Dix-**
 itq; michi rex. **Quare** vult? tu-
 us tristis est. cu te egrotu no vi-
 deas. **Non** est hoc frustra: sed ma-
 lu nescio qd in corde tuo est. **Et**
 timui valde ac nimis: et dixi re-
 gi. **Rege** in eternu viue. **Quare**
 non mereat vultus meus: qa
 ciuitas dom? sepulcroz patris
 mei deserta e. et porte ei? obuste
 sunt igni. **Et** ait michi rex. **Pro**
 qua re postulas. **Et** orau deu
 reli: et dixi ad regem. **Si** videt re-
 gi bonu. et si placet seruis tu-
 us ante facie tua: ut mittas me
 in iudea ad ciuitate sepulcri pa-
 tris mei: et edificabo ea. **Dixit**
 q; michi rex: et regina que sede-
 bat iuxta eu. **Usq;** ad qd tem-
 pus erit iter tuu: et quando reue-
 teris. **Et** placuit ante vultu re-
 gis: et misit me. **Et** constitui ei te-
 pus: et dixi regi. **Si** regi videt
 bonu. epistolas det michi ad
 duces regionis trans flumē. ut
 traducāt me donec venia in iu-
 dea: et epistolā ad asaph custo-
 dem saltus regis. ut det michi
 ligna: ut tegere possim portas
 templi turres domos et muros
 ciuitatis. et domu qua ingres-
 sus fuero. **Et** dedit michi rex:
 iuxta manu dei mei bona me-
 cum. **Et** veni ad duces regionis
 trans flumen: dedi q; eis epis-

tolas regis. **Miserat** autem rex
 mecum principes militum. et
 equites. **Et** audierunt sanabal-
 lath oronites. et tobias seruus
 amanites et tristati sunt afflicti-
 one magna: q; venisset homo
 qui querebat prosperitate filioz
 israhel. **Et** veni iherlm: et eram
 ibi trib; dieb; . **Et** surrexi nocte
 ego et viri pauci mecu: et non
 indicavi cuiq; quid dñs dedis-
 set in corde meo ut facere in ihe-
 rusalē: et iumentu no erat me-
 cu. nisi asnal cui sedeba. **Et** egres-
 sus sum pre porta vallis noc-
 te. et ante fontem draconis. et
 ad porta stercoris: et consideraba
 muru iherlm dissipatu: et por-
 tas ei? consumptas igni. **Et** fui
 sum ad porta fontis. et ad aque-
 ductu regis: et non erat locus
 iumento cui sedeba. ut transiret.
Et ascendi p torrente nocte. et
 consideraba muru: et reuersus
 veni ad portam vallis et redi.
Magistrat? aut nesciebāt quo
 abissem: aut quid ego facere.
Sed et iudicis. et sacerdotib; et
 optimatib; et magistratib; et
 reliquis qui faciebāt opus. us-
 q; ad id loci nichil indicauerā.
Et dixi eis. **Vos** nostis afflicti-
 onem in qua sumus: quia ihe-
 rusalē deserta est: et porte eius
 consumpte sunt igni. **Venite** et
 edificem? muros iherlm: et no

9.
11.

sum⁹ ultra opprobriū. Et indi-
caui eis manū dei mei. qđ esset
bona meū: et verba regis que
locutus est michi: et aio. Bur-
gamus: et edificem⁹. Et cōfor-
tate sunt manus eorū in bono.
Audierūt at sanaballath oro-
nites et tobias seruus amani-
tes. et gosem arabs. et subla-
nauerūt nos: et despegerūt. Dix-
erūtq;: Que est hec res quā faci-
tis: Nūqđ cōtra regem vos re-
bellatis: Et reddidi eis sermo-
nē: dixitq; ad eos. Deus celi ip-
se nos inuat: et nos serui eius
sum⁹. Burgam⁹: et edificem⁹.
Vobis aut non est pars et ius-
titia et memoria in iherusalē.

Et surrexit elia: III
lib sacerdos magnus. et
fres eius sacerdotes: et edifica-
uerūt portā gregis. Ipi sancti-
ficauerūt eā. et statuerūt valuas
eius: et usq; ad tēm centū cubi-
torū. sanctificauerunt eā: usq;
ad turrīm ananehel. Et iuxta
eū edificauerūt viri ihericho: et
iuxta eos edificauit zachur fi-
lius amri. Portam aut pisciū
edificauerūt filij asnaa: ipi rege-
rūt eā. et statuerūt valuas ei⁹.
et seras et pedes. Et iuxta eos
edificauit marimuth: fili⁹ urie.
filij arcus. Et iuxta eū edifica-
uit mosollā filius barachie fi-
lius mesezebel. Et iuxta eū edi-

ficauit sadoch filius baana. Et
iuxta eū edificauerūt thecueni.
Optimates aut eorū nō suppo-
suerūt colla sua: in ope dñi dei
sui. Et portam veterē edificaue-
rūt ioiada filius phasea. et mo-
sollam filius besodia: ipi rege-
rūt eam: et statuerūt valuas ei-
us. et seras et pedes. Et iuxta e-
os edificauerūt melechias ga-
baonites. et iadon meronathi-
tes. viri de gabaon et malpha:
pro dure q̄ erat in regione trās
flumē. Et iuxta eum edificauit
eziel fili⁹ araiā. aurifex. Et iux-
ta eum edificauit ananias fili-
us pigmetarij: et dimiserūt ihe-
rusalē usq; ad murū platee la-
tioris. Et iuxta eū edificauit ra-
phaia filius ahur princeps vici
iherlm. Et iuxta eū edificauit ie-
iada filius aromath: cōtra do-
mū suā. Et iuxta eū edificauit
atthus filius asebonie. Mediā
partē vici edificauit melchias
filius erem. et asub filius phet-
moab: et turrīm furnos. Et iux-
ta eos edificauit sellū fili⁹ alo-
es. princeps medie partis vici
iherlm: osee et filij eius. Et por-
tam vallis edificauit annū et
habitatores zandē: ipi edifica-
uerūt eā: et statuerūt valuas ei-
us et seras et pedes: et mille cu-
bitos in muro usq; ad portā
sterquilini. Et portā sterquili-

nū edificauit melchias filius
 rechab: princeps uici bethacharē.
 Ipe edificauit eā: et statuit val-
 uas eius et seras et uectes. Et
 portā fontis edificauit sellū fi-
 lius colozai: princeps pagi mas-
 pha. Ipe edificauit eam et regit:
 et statuit ualuas eius et seras
 et uectes: et muros piscine syloe
 in ortum regis. et usq; ad gra-
 dus q̄ descendūt de ciuitate da-
 uid. Post eam edificauit nee-
 mias filius azborch princeps di-
 midie partis uici bethsur usq;
 contra sepulcrū dauid: et usq;
 ad piscinā que grandi ope cō-
 structa est. et usq; ad domū for-
 tium. Post eū edificauerūt le-
 uite: reum filius beuni. Post e-
 os edificauit asebias princeps
 dimidie partis uici ceile: in ui-
 co suo. Post eū edificauerunt
 fratres eorū: bechui filius ena-
 dad princeps dimidie partis ceile.
 Et edificauit iuxta eū azec fili⁹
 iosue princeps malpha mensu-
 ram scdam: contra ascensum
 firmissimi anguli. Post eū in
 mōte edificauit. baruch filius
 zachai mensurā scdam: ab an-
 gulo usq; ad portā domus eli-
 asib sacerdotis magni. Post
 eum edificauit merimuth fili⁹
 urie filij athus mensurā secū-
 dam a porta domus eliasib:
 donec egeret dom⁹ eliasib.

Et post eū edificauerūt sacerdo-
 tes: uiri de capestrib; iordanis.
 Post eos edificauit beniamin
 et asub: cōtra domū suam. Et
 post eos edificauit azarias fili-
 us maasie filij ananie: contra
 domū suā. Post eū edificauit
 beunui filius emada. mensurā
 scdam. a domo azarie usq; ad
 fleguram. et usq; ad angulū.
 Post eū edificauit palel filius
 ozi. cōtra flegurā et turrim. que
 eminet de domo regis excelsa
 id est in atrio carceris. Post eū
 phadaia filius feros. Mathin-
 nei aut habitabāt in ofel. usq;
 cōtra portam aquarū ad oriē-
 tem. et turrim que p̄minebat.
 Post eos edificauerūt thecui-
 ni mensurā secundā e regione:
 a turre magna et eminati usq;
 ad murū templi. Rursum aut
 ad portā equorū edificauerunt
 sacerdotes: unusquisq; contra
 domū suam. Post eos edifica-
 uit seddo filius emmer: contra
 domū suā. Et post eum edifica-
 uit semeia fili⁹ sechemie: custos
 porte orientalis. Post eū edifi-
 cauerūt anania filius selemie.
 et anon filius selo sextus: men-
 suram secundā. Post eum edifi-
 cauit melcollā filius barachie:
 cōtra gazophilatiū suū. Post
 eum edificauit melchias filius
 aurificis. usq; ad domū nathi-

neor et scuta videntium. contra
portā iudicialē: et usq; ad tēna-
culū anguli. Et inter tēnaculū
anguli in porta gregis edifica-
uerūt artifices et negotiatores.

Factū est autē **III**
cū audisset sanaballath
qd edificarem⁹ murū: iratus
est valde. Et motus nimis. sub-
sannauit iudeos: et dixit corā
fratribus suis et frequētia samari-
tanor. Quid iudei faciūt inbe-
cilles: Num dimittēt eos gen-
tes: Num sacrificabūt. et com-
plebūt in una die: Nūqd edifi-
care poterūt lapides de acervis
pulueris: q̄ cōbusti sunt: Sed
et tobias amanites p̄xim⁹ ei-
us ait. Edificent. Si ascenderit
vulpes: transiliet murū eorū la-
pidū. Audi deus noster quia
facti sumus despectui. Cōuerte
opprobriū super caput eorū: et
da eos in despectionem in terra
captiuitatis. Ne opias iniqui-
tatem eorū: et peccatū eorū corā
facie tua non deleatur: quia ir-
riscerūt edificātes. Itaq; edifica-
uimus murū: et cōiūximus to-
tum usq; ad partem dimidiā:
et puocātū est cor ppli ad ope-
rādū. Factū ē autē cū audisset sa-
naballath et tobias et arabes et
amanite et azorū qd obducta
esset cicatrix muri iherlm. et qd
repissent interrupta cludi: irati

sunt nimis. Et cōgregati sunt
omnes pariter ut veniret et pug-
narent cōtra iherlm: et molire-
tur insidias. Et orauim⁹ deū
nr̄m: et posuim⁹ custodes sup
murū die ac nocte contra eos.
Dixit autē iudas. Debilitata est
fortitudo portātis: et hum⁹ mi-
nima est: et nos non poterim⁹
edificare murū. Et dixerūt hos-
tes nr̄i. Nesciant et ignorent do-
nec veniam⁹ in mediū eorū. et
interficiam⁹ eos: et cessare faci-
amus opus. Factū est autē ve-
nientib; iudeis qui habitabāt
iuxta eos et dicentib; nobis p
decem vices ex omib; locis qui-
bus venerāt ad nos: statui in
loco post murū per circuitum
pplm in ordinē cū gladijs su-
is et lanceis et arcub; Et p̄spexi
atq; surrexi. et aio ad optima-
res et magistrat⁹. et ad reliquā
partē vulgi. Nolite timere a fa-
cie eorū. Dñi magni. et terribilis
memētote: et pugnate p frib;
vris. filijs vris. et filiab; vris. et
uxorib; vris. et domib; vris.
Factū est autē cū audissent in-
mici nr̄i nūciatum esse nobis:
dissipauit deus cōsiliū eorū. Et
reuerli sum⁹ omnes ad muros:
vnusquisq; ad opus suū. Et
factū est a die illa: media pars
inueniū eorū faciebat opus. et
media parata erat ad bellū: et

lancee. et scuta. et arcus. et lorice: et principes post eos in omni domo iuda edificatiū muros: et portantū onera et imponētiū. **U**na manu sua faciebat opus: et altera tenebat gladiū. **E**dificantū eū unusquisque gladio erat accinctus renes. **E**t edificabāt et clangebant bucina iuxta me. **E**t dixi ad optimates et ad magistratū: et ad reliquā partem vulgi. **O**pus grande est et latū: et nos separati sumus in muro. paul alter ab altero. **I**n loco quocūque audieritis clamorem tube: illuc cōcurrēte ad nos. **D**eus noster pugnabit pro nobis: et nos ipsi faciamus opus. **E**t media pars nostrā teneat lanceas. ab ascensu aurore donec egrediātur astra. **I**n tempe quo illo dixi populo. **U**nusquisque cum puero suo maneat in medio iherusalem: et sint vobis vices per noctem et diem ad operandū. **E**go autem et fratres mei et pueri mei. et custodes qui erant post me: non deponebamur vestimenta nostra. unusquisque tantū mudabatur ad baptisum.

Et factus est clamor populi et uxorum eius magnus: aduersus fratres suos iudeos. **E**t erāt qui dicerēt. **F**ilii viri et filie nostre misere sunt nimis. **A**ccipiamus pro pretio eorum frumentū: et come-

damus et vinum. **E**t erāt qui dicerēt. **A**gros nostros et vineas et domos nostras opponamur: et accipiamus frumentum in fame. **E**t alij dicebant. **M**utuo sumamus pecunias in tributa regis: demulsumus agros nostros et vineas. **E**t nūc sicut carnes fratrum nostrorum sic carnes nostre sunt: et sicut filii eorum ita et filii nostri. **E**cce nos subiugamus filios nostros et filias nostras in seruitutē: et de filiabus nostris sunt famule. nec habemus unde possint redimi: et agros nostros et vineas nostras alij possident. **E**t iratus sum nimis: cum audissem clamorem eorum secundum verba hec. **C**ogitauitque cor meum. **E**t increpui optimates et magistratū: et dixi eis. **U**surasne singuli a fratribus vestris exigitis? **E**t congregaui aduersum eos cōtentionem magnā: et dixi eis. **N**os ut scitis redemimus fratres nostros iudeos qui venditi fuerant gentibus secundum possibilitatē nostrā. **E**t vos igitur vendite fratres nostros: et redimemus eos. **E**t siluerunt: nec inuenerūt quod rēderēt. **D**ixi quoque ad eos. **N**on est bona res quam facitis. **Q**uare non in timore dei nostri ambulatis: ne exprobre tur nobis agentibus inimicis nostris? **E**t ego et fratres mei et pueri mei comodaui plurimis pecuniā et frumentū. **N**on reputamus

113

in cōmune istud. **E**s alienū cōcedam? qđ debet nobis. **R**eddate eis hodie agros suos: et vineas suas. et oliueta sua et domos suas. **Q**uā potius et centesimā pecunie frumētī vīnī et oleī quā exigere soletis ab eis: date pro illis. **E**t dixerūt. **R**eddem? et ab eis nichil querem? **S**icq; faciem? ut loqris. **E**t vocaui sacerdotes: et adiuraui eos ut facerēt iuxta qđ dixerā. **I**nsuper egussi sinū meū. et dixi. **S**ic executat deus oēm virū qui nō cōpleuit verbū istud. de domo sua et de laborib; suis. **S**ic exurinat: et vacuus fiat. **E**t dixit uniuersa multitudo amen. **E**t laudauerūt deū. **F**ecit ergo ppls sicut erat dictum. **I**n die aut illa quā p̄ceperat rex michi ut essē dux in fra iuda ab anno vicesimo usq; ad annū tricesimū secundū artaxerxis regis per annos duodecim: ego et fr̄es mei annonas que ducib; debebātur nō comedim? **D**uces aut primī qui fuerūt ante me grauauerūt pplm: et acceperūt ab eis in pane et vīno et pecuniā quotīdie siclos quadraginta. **B**ed et ministri eorū depresserāt pplm. **E**go aut nō feci ita. ppter timorē dī. **Q**uā potius in ope muri edificauī: et agrū nō emī: et omēs pueri mei cōgregatī ad

opus erāt. **I**udei quoq; et magistratus. centūquingenta viri. et qui veniebāt ad nos de gentib; que in circuitu nrō sūt: in mensa mea erāt. **P**arabat aut michi p̄ dies singulos bos unus. arietes sex electi. exceptis volatilib;: et inter dies decem vīna diuisa: et alia multa tribuebā. **I**nsuper et annonas ducat? mei nō quesui. **V**alde enī erat attenuat? ppls. **M**emento mei deus meus in bonū: scđm oīa q̄ feci p̄plo huic.

Factū ē aut cū audisset sanaballath et tobias. et iosem arabs. et ceteri inimici nrī qđ edificassent ego murū. et nō esset in ip̄o residua inſcriptio: usq; ad temp? at illud valuas non posuerā in portis: miserūt sanaballath. et gosem arabs. ad me dicentes. **D**eni et prucia mus fedus pariter in vitulis in campo uno. **I**pi aut cogitabāt ut facerēt michi malū. **M**isi ergo ad eos nūcios dicens. **O**pus grande ego facio et nō possum descendere: ne forte negligatur cum venero et descendero ad vos. **M**iserunt autem ad me secundū verbū hoc per quatuor vices: et rēdi eis iuxta sermonē p̄orem. **E**t misit ad me sanaballath iuxta verbū p̄us quāta vice puerū sinū: et epistolā

habebat in manu sua scriptā
hoc modo. **I**n gentib; auditū
ē: et gosem dixit. q; tu et iudei
cogitatis rebellare. et p;pterea e-
difices murū: et leuare te velis
sup; eos regem: p;pter quā cau-
sam et p;phetas posueris q; pre-
dicēt de te in iherl'm dicētes. **R**eg
i iudea ē. **A**uditur? ē reg; verba
h;. **D**irco nūc veni: ut ieamus
cōsiliū pariter. **E**t misi ad eos
dicens. **N**on est factū scdm ver-
ba hec que tu loqueris. **D**e cor-
de eū tuo tu cōponis hec. **D**ēs
eū hñ; tenebant nos: cogitātes
q; cessaret manus nr̄e ab ope-
re et quiescerem;. **Q**uā ob cau-
sam magis cōfortaui manus
meas. **E**t ingressus sum domū
samaie filij dalaie. filij metha-
bel el secreto. **Q**ui ait. **T**rac-
tus nobiscū in domo dei i me-
dio templi. et claudam; portas
edis: quia venturi sunt ut iter-
ficiāt te: et nocte venturi sunt
ad occidendū te. **E**t dixi. **N**um-
quidquā similis mei fugit: **E**t
quis ut ego ingrediet; templū
et viuet; **N**ō ingrediar. **E**t intel-
lexi q; deus non misisset eū: sed
quali vaticinās locutus esset
ad me: et tobias et sanaballath
cōduxissent eū. **A**cceperat eū
preciiū ut territus facerē et pec-
carē: et haberēt malū quod re-
probraret michi. **M**emento mei

dn̄e p; tobia et sanaballath. iux-
ta opa eor; talia: sed et noadie
prophete et ceteror; p;phetar; q;
terrebant me. **C**ōpletus est autē
murus vicesimoq;into die men-
sis elul. q;inquagintaduob; di-
ebus. **F**actum est ergo cum au-
dissent omnes inimici nr̄i ut ti-
merent uniuēse gentes que erāt
in circuiui nr̄o: et ceciderent intra
semetipos: et scirent q; a domi-
no factū esset opus hoc. **S**ed et
i dieb; illis multe optimatū iu-
deor; epistole mittebantur ad to-
biam: et a tobia veniebant ad
eos. **M**ulti eū erāt in iudea ha-
bentes iuramētū eius: quia ge-
ner erat sechemie filij iorei: et io-
hānan filius eius acceperat fili-
am mesollā filij barachie. **S**ed
et laudabāt eum corā me: et ver-
ba mea nūciabat ei. **E**t tobias
mittebat epistolas ut feceret me.

Postq; autē edifi- **VII**
catus est murus. et posui
valuas. et recensui ianitores et
cātōres et leuitas: p;pēi anani
fratē meo et ananie p;ncipi do-
mus de iherl'm: ipse eū quasi vir
verax et timens deū plus ceteris
videbat;. **E**t dixi eis. **N**on apert-
ant porte iherl'm usq; ad calozē
solis. **C**unq; adhuc assisterent:
clausē porte sūt et oppilate. **E**t
posui custodes de habitatorib;
iherl'm singulos p; vices suas: et

unūquēq; cōtra domū suā. **Ci-**
 uitas at erat lata nimis ⁊ grā-
 dis: ⁊ ppls paruus in medio ei-
 us: et nō erāt domus edificata.
Deus aut dedit in corde meo: ⁊
 congregaui optimates ⁊ magis-
 tratus et vulgus ut recenserē e-
 os. **E**t inueni librum census eorū
 qui ascenderāt primū: et inueni-
 tum est scriptū in eo. **F**ili filij p-
 uincie qui ascenderūt de captiui-
 tate migratiū quos transtule-
 rat nabuchodonosor rex babi-
 lonis et reuerſi sunt in iherlm ⁊
 in iudeā. unusquisq; in ciuita-
 tem suā: q̄ uenerāt cū zoroba-
 bel: iosue. neemias. azarias.
 raamias. naamin. mardoche-
 us. belsar. melpharat. beg-
 gotu. naum. baana. **F**ilijs vi-
 roz ppli isrl. **F**ilijs pharos duo
 milia cētūseptuagintadu. **F**i-
 lijs saphatia: trecentisepuagin-
 tadu. **F**ilijs area: sexcentisq̄-
 gintadu. **F**ilijs phetmoab fi-
 liorū iosue et ioab: duo milia
 octingentidecem ⁊ octo. **F**ilijs he-
 lam: mille octingentisq̄nquagi-
 taq̄tuor. **F**ilijs zethua: nongen-
 tiq̄uadrageſagintaq̄. **F**ilijs zach-
 ai: septingentisq̄agita. **F**ilijs bē-
 ui: sexcentisq̄draginta octo. **F**ilijs be-
 bai: sexcentisq̄ingitiocto. **F**ilijs az-
 gad: duo milia trecentisq̄ingidu-
 o. **F**ilijs adonica: sexcentisq̄agita-
 septem. **F**ilijs beguai: duo mili-

a sexagitasep̄te. **F**ilijs adin: sex-
 centisq̄nquagintaq̄ingq̄. **F**ilijs
 ather filijs ezechie: nongentioct-
 o. **F**ilijs asem: trecentisq̄ingitioct-
 o. **F**ilijs belai: trecentisq̄ingitioct-
 o. **F**ilijs areph: centūduodecim.
Filijs gabaon: nonagintaq̄-
 q̄. **F**ilijs bethleem et netupha:
 centūoctoginta octo. **V**iri ana-
 thot: centūingitiocto. **V**iri be-
 thamoth: quadragintadu. **V**iri
 cariathiarim tephira ⁊ be-
 roth: septingentisq̄dragintatres.
Viri rama et nebo: sexcentisq̄-
 tūmus. **V**iri machinas: centū-
 ingitidu. **V**iri bethel ⁊ thai:
 ducentisq̄ingititres. **V**iri nebo
 alterius: q̄nquagintadu. **V**i-
 ri helā alterius: milleducetisq̄-
 quagintaq̄tuor. **F**ilijs arem: tre-
 centisq̄ingiti. **F**ilijs iericho: trece-
 tiq̄uadrageſagintaq̄. **F**ilijs loa-
 dadin et ono: septingentisq̄-
 tūmus. **F**ilijs senaa: tria milia
 nōgentitriginta. **S**acerdotes.
Filijs idaia in domo iesua: non-
 gentisepuagintatres. **F**ilijs em-
 nier: millequinquagintadu.
Filijs phellur: mille ducetiqua-
 dragintaseptem. **F**ilijs arem:
 milledecem et septem. **V**erite.
Filijs iosue ⁊ cedimihel. filioz o-
 deuie. septuagintaq̄tuor. **L**an-
 tores. **F**ilijs sia asaph: centiqua-
 draginta octo. **J**anitores. **F**ilijs
 sellu. filijs ather. filijs thelmon.

filij accub. filij arhita. filij sobai.
 trecentū triginta octo. **N**athimnei.
 filij soa. filij asupha. filij the-
 baorth. filij ceros. filij liaa. filij
 fado. filij lebana. filij agaba.
 filij selmō. filij anan. filij ged-
 del. filij gaer. filij raahia. filij
 rasim. filij nechoda. filij iezem.
 filij aza. filij phazea. filij belai.
 filij munim. filij nephusim. fi-
 lij bechue. filij acupha. filij az-
 ur. filij belluth. filij maيدا. fi-
 lij arsa. filij berchos. filij liza-
 ra. filij thema. filij nasia. filij a-
 tupha. filij seruoꝝ salomonis.
 filij sothai. filij sopherech. filij
 pheruda. filij iahala. filij decō.
 filij gedel. filij saphata. filij a-
 thil. filij forerech. qui erat ortus
 ee albam filio ammō. **O**mnes
 nathimnei. et filij seruoꝝ salo-
 monis: trecentū triginta duo.
Hij sunt autē qui ascenderūt de
 thelmala thelarla. cherub adō
 et emmer: et non potuerūt in-
 dicare domū patrū suoz. et se-
 men suū: utrū ee isrl essent. **F**i-
 lij dalaia. filij tobias. filij nech-
 oda. sexcenti quadraginta duo.
Et de sacerdotibz. filij iabia. fi-
 lij accos. filij berzelai. qui acce-
 pit de filiabz berzellai galaadi-
 tidis uxore: et uocatus ē nomē
 eoz. **H**ij quesierūt scripturā su-
 am in censu et non inuenerūt:
 et electi sunt de sacerdotio. **D**ix

itqz attherosatha eis ut nō man-
 ducaret de sanctis sanctorz: do-
 nec staret sacerdos doct⁹ et eru-
 ditus. **O**m̃is multitudo quasi
 unus. quadraginta duo milia
 sexcenti sexagita: absqz seruis et
 ancillis eoz q̃ erāt septem mili-
 a trecenti triginta septē: et inter
 eos cātōres et statitices ducēte.
Equi eoz sexcenti triginta septē:
 muli eoz ducēti quadraginta
 q̃nqz: cameli eoz quadringen-
 ti triginta q̃nqz: asini sex milia
 septingenti uiginti. **H**ucusqz re-
 fertur quid in comētario scrip-
 tum fuerit: eē in neemīa histori-
 a tegitur. **N**onnulli autē de p̃nci-
 pibz familias dederūt in opus.
Atherosatha dedit in thesaurū.
 auri dragmas mille: phialas
 quinquaginta: tunicas sacerdo-
 tales quingenta sexaginta. **E**t de
 p̃ncipibz familias dederunt in
 thesaurū opis auri dragmas
 uiginti milia. et argenti minas
 duo milia ducentas. **E**t qd de-
 dit reliquis pplis auri drag-
 mas uiginti milia. et argenti
 minas duo milia. et tunicas sa-
 c̃dotales. sexagita septē. **H**abi-
 tauerūt autē sacerdotes et leui-
 te et ianitores et cātōres et reli-
 quū vulgus et nathimnei et oīs
 isrl in ciuitatibz suis. **VIII**

Et uenerat mēsis septim⁹.
 filij autē isrl erant in ciui-

113

tatib; suis. **C**ongregatusq; om-
 nis ppls q̄si vir unus ad plate-
 am que est ante portā aquarū:
 et dixerunt esdre scribe ut affer-
 ret librū legis moysi: quā p̄ce-
 perat dñs israheli. **A**ttulit er-
 go esdras sacerdos legem co-
 ram multitudine viroz et mu-
 lierū. cunctisq; qui poterāt itel-
 ligere: in die p̄ma mensis septi-
 mi. **E**t legi in eo aperte in pla-
 tea que erat ante portā aqua-
 rū. de mane usq; ad mediā diē:
 in cōspectu viroz et mulierū et
 sapientū. **E**t aures om̄is ppli
 erāt erecte ad librū. **S**tetit autē
 esdras scriba sup graduū ligne-
 um quē fecerat ad loquēdū. et
 steterūt iuxta eū. mathathia. et
 senia. et amia. et uria. et elchia.
 et maasia ad dexterā eius. et ad
 sinistrā phadaia. misahel. et
 melchia. et asum. et aseph da-
 na zacharia. et mosollā. **E**t ape-
 ruit esdras librū corā om̄i po-
 pulo. **S**up unūsum quippe
 pplm cūinebat. **E**t cū aperuis-
 set eum: stetit om̄is ppls. **E**t be-
 nedixit esdras dño deo. voce
 magna. **E**t rēdit om̄is pplus.
 amen. amē: eleuās manus su-
 as. **E**t incuruatī sunt: et adora-
 uerūt deū proni in terram. **P**or-
 ro iesue. et baani. et serabia.
 yamin accub. septhai. odia.
 maasia. celita. azarias. ioza-

bed. anani. phalaia leuite. silē-
 rium faciebāt in p̄plo: ad audi-
 endā legem. **P**opulus autē sta-
 bat in gradu suo. **E**t legerunt
 in libro legis dñi distinde. et ap-
 p̄erte ad intelligendū: et itellege-
 runt cum legeret. **D**ixit autē ne-
 emias. ip̄e est atheresatha. et es-
 dras sacerdos et scriba. et leui-
 te in̄p̄retātes unūso p̄plo. **D**i-
 es sanctificatus ē dño deo n̄ro.
Nolite lugere et nolite flere. **F**le-
 bat enī om̄s ppls: cū audiret ver-
 ba legis. **E**t dixit eis. **N**e come-
 dite pinguiā et bibite mulsum:
 et mittere partes eis qui nō pre-
 parauerūt sibi q̄a sanctus dies
 dñi ē: et nolite tristari. **G**audi-
 um etenī dñi est fortitudo n̄ra.
Leuite autē silentiū faciebāt in
 om̄i p̄plo dicentes. **T**acete. q̄a
 dies sanctus ē: et nolite dolere.
Abijt itaq; om̄is ppls ut come-
 daret. et biberet et mitteret p̄tes:
 et faceret leticiā magnā: q̄a itel-
 legerāt verba que docuerat eos.
Et in die sc̄do congregati sunt
 p̄ncipes familiarū unūsi ppli
 sacerdotes et leuite ad esdram
 scribā: ut in̄p̄retaret eis verba
 legis. **E**t inueniūt scriptū in le-
 ge. p̄cepisse dñm ī manu moy-
 si. ut habitent filij isrl in taber-
 naculis in die solenni mensis
 septimi: et ut p̄dicent et diuul-
 gent vocē in unūsis urbib; su-

is. et in iherlm dicentes. **E**gredi-
mini in monte. et afferte fron-
des oliue. et frōdes linguī pul-
cerimi. frōdes mirti. et ramos
palmarū: et frondes linguī ne-
morosi. ut fiāt tabernacula si-
cut scriptū est. **E**t egressus ē po-
pulus et attulerūt. **F**eceruntq;
sibi tabernacula unusquisq; i
domate suo et in atrijs suis: et
in atrijs domus dñi. et in plate-
a porte aquarū: et i platea por-
te ephraim. **F**ecit ergo uniuersa
ecclesia eorū que redierāt de capi-
tuitate tabernacula: et habita-
uerūt in tabernaculis. **N**ō enī
fecerāt a dieb; iosue filij num-
taliter filij isrl: usq; ad diem il-
lum. **E**t fuit leticia magna ni-
mis. **R**egit autē i libro legis dñi.
p dies singulos. a die pmo us-
q; ad diē nouissimū: et fecerūt
solēnitatem septem dieb;: et in
die octauo collectā iuxta ritū.
In die autē vicesimo. **VIII**
quarto mēis hui⁹ cōuenerūt
filij israhel in ieiunio. et in lac-
ris: et hum⁹ sup eos. **E**t sepa-
tū est semē filiorū isrl ab omī fi-
lio alienigena: et steterūt et cō-
fitebant peccata sua et iniqui-
tates pīm suorū. **E**t cōsurrexerūt
ad standū: et legerunt in volu-
mine legis dñi dei sui quater i
die: et quater cōfitebant. et ado-
rabāt dñm deū suū. **S**urrexerūt

autē super graduū leuitarū iosue
et bani. et cedimihel. remmī. sab-
nia. abani. sarebias bani. tha-
nani: et clamauerūt magna vo-
ce ad dñm deū suū. **E**t dixerunt
leuite. iosue. et cedimiel. boni-
ni. asebīa. serebia. archia. oda-
ia. sebna. fataia. **S**urgite: bñ-
dicite dño deo nrō. ab etno us-
q; in eternū. **E**t benedicāt nomī
glorie tue excelso: in omī bene-
dictione et laude. **T**u ipse dñe so-
lus: tu fecisti celū et celū celorū
et omē exercitū eorū. et omē vni-
uersa q in ea sunt: maria et oīa q
in eis sunt. **E**t tu viuificas oīa
h: et exercitus celi te adorat. **T**u
ipse dñe deus qui elegisti abrahā
et eduxisti eū de igne chaldorū:
et posuisti nomē eius abrahā.
et inuenisti cor eius fidele corā te:
et percussisti eū eo fedus ut daret
ei frām chananei. ethei. euei. et
amorrei. et pherezei. et iebuzei.
et gergesei. ut daret semini ei⁹.
Et implesti verba tua qm iust⁹
es. **E**t vidisti afflictionē patrū
nrōrū in egipto. clamorēq; eo-
rum audisti sup mare rubrū:
et dedisti signa et portēta i pha-
raone. et in vniuersis seruis ei⁹:
et in omī ppo terre illius. **R**og-
nouisti enī quia superbe egerāt
cōtra eos: et fecisti tibi nomen.
sicut et in hac die. **E**t mare diui-
sisti ante eos: et trāsierūt p me-

n. 13

diuum maris i sicca. **P**ersecutores aut eoru piecisti in pfudu quasi lapide i aquas validas: et in columna nubis ductor eor: fuisti per diem. et in columna ignis per nocte: ut appareret eis via per qua ingrediebatur. **A**d motem qz synai descendisti: et locutus es cum eis de celo: et dedisti eis iudicia recta et legem veritatis. ceremonias. et pcepta bona. **E**t sabbatu sanctificatum tuu ostendisti eis: et mandata et ceremonias et legem precepisti eis in manu moysi serui tui. **P**ane qz de celo dedisti eis i fame eor: et aqua de petra eduxisti eis sitiētibz. **E**t dixisti eis ut ingrederent et possideret terram: sup qua leuasti manu tua ut traderes eis. **I**pi vero et patres nri supbe egerunt. et indurauerunt ceruices suas: et non audierunt mandata tua: et noluerunt audire: et non sunt recordati mirabiliu tuor q feceras eis. **E**t indurauerunt ceruices suas: et dederunt caput ut couiterent ad seruitute sua quasi p cotentione. **T**u aut deus ppius clemens et misericors longanimis et multe miserationis: non dereliquisti eos. **E**t quide cu fecissent sibi vitulum coflatile et dixissent. iste est deus tuus qui eduxit te de egipto. feceruntq blasphemias

magnas: tu aut in misericordiis tuis multis non dimisisti eos in deserto. **C**olumna nubis non recessit ab eis per diem. ut duceret eos in viam: et columna ignis p nocte: ut ostenderet eis it per quod ingrederent. **E**t spiritu tuu bonu dedisti qui doceret eos: et manna tuu non prohibuisti ab ore eor: et aqua dedisti eis in siti. **Q**uadraginta annis pauidisti eos in deserto: nichilq eis defuit. **D**estimenta eor non inueterauerunt: et pedes eor non sunt attriti. **E**t dedisti eis regna et ppos: et partitus es eis sortes. **E**t possederunt terram seon. et terram regis elebon: et terram regis basan. **E**t multiplicasti filios eor sicut stellas celi: et adduxisti eos ad terram de qua dixeras patribz eor ut ingrederentur et possideret. **E**t venerunt filij: et possederunt terram. **E**t humiliasti cora eis habitatores terre chanaanos: et dedisti eos in manu eor. et reges eor. et ppos terre: ut facerent eis sicut placebat illis. **E**xecerunt itaqz urbes munitas. et humu pingue: et possederunt domos plenas cunctis bonis. cisternas ab alijs fabricatas: vineas et oliueta. et ligna pomifera multa. **E**t comederunt et saturati sunt. et impiguiti sunt et abundauerunt delicijs in

bonitate tua magna. **P**rouocauerunt autem te ad iracundiam. et recesserunt a te: et piecerunt legem tuam post terga sua. **E**t prophetas tuos occiderunt qui contestabatur eos ut reuerteretur ad te: feceruntque blasphemias grandes. **E**t dedisti eos in manu hostium suorum: et afflixerunt eos. **E**t in tempore tribulationis sue clamauerunt ad te: et tu de celo audisti. et secundum miserationes tuas miseratus es. **D**edisti eis saluatores: qui saluarent eos de manu hostium suorum. **Q**uoniam requieuissent reuersi sunt ut facerent malum in conspectu tuo: et dereliquisti eos in manu inimicorum suorum: et possederunt eos. **C**onuersique sunt et clamauerunt ad te. **T**u autem de celo exaudisti et liberaisti eos. in misericordiis tuis multis temporibus: et contestatus es eos ut reuerteretur ad legem tuam. **I**psi uero superbe egerunt: et non audierunt mandata tua. et in iudiciis tuis peccauerunt: que faciet homo. et uiuet in eis. **E**t dederunt humerum recedentem: et ceruicem suam indurauerunt: nec audierunt. **E**t pertraxisti super eos annos multos: et contestatus es eos in spiritu tuo per manu prophetarum tuorum: et non audierunt: et tradidisti eos in manu populi sceleris. **I**n misericordiis autem tuis plu-

rimis non fecisti eos in consumptionem: nec dereliquisti eos: quoniam tu deus miserationum et clemens es tu. **N**unc itaque deus noster: magne. fortis et terribilis. custodiens pactum et misericordiam: ne auertas a facie tua omnem laborem qui inuenit nos. reges nostros. principes nostros. et sacerdotes nostros. et prophetas nostros. et presbiteros nostros. et omnem populum tuum: a diebus regis assur usque in diem hanc. **E**t tu iustus es in omnibus que uenerunt super nos. quia ueritatem fecisti: nos autem impie egimus. **R**eges nostri. principes nostri. sacerdotes nostri. et presbiteri nostri. non fecerunt legem tuam: et non attenderunt mandata tua et testimonia tua que testificatus es in eis. **E**t ipsi in regnis suis bonis. et in bonitate tua multa quam dederas eis. et in terra latissima et pingui quam tradideras in conspectu eorum. non seruierunt tibi: nec reuersi sunt a studiis suis pessimis. **E**cce nos ipsi hodie serui sumus: et terra quam dedisti patribus nostris ut comederent panem eius et que bona sunt eius: et nos ipsi serui sumus in ea. **E**t fruges eius multiplicat regibus quos posuisti super nos propter peccata nostra: et corporibus nostris dominantur et iumentis nostris secundum uoluntatem suam: et in tribulatione magna sumus. **S**uper omnibus et

.n. 173

go hñs nos ipi pcutim⁹ fedus
et scribimus: et signat pñipes
nri: leuite nri et sacerdotes nri.
Signatores aut
fuerunt. neemias adherca-
tha. fili⁹ archelai: et sedechias.
saraías. azarias. iheremias.
phessur. amarias. melchias.
accus. sebenia. melluc maare.
merimuth. obdias. daniel. ge-
ro. baruch. mosollā. abia. mi-
amin. mazia. belga. semeia.
hij sacerdotes. Porro leuite. io-
sue fili⁹ azarie. bñni de filiis e-
nadad. redmihel. et fratres eo-
rū: sechenia. odeuia. relita. pha-
laia. anā. micha. roob. asebi-
a. zacchur. serebia. sabania. o-
dia. bani. baninu. Capita po-
puli. feros. phethmoab. elam-
zethu. bani. bonni. azgad. be-
bai. adonaya. beggoai. adin.
ather. ezechia. azur. odeuia. a-
sum. belai. areph. anathot. ne-
bai. mechphia. mosollā. azir.
melizabel. sadoch. ieddua. fel-
thia. anan. ania. osee. anania.
asub. aloes. phaleam. sobech.
reu. asebna. madsia. ethaia.
hanan anan melluch arem
baana: et reliqui de pplo sacer-
dotes: leuite: ianitores et can-
tores. nathimel et omnes qui
se separauerūt de pplis fray ad
legē dei uxores eorū filij eorū ⁊
filie eorū: omnes qui poterāt sa-

pere spondētes pro fratrib; su-
is: optimates eorū. et qui venie-
bāt ad pollicendū. et iurandū:
ut ambularēt in lege dñi quā
dederat ī manu moyli serui sui:
ut facerent et custodirēt uniuersa
mādata dñi dei nri. et iudici-
a eius. et ceremonias eius: ⁊ ut
non darenus filias nras po-
pulo frē: ⁊ filias eorū nō accipe-
remus filiis nris. Populi q̄ f-
re qui importāt uenalia. ⁊ om-
nia ad usum per diem sabbati
ut vendāt: nō accipiem⁹ ab eis
ī sabbato ⁊ in die sanctificato.
Et dimittem⁹ annū septimū: et
exactionem uniuerse manus. Et
statuem⁹ sup nos p̄cepta. ut de-
mus terciā ptem sidi per annū
ad opus domus dei nri: ad pa-
nes positionis. et ad sacrifici-
um sempiternū. et in olocaus-
tum sempiternū in sabbatis ī
halēdis. in sollemnitatib; et in
sanctificatis. et pro peccato. ut
ego et pro isrl: et in omnē usū
domus dei nri. Bortes ergo mi-
sim⁹ sup oblationē lignorū in-
ter sacerdotes ⁊ leuitas ⁊ pplm.
ut inferrent ī domū dei nri p do-
mos patrū nrorū per tempora
a temporib; anni usq; ad annū:
ut arderet sup altare domū dei
nri. sicut scriptū est in lege moi-
si. Et ut afferrem⁹ p̄mogenita
frē nre. et p̄mitina uniuersi fruc-

tus omnis ligni. ab anno in an-
 nu. in domo dñi: et primitiua fi-
 liorū nrorū et pecorū nrorū sicut
 scriptū est in lege: et primitiua
 bouū nrorū et ouium nrorū. ut of-
 fereretur in domo dei nri sacerdoti-
 bus qui ministrant in domo dei nri.
Et primitias ciborū nrorū. et liba-
 minū nrorū. et poma omnis lig-
 ni. vindemie q̄ et olei afferem⁹
 sacerdotibus ad gazophilatiū dei
 nri: et decimā partem fr̄e nre leui-
 tis. **I**psi leuite decimas accipient
 ex omnibus ciuitatibus opum nro-
 rū. **E**rat autē sacerdos filius aa-
 ron cū leuitis in decimis leuita-
 rū: et leuite offeret decimā partē
 decime sue in domo dei nri ad
 gazophilatiū in domo thesau-
 ri. **A**d gazophilatiū cū depor-
 tabūt filij isrl. et filij leui primi-
 tias frumenti et vini et olei: et ibi-
 erunt uasa dñi sanctificata. et
 sacerdotes et cātorez et ianito-
 rez et ministri: et nō dimittent⁹
 domū dei nostri. **XI**

Habitauerūt autē principes
 ppli in iherlm. **R**eliqua ve-
 ro plebs misit sortem. ut tolle-
 ret unā partem de decem qui habi-
 taturi essent in iherlm ciuitate sac-
 ta: nouē uero partes in ciuitatibus.
Benedixit autē ppl̄s omnibus uir̄is
 qui se sponte obtulerāt ut ha-
 bitarent in iherlm. **H**ij sunt ita-
 q̄ principes puertie qui habita-

uerūt in iherlm et in ciuitatibus iuda.
Habitauerūt autē unusquisq̄ in
 possessione sua in urbibus suis
 israhel: sacerdotes. leuite. nathi-
 nel. et filij seruatorū solomonis.
Et in iherlm habitauerūt de fili-
 is iuda: et de filiis beniamin. **D**e
 filiis iuda: achaias filius aziā.
 filij zacharie. filij amarie. filij
 sapharie. filij malalehel. **D**e fi-
 liis phares: ismaasia. fili⁹ ba-
 ruch. filius colozā. filius aziā.
 filius adara. filius ioarib. fili⁹
 zacharie. filius silonites. **D**ñs
 filij phares qui habitauerunt
 in iherlm: quadringentisegagi-
 tanouē uiri fortes. **H**ij sunt at-
 filij beniamin. **S**ellū fili⁹ mosol-
 lā fili⁹ ioed. filius phadaia. fili-
 us colaiā. filius masia. filius e-
 theel. filius ysaia. **E**t post eum
 gebbai sellai: nōgentūingenti
 octo. **E**t iobel filius zechri p̄po-
 situs eorū: et iudas filius semu-
 a sup ciuitatē sedus. **E**t de sacer-
 dotibus: idaia fili⁹ ioarib. iachin.
 saraia filius helchie. filius mo-
 sollam. filius sadoch. fili⁹ me-
 raioth. filius aithob principes
 domus dei: et fr̄es eorū faciētes
 opa templi. octīgētūingētūdu-
 o. **E**t adaia. filius ieroam. fili-
 us pheleia fili⁹ amsi. fili⁹ zach-
 arie. fili⁹ phessur. fili⁹ melchie.
 et fratres eius principes p̄m: du-
 centiquadragitaduō. **E**t ama-

11.

lai. filius azrihel. filius azi. fili
us mosollamoth. fili⁹ emmer.
et fr̄es eor⁹ potentes nimis. cen
tū uiginti octo: et p̄positus eor⁹.
zabdihel filius potentū. **E**t de
leuitis: sebenia filius asob. fili
us azaritani. filius asabia. fili
us boni. et sabathai. et ioza
beth. sup om̄ia opa que erant
forinsecus in domo dei a princi
pib⁹ leuitar⁹. **E**t mathania fili
us mīcha. filius zebedei filius
asaph p̄nceps ad laudādū. et
ad cōfitendū in oratione: et bec
becias sc̄dus de fr̄ibus eius: et
abda filius samuha. filius ga
lal. filius ydithum. **O**m̄es leui
te in ciuitate sancta: ducenti oc
toginta quatuor. **E**t ianitores: ac
cub telmon. et fratres eor⁹ qui
custodiebāt hostia. centū septu
aginta duo. **E**t reliqui regis isrl̄ sa
cerdotes. et leuite in uniuersis ci
uitatib⁹ iuda. unusq⁹sq⁹ ī pos
sessione sua: et nathinnei q⁹ ha
bitabāt in ofel. et syaha. et gal
pha. **D**e nathinneis. et episco
pis leuitar⁹ in iherl̄m: azzī filius
banni. filius asabie. filius ma
thanie. filius mīche. **D**e filiis
asaph: cantores in ministerio
domus dei. **P**receptū quippe re
gis sup eos erat: et ordo in ca
torib⁹ p̄ dies singulos: et fatha
ia filius mesezebel. **D**e filiis za
ra. filij iuda in manu regis

nuxta om̄e uerbū ppli: et in do
mib⁹ per om̄es regiones eor⁹.
De filiis iuda habitauerūt in ca
riatharbe. et in filiab⁹ eius. et
in dibon. et in filiab⁹ eius. et in
rapsael. et in uinculis eius: et in
iesue. et in molada. et in beth
saleth. et ī asersual. et ī bersabe
e et in filiab⁹ eius: et in sicelech
et in mochona. et in filiab⁹ ei⁹.
et in remmon. et in sara. et in
ierimuth. zonoa. odollā. et in
uillis ear⁹: lachis. et in regionib⁹
ei⁹. azecha et ī filiab⁹ ei⁹. **E**t
māserūt ī bersabee usq⁹ ad ual
lem emon. **F**ilij aut̄ beniamī.
ageba. mechimias. et hai. et be
thel. et filiabus eius: anathot
nob. anana. asor. rama. ge
thai. madid. seboim. neballath.
et ono uille artificū: et de leuitis.
portiones iude et beniamin.

Nij sunt aut̄ **XII**
sacerdotes et leuite. qui as
cenderunt cum zorobabel filio
salathiel. et iosue: saraia. ihere
mias. esdras. amaria. melluch.
acc⁹. sechemias. reū. merimuth.
addo. genthon. abya. mīamī.
madia. belga. semcia. et ioa
rib. et ydaia. sellum. amoch.
elcia. adaia. **I**ti p̄ncipes sacer
dorum et fr̄es eor⁹ in dieb⁹ iosue.
Porro leuite. iesua. benmi
redmihel. sarabia. iuda. ma
thanias. sup ymnos ip̄i et fr̄es

eorum: et bechecia. atque ethanni.
 et fratres eorum unusquisque in of-
 ficio suo. **I**osue autem genuit ioa-
 chim. et ioachim genuit eliasib.
 et eliasib genuit ioiada: et ioia-
 da genuit ionathā. et ionathā
 genuit ieddua. **I**n diebus autem io-
 achim erant sacerdotes. principes
 familiarum: saraie. maarie. ihere-
 mie. ananie. esdre. mosollam.
 amarie. iohānā. milico. iona-
 than. sebenie. ioseph. aran. ed-
 na. maraioth. elci. adaie. zach-
 arie. gendyon. mosollā. abie.
 zecheri. miamin. et moadie. fel-
 ti. helge. sammu. semeie. ioa-
 thā. ioarib. mathanai. iodaie.
 azzī. sellaie. relaia. mochober.
 elchie. asobie. ydaie. nathana-
 hel. **I**euite in diebus eliasib. et io-
 iada. et ionathā. et ieddoa. scrip-
 ti principes familiarum et sacerdo-
 tes in regno darī perse. **F**ilii le-
 ui principes familiarum scripti in
 libro uerborum dierum: et usque ad
 dies ionathan. filii eliasib. **E**t
 principes leuitarum: asobia. cerebi-
 a. et iesue filius edmihel. et fra-
 tres eorum per uices suas: ut lau-
 darēt. et confiterentur iuxta pręp-
 tum dauid uiri dei: et observa-
 rent eque per ordinem. **M**athania.
 et bechecia. et obedia. mosollā.
 thelmon. arcub. custodes por-
 tarum. et vestibulorum ante portas.
Iñ diebus ioachim filii iosue.

filii iosedech: et in diebus necmie
 ducis. et esdre sacerdotis scribe
 quique. **I**n dedicatione autem muri ihe-
 rusalē. requisierunt leuitas de
 omnibus locis suis ut adducerēt
 eos in iherusalem. et facerēt dedica-
 tionē et leticiā. in actione gratia-
 rum. et cantico. et in cymbalis.
 psalterijs et cytharis. **C**ōgrega-
 ti sunt autem filii cantorum. et de cam-
 pestribus circa iherusalem. et de villis
 netuphati. et de domo galgal.
 et de regionibus geba. et azma-
 ueth: quoniam villas edificauerūt si-
 bi cantores in circuitu iherusalem.
Et mūdati sunt sacerdotes et le-
 uites: et mūdauerūt per iherusalem. et por-
 tas et murum. **A**scendere autem feci
 principes iuda super murum: et sta-
 tui duos magnos choros lau-
 dantium. **E**t ierūt ad dexteram super
 murum ad portam sterquilinam. **E**t
 iuit post eos osaias. et media
 pars principum iuda: et azarias.
 esdra. et mosollā. iuda. et beni-
 amin. et semeia. et iheremia. **E**t
 de filiis sacerdotum in tubis: zach-
 arias filius ionathā. filius semeie.
 filius mathanie. filius muthaie. fi-
 lius zechur. filius asaph: et fratres ei.
 semia. et azarel. malalai. gala-
 lai. maai. nathanahel. et iuda.
 et anani. in uasis canticum dauid
 uiri dei: et esdras scriba ante eos
 in porta fontis. **E**t contra eos
 ascenderūt in gradibus ciuitatis

.ij.

dauid . in ascensu muri sup do-
mum dauid: et usq; ad portā
aquarū ad oriētem . **E**t chorus
scōs gratias referentiū ibat ex
aduīso . et ego post eū: et media
pars ppli sup murū . et sup tur-
rim furuorū . et usq; ad murū la-
tissimū . et sup portā ephraim .
et sup portam antiquā . et sup
portā pisciū et turrim anane-
hel . et turrim emat . et usq; ad por-
tam gregis: et steterūt in porta
custodie . **S**teterūtq; duo chori
laudantiū in domo dei: et ego et
dimidia pars magistratuū me-
rum . **E**t sacerdotes . eliarhim .
maasia miamin . michea . elio-
enai . zacharia . et anania in tu-
bis: et maasia . et semeia . et ele-
azar . et azi . et iohānan . et mel-
chia . et elam . et ezer . **E**t clare ce-
cinerūt cātores: et iezraia ppo-
situs . **E**t imolauerunt in die il-
la victimas magnas: et letati
sunt . **D**eus enī letificauerat e-
os leticia magna . **S**ed et ux-
ores eorū et liberi gauisi sunt: et
audita est leticia iherlm protul .
Recensuerūt quoq; in die illa
viros super gazophilacia the-
sauri ad libamina . et ad pmi-
tias . et ad decimas . ut introfer-
rent p eos pncipes ciuitatis in
decore gratiarū actiones sacdo-
tes et leuitas: quia letificat⁹ est
iuda in sacerdotib; . et leuitis ac-

tantib; . **E**t custodierūt observa-
tionē dei sui . et obseruationem
expiationis: et cātores et ianito-
res . iuxta pceptū dauid et salo-
monis . filij eius: quia in dieb;
dauid et asaph ab exordio erāt
pncipes cōstituti cantorū in car-
mine laudantiū et cōfidentiū de-
o . **E**t omīs israhel in dieb; zo-
robabel et in dieb; neemie da-
bant ptes cātorib; et ianitori-
bus p dies singulos: et sancti-
ficabant leuitas: et leuite sanc-
tificabāt filios aaron . **XIII**
In die aut illo lectū ē in volumi-
ne moysi: audiēte pple . **E**t inuē-
tum est scriptū in eo q; non de-
beant introire āmonites et mo-
abites in ecclesiā dei usq; in eter-
nū eo q; non occurrerint filiis
israhel cum pane et aqua: et cō-
duxerūt aduīsum eos balaam
ad maledicendū eis: et conuīt
deus noster maledictionē in be-
nedictionē . **F**actū est aut cum
audissent legem: separauerunt
omnē alienigenā ab isrl . **E**t su-
per hoc erat eliasib sacerdos q;
fuerat ppositus in gazophila-
cio domus dei nrī: et pxiim⁹ ro-
bie . **F**ecit ergo sibi gazophila-
tium grande: et ibi erāt ante eū
reponētes munera et thus . et
vasa . et decimā frumētī . vini et
olei: partes leuitarū et cātorū
et ianitorū et pmitias sacdota-

les. In omnibus autem hijs non fui in iherusalē: quia in anno tricesimo secundo artaxerxis regis babilonis veni ad regē. Et in fine dierum rogavi regē: et veni in iherusalem. Et intellegi malum quod fecerat heliasib tobie: ut faceret ei thesaurum in vestibus domus dei: et malum in visu est valde. Et proieci vasa domus tobie foras de gazophylatio: precepique et emundaverunt gazophylium. Et retuli ibi vasa domus dei: sacrificium et thus. Et cognovi quod presbyteri leuitarum non fuissent date: et fugisset unusquisque in regionem suam de levitis et cantoribus: et de hijs qui ministrabant: et egi cavillam adversum magistratus. et dixi. Quare derelinquimus domum dei? Et congregavi eos: et feci stare in stationibus suis. Et omnis iuda apportabat decimam frumenti. vini. et olei. in horrea. Et constitui super horrea selectiorem sacerdotem. et sadoth scribam. et sadaiam de levitis: et iuxta eos ananiam filium zacchur filium marthane. quoniam fideles comprobati sunt: et ipsis credite sunt partes fratrum suorum. Memeto mei deus meus pro hoc: et ne deleas miserationes meas quas feci in domo dei mei et in ceremonijs eius. In diebus illis vidi in iuda calcantes torcularia in sabbato: portantes acervos

et onerantes super almos vinum et vas. et fures et omne onus: et transferentes in iherusalem in die sabbati. Et contestatus sum ut in die qua videri liceret. viderent. Et tunc habitaverunt in ea: inferetes pisces. et omnia venalia. Et vendebant in sabbatis filijs iuda et iherusalem. Et obiurgavi optimates iuda: et dixi eis. Que est hijs res mala quam vos facitis: et perphanatis diem sabbati? Numquid non hec fecerunt patres nostri: et adduxit deus noster super nos omne malum hoc. et super civitatem hanc? Et vos additis iracundiam super israel: violando sabbatum. Factum est autem cum quiescissent porte iherusalem die sabbati: dixi et clauserunt ianuas: et precepi ut non aperirent eas usque post sabbatum. Et de pueris meis constitui super portas: ut nullus inferret onus die sabbati. Et manserunt negotiatores et vendentes omnia venalia foris iherusalem semel et bis: et contestatus sum eos: et dixi eis. Quare manetis ex adverso muri? Si secundo hoc feceritis: manum mittam in vos. Itaque ex tempore illo non venerunt in sabbato. Dixique levitis ut mudarentur et venirent ad custodiendas portas: et sanctificandam diem sabbati. Et pro hoc ergo memeto mei deus. et pre michi secundum multitudinem miserationum tuarum. Sed et

in diebus illis vidi iudeos ducentes uxores azoridas. ammonidas et moabitidas. Et filii eorum et media pars loquebatur azorice. et nesciebant loqui iudaice: et loquebantur iuxta linguam populi: et populi. Et obiurgavi eos: et maledixi. Et cecidi et eis viros et decalavi eos: et adiuravi in deo ut non darent filias suas filiis eorum: et non acciperent de filiabus eorum filios suos. et sibi metipsis dicens. Numquid non in hunc modum peccavit salomon rex israel: Et certe in gentibus multis. non erat rex similis ei: et dilectus deo suo erat: et posuit eum deus regem super omnem israel. et ipsi ergo duxerunt ad partem mulieres alienigenae. Numquid et nos inobedientes faciemus omne malum grande hoc. ut pariamus in deo nostro: et ducamus uxores peregrinas. De filiis autem ioiada filii eliasib sacerdotis magni. generat sanaballath oronitis: quem fugavi a me. Recordare domine deus meus adiuvum eos qui polluerunt sacerdotium: usque sacerdotale et leviticum. Igitur mudavi eos ab omnibus alienigenis: et constitui ordines sacerdotum et levitarum unusquisque in ministerio suo: et in oblatione lignorum in temporibus constitutis et in primitiis. Memeto mei deus meus in bo-

num. Amen. *Explicit nemine
liber esdre secundus. Incipit li-
ber esdre tertius. Cap. primum.*

Et fecit iosias pascha in iherosolymis domino: et immolavit phasle quarta decima luna primi mensis: statuis sacerdotibus per vires dierum stolis amictos in templo domini. Et dixit levitis sacerdotibus servis israel: ut sanctificarent se domino in positione sancte archae domini in domo quam edificavit salomon filius david rex. Non erit vobis tollere super humeros eam. Et nunc deservite domino vestro et curam agite gentis illius israel et parte secundum pagos et tribus vestras secundum scripturam david regis israel. et secundum magnificentiam salomonis filii eius: omnes in templo et secundum particulam principatus paternam vestram eorum qui stant in conspectu fratrum filiorum israel. Immolate pascha: et sacrificia parate fratribus vestris: et facite secundum preceptum domini quod datum est moysi. Et donavit iosias in plebem que inventa est ovium. agnorum et hedorum. et caprarum. triginta milia: vitulos tria milia. Hec de regalibus data sunt secundum promissionem populo. et sacerdotibus in pascha: oves numero duo mi-

lia: ac vituli cetū. Et iechonias
et semeias. et nathanael fratres.
et asabias. et oziel. et coraba
in phase. oues quinq; milia: vi-
tulos quingentos. Et hec cum fi-
erent eleganter: steterunt sacerdo-
tes et leuite habentes azimia per
tribus. Et secundum preceptum principatus
primum in conspectu populi offerebant
domino: secundum ea que in libro moi-
si scripta sunt. Et assauerunt pha-
se igni prout oportebat: et hosti-
as coxerunt in emolis et in ollis
cum benivolentia. Et attulerunt om-
nibus qui erant ex plebe: et post
hec parauerunt sibi et sacerdoti-
bus. Sacerdotes enim offerebant
adipes usque dum finita esset ho-
ra: et leuite parauerunt sibi et fratri-
bus suis filiis aaron. Et sacri-
ficatores filias offerebant. secundum
ordinem. secundum preceptum dauid. et
asaph: et zacharias. et ieddin
qui erat a rege. et hostiarum per
singulas ianuas: ita ut non pri-
uaricaret unusquisque suam. Fra-
tres enim eorum parauerunt illis. Et
consummata sunt que pertinebant
ad sacrificium domini. In illa die ege-
runt phase: et offerebant hostias
super domini sacrificium secundum preceptum
regis iosie. Et egerunt filii isra-
hel qui inuenti sunt in tempore illo pha-
se: et diem festi azimorum per dies
septem. Et non est celebratum pha-
se tale in israel a temporibus samuel

prophete: et omnes reges israel
non celebrauerunt tale pascha quod
legit iosias. et sacerdotes. et le-
uite. et iudei. et omnis israel. qui in-
uenti sunt in commoratione ihe-
rosolymis. **O**ctauodecimo an-
no regnante iosia celebratum est
phase. Et directa sunt opera io-
sie in conspectu domini sui in corde
pleno metuentis. et que circa il-
lum quidem conscripta sunt in plu-
rimis temporibus de eis qui peccauerunt
quique irreligiosi fuerunt in domino
pre omni gente: et qui non que-
sierunt verba domini super israel. Et
post omnem actum hunc iosie. ascen-
dit pharao rex egypti veniens
in carchamis abire super eu-
fraten: et exiit in obviam illius
iosias. Et misit rex egypti ad io-
siam dicens. Quid michi et tibi
est rex iude: Non sum missus a
domino. Super eufraten enim bellum
meum est. Festinans descende. Et
non est reuersus iosias super cur-
rum: sed repugnare eum cona-
batur. non attendens verbum pro-
phete ex ore domini: sed constituit
ad eum bellum in campo maged-
do. Et descenderunt principes ad re-
gem iosiam. Et dixit rex pueris
suis. Amouete me a prelio. In-
firmatus sum enim valde. Et sta-
tim amouerunt eum pueri ipsius
de acie. Et ascendit super currum se-
cundarium suum: et pueniens ihero-

m.

solimā vita fundus ē: et sepul-
tus est in paterno sepulcro. Et
in tota iudea lugebāt iosiam:
et qui p̄sdebāt cū uxorib; lamen-
tabāt eum usq; in hūc diē. Et
datū est hoc fieri semp in om̄e
genus israhel. Hec aut̄ p̄scrip-
ta sunt in libro historiarū regū
iude: et singula gesta. actus io-
sie et eius gl̄ia. et intellectus ei-
us in lege dñi: quia eque gesta
sunt ab eo et que non scripta
sunt in libro regū israhel et iu-
de. Et assumētes qui erāt ex gē-
te iechoniā filiū iosie constitue-
runt regem p̄ iosia p̄re suo. cū
esset annorū trigintatēniū: et reg-
navit sup̄ isrl̄ mēlib; trib;. Et
amovit eum rex egipti ne reg-
naret in iherosolimis: et mult-
tauit gentem argenti talēta cē-
tum: et auri talentū unū. Et cō-
stituit rex egipti regē ioakim
fr̄em ip̄ius regem iude et iherlm:
et alligavit magistratus ioa-
chim zaratelem fr̄em suū: et ap-
prehendēs reduxit egiptū. An-
norū erat ioakim viginūq; cum
reguare cepisset in terra iu-
da et i iherlm: et fecit malū in cō-
spectu dñi. Post hunc aut̄ asce-
dit nabuchodonosor rex babi-
lonis: et alligans eum in aure-
o vinculo p̄duxit in babiloni-
am: et sacra vasa dñi accepit
nabuchodonosor. et tulit. et cō-

secrauit in templo suo in babi-
lonia. Nā de imūdiā illius. et
irreligiositate scriptū ē in libro
temporū regū. Et regnavit ioa-
chim filius eius. pro eo. Cū aut̄
cōstitutus est erat annorū octo.
Regnavit aut̄ menses tres et di-
es decem in iherlm: et fecit malū
in cōspectu dñi. Et post annū
mittens nabuchodonosor trās-
migravit eum babiloniā siml-
rum sacris vasis dñi: et cōstitu-
it sedechiā regem iuda et iheru-
salem. cum esset annorū viginū-
unius. Regnavit aut̄ annis un-
decim. Et fecit malū in cōspectu
dñi: et non est veritus a verbis
que dicta sunt ab iheremia p̄-
pheta ex ore dñi. Et adiuratus
a rege nabuchodonosor periu-
rans discessit: et indurata cerui-
ce sua. et corde suo. trāsgressus
est legitima dñi dei isrl̄. Et du-
ces ppli dñi multa inique gesse-
runt et impie egerūt sup̄ om̄es
imūdiāas gentiū: et polluerūt
templū dñi quod sanctū erat i
iherosolimis. Et misit deus pa-
trem suorū. p̄ angelū suū reuo-
care eos: p̄pter qd̄ parceret illis
et tabernaculo suo. Ip̄i vero sub-
lambant in angelis suis: et
qua die locutus est dñs erāt il-
ludētes p̄phetis eius. Qui usq;
ad iracūdiā cōstitatus est. sup̄
gentem suā p̄pter irreligiosita-

tem suā: et precepit ascendere re-
ges chaldeorū. **H**ij occiderūt iu-
venes eorū in gladio. in circui-
tu sancti templi eorū: et non pe-
percerūt iuueni et seni. et virgi-
ni et adoleſcētī: sed omnes tradi-
ti sunt in manus ipſorū: et omnia
sacra vasa dñi. et regales apo-
thecas resumētes tulerūt in ba-
biloniā: et incendrūt domū do-
mini et demolierūt muros ihe-
rusalē: et turres eius incendrūt
in igne. **E**t consumauerūt oīa
honorifica eius: et ad nichilū
redigerūt: et reliquos a gladio
in babilonē. et erāt serui illius
usq; dum regnarēt perse. in re-
plecione verbi dñi in ore ihere-
mie: quousq; benigne ageret
terra sabbata sua. **O**mnī tem-
pore desertionis sue sabbatiza-
uit in applicatione annorū sep-

Rtuaginta. **I**
reguante cyro rege persarū
in cōsummacone verbi dñi in
ore iheremie. suscitauit domi-
n⁹ spiritū cyri regis persarū: et p-
dicauit in toto regno suo siml
per scripturā dicens. **H**ec dicit
cyrus rex persarū. **M**e cōstituit
regem orbi terrarū dñs israhel do-
minus excelsus: et significauit
michi edificare domū sibi ī ihe-
rusalem que est in iudea. **S**i q̄s
est ex genere vrō: dñs ip̄us al-
tendat cum eo in iherlm. **Q**uot

quot ergo circa loca habitant
adiuuent eos qui sunt in loco
ip̄o in auro et argento in dati-
onib; cum equis. et iumentis:
cūq; alijs que scdm vota appo-
nūtur in edem dñi que ē ī ihe-
rusalem. **E**t stantes principes
tribuū pagorū et iudee ex tribu
beniamin et sacerdotes et leuite.
quos excitauit dñs ascendere et
edificare domū dñi que ē ī ihe-
rusalē: et qui erāt in circui-
tu eorū adiunuerūt in omni auro et
argento eius et iumentis et vo-
tis quā plurib;: mlti quorū sen-
sus excitatus ē. **E**t cyrus rex p-
tulit vasa sacra dñi que trāstu-
lit nabuchodonosor rex babilo-
nis ex iherlm. et cōsecrauit ea ydo-
lo suo. **E**t pferens ea cyrus rex
persarū tradidit mtridato qui
erat sup thesauros ip̄ius. **P**er
hūc at tradita sūt salmanasa-
ro presidē iudee. **H**orū at hīc nu-
merus. **T**ributoria argētea. du-
o milia quadringenta: athise
argētee triginta: phiale auree
triginta: item argētee duo mi-
lia quadringente: et alia vasa
mille. **O**mnia aut vasa aurea.
et argētea q̄nq; milia octigen-
ta sexaginta. **E**t enumerata sūt
salmanasaro siml cū hīs q̄ ex
captiuitate babilonie venerāt
in iherosolimā. **I**n artaxerxis
aut regis persarū temporibus

, m.

scripserunt ei de hijs q̄ inhabitabāt in iudea et iherlm. baltham⁹ et nutridat⁹ et sabellio⁹ et rathimus balthemus samelius scriba: et reliqui inhabitantes in samaria. et ceteris locis subiecta epistolā regi artaxerxi. **D**omine pueri tui rathimus ab accedētib; et sabellius scriba: et reliqui curie tue iudices in celestiria et phenice. **E**t nūc notū sit dño regi: qm̄ iudei qui ascēderūt a vobis ad nos venientes in iherlm ciuitatē refugā et pelliā: edificauit furnos ei⁹: et statuūt muros. et templū suscitāt. **Q**uod si ciuitas ista et muri consummati fuerūt nō tantū tributa non sustinebūt pendere: sed etiā regib; resistent. **E**t quia id agitur circa templū: recte haberi arbitratū sum⁹ non despiciere hoc ipm̄. sed notū facere dño regi: ut si videbit rex. querat in libris p̄m tuor; et inuenies in amonitionib; scripta de hijs: scies quomā ciuitas ista fuit refugia. et reges et ciuitates cōcutiens: et iudei refuge et prelia cōmittētes in ea ab etio: ob quā causam ciuitas ista deserta est. **N**ūc ego notū facim⁹ dñe rex: qm̄ si ciuitas hec edificata fuit et hui⁹ muri erecti fuerūt: descensus tibi non ē in celestiriā. et phenice. **T**unc scripsit rex ra-

thimo qui scribebat accedētia. et balthimo et sabellio scribe: et ceteris cōstitutis. et inhabitantibus in siria. et phenice. ea que subiecta sūt. **R**egi epistolā quā misistis michi. **P**recepti ergo inquiri: et inuētū est. qm̄ ciuitas illa ē ab euo regib; resistens et hoīes refuge. et prelia in ea efficiētes: et reges fortissimi erāt in iherlm dñantes et tributa exigentes. a celestiria et phenice. **N**unc ego p̄cepi prohibere homines illos edificare ciuitatē: et phibere ne quid ultra hec fiant. sed nec predant in plurimū: q̄ qua sunt malicie ita ut regib; molestia ip̄ortet. **III**

Tunc recitatis hijs que a rege artaxerxe scripta fuerant rathimus et sabellius scriba et qui cum hijs constituti erant iungentes festināter uenerūt in iherlm. cū equitatu et turba. et agmine: ceperuntq; edificātes phibere. **E**t uocabāt ab edificatōne templi in iherlm: usq; secundo anno regni darij regis persar;. **R**ex darius fecit cenam magnā omib; uernaculis suis: et omib; magistratibus medie et persidis et omib; purpuratis. et p̄torib; et cōsulib; et prefectis sibi illo ab india usq; ethiopiā: centūingentis septem prouincijs. **E**t cū māducaissent.

et bibissent et satiati reuiterent.
 tunc darius rex ascendit in cu-
 biculo suo: et dormiuit ⁊ reper-
 gefactus ē. Tunc illi tres iuue-
 nes corporis custodes qui col-
 todiebāt corpus regis: dixerūt
 alter alteri. **D**icam⁹ unusquis-
 q; nrm sermonē qui pcellat: et
 cuiuscūq; apparuerit sermo sa-
 pientior alterius: dabit illi da-
 rius rex dona magna. purpu-
 ra cooperiri. et in auro bibere
 et super aurū dormire. et currū
 aureū ferre. et cydarī bissimā.
 et torquē circa collū: et secūdo
 loco sedebit a dario. ppter sapi-
 entia suā: ⁊ cognatus darī vo-
 cabitur. Tunc scribētes singu-
 li suū verbū signauerūt: et po-
 suerūt subtus cervical darī re-
 gis: et dixerunt. **E**unq; surrege-
 rit rex dabimus illi scripta nos-
 tra: et quodcūq; iudicauerit
 rex ⁊ trib; ⁊ magistratus perli-
 dis. qm verbū eius sapientius
 ē: ipi dabit victoria sicut scrip-
 tum est. **U**nus scripsit. **F**orte
 est vinū. **A**lius scripsit. **F**orti-
 or est rex. **T**ercius scripsit. **F**or-
 tiores sunt mulieres: sup omī-
 a aut vincit veritas. **E**t cū sur-
 regisset rex acceperūt scripta su-
 a: et dederūt illi. et legit. **E**t mit-
 tens vocauit omēs magistra-
 tus perlar. et medos. ⁊ purpu-
 ratos. et ptores. et pfectos: et

sederūt in concilio: et lecta sūt
 scripta corā ipsis. **E**t dixit. vo-
 cate adolescentes. et ipi indica-
 bunt verba sua. **E**t vocati sunt.
 ⁊ introierūt. **E**t dixit illis. **I**ndi-
 cate nobis de hīs que scripta
 sunt. **E**t cepit prior qui dixerat
 de fortitudine vini. **E**t dixit. **V**i-
 ri quā pualet vinū omib; ho-
 minib; qui bibūt illud. **S**edu-
 cit mētē. **I**temq; regis et orpha-
 ni facit mentē vanā. **I**tem serui
 ac liberi pauperis ac diuitis ⁊
 oēm mentē cōuertit in securita-
 tem. ⁊ iocūditatē: et non memi-
 nit oēm tristitiā et debitū: ⁊ oīa
 pcordia facit honesta: et non
 meminit regem nec magistra-
 tum: ⁊ omīa per talenta loqui
 facit. **E**t non meminerūt cū bi-
 berint amicitia nec fraternita-
 tem. sed post nō multū sumūt
 gladios. et cū a vino meruerūt
 et surregerūt non meminerūt q
 gesserūt. **U**iri num pcellit vi-
 nū: **Q**uis sit cogitat facere: **E**t
 tacuit hoc dicto. III

Et inchoauit sequens dice-
 re qui dixit de fortitudine
 regis. **U**iri: num pcellunt ho-
 mines. qui terram et mare ob-
 tinent. et omīa que in eis sunt.
Rex aut sup oīa pcellit. ⁊ domi-
 natur eor; et omē qd cūq; dixe-
 rit illis faciūt. **E**t si miserit illos
 ad bellatores: vadūt et demolī-

.m.

unt mōtes et muros. et turrez.
Ingulatur et ingulat: et regis
 verbū non p̄tereūt. **N**am si vi-
 cerint. afferūt regi om̄ia quecū-
 q; predati fuerint. **S**imiliter et
 alij om̄es ⁊ quotquot nō mili-
 tant nec pugnāt sed colūt frā:
 rursum cum fuerint metentes
 afferūt tributa regi. **E**t ip̄i un⁹
 solus si dixerit occidite occidūt.
 dixerit. remittite remittunt: dix-
 erit percutite. percutiunt. dix-
 erit eēcinare eētermināt. dix-
 erit edificare edificant. dixit eeci-
 dite eecidūt. dixit plātate plan-
 tant: et om̄is plebs et virtutes
 eum obaudiūt: ⁊ super hoc ip̄-
 se recumbit. et bibit et dormit.
Hij aut̄ custodiūt ī circuitu eū:
 et non possunt ire singuli ⁊ fa-
 cere opa sua: sed in dicto obau-
 dientes sunt ei. **V**iri: quō non
 p̄reller rex qui sic diffamat: **E**t
 tacuit. **T**ercius qui dixerat de
 mulierib; et veritate. hic est zo-
 robabel: cepit loqui. **V**iri. nō
 magn⁹ rex. ⁊ multi hoīes: nec
 vinū p̄rellit. **Q**uis est ergo qui
 dñator eorū: **N**ōne mulieres ge-
 nuerūt regem ⁊ oēm pplm qui
 dñatur mari et fr̄e: ⁊ ex illis na-
 ti sunt. ⁊ ip̄e educauerūt eos q̄
 plātauerūt vineas ex quib; vi-
 nū fit: **E**t ip̄e faciūt stolas om-
 niū hoīm: et ip̄i faciūt gl̄iā ho-
 minib;: et non possunt hoīes

separari a mulierib;. **S**i cōgre-
 gaueerint aurū et argētum. et
 oēm rem speciosam: et viderint
 mulierē unā bono habitu. et
 bona specie: om̄ia hec reliquē-
 tes in eam intendūt. et aperto
 ore cōspiciūt: et eam alliciunt
 magis q̄ aurum et argentū. ⁊
 oēm rem p̄ciosam. **H**omo suū
 p̄rem reliquit qui enutrit illū
 et suā regionē: ⁊ ad mulierem
 se coniūgit. **E**t cū muliere remittit
 aīam: et neq; patrē meminit.
 neq; m̄rem neq; regionē. ⁊ hūc
 oportet vos scire. quā mulieres
 dñantur vestri. **N**ōne doletis:
Et accepit homo gladiū suū et
 vadit in viā facere furta et ho-
 micidia ⁊ mare navigare ⁊ flu-
 mina: et leonem videt ⁊ in tene-
 bris ingreditur: ⁊ cum furtū fe-
 cerit ⁊ fraudes ⁊ rapinas. ama-
 bili sue affert. **E**t iterum diligit
 homo uxore suam magis q̄
 patrē ⁊ m̄rem. **E**t multi dñen-
 tes facti sunt prop̄ uxores su-
 as: ⁊ serui facti sunt pp̄ illas:
 et multi perierunt et ingulati
 sunt. et peccauerūt pp̄ter muli-
 eres. **E**t nunc credite michi q̄a
 magnus est rex. in potestate su-
 a: quoniā om̄es regiones ve-
 rentur tāgere eū. **V**idēbā tamē
 apemē filiā bezacis. mirifici cō-
 rubinam regis. sedētem iuxta
 regem ad dexteram: et auferen-

tem diadema de capite eius. et i-
ponentem sibi: et palmis rede-
bat regem de sinistra manu. Et
sup hec apto ore intuebat eā:
et si arriserit ei ridet: nam si in-
dignata ei fuerit blāditur. do-
nec reconciliet in grām. **U**iri:
tur non sunt fortiores mulie-
res: Magna est ira: et excelsum
est celū. Quis ista agit: Et tunc
reg et purpurati intuebantur in
alterutrum. Et inchoavit loqui
de veritate. **U**iri: nōne fortes
sunt mulieres: Magna est ira:
et excelsum est celū: et velox cur-
sus solis cōvertit in gyro celū in
locum suū in una die. Nonne
magnificus ē qui hec facit: Et
veritas magna: et fortior pre
omib; . Omnis ira veritatē iuo-
rat: celū etiam ipam benedixit:
et omnia opa mouēt et tremūc
eam. et non est cum ea quicq; i-
iniquū. **I**niquū iniquū: iniquus
rex. **I**niqui omnes filij hoīm: et
iniqua illorū omnia opa: et non
est in ipis veritas. Et in sua in-
iquitate peribūt: et veritas ma-
net et inualefcit in eternū: et vi-
uit. et obtinet in secula seculo-
rū. **N**ec est apud eam accipe p-
sonas. neq; differentias: sed q
iusta sunt facit omib; . iniustis
ac malignis. et omnes benignā-
tur in opib; eius. Et non est in
iudicio eius iniquū: sed fortitu-

do. et regnū. et potestas. et ma-
iestas omni euorū. **B**enedictus
deus veritatis. Et desit loquen-
do. Et omnes ppli clamauerūt:
et dixerūt. Magna est veritas et
preualet. **T**unc reg ait illi. **P**e-
te si quid vis amplius q; que
scripta sunt: et dabo tibi secun-
dū qd inuentus es sapientior:
et p̄xim⁹ michi sedebis: et cog-
nat⁹ me⁹ vocaberis. **T**unc ait
regi. **M**emor esto votū tui qd
vovisti edificare iherusalem in
die qua regnū accepisti: et oīa
vasa que accepta sunt ex iheru-
salem remittere: que separauit
ereus quādo mactauit babilo-
niam. et voluit remittere ea ibi.
Et tu vovisti edificare templū:
quod incendrūt ydumci quādo
exēminata est iudea a chaldeis.
Et nūc hoc ē quod postulo do-
mine et qd peto: hoc est maiel-
tas a te quod postulo: ut faci-
as votū quod vovisti regi reli-
ge ore tuo. **T**unc surgēs dari⁹
reg osculatus est illū: et scripsit
epistolā ad oēs dispēsatōres.
et p̄fectos. et purpuratos. ut
deducerēt eum: et eos qui cum
illo erant. omnes ascendētes edi-
ficare iherlm. Et omib; p̄fectis
q erant in syria et phenice et liba-
no scripsit epistolas: ut trahē-
rent ligna cedrina a libano in
iherlm: ut edificarent cū eis ciui-

9
m.

tatem. Et scripsit omnibus iudeis qui ascendebant a regno in iudam pro libertate: omnem potentem et magistratum et prefectum non superuenire ad ianuam ipsorum: et omnem regionem quam obtinuerant esse immunem eis: et rudum ei relinquere castella que obtinent iudeorum: et in structuram templi dare per singulos annos talenta viginti usque dum peredificaretur: et super sacrarium olocaustorum ut utileret quotidie sicut habent preceptum: alia talenta decem offerre per singulos annos: et omnibus qui preducent a babilonia redire civitatem: ut esset libertas tam ipsis quam filiis eorum: et omnibus sacerdotibus qui preducent. Scripsit autem et quantitatem: et sacramentum istud iussit dari in qua deseruirent: et leuitis scripsit dare precepta usque in diem qua consummabitur domus et iherusalem reedificetur: et omnibus custodiens civitatem scripsit dare eis sortes et stipendia. Et dimisit omnia vasa que separaverat cyrus a babilonia: et omnia quecumque dixit cyrus et ipse precepit fieri: et mitti iherusalem. Et cum processisset ille adolescens: elevans faciem in iherusalem: benedixit regi celi et dixit. Abs te est victoria: et abs te est sapientia et claritas. Et ego servus tuus sum. Benedictus es: qui dedisti

mihi sapientiam: et tibi duxerunt domine deus patrum nostrorum. Et accepit epistolas: et profectus est in babiloniam. Et venit et nuntiavit fratribus suis omnibus qui fuerunt in babilonia: et benedixerunt deum patrum suorum: quoniam dedit illis remissionem et refrigerium: ut ascenderent et edificarent iherusalem et templum ubi nominatum est nomen eius in ipso: et exultaverunt cum musicis et leticia diebus septem.

Post hec autem electi sunt ut ascenderent principes pagorum per domos per tribus suas: et uxores illorum: et filii: et filie eorum: et servi et ancille ipsorum: et pecora illorum. Et darius rex misit una cum eis equites mille donec deducerent eos in iherusalem cum pace et cum musicis: et cum tympanis et tibis: et omnes fratres erant iudei: et fecit eos ascendere simul cum eis. Et hec sunt nomina virorum qui ascenderunt per pagos suos in tribus et in partem principatus ipsorum. Sacerdotes: filii phineas: filii aaron: ihs filius iosedech: ioachim filius zorobabel filii salathiel de domo dauid: et per gentem phares tribu autem iuda: qui locutus est sub dario rege plurimum sermones mirificos in secundo anno regni ipsius mense nisan primo. Sunt autem hi qui asce-

derunt ex iudea de captivitate trans-
migrationis: quos transmigratione
nabuchodonosor rex babilo-
nie in babilonem: et reversus est
in iherusalem. Et requisivit preter iu-
deos unusquisque civitatem suam
qui venerat cum zorobabel. et ihe-
su: neemias. areores. elimeo.
emmanio. mardocheo. beelsu-
ro. mechysathor. othoro e-
monia. unus de principibus eorum:
et nomen a gentilibus eorum ex imposi-
tis eorum. Filii phares: duo mi-
lia centumseptuaginta duo. Filii
ares: tria milia quinquagin-
ta septem. Filii sermo: centum qua-
draginta duo. In filiis ihesu. et
ioabes. mille trecenti duo. Filii
denu: duo milia quadringenti-
septuaginta. Filii choraba: du-
centi quinquaginta. Filii banica: centum
sexaginta octo. Filii bebeck: quin-
dringentes. Filii archad: quin-
dringenti septem. Filii chan:
triginta septem. Filii zoroar:
duo milia sexaginta septem. Fi-
lii admu: quadringenti sexagin-
ta unum. Filii adrectis: centum oc-
to. Filii dias et zelas: centum
septem. Filii azoroc: quadrin-
genti triginta novem. Filii iedar-
bone: centum triginta duo. Filii a-
nanie: centum triginta. Filii aso-
ni. Filii marlar: quadringenti
viginti duo. Filii zabarus: no-
naginta quinquaginta. Filii sepo-
lem:

centum vigintitres. Filii nepopas:
quingenta quinquaginta. Filii hecha-
natus: centum quinquaginta octo. Fi-
lii rebetham: centum triginta du-
o. Filii rearpatros: qui enora-
dies et modie: quadringenti vi-
gintitres. Qui ex gramas. et ga-
bea: centum viginti unus. Qui ex
besselon. et reagge: sexaginta
quinque. Qui ex bastaro: centum vi-
ginti duo. Qui ex bechemobes:
quingenta quinquaginta. Filii lip-
tis: centum quinquaginta quinquaginta. Filii
labonni: trecenti quinquaginta sep-
tem. Filii lichem: trecenti septu-
aginta. Filii suadon et diom:
trecenti septuaginta octo. Filii
reir: duo milia centum quadra-
ginta quinquaginta. Filii anaas: trecenti
septuaginta. Sacerdotes. Fi-
lii ieddus. filii euther. filii elia-
lib: trecenti septuaginta duo.
Filii emeris: ducenti quinquagi-
ta duo. Filii fasurij: trecenti quinquaginta
septem. Filii raree: ducenti
viginti septem. Levite. Filii ihe-
su in caduhel. et bamis. et sere-
bias. et edias: septuaginta quin-
que. Omnis numerus. a duodecimo an-
no: triginta milia quadringenti
sexaginta duo. Filii et filie. et
uxores. omnis computatio. qua-
draginta milia ducenti quadra-
ginta duo. Filii sacerdotum qui
psallebant in templo. filii asaph:
centum viginti octo. Officium vero.

filij elmeui. filij azer. filij amō.
filij accuba. topa. filij tobi: oēs
centūtrigintanovē. **Sacerdo-**
tes seruiētes in templo. **Filij**
sel. filij gaspha. filij tabloch.
filij carie. filij su. filij hellu. filij
labana. filij armacha. filij ac-
cub. filij vtha. filij cetha. filij ag-
gab. filij obai. filij anani. filij
ramma. filij geddu. filij an. filij
radin. filij delanon. filij necho-
ba. filij caseba. filij gaze. filij
ozni. filij sinone. filij attre. filij
hastē. filij asiana. filij manel.
filij nasim. filij accusu. filij a-
gista. filij azui. filij fauon. filij
falalon. filij meedda. filij fusa.
filij caree. filij barcus. filij saree.
filij roesi. filij nasith. filij agis-
ti. filij pedon: salomon filij ei⁹:
filij asophoth. filij phazida. fi-
lij reli. filij dedō. filij gaddahel.
filij sephēgi. filij aggia. filij sa-
chareth. filij sabathen. filij ca-
roneth. filij malsith. filij ame.
filij sal⁹. filij add⁹. filij suba. fi-
lij eura. filij rahotis. filij phas-
phat. filij malmōn. **Omnes sa-**
cro seruiētes. et pueri salomo-
nis: quadringentioctogitadu-
o. **Hij sunt filij qui ascenderūt**
a cheemel et thecla. pncipes eo-
rum. carnellā. et careth. et nō
poterāt edicere ciuitates suas.
et pgenies: quēadmodū sunt
re israhel: filij dalarī. filij tu-

bal. filij nechodaici. re sacerdo-
tibus qui fungebant sacerdo-
tio et nō sunt inuēti: filij obya.
filij archilos. filij addin: qui ac-
cepit uxorem re filiab; pharge-
leu et vocati sunt noīe eius. **Et**
horū quesita est generis scripta
impedatura et nō est inuenta:
et phibiti sunt sacerdotio fun-
gi. **Et dixit illis neemias. et as-**
tharas ne pncipent sancta: do-
nec surgat pōtifee doctus in os-
tensionē et veritatē. **Omīs autē**
israhel erat duodecim milia: re-
ceptis seruis et ancillis quadra-
ginta milia trecentiquadragi-
ta. **Serui horū et ancille. septē**
milia trecentitrigitaseptem: cā-
tores et cātatrices. ducenti sexa-
gintaq; **Lameli. quadrigē-**
titrigintaq;: equi septem mi-
lia trigitaseg: muli ducenti mi-
lia quadragitaq;: subiuga-
lia quinq; milia vigintiquinq;
Et de ppositis ipis per pagos.
dum venirent ī templū dñi qd
erat in iherusalem: innocare et
suscitare templū in loco suo se-
cundū suam virtutē. et dari in
templū. thesaurū opm sacru.
auri minas. duodecim milia.
et stolas sacerdotales centum.
Et habitauerūt sacerdotes et le-
uite. et qui egerāt de plebe ī ihe-
rusalem et in regione: et sacri-
cātōres. et ostiarij. et omīs isrl.

in regionibus suis. Instante autem septimo mense. cumque essent filii israel unusquisque in suis rebus: conuenerunt unanimes in atrium quod erat ante ianuam orientalem. Et stantes ihesus filius iosedech. et fratres eius sacerdotes. et zorobabel filius salathiel. et huiusmodi fratres. parauerunt altare: ut offerrent super illud olostomata secundum que in libro moysi hominis dei scripta sunt. Et conuenerunt sibi et alijs nationibus fratre: et egerunt sacrarium in loco suo omnes gentes fratre: et offerebant hostias et olostomata domino matutina. Et egerunt scenophegia. et diem solemne sicut preceptum est in lege: et sacrificia quotidie sicut oportebat: et post hec oblationes institutas. et hostias sabbatorum. et neomeniarum. et dierum solemnum omnium sanctificationum. Et quotquot uoueant domino a neomenia septem mensis ceperunt hostias offerre deo: et templum domini nondum erat edificatum. Et dederunt pecuniam lapidariis. et fabris: et potum et pabula cum gaudio. Et dederunt carra sydonis et tyris. ut trasueheret illis de libano trabes cedrinas et facerent rates in ioppe portum: secundum decretum quod scriptum erat eis a cyro rege persarum. Et in secundo anno uenientes in templum dei in iherusalem.

in mense secundo iehoiachim zorobabel filius salathiel. et ihesus filius iosedech. et fratres ipsorum. et sacerdotes. et leuite. et omnes qui aduenierant de captiuitate in iherusalem: et fundauerunt templum dei. nouissimo secundi mensis secundi anni cum uenisset in iudeam et iherusalem. Et statuerunt leuitas a viginti annis super opera domini. Et stetit ihesus et filii eius. et fratres. omnes leuite. respirantes. et executores legis. facientes opera in domo domini. Et steterunt sacerdotes habentes stolas tumbis: et leuite filii asaph habentes tymbala. collaudantes dominum et benedicentes secundum david regem israel. Et cantabant canticum domino: quam dulcedo eius et honor in secula super omnem israel. Et omnes populi tuba ceperunt: et proclamauerunt uoce magna: collaudantes dominum in suscitatione domus domini. Et uenerunt et sacerdotes et leuitas. et presidentibus secundum pagos. senioribus qui uiderant primitiam domum: et ad huiusmodi edificationem cum clamore et plactu magno. et multi cum tubis et gaudio magno: intantum ut populus non audiret tubas. propter plactum populi. Turba enim erat tubis canens magnifice: ita ut longe audiretur. Et audierunt inimici eorum: iudei et beniamin: et uenerunt scire quod esset uox tubarum. Et cognouerunt quod

, m.

qui erāt ex captiuitate edificāt
templū dñi deo isrl. Et accedē-
tes ad zorobabel. et ihesum. et
p̄positos pagorū. dixerūt eis.
Edificabim⁹ una uobiscū. Si-
militer etiā audiūim⁹ dñm nrm:
et ip̄i parit̄ incedim⁹ a dieb; as-
basareth regis assirior; q̄ trās-
migrāuit nos huc. Et dixit illis
zorobabel. et ihesus. et p̄ncipes
pagorū isrl. Nō est nobis et uo-
bis edificare domū dei nri. Nos
etiā soli edificabimus dñō isrl:
scdm̄ ea que p̄cepit nobis cyr⁹
rex plas. Gentes autē fr̄e iacobā-
tes hīs qui sunt in iudea. et le-
uātes opus edificationis. et in-
sidias et p̄p̄os adducētes. p̄hi-
bebāt eos edificare: et aggres-
suras egerētes impedierūt ne
cōsumaret̄ edificatū om̄i tempe-
re cyri regis: et p̄traxerūt struc-
turā p̄ biennū usq; ad darij re-
nscō. **VI** gnum.
autē anno regni darij. p̄pheta-
uit aggeus et zacharias filius
addi. p̄phete apud iudeam et
ihrlm: in noīe dei isrl sup̄ eos.
Tunc stās zorobabel filius sa-
lathiel. et ihesus filius iosedech:
inchoauerunt edificare domū
dñi que est in ihrlm: cum adel-
sent eis p̄phete dñi et adiunaret̄
eos. In ip̄o tempe uenit ad illos
sylennes subregulus syrie et phe-
nices. et sarraboranes et soda-

les eius: et dixerūt eis. Quo pre-
cipiēte uobis domū hāc edifica-
re: et rectū istud et alia omnia p̄-
ficatis: Et q̄ sunt structores qui
hec edificāt: Et habuerūt grati-
am. uisitatione facta sup̄ eos
qui erāt ex captiuitate a dñō se-
niores iudeor; et nō sunt impe-
ditū edificare donec significaret̄
dario de om̄ib; istis: et respōsū
acciperet. Exemplū epistole: q̄
miserūt dario. Sylennes s̄bre-
gulus syrie et phenices. et sarrā-
boranes. et sodales eius: in sy-
ria et phenice p̄sides: regi dario
salutē. Omnia nota sunt dñō
regi: q̄ cū aduenissem⁹ in regi-
onē iude. et inuissem⁹ in ihrlm.
inuenim⁹ edificantes domū dei
magnā et templū ex lapidibus
politis et magnis. et preciosis
materiis in parietib;: et opa il-
la instāter fieri. et suffragare et
prosperare in manib; eor;. et ī
om̄i glia q̄ diligētissime p̄fici.
Tūc interrogauim⁹ seniores. di-
centes. Quo p̄mittēte uobis edi-
ficatis domū istā: et opa hec fū-
datis: Deo autē interrogauim⁹:
ut notū faceremus tibi hoīes et
p̄positos: et nom̄ scripturā p̄-
positor; postulauim⁹ illos. At
illi rēderūt nobis dicētes. Nos
sum⁹ serui dñi qui fecit celū et t̄-
ram: et edificabat̄ hec dom⁹ ante
ānos istos multos a rege isrl

magnis et fortissimis: et consummata est. Et qui pres nri exacerbatos erant et peccauerunt in deum israhel. tradidit eos in manus nabuchodonosor regis babilonie. regis chaldeos: et domum istam demolientes incenderunt: et populum captiuum duxerunt in babilonem. In primo anno regnante cyro rege babilonie. scripsit cyrus rex domum hanc edificare: et illa sacra vasa aurea et argentea que extulerat nabuchodonosor de domo que est in iherusalem. et consecraverat ea in suo templo: rursus protulit ea cyrus rex de templo quod erat in babilonia. et tradita sunt zorobabel et salmanassar subregulo. Et preceptum est eis ut offerret hec vasa. et reponerent in templo quod erat in iherusalem: et ipsum templum dei edificare in loco suo. Tunc salmanassar sciebat fundamenta domus domini que est in iherusalem. et exinde usque nunc edificatur: et non accepit consummationem. Nunc ergo si iudicatis a te o rex. perquiratis in regalibus bibliothecis cyri regis que sunt in babilonia: et si inuentum fuerit consilio cyri regis scriptum esse structuram domus domini que est in iherusalem. et indicatur a domino rege nostro: scribat de his nobis. Tunc rex darius precepit inquiri in bibliothecis. et inuentus est in ecbathanis

opido quod est in media regione loci unius in quo scripta erat ista. Anno primo regnante cyro rex cyrus precepit domum domini que est in iherusalem edificare. ubi incendio erat igni assiduo. cuius altitudo sit cubitorum decem et latitudo cubitorum sexaginta quadratum lapidibus politis tribus. et mianano lingue eiusdem regionis. et mianano uno nouo: et impendia dari de domo cyri regis: et sacra vasa domus domini tam aurea quam argentea que extulit nabuchodonosor. in domum domini que est in iherusalem ubi erat posita: ut ponatur illic. Et precepit curam agere syriam subregulum syrie et phenices. et zatabuzana et sodales eius. et qui ordinati erant in syria et phenice presidens. ut abstinerent se ab eodem loco. Et ego quoque precepi in totum edificare: et prospexi ut adiungeret eos qui sunt ex captiuitate iudeos donec consummaret templum edis domini: et a uexatione tributorum syrieceles. et phenice. diligenter quantitatem dari his hominibus ad sacrificium domini. zorobabel prefecto ad thauros et arietes et agnos: siliter autem et frumentum et sal et vinum et oleum instanter per singulos annos. prout sacerdotes qui sunt in iherusalem dictauerunt consumi quomodo e sine ulla dilatione: ut offerant

.m.

libationes summo deo: p rege ⁊ pueris ei⁹. et oriet p ipos vita. Et denūtiat: ut qūq; trasgressi fuerit aliqd ex hys que scripta sūt. aut spreuerit. accipiat lignum de suis pprijs. et suspēdatur: et bona ipos regi ascribātur. Propterea et dñs cui⁹ nomen iuocatū est ibi. exterminet omēm regē et gētē. qui manu suā extendit phibere aut male tractare domū dñi illā que ē in iherlm. Ego darius rex decreui. q; diligētissime scdm h̄ fieri.

unt syrenes

VII

A subregulus celenyrie et phenices. ⁊ satrabuzanes ⁊ sodales. obsecuti hys qui a dari⁹ regi erāt decreta. insistebāt sacrosādis opib; diligētissime cooperātes cū seniorib; iudeorū pñipib; syrie: ⁊ psp̄erata sunt sacrosācta opa: pphetāib; aggeo et zacharia pphetis. Et cōsumauerūt oīa per pceptū dñi dei isrl: et ex cōsilio cyri et dari⁹. et artaxerxis regis p̄lar. Et cōsumata est dom⁹ nr̄a usq; ad etiā et vicesimā diē mēsis adar: sexto āno dari⁹ regis. Et fecerūt filij isrl. et sacerdotes. et leuite. et ceteri q; erāt ex captiuitate q; appoliti sunt: secūdu ea q; scripta sūt i libro moysi. Et obtulerūt i dedicationē tēpli dñi thauros. centū. arietes ducentos. agnos

trecentos: et hedos p peccatis omniū isrl duodeci: scdm nūm tribuū isrl. Et steterūt sacerdotes et leuite annūcti stolis p trib; super opa dñi dei isrl. scdm libꝛ moysi: ⁊ ostiarij p singulas ianuas. Et egerūt filij isrl cū hys q; erāt ex captiuitate illud phāse q̄rtadecima luna mēsis primi: quādo sanctificati sunt sacerdotes et leuite. Omnes filij captiuitatis non sunt simul sanctificati quia leuite oēs simul sanctificati sunt. Et imolauerūt phāse omniū filij captiuitatis: ⁊ frīb; suis sacerdotib; et sibi metipsis. Et māducauerūt filij isrl q; erāt ex captiuitate omnes qui remāserāt ab omib; refectionibus gentiū fr̄e. quēretes dñm: et celebrauerunt diē festū azimorū septē dieb; epulātes in asp̄ctu dñi. qm̄ cōstitit cōsiliū regis assiriorū in eos: cōfortare man⁹ eorū ad opa dñi dei isrl. Et post hūc. regnante artaxerxe p̄lar rege. accessit esdras fili⁹ azariē. filij helchie. filij solome. filij sadorch. filij archicob. filij ameri. filij azahel. filij borci. filij aby sue. filij phinees. filij eleazari. filij aaron p̄mi sacerdotis: hic esdras ascendit de babilonia. cū esset scriba et īgeniosus in lege moysi que data ē a dño isrl: doctē et facē. Et dedit ei rex gl̄iā. q;

inuenisset gratiā in omni digni-
tate et desiderio: in conspectu ei⁹.
Et ascenderunt simul cum ipso ex
filiis israel. et sacerdotibus et le-
uitis. et sacris cantoribus templi:
et ostiariis. et seruis templi in
iherusalem. Anno septimo regnan-
te artaxerxe in quinto mense: hi
annus septimus est regni: exeun-
tes de babilonia novilunio qui-
ti mensis venerunt iherosolimā
iuxta preceptum illius: secundum pro-
speritatem itineris a domino ipso
data eis. In hijs enim esdras ma-
gnam disciplinā obtinebat ne
pretermitteret quicquid eorum que es-
sent ex lege domini et preceptis: et do-
cendo universum israel omnem iusti-
ciam et iudiciū. Accedentes au-
tem qui scribebant scripta artaxe-
rxis regis. tradiderunt scriptum
quod obveniat ab artaxerxe
rege. ad esdram sacerdotem et
lectorem legis domini. cui⁹ exemplum
subiectum est. **VIII**

Rex artaxerxes. esdre sacer-
doti et lectori legis domini sa-
lutem. Humanior ego iudicā
in beneficijs. precepi eis qui desi-
derant ex gente iudeorum sua sponte.
et ex sacerdotibus et leuitis qui
sunt in regno meo: comitari te-
cum in iherusalem. Si qui ego cupiūt ire
tecum conveniant et perficiantur si-
cut placuit michi. et septem ami-
cis meis consiliariis: ut visitent

ea que agunt secundum iudicium et ihe-
rusalem observantes sicut habes
in lege domini: et ferant munera do-
mino israel. que vovi ego et
amici iherusalem: et omne aurum et ar-
gentum quod inventum fuit in re-
gione babilonie. domino in iheru-
salem cum illo quod est donatum per ip-
sam gentem in templum domini eorum quod
est in iherusalem: ut colligat hoc au-
rum et argentum ad ihauros et
arietes. et agnos et hedos. et qui
hijs sunt congruentia: ut offerant
hostias domino super altare domini ip-
sorum quod est in iherusalem. **E**t omnia que-
cumque volueris cum fratribus tuis
facere auro et argento. perfice
pro voluntate tua secundum preceptum
domini dei tui: et sacrosanda vasa
que data sunt tibi ad opera domini
domini dei tui que est in iherusalem. et re-
tera quecumque tibi subveniant ad
opera templi dei tui dabis de re-
gali gazophylatio: cum volue-
ris cum fratribus tuis facere auro et
argento perfice secundum voluntatem
domini. **E**t ego quidem rex artaxer-
ses precepi custodibus thesaurorum
syrie et phenicis: ut quecumque
scripserit esdras sacerdos. et lec-
tor legis domini diligenter detur ei
usque ad argenti talenta centum sili-
f et auri: et usque ad frumenti mo-
dios centum. et vini amphoras
centum: et alia quecumque abundant
sine taxatione. Omnia secundum le-

m.

gē dei fiāt deo altissimo: ne forte
 resurgat ira in regno regis.
 et filij et filiorū eius. **V**obis au-
 tem dicitur. ut omnib; sacerdotib;
 et leuitis et sacris cātorib; et ser-
 uis templi et scribis tēpli huius
 nullū tributū neq; ulla alia in-
 dictio irrogetur: nec habeat quis-
 q; potestātē obire eis quicq;. **T**u autē eldras scdm sapiētiā
 dei cōstitue iudices et arbitros
 in tota syria et phēnice. et omēs
 qui legē dei tui nō nouerūt do-
 ce: ut quotquot transgressi fue-
 rint legē diligētē plectāt: siue
 mōte. siue cruciatu. siue etiā pe-
 cunie mulctatione. uel abducti-
 one. **E**t dixit eldras scriba. **B**e-
 nedict⁹ dñs p̄m n̄rōz. qui de-
 dit hanc volūtātē. in cor regis
 clarificare domū suā que est in
 iherlm: et me honorificauit ī cō-
 spectu regis. et cōsiliariōz. et a-
 mitorū eius. et purpuratorū ei-
 us: et ego cōstās animo factus
 sum scdm opitulationē dñi dei
 mei. **E**t congregaui ex isrl viros:
 ut siml ascenderēt mecum. **E**t hñ
 sunt ip̄ositi scdm suas patrias
 et p̄ncipat⁹ portionales eorū q̄
 mecum ascenderūt de babilonia:
 in regno artaxerxis. **E**t filijs
 phares: gersomus. **E**t filijs si-
 emarib; amemus. **F**iliorū da-
 uid: accus filius sceclie. **E**t fili-
 js phares. et zacharias: et cū eo

reuerſi sunt viri centūquingū-
 ta. **E**t filijs ductoris moabilio-
 nis zarael: et cum ip̄o viri ducē-
 tūquingūta. **E**t filijs zacue
 iechonias zechorli: et cū ip̄o vi-
 ri ducentūquingūta. **E**t filijs
 sala maasias gotholie: et cum
 ip̄o viri septuaginta. **E**t filijs
 sapharie. zarias micheli: et cū
 ip̄o viri octoginta. **E**t filijs iob
 abdias ieheli: et cum ip̄o viri
 ducentūduodecim. **E**t filijs ba-
 nie salimoth filius iosaphie: et
 cum ip̄o viri centūseaginta. **E**t
 filijs beer. zacharias bebei: et
 cum ip̄o viri ducentiocto. **E**t fi-
 lijs ezead iohānes arechan: et
 cum ip̄o viri centūdecem. **E**t fili-
 js adonicham ip̄is postremis:
 et hec sunt nomē eorū eliaphalā
 filius gebel et semeias. et cum
 ip̄o viri septuaginta. **E**t congre-
 gavi eos ad flumē qui dicitur
 thia. et mechat: illic fuimus tri-
 duo. et recognoui eos. **E**t ex fi-
 lijs sacerdotū et leuitarū nō iue-
 ni illic. **E**t misi ad eleazarū et ec-
 celom. et masimā. et maloban.
 et enaathā. et samea. et ioribū
 nathan. emagan. zachariā. et
 mosollamū: ip̄os ductores et
 peritos. **E**t dixi eis. ut venirent
 ad luddrū cui erat apud locū
 gazophilati. **E**t mādavi eis.
 ut dicerent luddro. et frīb; eius
 et illis q̄ erāt in gazophilatio:

ut mitteret nobis eos qui sacer-
dotio fūgerent in domo dñi dei
nr̃i. **E**t adduxerūt nobis scdm
manū validā dñi dei nr̃i viros
pitos. et filijs mooli. filij leui.
filij isrl̃. sebebiā. et filios et fr̃es
qui erāt decem et octo. albiām
et amin. et filijs filiorū chana-
nei: et filij eorū. viri viginti. **E**t
et hīs q̃ i templo seruiebāt q̃s
dedit dauid. et ip̃i p̃ncipes ad o-
perationē leuitis tēplo seruienti-
um: ducētū viginti. **O**m̃ia nom̃a
significata sunt in scripturis.
Et vovi illis ieiunium inueniēb; i
rōsp̃ctu dñi: ut quereē ab eo
bonū iter nobis et qui nobiscū
erāt et filijs et pecorib; p̃pter in-
sidias. **E**u bui enī petere a rege
pedites et equites in comitatu
tutele gratia: cōtra adūsarios
nr̃os. **D**ixim⁹ enī regi: quū vir-
tus dñi erit cum eis. qui inqui-
rūt cum in om̃i affectu. **E**t iter
deprecā sum⁹ dñm deū nr̃m se-
cū dū hec: quē et p̃piciū habui-
mus: et compotes facti sumus
deo nr̃o. **E**t separavi et plebis
p̃positis. et sacerdotib; templi vi-
ros duodecim: et sedebian. et a-
sannan. et cum eis et fr̃ib; eorū
viros decem. **E**t appendi eis au-
rum et argentū. et vasa sacdo-
talia domus dei nr̃i: que dona-
uerat rex. et cōsiliarij eius. et p̃n-
cipes. et om̃is isrl̃. **E**t cū appen-

dissem. tradidi argenti talenta
centū quinquaginta. et vasa argē-
tea talentorū centū. et auri talē-
ta centū: et vasorū aureorū septi-
es viginti: et vasa erea de bono
examēto splēdētia duodecim.
auri specie reddētia. **E**t dixi eis.
Et vos sancti estis dño et vasa
sunt sancta: et aurū et argentū
votū est dño deo patrū nr̃orū.
Vigilate et custodite donec tra-
datis et plebis p̃positis. et sacer-
dotib; et leuitis et p̃ncipib; ciui-
tatū israhel in iherl̃m: in pasto-
torio domus dei nr̃i. **E**t hīs qui
susceperunt sacerdotes et leuite
aurū et argentū. et vasa intule-
runt i iherl̃m in templū dñi. **E**t
promouim⁹ a fluuio thia die
duodecima mēsis p̃m̃i: usque
quo introiim⁹ i iherl̃m. **E**t cū
fact⁹ fuisset terci⁹ dies: quarta
autē die p̃dēratū aurū et argē-
tum traditū est in domo dñi dei
nr̃i. marimoth filio iori sacdo-
ti: et cum ip̃o erat eleazar filius
phinees. et erāt cū ip̃is iosadi-
filius ihesu. et medias. et bāni
filius. leuite: ad numerū et ad
p̃odum uniusa. **E**t scriptū ē p̃o-
dus ip̃orū eadē hora. **Q**ui autē
venerunt et captiuitate obtule-
rūt sacrificiū dño isrl̃ thauros
duodecim. pro om̃i isrl̃. arietes
octoginta et. agnos septuagi-
taduos. hircos p̃ peccato duo-

, m.

decem. et pro salute vacas duodecim:
omnia in sacrificium domini. **E**t relege-
runt precepta regis regalibus dis-
pensatoribus: et sub regulis coele-
stis. et phenicis: et honorifica-
uerunt gentem et templum domini. **E**t
consummatis hijs accesserunt ad
me propositi dicentes. **N**on segre-
gauerunt genus israel et principes
et sacerdotes. et leuite. et alieni-
gene gentes et nationes terre in-
mundicias suas: a chananeis
et ethiis. et pherezis. et iebuseis.
et moabitibus. et egiptiis. et ydu-
meis. **C**oniuicti enim sunt filii
eorum et ipsi et filii eorum: et mixtum est
semen sanctum alienigenis gen-
tibus fratribus: et participes erant propo-
siti et magistratus iniquitatis eius
ab initio ipsius regni. **E**t mox
ut audiui ista conscidi vestimen-
ta et sacra tunicam: et laceras ca-
pillis capitis. et barbam. sedi do-
lens et mestus. **E**t conuenerunt quot-
quot tunc mouebantur in verbo
domini dei israel ad me lugentem super
iniquitatem istam: et sedebam tristis.
usque ad vesperum sacrificium. **E**t
surgens a ieiunio conscissa habens
vestimenta. et sacra tunicam: inge-
nuculans. et extendens manus
ad dominum dicebam. **D**omine confusus
sum: et reueritus sum ante faci-
em tuam. **P**eccata enim nostra multi-
plicata sunt super capita nostra: et
iniquitates nostre exaltate sunt usque

ad celum: quoniam a temporibus prin-
cipum nostrorum sumus in magno peccato. us-
que ad diem hunc. **E**t propter peccata nostra
et principum nostrorum sumus traditi cum
fratribus nostris. et cum sacerdotibus nostris.
regibus fratribus in gladium et captiui-
tatem et depredationem cum confu-
sione: usque in hodiernum diem.
Et nunc quantum est quod contigit nobis
misericordia abs te domine deus: et de-
linque nobis radicem. et nomen in
locum sanctificationis tue. **D**etegere
luminare nostrum in domo domini
dei nostri: dare nobis cibum in omni
tempe seruitutis nostre. **E**t cum ser-
uiremus non fuimus derelicti a
domino deo nostro: sed constituit nos
in gratia. ponens nobis reges
perclarum dare cibum. et clarificare de-
serta syon. dare nobis stabili-
tatem in iudaea et iherusalem. **E**t nunc
quid dicimus domine habentes hec:
Transgressus enim sumus precepta
tua: que dedisti in manus pue-
rorum tuorum prophetarum dicentes. **Q**uoniam
terra in quam introistis possidere
hereditatem eius. terra polluta est
conuersionibus alienigenarum fratri-
bus: et immundicie illorum repleuerunt
eam tota immundicia sua. **E**t nunc
filias vestras non coniugatis filiis
eorum. et filias eorum non accipietis
filiis vestris: et non inquietis pacem
habere cum illis omni tempe: ut
inualescetes induceris optima

terre. et hereditatē distribuatis
 filiis vris usq; in euū. **E**t q̄ con-
 tingūt nobis om̄ia fuit ppter
 opa nra maligna: et magna
 pcca nra. **E**t dedisti nobis talē
 radicem: et rurū reuersi sum⁹
 transgredi legitima tua: uti cō-
 misceremur. inuēditie alienige-
 narū gētiū tre hui⁹. **N**ōne iras-
 ceris nobis p̄dere nos. quoad-
 usq; non reliquat radix. et no-
 men nrm: **D**ñe deus israel ve-
 rax es. **D**erelicta ē enī radix us-
 q; in hodiernū diem. **E**cce nūc
 sumus in cōspectu tuo in iniqui-
 tatib; nris. **N**on est enī adhuc
 stare ante te in hijs. **E**t cū ado-
 rando cōfiteret⁹ eldras flens hu-
 mi p̄strat⁹ ante templū: cōgre-
 gati sūt ante eū ex iherlīm turba
 magna valde viri et mulieres. et
 iuvenes et iuēcule. **F**letus ei
 erat magnus in ip̄a multitudine.
Et cum clamasset iechonias
 ieheli ex filiis israel: dixit eldre.
Nos in dñm peccauim⁹: q̄ col-
 locauim⁹ nobis ī matrimoni-
 um mulieres alienigenas ex gē-
 tibus terre. **E**t nūc es sup oēm
 israel. **I**n hijs ergo sit iusurādū
 a dño expellere omnes uxores
 nras q̄ ex alienigenis sūt cum
 filiis earū. **S**icut tibi decretū est
 a maiorib; scdm legem dñi ex-
 surgens expleta: ad te enī spec-
 tat negotiū: et nos tecū sum⁹.

Virilif fac. **E**t resurgēs eldras
 adiurauit p̄ncipes sacerdotū:
 et leuitas et oēm israel facere secu-
 dum hec: et iurauerūt. **VIII**

Et resurgēs eldras ab ate-
 nariū templi abiit in pas-
 toforiū ionathe filij nalahi: et
 hospitatus illic non gustauit
 panē. nec aquā bibit. sup iniqui-
 tatem multitudinis. **E**t facta est
 p̄dicatio in om̄i iuda. et in ihe-
 rusalē om̄ib; q̄ erāt ex captiui-
 tate ī iherlīm cōgregati: ut quicūq;
 non occurreret biuo uel reidu-
 o diei scdm iudiciū assidentū
 seniorū. tolleretur facultates su-
 e: et ip̄e alienus iudicaret a mul-
 tudine captiuitatis. **E**t cōgre-
 gati sunt om̄es qui erāt ex tri-
 bu iuda et beniamin in tribus
 dieb; in iherlīm. **H**ic mensis est
 novus: dies mensis vicesim⁹.
Et sedit om̄is multitudo in area
 templi tremētes. ppter hyemem
 p̄sentem. **E**t resurgens eldras
 dixit illis. **V**os inique fecistis
 collocādo vobis ī matrimoni-
 um uxores alienigenas: ut ad-
 deretis ad peccata israel. **E**t nunc
 date confessionē et magnificen-
 tiā dño deo patrū nrorū: et p̄fici-
 te volūtatem ip̄ius: et discedite
 a gentib; tre et ab uxorib; alie-
 nigenis. **E**t clamauit om̄is mul-
 tudo: et dixerūt voce magna.
Sicut dixisti faciem⁹. **S**ed quū

1. m. 13

multitudo magna est. et tempus
hybernū: et nō possum⁹ insub-
sidiari stare. ⁊ hoc opus non ē
nobis unius diei. neq; bidui.
multū etiā in hīs peccauimus:
stent ppositi multitudinis. ⁊ oēs
qui nobiscū inhabitāt. ⁊ quot
quot habēt uxores apud se ali-
enigenas: et assistāt accepto tē-
pore ⁊ omni loco presbiteri et
iudices: usquequo soluant irā
dñi negotij hui⁹. **Jonathas** autē
filius ezechi. et **ozias** thechā sus-
ceperūt scdm̄ hec: ⁊ **bozoram⁹**.
et **leuis** et **sabathe⁹**. simul coo-
perati sunt cum illis. **Et** steterūt
scdm̄ hec. nomina omnia uniusi q̄
erant ⁊ captiuitate. **Et** elegit
sibi viros **esdras** sacerdos p̄n-
cipis magnos de p̄ribus eorū
scdm̄ nomina: ⁊ cōsederūt nouilu-
nio mensis decimi examinare
negotij istud. **Et** determinatū ē
de viris q̄ habebāt uxores alie-
nigenas usq; ad neomenia p̄-
mi mensis: ⁊ inuenti sunt ⁊ sa-
c̄dotib; permixti q̄ habebāt ali-
enigenas uxores. **Et** filij the-
su filij iosedech et fr̄ib; ei⁹. **ma-**
seas. ⁊ **eliezecus**. ⁊ **lorib;**. ⁊ **ioa-**
deus: et inierūt manus ut repel-
lerent uxores suas: et ad litan-
dū ī exoratiōē arietē p̄igno-
rātia sua. **Et** ⁊ filij semmeri:
maseas. et **esses** et **icelech**. **aza-**
rias. **Et** ⁊ filij fosece: **lisoma-**

lias. **hismaenis**. et **nathanac-**
iussio reddus et **tallas**. **Et** ⁊ le-
uitis: **iorabdu**. ⁊ **semeis**. ⁊ **col-**
nis. et **calitas**. ⁊ **facteas**. ⁊ **colu-**
as. et **elionas**. **Et** ⁊ sac̄ris can-
torib;: **eliasib**. **zaccarus**. **Et** ⁊
ostiaris: **sallum⁹**. ⁊ **tolbanes**.
Et ⁊ isrl: ⁊ filij forossi et **re-**
mias et **geddias**. et **melchias**.
et **nichelus**. et **eleazar⁹**. ⁊ **ime-**
bias et **bānas**. **Et** ⁊ filij iola-
mā: **chamas** ⁊ **zacharias** **iezre-**
lus. et **ioddus** et **imoth** et **heli-**
as. **Et** ⁊ filij zachoin: **eliadas**
⁊ **liasum⁹**. **zochias** ⁊ **larimoth**
et **zabdis** et **tebedias**. **Et** ⁊ fili-
is **zebes**: **iohānes** et **amenias**
et **zabdias** ⁊ **emens**. **Et** ⁊ filij
bāni: **olamus** et **malluchus** ⁊
iedeus et **iasub** et **asabus** et **ie-**
rimoth. **Et** ⁊ filij addin: **naa-**
thus et **moosias** et **calcus** ⁊ **ra-**
anas **maaseas** **mathathias** ⁊
belcel ⁊ **bonni⁹** ⁊ **manasses**. **Et**
⁊ filij **nuae**: **noncas** et **aseas**
et **melchias** et **sameas** ⁊ **symō**
beniamī ⁊ **malchus** ⁊ **marcas**.
Et ⁊ filij **asom**: **cariane⁹** **ma-**
thathias et **bannus** et **elipha-**
lach ⁊ **manasses** et **semei**. **Et** ⁊
filij **banni**: **iherecias** ⁊ **mo-**
dias et **abramus** et **iohel** et **ba-**
neas et **pelias** et **ionas** ⁊ **mar-**
imoth et **eliasib** et **mathaneus**
et **eliasis** et **orisas** et **dielus** et
semedius ⁊ **sambri** **iosephus**.

Et ex filiis nobel: idelus et mathathias et sabadus et zecheda sedmi et iessei baneas. Omnes isti duxerunt sibi uxores alienigenas: et dimiserunt eas cum filiis. Et inhabitauerunt sacerdotes et leuite et qui erant ex israel in iherusalem et in tota una regione: novilunio mensis septimi. Et erant filii israel in commorationibus suis. Et congregata est omnis multitudo simul in aream que est ab oriente porte sacre. Et dixerunt esdre pontifici. Et lectori. ut afferret legem moysi que tradita est a domino deo israel. Et attulit esdras pontifex legem omni multitudini eorum a viro usque ad mulierem et omnibus sacerdotibus: audire legem novilunio mensis septimi. Et legebat in aria que est ante sacram portam templi: a prima luce usque ad vespere. coram viris et mulieribus. Et dederunt omnes sensum ad legem. Et stetit esdras sacerdos et lector legis super ligneum tribunal quod fabricatum erat. Et steterunt ad eum mathathias et sami ananias. azarias virias. ezechias et balsam ad dexteram: et ad sinistram falde misael. malachias. abusthas. sabus. nabadias. et zacharias. Et assumpsit esdras librum coram omni multitudine: presidebat enim in gloria in conspectu omni. Et cum absolvisset

legem omnes recti steterunt: et benedixit esdras dominum deum altissimi: deum sabaoth omnipotentem. Et respondit omnis populus amen. Et elevatis sursum manibus: prostrantes in terram adoraverunt dominum. ihus et bananeus et sarabias et iadim et accub et sabbathus et calithes et azarias et ioradus et ananias et filias leuite. qui docebant legem domini: et in multitudine legebant legem domini: et preferebant singuli eos qui intelligebant lectionem. Et dixit ad tharates esdre pontifici et lectori: et leuitis qui docebant multitudinem dicentes. Dies hic sanctus est domino. Et omnes flebant cum audissent legem. Digressi ergo manducate pinguisima queque: et bibite dulcissima queque: et mitemus munera hijs qui non habent. Sicut enim est hic dies domini: et nolite inesthi esse. Dominus enim clarificabit vos. Et leuite denunciabant in publico omnibus dicentes. Dies hic sanctus est. Nolite inesthi esse. Et abierunt omnes manducare et bibere et epulari: et dare munera hijs qui non habebant ut epularentur. Magnifice enim sunt exaltati vobis quibus edo celi sunt. Et congregati sunt universi in iherusalem celebrare letitiam: secundum testamentum domini dei israel. *Explicit liber secundus. Incipit esdre quartus.*

Hec eldre pro-
phete scdus fi-
lij sarei filij a-
zarei filij elchi-
e filij sadanie
filij sadoch fi-
lij architob filij archie filij finees
filij heli filij amerie filij asiei fi-
lij marimoth filij arna filij ozi-
e filij borith filij abissei filij fine-
es filij eleazar filij aaron ex tri-
bu leui: q̄ fuit captivus in regi-
one medorū in regno artaxer-
xis regis persarū. Et factū est ver-
bū dñi ad me dicens. Vade et
nūcia p̄plo meo facinora ipso-
rū et filijs eorū iniquitates quas
in me admiserūt: ut nūcient fi-
lij filiorū q̄a p̄cca parentū ip-
sorū in illis creverūt. Obliti enī
mei sacrificaverūt dñs alienis.
Nonne ego eduxi eos de terra
egipti: de domo servitutis? Ipsi
autē irritaverūt me: et consilia me-
a spreverūt. Tu autē recute co-
mam capitis tui: et pice omnia
mala sup illos: quī nō obedi-
erūt legi mee. Populus autē ē
indisciplinatus. Usquequo eos
sustinebo quib; tanta benefici-
a oculi? Reges multos p̄f eos
subiit: pharaonē cum pueris
suis et oēm exercitū eius percussit.
Omnes gētes a facie eorū pdidi:
et in oriēte prouincias duas po-
plos tyri et sydonis dissipavi: et

oēs adūsarios eorū interfeci. Tu
vero loquere ad eos dicens. Hec
dicit dñs. Nēpe ego vos p̄ ma-
re trāsmeari: et plateas vobis
inicio munus exhibui. Duxi
vobis dēdi moysen et aaron sa-
cerdotē: lucem vobis p̄ calum-
niam ignis p̄stiti: et magna mi-
rabilia feci in vobis. Vos autē
mei obliti estis dicit dñs. Hec
dicit dñs omnipotēs. Lorum
vobis in signo fuit: castra vo-
bis ad tutelam dēdi et illic mur-
murastis: et nō triumphastis in
noīe meo de pdicione inimico-
rū vrorū: sed adhuc nūc usque
murmurastis. Obi sunt bene-
ficia que p̄stiti vobis? Nōne in
deserto cū esuriretis p̄clamastis
ad me dīcētes: ut q̄d nos in de-
sertū istud adduxisti interficere
nos? Melius nobis fuerat ser-
uire egiptiis: q̄ mori in deserto
hoc. Ego dolui gemitos vros:
et dedi vobis māna in escam.
Panē angelorū māducastis.
Nōne cū sitiretis petra recidi: et
fluxerūt aque ī saturitate? Prop-
ter estus folijs arborū vos regi-
dixi vobis fr̄as p̄gues: cha-
naneos et pherezcos et philisti-
nos a facie v̄ra proieci. Quid
faciā vobis adhuc dicit domi-
nus? Hec dicit dñs omnipotēs.
In deserto cū essetis in flumine
amorreco sitietes et blasphemā-

res nomē meū: nō ignē vobis
pro blasphemis dedi: sed mit-
tes lignū in aquā dulce feci flu-
mē. **Q**uid tibi faciā iacob: **N**o-
luisti obedire iuda. **T**ransferā
me ad alias gentes: et dabo ei
nomē meū: ut custodiāt legiti-
ma mea. **Q**uā me dereliquistis:
et ego vos derelinquā. **P**etētib;
vobis a me misericordiā nō misere-
bor: quādo invocabitis me ego
nō exaudia vobis. **M**aculastis
enī manus vras sanguine: et
pedes vri impigri sunt ad cōmit-
tenda homicidia. **N**on q̄si me
dereliquistis: sed vos ipsos dicit
dñs. **H**ec dicit dñs omnipotēs.
Nōne ego vos rogavi ut paf-
filios et ut mater filias et ut nu-
trix parvulos suos: ut essetis
michi in pplm et ego vobis i de-
um. et vos michi in filios. et e-
go vobis i patrē: **N**ā vos colle-
gi: ut gallina pullos suos sub
alas suas. **M**odo autē qd faciā
vobis: **P**roiciā vos a facie me-
a. **O**blationē rū michi attuleri-
tis auertā faciē meā a vobis.
Dies enī festos vros et neome-
nia et circūcisiones repudiavi.
Ego misi pueros meos pphas
ad vos: quos acceptos interfe-
cistis: et laniastis corpa eorū:
quorū sanguinē requirā dicit
dñs. **H**ec dicit dñs omnipotēs.
Dom⁹ vra deserta est. **P**roiciā

vos sicut ventus stipulā: et filij
procreationē nō faciet: quoni-
am mādātū meū neglexerūt. et
qd malū est coram me fecerūt.
Tradā domus vras p̄lo veni-
entī qui me nō audientes credūt:
quib; signa nō ostendi facient
que p̄cepi. **P**rophetas nō vide-
runt: et memorabūt iniquitatū
eorū. **T**estor ppli venietis grati-
am: cuius parvuli egultant cū
leticia me nō vidētes oculis car-
nalib;: sed spiritu credētes que
dixi. **E**t nūc frater aspice q̄ glo-
ria: et vide pplm veniētē ab oriē-
te: quib; dabo ducātū abrahā
ysac et iacob et osee et amos et
michee et iohel et abdie et ione
et naum et abacuc sophonie
aggei zacharie et malachim q̄
et angelus dñi. **E**t dicit dñs. **E**go vocat⁹
est. eduxi pplm istū de servitute:
quib; mādātā dedi per pueros
meos pphas quos audire no-
luerūt: sed irrita fecerūt mea cō-
silia. **M**ater que eos genuit
dicit illis. **H**ec filij: q̄a ego vidua
sum et derelicta. **E**ducā vos cū
leticia: et amisi vos cum luctu
et tristitia. **Q**uā peccastis coram
dño deo vro: et qd malū est co-
ram me fecistis. **M**odo autē qd
faciā vobis: **E**go vidua sum et
derelicta. **H**ec filij: et petite a dño
misericordiā. **E**go autē te pater tes-

m.

tem inuoco sup mrem filior q
noluerut testamtu meu serua-
re: ut des eis cofusionē i mrem
eor in direptionē: ne generati-
o eor fiat. **D**ispgant in gētes
noia eor: deleantur a fra. quo-
niā spreuerut sacramtu meu.
De tibi assur: q abscondis ini-
quos penes te. **G**ens mala me-
morare qd fecerim zodomie et
gomorre: quor fra iacet in pi-
reis glebis et aggeribz cinerū.
Sic dabo eos qui me nō audi-
erut: dicit dñs onnipotēs. **H**ec
dicit dñs ad eldā. **N**ūcia ppo
meo: qm dabo eis regnū iheru-
salē qd daturus erā isrl. **E**t su-
mam michi glām illoz: et da-
bo eis tabernacula eterna que
parauerā illis. **S**ignū uite erit
illis in odore ungenti: et nō la-
borabūt neq; fatigabūt. **I**te: i
accipietis. **R**ogate vobis dies
paucos: ut imoretur. **I**am pa-
ratū ē vobis regnū. **V**igilate.
Testare celū et terram. **C**ōtrui ei
malū et creauī bonū: qā vīuo
ego dicit dñs. **M**at āpledere fi-
lios tuos: educa illos cum leti-
cia. **S**icut colūba confirma pe-
des eor: qm te elegi dicit dñs.
Et resuscitabo mortuos de locis
suis: et de monumētis educā il-
los: qm cognoui nomen meū
isrl. **N**oli timere mater filioz:
qm te elegi dicit dñs. **M**ittam

tibi adiutorium pueros meos
ysaiā et iheremiā: ad quos cōsi-
lium sanctificam i parauī tibi
arbores duodecim. granatas
varijs fructibz: et totidem fōtes
fluentes lac et mel: i mōtes im-
mensos septē habētes rosam i
lilium. in quibz gaudia imple-
bo filios tuos. **V**iduā iustifica:
pupillo iudica. egēti da. orpha-
nū tuere. mūdū vesti: cōfractū
et debile cura. claudum irridere
noli: tuere mārū: et tecū ad vi-
sionē claritatis mee admittē.
Senem et iuuenē intra muros
tuos serua: mortuos ubi inue-
neris signās cōmēda sepulcro:
et dabo tibi primā cessionē i re-
surrectione mea. **P**ausa i qui-
esce pplus meus: qā veniet req-
es tua. **N**utrix bona nutri fili-
os tuos: cōfirma pedes eorū.
Seruos quos tibi dedi: nemo
ex eis interiet. **E**go etiā eos req-
ram de numero tuo. **N**oli sati-
gare. **C**um etiā venerit dies p-
surre et angustie alij plorabūt
et tristes erūt: tu aut hilaris et
copiosa eris. zelabūt gentes: i
nil aduersus te poterūt dicit do-
minus. **M**anus mee regent te:
ne filij tui gehēnā videāt. **B**onū
dare mat cū filiis tuis: qā ego
te eripiā dicit dñs. **F**ilios tuos
dormiētes memorare: qm ego
eos educā de lateribz fce et muse-

ricordiā cū illis faciā: quī mīse-
ricors sum dicit dñs omnipo-
tens. **A**mplectere natos tuos
usq; dū venio et p̄stem illis mī-
sericordiā: quī exuberāt fontes
mei: et gracia mea non deficiet.
Ego eldras p̄ceptū accepi a do-
mino in mōte oreb: ut irem ad
isrl. **A**d quos cū venire repro-
bauerūt me: et respuerūt man-
datū dñi. **I**teq; vobis dico gē-
tes: que auditis et intelligitis.
Expectate pastore v̄m: requiē
eternitatis dabit vobis quī in
proximo ē ille q̄ in fine seculi ad-
veniet. **P**arati estote ad p̄mia
regni: q̄a lux perpetua lucebit
vobis. p̄ eternitatē tempis. **F**u-
gite umbrā seculi hui⁹. **A**ccipite
iocūditatē gl̄ie v̄re. **E**go restor
palā saluatore meū: dñm datū
donū accipite et iocūdant: gra-
tias agētes ei qui vos ad celestia
regna vocauit. **E**xurgite et
stare: et videte numerū signato-
rū in dñio dñi. **Q**ui se de um-
bra seculi trāstulerūt: splēdidas
tunicas a dño acceperūt. **R**eci-
pe syon numerū tuū: et condu-
ce cādidos tuos qui legē do-
mini cōpleuerūt. **F**iliorū tuorū
quos optabas plen⁹ ē nume-
rus. **R**oga imperiū dñi: ut sac-
rificet p̄plus tu⁹ q̄ vocat⁹ ē ab i-
cio. **E**go eldras vidi ī mōte sy-
on turbam magnā quam nu-

merare nō potui: et omēs cātū-
ris collaudabāt dñm. **E**t ī me-
dio eorū erat iuuenis statura rel-
sus eminēti⁹ omīb; illis: et sin-
gulis capitib; eorū imponebat
coronas: et magis exaltabat.
Ego autē miraclo tenebar. **T**ūc
interrogavi angelū: et dixi. **Q**ui
sunt hī dñe? **Q**ui rēdens dixit
michi. **H**ī sunt qui mortalem
tunicā deposuerūt: et immortalē
sumpserūt: et cōfessi sūt nomē
dñi. **M**odo coronant⁹ et accipiūt
palmas. **E**t dixi angelo. **N**e iu-
uenis quis est qui eis coronas
imponit: et palmas in manus
tradit? **E**t rēdens dixit michi. **P**e-
rfectus filius dei: quem in seculo cō-
fessi sunt. **E**go autē magnifica-
re eos cepi: qui fortiter p̄ nomē
dñi steterunt. **T**ūc dixit michi
angelus. **V**ade: annūcia p̄plo me-
o qualia et quāta mirabilia do-
mini dei vidisti. **III**

Anno tricesimo ruine ciui-
tatis eram in babilone:
et cōturbat⁹ sum sup cubiculo
meo recubēs. **E**t cogitationes
mee ascendebāt sup cor meum
quā vidi desectionē syon: et abū-
dantiā eorū qui habitabāt in
babilone. **E**t ventilat⁹ est sp̄ri-
tus meus valde. **E**t cepi loqui
ad altissimū verba timorata.
Et dixi. **O** dñator dñe tu dixist
tū ab initio quādo placasti itā

.m.

et hoc solus: et imperasti populo et
 dedisti adam corpus mortuum.
 sed et ipsum figmentum manuum tu-
 arum erat: et insufflasti in eum spiri-
 tum vite: et factus est vivens co-
 ram te: et induxisti eum in pa-
 radiso quem plantaverat dextera
 tua. antequam terra adveniret.
Et huic mandasti diligere viam
 tuam et preterivit eam: et statim in-
 stituisti in eum mortem et in natio-
 nibus eius: et nate sunt gentes et
 tribus et populi et cognationes quas
 non est numerus. **Et** ambula-
 vit unaquaque gens in voluntate
 sua: et mira agebant coram te: et
 spernebant precepta tua. **Iterum** au-
 tem in tempe induxisti diluvium
 super inhabitantes seculum: et perdi-
 disti eos. **Et** factum est in unoquo-
 que eorum sicut ad eum mori: sicut huius
 diluvium. **Dereliquisti** autem unum
 re huius noie cum domo sua: et ex-
 eo iusti omnes. **Et** factum est cum
 cepissent multiplicari qui habita-
 bant super terram: et multiplicave-
 runt filios et populos et gentes mul-
 tas: et ceperunt iterato impieta-
 tem facere plus quam priores. **Et** fac-
 tum est cum iniquitatem facerent co-
 ram te: elegisti tibi virum ex huius
 cui nomen erat abraham. **Et** dilex-
 isti eum: et demonstrasti ei soli vo-
 luntatem tuam. **Et** disposuisti ei tes-
 tamentum eternum: et dixisti ei ut
 non unquam dereliqueret seminem suum.

Et dedisti ei ysaac: et ysaac dedis-
 ti iacob: et elau. **Et** segregasti ti-
 bi iacob: elau autem separasti. **Et**
 factus est iacob in multitudine
 magna. **Et** factum est cum educe-
 res semen eius ex egipto: addux-
 isti super montem syna. **Et** inclina-
 sti celos et statuisti firmam: et com-
 movisti orbem: et tremere fecis-
 ti abissos: et conturbasti seculum:
 et transiit gloria tua portas quatuor
 ignis et tremoris: et spiri-
 tus: et gelu: ut dares semini ia-
 cob legem: et generationi israel
 diligentiam. **Et** non abstulisti ab
 eis cor malignum: ut faceret legem
 tuam in eis fructum. **Cor** enim mali-
 gnum huiusmodi prius adam trans-
 gressus et victus est: sed et omnes
 qui de eo nati sunt. **Et** facta est
 permanens infirmitas et legem cum
 corde populi cum malignitate ra-
 dicis: et discessit quod bonum est: et
 mansit malignum. **Et** transierunt
 tempora et finiti sunt anni: et sus-
 citasti tibi servum noie david: et
 dixisti ei edificare civitatem nois
 rui: et offerre ibi in eadem thurs
 et oblationes. **Et** factum est hoc
 annis multis: et deliquerunt qui
 habitabant civitatem in omnibus fa-
 cientes sicut fecit adam: et omnes
 generationes eius. **Debatur** enim
 et ipsi corde maligno: et tradidisti
 civitatem tuam in manibus inimicorum
 tuorum. **Numquid** meliora faci-

unt qui habitāt babilonē: Et
propf hoc dñabit syō. Factū
est cum venissem huc et vidissem
impietates quas nō est nume-
rus: et deliquētes multos: vidit
aīa mea hoc tricesimo anno: et
eccessit cor meū: quā vidi quō
sustines eos peccantes: et peper-
cisti impie agentibz: et pdidisti
pplm tuū et cōseruasti inimicos
tuos: et nō significasti. Nichil
memini quō debeat derelinqui
via hec. Nūquid meliora facit
babilon q̄ syon. aut alia gēs
cognouit te p̄ter isrl: Aut q̄ tri-
bus crediderūt testamētis tuis
sicut iacob: Quarū merces nō
cōparuit: neq; labor fructifica-
uit. Pertransiēs enī p̄transiui
in gētibz: et vidi abūdātes eas:
et nō memorātes mādatorū tu-
orū. Nūc ergo pondera in stete-
ra n̄as iniquitates et eorū q̄ ha-
bitabāt in seculo: et nō inuenie-
tur nomē tuū nisi in isrl. Aut
quādo non peccauerūt in con-
spectu tuo q̄ habitāt frā: aut q̄
gens sit abseruauit mandata
tua: Hos q̄dem p̄ noīa inuenies
seruasse mādata tua: gētes au-
tem non inuenies. III

Et rēdit ad me angelus q̄
missus est ad me cui no-
men huriel: et dixit michi. Ecce
deus eccessit cor tuū in seculo h̄:
et cōphēdere cogitas viā altissi-

mi. Et dixi. Ita dñe meus. Et re-
spōdit michi et dixit. Tres vias
missus sū ostendere tibi: et tres
similitudines pponere coram
te. de q̄bz michi si renūciaueris
vnā ex hīs: et ego tibi dēmo-
strabo viā quā desideras videre:
et docebo te unde sit cor malig-
num. Et dixi. Inquire domine
me. Et dixit ad me. Vade pō-
dera michi ignis pondus: aut
mensura michi flatū venti: aut
reuota michi diē que preterit.
Et rēdi et dixi. Quis natorū po-
terit facere ut me interroges de
hīs: Et dixit ad me. Si essem i-
terrogans te. dicens. quāte ha-
bitaciones sunt in corde maris:
aut quāte vene sunt in p̄ncipi-
o abissi. aut quante vene sunt
sup firmamentū. aut qui sunt
egitūs paradisi: dicerēs michi
fortassis. in abissum non descē-
di: neq; in infernum adhuc. ne-
q; i celū nūquā ascendi. Nunc
autem non interrogauī te nisi
de igne et vento. et diē per quē
transisti: et a quibus separari
non potes: et nō rēdisti michi
de eis. Et dixit michi. Tu q̄ tua
sunt. tecū coadolescētia nō po-
tes cognoscere. Et quō poterit
vas tuū capere altissimā viam:
et iam exterius corrupto seculo
intelligere corruptionē euiden-
tem i facie mea: Et dixi illi. Ne

, m.

lius erat nos nō esse q̄; adhuc
 uiuētes uiuere in impietatib; ⁊
 pati: et nō intelligere legē de qua
 re. **E**t rēdit ad me ⁊ dixit. **P**ro-
 ficiscens pfectus sum ad siluā
 lignorū campi: et cogitauerūt
 cogitationē: et dixerūt. **V**enite
 ⁊ eam⁹ ⁊ faciam⁹ ad mare bel-
 lū. ut recedat corā nobis: et fa-
 ciam⁹ nobis alias siluas. **E**t
 siliter fluctus maris: ⁊ ip̄i cogi-
 tauerūt cogitationē et dixerūt.
Venite ascendētes de bellem⁹ sil-
 uas cāpi: ut et ibi cōsumemus
 nobis metīp̄is aliam regionē.
Et factus est cogitatus silue in
 uanū. **V**enit enī ignis: et con-
 sumpsit eā. **S**iliter et cogitat⁹
 fluctuū maris. **S**tetit ēi arena:
 et phibuit eos. **S**i enī esses iu-
 dex hor;: quē inciperes iustifica-
 re aut quē cōdēnare. **E**t rēdi et
 dixi. **U**tq; uanā cogitationē
 cogitauerūt. **T**erra enī data est
 silue: ⁊ mari lor⁹. portare fluc-
 t⁹ suos. **E**t rēdit ad me: et dix-
 it. **B**ene tu iudicasti. **E**t quare
 non iudicasti tībimetīp̄i: **Q**uē-
 admodum enim terra silue da-
 ta est. et mare fluctib; suis: sic
 qui sup̄ terram inhabitāt q̄ sūt
 sup̄ terram intelligere solūmodo
 possūt: et qui sup̄ celos que su-
 p̄ altitudinē celorū. **E**t respōdi
 et dixi. **D**ep̄cor te dñe: ut michi
 detur sensus intelligendi. **N**on

enī volui interrogare de supiori-
 bus tuis. sed de hīs que p̄tran-
 seūt p̄ nos quotidie: p̄pter qd
 isrl̄ datus in opprobriū gētib;
 quē dilexisti pplm: datus est rei-
 bub; impijs. et legē p̄m̄ n̄rorū
 in interitū dēducta est. et dispo-
 sitiones scripte nusq; sunt: ⁊ p̄-
 trāsum⁹ de seculo ut locuste: ⁊
 vita n̄ra stupor ⁊ pavor: ⁊ nec
 digni sum⁹ misericordiā consequi.
Sed qd faciet nom̄ suo qd in-
 uocātū est sup̄ nos. **E**t de hīs i-
 terrogavi: et respōdit ad me et
 dixit. **S**i fuīs plurimū scruta-
 tus. frequēter miraberis. **Q**uā-
 festinās festinat seculū p̄transi-
 re. et non capit portare que in
 futuris temporibus. iustis repro-
 missa sunt: quā plenū iniustici-
 a est seculū hoc ⁊ infirmitatib;.
De quib; autē interrogas dicā.
Seminatū est enī malū: et nec-
 dū venit destructio ip̄ius. **S**i er-
 go non inuersum fuit qd semī-
 natū est et discesserit locus ubi
 seminatū est malū: non veniet
 ubi seminatū ē bonū. **Q**uoniam
 granū seminis mali semina-
 tum ē in corde adam ab initio:
 et quātū impietatis generauit
 usq; nūc: et generat usq; cū ve-
 niat area. **E**stima aut apud te
 gramini mali seminis quātū
 fructū impietatis generauit: qñ-
 do seminate fuerūt sp̄ice quarū

nō ē nūc . q̄; magnā areā inci-
piēt face . Et rēdi ⁊ dixi . Quo . ⁊
q̄ndo hec . Quare modici et ma-
li amī nrī . Et respōdit ad me : ⁊
dixit michi . Nō festines tu sup
altissimū . Tu enī festinas iāni-
ter esse sup ipm . Nam excessus
tu⁹ mltus . Nōne de hīs intro-
gauerūt aīe iustorū ī p̄mptuari-
is suis dicētes : usquequo spero
sic . et quādo veniet fruct⁹ aree
mercedis nrē . Et rēdit ad ea ie-
remiel archāgel⁹ et dixit . Quā-
do impletus fuit numer⁹ semī-
nū nobis : quī in statera pōde-
rauit seculū ⁊ mēsurā mēsurā-
uit tēpa : ⁊ numero numera-
uit tēpa : ⁊ nō cōmouit nec exci-
tauit usq; dū impleat p̄dicta mē-
sura . Et rēdi et dixi . O dñator
dñe : sed et nos omēs pleni su-
mus impietate . Et ne forte p̄-
ter nos nō impleat iustorū are-
e : p̄pter p̄cā inhabitatiū sup
fram . Et rēdit ad me . et dixit .
Vade et interrogā pregnantē : si
quādo impleuerit nouē mēses
suos adhuc poterit matrī ei⁹
retinere partū in semetip̄a . Et
dixi . Nō potest dñe . Et dixit ad
me . In inferno . p̄mptuaria a-
nimarum . matrī assimilata
sunt . Quēadmodū enī illa fes-
tinat que parit effugere necessi-
tatem prius : sic et hī festinat red-
dere ea que cōmēdata sunt . Ab

inicio tibi demonstrabit de hīs
que cōcupiscis videre . Et rēdi ⁊
dixi . Si inueni grām ante ocu-
los tuos . et si possibile est et si
ydoneus sum : demonstrā michi
si plus q̄; p̄teritū sit habet veni-
re : aut plura p̄cāuerūt supra
q̄; futurū est . Quid p̄transiit
scio : q̄d aut futurū sit ignoro .
Et dixit ad me . Sta sup dexterā
partē : et demonstrabo tibi inf-
p̄tationē similitudinis . Et ste-
ti ⁊ vidi : ⁊ ecce fornax ardēs trā-
sūt coram me . Et factū ē cū trā-
siret flāma : vidi et ecce supera-
uit fumus . Post hec trāsūt co-
ram me nubes plena aque : et
immit pluiā impetu multam .
Et cū transisset impetus plui-
e : superauerūt ī ea gutte . Et dixit
ad me . Cogita tibi . Sicut cre-
uit pluiā amplius q̄; gutte et
ignis q̄; fum⁹ : sic sup abunda-
uit que trāsūt mēsurā . Super-
rauerunt aut gutte ⁊ fum⁹ . Et
oravi et dixi . Putas vni⁹ usq;
in dieb; illis : Vel q̄s erit in die-
bus illis . Rēdit ad me et dixit .
De signis de q̄b; me interrogas
re p̄te possim tibi dicere : de vita
aut tua nō sum missus dicere
tibi : sed nescio .

De signis autē : ecce dies ve-
nient . in quib; apphēdēt
qui inhabitāt fram īcensu mlt-
to : ⁊ abscondetur veritatis via et

m.

sterilis erit a fide regio: et multiplicabitur in iusticia super hanc quam ipse tu vides et super quam audisti olim: et erit imposito vestigio quod nunc vides regnare regionem. et videbunt eam desertam. Si autem tibi dixerit altissimus vivere videbis post tertiam tubam: et relucescet subito sol noctu. et luna ter in die: et de ligno sanguis stillabit. et lapis dabit vocem suam: et populi commovebuntur. et regnabit quem non sperant qui inhabitant super terram: et volatilia commigrationem facient: et mare sodomiticum pisces reiciet: et dabit vocem noctu quam non nouerant multi. **Deus** autem audient vocem eius. **Et** chaos fiet pro loco multa. et ignis frequenter remittet. et bestie agrestes transmigrabunt: et mulieres menstruatae perient monstrum. et in dulcibus aquis saltem inuenient: et amici omnes in semetipsos expugnabunt: et abscondetur tunc sensus et intellectus separabitur in propriarium suum. et queretur a multis et non inuenietur: et multiplicabitur iniusticia et incontinentia super terram. **Et** interrogabit regio primam suam et dicet. **Numquid** per te pertransiit iusticia iustum faciens: **Et** hoc negabit. **Et** erit in illo tempore: et sperabunt homines et non impetrabunt: laborabunt. et non dirigentur viam eorum. **Hec** sig-

na dicere tibi promissum est michi. **Et** si oraueris iterum et ploraueris sicut et nunc. et ieiunaueris septem diebus: audies iterato horum maiora. **Et** euigilaui. et corpus meum horruit valde: et anima mea laborauit ut deficeret. **Et** tenuit me qui venit angelus qui loquebatur in me: et confortauit me et statuit me super pedes. **Et** factum est in nocte secunda: et venit ad me salathiel dux populi: et dixit michi. **Ubi** eras: **Et** quare uultus tuus tristis: **Aut** nescis quoniam tibi creditus est israel in regione transmigrationis eorum: **Et** surge ergo et gusta panem: et non derelinquas nos sicut pastor gregem suum in manibus luporum malignorum. **Et** dixi ei. **Vade** a me: et non appropies ad me. **Et** audiuit ut dixi: et recessit a me. **Et** ego ieiunavi diebus septem ululans et plorans: sicut michi mandauit uriel angelus. **Et** factum est post dies septem: et iterum cogitationes cordis mei moleste erant michi valde. **Et** resumpsit anima mea a spiritu intellectus: et iterum cepi loqui coram altissimo sermones. **Et** dixi. **Domine** deus rex omni silua fere et rex omnibus arboribus: **et** elegisti vineam unicam: et rex omni terra orbis elegisti tibi foueam unam: et rex omnibus floribus orbis elegisti tibi liliū unū: et rex omni-

bus abissis maris replesti tibi
 riuū unū: et ex omnib; edificasti
 ciuitatib; sanctificasti tibi met-
 ipi syō: et ex omnib; creatis vola-
 tilib; notasti tibi colubā unā:
 et ex omnib; plasmatis pecorib;
 prouidisti tibi ouem unā: et ex
 omnibus multiplicatis pplis ac-
 quisuisti tibi pplm unū: et ab
 omnib; pbatam legē donasti
 huic qm desiderasti ppls. Et nūc
 dñe ut qd tradidisti unū pluri-
 b;: Et pparasti sup unā radicē
 alias: et dispdisti unicū tuū in
 multis. Et cōculcauerūt eū qui
 cōtradicebant sponsonib; tu-
 is: quiq; tuis testamentis non
 credebāt. Et si odians odisti po-
 pulū tuū: tuis manib; debet cal-
 tigiari. Et factū ē cū locutus es
 sem sermones: et missus est an-
 gelus ad me qui ante uenerat
 ad me pterita nocte: et dixit mi-
 chi. Audi me et instrua te: et in-
 tende michi et adiciā corā te. Et
 dixi. Inqre dñe meus. Et dixit
 ad me. Valde tu in excessu mē-
 tis factus es pro isrl. An plus
 dilexisti eū: qm qd eū fecit: Et dix-
 i ad eū. Nō dñe: sed dolens lo-
 cutus sum. Torquet enī me re-
 nes mei p oēm horā querētē
 apphēdere semitā altissimi: et in-
 uestigare partē iudiciū eius. Et
 dixit ad me. Nō potes. Et dix-
 i. Quare dñe: Ad qd nascebar:

ā quare nō fiebat matris ma-
 tris mee michi sepulcrū. ut nō
 uidere laborē iacob. et defatiga-
 tionē gñis isrl. Et dixit ad me.
 Numera michi que necdum ve-
 nerant. et collige michi disper-
 sas guttas. Et reuēda michi
 aridos flores: et aperi mī clausa
 promptuaria: et pduc michi in-
 clusos in eis flatus. Demōstra
 michi uotis ymaginē: et tunc
 ostendā tibi laborē quē rogas
 uidere. Et dixi. Dñator dñe: qm
 enī ē qui potest hec scire. nisi q
 cū homib; habitationē nō ha-
 ber. Ego aut insipiens: et quō
 potero dicere de hijs qbus me in-
 terogasti. Et dixit ad me. Quō
 nō potes facere unū de hijs q
 dicta sūt: sic nō poteris inueni-
 re iudiciū meū: aut in fine cari-
 tatem quā ppls pmissi. Et dixi.
 Sed ecce dñe: tu ppe es hijs q
 finē sunt. Et qd faciēt qui ante
 me fuerūt: aut nos aut hī qui
 post nos. Et dixit ad me. Loro-
 ne assumlabo iudiciū meū. Si-
 cut non nouissimor tarditas:
 sic nec pporū uelocitas. Et rēdi
 et dixi. Nec poteris facere eos
 qui facti sunt. et qui sunt. et fu-
 turi sunt in unum: ut celerius
 iudiciū tuū ostendas. Et rēdit
 ad me: et dixit. Non potest festi-
 nare creatura sup creatorem:
 nec sustinere seclm eos q in eo

.m.

creādi sūt in unū. **E**t dixi. Quō
dixisti seruo tuo quā uiuificans
uiuificasti a te creatā creaturā ī
unū et sustinebat creatura: po-
terit et nunc portare p̄sentes in
unū. **E**t dixit ad me. **I**ntrōga
matricem mulieris: et dices ad
eā. **E**t si paris: quare p̄ tēpus:
Hogo ergo eā: ut det decem in
unū. **E**t dixi. **N**ō utiq; poterit:
sed scdm̄ tēpus. **E**t dixit ad me.
Et ego dedi matrīcē fr̄e hīs qui
seminati sunt sup̄ eā p̄ tēpus.
Quēadmodū ei infās nō parit
ea que senū sunt: sic ego dispo-
sui a me creatū seclm̄. **E**t intrō-
gaui et dixi. cū iā dederis michi
uiā: loquar corā te. **N**am mat̄
nra de q̄ dixisti michi. adhuc iu-
uenis ē: iam senectuti appropi-
quat. **E**t rēdit ad me. et dixit.
Intrōga eā que parit: et dicet tibi.
Dices enī ei. **Q**uare quos pe-
peristi nūc nō sunt siles hīs q̄
ante te. si minores statura: **E**t
dicet tibi et ip̄a. **A**lii sunt qui ī
iuuentute uirtutis nati sunt: et
alii qui sub tempe senectutis de-
ficiēte matrīce sunt nati. **C**on-
sidera ergo et tu quā minori sta-
tura esis p̄ hīs qui ante uos:
et qui post uos minori quam
uos. quasi iam senescentes cre-
ature et fortitudinē iuuentutis p̄-
tereūtes. **E**t dixi. **H**ogo dñe si i-
ueni grām ante oculos tuos:

demōstra seruo tuo per quē ui-
sites creaturā tuā. **V**
Et dixit ad me. **I**nicio freni
orbis et anteq; starent cētus se-
culi. et anteq; spiraret cōuenti-
ones uentorū. et anteq; sonaret
uoces tonitruū et anteq; splen-
derent nitores choruscationū:
et anteq; cōfirmarent fundamē-
ta paradisi. anteq; uiderent de-
cori flores. et anteq; cōfirmaret
mote uirtutes. anteq; colligeren-
tur innumerabiles militie ange-
lorū: et anteq; extollerent altitu-
dines aeris. et anteq; notarent
mensure firmamētōrū: et ante-
q; estuarēt camini in syon et an-
teq; inuestigarent p̄sentes anni:
et anteq; abalienarent eorū qui
nūc peccāt adinventiones et cō-
signati essent qui fidem thesau-
rizauerūt tūc cogitauit et facta
sunt p̄ me solū et nō p̄ aliū: et
finis per me et nō p̄ aliū. **E**t re-
spōdi et dixi. **Q**ue est separatio
tēporū. **A**ut quādo p̄oris finis:
et sequētis initium. **E**t dixit ad me.
Ab abraam usq; ad ysaac qñ-
do nati sūt ab eo iacob et esau:
man⁹ iacob tenebat ab initio
caltaneū esau. **F**inis enī huius
seculi esau: et p̄ncipiū sequētis
iacob. **H**ominis manus inter
caltaneū et manū. **A**liud noli
querere esdra. **E**t rēdi et dixi. **D**
dñator dñe. si iueni gratiā ante

oculos tuos: oro ut demōstres
 seruo tuo finem signorū tuorū:
 quorū ptem michi demōstrasti
 nocte pcedēte. **Et** rīdit: et dixit
 ad me. **Surge** sup pedes tuos:
 et audi vocem plenissimā soni-
 tus. **Et** erit sicut cōmotio: nec cō-
 mouebit locus in quo stes su-
 p eū. **Deo** cū loquitur tu nō repa-
 ueas: qm̄ de fine verbū. et fūda-
 mentū fr̄e intelligit: qm̄ de ip̄is
 sermo tremiscit et cōmouebit.
Erāt enī qm̄ finē eorū oportet
 cōmutari. **Et** factū ē cū audissē
 surrexi sup pedes meos: et au-
 diui. et ecce vox loquēs: et son⁹
 eius sicut sonus aquarū mltarū.
Et dixit. **Ecce** dies veniūt:
 et erit quādo appropinquare incī-
 piant ut visitent habitātes in
 fr̄a: et quādo inquirere incīpiā
 ab eis q̄ iniuste nocuerūt inius-
 ticia sua. et quādo suppleta fue-
 rit humilitas syon et cū sup sig-
 nabitur seculū qd̄ incīpiet ptean-
 sire: hec signa faciā. **Libri** ap̄ie
 tur ante faciē firmamētī. et oēs
 videbūt simul: et amīculi infan-
 tes loq̄ntur vocib⁹ suis: et preg-
 nantes imaturos pariet infā-
 tes triū et quatuor mensū. et
 vniuent et suscitabūt. **Et** subito
 apparebūt seminata loca non
 seminata: et plena promptuari-
 a subito inueniēt varua: et tuba
 canet cū sono. qm̄ cū oēs audi-

erint subito repauescent. **Et** erit:
 in illo tempe debellabūt amici
 amicos. ut inimici: et repaues-
 cet terra cū hijs. **Et** vne fontū
 stabūt: et non decurrēt in hori-
 trib⁹. **Et** erit: om̄is q̄ derelictus
 fuit ex om̄ib⁹ istis quib⁹ p̄dixi
 tibi: ip̄e saluabit: et videbit salu-
 tare meū et finem seculi v̄ri. **Et**
 videbūt qui recepti sunt hoīes
 q̄ mortem nō gustauerūt a na-
 tinitate sua: et mutabitur cor in-
 habitantiū: et duertetur in sen-
 sum aliū. **Delebitur** enī malū: et
 exstinguetur dolus. **Florebit** at
 fides: et vinceat corruptela: et os-
 tendet veritas q̄ sine fructu fuit
 dieb⁹ tantis. **Et** factū est cū loq̄-
 retur michi: et ecce paulatim in-
 tuebatur sup eū ante quē stabā:
 et dixit ad me hec. **Dein** tibi os-
 tendere tempus venturae noctis.
Si ergo iterū rogaueris. et ite-
 rum ieiunaueris septem dieb⁹:
 iterū tibi reminciabo horū ma-
 iora p̄ diem quā audiui. **Audi-**
 ta ē ei vox tua apud altissimū.
Didit enī fortis directionē tuā:
 et p̄iudit pudiciā aquā a iu-
 uentute tua habuisti: et p̄pter
 hoc misit me demōstrare tibi h̄
 om̄ia. et dicere tibi. **Cōfide** et nō
 li timere: et noli festinare tu pri-
 orib⁹ tempib⁹ cogitare vana:
 ut nō p̄peres a nouissimis tem-
 porib⁹. **Et** factū est post hec et

, m.

fleui iterū: et sicut ieiunavi septem diebus: ut suppleā tres ebdomadas q̄ dicte sūt michi. **E**t factum est in octava nocte et cor meū turbabat iterato in me: et repi loqui coram altissimo. **I**nflāmbat enī spirit⁹ me⁹ valde: et aīa mea auxiliabat: et dixi. **D**ñe loquēs locutus es ab īicio creature in p̄mo die dicens. **E**rat celū et t̄ra: et tuū verbū op⁹ p̄fectū. **E**t erat tūc spirit⁹: et tenebre circūferebāt et silētiū: sonus vocis hoīs nōdū ēat abs te. **T**ūc dixisti de thesauris tuis proferri lumē luminosū: quo appareret opus tuū. **E**t die secūdo creasti spiritū firmamētū: et imperasti ei ut diuideret et diuisionem faceret inter aquas: ut pars quedā sursum recederet pars vero deorsum maneret. **E**t tertia die īperasti aq̄s cōgregari in septima pte t̄re: sēq̄ uo ptes siccasti et cōseruasti: ut ex hīs sint corā te mīstrātia seminata a deo et culta. **V**erbū enī tuū precessit: et opus statī fiebat. **P**rocessit ēi sbito fruct⁹ multitudinis īmensus: et cōcupiscētie gustus multiformes: et flores colore īmutabili et odores odoramenti īuestigabilis. **E**t die f̄cio hec facta sunt. **Q**uarta autem die īperasti fieri solis splēdorē: lune lumen. **S**tellas dispo-

sitionem: et imperasti eis ut deservirent futuro plasmato hominī. **Q**uāto autē die dixisti septime pti ubi ēat aqua cōgregata ut procrearet aīalia et volatilia et pisces: et ita fiebat. **A**q̄ muta. et sine aīa que dei nutu iubebāt aīalia faciebat: ut ex hoc mirabilia tua nationes enarrēt. **E**t tunc cōseruasti duas aīas: nomē unī vocasti enoch. et nomē scđe vocasti leuiathā: et separasti ea ab alterutro. **N**ō enī poterat septima pars ubi erat aqua cōgregata capere ea. **E**t dedisti enoch unā partē que siccata est t̄cio die ut habitet ī ea: ubi sūt mōtes mille. **L**euia than autē dedisti septimā ptem humidā: et cōseruasti eam ut fiat ī deuoratione quib; vis et q̄ndo vis. **S**exto autem die imperasti t̄re ut crearet corā te iumēta et bestias et reptilia: et sup hīs adam. quē cōstituiisti durē sup omib; factis que fecisti: et ex eo educimur nos omēs quēq; elegisti pplm. **H**ec aut omīa dixi corā te dñe q̄a ppter nos creati seculū. **R**esiduas autē gentes ab adam natas dixisti eas nīl esse: et qm̄ saluē assimilate sūt: et quasi stillicidiū de vase simulasti abūdantiā eorū. **E**t nūc domine ecce iste gentes q̄ in michi lum deputate sunt reperunt do-

minari nri et deuorare: nos ac-
 pplus tuus quē vocasti primo-
 genitū. unigenitū emulatore
 tuū traditi sumus in manibus
 eorū. Et si ppter nos creatū ē se-
 culū: quare nō hereditatē pos-
 sidemus cū seculo: **Disquequo**

Et factū **vii** hec:
 ē cū fuisset loqui verba
 hec: missus est ad me angelus
 qui missus fuerat ad me p̄m̄s
 noctibz: et dixit ad me. Surge
 eldra: et audi sermones quos
 veni loqui ad te. Et dixi. Ingre-
 de me. Et dixit ad me. Mare
 positū ē in spaciolo loco ut ef-
 flet altū et imēsum: erit aut ei i-
 troit⁹ in angusto loco posit⁹:
 ut esset similis fluminibz. Quis
 enī volens voluerit ingredi ma-
 re et videre cum uel dñari eius:
 si nō transierit angustū in lati-
 tudinē uelre quō poterit. Item
 aliud. Ciuitas est edificata. et
 posita in loco campestri: ē aut
 plena oīm bonorū. Introitus
 eius angustus et in p̄cipiti po-
 situs: ut esset a dextris q̄dam ig-
 nis. a sinistris aqua alta: semi-
 ta aut ē una sola inter eos po-
 sita. hoc est inter ignem et aquam:
 ut non capiat semita nisi solū
 modo uestigium hoīs. Si aut
 dabitur ciuitas hominū in here-
 ditatem: si nūq; antepositū pe-
 riculū p̄tulerit. quō accipiat

hereditatē suā: Et dixi. Sic dñe.
 Et dixit ad me. Sic ē et israel
 pars. Propter eos enī feci secu-
 lum: et quando trasgressus est
 adam cōstitutiones meas: iū-
 dicatū ē qd factū ē. Et facti sūt
 introitus huius seculi angusti et
 dolentes et laboriosi: pauci at
 et mali et piculorū pleni. et labo-
 re magno ope fulti: nam ma-
 ioris seculi introitus spacioli.
 et securi: et faciētes immortalita-
 tis fructū. Si ergo nō ingredie-
 tes ingressi fuerūt. q̄ uiuūt an-
 gusta et uana hec: nō poterūt
 recipere que sunt reposita. Nūc
 ergo tu quare turbaris cū sis
 corruptibilis: et quid moueris
 tu cum sis mortalis. Et quare
 nō accepisti in corde tuo qd fu-
 turū: sed qd in p̄senti. Hūdi et
 dixi. Dñator dñe: ecce disposu-
 isti lege tua: quā iusti heredita-
 bunt hec. Impij aut p̄cibūt: ius-
 ti aut ferent angusta sperātes
 spaciola. Qui enī impie gesse-
 runt: et angusta passi sunt: et
 spaciola non uidebūt. Et dixit
 ad me. Non ē iudex sup deum:
 neq; intelligēs sup altissimū.
 Pereāt enī mlti p̄sentes: q̄a ne-
 gligit que anteposita est dei leg.
 Mūdās enī mūdauit deus ueni-
 entibz: quādo uenerūt: quid fa-
 cientes uiuerent et qd observa-
 tes uō punirent. Hī autē non

.m.

sunt pluali et contradixerunt ei: et
constituerunt sibi cogitamentum vani-
tatis. et proposuerunt sibi circumue-
siones delictorum: et supdixerunt
altissimo non esse. et vias eius
non cognouerunt: et legem eius
spreuerunt et spsiones eius ab-
negauerunt: et in legitimis eius
fidem non habuerunt. et opa eius
non profecerunt. **Propter hoc** esdra
vacua vacuis: et plena plenis.
Ecce tempus veniet: et erit quando
venient signa que predixi tibi. **Et**
apparebit sponsa: et apparens
ostendet que nunc subducit terra:
et omnes qui liberatus est de pre-
dictis malis ipse videbit mira-
bilia mea. **Reuelabit enim** filius
meus ihesus cum hijs qui cum eo sunt:
et iocundabuntur qui relictii sunt
in annis quadringentis. **Et** erit
post annos hos et morietur fili-
us meus cristus: et omnes qui spi-
ramentum habent homines: et con-
uerteret seculum in antiquum silenti-
um diebus septem sicut in prioribus
iudicijs. ita ut nemo delinqua-
tur et erit post dies septem: et
excitabitur quod non dum vigi-
lat seculum: et morietur corrup-
tum. **Et** terra reddet quod in ea dor-
muit: et pulvis qui in eo silenti-
o habitant: et promptuaria red-
dent quod eis commendate sunt anime.
Et reuelabit altissimus super sedem
iudicij: et preasibunt miserie: et

loganimitas congregabit. **Judi-**
cium autem solum remanebit: veritas
stabit: et fides dualiscescit. **Et** opus
subsequetur: et merces ostendetur:
et iusticie vigilabunt: et iniusticie
non dominabuntur. **Et dixi.** Primus
abraham propter sodomitas ora-
uit et moyses pro prioribus qui in deserto
peccauerunt: et qui post eum israel
hel in diebus achaz et samuelis
et david pro refectione: et salo-
mon pro eis qui venerunt in sacri-
onem: et helias pro hijs qui plu-
uiam acceperunt et pro mortuo ut
vivere: et ezechias pro populo in die-
bus semathierib: et multi pro
multis. **Si** ergo modo quando
corruptibile increuit. et iniusti-
cia multiplicata est. et oraverunt
iusti pro impijs. quare et nunc
sic non erit. **Et respondit** ad me et dixit.
Presens seculum non est finis:
gloria in eo frequens manet: pro-
pter hoc oraverunt pro invalidis.
Dies enim iudicij est finis temporis
huius: et initium temporis future
immortalitatis: in quo pretransiit
corruptela soluta est in tempo-
ralia absorta est incredulitas: cre-
vit autem iusticia orta est veritas.
Tunc enim nemo poterit saluare
eum qui perierit: neque de mergere
qui vincit. **Et respondit et dixi.** **Hic ser-**
mo meus primus et novissimus:
quoniam melius erat non dare terram
adam: vel cum iam dedisset co-

errere eū. ut nō peccaret. **Q**uid
 enī pdest omībus in p̄senti vi-
 uere ī tristitia: et mortuos spe-
 rare punitionem. **O** tu quid
 fecisti adam. **S**i enī tu peccasti
 non est factus solius tuus ca-
 lus: sed ⁊ noster qui ex te adue-
 nimus. **Q**uid enī pdest nobis
 si pmissum est nobis īmorta-
 le tempus: nos aut mortalia
 opa egimus. **E**t quī p̄dicta est
 nobis pennis spes: nos vero
 pessime vani facti sumus. **E**t
 quī reposita sunt nobis habi-
 tacula sanitatis et securitatis:
 nos vero male conuersati sum⁹.
Et quī reposita glia altissimi p-
 regere eos qui tarde conuersati
 sūt: nos aut pessimis vijs am-
 bulauim⁹. **E**t quī ostendit pa-
 radisus cuius fructus incorrup-
 tus perseuerat in quo est securi-
 tas et medela: nos vero nō in-
 grediemur. **I**n īgratis ēi locis
 conuersati sum⁹. **E**t quī sup stel-
 las fulgebūt facies eorū q̄ abs-
 tinētiā habuerūt: n̄re autē faci-
 es sup tenebras nigre. **N**ō enī
 cogitauim⁹ uiuētes quādo īni-
 q̄tatem faciebam⁹: q̄ īcipiem⁹
 post mortem pati. **E**t r̄ndit et
 dixit. **H**oc ē cogitamentū certa-
 m̄is qd̄ certabit q̄ sup terrā na-
 tus est homo. ut si victus fuerit
 patiat⁹ qd̄ dixisti. **S**i aut uicēit
 recipiet qd̄ dico: quī hec est uia.

quā moyses dixit cū uiueret ad
 pplm dicens. **E**lige tibi uitā ut
 uiuas. **N**ō crediderūt at ei: sed
 nec post eū pphetis. **S**ed nec mi-
 chi q̄ locut⁹ sū ad eos: quī non
 esset tristitia in p̄dictionē eorū: si-
 cut futurū ē gaudiū sup eos q̄-
 bus p̄suasa est salus. **E**t r̄ndi ⁊
 dixi. **S**cio dñe quī uocatus est
 altissimus misericors in eo mi-
 seretur hīs qui nōdū in secu-
 lo aduenerūt: et q̄ miseretur il-
 lis q̄ conuersionē faciunt in lege
 eius: et lōganimitas est quī lon-
 ganimitatē prestat hīs q̄ pec-
 cauerunt quasi suis opibus: ⁊
 munificus ē quī q̄dem donare
 uult p̄ exigentis: ⁊ multe mise-
 ricordie: quī multiplicat magis
 misericordias hīs qui p̄sentes sūt
 ⁊ qui p̄terierūt: et q̄ futuri sunt.
Si enī nō multiplicauerit mise-
 ricordias suas nō uiuificabit
 seculū cū hīs q̄ inhereditabāt
 in eo. **E**t donat: quī si nō dona-
 uerit de bonitate sua. ut alleue-
 tur hī qui iniquitatem fecerūt de
 suis iniquitatib⁹: nō poterit dici
 millesima ps uiuificari hōm.
Et iude⁹ si nō ignorauerit hīs
 qui curati sunt uerbo ei⁹. et de-
 leuit multitudinē cōtemptionū:
 non fortassis derelinquent īnu-
 merabili multitudine nisi pau-

Et ualde. **VIII**
 ⁊ respōdit ad me: ⁊ dixit.

.m.

Hoc seculū fecit altissimus ppter multos: futurū autē propter paucos. **D**icā autē corā te similitudinē eldra. **Q**uō autē interrogabis frām et dicet tibi. quā dabit frām multā magis unde fiat fictile. parū autē puluerem unde aurū fit: sic et actus p̄sentis seculi. **M**ulti q̄dē creati sunt. pauci autē saluabūt. **E**t respōdi et dixi. **A**bsorbe ergo aīa sēsum et deuorat qd̄ sapit. **C**ōuenisti enī obaudire: et pphetas volens. **N**ec enī tibi est datum spaciū: nisi solūmodo viuere. **D**ñe. si nō pmitteres seruo tuo ut oremis corā te. et des nobis sēmen cordi et sensui culturam unde fructus fiat: unde viuere possit oīs corruptus qui portabit locū hoīs. **S**olus enī es: et una plasmaō nos sum⁹ manu tuā: sicut locutus es. **E**t quō nūc ī matrice plasma tum est corpus et p̄stas mēbra. **S**eruat in igni et aqua tua creatio: et nouē mēlib; patit tua plasmaō tuā creaturā q̄ in ea creata est: ipm autē qd̄ seruat et qd̄ seruat utraq; seruabūt: seruataq; q̄ndoq; iter reddit matrici q̄ in ea creuerūt. **I**mperasti enī ex ip̄is mēbris h̄ est mamillis p̄bere lac fructui mamillar: ut nutriet id qd̄ plasma tum est usq; in tempus aliqd̄: et poste-

a disponas eū tue misericordie. **N**utruisti eum tua iusticia: et erudisti eū ī lege tua: et corripuisti eū tuo intellectu. et mortificabis eū ut tua creatura: et uiuificabis eū ut tuū op⁹. **S**i ergo p̄dideris eum qui tātis laboribus plasma tus ē: tuo iussu facile ē ordinari ut et id qd̄ fiebat seruaretur. **E**t nūc dñe dicam: de omni homīe tu magis scis: de p̄plo autē tuo ob quē doleo et de hereditate tua ppter quā lugeo. et ppter isrl̄ p̄p̄ quē tristis sum. et de iacob ppter quē doleo: ideo incipiam orare corā te pro me et p̄ eis: quā video lapsus n̄ros q̄ inhabitamus frā. **S**ed audiui celeritatē iudicis q̄ futurus ē. **N**ec audi vocem meam: et intellige sermonē meū: et loquar corā te. **I**nciū verborum eldre: priusq; assumere. **E**t dixi. **D**ñe qui inhabitas seculū. cuius oculi eleuati in sup̄na et aere. et cui⁹ thronus inestimabilis et gloria incōphēnibilis: cui astat exercit⁹ angelorum cum tremore. quorū seruatio in vento et igni cōuertitur: cuius verbū verū et dicta p̄seuerantia: cui⁹ iussio fortis et dispositio terribilis: cui⁹ aspectus arefacit abissos. et indignatio tabescere facit mōres: et veritas testificat. **E**xaudi orōnem serui

tui: et auribus prece precationem
figmenti tui. **D**um enim uiuo lo-
quar: et dum sapio ridebo. **N**e
respicias populi tui delicta: sed quod
tibi in ueritate seruauit. **N**ec in-
das impia gentium studia: sed quod
tua testimonia cum doloribus
custodierunt. **N**ec cogites quod in
conspectu tuo false diuersati sunt:
sed memorare qui ex uoluntate
tua timore cognouerunt. **N**eq;
uolueris perdere quod pecudum mo-
res habuerunt: sed respicias eos
qui legem tuam splendide docuerunt.
Nec indigneris eis qui bestiis
peiores iudicati sunt: sed dili-
gas eos quod semper in tua iusticia
confidunt et gloria. **Q**uia nos et
presentes nostri talibus moribus laque-
mur: tu autem propter nos peccatores
misericors uocaberis. **S**i enim de-
sideraueris ut nostri miserearis.
tunc misericors uocaberis: no-
bis autem non habentibus opera iusti-
cie. **I**usti enim quibus sunt opera mul-
ta reposita: ex propriis operibus reci-
pient mercedem. **Q**uid est enim ho-
mo ut ei indigneris ante gen-
tem corruptibile: ut ita amarus sis
de ipso? **I**n ueritate enim nemo de-
generis est qui non impie gessit:
et de confitentibus qui non deliquit.
In hoc enim annuntiabit iusticia
tua et bonitas tua domine: cum mi-
seris fueris eis qui non habent
substantiam bonorum operum. **E**t re-

spondit ad me: et dixit. **H**ec lo-
cutus es aliqua: et iuxta sermo-
nes tuos sic et fiet. **Q**uia non ue-
re cogitabo super plasma eorum:
qui peccauerunt ante mortem an-
te iudicium ante perditionem: sed io-
cundabor super iustorum figmentum:
et memorabor peregrinationis
eorum et saluationis et mercedis re-
ceptionis. **Q**uod ergo locutus sum:
sic et erit. **S**icut enim agricola seuit
super terram semina multa et pla-
tationes multitudinis plantat:
sed non in tempore omnia que semi-
nata sunt saluantur: sed nec omnia
que plantata sunt radicabunt:
sic et qui in seculo seminati sunt
non omnes saluantur. **E**t respon-
di et dixi. **S**i inueni gratiam loquor.
Quod semen agricolae si non asce-
derit aut non acceperit pluuiam
tuam in tempore aut si corruptum fue-
rit in multitudine pluuię: sic perit
et similiter homo qui manibus tuis
plasmatus est: et tu ei ymago
notatus: quoniam similatus es ei propter
quod omnia plasmasti: et similasti
semini agricolę. **N**on irascaris
super nos sed parce populo tuo: et
miserere hereditati tue. **T**u autem
creature tue misereris. **E**t respondit
ad me: et dixit. **Q**ue sunt presen-
tia presentibus: et que futura futu-
ris. **M**ultum enim tibi restat ut pos-
sis diligere meam creaturam super
me: tibi autem frequenter et ipsi pre-

, m.

maui: iniustus aut nūq̃. **B**ed
 ⁊ in hoc mirabilis es corā altis-
 simo: quā humiliasti te sicut de-
 ret te: et nō iudicasti te ut inter
 iustos plurimum glorificeris.
Propt̃ qđ miserie multe et mi-
 serabiles efficiēt eis q̃ habitāt
 seculū in nouissimis: q̃a in ml-
 ta supbia ābulauerūt. **T**u aut
 pro te intellige: ⁊ de similib; tu-
 is inquire gl̃iam. **V**obis etiā a-
 pertus est paradysus. plātata
 est arbor vite: p̃paratū est futu-
 rum tempus. p̃parata est abū-
 dācia: edificata est ciuitas. pro-
 bata est requies: p̃fecta ē boni-
 tas: et p̃fecta sapiētia. **R**adix
 mali signata est a vobis: infir-
 mitas et tinea a vobis abscon-
 sa ē: et in infernū fugit corrup-
 tio in obliuione. **T**ransierūt do-
 lores: ⁊ ostensus est in fine the-
 saurus immortalitatis. **N**oli
 ergo adicere inq̃rendo de multi-
 tudine eorū qui pereūt. **N**ā ipsi
 accipiētes libertatē spreuerunt
 altissimū: ⁊ legem eius contemp-
 serūt: et vias eius dereliquerūt.
Ad huc aut iustos eius dulta-
 uerūt: ⁊ dixerūt in corde suo nō
 esse deū: et quidē sciētes quā mo-
 riūtur. **S**ic etiā vos suscipiēt q̃
 p̃dicta sunt: sic eos litis ⁊ cruci-
 atus que p̃parata sunt. **N**ō ei
 voluit hoīem disperdi. **B**ed et
 ipi q̃ creati sunt coīgnauerūt

nomē eius qui fecit eos: et īgra-
 ti fuerūt ei q̃ p̃parauit eis vitā.
Quapropt̃ iudiciū meū modo
 appropinquat. **Q**ue nō omnibus
 demonstrauī nisi tibi: ⁊ tibi simi-
 lib; paucis. **E**t rādi ⁊ dixi. **E**cce
 nūc dñe demonstrasti michi ml-
 titudinē signorū que īcipies fa-
 cere ī nouissimis: sed nō demo-
 strasti michi quo tempe. **IX**

Et rādit ad me: ⁊ dixit. **N**e-
 tiens metire tempus in se-
 metipso: et erit tū videris quādo
 trāscerit pars quedā signorū q̃
 p̃dicta sunt: tūc intelliges quā
 ipm ē tēpus ī quo īcipiet altissi-
 mus visitare seculū quod ab e-
 o factū est. **E**t quādo videbit̃ in
 seculo motio lorum et p̃plorū
 turbatio: tūc intelliges quā de
 hīs erat altissimus locutus: a
 dieb; q̃ fuerūt ante te ab initio.
Sicut etiā omne qđ factū est in
 seculo iniciū habet pariter ⁊ cō-
 summationē. ⁊ cōsummatio est
 manifesta: sic et altissimi tēpo-
 ra. iniciā habet manifesta in p-
 digiis et virtutib; et cōsumma-
 tiones in actu et in signis. **E**t e-
 rit om̃is qui saluus factus fue-
 rit et qui poterit effugere per o-
 p̃ra sua et p̃ fidem in qua credi-
 distis reliquet̃ de p̃dictis pericu-
 lis: et videbit salutare meū in f-
 ra mea. ⁊ in finibus meis: quā
 sanctificauī me a seculo. **E**t tūc

mirabuntur quod nunc abusi sunt vias meas: et in tormentis commorabuntur hi qui eas preceperunt in contemptu. Qui enim non cognoverunt me viventes beneficia consecuti: et qui fastidierunt legem meam cum adhuc essent habentes libertatem: et cum adhuc esset eis apertus penitentie locus non intellexerunt sed spreverunt: hos oportet post mortem in cruciamento cognoscere. Tu ergo noli adhuc curiosus esse quod ipsi cruciabuntur: sed inquire quod iusti salvabuntur: et quomodo seculum propter quos seculum et quando. Et respondi et dixi. Olim locutus sum et nunc dico et postea dicam: quoniam plures sunt qui pereunt: quam qui salvabuntur: sicut multiplicat fluctus super guttam. Et respondit ad me: et dixit. Qualis ager talia et semina: et quales flores tales et tincture: et qualis operator talis et creatio: et qualis agricola talis cultura. quoniam tempus erat seculi. Et nunc cum essem parans eis hiis qui nunc sunt antequam fieret seculum in quo habitarent: et nemo contradixit michi. tunc enim quisque et nunc creator in mundo hic parato et mente indeficienti et lege inuestigabili: corrupti sunt mores eorum. Et consideravi seculum: et ecce erat periculum propter cogitationes que in eo

advennerunt. Et vidi et precepi ei valde: et servavi michi acinum de botro: et plantationem de tribu multa. Pereat ergo multitudo que sine causa nata est: et servetur acinum meum et plantatio mea: quia cum multo labore perfeci. Tu autem si adhuc intromittas septem dies alios sed non ieiunabis in eis: ibis in campum florum ubi domus non est edificata: et manducabis solummodo de floribus campi. et carnem non gustabis: et vinum non bibes. sed solummodo flores. Deprecare altissimum sine intermissione: et veniam et loquar tecum. Et perfectus sum sicut dixit michi in campum qui vocatur ardash: et sedi ibi in floribus. Et de herbis agri maduravi: et facta est esca earum michi in saturitate. Et factum est post dies septem et ego discubebam supra femur: et cor meum iterum turbabatur sicut et ante. Et apertum est os meum: et inchoavi dicere coram altissimo: et dixi. Domine te nobis ostendens ostensus es patribus nostris in deserto quando erant egredientes de egipto: quod non calcatur et infructuosum: et dicens dixisti. Tu israel audi me: et semen iacob intende sermonibus meis. Ecce enim ego semino in vobis legem meam: et faciet in vobis fructum: et glorificabimini in eo per seculum. Nam pres noster accipi-

.m.

entes legem nō seruauerūt: et
legitima mea nō custodierūt:
et factus est fructus legis non
parens. nec enim poterat quā tu-
us erat: nam qui acceperūt pe-
rierūt: non custodiētes qđ ī eis
seminatū fuerat. Et ecce cōsue-
tudo est: ut cum acceperit frā se-
men. uel nauem mare. uel uas
aliquđ escam uel potū: cum fue-
rit exēminatū id in quo semina-
tū ē uel in qđ missū ē: simul id
qđ seminatū uel missum ē uel
que suscepta sunt exēminatur:
et suscepta iā nō manēt apud
nos. Sed nobis sic nō factū ē.
Nos quidem qui legem accepī-
mus peccātes periuim⁹ et cor
nr̄m quod suscepit eam: nam
lex nō perit: sed pmanet in su-
o labore. Et cum loquerer hec
in corde meo respexi oculis me-
is: et uidi mulierē in dextera p-
te. Et ecce hec lugebat et plora-
bat cū uoce magna: et animo
dolebat valde: et uestimēta eius
discissa. et cinis sup caput ei⁹.
Et dimisi cogitatus in quibus
eram cogitās: et cōuersus sum
ad eam: et dixi ei. Ut qđ fleg: et
quid doles animo: Et dixit ad
me. Dimitte me dñs me⁹ ut de-
flectam me: et adiciā dolorē quī
valde amara sū animo: et hu-
miliata sum valde. Et dixi ei.
Quid passa es: Dic michi. Et

dixit ad me. Sterilis fui ego fa-
mula tua: et nō peperī habens
maritū annis trigīta. Ego enī
per singulas horas et p singu-
los dies et ānos trigīta hos de-
p̄cor altissimū nocte ac die. Et
factū est post trigīta annos ex-
audiuit me deus ancillā tuā: et
uidit humilitatē meā et atten-
dit tribulationi mee: et dedit mi-
chi filiū. Et iocūdata sum sup
eum valde ego et uir me⁹ et oēs
ciues mei: et honorificabamur
valde fortē. Et nutruī eū cū la-
bore multo: et factū est cum cre-
uisset et uenisset accipere uxorē:
feci diem epuli.

Et factū ē cum introisset fi-
lius me⁹ ī thalamo suo:
recidit et mortuus est: et eueri-
mus omēs lumina. Et surrege-
rūt omēs ciues mei ad solan-
dū me: et quieui usq; in alium
diem. usq; nocte. Et factū ē cū
omēs quieuissent ut me sola-
rent ut quiescerē: et surrexi noc-
te et fugi et ueni sicut uides in li-
campo: et cogito iam nō reuer-
tī in ciuitatē. sed hīc cōsistere: et
neq; manducare neq; bibere:
sed sine infmissione lugere et ie-
iunare usq; dū moriar. Et dere-
liqui sermones in quib; eram:
et rīdi cū iracundia ad eam: et
dixi. Stulta sup oēs mulieres:
nō uides luctū nr̄m et q nobis

contingunt: **Q**uoniam syon mater nostra omni
tristitia contristatur et humilitate hu-
miliata est et luget validissime: et
nunc quoniam omnes lugemus et tristes
sumus. quoniam omnes contristati su-
mus: tu autem contristaris in uno
filio. **I**nterroga enim fratrem et dices
tibi: quoniam hec est que debeat luge-
re casum tantorum super eam germinan-
tium. **E**t ecce ipsa ab initio oves
nati et alii veniunt. **E**t ecce pene
omnes in perditionem ambulat: et
extremum sit multitudo eorum. **E**t
quis ergo debet lugere magis.
nisi hec que tam magnam mul-
titudinem perdidit: quoniam tu que pro
uno doles: **S**i autem dicis michi
quoniam non est planctus meus sili-
fere: quoniam fructus ventris mei perdi-
di. quem cum meroribus pepereris et cum
doloribus genui: terra autem secundum
viam fere. abiitque in ea multitudo
presens. quod evenit: et ego tibi
dico. **S**icut tu cum labore pepe-
risti: sic et terra dat fructum suum.
homini ab initio ei qui fecit eam.
Nunc ergo retine apud te ipsum
sanctum dolorem tuum: et fortiter fer quod tibi
contingerunt casus. **S**i enim iustifi-
caveris in iudicio dei et consilium su-
um. recipies in tempe: et in tali-
bus collaudaberis. **I**ngredere
ergo in civitatem ad virum tuum. **E**t
dixit ad me. **N**on faciam: neque in-
grediar civitatem: sed hi moriar.
Et apposiui adhuc loqui ad eam.

et dixi. **N**oli facere hunc sermonem:
sed consenti persuadenti. **Q**uot enim
casus syon: **C**onsolare propter do-
lorem iherusalem. **V**ides enim quoniam sanc-
tificatio nostra deserta effecta est. et
altare nostrum demolitum est. et tem-
plum nostrum destructum est: et psalterium
nostrum humiliatum est. et ymnus con-
tuit: et exultatio nostra dissolu-
ta est. et lumen candelabri nostri ex-
tinctum est: et archa testamenti nostri
direpta est. et sancta nostra conta-
minata sunt: et nomen quod
invoctum est super nos pene pro-
fanatum est. et liberi nostri contume-
lia passi sunt. et sacerdotes nostri
succensi sunt et levite nostri in rap-
tuitate abierunt: et virgines nostre
contaminatae sunt. et mulieres
nostre vim passae sunt et iusti nostri
rapti sunt. et pueri nostri periti sunt.
et iuvenes nostri servierunt: et for-
tes nostri invalidi facti sunt. **E**t quod
omni maius signaculum syon: quoniam
relinquata est de gloria sua. **N**am
et tradita est in manibus eorum qui
nos oderunt. **T**u ergo egredere tuam
tristitiam multam: et depone abs-
te multitudinem doloris ut tibi re-
propicietur fortis: et requiem faciet
tibi altissimus. requiem laborum.
Et factum est cum loquerer
ad eam facies eius fulgebat sibi-
to: et species choruscus fiebat
visus eius: ut essem pauper val-
de ad eam et cogitare quid esset

, m.

hor. **E**t ecce subito emisit soni-
tum vocis magnū timore ple-
nū: ut commoueret terra a milie-
ris sono. **E**t vidi: et ecce ampli-
us mulier non cōparebat mi-
chi: sed ciuitas edificabatur et
locus demonstrabatur de funda-
mentis magnis: et timui et cla-
maui voce magna: et dixi. ubi
est huriel angelus q̄ a principio
venit ad me: **Q**uā ipse me fecit
venire in multitudine in recessu
mentis huius. **E**t factus est finis
meus in corruptionē: et oratio
mea impropertium: et cū essem lo-
quens ego h̄: ecce venit ad me
et vidit me. **E**t ecce etiam posi-
tus ut mortuus: et intellectus
meus alienatus erat. **E**t tenuit
dexterā meā et confortauit me: et
statuit me sup pedes meos. **E**t
dixit michi. **Q**uid tibi est et qua-
re cōturbat⁹ est intellectus tu⁹
et sensus cordis tui: et quare cō-
turbaris. **E**t dixi. **Q**uā dereliquisti
me. **E**t ego quidē feci scdm ser-
mones tuos: et cēui ī campū:
et ecce vidi et video qd nō pos-
sum enarrare. **E**t dixit ad me.
Sta ut vir: et cōmouebo te. **E**t
dixi. **I**ogre dñe meus tu ī me.
Noli me derelinquere ut nō frus-
tra moriar: quā vidi que non
sciebam: et audio que non scio.
Nut nūquid sensus meus fal-
litur: et aīa mea supinat: **N**ūc

ergo deprecor te: ut demonstrares ser-
uo tuo de recessu hor. **E**t rēdit
ad me: et dixit. **A**udi me. et do-
ream te: et dicam tibi de quibus
times: quā altissim⁹ reuelauit
tibi misteria multa. **V**idit rec-
tam viam tuā: quā sine infamis-
sione tristabarīs p p̄lo tuo:
et valde lugebas p̄ syon. **H**ic
ergo intellectus visionis q̄ tibi
apparuit ante paululū. **Q**uam
vidisti lugētē inchoasti cōso-
lari eam: nūc aut iam speciem
mulieris nō vides. sed apparui-
t tibi ciuitas edificari: et quo-
niam enarrabat tibi de casu fi-
lij sui. **H**ec absolutio est. **H**ec
mulier quā vidisti hec syon: et
quā dixit tibi q̄: et nūc aspicias
ut ciuitatē edificatā. **E**t quā dix-
it tibi quia sterilis fuit ānis tri-
ginta: p̄ qd erāt āni scilicet tri-
ginta quādo non erāt in ea ad-
huc oblatio ablata. **E**t factū ē
post annos triginta edificauit
salomon ciuitatē et obtulit ob-
lationes: tūc fuit quādo pepe-
rit sterilis filiū. **E**t q̄ tibi dixit
quā nutriuit eum cum labore h̄
erat habitatio in iherlm. **E**t quā
dixit tibi q̄ filius meus veniēs
in suo thalamo mortuus esset
et cōtigisset ei casus: hoc erāt q̄
facta est ruina iherlm. **E**t ecce vi-
disti similitudinē ei⁹: et quā fi-
liū lugeret inchoasti consolari

eam: et de hijs que cōtingerūt hī
erāt tibi aperiēda. **E**t nūc vider
altissimus quī ex animo cōtrīs-
tatus es: et quī ex toto corde pa-
teris pro ea: ostendit tibi clari-
tatem glorie eius: et pulcritudi-
nem decoris eius. **P**ropterea
enī dixi tibi: ut maneres ī cāpo
ubi domus nō ē edificata. **V**idē-
bam enī ego quī altissim⁹ in-
cipiebat tibi ostendere hec: ppe-
rea dixi tibi ut venires ī agrū
ubi nō est fundamētū edificij.
Nec enī poterat op⁹ edificij ho-
minis sustineri ī loco: ubi in-
cipiebat altissimī ciuitas oste-
di. **T**u ergo noli timere neq; ex-
pauescat cor tuū: sed īgredere
et vide splēndorem et magnitu-
dinē edificij. quātū capax est tibi
visu oculos videre: et post hī
audies quātum caput auditus
auriū tuarū audire. **T**u enī be-
atus es p multis: et vocatus es
apud altissimū. sicut et pauci.
Nocte autē que ī crastinū futu-
ra est manebis hic: et ostendet
tibi altissim⁹ eas visiones sup-
morū que faciet altissim⁹ hīs
qui habitāt sup frām a nouis-
simis dieb; **E**t dormiui illam
noctem et aliā: sicut dixerat mi-
hi. **E**t vidi **XI** rhi.
somnia: et ecce ascendebat
de mari aquila cui erāt duode-
cim ale pennas: et capita tria.

Et vidi: et ecce expādebat alas
suas in oēm frām: et omēs vē-
ti celi insufflabāt ī eā et collige-
bant. **E**t vidi: et de pennis eius
nascebant cōtrarie penne: et ip-
se fiebat in pēnaculis minutis
et modicis. **N**am capita eius
erant quiescētia: et dimidiū ca-
put erat manus aliorū capitū:
sed ipa quiescebat cū eis. **E**t vi-
di: et ecce aquila volauit in pē-
nis suis: et regnauit sup terrā
et sup eos qui habitāt in ea. **E**t
vidi quī subiecta erāt ei oīa sū-
celo: et nemo illi cōtradicebat:
neq; unus de creatura que ē su-
per frām. **E**t vidi: et ecce surrexit
aquila sup ungues suos: et mi-
sit vocē pennis suis dicens. **N**o-
lite omēs siml vigilare: dormi-
te unusquisq; ī loco suo: et p tē-
pus vigilate. **C**apita autē ī no-
uissimo seruētur. **E**t vidi: et ecce
vox nō exibat de capitib; eius:
sed de medietate corporis eius.
Et numeravi cōtrarias pēnas
eius: et ecce ipse erāt octo. **E**t vi-
di: et ecce a dextera parte surrex-
it una penna: et regnauit sup
omnē frām. **E**t factū est cū reg-
naret. venit ei finis: et nō appa-
ruit locus ei⁹: et sequens resur-
regit et regnabat. **N**ō multū te-
nuit temp⁹. **E**t factū ē cū regna-
ret: et veniebat finis ei⁹ ut non
appareret sicut prior: et ecce vox

m.

emissa est illi dicens. **A**udi tu quod tanto tempore tenuisti terram. **H**ec annuncio tibi antequam incipias non apparere. **N**emo post te tenebit tempus tuum: sed nec dimidium eius. **E**t leuabit tertia: et tenuit principatum sicut et potes: et non apparuit et ipsa. **E**t sic contingebat omnibus alijs singulati principatum gerere: et iterum nusquam comparere. **E**t vidi: et ecce in tempore. sequentes penne erigebant a dextera prece ut teneret et ipse principatum: et ex hijs erat qui tenebant: sed tamen statim non comparerebant: nam et aliquae ex eis erigebant: sed non tenebant principatum. **E**t vidi post haec: et ecce non disparuerunt duodecim penne et duo penacula: et nichil superat in corpore aquile nisi duo capita quiescentia et sex penacula. **E**t vidi: et ecce sex penaculis diuise sunt due: et manserunt sub capite quod est ad dexteram prece. **N**am quatuor manserunt in loco suo. **E**t vidi: et ecce hec subalares cogitabant se erigere: et tenere principatus. **E**t vidi: et una erecta est: sed statim non disparuit. **E**t secundo velocius quam potes non comparuerunt. **E**t vidi: et ecce due qui superauerunt apud semetipsas cogitabant et ipse regnare: et in eo cum cogitarent. ecce unum quiescentium capitulum quod erat medium euigilabat. **H**oc enim erat duorum capitulum

maius. **E**t vidi quoniam completa sunt duo capita secundo: et ecce conuersum est caput cum hijs qui cum eo erant: et comedit duas subalares qui cogitabant regnare. **H**oc autem caput preterterruit omnem terram: et dominabatur in ea hijs qui habitant terram cum labore multo: et potentatum tenuit orbis terrarum super omnes alas que fuerunt. **E**t vidi post hec: et ecce medium caput subito non comparuit: et hoc sicut ale. **S**uperauerunt autem duo capita: qui et ipsa sibi regnauerunt super terram: et super eos qui habitant in ea. **E**t vidi: et ecce deuorauit caput a dextera prece illud quod a leua. **E**t audiui vocem dicentem michi. **C**onspice contra te: et considera quod vides. **E**t vidi: et ecce sicut leo concitatus de silua rugiens: et vidi quoniam emittebat vocem hominis ad aquilam. **E**t dixit dicens. **A**udi tu. et loquar ad te: et dicit altissimus tibi. **N**onne tu es qui superasti de quatuor animalibus que fecerant regnare in seculo meo: et ut per eos veniret finis temporis eorum. **E**t quoniam ueniens deuorauit omnia animalia que fuerunt. et potentatum tenuit seculum cum tremore multo. et omnem orbem cum labore pessimo: et inhabitauit tot temporibus orbem terrarum cum dolo. **E**t iudicasti terram non cum ueritate. **T**ribulasti enim

maſueros ⁊ leſiſti quieſcentes: ⁊
dilexiſti mendaces et deſtruxiſti
habitationes eorū qui fructifi-
cabāt: ⁊ humiliſti muros co-
rum qui te nō nocuerūt. Et al-
cendit cōtumelia tua ad altissi-
mū: et ſupbia tua ad fortē. Et
reſpexit altiffim⁹ ſuperba tēpo-
ra: ⁊ ecce finita ſūt: ⁊ ſcelera ei⁹
ōpleta ſūt. Propterea non ap-
pareas tu aquila ⁊ ale tue hor-
ribiles et pennacula tua peſſi-
ma. et capita tua maligna. et
ungues tui peſſimi. et omne
corpus tuū vanū: ut refrigeretur
oīs terra. et reuertat liberata
de tua vi: ⁊ ſperet iudiciū ⁊ miſe-
ricordiā ei⁹ q̄ fecit eā. **XII**

Et factū ē dum loqueret⁹ le-
o verba h̄ ad aquilā: ⁊ vi-
di et ecce q̄ ſuperauerat caput
⁊ non comparuerūt quatuor
ale ille que ad eū trāſierūt et e-
recte ſunt ut regnarent: et erat
regnū eorū egile. ⁊ tumultu ple-
nū. Et vidi: et ecce ip̄a nō appa-
rebāt: ⁊ omne corpus aquile in-
tendebat: ⁊ repaueſcebat terra
valde. Et ego a tumultu ⁊ excef-
ſu mentis et a magno timore
vigilaui: et dixi ſpirituū meo.
Ecce tu p̄ſtitisti michi h̄: in eo
q̄ ſcrutaris vias altiffimi. Ec-
ce adhuc fatigat⁹ ſū animo. ⁊
ſpiritu meo iualidus ſum val-
de: ⁊ nec modica ē in me virtus

a multo timore q̄ repaui noc-
te hac. Nūc ergo orabo altissi-
mū: ut me confortet uſq; in finē.
Et dixi. Dñator dñe ſi inueni ḡ-
tiā ante oculos tuos. ⁊ ſi iuſtifica-
tus ſum apud te pre multis. et
ſi certe alcendit dēpratio mea a-
te faciem tuā. cōforta me et of-
tende ſeruo tuo michi interpra-
tionē et diſtinctionē viſus hor-
ribilis hui⁹: ut pleniffime cōſo-
leris aīam meam. Dignū enī
me habuiſti: oſtendere michi tē-
porū nouiffima. Et dixit ad me.
Hec eſt inſcriptio viſionis hu-
ius. Aquilā quā vidisti alſcen-
dentē de mari: hoc eſt regnū qd̄
viſum eſt in viſione danieli ſc̄i
tuo. Sed nō eſt illi inſcriptatū:
qm̄ ego nūc tibi inſcriptor. Et
ce dies veniūt: et eſurget reg-
nū ſup̄ fr̄a: et erit timor atrocior
oīm regnorū que fuerūt ante eū.
Regnabūt aut in eo reges du-
odecim. unus poſt unū. Nam
ſc̄dus incipiet regnare: ⁊ ip̄e re-
nebit ampli⁹ tēpus pre duode-
cim. Hec eſt inſcriptatio duode-
cim alarū quas vidisti. Et quā
audiſti vocem que locuta ē nō
de capitib; eius eſcuntē ſed de
medio corpe ei⁹: h̄ ē inſcriptio.
Qm̄ poſt tempus regnū illius
naſcent cōtenciones nō modi-
ce: et periclitabit⁹ ut cadat ⁊ nō
cader tūc: ſed iterū conſtituet in

mi.

suū inicuū. Et quoniam vidisti
subalares octo coherētes alis
eius: hec est interpretatio. **E**sur-
gent in ipso octo reges quorū e-
runt tempora leuia et anni citati:
et duo quidē ex ipsis periet. Ap-
propinquante autē tempe medi-
o. quatuor seruabūt in tempe
cum incipiet appropinquare tem-
pus ei⁹ ut finiat. Due uō in
finē seruabūt. Et quā vidisti
tria capita quiescētia: hec est inter-
pretatio. In nouissimis eius sus-
citabit altissim⁹ tria regna: et
reuocabit in ea multa et domi-
nabūtur terrā et qui habitāt ī
ea: cum labore multo sup oēs
qui fuerūt ante hos. **P**ropter
hoc ipsi vocati sunt capita aq-
le. **I**sti enī erūt q̄ recapitulabūt
impietates ei⁹ et qui p̄ficiēt no-
uissima eius. Et quā vidisti ca-
put manus nō apparēs: hec est
interpretatio eius. Quā unus ex
eis super lectū suū moriet⁹: et ta-
men cum tormētis. Nam du-
o qui p̄seuerauerūt: gladius e-
os comedet. **U**ni⁹ enī gladius
comedet qui cū eo: sed tamē h
gladio in nouissimis cadet. Et
quā vidisti duas subalares tra-
icientes sup caput quod est in
dextera p̄re: hec est interpretatio.
Hī sunt quos seruauit altis-
simus in finē suū: hoc ē regnū
egile et turbationis plenū. **S**i

tut vidisti et leonē quē vidisti de
silua euigilātem et rugiētem et
loquentē ad aquilā et arguen-
tem eā. et iniusticias ipius per
oēs sermones eius sicut audis-
ti: hic est ventus quem seruauit
altissim⁹ in finem ad eos et im-
pietates iporū: et arguet illos et
incutiet corā ipsis scerptiones
eorū. **S**tatuēt enī eos in iudici-
um uiuos: et erit cū arguerit e-
os: tūc corripiet eos. Nam res-
dūū pplm meū liberebit cū mi-
seria. qui saluati sūt sup fines
meos: et iocūdabit eos quoad-
uq; ueniet finis dies iudicii de
quo locut⁹ sum tibi ab initio.
Hoc somniū qd̄ vidisti: et hec i-
nterpretationes. Tu ergo solus
dign⁹ fuisti scire altissimū secre-
tum hoc. **S**cribe ergo omnia
ista ī libro q̄ vidisti. et pone ea
in loco abscondito: et docebis
ea sapiētes de p̄plo tuo: quorū
corda scis posse capere et serua-
re secreta hec. Tu autē adhuc su-
stine hic alios dies septem: ut
tibi ostendat quicquid uisum
fuit altissimo ostendere tibi. Et
profectus est a me. Et factū est
cum audisset omīs p̄pls quā p̄-
trāsierūt septē dies et ego non
fuissem reuersus in ciuitatem:
et cōgregauit se omīs a mini-
mo usq; ad maximū et uenit ad
me: et dixerunt michi dicentes.

Quid peccauimus tibi: et quid iniuste egimus in te qui derelinquas nos. sedisti in loco hori: Tu enim nobis superes solus rex omnibus populis sicut botrus de vinea: et sicut lucerna in loco obscuro: et sicut portus et nauis saluata a tempestate. Aut non sufficiunt nobis mala que contingunt? Si ergo tu nos derelinqueris: quanto nobis erat melius si essemus succensi et nos cum incendio syon. Nec enim nos meliores sumus eorum qui ibi mortui sunt. Et plorauerunt voce magna. Et respondi ad eos et dixi. Confide israel: et noli tristari tu domus iacob. Est enim memoria vestri coram altissimo: et fortis non est oblitus vestri in temptatione. Ego enim non dereliqui vos neque recessi a vobis: sed veni in hunc locum ut deprecarer per desolationem syon: ut quererem misericordiam pro humilitate sanctificationis vestre. Et nunc ite unusquisque vestrum in domum suam: et ego veniam ad vos post dies istos. Et perfectus est populus sicut dixi ei in ciuitate. Ego autem sedi in campo septem diebus sicut michi mandauit: et manducauam de floribus solummodo agri: de herbis facta est esca michi in diebus illis.

XIII

Et factum est post dies septem: et somniaui somnum nocte.

Et ecce de mari ventus resurgebat: ut turbaret omnes flumines eius. Et vidi: et ecce conuallescebat ille homo cum milibus celi: et ubi vultum suum vertebat ut consideraret tremebat omnia que sub eo videbantur: et ubicumque egrediebatur vox de ore eius ardebat omnes qui audiebant voces eius sicut quiescit terra quando senserit ignem. Et vidi post hec: et ecce congregabatur multitudo hominum quam non erat numerus de quatuor ventis celi: ut debellarer hominem qui ascenderat de mari. Et vidi: et ecce sibi in seipso sculpserat monumentum magnum: et volauit super eum. Ego autem quesivi videre regionem vel locum unde sculptus esset mons: et non potui. Et post hec vidi: et ecce omnes qui congregati sunt ad eum ut repugnarent eum timebant valde: tamen audiebant pugnare. Et ecce ut vidit impetum multitudinis venientis: non leuauit manum suam neque frammam tenebat: neque aliquid vas bellicosum: nisi solummodo ut vidi. quem emisit de ore suo sicut flatum ignis: et de labiis eius spiritus flammæ: et de lingua eius emittebat scintillas et tempestates: et commixta sunt omnia simul hic flatus ignis et spiritus flammæ: et multitudo tempestatis: et cecidit super multitudinem in im-

ms.

petu que parata erant pugnare
et succendit omnes: ut subito ni-
hil videret de innumerabili mul-
titudine. nisi solummodo pulvis
et fumus odor. Et vidi: et existimavi.
Et post hec vidi ipsum hominem de-
scendentem de monte et vocantem
ad se multitudinem aliam pacificam:
et accedebat ad eum vultus ho-
minum multorum quorundam gauden-
tium. quorundam tristantium: aliqui
vero alligati: aliqui adductes
ex eis qui offerebantur. Et egro-
taui a multitudine paucis: et
repergefactus sum: et dixi. Tu
ab initio demonstrasti seruo tu-
o mirabilia ista: et dignum me ha-
buisti ut susciperes deprecationem
meam: et nunc demonstra michi ad-
huc interpretationem somnii huius.
Sicut enim existimo in sensu meo:
ut qui derelicti fuerunt in diebus il-
lis. Et multo plus ut hiis: qui
non sunt derelicti. Qui enim non
sunt derelicti tristes erant. Intel-
ligo nunc que sunt reposita in
novissimis diebus: et occurrerent eis:
sed ex hiis qui derelicti sunt. Prop-
ter hoc venerunt enim in pericula
magna. et necessitates multas:
sicut ostendunt somnia hec. At
tamen facilius est periclitatem
venire in hunc quam pertransire sicut
nubem a seculo: et nunc videre qui
contingunt in novissimo. Et re-
spondit ad me: et dixit. Et visi-

onis interpretationem dicam tibi:
et de quibus locutus es adaperiam
tibi. Quia de hiis dixisti qui dere-
licti sunt: ista est interpretatio. Qui
aufert periculum illo tempore: hic
se custodivit. Qui in periculo in-
ciderunt: hi sunt qui habent opera
et fidem ad fortissimum. Scito er-
go: qui magis beatificati sunt
qui derelicti: super eos qui mortui
sunt. Hec interpretationes visio-
nis. Quia vidisti virum ascenden-
tem de corde maris. ipse est quem
conservat altissimus multis tempo-
ribus: qui per semetipsum liberabit
creaturam suam: et ipse disponet qui
derelicti sunt. Et qui vidisti de ore
eius egredere ut spiritum et ignem et
tempestatem: et qui non tenebat
frumentum neque vas bellicosum:
corrupit enim impetus eius multitudinem
que venerat expugnare eum: hec est interpretatio. Ecce dies
veniunt quando incipiet altissimus
liberare eos que super terram sunt:
et veniet in recessu mentis super
eos qui inhabitant terram. Et alii
alios cogitabunt debellare:
civitas civitatem et locus locum. et
gens adversus gentem: et regnum
adversus regnum. Et erit cum fuerit
hec: et continget signa que ante
ostendi tibi: et tunc revelabit filius
in cuius: quem vidisti ut virum
ascendentem. Et erit quando audie-
rint omnes gentes vocem eius: et

derelinquet unusquisque in regi-
one sua bellum suum quod habet
ad alterutrum: et colligetur in unum
multitudo innumerabilis sicut
volentes venire et repugnare ei.
Ipe autem stabit super cacumen mon-
tis syon. **S**yon autem veniet: et os-
tendetur omnibus parata et edifi-
cata sicut vidisti mentem sculpti-
sime manibus. **I**pe autem filius meus
arguet que adinvenierunt gentes
impietates eorum has: que repel-
tati appropinquerunt propter ma-
la cogitamenta eorum et cruciame-
ta quibus incipient cruciari quod as-
simulate sunt flamme: et perdet
eos sine labore. per legem quod ig-
ni assimilata est. **E**t quam vidisti
eum colligentem ad se aliam mul-
titudinem pacificam: hec sunt decem-
tribus que captivae facte sunt de fe-
ra sua in diebus iosie regis quem
captivum duxit salmanasar rex
assiriorum. et transtulit eos trans
flumen: et translati sunt in fram
alia. **I**psi autem sibi dederunt consili-
um hoc ut dereliquerent multitudi-
nem gentium: et perficeretur in ulterio-
re regionem ubi nunquam inhabi-
tauit genus humanum: vel ibi ob-
servare legitima sua que non
fuerant servantes in regione sua.
Per introitus autem angustos
fluminis eufraten introierunt. **F**e-
cit enim eis tunc altissimus signa
et statuit venas fluminis usque

quo transiret. **P**er eam enim regi-
onem erat via multa itineris an-
ni unius et dimidii: nam regio
illa vocatur arlareth. **T**unc inha-
bitaverunt ibi usque in novissimo
tempe: et nunc iterum cum reperit
venire. iterum altissimus statuet
venas fluminis ut possint transire:
propter hec vidisti multitudinem
cum pace. **S**ed et quod derelicti sunt
de populo tuo: hi sunt qui inveniun-
tur intra terminum meum. **F**actum
erit ergo quando incipiet perde-
re multitudinem earum quod collede sunt
gentes: proteget eos qui super-
averunt populum: et tunc ostendet eis
multa plurima portenta. **E**t dixi
ego. **D**ominatores domine hoc michi os-
tende: propter quod vidi virum ascen-
dentem de corde maris. **E**t dixit
michi. **S**icut non potes hec in-
scrutari vel scire quod sunt in pro-
fundo maris: sic non poterit
quisque super fratem videre filium me-
um. vel eos que cum eo sunt.
nisi in tempe dici. **H**ec est inter-
pretatio somnii quod vidisti: et propter
quod illuminatus es hic solus.
Dereliquisti enim tuam: et circa me-
am vacasti legem et quesisti. **D**i-
tavi enim tuam disposuisti in sapi-
entia: et sensum tuum vocasti ma-
tricem. **E**t propter hoc ostendi tibi
merces apud altissimum. **E**rit enim
post alios tres dies ad te alia
loquar: et reponam tibi gravia

.m.

et mirabilia. Et perfectus sum et
transi in campum: multum glori-
ficans et laudans altissimum de
mirabilibus que per tempus fa-
ciebat: et qui gubernat ipsum et
que sunt in temporibus illata. Et
sed i ibi tribus diebus. **XIII**

Et factum est tertio die: et ego
sedebam super quercum. Et ec-
ce vox egrediens contra me de rubo
et dixit. Eldra eldra. Et dixi. Ec-
ce ego domine. Et surrexi super pedes
meos. Et dixit ad me. Reuelas
reuelatus sum super rubum. et lo-
cutus sum moysi quando populus
meus seruiebat in egipto: et misi
eum et eduxi populum meum de egipto.
et adduxi eum super montem syna: et
detinebam eum apud me diebus mul-
tis: et enarraui ei mirabilia mul-
ta. et ostendi ei temporis secreta
et finem: et precepi ei dicens. Hec in
palam facies uerba: et hec abscon-
des. Et nunc tibi dico signa que
demonstrauit: et somnia que uidisti
et interpretationes quas tu ui-
disti in corde tuo. reponne ea. tu
enim recipieris ab omnibus conuer-
tis residuus cum consilio meo et cum
similibus tuis: usquequo finian-
tur tempora. Quia seculum perdidit
iuuentutem suam: et tempora appro-
pinquant senescere. Duodecim ei
partibus diuisum est seculum: et ter-
tierunt eius decima et dimidium de-
cime partis supersunt autem eius

post medium decime partis. Nunc
ergo dispone domum tuam. et cor-
ripe populum tuum et consolare humi-
les eorum: et renuncia iam corrup-
tele et dimitte abs te mortales
cogitationes: et pice abs te po-
dera humana et egue te iam in-
firmam naturam: et reponne in unam
partem molestissima tibi cogi-
tamenta: et festina: transigrare
a temporibus hiis. Que enim uidisti
nunc contingisse mala: iterum horum
deteriora faciet. Quantum enim in-
ualidum fiet seculum a senectute:
tantum multiplicabuntur super inha-
tantes mala. Prolongauit enim se
magis ueritas: et appropinqua-
uit mendacium. Jam enim festinat
uenire quod uidisti uisionem. Et cum
dixi: et dixi coram te domine. Ecce et ego
abibo sicut precepisti michi: et
corripiam presentem populum. Qui autem
iterum nati fuerint: quis commoue-
bit. Positum est ergo seculum in te-
nebris: et qui inhabitant in eo si-
ne lumine. Quia lex tua incensa
est: propter quod nemo scit que a te
facta sunt uel que incipient ope-
ra. Si enim inueni in te gratiam: im-
mitte in me spiritum sanctum: et
scribam omne quod factum est in secu-
lo ab initio que erant in lege tua
scripta. ut possint homines inue-
nire semitam: et qui uoluerint ui-
uere in nouissimis uiuant. Et re-
spondit ad me: et dixit. Vade

congrega populum. et dices ad eos:
 ut non querat te diebus quadra-
 ginta. Tu autem para tibi buxos
 multos: et accipe tecum sarcam
 dabriam. selemnam. echamum. et ali-
 el. quique hos: qui parati sunt
 ad scribendum velociter. Et venies
 huc: et ego accendam in corde tuo
 lucernam intellectus: que non ex-
 tinguetur quo ad usque finiatur
 quam incipies scribere. Et tunc perfectis
 quedam palam facies: quedam sapi-
 entibus absconite trades. In tras-
 tinum enim hac hora incipies scri-
 bere. Et perfectus sum sicut michi
 precepit: et congregavi omnem po-
 pulum: et dixi. Audi israel verba haec.
 Peregrinati sunt patres nostri ab
 initio in egipto: et liberati sunt in-
 de: et acceperunt legem vite quam
 non custodierunt. quam et vos
 post eos transgressi estis: et data
 est vobis terra in sortem et terra
 syon: et patres vestri et vos iniqui-
 tatem fecistis. et non servastis vi-
 as quas precepit vobis altissi-
 mus: et iustus iudex cum sit. abs-
 tulit a vobis in tempe quod dona-
 verat. Et nunc vos hi estis: et fratres
 vestri introsum vestrum sunt. Si er-
 go imperaveritis sensum vestrum: et
 erudieritis cor vestrum. vivum conser-
 vati eritis: et post mortem miseri-
 cordiam consequimini. Iudicium
 enim post mortem veniet. quan-
 do iterum reviviscemus: et tunc ius-

torum nomina parebunt: et in-
 pios facta ostendit. Ad me igitur
 nemo accedat nunc: neque req-
 rat me usque dies quadraginta. Et
 accepi quique viros sicut manda-
 vit michi: et perfecti sumus in tra-
 stinum: et mansimus ibi. Et fac-
 tus sum in trasstinum. et ecce vox
 vocavit me dicens. Esdra ape-
 ri os tuum: et bibe quo te potave-
 ro. Et apertus os meum: et ecce calix
 plenus porrigebatur michi. Hoc
 erat plenum sicut aqua: color autem
 eius ut ignis similis. Et accepi
 et bibi: et in eo cum bibissem cor
 meum cruciabat intellectum: et im-
 pedus meum increcebat sapientia.
 Nam spiritus meus conserva-
 batur memoria. Et apertum est os
 meum: et non est clausum ampli-
 us. Altissimus dedit intellectum
 quique viris: et scripserunt que di-
 cebantur excessiones nostras: quas
 non sciebant. Nocte autem mandu-
 cabant panem: ego autem per diem
 loquebar: et per noctem non tace-
 bam. Scripti sunt autem per qua-
 draginta dies libri ducentiqua-
 tuor. Et factum est cum comple-
 visset quadraginta dies: locutus est
 altissimus dicens. Priora quam scrip-
 sisti in palam pone. et legant
 digni et indigni: novissimos
 autem septuaginta conservabis: ut
 tradas eos sapientibus de populo tu-
 o. In hiis enim est vena intellectus

.m.

et sapientie fons: et scientie flu-
E me. Et feci sic. **XV**
 ecce loquere in aures plebis
 mee sermones prophetie quos in-
 misero in os tuum dicit dominus: et
 fac ut in carta scribatur. qui fi-
 deles et veri sunt. Ne timeas a
 cogitationibus adversum te: nec
 turbat te incredulitates dicenti-
 um: qui omnis incredulus in incre-
 dultate sua morietur. Ecce ego in-
 duco dicit dominus super orbem ter-
 rarum mala. gladium et famem et
 mortem et interitum: propter quod su-
 perpolluit iniquitas omnem terram:
 et adimpleta sunt opera nomi-
 na illorum. Propterea dicit dominus.
 Jam non silebo de impietatibus
 eorum qui irreligiose agunt: nec sus-
 tinebo in hijs que inique rece-
 rent. Ecce sanguis innocuus et
 iustus clamat ad me: et ante ius-
 torum clamant plerumque. Vindi-
 ctas vindicabo illos dicit dominus: et
 accipiam omnem sanguinem innocui-
 um ex illis ad me. Ecce populus
 meus quasi gregem ad occisionem
 ducit: iam non pariar illum ha-
 bitare in terra egypti: sed educam
 eum in manu potentis et brachio
 excelso. Et prout plaga sicut
 prius: et corrumpam omnem fructum
 eius. lugebit egyptus et fundamenta
 eius: plaga verberata et cas-
 tigatione quas inducet ei deus.
 Lugebunt cultores operantes ter-

ram: qui deficient semina eorum
 ab ordine et gradine et a sidere
 terribili. De seculo et qui habi-
 tant in eo: quia appropinqua-
 vit gladius et contritio eorum: et
 resurget gens super gentem ad
 pugnam et rumphea in manibus
 eorum. Erunt enim inconstabilitio ho-
 minibus: et alij alijs inualescen-
 tes non curabunt regem suum et prin-
 cipes: vie gestorum suorum in potentia
 sua. Occupasset enim homo in ci-
 vitate ire: et non poterit. Prop-
 ter superbiam enim eorum civitates
 turbabuntur: domus reteretur:
 homines metuent. Non miserebitur
 homo proximum suum ad iracundiam
 faciendum domos eorum in gladium:
 ad diripiendas substantias e-
 orum propter famem panis. et tribu-
 lationem multam. Ecce ego con-
 uoco dicit deus omnes reges terre
 ad me verendum qui sunt ab ori-
 te et ab austro. ab euro et a liba-
 no ad convertendos in se: et red-
 dere quod dederunt illis. sicut faciunt
 usque hodie electis meis: sic faci-
 am et reddam in sinu eorum. Hec
 dicit dominus deus. Non parcat de-
 terra mea super peccatores: nec cessa-
 bit rumphea super effundentes
 sanguinem innocuum super fructum.
 Erunt ignis ab ira eius. et deuor-
 auit fundamenta terre: et peccatores
 quasi stramentum incensum. De eis
 qui peccant: et non observant man-

data mea dicit dñs. **N**ō pram
illis. **D**ilcedite filij a potestate:
nolite cōtaminare sanctificati-
onem meā: quī novit dñs oēs
qui delinquūt in illū. **P**ropte-
rea tradidit eos ī mortē ⁊ ī occi-
sionē. **I**am enī venerūt sup or-
bem terrarū mala: et manebitis
in illis. **N**on enī liberabit vos
deus: ppter qđ peccastis in eū.
Ecce visio: ⁊ horribilis ⁊ facies
illi⁹ ab oriēte. **E**t egredietur natiōes
draconū arabū in currib; ml-
tis: ⁊ sicut flatus. eorū numer⁹
fertur super terram: ut iam time-
ant ⁊ trepident omēs qui illos
audient carmonib; insanientes
in ira: et egredietur ut apri de silua
et adueniēt in virtute magna:
et cōstabūt ī pugna cum illis:
et vastabūt portionē fr̄e assiri-
orum. **E**t post hec supualescēt
dracones. natiuitatis sue me-
mores: et cōuertent se cōspirā-
tes in virtute magna ad perse-
quendos eos. **N**ō turbabūtur
⁊ silebūt in virtute illorū: ⁊ cōu-
tent pedes suos in fugam: ⁊ a
fr̄itorio assiriorū sublestor ob-
sident eos: ⁊ cōsumet unū ex il-
lis: et erit timor et tremor in ex-
ercitu illorū. et cōtentio in regē
ip̄orū. **E**cce nubes ab oriente et
a septentrione usq; meridianū:
et facies earum horrida valde
plena ire et procelle. **E**t collidēt

se invicē: ⁊ collidēt sydus copio-
sum sup terram et sydus illorū.
Et erit sanguis a gladio usq;
ad ventrē: et fum⁹ hominis usq;
ad substramen cameli. **E**t erit ti-
mor ⁊ tremor mltus sup terrā:
et horrebūt qui videbūt iram il-
lam: et tremor apphendet illos.
Et post hec mouebūtur nimbi
copiosi a meridiano et septentri-
one: ⁊ portio alia ab occidente.
Et sup iualescēt v̄eti ab oriēte
et recludēt eam: et nubē quam
suscitauit in ira: ⁊ sydus ad fa-
ciendam exterritationē ad oriē-
talem ventū ⁊ occidentem. viola-
bit. **E**t exaltabūt nubes mag-
ne et valide plene ire et sydus.
ut exerceant oēm terram ⁊ inha-
bitātes eam: et infundēt super
oēm locū altū. et eminentem sy-
dus terribile. ignem et grandī-
nem et rumpheas volantes. ⁊
aquas multas: ut etiā impleā-
tur omēs campi ⁊ omnes ciui-
plitudine aquarū multarū.
Et demolietur ciuitates et mu-
ros et mōtes et colles et ligna
siluarū: et fenu pratorū ⁊ frumē-
ta eorū. **E**t transibūt cōstantes
usq; babilonem et exerceēt eā:
cōuenient ad ip̄am ⁊ circuibāt
eū: et effundēt sydus ⁊ omnem
iram sup eam. **E**t subibit pul-
uis et fum⁹ usq; in celū: et om-
nes in circuitu lugebūt eā: et q̄

.mj.

sub ea remanserint seruiunt hijs
q̄ exeteruerūt. Et tu asia cōcoris
in spem babilonis. et gloria p-
sone eius: ut tibi misera. ppter
qd̄ assimilasti ei et ornasti filias
tuas in fornicatione ad placē-
dum et glorandū in amatori-
bus tuis qui tecū cupierūt sem-
per fornicari. **O**diibile imitata
es i omibz opibz ei et i aduen-
tionibz eius: ppter ea dicit deus.
Immittā tibi mala: viduitatē
paupertatem et famem et gladi-
um et pestem ad deuastandas do-
mus tuas a violatione et mor-
te et gloria virtutis tue. **S**icut
flos siccabit cū exsurgat ardor
qui emissus est sup te: infirma-
beris ut paupcula plagata et
castigata a mulieribus ut nō
possint te suscipere potētes et a-
matores. **N**ūquid ego sic zela-
bo te dicit dñs. nisi occidisses
electos meos i omni tempe exal-
tās percussione manū: et dicens
sup mortem eorū cum febricata
esses. et orna speciem vultū tui:
Merces fornicationis tue in si-
nu tuo: ppter hoc redditionē ac-
cipies. **S**icut facis electis meis
dicit dñs. sic faciet tibi deus: et
tradat te in malū. **E**t nati tui
fame iterient: et tu rumphea ca-
des et ciuitates tue conterent: et
omnes tui in campo gladio ca-
dent. **E**t q̄ sunt in montibz fame

peribūt: et mādurabūt carnes
suas et sanguinē bibēt a fame
panis et siti aque. **I**nfelix p ma-
ria venies: et rursum accipies
mala. **E**t intransitu allident ci-
uitatē oriosam: et exeterent ali-
quā portionē terre tue. et ptem
glorie tue exeterminabunt: rur-
sum reuertentes cōuersam. **E**t
demolita eris illis pro stipula:
et ipi erūt tibi ignis: et deuora-
būt te et ciuitates tuas. frant tu-
am. et mōtes tuos: omnes sil-
uas tuas et lignū fructiferū ig-
ni cōburent. **F**ilios tuos capti-
uos ducēt: et censum tuū in pre-
dam habebūt: et gloriā faciei
tue exeterminabūt. **XVI**

Ut tibi babilon et asia: ut
tibi egipte et siria. **P**reci-
gite vos saccis et cilicijs. et plā-
gite filios vros et dolere: quo-
niā appropinquauit dñs vester.
Immissus est vobis gladi-
us: et quis est qui aūtāt illum:
Immissus est in vobis ignis: et
quis est qui exstinguat illū: **I**mi-
ssa sunt vobis mala: **E**t q̄s
est qui repellat ea: **N**ūquid re-
pellit aliquis leonē elurientem
in silua: aut exstinguet ignē in
stipula. mox quādo reperit ar-
dere: **N**ūquid repellat aliquis sa-
gittā a sagittario forti missā:
Dñs fortis imittit mala: et q̄s
ē qui repellat ea: **E**st ignis ex-

iracundia eius: **E**t quis est qui
 resistat ei: **T**horus erit: et quis
 non timebit: **T**onabit: et quis
 non pauebit: **D**ñs comminabit:
 et quis non funditus steretur
 a facie ipsius: **T**erra tremuit et
 fundamenta eius: mare fluctuat
 de profundo: et fluctus eius dis-
 turbabuntur: et pisces eius a fa-
 cie dñi et a gloria virtutis ei:
 quia fortis de terra ei: qui arcum ten-
 dit: sagitta ei: acuta quam ab ipso
 mittuntur: non deficient cum repe-
 rint mitti in fines terre. **E**cce mit-
 tuntur mala et non revertetur: do-
 nec veniat super terram. **I**gnis luc-
 renditur: et non extinguetur donec
 consumat fundamenta terre. **Q**uæ-
 admodum non redit sagitta
 missa a valido sagittario: sicut
 non revertentur mala que missa
 fuerint in terram. **D**e michi ve-
 nichi. **Q**uis me liberabit in illis
 diebus: **I**niciu dolor et multi ge-
 mitus: iniciu famis et multi in-
 teritus: iniciu bellos et formida-
 bunt potestates: iniciu malorum:
 et trepidabunt omnes. **I**n hijs quod
 facia cum venerint mala: **E**cce
 fames et plaga et tribulatio et
 angustia missa sunt flagella in
 emendatione: et in hijs omnibus
 se non convertent ab iniquitatibus
 suis: neque flagellorum memores
 erunt semper. **E**cce erit annone vili-
 tas super terram: sic ut putent si-

bi esse directa pater: et tunc ger-
 minabunt mala super terram gla-
 dius fames et magna confusio.
Non fame ei plurimi qui inhabi-
 tant terram interient: et gladius
 perdet ceteros qui superaverunt
 a fame: et mortui sicut stercorea
 proicientur et non erit qui consoletur
 eos. **D**erelinquuntur etiam terra
 deserta: et civitates eius desicient.
Non derelinquet qui colat terram:
 et qui seminet eam. **I**igna dabunt
 fructus: et quis vindemiabit il-
 las: **D**ua matura fiet: et quis cal-
 cabit illam: **E**rit et locus magna
 desertio. **S**uperiet ei homo homi-
 nem videre: vel vocem eius au-
 dire. **R**elinquentur etiam de civitate
 decem et duo de agro qui abscon-
 derint se in densis nemoribus: et
 scissuris petrarum: quæadmodum
 derelinquuntur in oliveto et sin-
 gulis arboribus tres aut quatuor
 olivæ. **A**d sicut in vinea vindemiata
 racemi relinquantur ab
 hijs qui diligenter vineam scrutantur:
 sic relinquetur in diebus illis tres
 aut quatuor scrutantibus domos
 eos in rumphea. **E**t relinquetur
 terra deserta: et agri eius invete-
 rabunt: et via eius et omnes semi-
 te eius germinabunt spinas eo
 quod non transiunt homines per eam.
Iugebunt virgines non habentes
 sponsores: lugebunt mulieres non
 habentes viros: lugebunt filie pa-

in.

rū nō habētes adiutoriū spon-
si earū. In bello consumuntur:
et viri earū in fame exstinguuntur.
Audite vero ista: et cognoscite
ea serui dñi. **Ecce** verbū dñi: ex-
cipite illud ne dñs credatis de q̄-
b; dicit dñs. **Ecce** appropinquāt
mala et nō tardāt. **Quā**dimodū
dū pregnās cū parit in nono
mense filiū suū: appropinquā-
te hora partus eius. ante hora-
dinas vel tres dolores circueū-
ventrē eius: et p̄deunte infante
de ventre non tardabunt uno
pūcto: sic nō morabimur ma-
la ad p̄cundū sup̄ fr̄am: et se-
culum gemit. et dolores circueū-
nebunt illud. **Audite** verbum
plebs mea. **Parate** vos ī pug-
nam: et in malis. sic estote qua-
si aduene fr̄e. **Qui** vendit qua-
si qui fugiat. et qui emit quasi
q̄ p̄ditur. q̄ mercat q̄si q̄ fruc-
tum non capiat: et qui edificat
q̄si nō habitur. **Qui** seminat
quasi qui non metet: sic et qui
vineam putat quasi non vin-
demiaturus. **Qui** nubūt sic q̄si
filios nō facturi: et qui nō nu-
bunt sic quasi vidui: p̄pter qd̄
q̄ laborāt sine causa laborāt.
Fructus enim illorū alienigene
metent: et substāciā illorū rapi-
ent et domos euertēt: et filios e-
orū captiuabūt. quia ī captiui-
tate et fame generāt natos su-

os. **Et** q̄ negotiātur in rapina
quantū diu exornant ciuitate-
et domos suas et possessiones
et p̄sonas suas: tanto magis
adzelabor eos sup̄ p̄cā sua di-
cit dñs. **Quō** zelatur fornicari-
a mulierē ydoneā et bonā valde:
sic zelabit iusticia iniquitatem
cū exornat se et accusat eam in
facie eum venerit qui defendat
requirētem om̄e p̄ccm sup̄ fr̄a.
Propterea nolite silarī ei nec
opibus eius: quā adhuc pusil-
lum et tollet iniquitas a terra:
et iusticia regnabit in vos. **Nō**
dicat p̄ccor se nō peccasse: quā
carbones ignis comburet sup̄
caput eius qui dicit nō peccaui
coram deo et gloria ip̄ius. **Ecce**
dñs cognosceret oīa opa hoīm:
et adinventiones illorū et cogi-
tationes illorū: et corda illorū.
Dixit enī fiat fr̄a et facta ē: fiat
celū et factū est. **Et** in verbo illi-
us stelle fundate sunt: et nouit
numerū stellarū. **Qui** scrutatur
abissum et thesauros illarū: qui
mensus ē mare. et cōceptū ei.
Qui clusit mare in medio aq̄-
rū: et suspendit fr̄a sup̄ aquas
verbo suo. **Qui** extendit celum
quasi camerā. sup̄ aquas fun-
dauit eū. **Qui** posuit in deserto
fontes aquarū: et sup̄ verticem
mōtiū lacus ad emittendū flu-
mina ab eminenti petra: ut po-

taret terram. Qui finxit hominem
et posuit cor suum in medio cor-
poris: et misit ei spiritum vitam et
intellectum et spiritum dei omnipo-
tentis qui fecit omnia: et scrutatur
omnia abscondita in absconditis terre.
Hic novit adinventionem vestram:
et que cogitatis in cordibus vestris
peccantes et volentes occultare
peccata sua. Propter quod dominus scru-
tinando scrutatur omnia opera
vestra: et traducet vos omnes. et
vos confusi eritis cum precesserit
peccata vestra coram hominibus: et iniqui-
tates erunt que accusatores sta-
bunt in die illo. Quid facietis: a
quo abscondetis peccata vestra co-
ram deo et angelis eius? Ecce iudex
deus: timeate eum. Desinite a peccatis
vestris: et obliviscamini iniquitates
vestras iam agere eas in semper-
no: et deus educet vos et libera-
bit de omni tribulatione. Ecce e-
nim incendit ardor super vos tur-
be copiose: et rapiunt quosdam
ex vobis et stabunt ydolis occi-
sos: et qui consenserunt eis erunt il-
lis in derisum et in improperium et
in contumeliam. Erunt enim loci
locus: et in vicinas civitates ex-
surrectio multa super timeantes do-
minum. Erunt quasi insani nemi-
ni preces. ad diripiendum et devas-
tandum adhuc timeantes dominum:
quia devastabunt et deripient sub-
stantias: et de domibus suis eos

ericient. Tunc parebit probatio
electorum meorum: ut aurum quod pro-
batur ab igne. Audite dilecti
mei dicit dominus. Ecce assunt dies
tribulationis: et de his libera-
bo vos. Ne timeatis nec hesite-
tis: quoniam deus dux vester est. Et qui
servat mandata et precepta mea
dicit dominus deus: ne proderent vobis
peccata vestra: ne superleventur se iniqui-
tates vestre. De qui costringunt a
peccatis suis et obteguntur ab ini-
quitatibus suis: quemadmodum a-
ger costringitur a silva et spinis
regit semina eius per quam non
transit homo: et recludit. et mit-
titur ad devoracionem ignis.

*Explicit liber Esdræ quartus.
Incipit prologus in libro tobie*

Thromatio et heli-
odoro episcopis:
ieronimus presbiter
in domino salutem.
Mirari non desino
reactionis vestre instantiam. Ex-
igitis enim ut librum chaldeo ser-
mone descriptum ad latinum stilum
traham: librum utique tobie: quem
hebrei de cathalago divinarum
scripturarum secantes. his qui agy-
ographa memorant mancipa-
runt. Feci satis desiderio vestro:
non tamen meo studio. Arguunt
enim nos hebreorum studia: et impi-
tant nobis contra suum canonem
latinis auribus ista transferre.

Tobias

sed meli⁹ esse iudicans phari-
seoru⁹ displice iudicio. et episco-
poru⁹ iussionib⁹ deseruire: institi-
uit potui. Et quia vicina ē chal-
deor⁹ lingua sermone hebraico:
utriusq⁹ lingue peritissimū lo-
quacē reperies. vni⁹ diei labo-
rem arripui: et quicquid ille mi-
hi hebraicis verbis expressit.
hoc ego accito notario. sermo-
nib⁹ latinis reposui. Oronib⁹
vris mercedē hui⁹ opis cōpen-
sabo: cum gratū vobis didice-
ro me quod iubere estis digna-
ri cōplesse. *Explicit prologus*
Inquit liber Tobie. Cap. I.

Tobias ex tri-
bu et ciuitate
neptalim. q⁹ ē
in superiorib⁹
galilee supra
naalon. post
viā que ducit ad occidentem. ī li-
nistro habens ciuitatē sephet:
cū capt⁹ esset ī dieb⁹ salmana-
sar regis assirior⁹. in captiuita-
te tamē positus viam veritatē
nō deseruit: ita ut omnia que ha-
bere poterat quotidie cōcapti-
uis scib⁹ qui erāt ex ei⁹ genere ī-
periret. Cūq⁹ esset iunior om-
nib⁹ ī tribu neptalim: nichil ta-
mē puerile gessit in ope. Dem-
q⁹ cū irēt omnes ad vitulos au-
reos quos iheroboā fecerat rex
isrl⁹ hic solus fugiebat cōsortia

omn⁹: et p⁹gebat ad iherosolim ad tem-
plū dñi. et ibi adorabat dñm
deū isrl⁹: oīa p⁹matia sua et deci-
mas suas fidelit⁹ offerēs. ita ut ī
scio āno p⁹selitis et aduenis mi-
nistraret omēm decimationē.
Hec et hīs similia scdm legem
dei puerulus obseruabat. Cū
vero fact⁹ fuisset vir accepit ux-
orem ānam de tribu sua: et ge-
nuit ex ea filiū nomē suū ipo-
nens ei: quē ab infātia timere
deū docuit et abstinere ab omī
p⁹co. Igit⁹ dum p⁹ captiuitatem
deuenisset cū uxore sua et filio ī
ciuitatē ninīuen cū omni tribu
sua. et cum omnes ederēt ex cibis
gētilium: iste custodiuit aīam
suā: et nunq⁹ cōtaminat⁹ in es-
cis eor⁹. Et quā memor fuit dñi
ī toto corde suo. Dedit illi de⁹ g-
nā ī cōspectu salmanasar regis:
et dedit illi potestātē quocūq⁹ ve-
let ire: habēs libertatē q⁹cūq⁹ fa-
cere voluisset. Pergebat ergo
p⁹ omes q⁹ erāt in captiuitate: et
monita salutis dabat eis. Cū
aut⁹ venisset in rages ciuitatem
inideor⁹. et ex hīs quib⁹ honora-
tus fuerat a rege habuisset decē
talenta argenti: et cum in mul-
ta turba gēis sui gabelū egen-
tem videret qui erat ex tribu ei⁹:
ib⁹ cirographo dedit illi memo-
ratū pōdus argenti. Post mlt-
tū vero tempis mortuo salma-

nasar rege. cū regnaret semna-
cherib filius eius pro eo. et fili-
os isrl̄ egrosos haberet in spec-
tu suo: tobias pergebat p om-
nem cognationē suā. et solā-
batur eos: diuidebatq; unicui-
q; p ut poterat de facultatibus
suis. Esuriētes alēbat: nudisq;
vestimēta pbebat: et mortuis
atq; occisis sepulturā sollicitus
rehibebat. Deniq; cū reuersus
esset rex semnachērib fugiens a
iudea plagā. quā circa eū fece-
rat deus ppter blasphemā su-
am: et iratus multos occideret
ex filiis isrl̄: tobias sepeliebat
corpora eorū. **A**t ubi nūciatū ē
regi. iussit eū occidi: et tulit om-
nem substantiā eius. Tobias
vero cū filio suo et cū uxore fu-
giēs nudus latuit: qā multi di-
ligebant eum. Post dies vero
quadragintaq; occiderūt re-
gem filij ipius. Et reuersus est
tobias domū suam: om̄isq; fa-
cultas eius. restituta est ei. **II**

Post hec vero cum esset di-
es fest⁹ dñi et factū esset
prandīū bonū in domo tobie:
dixit filio suo. vade et adduc a-
liquos de tribu nr̄a timētes de-
um: ut epulent nobiscū. Cūq;
abisset: reuersus nūciauit ei
vnu ex filiis isrl̄ iugulatū iace-
re in platea. Statimq; exiliens
de accubito suo. relinques prā-

diū ieiunius puenit ad corpus:
tollensq; illud. portauit ad do-
mū suā occulte: ut dum sol oc-
cubuiisset caute sepeliret eū. Cū
q; occultasset corpus. mādūta-
uit panē cū luctu ⁊ tremore: me-
morās illū sermōnē quē dixit
dñs p amos. pphetā. Dies festi
vr̄i cōuerrent in lamentationē ⁊
luctū. Cū vero sol occubuiisset:
abijt et sepeliuit eum. **A**rgue-
bāt aut eum om̄es. p̄imi ei⁹.
dicētes. **N** huius rei causa iter-
fici iuss⁹ es. ⁊ vix effugisti mor-
tis imperiū: ⁊ iterū sepelis mor-
tuos. **S**ed tobias plus timens
deū q; regem. rapiebat corpora
occisorū et occultabat in domo
sua: ⁊ medijs noctib; sepeliebat
ea. Contigit aut ut quadā die
fatigatus a sepultura veniens
domū iactasset se iuxta parietē
et obdormisset: ⁊ ex nido hircū
dñm dormienti illi calida sterco-
ra incidere sup oculos eius:
fieretq; cecus. **H**ac aut tempta-
tionē ideo permisit dñs euenire
illi: ut posteris daret exemplū
patiētie eius: sicut ⁊ sancti iob.
Nam cū ab infantia sua semp
deū timere. et mādata ei⁹ cul-
todierit. nō est cōtristatus con-
tra dñm q; plaga cecitatis eue-
nerit ei: sed immobilis in dei ti-
more permansit: agens gr̄as
deo om̄ib; dieb; vite sue. **N**am

bias

sicut beato iob insultabant reges: ita isti parentes et cognati eius iridebant vitam eius dicentes. **U**bi est spes tua pro qua elemosinas et sepulturas faciebas: Tobias vero increpabat eos dicens. Nolite ita loqui: quoniam filij sanctorum sumus. et vitam illam expectamus: quam deus daturus est hijs qui fidem suam nunquam mutant ab eo. **A**nna uero uxor eius ibat ad opus terebinthi quotidie: et de labore manuum suarum victum quem consequi potuisset deferrebat. **U**nde factum est: ut hedum caprarum accipiens. detulisset domum. **L**uius cum vocem balantis viri eius audisset. dixit. Videte ne forte fortuitus sit. **R**eddite enim dominis suis: quia non licet nobis aut edere ex furto aliquid aut contingere. **A**d hec uxor eius irata respondit. Manifeste vana facta est spes tua: et elemosine tue paruereunt. **A**tque hijs et alijs humilissimi uerbis reprobrabat ei.

Tunc tobias ingemuit. et cepit orare cum lacrimis dicens. **I**ustus es domine: et omnia iudicia tua vera sunt: et omnes uiae tue misericordia et veritas. et iudicium. **E**t nunc domine memor esto mei: et ne vindictam sumas de peccatis meis: neque retribuas delicta mea uel parentum meorum. **Q**uoniam non obediui preceptis tu-

is ideo traditi sumus in derisionem. et captiuitatem et mortem. et in fabulam: et in improperium omnibus nationibus in quibus dispersisti nos. **E**cce nunc domine magna iudicia tua: quoniam non egimus secundum precepta tua: et non ambulauimus sinceriter coram te. **E**t nunc domine secundum uoluntatem tuam fac mecum: et precipue in pace recipi spiritum meum. **E**xpedit enim michi mori magis quam uiuere. **E**adem itaque die corripit uelut Sara filia raguclis irasces civitate medorum. et ipsa audiret improperium ab una ex ancillis patris sui: quoniam tradita fuerat septem uiris: et demonium nomine almodus occiderat eos. mox ut ingressi fuissent ad eam. **E**rgo cum pro culpa sua increparet puellam: respondit ei dicens. **A**mplius ex te non uideamur filium autem filiam super fratrem: interfecit uiros tuos. **N**unquid et occidere me uis sicut etiam occidisti septem uiros? **A**d hanc uocem perrexit in superius cubiculum domus sue: et tribus diebus et tribus noctibus non manducauit neque bibit: sed in oratione persistens cum lacrimis deprecabatur deum. ut ab isto improperio liberaret eam. **F**actum est autem die tertia dum compleret orationem: benedicens dominum dixit. **B**enedictum est nomen tuum deus patrum nostrorum: qui cum iratus fuisset mi-

misericordiam facies: et in tempore tribulationis peccata dimittis hijs qui invocant te. **A**d te domine faciem meam convertito: ad te oculos meos dirigo. **P**eto domine ut de vitulo improperij huius absolvas me: aut certe de superstitiam eripias me. **T**u scis domine quia nunquam concupiui virum: et mundam servavi animam meam ab omni concupiscentia. **N**unquam cum ludetibus miscui me: neque cum hijs qui in levitate ambulant participem me prebui. **D**ixi autem cum timore tuo non cum libidine mea consensui suscipere. **E**t ecce ego indigna fui illis: aut illi forsitan michi non fuerunt digni: qui forsitan viro alij conservasti me. **N**on est enim in hominis potestate consilium tuum. **H**oc autem pro certo habet omnis qui colit te: quia vita eius si in probatione fuit coronabitur: si autem in tribulatione fuit liberabitur: et si in correptione fuerit ad misericordiam tuam pervenire licebit. **N**on enim delectaris in perditionibus nostris: quia post tempestatem tranquillum facis: et post lacrimationem et fletum exultationem infundis. **S**ic nomen tuum deus israel benedictum in secula. **I**n illo tempore exaudite sunt preces amboꝝ in conspectu glorie summi dei: et missus est angelus domini sanctus raphael ut curaret eos amboꝝ quorū uno tem-

pore sunt orationes in conspectu domini recitate.

III

Gratias cum tobias putaret orationem suam exaudiri ut mori posuisset: vocavit ad se tobiam filium suum: dixitque ei. **A**udi fili mi verba oris mei: et ea in corde quasi fundamentum construe. **C**um acceperis deus animam meam. corpus meum sepeli: et honorem habebis mihi in omnibus diebus vite eius. **M**emor enim esse debes: que et quanta pericula passa sit propter te in utero suo. **C**um autem et ipsa compleverit tempus vite sue: sepelias eam circa me. **O**mnes autem diebus vite tue in mente habeto deum: et cavere ne aliquando peccato consentias: et pretermittas precepta dei nostri. **E**x substantia tua fac elemosinam: et noli auertere faciem tuam ab ullo paupere. **I**ta enim fiet: ut nec a te auertat facies domini. **Q**uod potueris: ita esto misericors. **S**i multum tibi fuerit abundanter tribue: si exiguum tibi fuerit etiam exiguum libenter impertiri stude. **P**remium est bonum tibi thesaurizas in die necessitatis: quoniam elemosina ab omni peccato et a morte liberat: et non patietur animam ire in tenebras. **F**iducia magna erit coram summo deo elemosina: omnibus faciendis eam. **A**tten- de tibi fili mi ab omni fornicatione: et preter uxorem tuam nunquam pa-

AS

tiaris crimen scire. **S**upbia nū-
q̄ in tuo sensu. ā in tuo verbo
dominari pmittas. **I**n ip̄a etiā i-
ciū sumpsit om̄is pdictio. **Q**ui-
cunq; tibi aliqd opatus fuit.
statū ei mercedē restitue: et merces
mercenarij tui apud te omni-
no nō remaneat. **Q**d ab alio
oderis fieri tibi: vide ne tu aliqn-
do alteri facias. **P**anem tuū
cum esurientibus et egentibus
comede: et de vestimentis tuis
nudos tege. **P**anem tuū et vi-
num tuū super sepulturā iusti
constitue: et noli ex eo mādura-
re et bibere cū p̄corib; . **C**ōsili-
um semp a sapiente perquire.
Om̄i tempe benedic dē: et pete
ab eo ut vias tuas dirigat: et
om̄ia cōsilia tua in ipso pma-
neāt. **I**ndico etiā tibi fili mi de-
disse me decem talenta argenti
dum infātulus esses gabelo i
rages civitate medorū: et ciro-
graphū eius apud me habeo.
Et ideo perquire quō ad eū per-
uenias: et recipias ab eo supra
memorātū pondus argenti: et
restituas ei cirographum suū.
Noli timere fili mi: pauperem q̄-
dam vitā gerim⁹: sed multa bo-
na habebim⁹ si timuerim⁹ dē.
et recesserim⁹ ab om̄i p̄co: et fe-
cerimus bene.

Tunc rēdit tobias p̄ri suo
et dixit. **O**m̄ia quecūq; p̄-

cepisti michi. faciā pater. **Q**uō
āt pecuniā hāc inq̄rā. ignoro.
Ille me nescit: et ego eum igno-
ro. **Q**d signū dabo ei: **S**ed ne
q; viam per quā pergat illuc.
aliquādo cognoui. **T**ūc pater
suus respōdit illi. et dixit. **C**iro-
graphū quidē illius apud me
habeo. qd dū illi ostēderis statū
restituēt. **S**ed perge nūc et inqui-
re tibi aliquē fidelem virū: qui
eat tecū salua mercede sua. dū
adhuc viuo: ut recipias eam.
Tunc egressus tobias. inuenit
iuvenē statem splendidū princ-
tum: et quasi paratū adambu-
landū. **E**t ignorās q; angelus
dei esset: salutavit eum. et dixit.
Unde te habemus bone iuve-
nis: **A**t ille respōdit. **E**x filiis is-
rahel. **E**t tobias dixit ei. **N**osti
viā q̄ ducit in regionē medorū:
Lui respōdit. **N**oui: et om̄ia in-
neca eius frequēter ambulaui:
et mansi apud gabelum frēm
nr̄m qui morat i rages civita-
te medorū que posita est in mō-
te egbathanis. **L**ui tobias ait.
Sustine me obsecro: donec hec
ip̄a nunciē p̄ri meo. **T**ūc ingres-
sus tobias. indicavit unūsa
hec p̄ri suo. **S**up̄ que ammira-
tus pater. rogavit ut intraret ad
eū. **I**ngressus itaq; salutavit
eum et dixit. **G**audiū tibi sit sē-
per. **E**t tobias ait. **Q**uale gau-

diu michi erit: qui in tenebris se-
 deo. et lumē celi non video: **L**ui
 ait iuuenis. **F**orti animo esto:
 in proximo est ut a deo cureris.
Dixit itaq; illi tobias. **N**unquā
 poteris perducere filiū meū ad
 gabelū in rages ciuitatem me-
 dor: **E**t cū redieris. restituā tibi
 mercedē tuā. **E**t dixit ei āgelus.
Ego ducā: et reducā eū ad te.
Lui tobias respōdit. **H**ogo te:
 indica michi. **D**e qua domo: ā
 de qua tribu es tu: **L**ui raphael
 angelus dixit. **G**enus queris
 mercenarij: an ipm mercenari-
 um qui cum filio tuo eat: **B**ed
 ne forte sollicitū te reddā: ego
 sum azarias. ananie magni
 filius. **E**t tobias respondit. **E**
 magno genere es tu. **B**ed peto
 ne irascaris: q; voluerim cog-
 noscere genus tuū. **D**ixit autē
 illi angelus. **E**go sanū ducā: et
 sanū tibi reducā filiū tuū. **H**ū-
 dēs āt tobias ait. **B**ene ambu-
 leris: et sit dñs ī itinere vō: et ā-
 gel⁹ ei⁹ comitet vobiscū. **T**ūc
 paratis omib; q; erāt ī via por-
 tanda: fecit tobias vale patri
 suo. et mri sue: et ambulauerūt
 ambo fil. **L**unq; pfecti essent:
 cepit mater eius flere et dicere.
Saculū senectutis nrē tulisti: et
 transmisti a nobis. **N**ūq; fu-
 isset ipa pecunia: pro qua mi-
 listi eū. **S**ufficiebat nobis pau-

pertas nrā: ut diuitias cōputa-
 remus hoc. q; videbamus filiū
 nostrū. **D**ixitq; ei tobias. **N**oli
 flere. **S**aluus pueniet fili⁹ nos-
 ter: et saluus reuertet ad nos: et
 oculi tui videbūt illū. **C**redo cū
 q; angelus dei bonus comitet
 ei: et bene disponet omia q; er-
 ra eum gerūtur: ita ut cū gan-
 dio reuertat ad nos. **A**d hāc vo-
 cē cessauit mri ei⁹ flere. et tacuit.

Profectus est autē **VI**
 tobias: et canis secutus ē
 eum: et māsit prima māsiōne
 iuxta flumīnem tigrim. **E**t egēuit
 ut lauaret pedes suos: et ecce
 piscis immanis egēuit ad deuo-
 randū eū. **Q**uē repauescens to-
 bias: clamauit voce magna di-
 cēs. **D**ñe: inuadit me. **E**t dixit
 ei angelus. **A**pphēde brantiā
 eius: et trahē eū ad te. **Q**ū cum
 fecisset attraxit eū in siccū: et pal-
 pitare cepit āte pedes ei⁹. **T**ūc
 dixit ei angelus. **E**gēntera hūc
 piscem: et cor ei⁹. et fel. et iecur
 repone tibi. **S**unt enī hec neces-
 saria ad medicamēta utiliter.
Qū cum fecisset assauit carnes
 eius. et secū sustulerūt in viā:
 cetera salierūt que sufficerēt eis:
 quousq; puenirēt ī rages ciui-
 tatē medor. **T**ūc interrogauit
 tobias angelū: et dixit ei. **O**b-
 secro te azaria frater: ut dicas
 michi quod remediū habebūt

bias

ista que de pisce seruare iussisti.
Et respondens angelus dixit ei.
Lordis eius particulam si super
 carbonem ponas. fumus eius
 exhercet omne genus demonio-
 rum siue a viro siue a muliere:
 ita ut ultra non accedat ad eos.
Et dixit ei tobias. **U**bi vis ut
 maneam? **R**espondensque ange-
 lus ait. **E**st hic raguel nomine vir
 propinquus de tribu tua: et hic
 habet filiam nomine saram: sed ne-
 que masculum neque feminam ullam
 habet aliam preter eam. **T**ibi debetur
 omnis substantia eius: et oportet
 eam te accipere coniugem. **P**e-
 te ergo eam a patre eius: et dabit
 tibi eam uxorem. **T**unc respondit
 tobias. et dixit. **A**udio quia tra-
 dita est septem viris. et mortui
 sunt: sed et hoc audiui. quia de-
 monium occidit illos. **T**imeo er-
 go ne forte et michi hi eueniant:
 et cum sum unicuique parentibus me-
 is: deponam senectutem illorum cum
 tristitia ad inferos. **T**unc age-
 lus raphael dixit ei. **A**udi me:
 et ostendam tibi. qui sunt quibus
 prevalere potest demonium. **H**ii
 namque qui coniugium ita suscipiunt
 ut deum a se et a sua mente exclu-
 dant. et sue libidini ita vacent si-
 cut equus et mulus quibus non est
 intellectus: habet potestatem de-
 monium super eos. **T**u autem cum ac-
 ceperis eam. ingressus cubicu-

lum per tres dies continens esto ab ea:
 et nichil aliud nisi orationibus
 vacabis cum ea. **I**psa autem noc-
 te. incenso iecore piscis fugabi-
 tur demonium. **S**ecunda vero nocte.
 in copulatione sanctorum patri-
 archarum admitteris. **T**ercia vero
 nocte benedictionem consequeris:
 ut filii eius vobis preentur co-
 lumes. **T**ercia autem nocte
 accipies virginem cum timore
 domini. amore filiorum magis quam
 libidinis ductus: ut in semine
 abrahe benedictionem in filiis
 consequaris. **VII**

Ingressi sunt autem ad raguel:
 et suscepit eos raguel: cum gau-
 dio. **I**ntuensque tobiam raguel:
 dixit anne uxori sue. **Q**ua simi-
 lis est iuuenis iste consobrinus
 meo. **E**t cum hec dixisset. ait. **V**i-
 de estis iuvenes fratres nostri: **A**t illi
 dixerunt. **E**x tribu neptalim su-
 mus: ex captivitate ninive. **D**ix-
 itque illis raguel. **N**ostis tobiam
 fratrem meum? **Q**ui dixerunt. **N**oui-
 mus. **C**umque multa bona loqueretur
 de eo: dixit angelus ad rague-
 lem. **T**obias de quo interrogas.
 pater istius est. **E**t misit se ragu-
 el. et cum lacrimis osculatus est
 eum: et plorans supra collum eius
 dixit. **B**enedictio sit tibi fili mi:
 quia bonus et optimus viri filius es.
Et anna uxor eius et sara ipso-
 rum filia lacrimate sunt. **P**ostquam

autē locuti sunt: p̄cepit raguēl
occidi arietē. et parari cōuinū.
Cumq; hortaret eos discubere
ad prandiū: tobias dixit. **H**ic
ego hodie non māducabo ne-
q; bibā: nisi prius petitionem
meā confirmes: et p̄mittas mi-
chi dare sarā filiā tuā. **Q**uo au-
dito verbo raguēl expauit. sciē-
s qd euenerit illis septē uiris. q̄ in-
gressi sūt ad eā: et timere cepit.
ne forte et hūc siliter continge-
ret. **E**t cū mutaret et nō daret ul-
lū petēti respōsum: dixit ei āge-
lus. **N**oli timere dare eam isti:
qm̄ hūc timēti dū debet cōiū-
gē filia tua. **P**ropterea ali⁹ nō po-
tuit habere illā. **T**ūc dixit ragu-
el. **N**ō dubito qd de⁹ p̄ces et la-
crimas meas ī conspectu suo ad-
miserit. **E**t credo qm̄ ideo fecit
uos venire ad me: ut et ista cō-
iūgeret cognatōni sue. scdm le-
gem moysi. **E**t nūc noli dubiū
gerere: qd tibi eā tradā. **E**t app̄-
hēdēs dextrā filie sue: dextre tobi-
e tradidit dicens. **D**e⁹ abrahā
et de⁹ ysaac et de⁹ iacob uobiscū
sūt. et ip̄e cōiungat uos: imple-
atq; benedictionē suā ī uobis.
Et accepta carta. fecerūt scrip-
tionem diugij. **E**t post hec epu-
lati sūt: benedicētes dū. **V**oca-
uitq; raguēl ad se annā uxore
suā: et p̄cepit ei ut p̄pararet alte-
rū cubiculū. **E**t introduxit illuc

sarā filiā suā: et lacrimata est.
Dixitq; ei. **F**orti animo esto fili-
a mea. **D**ñs celi det tibi gaudiū
pro tedio qd perpessa es. **VIII**
Postq; uero cenauerūt: intro-
duxerūt iuuenē ad eam.
Recordat⁹ itaq; tobias sermo
nū angeli protulit de cassidili
suo partem iecoris: posuitq; e-
am sup carbones uiuos. **T**ūc
raphael angelus apprehendit dē-
moniū: et religauit eum in de-
serto superioris egipti. **T**ūc ho-
tatus ē uirginē tobias: dixitq;
ei. **S**ara resurge et deprecemur
dū hodie et cras et scdm cras:
quia hīs trib; noctib; deo iun-
gimur: tertia aut trāacta noc-
te. in nro cōiugio. **F**ilij
quippe sanctorū sumus: et non
possumus ita coniungi sicut et
gentes q̄ ignorant dū. **B**urgē-
tes aut pariter instāter orabāt
ambo simul: ut sanitas daret
eis. **D**ixitq; tobias. **D**ñe de⁹ pa-
trum nrorū benedicāt te reli ter-
re mareq; et fōtes et flumina: et
om̄es creature tue q̄ in eis sūt.
Tu fecisti adam de limo terre:
dedistiq; ei adiutoriū euam. **E**t
nūc dñe tu scis q̄a nō luxurie
causa accipio sororē meā con-
iugem: sed sola posteritatis di-
lectione ī qua benedicat nōmē
tuū in secula seculorū. **D**ixit ita-
q; sara. **M**iserere nobis domine.

bias

miserere nobis: et cōsuelescam⁹
ambo pariter sani. **E**t factū est
circa pullos tantum. accersiri
iussit raguel seruos suos: et a-
bierunt cū eo pariter ut foderēt
sepulcrū. Dicebat enī: ne simili-
modo euenerit ei. quo et ceteris
alijs septem viris q̄ sūt īgressi
ad eā. **E**unq; parasset fossam:
reuersus raguel ad uxore suā.
dixit ei. **M**itte unā ex ancillis tu-
is. et videat si mortuus est: ut se-
peliā eum atq; illucescat. **A**t il-
la misit unam ex ancillis suis.
Que ingressa cubiculū reperit
eos saluos incolumes: secum
pariter dormientes. **E**t reuersa
nūciavit bonū nūciū. **E**t bene-
dixerunt dñm. raguel uidelicet
et anna uxor eius: et dixerunt.
Benedicim⁹ te dñe deus israhel
q̄a non contigit nobis quēad-
modū putabam⁹. **F**ecisti enī
nobiscū misericordiam tuā: et exclu-
sisti a nobis inimicū psequētē
nos. **M**isertus es aut duobus
unicis. **F**ac eos dñe in plen⁹
benedicere te: et sacrificiū laudis
tue et sue sanitatis offerre: ut co-
gnoscat uniuersitas gētiū. quia
tu es deus solus in uniuersa tera.
Statimq; pcepit seruis suis ra-
guel ut replerent tera fossā quā
fecerāt: priusquā illucesceret.
Uxori aut sue dixit ut instrue-
ret cōuinuiū: et ppararet omnia q̄

in cibos erant iter agentib; ne-
cessaria. **D**uas quoq; pingues
uaccas. et quatuor arctes occi-
di fecit et parari epulas omib;
vicinis suis. cunctisq; amicis.
Et adiurauit raguel tobiam:
ut duas ebdomadas moraret⁹
apud eum. **D**e omib; aut que
possidebat raguel dimidiā par-
tem dedit tobie: et fecit hāc scrip-
turam: ut pars dimidia q̄ sup-
erat. **P**ost obitū eorū tobie do-
mino deueniret. **VIII**

Tunc vocauit tobias āge-
lum ad se. quē quidē ho-
minem existimabat: dixitq; ei.
Azaria frater: peto ut auscultes
verba mea. **S**i me ipm tradā
tibi seruū: non ero cōdign⁹ p-
uidentie tue. **T**amē obsecro te
ut assumes tibi aīalia sue ser-
uitia: et uadas ad gabelū ī ra-
ges ciuitatem medor. reddasq;
ei cirographū suū: et recipias
ab eo pecuniā. et roges eū uenī-
re ad nuptias meas. **S**cis enī
ipse qm numerat pater me⁹ di-
es: et si tardauero una die plu⁹
cōtristat aīa eius. **E**t certe uide⁹
quō adiurauit me raguel: cui⁹
adiuramētū spernere non pos-
sū. **T**ūc raphael assumēs qua-
tuor ex seruis raguelis et duos
camelos. in rages ciuitatē me-
dor pregit: et inueniens gabelū
dedit ei cirographū suū: et rece-

pit omnē pecuniā. **I**ndicauitq;
ei de tobīa filio tobīe oīa q̄ gel-
ta sūt: fecitq; eū secū venire ad
nuptias. **L**ūq; ingressus esset
domū raguēlis. inuenit tobī-
am discubētē: et exiliēs oscula-
ti sunt se inuicē. **E**t fleuit gabe-
lus: benedixitq; deū et dixit. **B**e-
nedicat te deus isrl: q̄a filius es
optimi viri et iusti. ⁊ timētis de-
um. ⁊ elemosinas facientis. **E**t
dicatur benedictio super uxore
tuā. **E**t sup parētes vros: et vi-
deatis filios vros et filios filio-
rum vrorū usq; in terciā ⁊ quar-
tam generationē: et sit semen
vrm benedictū a deo isrl. q̄ reg-
nat in secula seculorū. **L**ūq; oēs
dixissent amē: accesserūt ad co-
uinū. **S**ed et cum timore dñi
nuptias comuniū egercebant.

Qum vero moras
faceret tobias causa nup-
tiaz: sollicitus erat pater ei⁹ to-
bias dicens. **P**utas quare mo-
ratur fili⁹ meus: aut quare de-
tentus est ibi? **P**utas ne gabe-
lus mortu⁹ est. et nemo reddit
illi pecuniā? **E**pit aut tristari
nimis ipse ⁊ anna uxor eius cū
eo: ⁊ reperūt ambo simul flere:
eo q̄ die statuto minime reuer-
teretur filius eorū ad eos. **F**le-
bat igitur mater eius irremedi-
abilib; lacrimis: atq; dicebat.
Heu me fili mi ut quid te misi-

mus peregrinari. **l**umē oclorū
nrōz. baculum senectutis nrē:
solatiū vite nostre. **s**pem poste-
ritatis nrē. **D**ia simul ī te uno
habētes: te nō debuim⁹ dimi-
tere a nob. **L**ui dicebat tobias.
Tace et noli turbari: sanus est
filius noster: satis fidelis ē vir
ille cū quo misi⁹ eū. **N**la aut
nullo modo cōsolari poterat
sed cotidie exiliens circūspicie-
bat. et circuibat vias oēs p̄ q̄s
spes remeādi videbat: ut. pcul
videret eum si fieri posset veni-
rē. **A**t vero raguēl dicebat ad
generū suū. **M**ane h: ⁊ ego mi-
tam nunciū salutis de te ad to-
biam prēm tuum. **L**ui tobias
ait. **E**go nōm quia pater meus
et mater mea modo dies cōpu-
tant: et cruciat⁹ spiritus eorū in
ip̄is. **L**ūq; verbis multis roga-
ret raguēl tobiam. et ille eum
nulla rāone vellet audire: ita
didit ei sarā ⁊ dimidiā partem
om̄is substantie sue. in pueris.
in puellis. in pecudib; ⁊ canis-
lis. ⁊ in vaccis ⁊ pecunia multa:
et saluū atq; gaudētē dimisit
eum a se dicēs. **A**ngelus dom̄i
sanctus sit in itinere vro: pdu-
catq; vos ī columes. ⁊ in ciuitatis
om̄ia recte circa parētes vros:
et videant oculi mei filios vros
priusq; moriar. **E**t apprehēden-
tes parētes filiam suā. osculati

as

sunt eā. et dimiserūt ire: monē-
tes eā honorare socēos. dilige-
re maritū. regere familiā. gu-
nare domū: et seipam irreprehē-
sibilem exhibere.

xi

Quinque reueteretur: puene-
runt ad charā q̄ ē in me-
dio itinere cōtra nīnuē undeci-
mo die. Dixitq; angel⁹. Tobia
frater: scis quēadmodū reliq̄s-
ti prēm tuum. Si placet itaq;
tibi p̄cedamus: et lento gradu
insequatur iter n̄m familie li-
mul cū cōiuge tua. et cum aīa-
lib; . Lūq; h̄ placuisset ut irent:
dixit raphael ad tobiā. Tolle
tecū ex felle piscis. erit enī neces-
sariū. Tulit itaq; tobias ex fel-
le illo: et abierūt. Anna autē se-
debat secus viā cotidie in sup-
cilio mōtis: unde respicere pote-
rat de lōgīnquo. Et dum ex eo-
dem loco specularē aduentū ei-
us: vidit a longe et ilico cognō-
uit veniētem filiū suū. currens
q; nūciavit viro suo dicens. Ec-
ce venit filius tuus. Dixitq; ra-
phael ad tobiā. At ubi introie-
ris domū tuā. statim adora do-
minū deū tuū: et gratias agen-
s ei. accede ad prēm tuū: et oscu-
lare eū. Statimq; lini sup ocu-
los eius ex felle isto piscis. qd
portas tecū. Scias enī qm̄ api-
entur mox oculi eius: et videbit
pater tuus lumen celī: et in as-

pectu tuo gaudebit. Tunc p̄cu-
rrent canis qui simul fuerāt in
viā: et quasi nuntius adueniēs
blandimento sue caude gaude-
bat. Et reurgens rec⁹ pater. ce-
pit offendens pedib; currere: et
data manu puero. occurrit in
obuiam filio suo. Et suscipiēs
osculatus ē eū cum uxore sua:
et reperūt flere p̄ gaudio. Lū-
q; adorassent deū. et gratias e-
gissent: cōsederūt. Tunc sumēs
tobias de felle piscis. linuit o-
culos p̄ri suo. Et sustinuit qua-
si dimidiā fere horā. et cepit al-
bugo ex oculis ei⁹ quasi mem-
branū ovi egredi. Qd apphen-
dens tobias traxit ab oculis ei⁹:
statimq; visum recepit. Et glo-
rificabāt deū ip̄e videlicet et ux-
or eius: et om̄es qui sciebāt eū.
Dicebatq; tobias. Benedico te
dñe deus israel q̄a tu castigas-
ti me: et tu saluasti me. Et ecce
ego video tobiā filiū meū. In-
gressa est etiā post septē dies sa-
ra uxor filij ei⁹. et oīs familia et
pecora sana: et cameli. et pecu-
nia multa uxoris: sed et illa pe-
cunia quā receperat a gabelo.
Et narrauit parentibus suis
om̄ia beneficia dei: que fecisset
circa eū per hōiem qui eū duxe-
rat. Veniēq; achior et nabath
cōsobrini tobie. gaudentes ad
tobin: et cōgratulātes ei de om̄i.

nib; bonis q̄ circa illū ostende-
rat deus. Et p̄ septem dies epu-
lantes om̄es cum gaudio ma-
gno gauisi sunt. **XII**

Tunc vocauit ad se tobias
filiū suū: dixitq; ei. Quid
possum? dare viro istī s̄cto q̄
venit tecū: Respōdens tobias.
dixit p̄ri suo. Pater quā merce-
dem dabimus ei: aut q̄d dignū
poterit esse beneficijs eius: Me
duxit et reduxit sanū: pecuniā
a gabelo ip̄e recepit: uxore ip̄e
me habere fecit. et demoniū ab
ea ip̄e cōpescuit: gaudiū paren-
tibus eius fecit: me ip̄m a deuo-
ratione piscis eripuit: te quoq;
videre fecit lumen celi: et bonis
om̄ibus per eū repleti sumus.
Quid illi ad hec poterim? dig-
nū dare: Sed peto te pater mī:
ut roges eum. si forte dignabi-
tur medietatē de om̄ib; que al-
lata sunt sibi assumere. Et vo-
cantes eum pater scilicet et fili?
tulerūt eum in partē: et rogare
reperūt ut dignaret dimidiā
partē om̄i q̄ attulerāt acceptā
habere. Tunc dixit eis occulte.
Benedicite dñi celi: et corā om̄i-
bus uiuētib; cōfitemini ei: q̄a fecit
uobiscū misericordiā suā. Etetū
sacramentū regis abscondere
bonū est: opa autē dei reuelare
et cōfiteri honorificū est. Bona
est oratio cum ieiunio et elemo-

sina. magis q̄; thesauros auri
recōdere: qm̄ elemosina a mor-
te liberat. et ip̄a ē q̄ purgat pec-
cata: et facit inuenire uitā eter-
nam. Qui autē faciūt peccatū et
iniquitatem: hostes sunt aīe sue.
Manifesto ergo vobis veritatē:
et nō abscondā a vobis occul-
tum sermonē. Quādo orabas
cū lacrimis et sepeliēbas mor-
tuos. et derelinquebas prandi-
um tuū et mortuos absconde-
bas p̄ diē in domo tua et nocte
sepeliēbas eos: ego obtuli ora-
tionē tuā dñō. Et quia accepi-
eras deo: necesse fuit ut tempta-
tio p̄baret te. Et nūc misit me
domin? ut curarē te: et sacra-
mentū filij tui a demonio libera-
rem. Ego etiā sum raphael an-
gelus: vn? ex septem q̄ astant
ante dñm. Cūq; hec audissent
turbati sunt: et tremētes recide-
rūt sup̄ terram in faciē suā. Dix-
itq; eis angelus. Pax vobis.
Nolite timere. Etetū cum essem
uobiscū p̄ voluntatē dei. ip̄m
benedicite et cātate illi: videbat
quidē uobiscū māducare. et bi-
bere: sed ego tibi inuisibili et
potui qui ab hominib; videri nō
potest vtor. Tempus ē ergo ut
reuertar ad eum qui me misit:
vos autē benedicite dñi: et nar-
rate omnia mirabilia eius. Et
cum hec dixisset. ab aspectu eo

bias

rum ablatus ē: et ultra eū vide-
re nō potuerūt. Tunc prostra-
ti per horas tres in faciē: bene-
dixerūt deū. Et resurgētes. nar-
rauerūt omnia mirabilia eius.

Aperiens autē XIII
tobias senior os suū: be-
nedixit dñm et dixit. Magni
es dñe in eternū. et ī omnia secu-
la regnū tuū: quū tu flagellas
et saluas. deducis ad inferos et
reducis: et non est qui effugiat
manū tuā. Confitemini dño filij
isrl. et ī conspectu gentiū laudate
eum: quū ideo disperlit vos inf-
gentes que ignorāt eū. ut vos
enarrētis mirabilia eius: et fa-
ciatis scire eos quia nō est ali-
deus omnipotēs preter eū. Ipse
castigauit nos ppter iniquitates
nras: et ipse saluabit nos ppter
misericordiā suā. Aspiciite ergo que
fecit vobiscū: et cum timore et
tremore. cōfitemini illi: regēq;
seculorū exaltate in opib; vris.
Ego autē ī t̄ra captiuitatis mee
cōfitebor illi: quū ostendit ma-
iestatem suā in gentem peccati-
cem. Conuertimini itaq; pecca-
tores. et facite iusticiā corā dño:
credentes quod faciat vobiscū
misericordiā suā. Ego autē et aīa
mea in eo letabimur. Benedici-
te dño omnes electi eius: et agite
dies leticie: et cōfitemini illi. Iheru-
salem ciuitas dei: castigauit te

dñs in opibus manū tuarū.
Confitere dño in bonis tuis et
benedic deum seculorū: ut reedi-
ficet in te tabernaculū suū. et re-
uocet ad te omnes captiuos: et
gaudeas in omnia secula seculo-
rum. Iure splēdida fulgebis: et
omnes fines t̄re adorabunt te.
Nationes ex longinquo ad te
venient: et munera deferentes
adorabūt in te dñm: et frām tu-
am ī sanctificationē habebūt.
Nōmē enī magnū inuocabūt
in te. Maledicti erunt q̄ contemp-
serint te: et cōdemnati erūt oēs
q̄ blasphemauerūt te: benedicti
q; erunt qui edificauerūt te. Tu
autē letaberis in filiis tuis: quū
omnes benedicētur. et cōgrega-
buntur ad dñm. Beati omnes
qui diligūt te: et qui gaudent su-
p pace tua. Anima mea bene-
dic dñm: quū liberauit iherlm ci-
uitatē suā. Esus ero: si fuerint
reliquie seminis mei ad viden-
dam claritatē iherlm. Porre ihe-
rusalem ex saphiro et smarag-
do edificabitur: et ex lapide pre-
cioso omnis circuitus muroꝝ ei-
us. Et lapide candido et mūdo
omnes platee eius sternētur: et p-
uicos eius alleluia cātabitur.
Benedictus dñs qui exaltauit
eam: ut sit regnū eius in secula

Et consummati XIII
seculorū sup eam amen.

sunt sermones tobie. Et postq̃
illuminatus ē tobias vixit annis
q̃draginta duobz: et vidit filios
nepotū suoz. **C**ompletis itaqz
annis cētum duobz: sepultus est
honorifice in ninive. **Q**uinquaginta
namqz et sex annorū lu-
men oculorū amisit: sexagenaria
vero recepit. **R**eliquū vero
vite sue in gaudio fuit: et cum
bono p̃fectu timoris dē pregit
ī pace. **I**n hora aut mortis su-
e vocavit ad se tobiam filiū suū.
et septem iuvenes filios suos
nepotes: dixitqz eis. **P**rope est
iteritus ninive. **N**ō enī recidit
verbū dñi: et fr̃es nr̃i qui disp̃e-
li sunt a fr̃a isrl̃. reuertētur ad
eam. **O**m̃is aut fr̃a ei⁹ deserta
replebit: et domus dē que in ea
incensa est iterū reedificabitur:
ibiqz reuertentur om̃es timētes
dēū. **E**t relinquet gentes ydola
sua: et veniēt in iherl̃m. et inha-
bitabūt in ea: et gaudebūt ī ea
om̃es reges t̃re. adorātes regē
isrl̃. **A**udite ego filij mei. p̃rem
ṽr̃m. **S**ervite dñō in veritate:
et inq̃rite ut faciatis que placi-
ta sunt illi. **E**t filiis ṽris mada-
te. ut faciāt iusticias et elemosi-
nas: ut sint memores dē: et be-
nedicāt eū in om̃i tempe in ve-
ritate et ī tota virtute sua. **N**ūc
ergo filij audite me: et nolite
manere h̃c. **S**ed q̃cūqz die se-

pelieritis m̃rem ṽram. circa me
in uno sepulcro: et eo dirigite
gressus ṽros ut regeatis h̃c. **V**i-
deo enī: quia iniquitas eius finē
dabit ei. **F**actū est aut post obi-
tum m̃ris sue. tobias abscellit
ex ninive cū uxore sua et filiis:
et filiorū filijs: et reuersus est ad
soreros suos. **I**nvenitqz eos in
colomes in senectute bona: et
curā eorū gessit. **E**t ip̃e clausit
oculos eorū: et om̃em hereditatē
domus raguēlis ip̃e p̃cepit: vi-
ditqz q̃ntam generationē filio-
rum suoz. **E**t cōpletis annis
nonaginta et nouē in timore
dñi: cum gaudio sepelierūt eū.
Om̃is aut cognatio ei⁹ et om̃is
generatio eius in bona vita et
in sancta cōsolatione p̃man-
sit: ita ut accepti essent tam deo
q̃ hominibz: et cūctis habitantibz
t̃ram. **Explicit liber thobie.**

Inapit prologus in libe iudith.

In apud hebreos liber
iudith inter agy-
grapha legit: cū
auctoritas ad ro-
borāda illa que in cōtentionē
veniūt minus ydonea iudicat.
Chaldeo tamē sermone cōscrip-
tus. inter historias cōputatur.
Sed q̃a h̃c libe sinodus nice-
na. in numero sanctarū scripu-
rarū legit cōputasse. acquiesci
postulationi ṽre. immo reatū

Judith.

omni: et sepositis occupationibus
quibus vehementer artabar. hunc
vnam lucubratiunculam dedi: ma-
gis sensum et sensu quam ex verbo u-
bi transieris. Multorum codicum va-
rietate viciolissimam amputavi:
sola ea que intelligentia integra in
verbis chaldeis invenire potui-
latis expressi. Accipite iudith
viduam castitatis exemplum: et tri-
umphali laude perpetuis eam
procijs declarate. Hanc enim non
solum feminis sed et viris imita-
bilem dedit: que castitatis eius re-
munerator virtute tale tribuit.
ut iunctum omnibus hominibus vince-
ret: insuperabilem superaret.

In apith liber Judith capim. 1.

Araphaxat itaque
rex medorum su-
iugaverat mul-
tas gentes impe-
rio suo: et ipse
edificavit civi-
tatem potensissimam quam appel-
lavit ecbatanis. Et lapidibus
quadratis et sectis fecit muros
eius: in altitudine cubitorum sep-
tuaginta. et in latitudine cubito-
rum triginta: turre vero eius
posuit in altitudine cubitorum ce-
ntum. Per quadrum vero earum la-
tus utrumque vicinorum pedum spaci-
o tendebat: posuitque portas ei-
us in altitudine turreum. Et glo-
riabatur quasi potens in pote-

tia exercitus sui: et in gloria qua
dirigat suas. Anno igitur duo-
decimo regni sui. nabuchodonoso-
sor rex assiriorum qui regnabat in
ninive civitate magna pugna-
vit contra arphaxat: et obtinuit
eum in campo magno qui ap-
pellatur ragau. circa eufratenem
et tigrim. et radafon in campo
riorum regis elitorum. Tunc exalta-
tum est regnum nabuchodonosor:
et cor eius elevatum est. Et misit
ad omnes qui habitabant in reli-
cia. et damasco. et libano. et ad
gentes que sunt in carmelo et
cedar. et inhabitantes galileam.
in campo magno eldelon: et
ad omnes qui erant in samaria.
et trans flumen iordanem. usque ihe-
rusalem. et omnem terram velle. quo-
usque perveniant ad montes ethi-
opie. Ad hos omnes misit nun-
tios nabuchodonosor. rex assi-
riorum: qui omnes uno animo con-
tra dixerunt. et remisissent eos va-
cuos: ac sine honore abierunt.
Tunc indignatus nabuchodo-
nosor rex ad omnem terram illam.
iuravit per regnum et thronum suum:
quod defenderet se de omnibus hijs.

Anno tercio decimo
nabuchodonosor regis.
vicesima et secunda die mensis pri-
mi. factum est verbum in domo na-
buchodonosor regis assiriorum:
ut defenderet se. Vocavitque omnes

maiores omnesque duces bellatores suos: et habuit cum eis misterium consilii sui. Dixitque cogitationem suam in eo esse: ut omnem terram suam subiugaret imperio. **Q**uod dictum cum placuisset omnibus: vocavit nabuchodonosor rex holofernem principem militie sue: et dixit ei. Egredere adversum omne regnum occidentis: et contra eos precipue qui contempserunt imperium meum. Non parceret oculus tuus ulli regno: omnemque urbem munitam subiugabis michi. Tunc holofernes vocavit duces et magistratus virtutis assiriorum: et dinumeravit viros in expeditione sicut precepit ei rex. centumviginti milia peditum pugnantium. et equites sagittarios duodecim milia. **D**emumque expeditionem suam fecit perire in multitudine innumerabilium camelorum. cum hijs que exercitibus sufficeret copiose: bovum quoque armenta. gregesque omnium. quorum non erat numerus. **F**rumentum ex omni syria in transitu suo parari constituit. Aurum vero et argentum de domo regis assumpsit multum nimis. **E**t perfectus est ipse et omnis exercitus cum quadrigis et equitibus et sagittariis: qui cooperuerunt faciem terre sicut locuste. **E**unq; pretransisset fines assiriorum venit ad magnos mo-

res ange qui sunt a sinistro cili- cie: ascenditque omnia castella eorum: et obtinuit omnem munitionem. **E**ffregit autem civitatem opinatissimam melothi: predavitque omnes filios tharsis. et filios ysmahel qui erant contra faciem deserti. et ad austrum terre teleon. **E**t transiit eufraten. et venit in mesopotamiam: et fregit omnes civitates excelsas que erant ibi a torrente mambre usquequo preueniatur ad mare: et occupavit terminos eius a ciliicia usque ad fines iaphet. qui sunt ad austrum. **A**dduxitque omnes filios madian. et predavit omnem locupletationem eorum: omnesque resistentes sibi occidit in ore gladii. **E**t post hoc descendit in campos damasci diebus messis et succendit omnia sata: omnesque arbores et vineas fecit incidere: et recidit timor illius super omnes inhabitantes terram.

Unice miserunt **III**
legatos suos universarum urbium ac principum reges ac principes syrie. scilicet et mesopotamie. et syrie sobal. et libie. atque ciliicie: qui venientes ad holofernem dixerunt. Desinat indignatio tua circa nos. **M**elior est enim ut viventes serviamus nabuchodonosor regi magno. et subditi sumus tibi: quam morientes cum interitu nostro ipsi servitutis nos-

dith.

tre damna patiamur. **O**mnis
ciuitas nostra omnisque possessi-
o. omnes colles et montes. et ca-
pi. et armenta bouum. gregesque o-
uinum. et caprarum equorumque ca-
melorum. et uniuersae facultates nostrae
atque familie in conspectu tuo sunt.
Sint omnia sub lege tua. **N**os
etiam et filii nostri. serui tui sumus.
Deum nobis pacificus dominus: et
utere seruitio nostro sicut placue-
rit tibi. **T**unc descendit de mon-
tibus cum equitibus. in uirtute
magna: et obtinuit omnem ciui-
tatem. et omnem inhabitatam ter-
ram. **D**e uniuersis autem urbibus as-
sumpsit sibi auxilarios uiros
fortes et electos ad bellum. **T**an-
tusque metus punitis illis incu-
bit: ut uniuersae urbium habita-
tores principes et honorati similes
cum populo egerent in obuiam ueniendi.
recipientes eum cum coronis et la-
pidibus: ducetes choros in tim-
panis et tibis. **N**ec ista tamen
facientes. ferocitatem eius pecto-
ris mitigare potuerunt. **N**am et
ciuitates eorum destruxit: et lucos
eorum eiecit. **P**receperat enim illi
nabuchodonosor rex. ut omnes
deos terre exterminaret: uidelicet ut
ipse solus diceretur deus ab his
nationibus: que potuissent holo-
feris potentia subiugari. **P**er-
transiens autem syriam sobal et om-
nem appamiam. omnemque mello-

potamiam. uenit ad ydumeos
in terra gabaa: accepitque ciuita-
tes eorum. et sedit ibi per triginta
dies: in quibus diebus adunari pre-
cepit uniuersum exercitum uirtutis
Tunc audi **III** **S**ue-
rentes hec filii israel qui ha-
bitabant trans iudae: timuerunt
ualde a facie eius. **T**remor etiam
et horror inuasit sensus eorum: ne
hoc faceret iherusalem et templo domini:
quod fecerat ceteris ciuitatibus et te-
plis earum. **E**t miserunt in omnem sa-
mariam per circuitum usque ihericho:
et procurauerunt omnes uertices
montium. **E**t muris circūderunt
uiros suos: et congregauerunt
frumenta in preparationem pugne.
Sacerdos etiam eliahim scripsit
ad uniuersos qui erant contra eldore-
lon. que est contra faciem campi
magni iuxta doraim: et uniuersis
per quos uia transitus esse
poterat: ut obtinerent ascensus
montium per quos uia esse pote-
rat ad iherusalem: et illic custodirent
ubi angustum iter esse poterat
inter montes. **E**t fecerunt filii israel:
secundum quod constituerat eis sacerdos
domini eliahim. **E**t clamauit omnis
populus ad dominum instantia magna:
et humiliauerunt animas suas in
ieiuniis. ipsi et mulieres eorum. **E**t
induerunt se sacerdotes cilicis:
et infantes prostrauerunt contra
faciem templi domini: et altare domini

operuerunt cilicio. Et clamaue-
runt ad dominum deum israel unani-
miter: ne daretur in predam infan-
tes eorum. et uxores eorum in diuissi-
onem. et ciuitates eorum in exter-
minum. et sancta eorum in pollu-
tionem: et fieret in obprobrium ge-
nibus. Tunc eliahim sacerdos do-
mini magnus circumsivit omnem
israel: allocutusque est eos dicens.
Scitote quoniam exaudivit dominus pre-
ces vestras: si manentes permanse-
ritis in ieiuniis et orationibus
in conspectu domini. Memores estote
moysi serui domini: qui amalech con-
fidit in virtute sua et in pote-
ria sua et in exercitu suo. et in cli-
peis suis et in curribus suis et in
equitibus suis non ferro pugnan-
do: sed precibus sanctis orando
deiecit. Sic erunt universi hostes is-
rahel: si perseveraveritis in hoc
ope quod cepistis. Ad hanc igitur
exhortationem eius deprecantes do-
minum. permanebant in conspectu do-
mini: ita ut etiam hi qui offerebant
domino oblationes. precincti cilicio
offerrent sacrificia domino: et erat ci-
nis super capita eorum. Et rex toto
corde suo omnes orabat deum: ut
visitaret populum suum israel.

Nunciatusque est **V**
holoferni principi militie
assiriorum quod filii israel pararent se
ad resistendum. ac montium itinera
conclusissent. et furore nimio

exarsit in iracundia magna. Do-
cavitque omnes principes moab et
duces ammon: et dixit eis. Dicite
mihi quis sit populus iste qui mon-
tana obsidet: aut que et quales
et quante sint ciuitates eorum que
etiam sit virtus eorum aut qui sit mul-
tudo eorum vel quis rex militie il-
lorum. Quare pre hominibus qui habi-
tant in oriente isti contempserunt
me. et non exierunt in obviam no-
bis: ut susciperet nos cum pace.
Tunc achior dux omnium filiorum a-
mon respondens ait. Si digneris
audire domine. dicam veritatem in con-
spectu tuo de populo isto qui in mon-
tanis habitat: et non egredietur
verbum falsum ex ore meo. Po-
pulus iste ex progenie caldeorum
est. Hic primum in mesopotamia
habitant: qui noluerunt sequi
deos patrum suorum qui erant in terra
caldeorum. Deserentes itaque cerimo-
nias patrum suorum que in multi-
tudine deorum erant unum deum reli-
coluerunt: qui et precepit eis ut ex-
irent inde: et habitarent in terra.
Cumque operuisset omnem terram fa-
mes. descenderunt in egiptum: illic
que per quadringentos annos sit
multiplicati sunt: ut dinume-
rari eorum non posset exercitus. Cum
que gravaret eos rex egipti atque
in edificationibus urbium suarum in
luto et latere subiugasset eos:
clamaverunt ad dominum suum et per-

Dith

cussit totā terram egipti. plagis
varijs. **L**ūq; eiecissent eos egip-
ti a se. et cessasset plaga ab eis
et iterū eos uellent capere ⁊ ad
suū seruitiū reuocare. fugienti-
bus hīs deus celi mare aperuit:
ita ut hūc inde aque q̄si mur⁹
solidaretur: et isti pede sicco sū-
dum maris pambulādo tran-
sirent. **I**n quo loco dum innu-
merabilis exercit⁹ egiptiorū eos
psequeret. ita aquis coopertus
est: ut nō remaneret uel unus.
qui factum posteris nūciaret.
Egressis eciam mare rubrū de-
serta syna mōtis occurrerūt: in
q̄b; nunq; homo habitare po-
tuit: uel fili⁹ hoīs requieuit. **I**-
lic fontes amari obdultati sūt
eis ad bibendū: ⁊ p̄ ānos qua-
draginta annona de celo cose-
ruti sunt. **O**biūq; ingressi sūt:
sine arcu ⁊ sagitta. ⁊ absq; scu-
to et gladio. deus eorū pugna-
uit pro eis et uicit. **E**t nō fuit q̄
in sultaret p̄p̄o isti: nisi quādo
recessit a cultu domini dei sui.
Quocienscūq; autē preter ipm
deum suū alterū coluerunt: da-
ni sunt in predā et in gladiū et
i obprobriū. **Q**uocienscūq; ac-
cepituerunt se recessisse a cultu-
ra dei sui: dedit eis de⁹ celi virtu-
tem resistendi. **D**eniq; canane-
um regem et iebuseū. ⁊ pherese-
um et eueum et etheū et amor-

reum et omnes potētes in elebō
prostrauerunt: et terras eorū et ci-
uitates eorū ipi possederūt: ⁊ ul-
q; dum nō peccaret in d̄spectu
dei sui erāt cum illis bona. **D**e-
us enī illos odit iniquitatem.
Nam et ante hos annos cum
recessisset a uia quam dederat
illis deus ut ambularent in ea.
exterminati sunt p̄p̄s a mltis
nationib;: ⁊ plurimū eorū capti-
ui abducti sunt in terram nō su-
am. **N**up̄ autē reuersi ad dñm
deum suū ex disp̄sione qua dis-
persi fuerant adunati sunt: et
ascenderūt mōtana hec omnia:
et iterū possident iherlm. ubi sūt
sancta sanctorum. **N**unc ego
mī dñe perquire si ē aliqua ini-
quitas eorū in cōspectu dei eorū:
ascendam⁹ ad illos quī tradēs
tradet illos deus eorū tibi: ⁊ sub-
iugati erunt sub iugo potētie
tue. **S**i uero nō est offensio po-
puli hui⁹ coram deo suo nō po-
terimus resistere illis: quī deus
eorū defendet illos: et erimus in
obprobriū uniuēse terre. **E**t fac-
tum ē cum cessasset loqui archi-
or verba hec: irati sunt omnes
maguates holoferns. et rogi-
tabant interficere eum dicētes
ad alterutrū. **Q**uis est iste q̄ fili-
os israhel posse dicat resistere
regi nabuchodonosor. et exerci-
tibus eius: hoīes intermes et sine

virtute. et sine peritia artis pugne: **E**t ergo agnoscat achior qui fallit nos. ascendemus in montana: et cum capti fuerint potentes eos: tunc cum eisdem gladio transuerberabit: ut sciant omnes gentes qui nabuchodonosor deus terre est. et propter ipsum alius

non est.

VI

Actum est autem cum cessassent loqui: indignatus holofernes vehementer dixit ad achior. Quomodo prophetasti nobis dicens quod gens israel defendatur a deo suo: ut ostendam tibi quod non est deus nisi nabuchodonosor: cum percussis eos omnes sicut hominem unum. tunc et ipse cum illis assiriorum gladio interibis: et omnis israel tecum perditione disperiet: et probabis quod nabuchodonosor dominus sit universae terre. Tuncque gladius militie mee transiet per latera tua: et confixus cadet inter vulneratos israel: et non respirabis ultra donec extermineris cum illis. Porro autem si prophetiam tuam veram existimas non contumescat vultus tuus: et pallor qui faciem tuam obtinet abscedat a te: si verba mea hec putas impleri non posse. ut autem noveris quod a simul cum illis hec experieris: ecce ex hac hora illorum populo sociaberis: ut dum dignas mei gladii penas receperint. ipse simul

vulnere subiaceas. Tunc holofernes precepit servis suis: ut comprehenderet achior: et duceret eum in bethuliam: et traderent eum in manus filiorum israel. Et accipientes eum servi holofernes. profecti sunt per campestria: sed cum appropinquassent ad montana. eiecerunt contra eos fundibularum. Alii autem divertentes a latere montis. ligaverunt achior ad arborem manibus et pedibus: et sic victum de restibus dimiserunt eum: et reversi sunt ad dominum suum. Porro filii israel descendentes de bethulia. venerunt ad eum. Quem soluentes duxerunt ad bethuliam: atque in medium populi illum statuentes punctati sunt. quod rectum esset quod illum victum assirum reliquisset. In diebus illis erant illi principes. ozias filius micha de tribu simeon: et tharmi qui et gothoni. In medio itaque semior et in conspectu omnium achior dixit omnia que locutus fuerat ab holoferne interrogatus: et quod liter populus holofernes voluisset propter hoc verbum interficere eum: et quemadmodum ipse holofernes iratus iussisset eum israelitis hac de causa tradi: ut dum vinceret filios israel. tunc et ipsum achior diversis in beat supplicis interficere: propter hoc quod dixisset. deus reli defensor eorum est. Quoque

Dith

archio: uniuersa hec exposuisset:
 omnis populus recidit in facie ado-
 rates dominum: et comuni lamenta-
 tione et fletu unanimes preces
 suas domino effuderunt dicentes. Do-
 mine deus reli et fre iturare superbia
 eorum et respice ad nostram humi-
 litatem: et facie sanctorum tuorum at-
 tende: et ostende quoniam non derelinquis
 presumptores de te: et presumptores de
 se et de sua uirtute gloriantes hu-
 milias. **F**inito itaque fletu: et pro
 totum diem oratione populus comple-
 ta: consolati sunt archio: dicentes.
Deus patrum nostrorum cuius tu uirtu-
 tem predicasti. ipse tibi hanc dabit
 uictissitudinem: ut eorum magis tu
 interitum uideas. **C**um uero dominus
 deus noster dederit hanc libertatem
 seruis suis: sit et tecum deus in me-
 dio nostri. ut sicut placuit tibi ita
 cum tuis omnibus conuerseris no-
 biscum. **T**unc ozias finito con-
 silio suscepit eum in domum suam:
 et fecit cenam magnam. **E**t uocatis
 omnibus populi pateris. simul expleto
 ieiunio refecerunt. **P**ostea uero
 conuocatus est omnis populus: et pro
 totam noctem intra ecclesiam ora-
 uerunt: petentes auxilium a deo israel.
Holofernes autem **VII**
 altera die precepit exercitibus
 suis: ut ascenderet contra bethulia.
Erant autem pedites bellatorum re-
 tūmīginti milia et equites vīgī-
 tiduo milia: preter preparatio-

nes uirorum illorum quos occupa-
 uerat captiuitas: et adducti fu-
 erant de prouincijs et urbibus uni-
 uerse inuenturis. **O**mnes para-
 uerunt se pariter ad pugnam. con-
 tra filios israel: et uenerunt per
 crepidinem montis usque ad apicem
 qui respicit super dothaim a loco qui
 dicitur belma. usque ad thelmō qui
 est contra eldorelon. **F**ilii autem israel
 ut uiderunt multitudinem illorum
 prostrauerunt se super terram mit-
 tentes cuneam super capita sua:
 unanimes orantes ut deus israel
 misericordiam suam ostenderet su-
 per populum suum. **E**t assumptes ar-
 ma sua bellica. sederunt per lo-
 ca que angusti itineris tramitem
 dirigunt inter montuosos: et erant
 custodiētes ea tota die et nocte.
Porro holofernes dum circuit
 per agrum repperit quod fons qui
 influebat aqueductum illorum a
 parte australi extra ciuitatem di-
 rigeret: et ita precepit aqueductum
 illorum. **E**rant tamen non longe
 fontes a muris ex quibus furtim
 uidebatur haurire aquam: ad re-
 forillandum potius quam ad potan-
 dum. **S**ed filii amon et moab.
 accesserunt ad holoferne dicentes.
Filii israel non in lancea nec in
 sagitta confidunt: sed montes de-
 fendunt illos: et muniunt illos
 colles in principio constituti. **U**t
 ergo sine congressione pugne

possis superare eos pone custo-
des fontium ut non hauriant ex
eis: et sine gladio interficies eos:
uel certe fatigati tradet civi-
tatem suam quam putat in montibus
positam superari non posse. **E**t
placuerunt verba hec coram holo-
ferne et coram satellitibus eius: et con-
stituit per girum ceterarios per sin-
gulos fontes. **E**umque ista custo-
dia per dies viginti fuisset exple-
ta. defecerunt cisterne et collectio-
nes aquarum omnibus inhabitanti-
bus bethulia: ita ut non esset in-
tra civitatem unde satiarentur vel
una die: quam ad mensuram daba-
tur populo aqua quotidie. **T**unc
ad omnem congregati omnes viri femi-
neque iuvenes et pueri. omnes simul
una voce dixerunt. **I**udicet deus in-
ter nos et te: quam fecisti in nos mala.
nolens loqui pacifice cum assiriis:
et propter hoc vendidit nos deus in
manibus eorum. **E**t ideo non est quod ad-
iuuet: cum prosternamur ante oculos
eorum in siti et perditione mag-
na. **E**t nunc congregate universos
qui in civitate sunt: ut sponte tradi-
mus nos omnes populo holofer-
nis. **M**elius est enim ut captivi be-
nedicamus dominum viventes: quam
moriamur et simus obprobrium
omni carni: cum videmus uxores
nostras et infantes nostros mo-
ri ante oculos nostros. **C**ontesta-
mur hodie celum et terram et deum pa-

trium nostrorum: qui ultiscitur nos secundum
peccata nostra. ut iam tradatis civi-
tatem in manum militie holofer-
nis: ut sit finis noster brevis in
ore gladii: qui longior efficitur in
ariditate sitis. **E**t cum hoc dixisset:
factus est fletus et ululatus mag-
nus in ecclesia omnibus: et per multas
horas una voce clamaverunt
ad deum dicentes. **P**eccavimus cum
patribus nostris: iniuste egimus:
iniquitatem fecimus. **T**u quia pius es
miserere nostri. et in tuo flagello
vindicta iniquitates nostras: et noli
tradere confuteres te populo qui igno-
rat te: ut non dicant inter gentes
ubi est deus eorum. **E**t cum fatigati
hinc clamoribus. et hinc fletibus
lassati siluissent: resurgens omnia
infusus lacrimis dixit. **E**quo a-
nimo esto te fratres: et hos quinque
dies expectamus a domino misericordiam.
Forsitan enim indignationem suam
abscedet: et dabit gloriam nomini su-
o. **S**i autem transactis quinque diebus non
venerit adiutorium: faciemus hec
verba que locuti estis. **VIII**

Et factum est cum audisset hec ver-
ba iudith vidua. que erat fi-
lia merari. filii ydo filii ioseph
filii ozie filii elai filii iammor. fi-
lii gedeon filii rasoim filii archi-
tob filii melchie filii enani filii
nathanie filii salathiel filii sy-
meon filii ruben: et vir eius fuit
manasses: qui mortuus est in diebus

dith

mellis ordeace: instabat enim
 sup alligātes manipulos ī cā-
 po et venit estus sup caput ei⁹:
 et mortuus est in bethulia ciui-
 tate sua ⁊ sepultus est illic cum
 pñib; suis. **E**rat aut iudith relic-
 ta eius vidua iam annis trib;
 et mensib; sex. **E**t in supiorib;
 dom⁹ sue fecit sibi secretū cubi-
 culum in quo cum puellis suis
 clausa morabat⁹: ⁊ habēs sup
 lumbos suos ciliū. ieiuna-
 bat omib; dieb; vite sue: preter
 sabbata et neomenias. ⁊ festa
 domus israel. **E**rat autem e-
 leganti aspectu nimis: cui vir
 su⁹ reliquerat diuitias multas
 et familiā copiosā: ac posses-
 siones armētis boum et gregi-
 bus ouīū plenas. **E**t erat hec ī
 omib; famosissima. quoni-
 am timebat dñm valde: nec erat
 q loqueret de illa verbū malū.
Hec itaq; cum audisset quoni-
 am ozias pñisisset q; fūcto
 qnto die traderet ciuitatē: misit
 ad pñiteros thabri et tharmi.
Et venerūt ad illā: et dixit illis.
Quod est hoc verbū in quo cōsen-
 sit ozias. ut tradat ciuitatē assi-
 rijs: si int̄ qñq; dies nō venerit
 vob; adiutoriū. **E**t q; estis vos
 q; temptatis dñm. **N**ō ē iste ser-
 mo qui misericordiam pñocet: sed
 potius qui iram excitet. ⁊ furo-
 rem accendat. **P**osulistis vos

tempus miserationis dñi: ⁊ in
 arbitriū vñm diem constituistis
 ei. **S**ed q; patēs dñs ē. in hoc
 ipso peniteam⁹: et ī dulgētiā ei⁹
 lacrimis postulem⁹. **N**ō enim qñ
 homo de⁹ sic cōminabit⁹: neq;
 sicut filius hoīs ad iracūdiā in-
 flāmabit⁹. **E**t ideo humiliem⁹ il-
 li aīas nās: ⁊ ī spiritu cōstituti-
 humiliato. seruiētes illi. dicam⁹
 flētes dñō. ut scdm volūtātē su-
 ā sic faciat nobiscū cito mīam
 suā: ut sicut turbatū ē cor nñm
 in superbia cor; ita etiā de nā
 humilitate gloriemur: qm nō
 sum⁹ secuti pñā patrū nñor; q;
 dereliquit dñm suū. et adoraue-
 runt deos alienos: pro quo sce-
 lere dati sunt in gladiū. et ī ra-
 pinam. et in cōfusionē inimicū
 suis. **N**os autē alterū dñm nesci-
 mus preter ipm. **E**xpectem⁹ hu-
 miles cōsolationē ei⁹. et requi-
 ret sanguinē nñm de afflictioni-
 bus inimicor; nñor;: et humili-
 abit omēs gentes quecūq; in-
 surgūt cōtra nos: et faciet illas
 sine honore dñs de⁹ noster. **E**t
 nūc frēs qm vos q; estis pñbite-
 ri ī pñlo dñi. ⁊ ex vobis pendet a-
 nima illoꝝ: ad eloquū vestrū
 corda eor; erigite: ut memores
 sint quia temptati sunt patres
 nñi. ut pñbaremur si vere colerēt
 dñm suū. **M**emores esse debent
 quō pater noster abrahā temp-

tatus est: et p multas tribulationes pbatus. dei amicus effectus ē. **Sic** ysaac. sic iacob. sic moyses: et omnes q placuerūt deo. p multas tribulationes trāsierūt fideles. **Ali** aut q temptationes nō susceperūt cum timore dñi. et in patientiā suam et improperiū murmuratiōnis sue cōtra dñm ptulerūt: exterminati sunt ab exterminatore: et a serpentib; perierūt. **Et** nos ergo nō ulciscamur nos p hijs q patimur: sed reputantes pccis nr̄s hec ipsa supplicia minora esse: flagella dñi q̄si serui q̄ corripimur ad emēdatiōē et nō ad pditionem nr̄am euenisse credamus. **Et** dixerunt illi ozias et p̄sbyteri. **Dñe** q̄ locuta es uia sūt: et nō est in sermonib; tuis ulla reprehēsiō. **Nūc** ergo ora pro nobis: quā mulier sancta es. et timēs deū. **Et** dixit illis iudith. **Sicut** qd̄ potui loqui dei esse cognoscitis: ita qd̄ facere disposui pbate si ex deo est. et orate ut firmū faciat de⁹ cōsiliū meū. **Stabit**is uos ad portam nocte ista: et ego egeā cū abra mea: et orate ut sicut dixistis ī dieb; q̄nq; respiciat dñs pplm suū israhel. **Dos** aut nolo scrutemini actū meū: et usq; dum renūciē uobis. nil aliud fiat nisi oratiō pro me ad dñm deū nr̄m. **Et**

dixit ad eā ozias p̄nceps iude. **Dade** in pace: et dñs sit recū in ultionē inimicor; nr̄or;. **Et** reuerentes abierunt. **VIII**

Ouib; ascendētib; iudith ingressa est oratoriū suū: et induēs se cilicio posuit cinerē sup caput suū: et p̄sternens se dñō clamabat ad dñm dicens. **Dñe** deus pr̄is mei symeō. qui dedisti illi gladiū in defensionē alienigenar; qui uiolatores retulerūt in cōmūnatione sua. et demidauerunt femur uirginis in cōfusiōē: et dedisti mulieres illor; in predā. et filias illor; in captiuitatē. et omnem predā in diuisionē seruis tuis q̄ zelauerunt zelū tuū: subueni quēso te dñe de⁹ meus michi uidue. **Tu** etiā fecisti priora: et illa post illa rogastis: et hoc factū est. qd̄ ip̄e uoluisti. **Omnes** etiā uie tue parate sunt: et tua iudicia ī tua p̄uidētia posuisti. **Respice** castra assiriorū nunc. sicut tūc castra egiptior; uidere dignatus es: quādo post seruos tuos armati currebāt. confidentes in quadrigis et in equitatu suo et in multitudine bellator;. **Sed** aspergisti sup castra eor;: et tenebre fatigauerūt eos. tenuit pedes eor; abissus: et aque operuerūt eos. **Sic** fiat et isti dñe. qui cōfident in multitudine sua. et ī tur-

Dicit

ribus suis. et in contis. et in sagittis suis. et in lanceis gloria-
tur: et nesciunt quia tu ipse es
deus noster qui coteris bella ab in-
icio. et dominus nomen est tibi. **E**rige
brachium tuum sicut ab initio: et
allide virtutem eorum in virtute tua.
Eadat virtus eorum in iracundia
tua. qui permittit se violare sancta
tua: et polluere tabernaculum nostrum
tuum: et deicere gladio suo cornu
altaris tui. **F**ac domine: ut gladio
proprio eius supbia ampute-
tur. **C**apiatur laqueo oculorum
suorum in me: et prouties eum ex
labijs caritatis mee. **D**a michi
in animo constantiam ut contem-
nam illum: et virtutem: ut evertam
illum. **E**rit enim hoc memoriale
nostrum tuum: cum manus femine
deiecerit eum. **N**on enim in multitu-
dine est virtus tua domine: neque in
equorum viribus voluntas tua.
Nec superbi ab initio placuerunt
tibi: sed humilium et mansuetorum
semper tibi placuit deprecatio.
Deus celorum. creator aquarum. et
dominus totius creature. **E**xaudi me
misericordiam deprecantem: et de tua mi-
sericordia presumens. **M**emento
domine testamenti tui. et da verbum in
ore meo. et in corde meo consilium
roborum: ut domus tua in sanc-
tificatione tua permaneat: et omnes
gentes agnoscant quia tu es deus
et non est alius propter te. **X**

Factum est autem cum cessasset
clamare ad dominum: surrex-
it de loco in quo iacebat prostra-
ta ad dominum. **D**ocavitque abram
suam. et descendens in domum suam.
abstulit a se cilicium: et egit se
vestimentis viduitatis sue. **E**t
lavit corpus suum. et unxit se
mirro optimo: et discrimina-
vit crinem capitis sui. et impo-
suit mitram super caput suum: et in-
dixit se vestimentis iocunditatis
sue. **E**t induit sandalia pedibus
suis: assumpsitque dectraliola: et li-
lia. et ianices et anulos: et omnibus
ornamentis suis ornavit se. **C**ui
etiam dominus contulit splendorem: quoniam omnis
ista compositio non ex libidine.
sed ex virtute pendebat. **E**t itro-
dit hanc in illam pulchritudinem
amplavit: ut incomparabili de-
core omnium oculis appareret. **I**n-
posuit itaque abse sue ascopam
vini. et vas olei et polentam et la-
pates. et panes et caseum: et perfec-
ta est. **C**umque venisset ad portas
civitatis: invenerunt expectantem
oziam. et presbiteros civitatis.
Qui cum vidissent eam: stupen-
tes mirati sunt nimis pulchri-
tudinem eius. **N**ichil tamen interro-
gantes eam: dimiserunt finire
dicentes. **D**eus patrum nostrorum de-
tibi gratiam: et omne consilium
tui cordis sua virtute corroboret:
et glorietur super te iherusalem. et sit no-

men tuū in numero sanctorū: et iustorū. **E**t dixerunt hi qui illuc erāt. omnes una voce fiat fiat. **J**udith vero orās dñm: fūsiuit p portas. ip̄a et abra ei⁹. **F**actum est aut cū descenderet mōtē circa ortū diei: occurrerūt ei exploratores assiriorū: et tenuerūt eam dicentes. **U**nde venis: aut quo vadis. **Q**ue respōdit. **F**ilia sum hebreorū. **P**ro ego fugi a facie eorū: quā futurū agnouī qd dent vobis in depredationē. pro eo qd cōtemnētes vos noluerūt ultro tradere seip̄os: ut inuenirent misericordiam in conspectu vestro. **H**ac de causa cogitavi mecū dicens. **D**adā ad faciem p̄ncipis holofernis ut indicem illi secreta illorū: et ostendā illi quo aditu possit obtinere eos: ita ut nō cadat vir unus de exercitu eius. **E**t cū audissent viri illi verba eius. cōsiderabāt faciem eius: et erat in oculis eorū stupor: quā pulchritudinē eius mirabantur nimis. **E**t dixerunt ad eam. **C**ōseruasti aīam tuā: eo qd tale reperisti cōsiliū ut descenderes ad dñm nr̄m. **H**oc autem scias: quā cū steteris in conspectu eius bene tibi faciet: et eris gratissima ī corde ei⁹. **D**uxeruntq; illā ad tabernaculū holofernis: nūciantes eam. **L**ūq; intrasset ante faciem ei⁹: statim

capt⁹ est in suis oculis holofernis. **D**ixeruntq; ad eum satellites eius. **Q**uis cōtemnat p̄m hebreorū qui tam decoras mulieres habent: ut nō p hijs merito pugnare cōtra eos deam⁹? **V**idens itaq; iudith holofernē sedentē in conopeo qd erat repurpura et auro. et smaragdo et lapidib; p̄ciosis itectū: et cum in faciem eius intendisset. adorauit eum prosternēs se sup terram: et eleuauerunt eam secū holofernis iubente domo suo.

Aunt holofernis. **D**ixit ei. **E**quo animo esto et noli pauere in corde tuo: quā ego nunquā nocui virū qd voluit seruire nabuchodonosor regi. **P**opulus aut tuus si non cōtemplisset me: non alleuassent lanceā meam sup eū. **N**ūc at dic michi qua te causa recessisti ab illis: et placuit tibi ut venires ad nos. **E**t dixit illi iudith. **S**ume verba acille tue: quā si secut⁹ fuīs ūba acille tue: perfectā rem faciet dñs tecum. **V**ixit enim nabuchodonosor rex terre. et vixit virtus eius qd ē in te ad correptionē oīm aīarū errantiū: quā nō solū hoīes seruiunt illi per te: sed et bestie agri obtemperant illi. **N**ūciat cū animi tui industria. vniuersis gentib;: et indicatū est omni se.

Dith

culo quā tu solus bonus et po-
tens es in omni regno eius: et
disciplina tua omib; pūnciis
predicat. **N**ec hī latet qđ locut⁹
est achior: nec illud ignoratur
qđ ei iusseris euēire. **C**onstat
enī deū nostrū sic peccatis offen-
sum: ut mādauerit p. pphetas
suos ad pplm: qđ tradat eū p.
peccatis suis. **E**t quā sciūt se of-
fendisse deū suū filij israhel: tre-
mor tuus sup ipsos est. **I**nsup
etiam fames inuasit eos: et ab
ariditate aque. iam inter mor-
tuos cōputant. **D**eniq; hoc or-
dinant. ut interficiant pecora
sua et bibāt sanguinē eorū: et
sancta dñi sui que p̄cipit deus
nō contingi. in frumēto vino
et oleo. **H**ec cogitauerūt impē-
dere: et volūt consumere. q̄ nec
manib; deberēt cōtingere. **E**rgo
quā hec faciūt: rectū est qđ in p-
ditionē dabūtur. **Q**uā ego acil-
la tua cognoscēs fugi ab illis:
et misit me dñs hī ipā nūciare
tibi. **E**go enī ancilla tua deū co-
lo etiā nūc apud te: et egiet acil-
la tua. et orabo deū: et dicet mi-
hi. quādo eis reddat pccm suū.
et veniēs nūciabo tibi: ita ut e-
go adducā te p mediā iherlm.
Et habebis omēm pplm isrl si-
cut oves qbus nō ē pastor. et
nō latrabit uel unus cōtra te:
quā hec michi dicta sunt p pro-

uidentia dei. **E**t quā iratus ē illi⁹
de⁹: hec ipā missa sum nūciare
tibi. **P**lacuerūt aut oīa uerba
hec corā holoferne et coram pu-
eris eius. et mirabant ad sapi-
entia eius: et dicebāt alter ad al-
terum. **N**ō est talis mulier sup
terram in aspectu. in pulchritu-
dine et in sensu uerbor. **E**t dix-
it ad illam holofernes. **B**enefe-
rit deus qui misit te ante pplm.
ut des illū tu in manibus nr̄is.
Et quā bona est pmissio tua: si
fecerit michi hoc. deus tuus erit
et meus deus. et tu in domo na-
buchodonosor magna eris: et
nomē tuum nominabitur in
unīuersa terra. **XII**

Quā iussit eū introire ubi
repositi erāt thesauri ei⁹.
et iussit illū manere eam et con-
stituit qđ daret illi de conuiuiis
suis. **C**ui respōdit iudith et dix-
it. **N**ūc non potero māducare
ex hīs que michi p̄cipis tribui.
ne ueniat sup me offensio. **E**x
hīs aut q̄ michi detuli mandu-
cabo. **C**ui holofernes ait. **S**i de-
fecerint tibi ista que tecum detu-
listi: qđ faciem⁹ tibi. **E**t dixit iu-
dith. **D**iuinit aīa tua dñe meus.
quā nō rependet oīa hī. ancilla
tua: donec faciat de⁹ in manu
mea hec q̄ cogitauī. **E**t induxe-
runt illā serui ei⁹ in tabernacu-
lum. quo p̄reperat: et peciit dñ

introiret ut daret ei copia nocte.
 et ante lucē egredi foras ad ora-
 tionem. et deprecandi dñm. **E**t p-
 cepit cubiculariis suis ut sicut
 placeret illi egiret et introiret ad
 adorandum deū suū per triduum.
Et egibat noctibus in vallē berthu-
 lie: et baptisabat se in fonte a-
 que. **E**t ut ascendebat. orabat
 dominū deū israhel ut dirige-
 ret viā eius ad liberationē po-
 puli sui. **E**t introiēs munda ma-
 nebat in tabernaculo. usq; dū
 acciperet escam suā in vespere.
Et factū est. quarta die. holo-
 fernes fecit cenam seruis suis:
 et dixit ad vagao eunuchum.
Vade et suade hebreā illam ut
 sponte cōsentiat habitare mecū.
Fedū est etiā apud assirios si fe-
 mina irrideat virū agendo ut
 in munis ab eo trāseat. **T**unc
 intuiuit vagao ad iudith et dix-
 it. **N**on vereatur bona puella
 introire ad dñm meū ut hono-
 rificetur ante faciē eius: et man-
 ducet cū eo et bibat vinū in iocū-
 ditate. **C**ui iudith respōdit.
Que ego sum ut traditā dño
 meo: **D**ñe qđ erit ante oculos
 eius bonū et optimū faciam.
Quicquid aut illi placuerit hoc
 michi erit optimū omnibus diebus
 vite mee. **E**t surrexit et ornavit
 se vestimēto suo: et ingressa ste-
 tit ante faciē eius. **C**or aut holo-

fernus cōcussus est: erat etiā ar-
 dens in concupiscentia eius. **E**t
 dixit ad eam holofernes. **B**ibe
 nūc et accumbe in iocūditate:
 quā inuenisti gratiā corā me. **E**t
 dixit iudith. **B**ibā dñe: quoni-
 am magnificata ē anima me-
 a hodie pre omnibus diebus meis.
Et accepit et manducauit et bi-
 bit corā ipso ea que parauerat
 illi ancilla ei. **E**t iocūdus factus
 est holofernes ad eam: bibitq;
 vinū multū nimis quantū nū-
 quā biberat in vita sua. **XIII**

Et aut sero factū est festina-
 uerūt serui illi ad hospi-
 tia sua: et cōcluserūt vagao ostia
 cubiculi et abiit. **E**rāt aut oēs
 fatigati a vino. **E**ratq; iudith
 sola in cubiculo. **P**orro holo-
 fernes iacebat in lecto nimia e-
 brietate sopitus. **D**ixitq; iudith
 puelle sue. ut staret foris ante
 cubiculū et obseruaret. **S**tetit
 q; iudith ante lectū. orās cū lacri-
 mis et labiorū motu in silēcio di-
 res. **C**ōfirma me dñe deus isrl.
 et respice in hac hora ad opera
 manū mearū: ut sicut pmissis-
 ti ihrlm ciuitatē tuā erigas: et li-
 qđ credens p te posse fieri cogi-
 tauī pficiā. **E**t cum hec dixisset:
 accessit ad columā q̄ erat ad ca-
 put lectuli eius: et pugionē ei
 qui in ea ligatus pēdebat resol-
 uit. **E**unq; euaginasset illū ap-

Dith

prehendit comam capitis ei⁹ ⁊ ait. **C**onfirma me domine deus in hac hora. **E**t percussit bis in cervicem eius. et abscidit caput eius: et abstulit canopeum eius a columinis. ⁊ euoluit corpus eius truncum. **E**t post pusillum egreuit ⁊ tradidit caput holofernis ancille sue: ⁊ iussit ut mitteret illud in peram suam. **E**t egerunt due secundum consuetudinem suam quasi ad orationem. et transierunt castra: ⁊ girantes vallē venerunt ad portam civitatis. **E**t dixit iudith a longe custodibus muroꝝ. **A**perite portas quoniam nobiscum est deus: qui fecit virtutem in israel. **E**t factum est cum audissent viri vocem ei⁹. vocaverunt presbiteros civitatis. **E**t occurrerunt ad eam omnes. a minimo usque ad maximum: quoniam iam speraverunt eam iam non esse venturam. **E**t accendentes luminaria cōgrauaverunt circa eam universi. **I**lla autē ascendens in eminētiorem locum: iussit fieri silentium. **C**umque omnes tacuissent: dixit iudith. **L**audate dñm deū nr̄m qui non deseruit sperantes in se: et in me ancillā suā. adimplevit misericordiam suā. quā promisit domui israel: ⁊ interfecit in manu mea hostem populi sui in hac nocte. **E**t proferes de pera caput holofernis. ostendit illis dicens. **E**cce caput holofernis principis militie assi-

rioris. **E**t ecce canopeum illi⁹ in quo recumbebat in ebrietate sua: ubi et per manū femine percussit illū dñs de⁹ noster. **D**ixit autē ipse dñs qui custodiuit me angelus eius et hinc euntem ⁊ ibi cōmorantem et inde huc revertentē: et nō permisit me dñs ancillā suā cōinquinari: sed sine pollutione p̄ci reuocavit me vobis. gaudete in victoria sua in evasione mea. in liberatione v̄ra. **C**onfiteamur illi omnes qui boni: qui in seculū misericordia ei⁹. **U**niversi autē adorantes dñm dixerunt ad eam. **B**enedixit te dñs in virtute sua: qui per te ad nichilum redegit inimicos nostros. **P**orro ozias princeps populi israel dixit ad eam. **B**enedicta es tu filia a dño deo excelso. p̄ omnibus mulieribus super terram. **B**enedictus dñs qui creavit celū ⁊ terram. qui te direxit in vulnera capitis principis inimicorū nr̄orum. quia hodie nomen tuum ita magnificavit. ut non recedat laus tua de ore hominū. qui memores fuerint virtutis dñi in eternū: pro quibus non peperisti anime tue p̄ angustias et tribulationē generis tui: sed subvenisti ruine ante cōspectū dei nr̄i. **E**t dixit omnis populus fiat fiat. **P**orro achioꝝ vocat⁹ virū. **E**t dixit ei. **D**eus israel cui tu testi-

monium dedisti quod ulciscat se de inimicis suis: ipse caput omnium incredulorum incidit in hac nocte in manu mea. Et ut probes quia ita est: ecce caput holofernis qui in contemptu superbie sue deum israel contempsit. et tibi interitum minabatur dicens: cum captus fuerit populus israel gladio perforari precipiam latera tua. Videns autem archior caput holofernis angustatus per pauore recidit in faciem suam super terram: et effluauit anima eius. Postea vero quam resumpto spiritu recreatus est: prociuit ad pedes eius. et adorauit eam et dixit. Benedicta tu a deo tuo in omni tabernaculo iacob: quoniam in omni gente que audierit nomen tuum. magnificabit super te deus.

Dixit autem **XIII** israel. iudith ad omnem populum. Audite me fratres. Suspendite caput hoc super muros nostros: et erit cum egerit sol. accipiat unusquisque arma sua et egredietur cum impetu: non ut descendatis deorsum sed quasi impetum facientes. Tunc exploratores necesse erit ut fugiant ad principem suum exercituum ad pugnam. Cumque duces eorum concurrerint ad tabernaculum holofernis. et inuenerint eum truncum in suo sanguine volutatum: decedet super eos timor. Cumque cognoueritis fugere eos ite post illos

securi: quoniam dominus conteret eos sub pedibus vestris. Tunc archior videns virtutem quam fecit deus israel relicto gentilitatis ritu credidit deo. et circumcidit carnem principis sui. et appositus est ad populum israel: et omnis successio generis eius. usque in hodiernum diem. Mox autem ut ortus est dies. suspenderunt super muros caput holofernis: accepitque unusquisque vir arma sua: et egressi sunt cum grandi strepitu et ululatu. Quod videntes exploratores. ad tabernaculum cucurrerunt. Porro hi qui in tabernaculo erant venientes et ante ingressum cubiculi presepentes. excitati gratia iniquitatem arte moliebant: ut non ab excitantibus sed a sonantibus holofernes euigilaret. Nullus enim audebat cubiculum virtutis asseriorum pulsando aut intrando aperire. Sed cum venissent eius duces ac tribuni et uniuersi maiores exercitus asseriorum: dixerunt cubiculariis. Intrate et excitare illum: quoniam egressi mures de cauernis suis ausi sunt provocare nos ad prelium. Tunc ingressus vagans cubiculum eius stetit ante cortinam. et plausum fecit manibus suis: suspirabatur enim illum cum iudith dormire. Sed cum nullum motum iactantis sensu aurium caperet. accessit primas ad cortinam: et eleuans

udit.

eam vidit cadaver absq; capite
holofernis in suo sanguine ta-
befactū iacere sup frām. excla-
mavit voce magna cum fletu.
et scidit vestimēta sua. Et īgres-
sus tabernaculū iudith nō īve-
nit eā. Et exiit foras ad po-
pulū. et dixit. Una mulier hebre-
a fecit cōfusionē in domo regis
nabuchodonosor. Ecce enī ho-
lofernes iacet in tra. Et caput
eius nō est in illo. Quod dum
audissent p̄ncipes virtutis assi-
rior. sciderūt om̄es vestimenta
sua: et intollerabilis timor et tre-
mor recidit sup eos: et turbati
sunt animi eorū valde. Et fact⁹
est clamor in comparabilis in
medio castrorū eorū. **XV**

Quonq; om̄is exercit⁹ deole-
latū holofernē audisset.
fugit mēs et filiū ab eis: et solo
tremore et metu agitati fuge p̄-
sidiū sumūt: ita ut nullus loq̄-
retur cum p̄ximo suo. sed indi-
nato capite relictis om̄ib; eua-
dere festinabāt hebreos. quos
armatos sup se veire audierāt:
fugiētes per vias camporū et se-
mitas colliū. Vidētes itaq; filij
isrl fugientes secuti sunt illos.
descenderūtq; clangētes tubis et
ululātes post ip̄os. Et quoniā
assirij non adunati in fugam
ibāt p̄cipites: filij aut isrl uno
agmine p̄sequētes. debilitabāt

om̄es quos īvenire potuissent.
Misitq; ozias nūcios p om̄es
ciuitates et regiones isrl. **D**is
itaq; regio. om̄isq; urbs electā
iūuētutē armatam misit post
eos: et persecuti sunt eos in ore
gladii quousq; peruenirent ad
egremitatē finium suorū. Reliq̄
aut q̄ erant in bethulia. īgressi
sunt castra assirior: et predam
quam fugientes assirij relique-
rāt abstulerūt. et onustati sūt
valde. **H**ij vero qui victores re-
uerli sunt ad bethuliā. omnia
queq; erāt illorū abstulerunt se-
cum: ita ut non esset numerus
in pecorib; in iūuētis et uniuersis
mobilibus eorū: ut a mini-
mo usq; ad magnū omnes di-
uites fierēt de p̄dationib; eorū.
Bachin aut summ⁹ pontifex
de iherlm venit in bethuliā cum
uniūsis p̄sbyteris suis. ut vi-
deret iudith. **Q**ue cū exisset ad
illū. benedixit illā om̄es una
voce dicētes. Tu gloria iherlm.
tu leticia isrl. tu honorificentia
p̄pli nr̄i: q̄a fecisti virilis et d̄for-
tatiū ē cor tuū eo qd castitatem
amaueris. et post virū tuū alte-
rum nescieris: ideo et man⁹ dñi
confortauit te. et ideo eris bene-
dicta in eternū. Et dixit om̄is
p̄plus fiat fiat. **P**er dies aut tri-
ginta vix collecta sunt spolia
assirior a p̄plo isrl. Porro aut

uniūsa que holofernis peculia-
ria fuisse probata sunt. Dederūt
iudith in auro et argento ⁊ ves-
tibus et gemmis et omni suppel-
lectili: et tradita sunt omnia illi
a populo. Et omnes populi gaudebāt
cum mulieribus ⁊ virginibus ⁊ iu-
uenibus in organis et cytharis.

unt cātavit

XVI

Cāticū hī dñs iudith dicens.
Incipite dñs ī tympanis. cāta-
te dñs ī cymbalis: modulamī
illi psalmū nouū exultate ⁊ in-
uocate nomē ei⁹. Dñs cōterēs
bella. dñs nomen est illi: q̄ po-
suit castra sua ī medio populi sui.
ut eriperet nos de manu omī ī
imicorū nrōrū. Venit assur ex
mōtib⁹ ab aquilone in mul-
titudine fortitudinis sue: cuius
multitudo obturauit torrentes
et equi eorū cooperuerūt valles.
Dixit se incensurū fines meos.
et iuvenes meos occisurū gla-
dio: infantes meos dare in pre-
dam. et virgines ī captiuitatē.
Dñs autē omnipotens nocuit
eum. et tradidit eū in manus
femine: ⁊ cōfudit eum. Nō enī
cecidit potens eorū a iuuenibus:
nec filij tyrān p̄cusserūt eū nec
excessi gigantes imposuerūt se
illi: sed iudith filia merari ī spe-
cie faciei sue dissoluit eū. Exiit
enī se vestimenta viduitatis: ⁊
induit se vestimēta leticie in ex-

ultatione filiorū isrl. **D**ixit fa-
ciem suā ungento. colligauit
cincinōs suos mitra ad decipi-
endū illū. Sandalia ei⁹ rapue-
runt oculos ei⁹: pulcritudo ei⁹
captiua fecit aīam eius: ampu-
tauit pugione ceruicē ei⁹. Hor-
ruerūt perse cōstantiā ei⁹. ⁊ me-
di audaciā ei⁹. Tunc ululaue-
runt castra assiriorū quādo ap-
paruerūt humiles mei. arescen-
tes in siti. Filij puellarū cōpū-
erunt eos. et sicut pueros fugi-
entes occiderūt eos: perierūt ī
plio a facie dñi dei mei. ymnū
cāntem⁹ dñs: ymnū nouū cā-
temus deo nrō. Adonai domine
magnus es tu et preclarus ī
virtute. et quē superare nemo
potest. Tibi seruiat oīs creatu-
ra tua. q̄a dixisti et facta sunt.
misiisti sp̄ritū tuū et creata sūt.
et non est qui resistat voci tue.
Mōtes a fūdāmētis mouebūt
cum aquis: p̄tere sicut cera liq̄s-
cent ante faciē tuā. Qui autem
timēt te magni erūt apud te p̄
oīa. De genti ī surgenti sup-
genus meū. Dñs enī omni-
potens vindicauit in eis: ī die iū-
dicij visitabit illos. Dabit enī
ignē et vermes ī carnes eorū:
ut urant⁹ et sentiāt usq; ī sem-
piternū. Et factū est post hī. oīs
populus post victoriā venit ī ihe-
rusalem adorare dñm: et mox

ut purificati sunt obtulerunt omnes
holocausta. et vota et repromis-
siones suas. Porro iudith uni-
uersa vasa bellica holofernis
que dedit illi populus. et canopeum
quod ipsa sustulerat posuit in ana-
thema oblivionis. Erat autem
populus iocundus secundum faciem sanc-
torum: et per tres menses gaudi-
um huius victoriae celebratum est
cum iudith. Post dies autem illos u-
nusquisque rediit in sua. et iu-
dith magnificata est in bethuli-
a: et preclarior erat uniuersae terre
israhel. Erat etiam virtuti cas-
tatis adiuncta: ita ut non cog-
nosceret virum omnibus diebus vite
sue. ex quo defunctus est manaf-
ses vir eius. Erat autem diebus festis
procedens cum magna gloria.
Mansit autem in domo viri sui an-
nos centum quinquaginta et dimisit abra-
ham liberam: et defuncta est ac
sepulta cum viro suo in bethu-
lia: luxitque illa omnis populus diebus
septem. In omni autem spatio vite
eius non fuit qui perturbaret israhel.
et post mortem eius annis mil-
tis. Dies autem victoriae huius festi-
uitatis. ab hebreis in numero
sanctorum dierum accipitur: et coli-
tur a iudeis ex illo tempore us-
que in presentem diem. **Explicit**
liber iudith secundum ieroni-
mum presbiterum. Incipit prologus
in librum de iudith.

Librum hester variis
translatoribus constat
esse viciatum: quem
ego de archiuis he-
breorum releuans verbum e verbo ex-
pressius transtuli. Quem librum
editio vulgata latinosis hinc
inde verborum similibus trahit. addens
ea que ex tempore dici poterant.
et audiri: sicut solitum est scola-
ribus disciplinis sumpto thema-
te excogitare. quibus verbis non
potuit qui iniuriam passus est.
vel ille qui iniuriam fecit. Nos autem
o paula et eustochium qui et bi-
bliothecas hebreorum studuistis
intere. et interpretum certamina
comprobastis. tenentes hester he-
braicum librum per singula ver-
ba nostram translationem aspici-
te: ut possitis agnoscere me nichil
etiam augmentasse addendo: sed fi-
deli testimonio simpliciter sicut
in hebreo habetur. historiam he-
braicam latine lingue tradidisse.
Nec affectamus laudes hominum
nec vituperationes repauescimus:
deo enim placere curantes minas
hominum penitus non timeamus: quoniam
deus dissipat ossa eorum qui homini-
bus placere desiderant: et secundum
apostolum qui eiusmodi sunt serui
christi esse non possunt. Rursum
in libro hester alphabetum ex mi-
nimo usque ad theta litteram fecimus
diuersis in locis: volentes scilicet

septuaginta interpretū ordinē
p h insinuare studioso lectori.
Nos em̄ iuxta morē hebraicū
ordinē psequi etiā in septuagi-
ta editione maluim⁹. **Explicit**
prefatio incipit liber hester.

In diebus assueri qui regnavit
ab india usq; ethiopiā sup cen-
tū viginti septem puñcias: qñ-
do sedit in solio regni sui. Susa
ciuitas regni eius eorū fuit.
Tercio igitur anno imperij sui
fecerat grāde diuinū cūctis pñ-
cipib; et pueris suis fortissimis
persarū et medorū inclitis et pñec-
tis puñciis corā se: ut ostende-
ret diuitias glorie regni sui ac
magnitudinē. atq; iactātiā
potentie sue multo tempe: cen-
tum videlicet et octogita dieb;
Cūq; impleteretur dies cōuinij.
inuitauit oēm pplm q̄ iuentus
ē ī suis a maximo usq; ad mi-
nimū: et iussit septem dieb; con-
uinij pparari in vestibulo orti
et nemoris. quod regio cultu et
manu consitum erat. Et pende-
bant ex omī parte tentoria ae-
rei coloris et carbasini ac iacū-
tini. sustentata funib; bissimis
atq; purpureis: q̄ eburneis cir-
culis inserti erant et columnis
marmoreis fulciebantur. lectu-
li quoq; aurei et argentei. super
pauimentū smaragdino et pa-
rio strātū lapide dispositi erāt.

qđ mira varietate pictura deco-
rabat. Bibebāt aut q̄ inuitati
erāt. aureis poculis: et alijs at-
q; alijs vasis tibi inferebāt. Vi-
num quoq; ut magnificentia
regia dignū erat habūdans et
precipūū ponebat: nec erat qui
nolētes cogeret ad bibendum:
sed sic rex statuerat preponens
mensis singulos de pñcipib;
suis: utsumeret unusq; qđ
vellet. Vasthi quoq; regina fe-
cit cōuinij feminas in palatio
ubi rex assuerus manere cōsue-
uerat. Itaq; die septimo cū rex
esset hilarior et post nimia po-
tionem italuisset mero. pcepit
maumā et bazatha et arbana
et bagatha et abgatha et zarath
et carchas septem eunuchis q̄ ī
cōspectu eius ministrabāt. ut ī-
troducerēt vasthi reginā corā
rege. posito sup caput eius di-
ademate: ut ostenderet cūctis po-
pulis et pñcipib; eius pulcritu-
dinem. Erat em̄ pulcra valde.
Que reuult et ad regis imperiū
qđ p eunuchos mādauerat ve-
nire contempsit. Unde iratus rex
et nimio furore succensus. int-
rogauit sapiētes qui ex more
regio semp ei adherebāt et illo-
rum faciebat cuncta cōsilio. sci-
entiū leges ac iura maiorum:
erāt aut primi et pñmi charse-
na et zethar et admatha et thar-

ter.

lis et mares et maritima et ma-
mucha septē duces persarū atq;
medorū. q̄ videbant faciē regis
et primi post eum residere soliti
erāt: cui sēcūtie vasthi regina sibi
iaceret q̄ assueri regis imperiū
qd̄ per eunuchos mādauerat.
facere nolūisset. **R**espōditq; ma-
mucha audiēte rege atq; p̄nci-
pib; . **N**ō solū regem lesit regi-
na vasthi . sed omnes p̄p̄os et
p̄ncipes qui sunt in cūctis pro-
uinciis regis assueri . **E**grediet̄
etū sermo regine ad omnes mu-
lieres ut cōtemnāt viros suos
et dicāt . **R**eg assuerus iussit ut
regina vasthi intraret ad eum .
et illa noluit : atq; hoc exēplo
omnes p̄ncipū cōiuges persarū
atq; medorū parūpēdēt impe-
ria maritorū . **U**nde regis iusta
est indignatio . **S**i tibi placet e-
grediatur edictū a faciē tua . et
scribat iuxta legē persarū atq;
medorū quā p̄teriri illicitū est :
ut nequaq; ultra vasthi ingredi-
atur ad regem . sed regnū illius
altera que melior est illa accipi-
at . **E**t hoc in om̄e qd̄ latissimū
est p̄uinciarū tuarū diuulgetur
imperīū : et cuncte uxores tam
maiorū quam minorū deferant
maritis suis honorē . **P**lacuit
consiliū eius regi et p̄ncipibus
fecitq; iuxta cōsiliū mamucha et
misit epistolas ad uniuersas p̄-

uincias regni sui : ut queq; gr̄es
audire et legere poterat diuisis
linguis et litteris . esse viros p̄nci-
pes ac maiores ī domib; suis :
et h̄ p̄ cūctos p̄p̄os diuulgari .

His ita gestis **I**
postq; regis assueri indig-
natio deferbuerat . recordata ē
vasthi que fecisset ul̄ que passa
esset . dixeruntq; pueri regis ac
ministri eius . **Q**uerantur regi
puelle virgines ac speciose . et
mittant̄ qui cōsiderant p̄ uniu-
sas p̄uicias puellas speciosas
et virgines : et adducāt eas ad
ciuitatem susan . et tradāt in do-
mum feminarū sub manu egei
eunuchi qui ē p̄positus et custos
mulierū regiarū : et accipiant mū-
dum muliebrem et cetera ad usus
necessaria . **E**t q̄cūq; inter om̄es
oculis regis placuerit . ip̄a reg-
net p̄ vasthi . placuit sermo re-
gi : et ita ut suggesserāt iussit fi-
eri . **E**rat vir iudeus in susis ciui-
tate vocabulo mardoche⁹ fili⁹
iair filij semel . filij cis . de stirpe
iemini . qui translatus fuerat de
iherlm . eo tempe quo iechoniā
regem iuda nabuchodonosor
rex babilonis trāstulerat : q̄ fu-
it nutriticius filie fr̄is sui edisse q̄
altero nom̄e vocabat̄ hester . et
utrūq; parētē amiserat . pulchra
iumentis et decora facie . **M**ortuis
q; p̄re ei⁹ ac m̄re . mardocheus

sibi eam adoptauit in filiā. Cū
q; pcrebriisset regis imperiū. et
iuxta mandatū illi⁹ multe pul-
cre uirgines adducerent sūā. et
egeus traderent eumuchis: hester
quoq; inter ceteras puellas ei
tradita ē ut seruaret ī numero
feminarū. Que placuit ei et inue-
nit gratiā in aspectu illius. Et
precepit eumuchis ut acceleraret
mundū muliebrem et traderet ei
partes suas. et septem puellas
speciosissimas de domo regis:
et tam ipam quā pedissequas
ei⁹ ornaret atq; excoleret. Que
noluit inditare ei pplm et patri-
am suā. **M**ardochæus enī prece-
rat ei ut de hac re omnino reci-
teret: quī deambulabat cotidie
ante uestibulū domus ī qua
electe uirgines seruabātur: cu-
ram agens salutis hester. et sci-
re uolens qd ei accideret. Cū au-
tem uenisset tempus singularis
per ordinē puellarū ut intraret
ad regem. expletis omnib; que
ad cultum muliebrem ptinebāt
mensis duodecim⁹ uerebatur:
ita dūtaxat ut sex menses oleo
ungerent mirtino. et alijs sex q;
buldā pigmentis et aromatibus
uterent. **I**ngredientesq; ad regē.
quicquid postulassent ad orna-
tum pertinēs accipiebant et ut
eis placuerat: cōposite de tridli-
nio feminarū ad regis cubicu-

lum transiebat. **E**t q̄ itrauerat
uespere egrediebatur mane: atq;
inde in sedas edes deducebant
que sub manu salagazi eunu-
chi erāt. qui cōcubinis regis p-
sidebat: nec habebat potestatem
ad regem ultra redeūdi nisi vo-
lisset rex. et eā uēire iussisset ex
noīe. **E**uoluto autē tempe per
ordinē: instabat dies quo hel-
ter filia abiahil fratris mardo-
chæi. quā sibi adoptauerat in fi-
liam. deberet intrare ad regem.
Que nō quesuit muliebrem cul-
tum: sed quecūq; uoluit egeus
eumuchis custos uirginū. hec
ei ad ornatum dedit. **E**rat enī for-
mosa ualde et incredibili pulchri-
tudine: omni oculis gratiosa et
amabilis uidebat. **D**ucta ē ita-
q; ad cubiculum regis assueti-
mense decimo qui uocatur the-
beth. septimo anno regni ei⁹: et
adamauit eam rex plusquam
omnes mulieres: habuitq; gra-
tiam et misericordiam corā eo sup-
omnes mulieres: et posuit diade-
ma regni in capite eius: fecitq;
eam regnare in loco uasthi. **E**t
iussit cōmuniū pparari p magni-
ficum cūctis pncipib; et seruis
suis. pro cōiunctione et nupti-
is hester. **E**t dedit requiē uniuersis
prouintijs: ac dona largitus ē
iuxta magnificentiā pncipalē.
Eunq; et sedo querebatur uirgi-

ter.

nes. et congregarentur. mardocheus manebat ad ianuam regis: necdumque prodiderat hester patriam et populum suum. iuxta mandatum eius. Quicquid enim ille precipiebat obseruabat hester: et ita cuncta faciebat ut eo tempe solita erat quod eam paruulam nutrebat. Eo igitur tempe quo mardocheus ad regis ianuam morabatur. irati sunt bagathas et thares duo eunuchi regis. qui ianitores erant et in primo palatii limine residebant: uolueruntque insurgere in regem et occidere eum. Quod mardocheum non latuit. Statimque nuntiavit regi hester: et illa regi ex nomine mardochei quod ad se rem detulerat. Quersum est et inuentum: et appensus est uterque eorum in patibulo. Et iussit rex ut in libro memoriali scriberetur: ut pro uita sua aliquid repensaret ei. Mandatumque est historiis et annalibus traditum coram rege.

Post hoc rex assuerus exaltauit aman filium amadathi qui erat de stirpe agag: et posuit solium eius super omnes principes quos habebat. Cunctique serui regis qui in foribus palatii uersabantur flectebant genua. et adorabant aman. Sic enim preceperat eis imperator. Solus mardocheus non flectebat genu. neque adorabat eum. Cui dixerunt pueri

regis qui ad fores palatii residebant. Cur preter ceteros non obseruas mandatum regis? Cuius hoc crebrius diceret. et ille nollet audire: nuntiauerunt aman scire cupientes utrum persueraret in sententia. Dixerat enim eis se esse iudaeum. Quod cum audisset aman. et experimento probasset quod mardocheus non sibi flecteret genu nec se adoraret. iratus est valde: et pro nichilo duxit in unum mardocheum mittere manus suas: audierat enim quod esset gentis iudee: magisque uoluit omnem iudeorum qui erant in regno assueri perdere nationem. Mense primo cuius uocabulum est nisan. anno duodecimo regni assueri. missa est soras in urnam que hebraice dicitur phur coram aman. quo die et quo mense gens iudeorum deberet interfici: et exiit mensis duodecimus qui uocatur adar. Dixitque aman regi assuero. Est populus per omnes prouincias regni tui dispersus et a se mutuo separatus. nouis utens legibus et ceremoniis. insuper et regis scita cōtemnēs: et optime nosti quod non expediat regno tuo ut insollescat pro licentia. Si tibi placeret decerne ut pereat: et decem milia talentorum appendam archariis gaze tue. Tulit ergo rex anulum quo utebatur de manu sua. et de-

dit eū aman filio amadati de
progenie agag hosti iudeorū:
dixitq; ad eū. **A**rgētū qđ tu pol-
liceris tuū sit: de ipso age qđ tibi
placet. **V**ocatiq; sunt scribe
regis mense primo nisan terci-
a decima die eiusdem mensis: et
scriptū est ut iussert aman ad
omnes satrapas regis. et iudices
provinciarū diuersarūq; genti-
um. ut queq; gens legere pote-
rat et audire. pro varietate lin-
guarū ex nomine regis assueri: et
littere signate ipsius amulo misse
sunt per cursores regis ad uniu-
sas puñtias. ut occiderēt atq;
delerēt omnes iudeos a puero us-
q; ad senem paruulos et mulie-
res. uno die hoc ē tercio decimo
mensis duodecimi qđ vocat adar:
et bona eorū diriperēt. **S**ūma
aut epistolarū hec fuit: ut omnes
provincie scirent et pararent se
ad p̄dictam diem. **F**estinabāt
cursores qui missi erant regis
imperium expleere. **S**tatimq; in
sulis pependit edictū regis: et
aman celebrāte cōuiuuiū. et cūc-
tis iudeis qđ erāt in urbe flētibz.

Que cum audis. **III**
ser mardocheus scidit ves-
timenta sua: et indutus ē sacco.
spargens cinerē capiti: et in pla-
tea medie ciuitatis voce mag-
na clamabat ostendēs amari-
tudinē animi sui: et hoc eiulatu

usq; ad fores palatii gradibus.
Nō eū erat licitū indutū sacco
aulā regis intrare. **I**n omnibus
quoq; puñtijs oppidis ac lo-
cis ad qđ crudele regis dogma p-
uenerat. plandus ingens erat
apud iudeos. ieiuniū. ululat⁹.
et fletus. sacco et cinere multis
pro stratu utentibz. **I**ngressi aut
sūt puellę hester et eunuchi. nū-
ciauerūtq; ei. **Q**uā audiens con-
sternata est: et vestem misit ut
ablato sacco induerēt eā. **Q**uā
accipere noluit. **A**ccitoq; atach
eunuchus quē rex ministrū ei de-
derat: p̄cepit ut iret ad mardo-
cheū et disceret ab eo cur hoc fa-
ceret. **E**gressusq; atach inuit ad
mardocheū: et inuenit eum stā-
tē in platea ciuitatis ante ostiū pa-
latij. **Q**ui indicauit ei oīa qđ acci-
derant. quō aman p̄misisset ut
in thesauros regis pro iudeis
necē inferret argētū: exemplar
qđ edicti qđ p̄debāt in suis dedit
ei ut regine ostenderet: et mone-
ret eam ut intraret ad regem. et
deprecaretur eum pro ipso suo.
Regressus atach nūciauit hes-
ter omnia que mardocheus dix-
erat. **Q**ue respondit ei: et iussit
ut diceret mardocheo. **O**mnes
serui regis et cuncte que sub di-
tione eius sunt norūt puñtiē.
qđ siue vir siue mulier non vo-
catus interiūs atriū regis intra-

ter

uerit. absq; ulla cunctatione statim interficiat: nisi forte rex auream virgā ad eum tetenderit. pro signo clementie. atq; ita possit uiuere. **E**go igit quō ad regem intrare potero: q̄ triginta iā dieb; nō sum uocata ad eū: **Q**uō cum audisset mardocheus rursus mādauit hester dicens. **N**e putes qd̄ aīam tuā tantum liberes: q̄a in domo regis es p̄ cunctis iudeis. **S**i enī nūc sic silueris p̄ aliam occasionē liberabunt iudei: et tu et domus p̄ris tui peribitis. **E**t q̄s nouit uterū idcirco ad regnū ueneris: ut in tali tempe parareris: **R**ursum q; hester hec mardocheo uerba mandauit. **V**ade et congrega omnes iudeos quos ī suis repereris: et orate p̄ me. **N**on comedis et nō bibatis tribus dieb; et trib; noctib; . et ego cū ancillis meis similis ieiunabo: et tunc ingrediar ad regē contra legem faciēs nō uocata. tradēs q; me morti et p̄clo. **F**uit itaq; mardocheus et fecit omnia que hester preceperat. **V**

Oie aut̄ terciō induta ē hester regalib; uestimētis: et stetit in atrio domus regie qd̄ erat interius contra basilicā regis. **E**t ille sedebat sup̄ solū suū in cōsistorio palatii cōtra ostium domus. **C**ūq; uidisset hester re-

gīnā statem placuit oculis ei⁹. et extendit contra eam virgā auream quam tenebat manu. **Q**ue accedēs osculata est summam partem uirge eius: dixitq; ad eam rex. **Q**uid uis hester regīa: **Q**ue ē petitio tua: **E**t si dimidiā partē regnū petieris dabit tibi. **A**t illa respōdit. **S**i regi placet obsecro ut uenias ad me hodie et amā tecū ad diuinū qd̄ paraui. **S**tatiq; rex. uocate inq̄ cito amā ut hester obediat uoluntati. **V**enerunt itaq; rex et amā ad cōuinū qd̄ eis regīa parauit. **D**ixitq; ei rex postq; uinum biberat habundanter. **Q**uid petis ut detur tibi et pro qua re postulas: **E**t si dimidiā partem regnū mei petieris impetrabis. **C**ui respondit hester. **P**etitio mea et preces sunt iste. **S**i iueni in cōspectu regis grātiā. et si regi placet ut det michi qd̄ postulo et meā impleat petitionē: ueniat rex et amā ad cōuinū qd̄ paraui eis: et cras aperīā regi uolūtatem meam. **E**gressus est itaq; illo die amā letus et alacer. **C**ūq; uidisset mardocheū sedētem ante fores palatii. et nō solū nō assurrexisse sibi sed nec motū quidē de loco sessionis sue. indignatus ē valde: et dissimulata ira reuersus in domū suā cōuocauit ad

se amicos suos et zares uxore
 suā: et reposuit illis magnitudi-
 nem diuitiarum suarum filiorumque
 turbam: et quanta eum gloria super
 omnes principes et seruos suos
 regem eleuasset. Et post hoc ait. Re-
 gina quoque hester nullum alium
 vocauit ad conuiuium cum rege pre-
 ter me: apud quam etiam cras cum
 rege pransurus sum. Et cum hec
 omnia habeam nichil me habere pu-
 to quod diu uidero mardocheum iu-
 deum sedentem ante fores regias.
 Hespoderuntque ei zares uxor eius
 et ceteri amici. Iube parari excel-
 sam trabem habentem altitudinis
 quinquaginta cubitos: et dic ma-
 ne regi ut appendat super eam
 mardocheus: et sic ibis cum rege
 letus ad conuiuium. Placuit ei co-
 silium: et iussit excelsum parari.

Noctem **M** trecentam.
 illam duxit rex in somnum:
 iussitque sibi afferri historias et an-
 nales priorum temporum. Que cum
 illo presente legerentur: uentum est
 ad illud locum ubi scriptum erat
 quod nuntiasset mardocheus in-
 sidias bagatham et thares eunu-
 chorum regem assuerum iugulare
 cupientium. Quod cum audisset rex
 ait. Quid pro hac fide honoris
 ac premii mardocheus consecutus
 est? Dixerunt ei serui illius ac mis-
 tri. Nichil omnino mercedis
 accepit. Statimque rex. quis est in-

quit in atrio: Aman quippe in-
 terius atrium domus regie intra-
 uerat. ut suggereret regi et iube-
 ret mardocheum affigi patibulo
 quod ei fuerat paratum. Hespoderunt
 pueri. Aman statim in atrio.
 Dixitque rex. Ingrediar. Cumque es-
 set ingressus ait illi. Quid debet
 fieri uiro quem rex honorare desi-
 derat? Cogitans autem in corde suo
 aman et reputans quod nullum
 alium regem nisi se uellet honorare.
 respondit homo quem rex hono-
 rare cupit debet indui uestibus
 regis et imponi super equum qui
 de sella regis est. et accipere regi-
 um diadema super caput suum: et
 primum de regis principibus ac tira-
 nis teneat equum eius: et per pla-
 team ciuitatis incedens clamet
 et dicat. Sic honorabitur quicumque
 rex uoluerit honorare. Dixit
 quoque ei rex. festina et sumpta stola
 et equo fac ut locutus es mardo-
 cheo iudeo qui sedet ante fores
 palatii. Laue ne quicquam de his
 que locutus es pretermittas. Tu-
 lit itaque aman stolam et equum:
 induitque mardocheum in plate-
 am ciuitatis. et impositum equo pre-
 cedebat atque clamabat. Hoc ho-
 nore condignus est quicumque rex
 uoluerit honorare. Reuersusque
 est mardocheus ad ianuam palatii:
 et aman festinauit ire in domum
 suam lugens. et opto capite: nar-

Hester

rauitq; zares uxori sue et amicis
omnia q̄ euenissent sibi. Cui respō-
derūt sapientes quos habebat
in consilio et uxor eius. Si de se-
mine iudeorū ē mardoche⁹ atē
quē cadere cepisti. nō ei poteris
resistere: sed cades in conspectu
eius. Adhuc illis loquētib; ue-
nerunt eunuchi regis: et cito eū
ad cōuiuiū qd̄ regina paraue-
rat p̄gere cōpulerūt. **VII**

Intrauit itaq; rex et aman ut bi-
berēt cum regina. Dixitq; ei rex
etiā scda die postq; uino incalu-
erat. Que ē petitio tua hester ut
detur tibi: et qd̄ uis fieri. Etiam
si dimidiā partē regni mei peti-
eris impetrabis. Ad quē illa re-
spondit. Si inueni gratiā ī oculis
tuis o rex et si tibi placet: dona
michi aīam meā p̄ qua rogo.
et pplm̄ meū pro quo obsecro.
Traditi enī sumus ego et pplus
me⁹ ut cōteramur iugulemur
et peream⁹. Atq; utinā ī seruos
et famulas uēderemur esset to-
lerabile malū et gementis tacerē:
nūc autē hostis noster est cuius
crudelitas redūdat in regē. He-
spōdensq; rex assuer⁹ ait. Quis
ē iste et cui⁹ potētie. ut h̄ audeat
facere. Dixitq; hester. Hostis et in-
imic⁹ n̄r pessim⁹ iste ē aman.
Qd̄ ille audiēs ilico obstupuit.
vultū regis et regīe ferre nō sus-
tinēs. Rex autē surrexit iratus:

et de loco cōuiuij intrauit in or-
tum arborib; cōsutum. Aman
q; surrexit ut rogaret hester re-
ginā pro aīa sua: intelligit enī
a rege paratū sibi malū. Qui
cū reuersus esset de orto nemo-
ribus cōsuto. et intrasset cōuiuij
locū: repperit aman super lectū
corruisse ī quo iacebat hester. et
ait. Etiā reginā uult opprimere
me presente in domo mea. Nec-
dum uerbū de ore regis exierat:
et statim operuerūt faciē eius.
Dixitq; arborea unus de eunu-
chis q; stabāt in mīsterio regis.
En lignum qd̄ parauerat mar-
docheo q; locutus ē p̄ rege. stat
in domo aman. habens altitu-
dinis q̄nquaginta cubitos. Cui
dixit rex. Appendite eum in co-
bulsus est itaq; aman ī pa-
tībulo qd̄ parauerat mardocheo:

Deo: et regis ira requieuit.
ie illo dedit **VIII**
rex assuer⁹ hester regine domū
aman adūsarij iudeorū: et mar-
docheus ingressus ē ante faciē
regis. Cōfessa ē enī ei hester. qd̄
esset paterius suus. Tulitq; rex
anulū quē ab aman recepi ius-
serat. et tradidit mardocheo.
Hester autē constituit mardocheū
sup domū suā. Nec hīs cōtēta
procidit ad pedes regis: fleuit
q; et locuta ad eū orauit ut ma-
liciā amā agagite et machina:

tiones ei⁹ pessimas quas reco-
gitaueat contra iudeos: iuberet ir-
ritas fieri. **A**t ille ex more scip-
trū aureū p̄tendit manu quo
signū clementie mōstrabat. **I**-
laq; cōsurgens stetit ante eum.
et ait. **S**i placet regi ⁊ si inueni
gratiā in oculis eius et deprecā-
tio mea nō ei videt̄ esse contraria:
obsecro ut nouis epistolis vete-
res aman littere insidiatoris et
hostis iudeorū. quib; eos in cūc-
tis regis p̄uincis perire p̄cepe-
rat corrigantur. **Q**uō em̄ pote-
ro sustinere necem et interfec-
tionem ppli mei. **R**esponditq; rex
assuer⁹ hester regine et mardo-
cheo iudeo. **D**omū amā cōcessi
hester ⁊ ipm iussi affigi cruci: q̄a
ausus est manū mittere in iude-
os. **S**cribite ergo iudeis sicut
vobis placet ex regis nomine:
signātes lras anulo meo. **H**ec
em̄ cōsuetudo erat. ut epistolis
que ex regis noīe mittebantur
⁊ illius anulo signate erant ne-
mo auderet cōtradicere. **A**ccitū-
q; scribis ⁊ librariis regis. **E**āt
aut̄ tempus tercii mensis q̄ ap-
pellatur siban: vicesima ⁊ terci-
a illius die scripte sunt epistole
ut mardocheus volueat ad iu-
deos et ad p̄ncipes. procurato-
resq; et iudices. qui centūuigin-
tiseptē p̄uincis ab india usq;
ethiopiā presidebant: p̄uincie

atq; p̄uincie. p̄plo ⁊ p̄plo. iuxta
linguas ⁊ litteras suas: ⁊ iudeis
prout legere poterāt et audire.
Ipseq; epistole q̄ ex regis noīe
mittebant. anulo illius obli-
gate sunt ⁊ misse p̄ ueredarios:
qui per om̄es p̄uincias discur-
rētes. veteres litteras nouis nū-
ciis puenirēt. **Q**uib; imperauit
rex. ut cōuenirēt iudeos per sin-
gulas ciuitates. et in unū p̄ci-
perent cōgregari. ut starēt pro
amiab; suis: et om̄es inimicos
suos cum coniugib; ac liberis.
et uniuersis domib; interficerent
atq; deleerēt. **E**t cōstituta est per
om̄es p̄uincias una ultionis
dies. id est terciadecima die mē-
sis duodecimi adar. **S**ūmag;
epistole fuit ut in om̄ib; terris
ac pplis q̄ regis assueri subiace-
bant imperio: notū fieret para-
tos esse iudeos ad capiēdā vin-
dictā de hostib; suis. **E**gressiq;
sunt ueredarii celeres nuntios
perferētes: ⁊ edictū regis pepen-
dit in iusis. **M**ardocheus autē
de palatio et de cōspectu regis e-
grediēs fulgebat vestib; regis
iacinctinis videlicet et arminis:
coronā aureā portās capite. ⁊
amictus serico pallio atq; pur-
pureo. **O**m̄isq; ciuitas exulta-
uit atq; letata ē. **I**udeis aut̄ no-
ua lux oriri visa ē: gaudiū. ho-
nor. ⁊ tripudiū. **A**pud om̄es

ter.

iplos urbes atq; puñtias quocunq; regis precepta veniebāt. mira exultatio epule atq; cōvivia et festus dies: intantū ut alterius plures gentis et sede eorū religioni et ceremoniis iungeretur. Grādis enī cunctos iudai cū noīs terror inuaserat. **IX**

Egitur duodecimi mensis quem adar vocari ante iam dixim⁹. tercia decima die quādo cunctis iudis interfectio parabat⁹ et hostes eorū inhiabant sanguini. versa vice iudei superiores esse ceperunt. et se de adūsariis vindicare. Cōgregatiq; sunt per singulas ciuitates. et oppida et loca. ut extenderēt manū cōtra inimicos et psecutores suos. Nullusq; ausus ē resistere eo qd oēs iplos magnitudinis eorū formido penetraret. Nam et puñtiarū iudices duces et procuratores. omīsq; dignitas que singulis locis et opib; preerat. extollebāt iudeos timore mardochei: quē pncipē esse palatii et plurimū posse cognouerāt. Fama quoq; noīs eius crescebat quotidie: et per cunctos ora volitabat. Itaq; pculserūt iudei inimicos suos plaga magna et occiderunt eos. reddētes eis qd sibi parauerāt facere: intantum ut etiā in susis quingentos viros interficerēt. extra decē filios amā

agagite hostis iudeorū. Quorū ista sunt noīa: pharlandathā et delphon et esphata et phorata et adalia et aridatha et epher melcha arisai et aridai et vaisha tha. Quos cum occidissent preda de substantiis eorū tangere noluerūt. Statimq; numerus eorū qui occisi erāt in susis ad regē relatus est. Qui dixit regi ne. In urbe susis interfecerunt iudei quingentos viros. et alios decem filios amā: quantam putas eos exēcere sedem in vniūsis puñtiis. Quid ultra postulas: et qd vis ut fieri iubeam. Cui illa respondit. Si regi placeret de potestas iudeis. ut sicut fecerūt hodie in susis sic et cras faciāt: et decē filij amā in patibulis suspēdāt. Precepit rex ut ita fieret. Statimq; in susis pependit edictū: et decem filij amā suspēsi sunt. Cōgregatis iudeis quartadecima die mensis adar interfecti sunt in susis trecenti viri: nec eorū ab illis direpta substantia est: sed et per oēs puñtias. que ditioni regis subiacebant pro aīabus suis steterūt iudei. interfectis hostib; ac psecutoribus suis: intantū ut septuagintaq; milia occisorū implerentur. et nullus de substantiis eorū quicq; cōtingeret. Dies autē tercia et decimus mensis adar unus

apud omnes interfectionis fuit:
 et quartadecima die redere desie-
 runt. **Q**uē cōstituerūt esse solem-
 nē: ut in eo omni tempe deinceps
 uacaret epulis gaudio atq; cō-
 uuijs. **E**t hī qui in urbe sus-
 cedē exercebant tercio decimo et
 quartodecimo die eiusdē mensis
 in rede versati sunt: decimo qui-
 to aut die prutere desierunt. **E**t
 idcirco eundē diem cōstituerūt
 solemne epularum atq; leticie.
Hī vero iudei qui in oppidis nō
 muratis ac villis morabantur.
 quartūdecimū diē mensis adar
 cōuiuioz et gaudiū decreuerūt:
 ita ut egularent in eo et mittant
 sibi mutuo partes epularū et ci-
 borū. **S**cripsit itaq; mardoche-
 us omnia hec. et litteris cōpre-
 hensas misit ad iudeos q̄ in omni-
 bus regis puincijs morabāt:
 tam in vicino positis q̄; prul:
 ut quartadecimā et quintadeci-
 mā diē mensis adar p̄ festis su-
 sciperēt. et reuertēte semp anno
 solemni honore celebraret: q̄a
 in ip̄is dieb; se vlti sunt iudei de
 inimicis suis. et ludus atq; tris-
 ticia in hilaritate gaudiūq; cō-
 uersi sunt: essentq; dies isti epis-
 tolarū atq; leticie. et mitterēt sibi
 inuicem ciborū partes: et paupe-
 rib; munuscula largirent. **S**u-
 sciperūtq; iudei in solemne ritū
 cūcta q̄ eo tempe facere reperāt:

et que mardocheus litteris faci-
 ēda mādauerat. **A**man enī fili-
 us amadani stirpis agag hos-
 tis et adūsarius iudeorū cogita-
 uit cōtra eos malū. ut occideret
 illos atq; deleteret: et misit phur
 qd̄ nra lingua vertit in sorte: et
 postea ingressa est hester ad re-
 gem obsecrās ut conatus eius
 litteris regis irriti fierent: et ma-
 lum qd̄ cōtra iudeos cogitau-
 rat reuēteret in caput ei⁹. **D**eniq;
 et ip̄m et filios eius affixerunt
 cruci: atq; ex illo tempe dies isti
 appellati sunt phurim id ē sor-
 tiū: eo qd̄ phur id est sortis in ur-
 nam missa fuerit. **E**t cūcta que
 gesta sūt epistole id ē libri hui⁹
 volumine continent: queq; susci-
 puerunt et que deinceps in muta-
 ta sunt. suscepērūt iudei super se
 et semen suū. et sup cunctos q̄
 religioni eorū voluerūt copula-
 ri: ut nulli liceat duos hos dies
 absq; solemnitate trāsigere q̄s
 scriptura testat: et cetera reperit
 tempa annis sibi iugit succeden-
 tibus. **I**sti sunt dies quos nulla
 unq; deleuit obliuio. et p̄ singu-
 las gratiationes cūcte in toto or-
 be putie celebrabūt: nec ē ulla
 ciuitas in qua dies phurim id
 est sortiū nō obseruēt a iudeis.
 et ab eorū p̄genie que hīs ceri-
 monijs obligata ē. **S**cripserūt
 q; hester regina filia abiahil et

ter.

mardochus iudeus etiā scđam
epistolam. ut om̃i studio dies
ista sollemnis sanxiret in poste-
rum. Et miserūt ad om̃es iude-
os q̃ in centūingitiseptē puñci-
is regis assueri uersabāt. ut ha-
berēt pacē ⁊ susciperēt ueritatē.
obseruantes dies sortiu: ⁊ suo
tempe cum gaudio celebraret.
sicut constituerat mardochus
⁊ hester. Et illi obseruāda susce-
perūt a se et a semīe suo ieiuni-
a. atq; clamores et sortiu dies:
et om̃ia que libri hui⁹ q̃ uocat
hester historia cōtinētur.

Regē uero assuerus oēm frā
et cunctas maris insulas
fecit tributarias: cui⁹ fortitudo
et imperiū ⁊ dignitas atq; sub-
limitas qua exaltauit mardo-
cheum scripta sunt ī libris me-
dorū atq; psarū: et quō mardo-
che⁹ iudaici gñis scđus a rege
assuero fuit ⁊ magnus apud
iudeos. ⁊ acceptabilis plebi fra-
trū suorū. querēs bona p̃plo su-
o. et loquēs ea que ad pacē se-
minis sui p̃tinerent. Que habē-
tur in hebreo plena fide expressi:
hec autē que secūtur scripta rep-
peri in editione uulgata q̃ gre-
corum lingua et litteris cōtinē-
tur: et interim post finem libri
hoc capitulū ferebat. qđ iuxta
cōsuetudinē nrām obelo id est
ueru p̃notauim⁹. Dixitq; mar-

docheus. **A** deo facta sunt ista.
Recordatus sum somni qđ vi-
deram hec eadem significātis:
nec eorum quicquā irritū fuit.
Parus fons q̃ creuit in flui-
um et in lucem solēq; conūsus
est. et in aquas plurimas redū-
dauit. hester est: quā regē accepit
uxorem et uoluit esse reginam.
Duo autē dracones ego sum et
aman. Gentes que cōuenerāt.
hī sunt q̃ conati sunt delere no-
men iudeorū. Gens autē mea is-
rahel ē que clamauit ad dñm:
⁊ saluū fecit dñs pplm suū. libe-
rauitq; nos ab om̃ib; malis.
⁊ fecit signa magna atq; portē-
ta inter gentes: et duas sortes
esse precepit. unā ppli dī et alte-
ram cunctarū gentiū. Venitq;
utraq; sortis ī statutū eē illo iā
tempe coram deo uniuersis gen-
tibus: et recordat⁹ ē dñs ppli sui.
ac misertus hereditatis sue. Et
obseruabūtur dies istī in men-
se adar quartadecima et q̃nta-
decima die eiusdem mensis. cū
om̃i studio ⁊ gaudio in unū re-
tū ppli cōgregatū in cūctas deim-
reps generationes ppli israhel.

Anno quarto **XI**
regnatibus ptolomeo et
cleopatra. attulerūt dosithheus
qui se sacerdotē et leuitici gene-
ris ferebat. et ptolomeus filius
ei⁹ hanc epistolā phurim: quā

dixerunt interpretatū esse lisima-
chum ptolomei filiū in iherlm.
Hoc q; pncipiū ēat in editione
vulgata: qd nec in hebreo nec
apud ullū fertur intpzetū. **A**n-
no secundo regnate artaxerxe
maximo. prima die mensis ni-
san: vidit somniū. mardoche-
us fili⁹ iaheri filij semel. filij cī
de tribu beniamin. homo iude-
us qui habitabat ī urbe susis:
vir magnus. ⁊ int primos au-
le regie. **E**rat aut de eo numero
captiuorū quos trāstulerat na-
buchodonosor rex babilonis
de iherlm cum ieconia rege iuda.
et hoc eius somnium fuit. **A**p-
paruerunt voces et tumultus.
tonitrua et terre motus ⁊ cotur-
batio sup terrā: et ecce duo dra-
cones magni paratq; contra
se in preliū: ad quorū clamorē
cuncte cōtitate sunt nationes.
ut pugnaret oīra gentē iustorū.
Fuitq; dies illa tenebrarū ⁊ dis-
criminis. tribulationis ⁊ agul-
tie. ⁊ ingens formido sup terrā.
Coturbataq; est gens iustorū ti-
mentū mala sua ⁊ pparata ad
mortē. **C**lamauerūtq; ad deū:
et illis vociferatib; fons paru⁹
creuit in fluium maximū. et in
aquas plurimas redūdauit.
Lux et sol ortus est et humiles
exaltati sunt. et deuorauerunt
inclitos. **Q**d cum vidisset mar-

docheus et surrexisset de stratu.
cogitabat qd de⁹ facere veller:
et fixū habebat in animo scire
cupiēs qd significaret somniū.

Morabatur aut **XII**
eo tempe ī aula regis. cū
bagatha et thara eunuchis re-
gis qui ianitores erāt palatij.
Cūq; intellegisset cogitationes
eorū ⁊ curas diligēt⁹ puidisset:
didicit qd conarent in regē ar-
taxerxen man⁹ mittere: et nū-
ciavit sup eo regi. **Q**ui de utro-
q; habita questione. confessos
iussit duci ad mortē. **H**ec at qd
gestū erat scripsit in cōmentari-
is. **S**ed et mardocheus rei me-
moriam litteris tradidit. **P**re-
cepitq; ei rex ut in aula palatij
moraretur. datis ei pro delatio-
ne munerib;. **A**nno vero filius
amadathi bugeus erat glorio-
sissim⁹ corā rege: et voluit no-
cere mardocheo et ipso eius p
duob; eunuchis regis qui fue-
rāt interfecti. **H**uc usq; proemi-
um. **Q**ue secūtur in eo loco po-
sita erant ubi scriptū ē in volu-
mine et diripuerūt bona ul sū-
stantias eorū. **Q**ue in sola vul-
gata editione reperim⁹. **E**pisto-
le aut hoc exēplar fuit. **XIII**

Rex maximus artaxerxes
ab india usq; ethiopiā cē-
tū viginti septē puintiarū pnci-
pibus et ducib; qui eius impe-

ter.

rio subiecti sunt salutē. Cū plu-
rimis gentib; imperare. et uni-
uersum orbem mee ditioni sub-
iugassem: volui nequaquā ab-
uti potentie magnitudine. sed
clementia et lenitate gubernare
subiectos: ut absq; ullo terrore
vitā silentio transigētes. opta-
ta cunctis mortalib; pace frue-
rent. Querere aut me a consiliari-
is meis quō posset hoc impleri:
unus qui sapientia et fide ceteros
prellebat. et erat post regē secu-
dus aman noīe. indicauit mi-
hi in toto orbe frax ppli esse
displum q̄ uouis uteret legib;
et cōtra oīm gentiū consuetudinē
faciens. regū iussa cōtemneret:
et uniuersas concordia nationū
sua dissensione violaret. Quid cū
didicissem? uidētes unā gētem
rebellē aduersus omne hominē ge-
nus peruersis uti legib;: nrisq;
iussionib; contraire. et turbare
subiectas nobis. punitas pa-
rem atq; cōcordia: iussimus ut
quoscuq; aman qui omnib; p-
unitis ppositus ē et scis a rege.
et quē prius loco colimus mon-
strauerit. nū cōiugib; ac liberis
deleat ab inimicis suis nullus
q; eorū misereat. quartadecima
die duodecimi mensis adar an-
ni presentis: ut nepharij hoīes
uno die ad inferos descendētes.
reddant imperio nro pacē quē

turbauerāt. Hucusq; exemplar
epistole. Que secūtur post eum
locū scripta repperi ubi legitur
pgenusq; mardocheus fecit oīa
que ei mādauerat hester: nec ta-
mē habēt in hebraico et apud
nullū penitus ferūtur in scriptū.
Mardocheus aut deprecatus ē
dñm. memor oīm operū eius
et dixit. Dñe dñe rex omnipotēs.
in ditione etiā tua cuncta sunt
posita: et nō ē qui possit tue re-
sistere uolūtatī. si decreueris sal-
uare israhel. Tu fecisti celum et
terram et quicquid celi ambitu
cōtinetur dñs oīm es. nec est q̄
resistat maiestati tue. Cūda no-
sti et scis q̄a nō p supbia et con-
tumelia et aliqua glorie cupidi-
tate fecerim hoc. ut non adora-
rem aman supbissimū: libēter
etiā p salute israhel etiā uestigi-
a pedū eius osculari paratus
essem: sed timui ne honorē dei
mei transferrem ad hominē. et ne
quemquā adorarem ex cepto de-
o meo. Et nūc dñe rex deus ab-
rahā miserere ppli tui: q̄ uolūt
nos inimici nri perdere et heredi-
tatem tuam delere. Ne despicias
partem tuam quā redemisti de
egipto. Exaudi deprecationē me-
am et propicius esto sorti et funiclo
tuo: et cōuertere luctū nrm ī gau-
diū. ut uiuētes laudem? nomē
tuum dñe: et ne claudas ora te

canentiū. Omnis quoque israel pa-
ri mente et obsecratione clama-
uit ad dñm: eo quod eis certa
mors impenderet. **XIII**

Hester quoque regina confu-
git ad dñm pauens peri-
culū qđ imminēbat. Cumq; de-
posuisset vestes regias. fletib;
et luctu apta indumenta susce-
pit: et pro vngentis varijs tūe-
re et stercore impleuit caput. et
corp⁹ suū humiliavit ieiunijs:
omniq; loca in quib; ante leta-
ri consueuerat crimiū laceratione
cōpleuit. Et deprecabatur dñm de-
um israel dicens. dñe mi qui reg
noster es solus adiuua me soli-
tariam: et cui⁹ preter te nullus
auxiliator est alius. Periculū
meū ī manib; meis ē. Audiui
a prē meo qđ tu dñe tulisses is-
rahel de cunctis gentib;: et prēs
nrōs ex omib; retro maiorib;
suis. ut possideres hereditatem
sempiternā: fecistiq; eis sicut lo-
cutus es. Peccauim⁹ in cōspec-
tu tuo: et idcirco tradidisti nos
in manus inimicorū nostrorū.
Soluim⁹ etiā deos eorū. Iustus
es domine. Et nūc nō eis sufficit
qđ durissima nos opprimunt
seruitute: sed robur manū su-
arū ydolorū potētie deputantes
volūt tua mutare pmissa. et de-
lere hereditatē tuā: et claudere o-
ra laudatiū te. atq; extinguere

gloriā templi et altaris tui: ut
aperiāt ora gentium et laudēt
ydolorū fortitudinē. et predicēt
carnalem regē in sempiternū.
Ne tradas dñe sceptrū tuū hīs
qđ nō sunt. ne rideant ad ruinā
nrām: sed auerte cōsiliū eorū su-
per eos: et eū qđ in nos cepit seuire
disperde. Memēto dñe et ostē-
de te nobis in tempe tribulatio-
nis nrē: et da mī fiduciā dñe reg-
dorū et vniūse potestatis: tribue
sermonē cōpositū in ore meo ī
cōspectu leonis. et transiet cor
illi⁹ in odiū hostis nrī: ut et ipse
pereat et ceteri qui ei cōsentiūt.
Nos autē libera in manu tua: et
adiuua me nullū aliū auxiliū
habētem nisi te dñe qui habes
om̄i sciētiā. et nosti qđ odium
gloriā iniquorū: et detestetur tibi
le īcircūcisorū et om̄is alienige-
ne. Tu scis necessitatē meā qđ
abominer signū supbie. et glo-
rie mee qđ ē sup caput meū in
dieb; ostētationis mee: et detes-
ter illud quasi pannū menstru-
ate. et nō portem in dieb; silentij
mei: et qđ nō comederim in mē-
sa amā. nec michi placuerit cō-
uiuū regis. et nō biberim vinū
libaminū: et nunq; locuta sit
ancilla tua ex quo huc missa
sum usq; in presentē diē. nisi in
te dñe de⁹ abrahā. Deus fortis
sup om̄es exaudi vocē eorū qui

Hester

nullā aliā spem habēt ⁊ libera
nos de manu iniquorū: et erue
me a timore meo. **H**ec q̄ addi-
ta repperi in editione vulgata.

Et mādauit **XV**
ei haut dubiū quim hester
mardocheus. ut ingrederet̄ ad
regem: ut rogaret p̄ p̄plo suo ⁊
pro patria sua. **M**emorare in-
quit dies humilitatis tue. quō
nutrita sis in manu mea: quia
amant scōus a rege locutus est
cōtra nos in mortē: et tu inuo-
ca dñm et loquere regi pro no-
bis. ⁊ libera nos de morte. **N**ec
nō et ista que subdita sunt. **D**i-
e aut̄ tercio deposuit uestimenta
ornatus sui: et circūdata ē glo-
ria sua. **L**ūq; regio fulgeret ha-
bitu ⁊ inuocasset oīm rectorem ⁊
saluatōrē dñm: assumpsit duas
famulas. ⁊ sup̄ unā quidē inite-
batur quasi p̄ delicijs. et nimia
teneritudine corpus suū ferre
nō sustinens: altera aut̄ famu-
larū sequebat̄ dñam defluētia
in humū indumēta sustentās.
Ipa aut̄ roseo colore vultū per-
fula. et grātis ac nitentib; ocu-
lis tristēm relabat animū. et ni-
mio timore cōtractū. **I**ngressa
igit̄ cuncta per ordinē ostia ste-
tit cōtra regē. ubi ille residebat
sup̄ soliu regni sui. induit̄ ves-
tibus regijs auroq; fulgēs ⁊ p̄-
ciosis lapidib;: eratq; terribilis

aspectu. **L**ūq; eleuasset faciem
⁊ ardentib; oculis furore pecto-
ris indicasset: regina corruit et
in pallorē colore mutato. lassū
sup̄ ancillulā reclinauit caput.
Conuertitq; deus spiritū regis
in māsuetudinē: et festinus ac
metuens celsiuit de solio ⁊ sustē-
tans eam vlnis suis donec redi-
ret ad se. hīs verbis blādieba-
tur. **Q**uid habes hester: **E**go sū
frater tuus noli metuere. **N**on
moriēris. **N**on enī pro te sed p̄
oīmib; hec leḡ cōstituta est. **A**cce-
de igit̄ et tange scepterū. **L**ūq;
illa reticeret. tulit aureā virgā
et posuit sup̄ collū eius: ⁊ oscu-
latus est eam et ait. **C**ur michi
non loqueris: **Q**ue respondit.
Vidi te dñe quasi angelū dñi: ⁊
cōturbatū est cor meū p̄ timo-
re glorie tue. **V**alde enī mirabi-
lis es dñe: et facies tua plena ē
gratias. **L**ūq; loqueret̄ rursus
corruit et penē exanimata est.
Hec aut̄ turbabat̄ et omēs mi-
nistri eius cōsolabātur eū. **E**xē-
plar epistole regis artaxerxis
quā pro iudeis ad totas regni
sui p̄uincias misit: qđ et ipm̄ i
hebraico volumine nō habet̄.

Rex magnus **XVI**
artaxerxis ab india usq;
ethiopiā centū uiginti septem p̄-
uinciarū ducib; ac p̄ncipib;: q̄
nri iussioni obediūt: salutem di-

rit. Multi bonitate principium et honore qui in eos collatus est abusi sunt in superbia: et non solum subiedos regibus nituntur opprimere. sed datam sibi gloriam non ferentes in ipsos qui dederunt moluntur insidias. Nec contenti sunt gratias non agere beneficiis. et humanitatis in se iura violare: sed dei quoque cuncta cernentis arbitrantur se posse fugere sententiam. Et in tantum velantur praeperunt ut eos qui credita sibi officia diligenter observant. et ita cuncta agunt ut omni laude digni sint. meditatione cuniculis conentur subvertere: dum aures principum simplices ex sua natura alios estimantes callida fraude decipiunt. Que res et ex veteribus probatur historiis. et ex hijs qui geruntur quotidie: quod malis quorundam suggestionibus regum studia depravent. Unde providendum est paci omnium provinciarum. Nec putare debetis si diuina iubeamus ex animi nostri venire levitate: sed pro qualitate et necessitate temporum. ut rei publice poscit utilitas ferre sententiam. Et ut manifestius quod dicimus intelligatis. aman filius amadathi et animo et gente macedo alienusque a persarum sanguine. et pietatem nostram sua crudelitate commaculans. peregrinus a nobis susceptus est

et tantam in se repperit humanitatem ut pater noster vocaretur et adoraretur ab omnibus post regem secundus: qui instantum arrogantie tumorem sublatum est ut regno privare nos nitentur et spiritu. Nam mardocheum cuius fide et beneficiis vivimus et consortem regni nostri hester. cum omni gente sua novis quibusdam atque inauditis machinis repperit in mortem: hi cogitans ut illis interfectis insidiaret nostre solitudini. et regni periculum transferret in macedonas. Nos autem a pessimo mortalium iudeos neci destinatos. in nulla penitus culpa repperimus: sed contrario iustis utentes legibus et filios altissimi et maximi semperque viventis dei. cuius beneficio et precibus nostris. et nobis regnum est traditum et usque hodie custodit. Unde eas litteras quas sub nomine nostro ille direxerat sciatas esse irritas. Pro quo scelere ante portas huius urbis id est susus. et ipse qui machinatus est et omnis cogitatio eius perdet in patibulis: non nobis sed deo reddite ei quod meruit. Hoc autem edictum quod nunc mittimus in cunctis urbibus proponatur. ut liceat iudeis uti legibus suis: quibus debetis esse amiculo ut eos qui se ad necem eorum paraverant possint interficere. tredecima die

Prologus .j.

mensis duodecimi qui vocatur
adar. Hanc enim diem deus omni-
potens meroris et luctus eis ver-
tit in gaudium. Unde et vos iter
ceteros festos dies. Hanc habi-
tote die. et celebrate eam cum omni
leticia: ut et in posterum cognos-
cantur omnes qui fideliter perli-
s obediunt digne pro fide recipere
mercedem: qui autem insidiant reg-
no eorum perire pro scelere. Omnis
autem provincia et civitas que no-
luerit sollemnitate huius esse par-
ticeps gladio et igne pereat: et
sic deleatur ut non solum hominibus
sed etiam inuisa bestis sit in sem-
piternum. per exemplo contemptus
et inobedientie. *Explicit liber
hester. Incipit prologus primus
in librum Job. S.*

Nego per singulos
scripture divine li-
bros aduersarios re-
spondere maledictis. qui interpre-
tationem meam reprehensionem sep-
tuaginta interpretum criminantur:
quasi non et apud grecos aquila
summachus et theodotius. uel
verbum e verbo uel sensum e sen-
su uel ex utroque commixtum et
medie temperatum. genus trans-
lationis expresserint: et omnia ve-
teris instrumenti volumina ori-
genes obelis asteriscisque distin-
xerit. quos uel additos uel theo-
dotione sumptos translationi

antique inseruit: probas defu-
isse quod additum est. Discant igitur
obtredatares mei recipere in to-
to quod in partibus susceperunt: aut
interpretationem meam cum asteris-
cis suis radere. Neque enim fieri po-
test ut quos plura intermisisse
susceperit. non eosdem etiam in qui-
busdam errasse fateatur: precipue
in iob: cui si ea que sub asteri-
scis addita sunt subtraxeris pars
maxima detruncabitur: et hoc dum-
taxat apud grecos. Ceterum a-
pud latinos ante eam transla-
tionem quam sub asteriscis et obe-
lis nuper edidimus. septingenti
ferme aut octingenti uersus de-
sunt: ut decurtatus et laceratus
corrosusque liber feditate sui pu-
blice legentibus prebeat. Hec autem
translatio nullum de veteribus sequi-
tur interpretem: sed ex ipso hebra-
ico arabicoque sermone et inter-
dum syro. nunc uerba nunc sen-
sus. nunc simul utrumque resona-
bit. Obliquus enim apud hebre-
os totus liber fertur et lubricus.
et quod greci rethores uocant sce-
niatis menos. dumque aliud lo-
quitur aliud agit. Ut si uelis a-
guillam uel muremulam strictis te-
nere manibus. quanto fortius per-
seris tanto citius elabitur. Memi-
me ob intelligentiam huius volu-
minis liddeu quendam preceptorem.
qui apud hebreos primus habe-

ri putabat. non paruis redemisse numis: cuius doctrina an aliquid profecerim nescio. **H**oc unum scio non potuisse me interpretari. nisi quod ante intellexeram. **A** principio itaque voluminis usque ad verba iob. apud hebreos prolatio est. **P**orro a verbis iob in quibus ait. pereat dies in qua natus sum. et nox in qua dictum est conceptus est homo. usque ad illum locum ubi ante finem voluminis scriptum est. idcirco ipse me reprehendo et ago penitentiam in fauilla et cinere. elegametri versus sunt. dactilo spodeoque curretes: et prope lingue ydionia crebro recipientes et alios pedes. non earundem syllabarum sed eorundem temporum. **I**nterdum quoque ricimus ipse dulcis et tumultus fertur numeris lege resolutis quod metrici magis quam simplex lector intelligunt. **A** supradicto autem versu usque ad finem libri paruum coma quod remanet prosa oratione dtegitur. **Q**ui si cui videtur incredulum metra scilicet esse apud hebreos. et in morem nostri flacci grecique pindari et alchei et sapho uel psalterium uel lamentationes ieremie. uel omnia ferme scripturarum cantica comprehendi: legat philonem iosephum origenem. cesariensem eusebium: et eorum testimonio me verum dicere

comprobabit. **A**udiatur quapropter canes mei idcirco me in hoc volumine laborasse. non ut interpretationem antiquam reprehenderem: sed ut ea que in illa aut obscura sunt aut omissa. aut certe scriptoribus vicio deprauata. manifestiora nostra interpretatione fierent: qui et hebreum sermonem ex parte didicimus. et in latino pene ab ipsis cunabulis inter grammaticos et rethores et philosophos decretum sumus. **Q**ui si apud grecos post septuaginta editionem. iam christi euangelio choruscante iudeus aquila et simachus ac theodorion iudaizantes heretici sunt recepti. qui multa misteria saluatoris subdola interpretatione celarunt: et tamen in exemplis habentur apud ecclesias. et explanantur ab ecclesiasticis viris: quanto magis ego christianus et de parentibus christianis natus. et vexillum crucis in mea fronte portans. cuius studium fuit omnia repetere. deprauata corrigere. et sacramenta ecclesie puro et fidei aperire sermone: uel a fastidiosis uel a malignis lectoribus non debeo reprobari. **H**abeant quod volunt veteres libros. uel in membranis purpureis. auro argentoque descriptos: uel uncialibus ut vulgo aiunt litteris onera magis exarata quam co-

dices: dūmodo michi meisq; p-
mittant pauperes habere redu-
las. et nō tam pulcros codices
quā emendatos. **U**traq; autē e-
ditio ⁊ septuagīta iuxta grecos
⁊ mea iuxta hebreos. in latinū
meo labore trāslata est. **E**ligat
unusquisq; qd vult: et studio-
sum me magis quā maliuolū
prober.

Prologus secundus

Si aut fiscellā iuncto
tegerem aut palma-
rum folia cōplicare
aut in sudore vultus
mei comederem panē. et vtrius
opus sollicita mente pertracta-
rem: nullus morderet nemo re-
prehēderet. **N**ūc autē qā iuxta
sententiā saluatoris volo opa-
ri cibū qui non perit ⁊ antiquā
diuinorū voluminū viam sen-
tib; virgulisq; purgare: error
michi gemin⁹ infigit. corrector
viciorū falsarius vocor. et erro-
res nō auferre sed serere. **T**āta
est enī vetustatis cōsuetudo ut
etiā cōfessa plerūq; vicia place-
ant: dū magis pulcros volūt
habere codices quā emēdatos.
Quapropter o frēs dilectissimi
unicū nobilitatis ⁊ humilitatis
exemplar et p flabello calatis
spozrellisq; munusculis mona-
chorū. spiritalia hec ⁊ mansu-
ra dona suscipite: ac beatū iob
q̄ adhuc apud latinos iacebat

in stercore ⁊ vermib; scatebat er-
ror. integrū et imaculatūq;
gaudete. **Q**uō enī post proba-
tionem atq; victoriā duplicia
sunt ei vniūsa reddita: ita ego
in linguam nrām ut audacter
loquar. feci eum habere q̄ ami-
serat igit ⁊ vos ⁊ unūquēq; lec-
torē solita pfatione cōmoneo
⁊ in pncipiis librorū eadē semp
annedēs rogo: nec ubicūq; sē-
per precedētes virgulas videri-
tis. **S**ciatis ea que subiecta sunt
in hebraicis voluminib; non
haberi. **P**orro ubi stelle yma-
go pfusserit. ex hebreo i sermo-
ne nrō addita sunt. **N**ecnon et
illa que haberi videbātur. ⁊ ita
corrupta erāt ut sensum legenti-
bus tollerēt. orantib; vobis
magno labore correxi: magis
utile quid ex odio meo ecclesijs
cristi ventur⁹ ratus. quā ex alio-
rum negotio. **Explicit pro-**
logi. Incipit liber Job. cap. 1.

Ubi erat in terra
his noīe iob.
Et erat vir ille
simplex et rec-
tus ac timens
dē: et recedēs
a mala. **N**atiq; sunt ei septem
filij. ⁊ tres filie. **E**t fuit possessio
eius septem milia ovium. et tria
milia camelorū: quingenta quo-
q; iuga boum et quingēte asine:

ac familia multa nimis. Eratq;
 vir ille magnus inter omnes orien-
 tales. Et ibant filij eius et facie-
 bant diuinum per domos. unus-
 quisq; in die suo. Et mittentes
 vocabat tres sorores suas: ut
 comederet et biberet cum eis. Cum
 q; in orbem transissent dies con-
 iunij mittebat ad eos iob et sac-
 rificauit illos: surgensq; dilu-
 culo offerebat holocausta pro sin-
 gulos. Dicebat enim. Ne forte
 peccauerint filij mei: et benedix-
 erint deo in cordibus suis. Sic fa-
 ciebat iob cunctis diebus. Quadam
 autem die cum venissent filij dei ut
 assisteret coram domino: affuit inf-
 eos etiam sathan. Cui dixit dominus.
 Unde venis? Qui respondens ait.
 Circuiui terram et perambulauit e-
 am. Dixitq; dominus ad eum. Num-
 quid considerasti seruum meum iob
 quod non sit ei similis in terra: ho-
 mo simplex et rectus et timens
 deum ac recedens a malo? Cui re-
 spondens sathan ait. Numquid
 frustra timet iob deum? Nonne tu
 vallasti eum ac domum eius: unum-
 samq; substantiam per circuitum.
 Operibus manuum eius benedixis-
 ti: et possessio eius creuit in terra.
 Sed egredere paululum manum
 tuam et tange cuncta que possidet.
 nisi in facie benedixerit tibi. Dix-
 it ergo dominus ad sathan. Ecce uni-
 uersa que habet in manu tua sunt:

tantum in eum ne egredias manu
 tuam. Egressusq; est sathan a fa-
 cie domini. Cum autem quadam die filij
 et filie eius comederet et biberet
 vinum in domo fratris sui primoge-
 niti: nuntius venit ad iob qui di-
 ceret. Boves arabant et asine
 pascebantur iuxta eos: et irruerunt
 sabei tuleruntq; omnia. et pueros
 percusserunt gladio: et euasi ego
 solus ut nunciare tibi. Cuiq;
 adhuc ille loqueretur. venit alter
 et dixit. Ignis dei cecidit e celo: et
 tactas oues puerosq; consump-
 sit: et effugi ego solus ut nunci-
 arem tibi. Sed et adhuc illo lo-
 quente: venit alius et dixit. Chal-
 dei fecerunt tres turmas et inuase-
 runt camelos et tulerunt eos: nec
 non et pueros percusserunt gladio:
 et ego fugi solus ut nunciarem
 tibi. Adhuc loquebatur ille: et ec-
 ce alius intrauit et dixit. Filij
 tuis et filiarum uescentibus et bibe-
 tibus vinum in domo fratris sui pri-
 mogeniti. repente uentus uelhe-
 mens irruit a regione deserti et
 concussit quatuor angulos do-
 mus: que corruens oppressit li-
 beros tuos. et mortui sunt: et ef-
 fugi ego solus ut nunciare tibi.
 Tunc surrexit iob. et scidit tuni-
 cam suam. et tonsa capite corru-
 ens in terram. adorauit et dixit.
 Nudus egressus sum de utero
 matris mee: et nudus reuertar

Job

illuc. **D**ñs dedit dñs abstulit:
sicut dñs placuit ita factū est:
sit nomē dñi benedictū. **I**n om-
nib; hñs nō peccauit iob labijs
suis: neq; stultū quid contra de-
um locutus est. **II**

Factum ē aut cum quadā
die venissent filij dei et staret co-
ram dño: venisset quoq; sathā
inter eos et staret in cōspectu ei-
us: ut diceret dñs ad sathan.
Unde venis? Qui respōdens ait.
Circūui terrā: et perambulauī
eā. **E**t dixit dñs ad sathan. Nū-
quid cōsiderasti seruū meū iob
q; non sit ei similis in terra. vir
simplex et rectus et timēs deū ac
recedens a malo: et adhuc reti-
nens innocentia. **T**u autē cōmo-
uisti me aduersus eum: ut affli-
gerem eum frustra. **Q**ui respon-
dens sathā ait. Pelle p pelle:
et cuncta q; habet homo dabit
pro aīa sua. **A**lioqn mitte ma-
num tuā et tange os eius. et car-
nem: et tunc videbis qd in facie
benedicat tibi. **D**ixit ergo dñs
ad sathan. **E**cce in manu tua ē:
ueruntamē aīam illius serua.
Egressus igit sathan a facie do-
mini percussit iob ulcere pessimo:
a plāta pedis usq; ad verticem
eius. **Q**ui testa saniem radebat:
sedens in sterquilinio. **D**ixit at
illi uxor sua. **A**dhuc tu perma-
nes i simplicitate tua: **B**enedic

deo et morere. **Q**ui ait ad illam.
Quali una de stultis mulierib;
locuta es. **S**i bona suscepim;
de manu dñi: mala quare non
sustineamus? **I**n omnibus hñs
nō peccauit iob labijs suis. **I**gi-
tur audientes tres amici iob om-
ne malū qd accidisset ei uenerūt
singuli de loco suo: eliphaz the-
manites et baldad suites et so-
phar naamathites. **E**o dixerāt
etiā: ut pariter venientes visita-
rent eum et cōsolarētur. **E**unq;
eleuassent procul oculos suos:
nō cognouerunt eum. **E**t recla-
mātes plorauerūt: scissiq; ves-
tibus sparserūt puluerē sup ca-
put suū in celū. **E**t sederūt cum
eo in terra septē dieb; et septem
noctibus: et nemo loquebat ei
uerbū. **V**idebāt etiā dolorē esse

vehementem. **III**
Post hec aperuit iob os su-
um: et maledixit diei suo: et lo-
cutus ē. **P**ereat dies in qua na-
tus sum: et nox in qua dictū est
conceptus est homo. **D**ies illa
vertetur in tenebras. **N**ō requi-
rat eum deus desup et non illu-
tret lumine. **O**bscurent eū tene-
bre et umbra mortis. **O**ccupet
eum caligo et inuoluat amari-
tudine. **N**octē illā tenebrosus
turbo possideat. **N**ō cōputeur
in dieb; anni nec numeretur in
mensib;. **S**it nox illa solitaria:

nec laude digna. **M**aledicāt ei
 qui maledicūt diei: qui paratī
 sunt suscitare leuiathan. **O**bte-
 nebrent stelle caligine eius. **E**x-
 pectet lucem et non videat: nec
 ortū surgētis aurore. **Q**uia nō
 delulit ostia ventris qui porta-
 uit me: nec abstulit mala ab o-
 culis meis. **Q**uare nō in vulua
 mortuus sum. egressus ēe ute-
 ro nō statim perī. **Q**uare excep-
 tus genibz: cur lactat? uberibz:
Aunc enim dormiēs silereim. et
 somno meo requiescere cū regi-
 bus et cōsulibz frē. qui edificāt
 sibi solitudines: aut cum pnci-
 pibus qui possident aurū: et re-
 plēt domos suas argēto. **A**ut
 sicut abortiuū absconditū non
 subsisterem: uel qui cōceptū nō
 viderunt lucem. **I**bi impij ressa-
 uerunt a tumultu: et ibi requie-
 uerunt fessi robore: et quondā
 vincti pariter sine molestia. **N**ō
 exaudierunt vocem exactoris.
Paruis et magnis ibi sunt:
 et seruus et liber a domo suo.
Quare misero data est lux. et vi-
 ta hīs qui in amaritudine aīe
 sunt. **Q**ui expectāt mortē et nō
 venit: q̄si effodiētes thesaurū:
 gaudētq; vehemēter cum inuen-
 rint sepulcrū. **D**iro cui? absco-
 dita est via: et circūdidit eū tene-
 brīs. **A**nteq; comedā suspi-
 ro. et quasi inundātes aque sic

rugitus meus: q̄a timor quem
 timebā euenit michi: et qd vere-
 bar accidit. **N**ōne dissimulaui:
Nōne silui: **N**ōne quieui: **E**t ve-
 nit sup me indignatio. **III**
Respōdens autem eliphaz
 themanites dixit. **S**i repe-
 rimus loqui tibi: forsitan mo-
 leste accipies. **S**ed conceptū ser-
 monē quis tenere poterit. **E**cce
 docuisti multos: et man? lassas
 roborasti. **V**acillātes cōfirma-
 uerunt sermones tui: et genua
 tremētia confortasti. **A**unc au-
 tem venit super te plaga et defe-
 cisti: tetigit te et cōturbatus es.
Timor tuus. fortitudo tua. et
 patientia tua: et perfectio viarū
 tuarū. **R**ecordare obsecro te. q̄s
 unquā innocens perīit: aut qm
 do recti delicti sunt. **Q**uoniam potius
 vidi eos qui operātur iniquitatē
 et seminant dolores et metunt
 eos flante deo perisse: et spiritu
 ire eius esse cōsumptos. **R**ugi-
 tus leonis et vox leone. et dentes
 catulorū leonū cōtriti sunt. **T**i-
 gres perīit eo qd nō haberet p-
 dā: et catuli leonis dissipati sūt.
Porro ad me dictū ē verbū ab-
 sconditū: et q̄si furtiue suscepit
 auris mea venas susurri ei.
In horrore visionis nocturne
 quādo solet sopor occupare ho-
 mines. pavor tenuit me et tre-
 mor: et omnia ossa mea preterci-

Job.

ta sunt. Et cum spiritus me pre-
sente transiret: in horruerunt pi-
li carnis mee. Stetit quidam cu-
ius non agnoscebam vultum: rina-
go coram oculis meis: et vocem
quasi aure lenis audiui. Nun-
quid homo dei compensatione iu-
stificabit: aut factore suo puri-
or erit vir. Ecce qui seruiunt ei non
sunt stabiles: et in angelis suis
repperit prauitatem. Quanto ma-
gis hi qui habitant domos lute-
as qui terrenum habent fundamē-
tum consumuntur velut a tinea:
de mane usque ad vespertinam succide-
tur: et quia nullus intelligit in
eternum peribunt. Qui autem reliqui
fuerint auferentur ex eis: morien-
tur et non in sapientia.

Uota ergo si est qui tibi respon-
deat: et ad aliquem sanctorum
conuertere. Virum stultum interficit
iracundia: et paruulum occidit in-
uidia. Ego vidi stultum firma ra-
dix: et maledixi pulcritudini ei-
us statim. Tunc fient filii eius
a salute: et coterentur in porta: et
non erit qui eruat. Qui messem
famelicus comedit: et ipsum rapiet
armatus: et bibet sitiētes diuicias
eius. Nichil in terra sine causa
fit: et de humo non orietur dolor.
Homo ad laborem nascitur: et avis
ad volatum. Quobrem ego depre-
cabor dominum: et ad deum ponam elo-
quium meum. Qui facit magna et

insecurabilia: et mirabilia abs-
que numero. Qui dat pluuiam
super faciem terre: et irrigat aquas
vniuersas. Qui ponat humiles
in sublimem: et merentes erigit so-
spitate. Quid dissipat cogitati-
ones malignorum: ne possint im-
plere manus eorum quod reperant.
Qui apprehendit sapientes in astu-
cia eorum: et consilium prauorum
dissipat. Per diem incurrent te-
nebras: et quasi in nocte sic palpa-
bunt in meridie. Porro saluum
faciet egenum a gladio oris eorum:
et de manu violenti pauperem.
Et erit egeno spes: iniquitas autem
detrahet os suum. Beatus homo
qui corripitur a domino. Inrepatio-
nem ergo domini ne reprobes: quia
ipse vulnerat et medetur: prurit et
manus eius sanabunt. In se-
tribulationibus liberabit te: et in
septima non tanget te malum. In
fame eruet te de morte: et in bel-
lo de manu gladii. A flagello
lingue abscederis: et non time-
bis calamitatem cum venerit. In
vastitate et fame ridebis: et bel-
tias terre non formidabis. Sed
cum lapidibus regionum pactum
tuum: et bestie terre pacifice erunt
tibi. Et scies quod pacem habeat
tabernaculum tuum: et visitans spe-
ciem tuam non peccabis. Scis quod
quam multiplex erit semine tuum: et
progenies tua quasi herba fere.

Ingrederis in abundantia sepulcrū: sicut infertur aceru⁹ in tempe suo. **E**cce hoc ut inuestigauimus ita est: qđ auditū mēte

Respōdens **VI** peracta. aut iob dixit. **D**ñā appēderetur peccata mea quib; irā merui: et calamitas quā pacior in statera: quasi arena maris hec grauior apparet. **U**nde et uerba mea dolore sunt plena: quia sagitte dñi in me sunt. quaz indignatio ebibit spīritū meū: et terrores dñi militāt contra me. **N**ūquid rugiet onager cū habuerit herbā: aut mugiet bos cū ante presepe plenū steterit: **A**ut poterit comedi insullū: qđ nō est sale conditū: **A**ut potest aliquis gustare: quod gustatū affert mortem: **A**nime em̄ esuriēti etiā amara dulcia esse vident. **Q**ue prius nolebat tāgere aīa mea nūc pre angustia tibi mei sunt. **Q**uis det ut veniat peticiō mea: et qđ exspecto tribuat michi deus: et qui cepit ipse me conterat: **S**oluat manū suā et succidat me: et hec michi sit consolatio ut affligēs me dolore nō parcat: nec cōtradictā sermonibus sancti. **Q**ue ē em̄ fortitudo mea ut sustineā: aut quis finis meus ut patienter agam: **N**ec fortitudo lapidū fortitudo mea: nec caro mea enea est. **E**cce nō

est auxiliū michi in me. et necessarij quoq; mei recesserūt a me. **Q**ui tollit ab amico suo misericordiā: timorē dñi derelinquit. **F**ratres mei p̄terierūt me: sicut torres qui raptim transit in conuallib;: **Q**ui timēt pruīnā: irruet sup eos vir. **T**empe quo fuerint dissipati peribūt: et ut incaluerint soluentur de loco suo. **I**n uolite sunt semite gressuū eorum: ambulabūt in uariū et peribūt. **C**ōsiderate semitas theman itinera saba: et repedate paulisper. **C**ōfusi sunt: qđ speraui. **V**enerunt quoq; usq; ad me: et pudore cooperti sūt. **N**ūc uenistis: et modo uidentes plagā meā timetis: **N**ūquid dixi afferte michi. et de substantia uestra donate michi: uel liberate me de manu hostis et de manu robustorū eruite: **D**ocete me et ego tacebo: et si quid forte ignorauī instruite me. **Q**uare detraheistis sermonib; ueritatis: cum e uobis null⁹ sit q̄ possit arguere: **A**d increpandū tantū eloq; a cōfirmatis: et in uentū uerba profertis. **S**uper pupillū irruistis: et subuertere nitimini amicū ur̄m. **V**erūtamen qđ cepistis explete. **P**rebetē aurem: et uidete an mentiar. **R**espōdētē obsecro absq; cōtentione: et loquentes id qđ iustū ē iudicate.

Job

Et nō inuenietis in lingua mea
iniquitatem: nec in faucibus meis
stulticia personabit. VII

Ailicia ē vita hominis sup̄ ter-
ram: et sicut dies mercen-
narij dies eius. Sicut ceru⁹ de-
siderat umbrā et sicut mercēna-
rius prestolat finem operis sui:
sic et ego habui menses vacu-
os: et noctes laboriosas enume-
raui michi. Si dormiero dico
quādo cōsurgam: et rursum ex-
pectabo vespērā et replebor do-
lorib⁹ usq; ad tenebras. Indu-
ta ē caro mea putredīe et sordi-
bus pulueris: cutis mea aruit
et cōtracta est. Dies mei veloci-
us transierunt quā a tegeute te-
la succidit: et cōsumpti sūt abs-
q; vlla spe. Memēto quia vētus
est vita mea: et non reuertetur
oculus meus ut videat bona:
nec aspiciet me visus hominis.
Oculi tui in me: et nō subsistā.
Sicut cōsumit nubes et p̄tran-
sit: sic qui descendit ad inferos
non ascendet: nec reuertet ultra
in domū suam: neq; cognoscet
eum amplius locus eius. Qua-
propter et ego nō parcam ori
meo: loquar ī tribulatione spi-
ritus mei: cōfabulabor cum a-
maritudine aīe mee. Nunquid
mare ego sum aut cetus: quia
circūdedisti me carcere? Si dixerō
cōsolabit me lectulus meus et

releuabor loquēs mecū in fra-
tu meo: terrebis me per somni-
a: et per visiones horrore cōcu-
ties. Quāobrem elegit suspēdū
aīa mea: et mortē ossa mea. De-
speraui. Nequaquā vlt̄ iā vivā.
Parce michi: nichil enī sunt di-
es mei. Quid est homo q̄a ma-
gnificas eum: aut qd apponis
ēga eū cor tuū? Dilatas eū dilu-
culo: et subito probas illū. Ut-
quequo non parcis michi: nec
dimittis me ut glutiā saluam
meā. Peccaui. Quid faciā tibi.
o custos hominū. Quare posuisti
me cōtrariū tibi: et factus sum
michi metip̄i grauis? Cur non
tollis peccatū meū: et quare nō
aufers iniquitatē meā? Ecce nūc
in puluere dormiā. et si mane
me quesieris non subsistam.

Respōdēs aut̄ VIII
baldath suites dixit. Ut-
quequo loqueris talia: et spiri-
tus mltiplei sermonis oris tui?
Nunquid deus subplātat iudici-
um: aut omnipotens subuertit
qd iustū est? Etia si filij tui pecca-
uerūt ei et dimisit eos in manu
iniquitatis sue: tu tamē si dilu-
clo cōsurrexeris ad deū et omipo-
tētem fuīs deprecatus. si mūdus
et rectus inueneris statim euigi-
labit ad te: et paratū reddet ha-
bitaculū iusticie tue: intatū ut
si priora tua fuerint parua: et

novissima tua multiplicentur ni-
 mis. **I**ntrōga enim generationē
 pristinā et diligenter investiga
 patrum memoriā: hesternū quip-
 pe sum? et ignoram? quā sicut
 umbra dies nri sunt sup terrā:
 et ipi docebūt te. **L**oquentur tibi:
 et de corde suo pferent eloquia.
Nunquid vivere potest scirpus
 absq; humore: a crescere carec-
 tū sine aqua: **E**um adhuc sit ī
 flore nec carpatur manu ante oēs
 herbas arefcit: sic vie oīm q ob-
 liviscuntur deū: et spes ypocrite
 pibit. **N**on ei placebit recordi-
 a sua et sicut tela araneaz fidu-
 cia eius. **I**niet sup domū suā
 et non stabit: fulciet eam et nō
 cōsurget. **H**umectus videt ante:
 q; veniat sol: et in ortu suo ger-
 mē eius egrediet. **S**up aceruū
 petraz radices ei? densabuntur:
 et inter lapides cōmorabit. **S**i
 absorbuerit eum de loco suo:
 negabit eum et dicet. **N**ō novi
 te. **H**ec est enim leticia vie eius: ut
 rursum de terra alij germinent.
Deus non piciet simplice: nec
 porriget manū malignis: do-
 nec impleat risu os tuū. et labi-
 a tua iubilo. **Q**ui oderunt te in-
 duent cōfusione: et tabernacu-
 lū impiorū nō subsistet. **IX**

Et respōdens iob ait. **V**ere
 scio qd ita sit: et q nō ius-
 tificetur homo cōpositus deo.

Si voluerit cōtendere cū eo: nō
 poterit respōdere ei unū p mil-
 le. **S**apiēs corde est: et fortis ro-
 bore. **Q**uis restitit ei: et pacē ha-
 buit: **Q**ui trāstulit mōtes: et ne-
 scierūt hī quos subuerit in fu-
 rore suo. **Q**ui cōmouet terrā de
 loco suo: et colūne eius cōtū-
 tur. **Q**ui pcepit soli et nō oritur:
 et stellas claudit quasi sub sig-
 natulo. **Q**ui egreditur celos sol?
 et graditur sup fluctus maris.
Qui facit ardurū et oriona et
 hyadas: et interiora austrī. **Q**ui
 facit magna et incōprehensibili-
 a: et mirabilia quorū nō est nu-
 merus. **S**i venerit ad me non
 videbo eum: si abierit non intel-
 ligā. **S**i repente intrōget: quis
 respōdebit ei? **V**el quis dicere po-
 test tui facis? **D**e? cui? ire nemo
 resistere potest: et sibi quo curuā-
 tur qui portat orbē. **Q**uantus
 ergo sum ego ut respōdā ei: et
 loquar verbis meis cū eo? **Q**ui
 etiā si habuēo quippiā iustū nō
 respōdebo. sed meū iudicē repre-
 tabor: et cū iuocantē me exau-
 dierit: nō credo quod talis au-
 dierit vocē meā. **I**n turbine enim
 cōteret me: et multiplicabit vul-
 nera mea etiā sine causa. **N**on
 cōcedit requiescere spiritū meū:
 et implet me amaritudinibus.
Si fortitudo querit: robustissi-
 mus est. **S**i equitas iudicij: ne-

mo audiet pro me testimoniū
dicere. **S**i iustificare me volue-
ro: os meū cōdemnabit me. **S**i
inocentem ostendero: prauū me
cōprobabit. **E**tia si simplex fu-
ero: hoc ipm ignorabit aīa me-
a: et redebit me vite mee. **D**ñū
est qđ locutus sum: et inocentē
et impiū ipse cōsumit. **S**i flagel-
lat occidat semel: et nō de penīs
inocentū rideat. **T**erra data est
in manus impij vultū iudiciū
eius operit. **N**ō si nō ille est. qđ
igo est: **D**ies mei velociores fu-
erūt cursore. fugerunt et nō vi-
derūt bonū. **P**etrāserūt quasi
naues poma portantes sicut
aquila volās ad escam. **E**um
dixero nequaq; ita loquar cō-
muto faciem meam: et dolore
torqueor. **D**erebar omnia ope-
ra mea sciens qđ non parceres
delinquētī. **S**i aut et sic impius
sū quare frustra laboravi: **S**i
lotus fuero quasi aquis niuis.
et fulserūt velut mūdissime ma-
nus mee: tamē sordib; inting-
ues me: et abominabūt me vel-
timēta mea. **N**eq; etiā viro qui
similis mei est respōdebo: nec qđ
mecū ī iudicio ex equo possit au-
diri. **N**on est qui utrūq; valeat
arguere: et ponere manū suā ī
ambob; . **A**uferat a me virgā
suā: et pavor eius nō me treat.
loquar et nō timebo eū. **N**eq;

etū possum metuēs respōdere.
redet aīam meā **X**
Uite mee: dimittā aduer-
sum me eloquiū meū. loquar
in amaritudine anime mee: di-
cam deo. noli me condemnare.
Indica mī: cur me ita iudices:
Nūquid bonū tibi videt si calū-
nieris me et oppimas me. opus
manuū tuar; et cōsiliū impior;
adiuues: **N**ūquid oculi carnei
tibi sunt aut sicut videt homo
et tu videbis: **N**ūquid sicut dies
hoīs dies tui. et anni tui sicut
humana sūt tempora: ut que-
ras iniquitatem meā et peccm me-
um scrutēris: **E**t scias qđ nichil
impiū fecerim. cū sit nemo qui
de manu tua possit eruere. **M**a-
nus tue fecerunt me et plasma-
uerūt me totū in circuitu: et sic
repēte precipitas me. **M**emēto qđ
so qđ sicut lutū feceris me: et in
puluerem reduces me. **N**ōne si-
cut lac mulsisti me. et sicut case-
um me coaglasti: **P**elle et carni-
b; vestisti me: ossib; et nervis cō-
pegisti me. **D**itā et misericordiam
tribuisti michi: et visitatio tua
custodiuit spiritū meum. **I**fecit
hec teles in corde tuo: tamē scī-
o qđ vniūsorū meminēris. **S**i
peccavi et ad horā pepercisti mi-
chi: cur ab iniquitate mea mūdū
me esse nō pateris: **E**t si impius
fuero ve michi ē: et si iustus nō

leuabo caput saturat⁹ afflicti-
one et miseria. Et ppter supbiā
q̄si leena capies me: reuersusq;
mirabiliter me crucias. Instau-
ras testes tuos cōtra me. et mul-
tiplicas irā tuā adūsum me: et pe-
ne militāt in me. Quare de vul-
ua eduxisti me: Qui utinā con-
sumptus essem ne oculus me
videret. Fuissem quasi q̄ nō es-
sem: de utero trāslat⁹ ad tumu-
lū. Nūquid nō paucitas dierū
meorū finiet⁹ breui: Dimitte er-
go me ut plāgā paululū dolo-
rem meū anteq; vadā et nō reu-
tar ad terrā tenebrōsā et opertā
mortis caligine: terrā miserie et
tenebrarū: ubi umbra mortis et
nullus ordo. sed sempiternus
horror inhabitans. **XI**

Respōdens autē sophar na-
amathites dixit. Nunquid
q̄ multa loquit⁹ non audiet: aut
uir verbosus iustificabit⁹: Tibi
soli tacebūt hoīes: et cū ceteros
irascieris a nullo confutaberis:
Dixisti enī. Purus ē sermo me-
us: et mūdus sum in cōspectu
tuo. Atq; utinā deus loqueret⁹
tecū et aperiet labia sua tibi: ut
ostenderet tibi secreta sapiētie et
q̄ multiplex esset lex eius: et in-
telligeres q̄ multo minora rei-
garis ab eo quā meret⁹ iniquitas
tua. Forsitā uestigia dei cōpre-
hendes: et usq; ad pfectū omni-

potentē reperies: Excelsior celo
est. Et qd facies: Profūdior in-
ferno: et unde cognosces: Iōgi-
or terra mensura eius: et latior
mari. Si subūit omnia uel in
unū coartauerit q̄s cōtradiceret
ei: uel q̄s dicere ei potest cur ita
facis: Ipse enī nouit hoīm vani-
tate: et uidēs iniquitatē nōne cōsi-
derat: Vir vanus in supbiam
erigit⁹: et tanq; pullū onagri se
liberū natū putat. Tu autē fir-
masti cor tuū et repādisti ad eū
manus tuas. Si iniquitatē que
est in manu tua abstuleris a te
et non māserit in tabernaculo
tuo iniusticia: tūc leuare poteris
faciē tuā absq; macula: et eris
stabilis et nō timebis. Miseric
quoq; obliuisceris: et quasi aq̄-
rum que pterierūt non recorda-
beris: et q̄si meridian⁹ fulgor
cōsurget tibi ad uesperā. Et cū
te cōsumptū putaueris orieris
ut lucifer: et habebis fiduciam
proposita tibi spe: et defossus
securus dormies. Requiesces et
nō erit q̄ te exerceat: et deprecabū-
tur faciē tuā plurimū. Oculi autē
impiorū deficiēt: et effugiū peri-
bit ab eis: et spes illorū abomi-
natio anime. **XII**

Respōdens autē iob dixit.
ergo uos estis soli hoīes:
et uobiscū oriet sapiētia: Et mi-
hi est cor sicut et uobis: nec in-

ferior vñ sum. Quis etiā hī que
noctis ignorat: Qui deridet ab
amico suo sicut ego: invocabit
deū et exaudiet eū. Deridet etiā iu-
sti simplicitas: lampas cōtēp-
ta apud cogitationes diuitū:
parata ad tēpus statutū. Abū-
dant tabernacula predonū: et
audacter provocāt deū: cū ipse de-
derit omnia in manus eorū. Mi-
rūm interroga iumēta et doce-
būt te: et volatilia celi et indica-
bunt tibi. Loquere fr̄e et respō-
debit tibi: et narrabunt pisces
maris. Quis ignorat qđ omnia
hec man⁹ dñi fecit: In cui⁹ ma-
nu aīa om̄is vivētis: et spiritus
universę carnis hoīs. Nōne au-
rīs verba dñi iudicat: et fauces co-
medētis saporē. In antiquis est
sapiētia: et in multo tempe pru-
dentia. Apud ipm est sapiētia
et fortitudo: et ipse habet cōsiliū
et intelligētia. Si destruxerit ne-
mo est qui edificet: si incluserit
hoīem nullus est qđ aperiat. Si
dñmuerit aquas omnia siccabū-
tur: si emisit eas subvertēt ter-
ram. Apud ipm est fortitudo et
sapiētia. Ipse novit et decipientē:
et eū qui decipit. Adducit cōsili-
arios in stultū finē: et iudices i
stuporem. Balthēū regū dissol-
vit: et precingit fune renes eorū.
Ducit sacerdotes inglorios: et
oprimates supplantat. Cōmu-

tans labiū veraciū: et doctrinā
senū auferēs. Effundit despecti-
onē sup pñcipes: et eos qđ opprē-
si fuerāt releuans. Qui reuelat
profūda de tenebris: et pducit
in lucem umbrā mortis. Qui
multiplicat gentes et pdit eas:
et subūlas in integrū restituit.
Qui imutat cor pñcipū ppli fr̄e.
et decipit eos ut frustra incedāt
per inuū. Palpabūt quasi in
tenebris et nō in luce: et errare
eos faciet quasi ebrios.

XIII

Ecce omnia hec vidit oculus
me⁹ et audiuit auris me-
a: et intellexi singula. Secūdu
scientiā vñam et ego noui: nec
inferior vñ sum. Sed tamē ad
om̄ipotentē loquar: et disputa-
re cū deo cupio: prius vos ostē-
dēs fabricatores mēdaciū et cul-
tores puerlorū dogmatū. Atq;
utinā taceretis. ut putaremini
sapiētes esse. Audite ergo cor-
reptiones meas: et iudiciū labi-
orum meorū attendite. Nunquā
deus indiget vñ mendaciō: ut
p illo loquamī dolos. Nunquā
faciē ei⁹ accipitis: et pro deo iu-
dicare nitimini. Aut placebit
ei quē celare nichil potest: aut
decipiet ut homo vñs fraudu-
lētijs. Ipse vos arguet: quoniā
in abscondito faciē ei⁹ accipitis.
Statim ut se cōmouerit turba-
bit vos: et terror eius irruet su-

per vos. Memoria vestra com-
parabit cineri: et redigentur in lutum
cervices vestre. Tacete paulisper:
ut loquar quodcumque michi mens
suggererit. Quare lacero car-
nes meas dentibus meis: et animam
meam porto in manibus meis:
Etiam si occiderit me: in ipso spera-
bo. Veritatem vias meas in con-
spectu eius arguam: et ipse erit sal-
uator meus. Non enim veniet in con-
spectu eius omnis proposita. Au-
dite sermonem meum: et enigmata
precipite auribus vestris. Si fuero
iudicatus: scio quod iustus inveni-
ar. Quis est qui iudicet mecum? Ve-
niat. Quare tacens consumor:
Duo tantum ne facias michi: et
tunc a facie tua non abscondar.
Manum tuam longe fac a me: et for-
mido tua non me terreat. Dota
me et respondebo tibi: aut certe
loquar: et tu responde michi.
Quantas habeo iniquitates et pecca-
ta: scelera mea et delicta ostende mi-
chi. Cur faciem tuam abscondis: et
arbitraris me inimicum tuum? Con-
tra folium quod vento rapit ostendis
potentiam tuam: et stipulam siccam
persequeris. Scribis enim contra
me amaritudines: et consumere
me vis peccatis adolescentie mee.
Posuisti in nervo pedem meum: et
observasti omnes semitas meas:
et vestigia pedum meorum considera-
sti. Qui quasi putredo consumme-

bus sum: et quasi vestimentum
quod comeditur a tineis. Homo na-
tus de muliere brevis vivens tem-
pore: repletur multis miseriis.
Qui quasi flos egreditur et coteri-
tur: et fugit velut umbra: et nu-
quam in eodem statu permanet. Et di-
gnum ducis super humilem modi a-
perire oculos tuos: et adducere eum
tecum in iudicium. Quis potest facere
mundum de immundo conceptum semi-
ne? Nonne tu qui solus es. **XIII**

Breves dies hominis sunt: nu-
merus mensuram apud te est.
Constituisti terminos eius quod prete-
riri non poterunt. Recede pau-
lulum ab eo ut quiescat: donec
optata veniat sicut mercenarii
dies eius. Agnum habet spem.
Si percussum fuerit: rursus vire-
rit: et rami eius pullulant. Si se-
merit in terra radix eius et in pul-
vere emortuus fuit truncus illius:
ad odorem aque germinabit: et
faciet cornu quasi cum primis
placatum est. Homo vero cum mor-
tuus fuerit et nudatus atque colup-
tus: ubi quiescit? Quomodo si recedat
aque de mari et fluvius vacue-
factus areseat: sic homo cum dor-
miverit non resurget. Donec at-
teratur celum non evigilabit: nec
resurget de somno suo. Quis
michi hoc tribuat ut in inferno
proregas me et abscondas me
donec precescat furor tuus: et con-

sttuas michi temp⁹ in quo re-
 corderis mei: **P**utane mortu⁹
 homo rursum uiuet: **L**uctis di-
 ebus quib; nūc milito: exspecto
 donec ueniat immutatio mea.
Docabis me: et ego respōdebo
 tibi. **O**peri manuū tuar; porri-
 ges dextram. **T**u quidē gressus
 meos dinumerasti: sed parce
 peccis meis. **S**ignasti quasi in
 sacculo delicta mea: sed curasti
 iniquitatē meā. **M**ons cadens de-
 fluit: et saxū trāsfertur de loco
 suo. **A**pides excavant aque: et
 alluione paulatim terra desu-
 mit: et hoīes ergo similiter pdes.
Roborasti eū paululū: et in p-
 petuū trāsiret. **I**mmutabis faci-
 em eius: et emittes eū. **S**ive no-
 biles fuerūt filij ei⁹ siue ignobi-
 les: non intelliget. **A**ttamē ca-
 ro eius dum uiuet dolebit: et a-
 nima illius sup semetipso luge-
 bit.

Respōdens autē **XV** bit.
Eliphaz themanites dixit.
Nūquid sapiēs respōdebit qua-
 si inuentū loquens: et implebit
 ardore stamachū suū. **A**rguis
 uerbis eū q̄ nō est equalis tui et
 loqr̄is qd̄ tibi nō expedit. **Q**uā-
 tū in te est euacuasti timorē: et
 tulisti p̄ces corā deo. **D**ocuit e-
 nim iniquitas tua os tuū: et imi-
 taris linguā blasphemantiū.
Cōdenabit te os tuū et nō ego:
 et labia tua respōdebūt tibi. **N**ū-

quid p̄mus homo tu natus es
 et ante colles format⁹: **N**ūqd̄ cō-
 siliū dei audisti: et inferior te est
 ei⁹ sapiētia: **Q**uid nosti qd̄ ig-
 norem⁹: qd̄ intelligis qd̄ nesci-
 amus: **E**t senes et antiqui sunt
 in nobis: multo uetustiores quā
 patres tui. **N**ūquid grande est
 ut cōsoleatur te deus: **S**ed uerba
 tua praua hoc phibent. **Q**uid
 te eleuat cor tuū: et quasi mag-
 na cogitans attonitos habes
 oculos: **Q**uid timet cōtra deū
 spirite⁹ tu⁹: ut pferas de ore tuo
 huiusmodi sermones: **Q**uid
 est homo ut in maculatus sit.
 et ut iustus appareat natus de
 muliere: **E**cce inter sanctos eius
 nemo immutabilis. et celi nō sūt
 mūdi in cōspectu eius: quanto
 magis abominabilis et iūtilis
 homo qui bibit quasi aquā in-
 iquitatē. **O**stendā tibi audi me:
 qd̄ uidi narrabo tibi. **S**apiētes
 cōfiteant⁹: et nō abscondunt p̄ces
 suos. **Q**uib; solis data ē terra:
 et nō trāsniit alienus per eos.
Luctis dieb; suis impius sup-
 bit: et numerus annor; incert⁹
 est tyrānidis eius. **B**onitus ter-
 roris semper in aurib; illius: et
 cum pax sit ille semp insidias
 suspicat. **N**on credit qd̄ reuerti
 possit de tenebris ad lucē circū-
 spectans undiq; gladiū: cū se
 mouerit ad querendū panem:

Novit quod paratus sit in manu
eius tenebrae dies. Terrebit eum
tribulatio: et angustia vallabit
eum sicut regem qui paratur ad pre-
lium. Teredit adversus deum manu
suam: et contra omnipotentem robo-
ratus est. Lucurrit adversus eum e-
recto collo: et pingui ceruice ar-
matus est. Operuit faciem eius cal-
fitudo: et de lateribus eius aruina
depedit. Habitavit in civitatibus
desolatis: et in domibus desertis
quae in tumulos sunt redactae. Non
dirabit nec pseuerabit substantia
eius: nec mittet in terram radicem su-
am. Non recedet de tenebris. Ha-
mos eius arefaciet flamma: et aufe-
ret spiritum oris eius. Non credet
frustra errore deceptus: quod aliquo
prelio redimendus sit. Antequam dies
eius impleatur pibit: et manus
eius arescet. Iacet quasi vinea
in primo flore. botrus eius: et
quasi oliva proiciens florem suum.
Congregatio enim ypoctrine steri-
lis: et ignis deuorabit taberna-
cula eorum quae munera libenter acci-
piunt. Concepit dolorem et peperit
iniquitatem: et uterus eius parat do-

Respondens **XVI** lo-
quitur iob dixit. Audiuim fre-
quenter talia. Consolatores one-
rosi omnes vos estis. Nunquid
habebunt finem verba ventosa:
Aut aliquid tibi molestum est si lo-
quaris: Poteram et ego similia

veri loqui. Atque utinam esset anima
vra pro anima mea. Consolaretur et
ego vos sermonibus: et mouerem
caput meum super vos. Robora-
rem vos ore meo: et mouerem
labia mea quasi parces vobis.
Sed quid agam? Si locutus fue-
ro non quiescit dolor meus: et
si tacuerim non recedet a me. Aut
autem oppressit me dolor meus: et
in nihilum redacti sunt omnes
artus mei. Surge mee testimonium
dixit contra me: et suscitatur
falsiloquus aduersus faciem me-
am contradicens michi. Collegit
furorem suum in me: et comminans
michi infremuit contra me denti-
bus suis. Hostis meus terribili-
bus oculis me intuitus est. Ap-
peruerunt super me ora sua: et re-
probrantes prusserunt maxillam
meam: satiati sunt penis meis.
Conclusit me deus apud iniquum:
et manibus impiorum me tradidit.
Ego ille quondam opulētus repe-
te contritus sum: tenuit ceruicem
meam. Confregit me: et posuit li-
bi quasi in signum. Circumdedit
me lanceis suis: contulnerunt
lumbos meos. Non pepercit: et ef-
fundit in terra viscera mea. Con-
scidit me vulnere super vulnus:
irruit in me quasi gygas. Bar-
ru oleum super cutem meam: et operui
tinnere carnem meam. Facies mea
intumuit fletu: et palpebre mee

caligauerunt. **H**ec passus sum
absq; iniquitate manus mee: cū
habere mūdās ad deū preces.
terra ne operias sanguinē me-
um: neq; inueniat in te locū la-
tendi clamor meus. **E**cce etiā in
celo testis meus: et cōsciū meū
in excelsis. **V**erbosi amici mei:
ad deū stillat oculus meus. **N**e
q; utinā sic iudicaret vir cū deo:
quō iudicat filiū hoīs cū colle-
ga suo. **E**cce etiā breues anni trā-
seunt: et semitā p quā nō reuer-
tar ambulo. **XVII**

Spiritus meus attenuabit:
dies mei breuiabūt: et solū mi-
chi superest sepulcrū. **N**ō peccaui:
et in amaritudinib; morat̃ ocu-
lus meū. **L**ibera me et pone me
iuxta te: et cuiusuis manus pu-
gnat cōtra me. **L**or eorū longe
fecisti a disciplina: p̃pterea non
exaltabūt. **P**redā pollicet̃ so-
cīs: et oculi filiorū eius deficient.
Posuit me q̃si in puerbiū vul-
gī: et exemplū sum corā eis. **L**a-
ligauit ad indignationē oculus
meus: et membra mea quasi ī
nichilū redacta sūt. **S**tupebāt
iusti sup hoc: et innocēs contra
ypocritā suscitabit. **E**t tenebit
iustus viā suā: et mūdīs mani-
bus addet fortitudinē. **I**git̃ oēs
vos cōuertimini et venite: et non
inueniā in vobis ullū sapiētem.
Dies mei trāsierunt: cogitatio-

nes mee dissipate sunt torquen-
tes cor meū. **N**octē vertecūt in
diem: et rursum post tenebras
spero lucē. **S**i sustinero infer-
nus domū mea est: et in tenebris
stravi lectū meū. **D**uctredini dix-
i pater meus es: mater mea et so-
ror mea vermib; . **U**bi est ergo
nūc p̃stolatio mea: et paciētia
meā q̃s cōsiderat. **I**n pfundissi-
mū infernū descendēt omnia me-
a. **P**utasne saltē ibi erit requies

Respōdens **XVIII** michi:
autē baldad suites dixit.
Dicq; ad quē finem verba iacta-
bis. **I**ntellige p̃us: et sic loqua-
mur. **Q**uare reputatū sum? ut
inimīca: et sorduiū coram te:
Qui perdis aīam tuā in furore
tuo. **N**ūquid p̃pter te derelique-
tur terra: et trāsferētur rupes de
loco suo. **N**ōne lux impij extin-
guet̃: nec splēdebit flāma ignis
ei? **L**ux obtenebrescet in taber-
naculo illius: et lucerna q̃ sup
eum est extinguet̃. **A**rtabūtur
gressus virtutis eius: et p̃cipita-
bit eū cōsiliū suū. **I**mmisit etiā
in rete pedes suos: et in macu-
lis eius ambulat. **T**enebit plā-
ta illi? laqueo: et exardescet cō-
tra eum sitis. **A**bscōdita est in
terra pedica eius: et decipula illi-
us sup semitā. **U**ndiq; trebuit
eū formidines: et inuoluet pedes
eius. **A**ttenuet fame robur ei?

et in media inuadat costas illius.
 Deuoret pulcritudinem cutis eius:
 et consumat brachia illius primo-
 genita mors. Auellat de taber-
 natulo suo fiducia eius: et calcet
 super eum quasi rex interitus. Habitent
 in tabernaculo illius socij eius qui
 non est: aspergat in tabernaculo
 eius sulphur. Deorsum radices
 eius siccant: sursum autem attera-
 tur messis eius. Memoria illius
 pereat de terra: et non celebretur
 nomen eius in plateis. Expellet
 eum de luce in tenebras: et de or-
 be transferet eum. Non erit semen ei-
 us neque progenies in populo suo:
 nec uille reliquie in regionibus ei-
 us. In die eius stupebunt nouis-
 simi: et primos inuadet horror.
 Hec sunt ergo tabernacula iniqui:
 et iste locus eius qui igno-
 rat deum.

XIX

Respondens autem iob dixit.
 Disquequo affligitis animam me-
 am: et atteritis me sermonibus:
 Et decies confuditis me: et non erubescitis opprimentes me. Nempe
 et si ignoram: mecum erit ignorantia mea. At vos contra me erigimini:
 et arguitis me opprobrijs meis. Saltem nunc intelligite quia
 deus non equo iudicio afflixerit me:
 et flagellis suis me cinxerit. Ecce clamabo uim patiens et nemo
 audiet: uociferabor: et non est qui iudicet. Semitam meam cir-

cūsepsit et transire non possum:
 et in calle meo tenebras posuit. Spoliauit me gloria mea: et
 abstulit coronam de capite meo. Destruxit me undique et pereo:
 et quasi euulsa arbori abstulit spem meam. Iratus est contra me
 furor eius: et sic me habuit quasi
 hostem suum. Simul uenerunt la-
 trones eius: et fecerunt sibi uiam
 per me: et obsederunt in gyro ta-
 bernaculum meum. Fratres meos lon-
 ge fecit a me: et noti mei quasi
 alieni recesserunt a me. Dereli-
 runt me propinqui mei: et qui me
 nouerant obliti sunt mei. Angli-
 ni domus mee et ancille mee si-
 cut alienum habuerunt me: et qua-
 si peregrinus fui in oculis eorum.
 Seruum meum uocaui et non respon-
 dit: ore proprio deprecabar illum.
 Halitum meum rehorruit uxor
 mea: et orabant filios uterique mei.
 Stulti quoque despiciebant me: et
 cum ab eis recessissem detrahebant
 michi. Abominati sunt me quodam
 consiliarij mei: et quem maxime
 diligebam auersatus est me. Pelle
 mee consumptis carnibus adhesit
 os meum: et derelicta sunt tantum
 modo labia circa dentes meos.
 Misereamini mei misereamini mei sal-
 tem vos amici mei: quia manus
 domini tetigit me. Quare persequimini
 me sicut deus: et carnibus
 meis saturamini: Quis michi

Job.

tribuat ut scribatur sermones
mei: Quis michi det ut egarentur
in libro stilo ferreo et plumbi lami-
na: uel certe sculpatur in silice:
Scio enim quod redemptor meus
uiuat et in nouissimo de terra sur-
recturus sum. Et rursum circūda-
bor pelle mea: et in carne mea
uidebo deum. Quē uisurus sum e-
go ipse: et oculi mei conspiciendi
sunt: et non alius. Hec posita est
hęc spes mea in sinu meo. Qua-
re ergo nūc dicatis persequamur
eum: et radicē uerbi inueniamus cō-
tra eum: Fugite ergo a facie gla-
dij: quia ultor iniquitatum gladius
est: et scitote esse iudiciū. **XXIII**

Respondens autē Sophar naa-
mathites dixit. Circūco-
gitationes mee variē succedunt
sibi: et mens in diuersa rapitur.
Doctrinā qua me arguis audi-
am: et spiritus intelligentie mee
respondebit michi. Hoc scio a
principio ex quo est positus ho-
mo super terrā: quia laus impiorū
breuis sit: et gaudium proterite
ad instar puncti. Si ascenderit
usque ad celum superbia eius: et ca-
put eius nubes tetigerit: quasi
sterquiliniū in fine preteritur: et cum
eum uiderant dicent. Ubi est: Velut
somnia auolans non inuenietur: sicut
sicut visio nocturna. Oculi
qui eum uiderat non uidebit: ne-
que ultra intuebitur eum locus su-

us. Filij eius atterentur egestate:
et manus illius reddent ei dolo-
rem suū. Ossa eius implebuntur
uicijs adolescentie eius: et cum eo in
pulvere dormiet. Cum enim dul-
ce fuit in ore eius malū. abscon-
dit illud sub lingua sua. Par-
cet illi et non derelinquet illud: et
relabit in gutture suo. Panis
eius in utero illius uertetur in fel
aspidum intrinsecus. Diuitias
quas deuorauit euomet: et de
ventre illius retrahet eas deus.
Caput aspidum suget: et occidet
eum lingua vipere. Non uideat
riuiolos fluminis torrens. mel-
lis et butiri. Nunc que fecit omnia:
nec tamē consumet. Iuxta multi-
tudinē aduentionū suarū sic et
sustinebit: quia cōstringēs nuda-
uit pauperis domum: rapuit et
non edificauit eā. nec est satiatus
venter eius. Et cum habuerit que
cōcupierat: possidere non pote-
rit. Non remansit de cibo eius: et
propterea nichil permanebit de
bonis eius. Cum satiatus fuit
artabitur: estuabit. et omnis dolor
irruet super eum. Urinā impleat
uentus eius ut emittat in eum irā furo-
ris sui: et pluat super illum bellū
suū. Fugiet arma ferrea et ir-
ruet in arcū erectū: eductus et egre-
diens de vagina sua: et fulgu-
rans in amaritudine sua. Da-
dent et ueniēt super eum horribiles:

omnes tenebre abscondite sunt
in occultis eius. **D**eus orabit eum
ignis qui non succendit: afflige-
tur relictus in tabernaculo suo.
Reuelabunt celi iniquitatem eius: et
terra resurget adversus eum. **A**-
pertum erit germen domus illius:
detrahetur in die furoris dei. **H**ec
est pars hominis impij a deo: et he-
reditas verborum eius a domino.

Respondens autem **XXIII**
Job dixit. **A**udite queso
sermones meos: et ageris peni-
tentiam. **S**ustinete me ut et ego lo-
quar: et post mea si videbitur ver-
ba ridete. **N**umquid contra hominem
disputatio mea est. ut merito
non debeam contristari. **A**tendite
me et obstupescite: et superponi-
te digitum ori vestro. **E**t ego quan-
do recordatus fuero perimisco:
et contutit carnem meam tremor.
Quare ergo impij vivunt suble-
vati sunt confortatiq; divitijs:
Semen eorum permanet coram eis.
propinquorum turba et nepotum
in conspectu eorum. **D**omus eorum
secure sunt et parate: et non est vir-
ga dei super illos. **S**os eorum conce-
pit et non abortiuit: vacca pe-
perit et non est privata fetu suo.
Egrediuntur quasi greges parvuli
eorum: et infantes eorum exultant lu-
sibus. **T**enet tympanum et cytha-
ram: et gaudet ad sonitum orga-
ni. **D**ucunt in bonis dies suos

et in puncto ad infernum descendunt.
Qui dixerunt deo recede a nobis:
et scientiam viarum tuarum nolumus.
Quis est omnipotens ut serviamus
eis. **E**t quid nobis prodest si oraveri-
mus illum. **V**erumtamen quia non
sunt in manu eorum bona sua:
consilium impiorum longe sit a me.
Quoties lucerna impiorum extin-
guetur: et superveniet eis inunda-
tio: et dolores dividet furoris su-
i. **E**rit sicut palee ante faciem ve-
sti: et sicut favilla quam turbo di-
spersit. **D**eus servabit filijs illi-
us dolorem patris: et cum reddiderit
tunc sciet. **V**idebunt oculi eius in-
terfectionem suam: et de furore omni-
potentis bibet. **Q**uid enim ad eum
pertinet de domo sua post se. **E**t
si numerus mensium eius dimidi-
etur. **N**umquid deum docebit quis-
piam scientiam quam excelsos iudicat.
Nonne moritur robustus et sanus
dives et felix: viscera eius plena
sunt adipem: et medullis ossa illi-
us irrigantur. **A**lius vero moritur
in amaritudine anime sue absque ul-
lis opibus: et tamen simul in pul-
vere dormiet: et vermes opient
eos. **C**erte novum cogitationes ve-
stras: et sententias contra me in-
quas. **D**icitis enim. **U**bi est domus
impiorum: et ubi tabernacula im-
piorum. **I**nrogate quilibet de vi-
sitoribus: et hec eadem illum intelli-
gere cognoscetis. **Q**uia in die p-

Job.

ditionis seruat malus: et ad diem
furoris ducet. Quis arguet co-
ra eo vias eius: et quod fecit quod red-
det illi: ipse ad sepulchra ducetur:
et in congerie mortuorum vigila-
bit. Dulcis fuit glareis corvæ:
et post se omnem hominem trahet: et
ante se innumerabiles. Quomodo igitur
solamini me frustra: cum respondi-
o vram repugnare ostensa sit veri-

Respondens autem **XX** tati:
eliphaz themanites dixit.
Numquid deo potest comparari
homo: etiam cum perfecte fuerit scien-
tie: Quid prodest deo si iustus fue-
ris: aut quid ei confers si immacu-
lata fuit vita tua: Numquid timens
arguet te: et veniet tecum in iudici-
um: et non propter malitiam tuam plu-
rimam et infinitas iniquitates
tuas: Abstulisti enim pignus
fratrum tuorum sine causa: et nudos
spoliasti vestibus: Aquam lasso
non dedisti: et esurienti subtraxisti
panem. In fortitudine brachii
tui possidebas terram: et potentis-
simus obtinebas eam. Viduas
dimisisti vacuas: et lacertos pu-
pilloz comministi. Propterea
circūdatus es laqueis: et contur-
bat te formido subita. et puta-
bas non visurum: et impetu aquarum
inundantium non oppressum iri.
An cogitas quod deus excedat te-
lo sit. et super stellarum verticem sub-
limetur: Et dicis. Quid enim novit

deus: Et quasi per caliginem iudi-
cat. Nubes latibulum eius: nec
nostra considerat: et circa cardines
celi pambulat. Numquid semi-
tam seculorum custodire cupis
quam calcaverunt viri iniqui qui
sublati sunt ante tempus suum:
et fluvius subvertit fundamen-
tum eorum: Qui dicebant deo recede
a nobis: et quasi nichil possit
facere omnipotens. estimabant eum:
cum ille implessit domos eorum
bonis. Quorum sententia procul sit
a me. Videbunt iusti et letabun-
tur: et innotes sublaunabit eos.
Nonne succisa est erectio eorum: et re-
liquas eorum deuoravit ignis: Ac-
quiesce igitur ei et habeto pacem: et per
hec habebis fructos optimos.
Suscipe ex ore illius legem: et pone
sermonez eius in corde tuo. Si re-
uersus fuisset ad omnipotentem edifica-
beris: et longe facies iniquitatem
a tabernaculo tuo. Dabit pro
terra silicem: et pro silice torretes
aureos. Erigetur omnipotens con-
tra hostes tuos: et argentum coa-
ceruabit tibi. Tunc super omipo-
tentem delicias afflues: et eleuabis
ad deum faciem tuam. Rogabis eum et
exaudiet te: et vota tua reddes.
Decernes rem et veniet tibi: et in
vis tuis splendet lumen. Qui e-
nim humiliatus fuit erit in gloria:
et qui inclinaverit oculos ipse sal-
uabit. Saluabit innotens: sal-

uabit at mūdicia manuū sua :

Respōdēs aut̃ **XXI** rū.
 Job ait. Nūc q̃ in amari-
 tudine ē sermo meus: et man⁹
 plage mee aggravata est sup
 gemitū meū. Quis michi tribu-
 at ut cognoscā et inveniā illū:
 ⁊ veniā usq; ad solū eius: Po-
 nam corā eo iudiciū. ⁊ os meū
 replebo increpationib; : ut scia
 verba que michi respōdat: et i-
 telligā qd loquat̃ michi. Nolo
 multa fortitudine stendat me:
 cū: nec magnitudinis sue mo-
 le me premat. Proponat equi-
 tatem contra me: ⁊ pueniet ad
 victoriā iudiciū meum. Si ad
 orientem iero nō apparet: si ad
 occidentem nō intelligā eum. Si
 ad sinistra qd agam: Non ap-
 prehendā eum. Si me vertam
 ad dexterā: nō videbo illum. Ipe
 vero scit viā meā: ⁊ pbabit me
 quasi aurū qd per ignē trāsit.
 Vestigia ei⁹ secutus ē pes me⁹:
 viā eius custodiui: ⁊ nō declina-
 ui ex ea. A mādatīs labiorū ei⁹
 nō recessi: et in sinu meo absco-
 di verba oris ei⁹. Ipe enī solus
 est: ⁊ nemo auertere potest cogi-
 tationē eius: et aīa ei⁹ quodcū-
 q; voluit hī fecit. Cūq; repleue-
 rit i me volūtātē suā: ⁊ alia ml-
 ta similia presto sūt ei. Et idcir-
 co a facie eius turbatus sum: ⁊
 cōsiderans eū timore sollicitor.

Deus molliuit cor meū: et om-
 nipotēs cōturbauit me. Non
 enī perī ppter imminētes tene-
 bras: nec faciem meam opuit

Ab omīpo **XXII** caligo.
 tēte nō sunt abscondita
 tempora: qui aut̃ nouerunt eū
 ignorāt dies illius. Alii termi-
 nos trāstulerūt: diripuerūt gre-
 ges: et pauperūt eos. Asinū pu-
 pillos abegerūt: et abstulerūt
 pro pignore bouē vidue. Sub-
 uerterūt pauperū viā: ⁊ oppres-
 serūt pariter mansuetos terre.
 Alii q̃si onagri in deserto egre-
 diūtur ad opus suū: vigilātes
 q; ad predā p̃p̃eāt panem libe-
 ris. Agrū non suū demerūt: et
 vineā eius quē vi oppresserunt
 vindemiāt. Audos dimittūt ho-
 mines indumēta tollētes: qui-
 bus nō ē operimētū in frigore.
 quos ymbres montiū rigāt: et
 non habētes velamē amplecā-
 tur lapides. Dim fecerūt depre-
 dātes pupillos: et vulgū pau-
 perē spoliauerūt. Audis et in-
 cidentib; absq; vestitu et esuriē-
 tibus tulerūt spicas. Inter acer-
 uos eorū meridiati sunt: q̃ cal-
 tatis torcularib; siciūt. De cui-
 tatib; fecerunt viros genere: et
 aīa vulneratorū clamabit. et de-
 us in ultū abire nō patit̃. Ipsi
 fuerūt rebelles luminis. Nescie-
 runt vias eius: nec reuersi sūt

Job.

per semitas illius. Mane primo
conspicit homicida: interficit
egrum et pauperem: per noctem
vero erit quasi fur. Oculi ad-
ulteri observat caliginem dicens
non me videbit oculus: et operiet
vultum suum. Perforat in tenebris
domos sicut in die cōdixerat si-
bi: et ignoraverunt lucē. Si subi-
to apparuerit aurora arbitran-
tur umbrā mortis: et sic in tene-
bris quasi in luce ambulant. Te-
nis est super faciem aque. Maledic-
ta sit pars eius in terrā: nec am-
bulet per viā vinearū. Ad nimium
calorem fuserit ab aquis nivium:
et usque ad inferos peccatum illius.
Obliviscatur eius misericordia. Dulce-
do illius vermes. Non sit in recor-
datione: sed sterat sicut lignum
infructuosum. Pavit enim steri-
lem et que non parit: et vidue be-
ne non fecit. Detraxit fortēs in
fortitudine sua: et cum steterit non
crederet vite sue. Dedit ei deus lo-
cū penitentie: et ille abutitur eo in
supbia. Oculi autem eius sunt in
vitiis illius. Elevati sunt ad mo-
dicū et non subsistent: et humilia-
buntur sicut omnia et auferentur:
et sicut summitates spirarū cōtere-
tur. Quod si non ita quis me potest
arguere esse mentitū: et ponere
ante deū verba mea: **XXV**

Respondens autem baldad sui-
tes dixit. Potestas et ter-

ror apud eum ē: quod facit cōcordi-
am in sublimibus suis. Nūquid
est numerus militū eius: et super
quē non surget lumē illius. Nū-
quid iustificari potest homo com-
paratus deo: aut apparere mun-
dus natus de muliere. Ecce lu-
na etiam non splendet et stelle
non sunt mundi in conspectu
eius: quāto magis homo putre-
do et filius hominis nervus: **XXVI**

Respondens autem iob dixit.
Cuius adiutor es. Nūquid
imbecillis: et sustētas brachiū
eius quod non est fortis. Cui dediti
cōsiliū. Forsitan illi quod non habet
sapientiā: prudentiā tuā osten-
disti plurimā. Quem docere vo-
luisti. Nonne eū quod fecit spiramē-
tum. Ecce gigantes genuit sub
aquis: et qui habitant cum eis. Nu-
dus est infernus coram illo: et
nullū est opimentū perditioni.
Qui extendit aquilonē super va-
cūū: et appēdit terrā super nichilū.
Qui ligat aquas in nubibus su-
is: ut non erumpāt pariter deor-
sum. Qui tenet vultū solis sui:
et expandit super illud nebulā su-
am. Terminū circūdedit aquis:
usque dum finiantur lux et tene-
bre. Volūte celi cōtremisunt: et
pauēt ad nutū eius. In fortitu-
dine illius repēte maria cōgre-
gata sunt: et prudentia eius per-
cussit superbum. Spiritus eius or-

navit celos: et obstetricate manu eius eductus est coluber tortuosus. **E**cce hec ex parte dicta sunt vias eius. **E**t cum vix parvam stillam sermonis eius audierim? quis poterit tonitruum magnitudinis illius intueri? **XXVII**

Addidit quoque iob assumens parabolam suam et dixit. **D**ixit deus qui abstulit iudicium meum et omnipotens qui ad amaritudinem adduxit animam meam: quia donec superest alitius in me et spiritus dei in naribus meis non loquetur labia mea iniquitatem: nec lingua mea meditabitur mendacium. **A**bsit a me ut iustos esse vos iudicet. **D**onec deficiam non recedam ab innocentia mea. **I**ustificacionem meam quam cepi tenere non deseram. **N**eq; enim reprehendit me cor meum: in omni vita mea. **S**icut impius inimicus meus: et adversarius meus quasi iniquus. **Q**ue est enim spes proterite si avaritia rapiat: et non liberet deus animam eius? **N**umquid deus audiet clamorem eius cum venerit super eum angustia? **A**ut poterit omnipotens delectari: et invocare deum omni tempore? **D**ocebo vos per manum dei que omnipotens habeat: nec abscondam. **E**cce omnes vos nostis: et quod sine causa vana loquimini. **H**ec est pars hominis impij apud deum: et hereditas violen-

torum quam ab omnipotente suscipiunt. **S**i multiplicati fuerint filij eius in gladio erunt: et nepotes eius non saturabuntur pane. **Q**ui reliqui fuerint ex eo sepelientur in interitum: et vidue illius non plorabunt. **S**i comportaverit quasi fœra argentum et sicut lutum proparaverit vestimenta: proparabit quidem sed iustus velsiet illis: et argentum innocens dividet. **E**dificavit sicut tinea domum suam: et sicut custos fecit umbraculum. **D**ives cum dormierit nichil secum auferet. **A**priet oculos suos et nichil inveniet. **A**pprehendet eum quasi aqua inopia: nocte opprimeat eum tempestas. **T**ollet eum ventus urens et auferet: et velut turbo rapiet eum de loco suo. **E**t mittet super eum: et non parceret de manu eius fugiens fugiet. **E**xtenderit super eum manus suas: et sibilabit super illum intuens locum eius.

Habet argentum **XXVIII** venarum suarum principia: et auro locus est in quo conflatur. **F**errum de terra tollit: et lapis solutus calore in es vertit. **T**empus posuit tenebris: et universorum finem ipse considerat. **I**apidem quoque caliginis et umbram mortis dimittet torrens a populo peregrinante: eos quos oblitus est pes egrediens hominis et inuios. **T**erra de qua oriebatur panis: in loco suo igni

Job

subiūsa ē locus saphiri lapides
ei⁹: et glebe illi⁹ aurū. Semitā
ignorauit auis: nec intuitus ē
oculos vulturis. Non calcaue-
rūt eā filij institor: nec ptransi-
uit per eam leena. Ad salicem
egredidit manū suā: subuertit a
radicib; mōtes. In petris riuos
egcidit et omne p̄ciosum vidit
oculus ei⁹. Profūda quoq;
flumiorū scrutatus est: et absco-
dita pduxit in lucē. Sapientia
vero ubi inuenit: et q̄s est locus
intelligētie: Nescit homo preci-
um ei⁹: nec inuenitur in terra
suauit̄ uiuentiū. Abissus dicit
nō est in me: et mare loquit̄ nō
ē meū. Nō dabit aurū obrisū
pro ea: nec appendet argētum
in cōmutatione ei⁹. Nō cōfe-
retur tinctis indie colorib;: nec
lapidi sardonio p̄ciosissimo
uel saphiro. Non adequabit̄ ei
aurū uel vitrū: nec cōmutabū-
tur uasa pro ea auri excelsa et
eminētia: nō cōmemorabunt̄
cōperatione ei⁹. Trahit̄ autē
sapiētia de occultis. Non adeq̄-
bitur ei topasion de ethiopia:
nec tincture mundissime cōpo-
necur. Unde ergo sapiētia uenit:
et q̄s ē loc⁹ intelligētie: Abscon-
dita ē ab oculis oīm uiuentiū:
volucres quoq; celi later. Per-
ditio et mors dixerūt: auribus
nr̄is audiūm⁹ famā ei⁹. De-

us intelligit uia ei⁹: et ip̄e no-
uit locū illi⁹. Ip̄e cū fines mū-
di intuet̄: et omnia que sub celo
sunt respicit. Qui fecit uētis pō-
dus: et aquas appendit mensu-
ra. Quādo ponebat pluuijs le-
gem et uia p̄cellis sonātib;:
tunc uidit illā et enarrauit: et p̄-
parauit et inuestigauit. et dixit
homī. Ecce timor dñi ip̄a est sa-
pientia: et recedere a malo itelli-

Addidit **XXIX** gentie.
quoq; iob assumēs para-
bolam suā et dixit. Quis michi
tribuat ut sim iuxta menses p̄-
scinos: scdm dies quib; de⁹ cu-
stodiebat me: Quādo splende-
bat lucerna ei⁹ sup caput me-
um: et ad lumē ei⁹ ambulabā
in tenebris. Sicut fui in diebus
adolescētie mee: quādo deus se-
creto erat in tabernaculo meo.
Quādo erat om̄ipotēs meū: et
ī circuitu meo pueri mei. Quā-
do lauabā pedes meos butiro:
et petra fūdebat michi riuos o-
lei. Quādo p̄debat̄ ad portā ci-
uitatis: et in platea parabant
cathedrā michi. Videbant me
iuuenes et abscondebant̄: et se-
nes stabāt assurgētes. Princi-
pes cessabāt loqui: et digitum
superponebant ori suo. Vocē
suā cohibebāt duces: et lingua
eorū guturi suo adherebat. Au-
ris audiens beatificabat me et

oculus videns testimoniū redde-
bat michi: eo q̄ liberaſſem pau-
perē vociferantē: et pupillū cui
non eſſet adiutor. **B**enedictio
perituri ſup me veniebat: et cor
vidue cōſolatus ſum. **I**uſticia ī-
dūt ſum: et veſtīui me ſicut ve-
ſtimēto et diademate iudicō me-
o. **O**culus fui reco: et pes claudō.
Pater erā pauperū: et cauſam
quā nesciebā diligētīſſime īuel-
tigabā. **C**ōtere bā molas īniq̄:
et de dentib; illius auferebā pre-
dā. **D**icebāq; ī midulo meo mo-
riar: et ſicut palma multiplica-
bo dies. **R**adix mea aperta eſt
ſecus aquas: et ros morabitur
ī meſſione mea. **G**loria mea
ſemp īnouabit: et arcus meus
ī manu mea iſtaurabit. **Q**ui
me audiebāt expectabāt ſententi-
am: et intētī tacebāt ad cōſiliū
meum. **V**erbis meis addere ni-
hil audebant: et ſup illos ſtilla-
bat eloquū meū. **E**xpectabant
me ſicut pluuiā: et os ſuū apie-
bant quaſi ad ymbre ſerotinū.
Si quādo ridebā ad eos nō cre-
debāt: et lux vultus mei nō ca-
debat ī terrā. **S**i voluiſſem ire
ad eos ſedebā p̄mus. **E**unq; ſe-
deam quaſi rex cīrcūſtāte exerci-
tu: erā tamē meretū cōſolator.

Nunc autē deridēt **xxx**
me īniiores tēpore: quo-
rum nō dignabar p̄res ponere

cū canibus gregis mei. **Q**uorū
virtus manūū michi erat pro
nihilō: et vita ip̄a putabant ī-
digni. **E**geſtate et fame ſteriles:
qui rodebāt ī ſolitudine ſqua-
lentes calamitate et miſeria. **E**t
mādebant herbas et arborū cor-
tices: et radix iuniperorū erat ſi-
bus eorū. **Q**ui de cōuallib; iſta
rapiētes: cū ſingula reperīſſent.
ad ea cum clamore currebant.
In deſertis habitabāt torcētū:
et ī cauernis terre. vel ſup gla-
reā. **Q**ui ī huiusmodi leca-
bātur: et eſſe ſub ſentib; deliciā
cōputabāt. **F**ilij ſtultorū et īg-
nobilū: et ī terra penitus nō
parētes. **N**ūc ī eorū cantum
verſus ſum: et factus ſum eis ī
proverbiū. **A**bominant me et
lōge fugiūt a me: et faciē meā
cōſpuere nō verent. **P**haretā
etū ſuā aperuit et afflixit me: et
ſecurū poſuit ī os meū. **A**d de-
trā oriētis calamitatis mee ili-
co ſurrexerūt. **P**edes meos ſi-
uereerūt: obp̄ſſerūt q̄ſi fludib;
ſenitīs ſuis. **D**iſſipauerūt ītine-
ra mea: īſidiari ſunt michi et
p̄ualuerūt: et nō fuit qui ferret
auxiliū. **Q**uaſi rupto muro et
aperta ianua irruerūt ſup me:
et ad meas miſerīas deuoluti
ſunt. **R**edact⁹ ſum ī nihilū.
Abſtulīſtī quaſi uentus delictū
meū: et velut nubes p̄tran-

Job

sit salus mea. **N**unc aut in me-
 meripso marcescit anima mea: et
 possident me dies afflictionis.
Nocte os meum perforatur dolo-
 ribus: et qui comedunt me non dormi-
 unt. **I**n multitudine eorum consu-
 mitur vestimentum meum: et qua-
 si rapitio tunice sic ciserunt me.
Conparatus sum luto: et assimu-
 latus sum faulle et cineri. **C**la-
 mo ad te et non exaudies me:
 sto et non respicis me. **M**utatus
 es michi in crudelē: et in duricia
 manus tue aduersaris michi.
Eleuasti me: et quasi super ventum
 ponēs elisisti me valide. **S**cio quia
 a mortis tradas me: ubi constitu-
 ta est domus omni uiuenti. **D**erū-
 tamē non ad consumptionē eorum
 emittis manū tuā: et si corruerit
 ipse saluabis. **F**lebā quōdam
 super eo qui afflictus erat: et cōpa-
 tiebat anima mea pauperi. **E**xpec-
 tabam bona et uenerunt michi
 mala: perstolabar lucē et erupe-
 runt tenebre. **I**nteriora mea effec-
 buerunt absque ulla requie: puenie-
 runt me dies afflictionis. **M**erēs
 incedebā: sine furore surgēs.
 in turba clamaui. **F**ratrui dra-
 conū: et socius strucionū. **L**utis
 mea demigrata est super me: et os-
 sa mea aruerunt pre caumate.
Dersa est in luctū cythara mea:
 et organum meum in vocem
 silentium.

XXXI

Pepigi fedus cum oculis meis:
 ut ne cogitare quidem de
 uirgine. **Q**uā enim partem habe-
 ret in me deus desuper: et heredi-
 tatē omnipotēs de excelsis. **N**un-
 quid non perditio est iniquo: et ali-
 enatio opantibus in iusticiā. **N**ō-
 ne ipse considerat vias meas: et
 cunctos gressus meos dinume-
 rat. **S**i ambulauim in uanitate
 et festinauit in dolo pes meus:
 appendat me in statera iusta: et
 sciat deus simplicitatē meā. **S**i
 declinauit gressus meus de uia.
 et si secutus est oculos meus cor
 meum: et si in manibus meis adhe-
 sit macula: sciam et alius comedat:
 et progenies mea eradicet. **S**i
 deceptus ē cor meum super muliere:
 et si ad hostiū amici mei insidi-
 atus sum: scortum alterius sit uxor
 mea. et super illā incurruerit alius.
Hoc enim nephas est et iniquitas
 maxima: ignis usque ad perditionē
 deuorās: et omnia eradicans
 gemmina. **S**i contempsi subire
 iudiciū cum seruo meo et ancilla
 mea: cum disceptaret aduersum
 me. **Q**uid enim faciā cum surrexerit
 ad iudicandū deus: et cum que-
 sierit quid respondebo illi. **N**unquid
 non in utero fecit me qui et illū opa-
 tus ē. et formauit me in uulua
 unus. **S**i negaui quod uolebant
 pauperibus: et oculos uidue expec-
 tare feci. **S**i comedi buccellam

meam solus: et non comedit pupillus ex ea. Quia ab infantia mea crevit mecum miseria: et de utero matris mee egressa est mecum. Si despecti pretereunt eo quod non habuerit indumentum: et absque operimento pauperem. Si non benedixerunt michi latera eius: et de velleribus ovium mearum calefactus est. Si levavi super pupillum manum meam etiam cum viderem me in porta superiorum: humerus meus a iunctura sua cadat: et brachium meum cum suis ossibus confringatur. Semper enim quasi tumefacti super me fluctus timui dei: et pondus eius ferre non potui. Si putavi aurum robur meum: et obrizo dei fiducia mea. Si letatus sum super multis divitiis meis: et quia plurima repperit manus mea. Si vidi solem cum fulgeret et lunam incedentem clare: et letatum est in abscondito cor meum: et osculatus sum manum meam ore meo: quia est iniquitas maxima: et negatio contra deum altissimum. Si gavisus sum ad ruinam eius quam me oderat: et exultavi quod invenisset eum malum. Non enim dedi ad peccandum guttur meum: ut expecerem maledicens animam eius. Si non dixerunt viri tabernaculi mei: quis det de carnibus eius ut saturemur. Foris non mansit peregrinus: ostium meum viatori patuit. Si abscondi quasi

homo precium meum: et relavi in sinu meo iniquitatem meam. Si repavi ad multitudinem nimiam: et despectio propinquorum terruit me: et non magis tacui nec egressus sum ostium. Quis michi tribuat adiutorem ut desiderium meum audiat omnipotens: et librum scribat ipse qui iudicat: ut in humero meo portet illum et circumdum illum quasi coronam michi. Per singulos gradus meos pronuntiabo illum: et quasi principi offeret eum. Si adversum me terra mea clamat: et cum ipsa sulci eius defleat. Si fructus eius comedi absque pecunia: et anima agricolarum eius afflixit: profumeto orietur michi tribulus: et pro ordio spina. **XXXII**

Responderunt autem tres viri isti respondere iob: eo quod iustus sibi videretur. Et iratus est indignatusque est heliu filius barachel buzites de cognatione ram. Iratus est autem adversum iob: eo quod iustum se esse diceret coram deo. Porro adversum amicos eius indignatus est eo quod non invenissent responsionem rationabilem: sed tantummodo rationabiles sent iob. Igitur heliu expectavit iob loquentem: eo quod seniores essent quam loquebantur. Cum autem vidisset quod tres respondere non potuissent: iratus est vehementer. Respondensque heliu filius barachel buzites dixit. Iunior sum tempore: vos autem

Job

antiores. **D**icere dimisso capi-
te verit? sū vobis indicare me-
am sententiā. **S**perabā enī qd
etas plūior loqueret? et annos
mīseritudo doceret sapiētiā. **S**ed
ut video spirīt? est in hominib?; et
inspiratio omnipotentis dat in-
telligētiā. **N**ō sunt lōgeui sapi-
ētes: nec senes itelligūt iudiciū.
Deo dicā audite me: ostendā
vobis etiā ego meam scientiā.
Expectavi enī sermones vros:
audiui prudētiā vram. **D**onec
disceptarem sermonib? vris: et
donec putabā vos aliqd dīce
cōsiderabā. **S**ed ut video nō est
q̄ possit arguere iob: et respōde-
re eē vobis sermonib? eius. **N**e
forte dicatis inuenim? sapiētiā:
de? pīet eū nō homo. **N**ichil
locutus est michi: et ego non se-
cūdu sermones vros responde-
bo illi. **E**ximuerūt. nec respōde-
rūt ultra: abstulerūtq; a se elo-
quiū. **Q**m̄ igit? expectavi et nō
sunt locuti. **S**teterūt nec respon-
derunt ultra: respondebo et ego
partē meā: et ostendā sciētiā me-
am. **P**lenus sum enī sermoni-
bus: et coartat me spirīt? uterī
mei. **E**nī venter me? q̄si mustū
absq; spiraculo: qd lagūcula
nouas dirumpit. **L**oquar et re-
spirabo paululū: aperīā labia
mea et respōdebā. **N**on accipiā
p̄sonam viri: et deū homī non

equabo. **N**escio enī quādiu sū-
stam: et si post modicū tollat

A me factor meus. **XXXIII**
Audi igit? iob eloq̄a mea:
et oēs sermones meos ausculta.
Ecce aperui os meū: loquatur
lingua mea in faucibus meis.
Simplici corde meo sermones
mei: et sententiā labia mea purā
loquent. **S**pirīt? dei fecit me: et
spiraculū omnipotentis vīuifica-
uit me. **S**i potes respōde michi:
et adūsus faciē meā cōsiste. **E**c-
ce et me sicut et te fecit deus: et de
eodē luto ego quoq; formatus
sum. **V**erūtamen miraculū me-
um nō te tēat: et eloquētia me-
a nō sit tibi grauis. **D**ixisti igo
in aurib? meis: et vorē verborū
tuorū audiui. **M**ūdus sum ego
et absq; delicto: immaculat? et nō
ē iniquitas in me. **Q**uia querela
in me repperit: ideo arbitratus
est me inimicū sibi. **P**osuit in
neruo pedes meos: custodiuit
omnes semitas meas. **H**oc est
ergo in quo nō es iustificatus.
Respōdebo tibi: q̄a maior sit de-
us hoīe. **A**dūsūm eū cōtendis:
q̄ nō ad oīa verba respōderit tibi.
Semel loquit? deus: et scdo
idipm nō repetit. **P**er somniū
in visione nocturna: quādo ir-
ruit sopor sup hoīes: et dormi-
unt ī lectulo. **T**ūc aperit aures
viroz et erudiēs eos instruit di-

disciplina: ut auertat hominem ab
 hijs que fecit. et liberet eum de su-
 perbia: erues animam eius a corrup-
 tione. et vitam illius ut non transi-
 at in gladium. **I**ncrepat quoque pro-
 pter dolorem in lectulo: et omnia ossa
 eius marcescere facit. **A**b omnia-
 bilis ei fit in vita sua panis: et
 anima illius cibis ante desiderabi-
 lis. **T**abescet caro eius: et ossa que
 tecta fuerant nudabuntur. **A**ppro-
 pinquabit corruptioni anima eius:
 et vita illius mortiferis. **S**i fuit
 pro eo angelus loquens unum de
 similibus ut annunciet hominis equi-
 tatem: miserebitur eius et dicet. **L**ibe-
 ra eum: ut non descendat in corrup-
 tionem. **I**nveni in quo ei propicietur.
Consumpta est caro eius a suppli-
 cijs: reuertatur ad dies adolescen-
 tie sue. **D**eprecabitur deum et placabi-
 lis ei erit: et videbit faciem eius in ni-
 hilo: et reddet homini iusticiam suam.
Hespieiet homines et dicet. **P**ecca-
 ui et vere deliqui: et ut eram dignus
 non recepi. **L**iberavit animam suam
 ne pergeret in interitum: sed vivens
 lucem videret. **E**cce hec omnia opa-
 tur deus tribus vicibus pro singulos:
 ut reuocet animas eorum a corrupti-
 one: et illuminet luce viventium.
Atende iob et audi me: et tace
 dum ego loquor. **S**i autem habes
 quod loquaris responde michi. **N**o-
 quere. **D**olo enim te apparere ius-
 tum. **Q**uod si non habes audi me: ta-

ce et docebo te sapientiam. **XXXIII**
Pronunciabo itaque heliu etiam
 hec locutus est. **A**udite sapi-
 entes verba mea: et erudiri aus-
 cultate me. **A**uris enim verba
 probat: et guttur escas gustu
 diiudicat. **I**udiciu eligam pro
 vobis: et inter nos videam quod sit
 melius. **Q**uia dixit iob iustus
 sum: et deus subuerit iudiciu me-
 um. **I**n iudicando enim me menda-
 cium est: violenta sagitta mea abs-
 que ullo peccato. **Q**uis est vir ut
 est iob qui bibit sublationem
 quasi aquam: qui graditur cum opanti-
 bus iniquitatem et ambulat cum viris
 impijs. **D**ixit enim non placebit
 vir deo: etiam si cucurrerit cum eo.
Ideo viri cordati audite me. **A**b-
 sit a deo impietas: et ab omni po-
 tere iniquitas. **O**pus enim hominis
 reddet ei: et iuxta vias singulo-
 rum restituet eis. **V**ere enim deus non
 condemnabit frustra: nec omni-
 potes subvertet iudiciu. **Q**uem co-
 stituit alium super terram: aut quem
 posuit super orbem quem fabricatus
 est. **S**i direxerit ad eum cor suum:
 spiritum illius et flatum ad se tra-
 het. **D**eficiet omnis caro simul:
 et homo in cinerem reuertetur. **S**i
 habes ergo intellectum audi quod
 dicunt: et ausculta vocem eloquii
 mei. **N**umquid quod non amat iudi-
 cium sanari potest. **E**t quomodo tu cum qui
 iustus est intantum condemnas:

Job

Qui dicit regi apostata: qui vocat duces impios. Qui non accipit personas principum: nec cognovit tyrannum cum disceptaret contra pauperem. Opus enim manuum eius sunt universi. Subito morientur: et in media nocte turbabunt populi: et perfusibunt et auferent violentum absque manu. Oculi enim eius super vias hominum: et omnes gressus eorum considerat. Non sunt tenebre et non est umbra mortis: ut abscondant ibi qui operantur iniquitatem. Neque enim ultra in hominis potestate est: ut veniat ad deum in iudicium. Coteret multos innumerabiles: et stare faciet alios pro eis. Novit enim opera eorum: et ideo inducet noctem et coterentur. Quasi impios percussit eos in loco videntium. Qui quasi de industria recesserunt ab eo: et omnes vias eius intelligere noluerunt: ut percutire facerent ad deum clamorem egerum: et audiret vocem pauperum. Pro enim concedere pacem: quis est qui odemnet? Equo absconderit vultum: quis est qui contemplet eum? Et super gentes: et super omnes homines. Qui regnare facit hominem ypocondriam propter peccata populi. Quia ergo ego locutus sum ad deum: te quoque non prohibebo. Si erravi tu doce me. Si iniquitatem locutus sum: ultra non addam. Numquid a te deus repetit eam: quia displicuit tibi? Tu

enim cepisti loqui et non ego. Numquid si quod nosti melius loquere. Viri intelligentes loquantur michi: et vir sapiens audiet me. Job autem stulte locutus est: et verba illius non sonant disciplinam. Passim perbetur Job usque ad finem: ne desinas ab homine iniquitatis: qui addit super peccata sua blasphemiam. Inter nos interim restringat: et tunc ad iudicium provocet sermonibus suis deum. **XXXV**

igitur helin hec rursum locutus est. Numquid equa videtur tibi tua cogitatio: ut diceris iustior deo sum? Dixisti enim. Non tibi placet quod rectum est. Vel quod tibi perierit: si ego peccavero? Itaque ego respondebo sermonibus tuis: et amicis tuis tecum. Suspice celum et intue te sit. Si peccaveris: quod ei notabis? Et si multiplicare fuit iniquitates tue: quod facies contra eum? Porro si iuste egeris: quid donabis ei: aut quid de manu tua accipiet? Homini qui similis tui est nocebit impietas tua: et filium hominis adimabit iustitia tua. Propter multitudinem calumniatorum clamabunt: et eiulabunt propter vim brachii tyrannorum. Et non dixit ubi est deus qui fecit me: qui dedit carmina in nocte. Qui docet nos super iumenta terre: et super volucres celi erudit nos. Ibi clamabunt et non

exaudiet. propter superbiam malorum.
 Non ergo frustra audiet deus: et
 omnipotens causas singulorum in-
 tuebitur. Etiam cum dixeris non deside-
 rat: iudicare coram illo. et expecta-
 re eum. Nunc enim non infert furorem su-
 um: nec ulciscitur scelus valde. Er-
 go iob frustra aperit os suum: et
 absque scientia verba multiplicat.

Ad deum quod heliu hec lo- XXXVI
 cutus est. Sustine me pau-
 lulum: et iudicabo tibi. Adhuc e-
 nim habeo quod pro deo loquar.
 Repetam scientiam meam a principio:
 et opatore meum probabo iustum.
 Vere enim absque mediatione sermo-
 nes mei: et perfecta scientia probabi-
 tur tibi. Deus potentes non abicit
 cum et ipse sit potens: sed non saluat
 impios: et iudicium pauperibus tri-
 buit. Non auferet a iusto oculos
 suos: et reges in solio collocat
 in perpetuum: et illic eliguntur. Et si
 fuerint in cathenis et vinciantur funi-
 bus paupertatis: indicabit eis ope-
 ra eorum et scelera eorum: quia violenti
 fuerunt. Reuelabit quod aure eorum
 ut corripiat: et loquetur ut reuer-
 tantur ab iniquitate. Si audierint
 et obseruauerint complebunt dies
 suos in bono: et annos suos in
 gloria. Si autem non audierint tra-
 sibunt per gladium: et consumentur
 in stulticia. Simulatores et cal-
 lidi provocant iram dei: neque clama-
 bunt cum vincati fuerint. Morietur in

tempestate anima eorum: et vita eorum in-
 ter effeminatos. Scripserit de angu-
 stia sua pauperem: et reuelabit in
 tribulatione aurem eius. Igitur
 saluabit te de ore angusto latissi-
 lime: et non habere fundamentum
 subter te. Requies autem mensis
 tue est plena pinguedine. Lau-
 sa tua quasi ipsi iudicata est: causam
 iudiciumque recipies. Non te ergo
 superet ira ut aliquem opprimas:
 nec multitudo donorum indi-
 net te. Depone magnitudinem
 tuam absque tribulatione: et om-
 nes robustos fortitudine. Ne
 protrahas noctem: ut ascendant
 populi per te. Cave ne declines ad in-
 iquitate. Hanc enim cepisti sequi post
 misericordiam. Ecce deus recessus in for-
 titudine sua: et nullus ei similis
 in legislatoribus. Quis poterit
 scrutari vias eius: aut quis po-
 test ei dicere operatus es iniquitate?
 Memeto quod ignores opus eius:
 de quo cecinerunt viri. Omnes ho-
 mines vident eum: unusquisque intu-
 etur procul. Ecce deus magnus vincens
 scientiam nostram. Numerus annorum
 eius inestimabilis. Qui aufert
 stellas pluvie et effundit umbres
 ad instar gurgitum. Qui de nu-
 bibus fluunt: quod preceperit cuncta desu-
 p. Si voluerit extendere nubes
 quasi tentorium suum et fulgurare
 lumine suo desuper: cardines quo-
 que maris operiet. Per hec enim in-

dicat p̄p̄os: et dat escā multis mortalib; . In manib; abscondit lucem. et p̄cipit ei ut rursus adueniat. Annūciat de ea amico suo q̄ possessio ei⁹ sit: et ad eam possit ascendere. **XXXVII**

Sup hoc eēpauit cor meū: et emotū est de loco suo. Audiet auditiōē in terrore vocis ei⁹: et sonū de ore illi⁹ p̄cedēte. Subter om̄es celos ip̄e cōsiderat: et lumē illi⁹ sup terminos terre. Post eū rugiet sonit⁹: tonabit voce magnitudinis sue: et nō inuestigabit cū audita fuerit vox ei⁹. Tonabit de⁹ i voce sua mirabili: q̄ facit magna et insecrabilia. Qui p̄cipit niuū ut descendat i terrā: et hiem̄ pluuijs et imbr̄i fortitudis sue. Qui i manu om̄i hom̄i signat ut nouerit singuli opera sua. Ingredietur bestia latibulū suū: et in antro suo morabit̄. Ab interiorib; egrediet̄ tēpestas: et ab arduo frigus. Flāte deo cōcreuerit gelu: et rursū latissime fundunt̄ aque. Frumētum desinat nubes: et nubes spargūt lumē suū. Que lustrāt cūcta p̄ circuitū quocūq; eas volūtas gubernātis duxerit ad om̄e qd̄ p̄ceperit illis sup faciē orbis terrarū: siue in una tribu siue i fca sua. siue i quocūq; loco misericordie sue eas iusserit inueniri. **A**usculata h̄ iob:

sta et cōsidera mirabilia dei. **Nū**q̄d scis q̄ndo p̄cepit de⁹ pluuijs: ut ostenderet lucem nubiu eius: **Nū**quid nosti semitas nubiu magnas: et perfectas sciētias: **Nō**ne uestimēta tua calida sūt cū p̄flata fuit terra austro: **Tu** forsitā cū eo fabricat⁹ es celos: q̄ solidissimi quasi ere fusi sūt. **O**stende nobis q̄d dicam⁹ illi. **Nos** q̄ppe inuoluimur tenebris. **Q**uis narrabit ei q̄ loquor: **Eti**am si locutus fuit homo deuorabit̄: at nūc nō videt lucē. **Su**bito aer roget in nubes: et ventus transiens fugabit eas. **A**b aquilone aurū venit: et a deo formidolosa laudatio. **D**igne eū inueniri non possum⁹. **M**agnus fortitudine et iudicio et iusticia: et enarrari nō potest. **I**te timebūt eū viri: et non audebūt cōtemplari om̄es q̄ sibi vidētur esse sapientes. **XXXVIII**

Respōdens aut̄ dñs iob de turbine dixit. **Q**uis ē iste inuolvens sententias sermonib; imperitis: **A**rcinge sicut vir lūbos tuos: interrogabo te: et respōde michi. **U**bi eras quando ponebā fundamēta terre: **I**ndica michi si habes itelligētiā. **Q**uis posuit mensuras eius si nosti: uel q̄s retendit sup eam lineā: **S**uper quo bases illi⁹ solidate sūt: **A**ut q̄s dimisit lapidē āgu-

larem ei? cū me laudaret simul
 astra matutina: et iubilaret oēs
 filij dei: **Q**uis cōclulit ostijs ma-
 re quādo erūpebat quasi de vul-
 ua pcedēs: cū ponere nubē ve-
 stimentū eius. et caligine illud
 q̄si pannis infātie obvoluerē:
Circūdedi illud terminis meis:
 et posui vectē et ostia: et dixi. **U**s-
 q; huc venies et nō pcedes am-
 plius: et hic cōfringes tumētes
 fluctus tuos. **N**ūquid post or-
 tū tuū pcepisti diluculo et osten-
 disti aurore locū suū: et tenuisti
 cōtinentes extrema tēe. egcussisti i-
 pios ex ea: **R**estitueret ut lucū si-
 gnaculū: et stabit sicut vestimē-
 tū. **A**uferet ab impijs lux sua:
 et brachiū excessum cōfringet.
Nūquid ingressus est pfundū
 maris: et ī nouissimis abissi de-
 ambulasti: **N**ūquid apertae sunt
 tibi porte mortis: et ostia tene-
 brosa vidisti: **N**ūquid cōsiderasti
 latitudinē terre: **I**ndica michi si
 nosti oīa ī qua via lux habitat
 et tenebrae q̄s loc⁹ sit: ut ducas
 unūquodq; ad finis suos. et ī-
 telligas semitas dom⁹ ei⁹. **S**cī-
 ebas tunc qd nascitur⁹ esses: et
 numerū dierū tuorū noueras:
Nūquid ingressus es thesauros
 niuis aut thesauros gradinis
 aspeixisti: que pparauit in tēpis
 hostis. ī diē pugne et belli: **P**er
 quā viam spergit⁹ lux. diuidit⁹

estus super terrā: **Q**uis dedit ve-
 hētissimo ymbri cursum et viā
 sonātis tonitruū: ut plueret su-
 p terrā absq; hoīe ī deserto ubi
 nullus mortaliū cōmorat⁹: ut
 impleret inuiā et desolatā. et p-
 duceret herbas virētes: **Q**uis est
 pluuie pater: uel q̄s genuit stil-
 las roris: **D**e cui⁹ utero egressa
 est glacies: et gelu de celo q̄s ge-
 nuit: **I**n similitudinē lapidis a-
 que durant⁹: et superficies abissi
 cōstringit⁹. **N**ūquid cōiungere
 valebis micantes stellas plia-
 des: aut girū arcturi poteris dis-
 sipare: **N**ūquid pducis luciferū
 in tēpore suo: et vespertū sup fili-
 os terre cōsurgere facis: **N**ūquid
 nosti ordinē celi: et pones ratio-
 nē ei⁹ in tēa: **N**ūquid eleuabis
 in nebulā vocē tuā: et impetus
 aquarū opiet te: **N**ūquid mittere
 fulgura et ibūt: et reuertētia di-
 cēt tibi assum⁹: **Q**uis posuit in
 viscerib; hoīs sapientiā: uel q̄s
 dedit gallo intelligētiam: **Q**uis
 enarrabit celos rationē: et cōcē-
 tū celi q̄s dormire faciet: **Q**uādo
 fūdabat⁹ puluis in terrā: et gle-
 be cōpingebant⁹: **N**ūquid capi-
 es leuē predā. et aīam catulorū
 eius implebis: quādo cubāt in
 anteis et in specub; insidiātur:
Quis pparat coruo escam suā:
 quādo pulli ei⁹ clamāt ad deū
 vagātes eo q̄ nō habeāt cibos:

Job

Nunquid nosti tempus partus ibi in petris:
 uel parturientes ceruas observa-
 sti: **D**inumerasti menses conceptus
 earum: et scisti tempus partus earum:
 Incuruant ad fetum et pariunt: et
 rugitus emittunt. Separant filii
 earum et pergunt ad pastum: egredi-
 untur et non reuertuntur ad eas. Quis
 dimisit onagrum liberum: et vincu-
 la eius quis soluit: Cui dedi in so-
 litudine domum: et tabernacula
 eius in terra saluginis. Contemnit
 multitudinem civitatis: clamorem
 rectoris non audit. Circumspicit
 montes pascue sue: et vinecia que-
 que perquirat. Nunquid volet rinoce-
 ros servire tibi: an morabitur ad
 presepem tuum: Nunquid alligabis ri-
 nocerotam ad arandum loro tuo:
 aut confringet glebas vallium
 post te: Nunquid fiduciam habebis
 in magna fortitudine eius: Et
 dereliques ei labores tuos: Nun-
 quid credes illi qui sementem reddet
 tibi: et aream tuam congreget: Pen-
 na strutionis similis est peninis
 herodii et accipitris. Quando de-
 reliquit ova sua in terra: tu forli-
 tam in pulvere calefacies ea: Ob-
 liviscitur quod pes contulcet ea: aut
 bestia agri dterat. Durat ad fi-
 lios suos quasi non sint sui: fru-
 stra laboravit nullo timore co-
 gente. Privavit enim eam de sa-
 pientia: nec dedit illi intelligentiam.

Cum tempus fuerit in altum alas
 erigit: decedet equum et ascensorem ei-
 us. Nunquid prebebis equo forti-
 tudinem: an circumdabis collo eius
 hinnitum: Nunquid suscitabis eum
 quasi locustas: Gloria narium
 eius terror: terram ungula fodit.
 Exultat audacter: in occursum
 pergit armatis. Contemnit pau-
 rem: nec cedit gladio. Super ip-
 sum sonabit pharetra: vibrabit
 hasta et clipeus. Feruens et fre-
 mens sorbet terram: nec reputat
 tube sonare clangorem. Obi audi-
 erit bucina dicit vab: pul-
 cratur bellum exhortationem ducum:
 et ululatum exercitus. Nunquid per
 sapientiam tuam plumescit accipi-
 ter: expadens alas suas ad au-
 strum: Nunquid ad preceptum
 tuum eleuabitur aquila: et in
 arduis ponet nidum suum: In pe-
 tris manet: et in pruptis silicibus
 commoratur: atque inaccessis rupibus.
 Inde contemplantur escam: et de longe
 oculi eius perspicunt. Pulli eius
 lambunt sanguinem: et ubicunque
 cadaver fuit statim adest. Et adie-
 cit dominus: et locutus est ad iob. Nun-
 quid quod contendit cum deo: tam faci-
 le conquiescit: Vtique quod arguit de-
 um: debet et respondere ei. Respon-
 dens autem iob domino dixit. Qui le-
 uiter locutus sum: respondere quod
 possum: Manum meam ponam super
 os meum. Dominum locutus sum quod

utinā non dixissem: et alterū: quibus ultra nō addam. **XL**

Respōdens autē dñs iob de turbine dixit. Accinge sicut vir lumbos tuos: interrogabo te: et indica michi. Nūquid irritū facies iudiciū meū: et cōdēnabis me ut iustificeris? Et si habes brachiū sicut deus et voce sili tonas: circūda tibi decore et ī sili me erigere: et esto gloriolus et speciosus induere vestibz. Disperge superbos ī furore tuo et cōfunde eos: et respiciēs oēm arrogāte humilia. Respice cūctos superbos et cōfunde eos: et dīce īpīos ī loro suo. Abscōde eos ī pulvere simul: et facies eorū demerge ī foueā: et ego cōfitebor quod saluare te possit dextera tua. Ecce behemoth quē feci tecū: femū quasi bos comedet. Fortitudo ei⁹ ī lūbis ei⁹: et virtus illius ī umbilico vētris ei⁹. Strīgīt caudā suā quasi cedrū: necui testiculos ei⁹ perplexi sunt. Ossā ei⁹ velut vitule eris: cartilago illius quasi lamina ferrea. Ipse ē pīncipiū viarū dei. Qui fecit eum applicabit gladiū ei⁹: hūic mōtes herbas ferūt. Omnes bestie agra ludēt ibi: sibi umbra dormit ī secreto calami. ī locis humētibz. Protegūt umbre umbrā eius: circūdabūt eū salices torrentis. Ecce absorbebit flumē et

nō mirabit: et habet fiduciā quod influat iordanis ī os eius. In oculis ei⁹ quasi hamo capiet eū: et ī sudibz perforabit nares ei⁹. An retrahere poteris leuiathā hamo: et fune ligabis linguā eius? Nūquid pones circulū ī naribz eius: aut armilla perforabis maxillā eius? Nūquid multiplicabit ad te pīces: ut loquet tibi mollia? Nūquid feriet tecū pactū: et accipies eū seruū semperiternū? Nūquid illudēs ei quasi aui: aut ligabis eum ancillis tuis? Cōcidēt eū amici: diuidēt illū negotiatores. Nūquid implebis lagenas pelle ei⁹: et gurgustium pisciū capite illi⁹? Pones super eū manū tuā? Memento belli: nec ultra addas loqui. Ecce spes ei⁹ frustrabit eū: et vidētibz cūctis pīcipitabit. **XLI**

Non quasi crudelis suscitabo eū. Quis enim resistere potest vultui meo: et quis ante reddat michi ut reddā ei? Omnia que sub celo sunt. Nō parca ei⁹ verbis potētibz: et ad deprecandū cōpositis. Quis reuelabit faciem indumentis ei⁹? Et ī mediū oris eius quis intrabit? Portas vultus eius quis aperiet? Per girū dētū eius formido: corpus illi⁹ quasi scuta fusilia. cōpactum squamis se pīmentibz. Una vni cōiungit: et ne spiraculū quidē tēdit

per eas. Una alteri adhaerebit:
et tenentes se nequaquam sepe-
rabitur. **S**ternutatio eius splendor
ignis. et oculi eius ut palpebre
diluculi. De ore eius lampades
procedunt. sicut rede ignis accen-
se de naribus eius. preedit fumus:
sicut olle succense atque feruētis.
Halit⁹ ei⁹ prunas ardere facit.
et flamma de ore eius egreditur. In
collo eius morabitur fortitudo:
et faciem ei⁹ preedit egestas. Mem-
bra carnis eius coherētia sibi.
Mittet contra eum fulmina. et ad
locum alium non fereunt. **C**or eius in-
durabitur tanquam lapis: et stringet
quasi malleatoris incus. **C**um subla-
tus fuit timebunt angeli: et fricti
purgabuntur. **C**um apprehenderit eum
gladius subsistere non poterit:
neque hasta neque torax. **R**eputa-
bit eum quasi paleas ferrum: et quasi
lignum putridum es. **N**on fugabit
eum vir sagittarum: in stipulam ver-
si sunt ei lapides fide. **Q**uasi sti-
pulam estimabit malleum: et deride-
bit vibrantem hastam. **S**ub ipo-
erunt radii solis: et sternet sibi
aurum quasi lutum. **F**eruescere fa-
ciet quasi ollam profundum maris:
ponet quasi cum ungula bulli-
unt. **P**ost eum lucebit semita: esti-
mabit abissum quasi senescentem.
Non est super terram potestas que
comparet ei: qui factus est ut nullum
timeret. **D**omine stilime videt: ipse

est rex super uniuersos filios superbie.

Respōdens autē **XLIII**
Job domino dixit. **S**cio quia
omnia potes: et nulla te later cogi-
tatio. **Q**uis est iste qui celat con-
siliū absque sciētia: **H**ec insipien-
ter locutus sum: et quod ultra mo-
dum excederent sciētia mea. **A**u-
di et ego loquar: interrogabo te
et respōde michi. **A**udiu auris
audiui te: nūc autē oculus me⁹
videt te. **H**ec ipse me reprehē-
do: et ago penitentiā in fauilla
et cinere. **P**ostquam autē locutus est
deus verba hec ad Job: dixit ad
eliphaz themanitem. **I**ratus est fu-
ror me⁹ in te et in duos amicos
tuos: quoniam non estis locuti coram
me rectum sicut seruus me⁹ Job.
Sumite ergo vobis septem thau-
ros et septem arietes: et ite ad ser-
uum meum Job: et offerre olocaus-
tum pro vobis. **J**ob autē seruus
me⁹ orabit pro vobis. **F**aciem ei⁹
suscipiam: ut non vobis imputetur
stulticia. **N**eq; enim locuti estis
ad me recta: sicut seruus meus
Job. **A**bierunt ergo eliphaz the-
manites et baldach suites et so-
phar naamatites et fecerunt si-
cut locutus fuerat dominus ad eos:
et suscepit deus faciem Job. **D**ominus
quod conuersus est ad penitentiā Job:
cum oraret pro amicis suis. **E**t
addidit dominus omnia quecumque fu-
erant Job duplicia. **V**enerunt au-

tem ad eū omnes fr̃es sui ⁊ uniu-
se sorores sue et cū cū qui noue-
rant eū prius: et comederūt cū
eo panē in domo eius. Et noue-
runt sup eū caput: ⁊ consolati
sunt eum sup om̃i malo qđ in-
tulerat dñs sup eum: ⁊ dederūt
ei unusquisq; ouē unā et inau-
rem aureā unam. Dñs aut be-
nedixit nouissimis iob magis
quā p̃ncipio ei⁹. Et facta sunt
ei quatuordecim milia ouiu et sex
milia cameloru: et mille iuga
bouū. et mille asine: ⁊ fuerunt ei
septem filij et tres filie. Et voca-
uit nomē unius diē: ⁊ nomen se-
cunde cassiā: et nomē tercię cor-
nustibij. Nō sunt autē inuente
mulieres speciose sicut filie iob:
in uniuersa terra. Deditq; eis pa-
ter suus hereditatē inter fr̃es ea-
rū. Dixit autē iob post h̃ centū
quadragita annis: ⁊ uidit filios
suos et filios filiorū suorū usq;
ad quartā generationē: et mor-
tuus ē senex et plenus dierum.

**Explicit liber iob. Incipit pro-
logus bea jeronimi presbiteri
in psalterium.**

Psalterium rome du-
dum posit⁹ emē-
darā: ⁊ iuxta sep-
tuaginta interp̃tes.
licet rursū. magna tamen ex
parte corregerā. Qđ q̃a rursū
videris o paula et eustorhium

scriptorū vicio deprauatū. plus
q; antiquū errorem q; nouā emē-
dationē valere: me cogitis ut
veluti quodam nouali. scissū iā
arū egerceā. et obliquis sulcis
renascētes spinas eraditē: equū
esse dicētes. ut qđ crebro pullu-
lat crebrius succidat. Unde cō-
suetā p̃fatione cōmoneo. tam
vos quib; forte labor iste desu-
dat. quā eos qui egeplaria isti-
usmodi habere voluerint: ut qđ
diligēter emēdauit: cum cura et
diligentia trāscribātur. Notet
sibi unusquisq; uel iacentē line-
am. uel radiatā signa. id ē obo-
elos. uel asteriscos: ⁊ ubicūq;
viderit uirgulā p̃cedentē. ab ea
usq; ad duo pūcta que impres-
sim⁹. sciat in septuaginta trāsla-
torib; plus haberi: ubi aut per-
spegeit stelle similitudinē. de hebre-
is voluminib; additū nouerit
eque usq; ad duo pūcta. iuxta
theodoconis dūtaxat editionē:
qđ simplicitate sermonis a septua-
ginta interp̃tib; nō discordat.
hec ergo ⁊ uobis ⁊ studioso cu-
iq; fecisse me sciēs. nō ambigo
multos fore. qui uel inuidia uel
supercilio maleuit contemnere ⁊
videre preclara quam discere: ⁊
de turbulento magis riuo quā
de purissimo fonte potare. **Ex-
plicit prologus. Incipit liber
ymptorum uel colloquior**

Beatus vir qui
 nō abiit in cō-
 silio impiorū:
 et ī via p̄corū
 nō stetit: et in
 cathedra pesti-
 lētie nō sedit. **S**ed ī lege domi-
 ni volūtas ei⁹: et in lege ei⁹ me-
 ditabit⁹ die ac nocte. **E**t erit tā-
 q̄ lignū qđ plātātū est secus de-
 rursus aquarū: qđ fructum suū
 dabit in tēpore suo. **E**t foliū ei⁹
 us nō defluet: et om̄ia quecūq;
 faciet p̄sperabūtur. **N**on sic ī-
 pīi nō sic: sed tāq̄ pulvis quē
 proicit v̄t⁹ a facie terre. **I**deo
 non resurgūt impīi in iudicio:
 neq; p̄cores in cōsilio iustorū.
Quonīā nouit dñs viā iustorū:
 et iter impiorū peribit. **I**s **dauid**
Quare fremuerūt gentes: et
 ppli meditati sūt inania:
Astiterūt reges terre et p̄ncipes
 cōuenerūt ī vñū: adūsus dñm
 et adūsus cristū eius. **O**irūpa-
 mus vincula eorū: et p̄iciamus
 a nobis iugū ip̄orū. **Q**ui habi-
 tat in celis iridebit eos: et dñs
 subānabit eos. **A**unc loque-
 tur ad eos in ira sua: et in furo-
 re suo turbabit eos. **E**go au-
 tem cōstitut⁹ sum rex ab eo sup
 syon mōtem sanctū eius: predi-
 cans p̄ceptū ei⁹. **D**omin⁹ dixit
 ad me fili⁹ meus es tu: ego ho-
 die genui te. **P**ostula a me et

dabo tibi gentes hereditatē tuā:
 et possessionē tuā t̄minos terre.
Reges eos ī virga ferrea: et tā-
 q̄ vas figuli cōfringes eos. **E**t
 nūc reges intelligite: erudimī
 q̄ iudicatis terrā. **S**eruite dñō
 in timore: et exultate ei cum tre-
 more. **A**pprehēdite disciplinā:
 ne quando irascat⁹ dñs et perea-
 tis de via iusta. **C**um exarserit
 in breui ira eius: beati om̄es q̄
 cōfidūt in eo. **psalmus dauid**
cū fuger a facie absolō filij sui.

Domine qđ multiplicati sūt
 q̄ tribulāt me: mlti insur-
 gunt adūsus me. **M**ulti dicūt
 aīe mee: nō est salus ipsi in deo
 ei⁹. **T**u autē dñe susceptor me-
 us es: gloria mea et exaltās ca-
 put meū. **T**oce mea ad domi-
 nū clamauī: et exaudiuit me de
 mōte sancto suo. **E**go dormi-
 ui et soporatus sum: et resurrexi
 q̄a dñs suscepit me. **N**on time-
 bo milia ppli circūdātis me: ex-
 urge dñe saluū me fac de⁹ me⁹.
Quonīā tu percussisti om̄es ad-
 ūsantes michi sine causa: dētes
 p̄corū deriuisti. **O**mn̄i est sa-
 lus: et sup pplm tuū benedictio
 tua. **In fine in canticibus psalmi**
dauid.
Qui inuocare exau-
 diuit me de⁹ iusticie mee:
 in tribulatione dilatasti michi
Miserere mei: et exaudi oratio-
 nē meā. **F**ilij hom̄i usq; quo

gravi corde: ut quod diligitis vanitate et queritis mendacium. **E**t scitote quoniam mirificavit dominus sanctum suum: dominus exaudiet me cum clama-vero ad eum. **T**ranscimini et nolite peccare: quod dicitis in cordibus vestris in cubilibus vestris contumgunt. **S**anctificate sacrificium iusticie et sperate in domino: multi dixerunt quis ostendit nobis bona. **S**ignatum est super nos lumen vultus tui domine: dedisti leticiam in corde meo. **F**ructu frumenti vini et olei sui multiplicati sunt. **I**n pace in idipsum: dormiam et requiescam. **Q**uoniam tu domine: singulariter in spe constituisti me. **In fine per ea que hereditate consequitur ps**
Uerba mea auribus dauid. **P**ercipe domine: intellige clamorem meum. **I**ntende voci orationis mee: rex meus et deus meus. **Q**uoniam ad te orabo domine: mane exaudies vocem meam. **M**ane astabo tibi et videbo: quoniam non deus volens iniquitatem tu es. **N**eq; habitabit iuxta te malignus: neq; permanebunt iniusti ante oculos tuos. **D**isti omnes que operantur iniquitatem: perdes omnes que loquuntur mendacium. **U**erum sanguinem et dolosum abominabitur dominus: ego autem in misericordia misericordie tue. **I**ntroibo in domum tuam: adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo. **O** domine deduc me in iustici-

a tua: propter inimicos meos dirige in conspectu meo viam meam. **Q**uoniam non est in ore eorum veritas: cor eorum vanum est. **S**epulcrum patens est guttur eorum: lingua sua dolose agebant: iudica illos deus. **O**ecidat a cogitationibus suis: secundum multitudinem impietatum eorum expelle eos: quoniam irritaverunt te domine. **E**t letent omnes qui sperant in te: in eternum exultabunt et habitabis in eis. **E**t gloriantur in te omnes qui diligunt nomen tuum: quoniam tu benedices iusto. **O** domine: ut scuto bone voluntatis tue coronasti nos. **In fine per cantibus pro octava psalmus dauid**
Domine ne in furore tuo arguas me: neq; in ira tua corripas me. **M**iserere mei domine quoniam infirmus sum: sana me domine quoniam turbata sunt ossa mea. **E**t anima mea turbata est valde: et tu domine usque quo: **Q**uoniam non est in morte que me mor sit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi. **L**aboraavi in genu meo: lauabo per singulas noctes lectum meum: lacrimis meis stratum meum rigabo. **T**urbatus est a furore oculus meus: inueteravi in omnes inimicos meos. **D**iscedite a me omnes que operamini iniquitatem: quoniam exaudivit

dominus vocem fletus mei. **E**xaudi-
uit dominus deprecationem meam: dominus
orationem meam suscepit. **E**rube-
scant et conturbentur vehementer omnes
inimici mei: conuertantur et erube-
scant valde velociter. **In fine ps.**

David quem cantauit prius ihu-

Domine deus **si filij gemitum.**
meus in te speravi: saluum
me fac ex omnibus persequentibus
me et libera me. **N**e quando ra-
piat ut leo animam meam: dum non
est qui redimat neque qui saluum
faciat. **D**omine deus meus si
feci istud: si est iniquitas in mani-
bus meis. **S**i reddidi retribu-
tibus michi mala: decida merito
ab inimicis meis inanis. **P**er-
sequatur inimicus animam meam et con-
prehendat: et contulcet in terra vi-
tam: et gloriam meam in puluere
deducat. **E**xurge domine ira tua:
et exaltare in finibus inimicorum
meorum. **E**xurge domine deus meus
in precepto quod mandasti: et syna-
goga populi circumdabit te. **E**t
propter hoc in altum regredere: do-
minus iudicat populos. **I**udica
me domine secundum iustitiam meam: et se-
cundum innocentiam meam super me.
Consumet nequitia peccatorum: et
diriges iustum sicut arcus corda et re-
nes deus. **I**ustum adiutorium me-
um a domino: quod saluos facit rectos
corde. **D**eus iudex iustus fortis
et patiens: nunquam irascitur per singu-

los dies. **N**isi conuersi fueritis
gladium suum vibrauit: arcum suum
tetendit et parauit illum. **E**t in eo
parauit vasa mortis: sagittas
suas ardentes effecit. **E**t ecce par-
turit iniustitiam: concepit dolorem et
peperit iniquitatem. **L**acum aperuit
et effodit eum: et incidit in foue-
am quam fecit. **C**onuerteret dolor eius
in caput eius: et in vertice ipsius
iniquitas eius descenderet. **C**onfite-
bor domino secundum iustitiam eius: et
psallam nomini domini altissimi. **In fi-**

ne ps David periculis.

Domine dominus noster: quam a-
mirabile est nomen tuum in vniuersa
terra. **Q**uonia eleuata est ma-
gnificetia tua: super celos. **E**x-
ore infantium et lactentium perfecisti
laudem propter inimicos tuos: ut
destruas inimicum et ultorem. **Q**ua-
nia videbo celos tuos opera digi-
torum tuorum: lunam et stellas que tu
fundasti. **Q**uid est homo qui me-
mor es eius: aut filius hominis
quem visitas eum. **M**inuisti eum pau-
lominus ab angelis: gloria et
honore coronasti eum: et constituisti
eum super opera manuum tuarum.
Omnia subiecisti sub pedibus
eius: oues et boues vniuersas: et
super pecora campi. **A**luces ce-
li et pisces maris: qui pambulant
semitas maris. **D**omine dominus
noster: quam ammirabile est nomen
tuum in vniuersa terra. **In finem**

pro oculis filij psalmi dauid.

Confitebor tibi dñe in toto
corde meo: narrabo omni-
a mirabilia tua. **L**etabor et ex-
ultabo in te: psallā nomī tuo al-
tissime. **I**n cōuertendo inimī-
cū meū retrosum: infirmabūt
et peribūt a facie tua. **Q**uoniam
fecisti iudiciū meū et causā meā:
sedisti sup thronū q̄ iudicas iu-
sticiā. **I**ncrepasti gētes et peristi
impi⁹: nomē eorū deletū in eter-
nū. et in seculū seculi. **I**nimici
defecerunt frange in finē: et ciui-
tates destruxisti. **P**eristi memo-
riā eorū cū sonitu: et dñs in eter-
nū pmanet. **P**arauit in iudi-
cio thronū suū: et ip̄e iudicabit
orbē terre in equitate: iudicabit
p̄p̄os in iusticiā. **E**t factus est
dñs refugium pauperi: adiutor
in oportunitatib; in tribulatio-
ne. **E**t speret in te qui nouerūt
nomē tuū: quā nō dereliquisti q̄-
rētes te dñe. **P**salite dño q̄ ha-
bitat in syon: annunciate inter
gētes studia ei⁹. **Q**uoniam requi-
rens sanguinē eorū recordatus
est: nō est oblitus clamorē pau-
perū. **M**iserere mei dñe: uide hu-
militatē meā de inimicis meis.
Qui exaltas me de portis mor-
tis ut annūciē oēs laudaciones
tuas in portis filie syon. **E**xul-
tabo in salutarī tuo: infixe sūt
gētes in interitū quem fecerūt.

In laqueo isto quē absconde-
runt: cōprehensus est pes eorū.
Agnosceat dñs iudicia facies:
in opib; manū suarū cōprehe-
sus ē peccator. **C**onūtāt p̄co-
res in infernū: omēs gētes que
obliuiscunt̄ deū. **Q**uoniam non
in finē obliuio erit paupis: pa-
tētia pauperū non pibit in fi-
nem. **E**xurge dñe nō cōforte-
tur homo: iudicetur gētes ī cō-
spectu tuo. **C**ōstitue dñe legis-
latorē sup eos: ut sciant gentes
quā hoīes sunt. **E**t qd dñe re-
cessisti longe: despicias in o por-
tunitatib; in tribulatione. **C**ū
supbit impius incendit paup:
cōprehēduntur in cōsilijs quib;
cogitant. **Q**uoniam laudat pec-
cator in desiderijs aīe sue: et mi-
quus benedicīt. **E**xacerbauit
dñm peccator: scdm multitudi-
nē ire sue non queret. **N**on est
deus in cōspectu eius: iniquate
sunt uie illius in omī tempore.
Auferūt iudicia tua a facie
eius: omī inimicorū suorū domi-
nabit. **O**ixit enī in corde suo:
nō moueboz a generatione in
generationē sine malo. **C**ui⁹
maledictione os plenum est et
amaritudine et dolo: sub lingua
eius labor et dolo. **S**edet in in-
sidijs cū diuitib; in occultis: ut
interficiat innocentē. **O**culi eius
in pauperē respiciūt: insidiatur

in abscondito quasi leo in spelunca sua. **I**nsidiat ut rapiat pauperem: rapere pauperem dum attrahit eum. **I**n laqueo suo humiliabit eum: inclinabit se et caderet cum dominatus fuit pauperem. **O**ixit enim in corde suo oblitus est deus: auertit faciem suam ne videat in finem. **E**xurge domine deus et exultetur manus tua: ne obliuiscaris pauperem. **P**ropter quod irritauit impius deum: dixit enim in corde suo non requireret. **V**ides quoniam tu laborem et dolorem consideras: ut tradas eos in manus tuas. **V**i bi derelictus est pauper: orphanus tu eis adiutor. **O**stere brachium peccatoris et maligni: quere peccatum illius et non inueniet. **O**mninus regnabit in eternum et in seculum seculi: peribitis gentes de terra illius. **O** desiderium pauperum exaudiuit dominus: preparationem cordis eorum audiuit auris tua. **I**udicare pupillo et humili: ut non apponat ultra magnificare se homo super terram. **In fine ps. vi.**
In domino confido quoniam dicitis anime mee: transmigra in montem sicut passer. **Q**uonia eccce peccatores intenderunt arcum: parauerunt sagittas suas in pharetra: ut sagittent in obscuro rectos corde. **Q**uonia quod perfecisti destruxerunt: iustus autem quod fecit. **O**mnin in templo sancto suo: dominus in celo sedes eius.

144.
Oculi eius in pauperem respiciunt: palpebre eius interrogant filios hominum. **O**mnis interrogat iustum et impium: quod autem diligit iniquitatem odit animam suam. **P**luet super peccatores laqueos: ignis et sulphur et spiritus prellarum pars calicis eorum. **Q**uonia iustus dominus et iusticias dilexit: equitatem vidit vultus eius. **In fine ps. dauid**

Saluum me fac domine **p octaua**
quoniam defecit sanctus: quoniam diminute sunt veritates a filiis hominum. **V**ana locuti sunt unusquisque ad proximum suum: labia dolosa in corde et corde locuti sunt. **D**ispdat dominus uniuersa labia dolosa: et linguam magniloquam. **Q**ui dixerunt linguam nostram magnificabimus: labia nostra a nobis sunt: quoniam noster dominus est. **P**ropter misericordiam inopum et gemitum pauperum: nunc exurgam dicit dominus. **P**onam in salutari: fiducialiter agam in eo. **E**loquia domini eloquia casta: argentum igne examinatum: probatum fere purgatum septuplum. **V**i domine seruabis nos et custodies nos: a generatione hac in eternum. **I**n circuitu impij ambulat: secundum altitudinem tuam multiplicasti filios hominum. **In fine ps. vi.**
Vsq; quo domine obliuisceris me in fine: usq; quo auertis faciem tuam a me. **Q**uadum ponam consilia in anima mea: dolorem

in corde meo p̄ diē: **A**sque quo
exaltabit inimic⁹ me⁹ sup̄ me:
respice ⁊ exaudi me dñe de⁹ me-
us. **I**llumina oculos meos ne
unq̄ obdormiā in mortem: ne
quādo dicat inimicus meus p̄-
ualui aduersus eum. **Q**ui tribu-
lāt me exultabūt si motus fue-
ro: ego autē in misericordia tua spe-
raui. **E**xultabit cor meū in sa-
lutari tuo: cātabo dñō q̄ bona
tribuit michi: ⁊ psallā nomī do-
mī altissimi. **In fine ps̄ dauid.**

Oixit insipies in corde: nō ē
deus. **C**orrupti sūt et ab-
omniabiles facti sunt in studiis
suis: nō est qui faciat bonū nō
est usq; ad unū. **O**īs de celo p̄-
spexit sup̄ filios hoīm: ut vide-
at si est intelligēs aut requireēs
deū. **O**mines declinauerūt siml
inutiles facti sunt: nō ē qui fa-
ciat bonū non est usq; ad unū.
Sepulcrū patēs ē guttur eorū:
linguis suis dolose agebāt: ve-
nemū aspidū sub labiis eorū.
Quorū os maledictione ⁊ ama-
ritudine plenū ē: veloces pedes
eorū ad effūdendū sanguinem.
Cōtricio et infelicitas ī uis eorū
⁊ uia pacis nō cognouerūt:
nō est timor dei ante oculos eo-
rum. **N**onne cognoscēt omnes
q̄ opantur iniquitatē: q̄ deuorāt
plebē meā sicut escam panis:
Ominū nō inuocauerūt: illic

trepidauerunt timore ubi non
erat timor. **Q**uoniā dñs in ge-
neratione iusta est: cōsiliū ino-
pis cōfudit⁹: qm̄ dñs spes ei-
us est. **Q**uis dabit ex syon salu-
tare isrl: cum auerterit dñs cap-
tuitatē plebis sue exultabit ia-
cob et letabit isrl. **In fine ps̄ dñi.**

Domine quis habitabit in
tabernaculo tuo: aut q̄s
requiescet in mōte sancto tuo:
Qui ingreditur sine macula: et
opatur iusticiā. **Q**ui loquitur
ueritatē in corde suo: q̄ nō egit
dolum in lingua sua. **N**ec fecit
proximo suo malū: et obpro-
briū non accepit aduersus pri-
mos suos. **A**d nichilū deduct⁹
est in cōspectu eius malignus:
timētes autē dñm glorificat.
Qui iurat pximo suo et nō de-
ripit: qui pecuniā suā nō dedit
ad usurā: et munera sup̄ mōte-
tem nō accepit. **Q**ui facit hec:
nō mouebit in eternū. **Tituli.**
Conserva me **Imp̄m̄ ipi dñi.**
dñe qm̄ speraui in te: dixi
dñō deus me⁹ es tu: qm̄ bono-
rū meorū non eges. **S**andis q̄
sunt in terra ei⁹: mirificauit oēs
voluntates meas in eis. **M**ulti-
PLICATE sunt infirmitates eorū:
postea accelerauerūt. **N**on cō-
gregabo cōuētula eorū de san-
guinib;: nec memor ero nomi-
nū eorū p̄ labia mea. **O**min⁹

142.
pars hereditatis mee et calicis
mei: tu es qui restituēs heredita-
tem meā michi. **H**umes cecide-
rūt michi in p̄claris: etenim here-
ditas mea p̄clara ē michi. **B**e-
nedicā dñm q̄ tribuit michi in-
tellectū: insup et usq; ad noctē
īcepuerūt me renes mei. **P**ro-
videbā dñm in conspectu meo
semp: quā a dextris est michi ne
cōmouear. **P**ropt̄ hoc letatū
est cor meū et exultauit lingua
mea: insup et caro mea requie-
scet in spe. **Q**uoniam non dereli-
ques aīam meā in inferno: nec
dabis sanctū tuū videre corrup-
tionē. **N**otas michi fecisti vias
vite: adimplebis me leticia cū
vultu tuo: delectationes in dexte-
ra tua usq; in finē. **Dñs dauid**

Exaudi dñe iusticiā meam:
ātende deprecationē meam.
Aurib; p̄cipe orationē meā:
nō in labijs dolosis. **D**e vultu
tuo iudiciū meū prodeat: oculi
tui videāt equitatē. **P**robasti
cor meū et visitasti nocte: igne
me examinasti et nō est inuēta
in me iniquitas. **E**t nō loquat̄
os meū opa hoīm: p̄pter verba
labior; tuorū ego custodiui vi-
as duras. **P**erfice gressus me-
os in semitis tuis: ut nō moue-
ant̄ vestigia mea. **E**go clama-
ui quā exaudisti me deus: incli-
na aurē tuā michi et exaudi ver-

ba mea. **M**irifica misericordias tu-
as: q̄ saluos facis sperātes ī te.
Resistētib; dextere tue custodi
me: ut pupillā oculi. **S**ub um-
bra alar; tuar; p̄tege me: a fa-
cie impior; q̄ me afflixerūt. **I**n-
imici mei aīam meā circūdede-
rūt: adipē suū cluserūt: os eo-
rum locutū est supbiā. **P**roici-
entes me nūc circūdederūt me:
oculos suos statuerūt declina-
re in frā. **S**usceperūt me sicut
leo paratus ad predā: et sicut
catalus leonis habitās ī abdi-
tis. **E**xsurge dñe p̄ueni eum et
supplāta eum: eripe aīam meā
ab ipso: frameā tuā ab inimi-
cis manus tue. **O**ñe a paucis
de terra diuide eos in vita eorū:
et de absconditis tuis adimplet̄
est venter eorū. **S**aturati sunt
filij: et dimiserūt reliquias su-
as paruulis suis. **E**go aut̄ in
iusticia apparebo d̄spectui tuo:
satiabar cū apparuerit gloria
tua. **In finē p̄ueni dñi dauid q̄
locut̄ ē dño uerba cantici huius
in die qua eripuit eū dñs de
manu saul et om̄i inimicor; ei**

Diligā te dñe fortitudo et dñx
mea: dñs firmamētū me-
um et refugiū meū et liberator
meus. **D**eus me⁹ adiutor me-
us et sperabo in eū. **P**rotector
me⁹ et cornu salutis mee: et su-
sceptor meus. **L**audās iuora-

bo dñm: et ab inimicis meis sal-
u⁹ ero. **C**ircūdedērūt me dolores
mortis: et torrētes iniquitatis cō-
turbauerūt me. **D**olores infer-
ni circūdedērūt me: pōcupaue-
runt me laquei mortis. **I**n tri-
bulatione mea iuocaui dñm:
et ad deū meū clamaui. **E**t eg-
audiuit de tēplo sancto suo vo-
cem meā: et clamor meus in cō-
spectu ei⁹ itroniuit in aures ei⁹.
Commota est et cōtremuit ter-
ra: fūdamēta mōtiū turbata
sunt et cōmota sunt: quā irat⁹
est eis. **A**scendit fum⁹ in ira ei-
us: et ignis a facie eius egessit:
carbones succensi sunt ab eo.
Indclinauit celos et descendit: et
caligo sub pedib⁹ ei⁹. **E**t ascē-
dit sup cherubī et volauit: vola-
uit sup pēnas vētorū. **E**t posuit
tenebras latibulū suū. **I**ncūtu
ei⁹ tabernaculū ei⁹: tenebrosa
aqua in nubib⁹ aeris. **P**reful-
gore in cōspectu eius nubes fū-
uerūt: grādo et carbones ignis.
Et itroniuit de celo dñs: et altis-
simus dedit vocē suā: grādo et
carbones ignis. **E**t misit sagit-
tas suas et dissipauit eos: ful-
gura multiplicauit et cōturba-
uit eos. **E**t apparuerūt fontes
aquarū: et reuelata sunt funda-
mēta orbis terrarū. **A**b īcrepario-
ne tua dñe: ab inspirāone spi-
ritus ire tue. **M**isit de summo et

accepit me: et assumpsit me de
aquis multis. **E**xipuit me de
inimicis meis fortissimis et ab
hijs qui oderunt me: quā cōfor-
tati sunt sup me. **P**reueniūt
me in die afflictionis mee: et fa-
ctus est dñs p̄tor meus. **E**t
eduxit me in latitudinē: saluū
me fecit quā voluit me. **E**t retri-
buet michi dñs secūdu iusticiā
meā: et scdm puritatē manū
mearū retribuet michi. **Q**uia tu
studui vias dñi: nec ipse gessi
a deo meo. **Q**uoniam omnia iudi-
cia eius in cōspectu meo: et iusti-
cias ei⁹ nō repuli a me. **E**t ero
īmaculatus cū eo: et obseruabo
me ab iniquitate mea. **E**t retribu-
et michi dñs scdm iusticiā meā:
et scdm puritatē manū mearū
in cōspectu oculorū eius. **C**um
sancto sanctus eris: et cum vi-
ro innocēte innocēs eris. **E**t cū
electo electus eris: et cū pūlo p-
ūteris. **Q**uoniam tu pplm humili-
lem saluū facies: et oculos sup-
borū humiliabis. **Q**uoniam tu
illuminas lucernā meā dñe: et
us me⁹ illumina tenebras me-
as. **Q**uoniam in te cēpiar a tēp-
tatione: et in deo meo trāsgredi-
ar murū. **O**eus me⁹ impollu-
ta via ei⁹: eloquia dñi igne eg-
aminata: p̄tor ē oīm sperā-
tiū in se. **Q**uoniam q̄s deus p̄tor
dñm: aut q̄s deus p̄tor deum

nēm. **D**eus qui p̄cinxit me vir-
tute: et posuit immaculatā viam
meā. **Q**ui perfecit pedes meos
tanq̄ ceruorū: et sup̄ excelsa sta-
tues me. **Q**ui docet man⁹ me-
as ad p̄eliū: et posuisti ut arcū
erem brachia mea. **E**t dedisti
michi p̄cedionē salutis tue: et
dextera tua suscepit me. **E**t dis-
ciplina tua correxit me in finē:
et disciplina tua ip̄a me docebit.
Dilatasti gressus meos sicut
me: et nō sūt infirmata vestigi-
a mea. **P**ersequē inimicos me-
os et cōprehēdā illos: et nō con-
uertar donec deficiāt. **C**onfrin-
gam illos nec poterūt stare: ca-
dent subtus pedes meos. **E**t p̄-
cixisti me virtute ad bellum: et
supplātaisti insurgētes in me sū-
tus me. **E**t inimicos meos de-
disti michi deorsum: et odientes
me dispididisti. **C**lamauerunt
nec erat q̄ saluos faceret ad do-
minū: nec egrediūtur eos. **E**t
cōminuā eos in puluere ante fa-
ciē ventī: ut lutū platearū delebo
eos. **E**ripies me de cōtradictio-
nib; ppli: cōstitues me in caput
gentiū. **P**opulus quē nō cog-
nouit seruauit michi: in auditu
auris obediuit michi. **F**ili; ali-
eni mētiti sunt michi: fili; alieni
iurauerūt sunt: et claudicauerūt
a semitīs suis. **V**niuit dñs et be-
nedict⁹ deus meus: et exaltetur

deus salutis mee. **D**eus q̄ dat
vindictas michi: et sūdis p̄p̄os
sub me: liberato: me⁹ de inimi-
cis meis racūdis. **E**t ab insur-
gentib; in me exaltabis me: a
viro iniquo eripies me. **P**rop-
terea cōfitebor tibi in nationib;
dñe: et nomī tuo psalmū dicā.
Magnificās salutes regis ei⁹:
et faciens misericordiam cristo suo
dauid: et semini eius usq; in se-
culū. **In finē psalmus dauid.**
Odi enarrāt gloriam dñi: et
opa manuū ei⁹ annūciat
firmamētū. **O**ies diei erudat
verbū: et nox nocti indicat sciē-
tiam. **N**on sunt loquēle neq;
sermōes: quorū nō audiātur
voces eorū. **I**n oēm terrā egredi-
tur sonus eorū: et in fines orbis tre-
uerba eorū. **I**n sole posuit ta-
bernaculū suū: et ip̄e tanq̄ sp̄s
suis p̄cedens de thalamo suo.
Exultauit ut gygas ad curre-
dā viā: a summo celo egressio
eius. **E**t occursum ei⁹ usq; ad
summū eius: nec est q̄ se absco-
dat a colore eius. **L**egē dñi ima-
culata ouertēs aīas: testimoni-
um dñi fidele sapientiā p̄stans
paruulis. **I**usticie dñi recte le-
tificātes corda: p̄ceptū dñi luci-
dū illuminās oculos. **T**imor
dñi sanctus p̄manēs in seculū
seculi: iudicia dñi vera iustifica-
ta ī semetip̄a. **O**scurabilia su-

per aurū ⁊ lapidē p̄ciosū mltū:
et dulciora super mel et fauū.

Et tēū seruus tuus custodit ea:
in custodiendis illis retributio
multa. **D**elicta quis intelligit:
ab occultis meis munda me: ⁊
ab alienis parce seruo tuo. **S**i
mei nō fuerit dñatī tūc imma-
culat⁹ ero: ⁊ emūdabor a delict
to maximo. **E**t erūt ut cōpla-
teant eloquia oris mei: ⁊ medi-
tatio cordis mei in cōspectu tu-
o semp. **D**omine adiutor me-
us: et redēptor meus. *In fine psal-*

Exaudiat te *mus dauid.*
dñs in die tribulationis:
proteget te nomen dei iacob.
Mittat tibi auxiliū de sancto: ⁊
de syon tueatur te. **M**emor sit
om̄is sacrificij tui: et olocaustū
tuū pingue fiat. **T**ribuat tibi
scdm cor tuū: et om̄e cōsiliū tu-
um cōfirmet. **L**etabimur ī sa-
lutari tuo: et in noīe dñi nr̄i ma-
gnificabimur. **I**mpleat dñs
om̄es pet̄itiones tuas: nūc cog-
nouit qm̄ saluū fecit dñs cristū
suū. **E**xaudiet illū de celo sanc-
to suo: in potētatib⁹ saluus de-
gere eius. **H**ij in curreb⁹: ⁊ h̄ij in
equis: nos aut̄ ī noīe dñi nostri
īuocabim⁹. **I**psi obligatī sūt
et ceciderūt: nos aut̄ surreximus
et erecti sumus. **D**ñe saluū fac
regē: et exaudi nos in die qua
īuorauerim⁹ te. *In fine ps dñi.*

Domine in virtute tua leta-
bitur rex: et sup salutare
tuū exultabit vehemēter. **D**eli-
ctū cordis ei⁹ tribuisti ei: ⁊ vo-
lūtate labiorū ei⁹ nō fraudasti
eum. **Q**uoniam puenisti eum in
benedictionib⁹ dulcedinis: po-
suisti in capite ei⁹ coronā de la-
pide p̄cioso. **V**itā perit a te et
tribuisti ei: lōgitudinē dierū in
seculū et in seculū seculi. **M**ag-
na gloria eius in salutari tuo:
gloriā et magnū decorē impo-
nes sup eum. **Q**uoniam dabis
eum in benedictionē ī seculū se-
culi letificabis eum in gaudio
cum vultu tuo. **Q**uoniam rex
sperat in dño: et in mīscōdia al-
tissimi non cōmouebit. **I**nuē-
niatur man⁹ tua om̄ib⁹ inimi-
cis tuis: degetera tua īueniat oēs
q̄ te oderūt. **P**ones eos ut cōli-
nū ignis in tempore vultus tui:
dñs in ira sua cōturbabit eos:
et deuorabit eos ignis. **E**ruc-
tum eor⁹ de terra perdes: ⁊ semē
eorū a filiis hoīm. **Q**uoniam
declinauerūt in te mala: cogita-
uerūt cōsilia que nō potuerunt
stabilire. **Q**uoniam pones eos
dorsum: in reliquijs tuis prepa-
rabis vultū eor⁹. **E**xaltare do-
mine in virtute tua: cātābimus
et psallem⁹ virtutes tuas. *In fine*
psalmus dauid pro susceptione
matutina.

Deus deus meus respice in
 me: quare me dereliquisti:
 longe a salute mea verba delicto-
 rum meorum. **D**eus meus clama-
 bo per diem et non exaudies: et
 nocte et non ad insipientiam michi.
Quoniam in sancto habitas:
 laus israel. **I**n te sperauerunt pa-
 tres nostri: sperauerunt et libera-
 sti eos. **A**d te clamauerunt et
 salui facti sunt: in te sperauerunt
 et non sunt confusi. **E**go autem sum
 iumentum et non homo: obprobrium
 hominum et abiectio plebis. **O**mnes
 videntes me deriserunt me: locuti
 sunt labijs et mouerunt caput.
Sperauit in domino eripiat eum:
 saluum faciat eum quoniam vult eum.
Quoniam tu es qui extraxisti
 me de utero: spes mea ab uberibus
 matris mee: in te pectus sum
 ex utero. **D**e utero matris mee de-
 us meus es tu: ne discesseris a
 me. **Q**uoniam tribulatio proxi-
 ma est: quoniam non est qui adiuuet.
Circumdederunt me vituli multi:
 thauri pingues obsederunt me.
Aperuerunt super me os suum: si-
 cut leo rapiens et rugiens. **S**icut
 aqua effusus sum: et dispersa
 sunt omnia ossa mea. **F**actum
 est cor meum tanquam cera liquefces:
 in medio ventris mei. **A**ruit tan-
 quam testa virtus mea: et lingua me-
 a adhesit faucibus meis et in pul-
 uerem mortis deduxisti me. **Q**uo-

144
 niam circumdederunt me canes mul-
 ti: vulsum malignantium obsedit
 me. **E**oderunt manus meas et
 pedes meos: dinumerauerunt
 omnia ossa mea. **I**psi vero con-
 siderauerunt et inspuerunt me: di-
 misserunt sibi vestimenta mea: et su-
 per vestem meam misserunt sortem.
Quoniam autem domine ne elongaueris auxilium
 tuum: ad defensionem meam aspice.
Exue me a framea deus animam
 meam. **S**alua me ex ore leonis:
 et a cornibus unicornium humili-
 tatem meam. **N**arrabo nomen tuum
 fratribus meis: in medio ecclesie
 laudabo te. **Q**ui timeatis dominum
 laudate eum: uniuersum semen
 iacob glorificate eum. **T**imeat
 eum omne semen israel: quoniam non spre-
 uit neque despectit deprecationem
 pauperis. **N**ec auertit faciem suam a
 me: et cum clamarem ad eum exau-
 diuit me. **A**pud te laus mea in
 ecclesia magna: vota mea red-
 dam in conspectu timeantium eum.
Exultent pauperes et saturabuntur
 et laudabunt dominum qui requirunt
 viuunt corda eorum in seculum seculi.
Reminiscantur et conuertentur ad
 dominum: uniuerse fines terre. **E**t ado-
 rabunt in conspectu eius: uniuersae
 familie gentium. **Q**uoniam do-
 minus est regnum: et ipse dominabitur
 gentium. **M**anducauerunt et ado-
 rauerunt omnes pingues terre: in con-
 spectu eius cadent omnes qui desce-

duit in terrā. **E**t aīa mea illi vi-
uet: et semē meū seruiet ipi. **A**n-
nūciabit dñs generatio ventu-
ra: et annūciabūt celi iusticiā ei⁹
pplo qui nascetur quē fecit dñs.

Domin⁹. **Psalmus dauid**
regit me et nichil michi de-
erit: in loco pascue ibi me collo-
cauit. **S**up aquā refecionis e-
ducavit me: aīam meā cōstitit.

Reduxit me sup semitas iusti-
cie: ppter nomē suū. **N**am et si
ambulauero in medio umbre
mortis non timebo mala: quī
tu mecū es. **A**irga tua et bacu-
lus tuus: ipa me cōsolata sūt.

Parasti in cōspectu meo men-
sam: adūsus eos qui tribulāt
me. **I**mpignasti ī oleo caput
meū: et calix meus febrilis quā
pclarus est. **E**t misericōdia tua sē-
sequetur me: omib; dieb; uite
mee. **E**t ut in habitē in domo
dñi: in lōgitudine dierū. **Psalmus dauid in pma sabbati.**

Domini ē terra et plenitudo
eius: orbis terrarū et uniu-
si q̄ habitāt in eo. **Q**uia ipse su-
per maria fūdauit eū: et super
flumina pparauit eū. **Q**uis as-
cendit ī mōtem dñi: aut q̄s sta-
bit in loco sancto eius. **I**mmo-
rens manib; et mūdo corde: qui
non accepit in vano aīam suā:
nec iurauit in dolo p̄mo suo.

Hic accipiet benedictionē a do-

mino: et misericōdiam a deo saluta-
ri suo. **H**ec est generatio querē-
tū eū: querentū faciē dei iacob.

Atollite portas principes ve-
stras: et eleuamini porte et̄nales:
et introbit rex glorie. **Q**uis est
iste rex glorie: dñs fortis et po-
tens: dñs potēs in p̄lio. **A**tol-
lite portas p̄ncipes v̄ras: et ele-
uamini porte et̄nales: et introi-
bit rex glorie. **Q**uis est iste rex
glorie: dñs virtutū ipse est rex
glorie. **In finē psalmus dauid**

Ad te dñe leuaui aīam me-
am: deus meus in te cōfi-
do nō erubescā. **N**eq; irideant
me inimici mei: etenim uniu-
s q̄ sustinet te nō cōfundent. **O**-
fūdātur om̄es iniqua agētes:
sup vacue. **A**ias tuas dñe de-
mōstra michi: et semitas tuas
edoce me. **D**irige me ī veritate
tua et doce me: q̄a tu es de⁹ sal-
tor meus: et te sustinui tota die.

Reminiscere miserationū tua-
rū dñe: et misericōdias tuas: que a
seculo sunt. **V**elicta inuētutis
mee et ignorācias meas: ne me-
mineris. **S**ecundū misericōdiam
tuā memēto mei tu: ppter boni-
tatē tuā dñe. **D**ulcis et rectus
dñs: ppter hoc legē dabit delin-
quētib; in viā. **D**iriget māsue-
tos in iudicio: docebit mites vi-
as suas. **S**imile vie dñi mise-
ricōdia et veritas: requirētib;

testamentū ei⁹ ⁊ testimonia ei⁹.
Propter nomē tuū dñe ꝓici-
 aberis ꝓꝛo meo: multū est enī
Quis ē homo qui timet dñm:
 legē statuit ei in via quā elegit.
Anima eius in bonis demora-
 bit: et semē ei⁹ hereditabit frā.
Firmamētū ē dñs timētib; eū:
 et testamētū ipius ut manifeste-
 tur illis. **O**culi mei semp ad do-
 minū: quū ipse euellet de laqueo
 pedes meos. **R**espice in me et
 miserere mei: q̄a unicus et pau-
 per sum ego. **T**ribulationes
 cordis mei multiplicatū sunt: de
 necessitatib; meis erue me. **A**d
 de humilitē meā et laborē meū:
 et dimitte uniuersa delicta mea.
Respice inimicos meos quo-
 niā multiplicatū sunt: ⁊ odio inī-
 quo oderunt me. **C**ustodi ani-
 mā meā ⁊ erue me: nō erubescā
 quū speraui in te. **I**nnocētes ⁊
 recti adheserunt michi: q̄a susti-
 nui te. **L**ibera deus isrl: ex om-
 nib; tribulationib; suis. **Ps. vi.**
 iudica me dñe quū ego in inno-
 cētia mea ingressus sum: ⁊ ī do-
 mino sperās non infirmabor.
Proba me dñe et tempta me:
 ore renes meos et cor meum.
Quoniā misericōdia tua ante ocu-
 los meos est: ⁊ cōplacui in veri-
 tate tua. **N**on sedi cum cōcilio
 vanitatis: et cum iniqua geren-
 tib; nō introibo. **O**dni ecclesi-

am malignatū: et cum impijs
 nō sedebo. **L**euabo inter ino-
 cētes man⁹ meas: ⁊ circūdabo
 altare tuū dñe. **A**t audia vocē
 laudis: ⁊ enarrē vniuersa mira-
 bilia tua. **D**omine dilexi deco-
 rem domus tue: et locū habita-
 tionis glorie tue. **N**e ꝓdas cū
 impijs deus aīam meā: et cum
 viris sanguinū vitā meā. **I**n
 quorū manib; iniquitates sunt:
 decetere eorū repleta ē munerib;.
Ego aut in innocentia mea in-
 gressus sum: redime me ⁊ mise-
 rere mei. **P**es enī me⁹ stetit in
 directo: ī ecclesijs benedicā te do-
 mine. **In finem psalmus dauid**
psalmus lxxviii.
Domin⁹ illuminatō
 mea et salus mea:
 quē timebo. **D**omi-
 nus ꝓector vite mee a quo tre-
 pidabo. **C**um appropiāt sup
 me nocētes: ut edāt carnes me-
 as. **Q**ui tribulant me inimici
 mei: ipi infirmati sunt et recide-
 runt. **S**i cōsistāt adūsūm me
 castra: nō timebit cor meū. **S**i
 resurgat adūsūm me preliū: ī
 hoc ego sperabo. **A**nam peti-
 a dño hanc requirā: ut inhabi-
 tem in domo dñi omib; dieb;
 vite mee. **A**t videā volūtātē do-
 mini: ⁊ visitē templū ei⁹. **Q**uo-
 niā abscondit me ī tabernaculo
 suo in die malorū: protegit me

in abscondito tabernaculi sui.

In petra exaltavit me: et nunc exaltavit caput meum super inimicos meos. **C**ircumii et immolavi in tabernaculo eius hostiam votiferationis: cantabo et psalmum dicam domino. **E**xaudi domine vocem meam qua clamaui ad te: misere-re mei et exaudi me. **T**ibi dixit cor meum exquisivit te facies mea: faciem tuam domine requiram. **N**e avertas faciem tuam a me: ne declines in ira a servo tuo. **A**d iutor meus esto ne derelinquas me: neque despicias me deus salutaris meus. **Q**uonia pater meus et mater mea dereliquerunt me: dominus autem assumpsit me. **R**egem pone michi domine in via tua: et dirige me in semita recta propter inimicos meos. **N**e tradideris me in auras tribulantium me: qui insurrexerunt in me testes iniqui: et merita est iniquitas sibi. **E**xpecta dominum viriliter age: et confortetur cor tuum et sustine dominum. **Psalmus ipsi dauid**

Ad te domine clamabo deus meus ne sileas a me: ne quando taceas a me: et assimilabor descenditibus in lacum. **E**xaudi domine vocem orationis mee dum oro ad te: dum extollo manus meas ad templum sanctum tuum. **N**e simul tradas me cum peccatoribus:

et cum operantibus iniquitatem ne perdas me. **Q**ui loquuntur parvum primo suo: mala autem in cordibus eorum. **O**a illis secundum opera eorum: et secundum nequitiam ad inventionem ipsorum. **S**ecundum opera manuum eorum tribue illis: redde retributionem eorum ipsis. **Q**uonia non intellexerunt opera domini et in opera manuum eius: destrues illos et non edificabis eos. **B**enedictus dominus: qui exaudivit vocem deprecationis mee. **D**ominus ad iutor meus et pector meus: et in ipso speravit cor meum et adiutus sum. **E**t refloruit caro mea: et ex voluntate mea confitebor ei. **D**ominus fortitudo plebis sue: et pector salutionum crisi sui est. **S**alvum fac populum tuum domine et benedic hereditati tue: et regere eos et extolle illos usque in eternum. **psalmus dauid in**

Afferre columen tabernaculi domini filii dei: afferre domino filios arietum. **A**fferre domino gloriam et honorem: afferre domino gloriam nominis eius: adorete dominum in atrio sancto eius. **V**ox domini super aquas: deus maiestatis intonuit: dominus super aquas multas. **V**ox domini in virtute: vox domini in magnificentia. **V**ox domini confringentis cedros: et confringet dominus cedros libani. **E**t comminuet eos tanquam vitulum libani: et dilec-

tus quemadmodum filios univor-
nium. **V**ox domini intercedentis flami-
na ignis: vox domini concutientis de-
sertum: et commouebit dominus desertum
radices. **V**ox domini parantis ceruicem
et reuelabit condensa: et in templo
eius omnes dicent gloriam. **D**omi-
nus diluuium in habitare facit:
et sedebit dominus rex in eternum. **D**o-
minus virtutem populo suo dabit:
dominus benedicet populo suo in pace.
Psalmus cantum in dedicatione domus

Exultabo te domine **Dauid**
qui suscepisti me: nec dele-
stasti inimicos meos super me.
Domine deus meus clamaui
ad te: et sanasti me. **D**omine
eduxisti ab inferno animam meam:
saluasti me a descendentibus in lacum.
Pallite domino sancti eius: et confi-
temini memorie sanctitatis eius.
Quonia ira in indignatione
eius: et vita in voluntate eius.
Ad vespem demorabitur fletus:
et ad matutinum leticia. **E**go autem
dixi in abundantia mea: non mo-
uebor in eternum. **D**omine: in vo-
luntate tua prestasti decorum meo
virtute. **A**uertisti faciem tuam a
me: et factus sum conturbatus.
Ad te domine clamabo: et ad deum
meum deprecabor. **Q**ue utilitas in
sanguine meo: dum descendo
in corruptionem. **N**unquam confite-
bitur tibi pulvis: aut annuncia-
bit veritatem tuam. **A**udiuit dominus

et misertus est mei: dominus factus
est adiutor meus. **C**onuertisti
placatum meum in gaudium michi: con-
fidisti sacrum meum. et circumdixisti
me leticia. **E**t ceteret tibi gloria
mea et non compungar: domine deus
meus in eternum confitebor tibi.
In fine psalmus dauid per exilium.
Non te domine non confundar in eternum:
in iusticia tua libera me. **I**ndi-
na ad me aurem tuam: accelera ut
eruas me. **A**sto michi in deum
protectorem et in domum refugium: ut
saluum me facias. **Q**uonia for-
titudo mea et refugium meum es tu:
et propter nomen tuum deduces me et
erutres me. **E**duces me de la-
queo quem absconderunt michi:
qui tu es protector meus. **I**n ma-
nus tuas commendo spiritum meum:
redemisti me domine de veritate.
Odisti obseruantes vanitates:
superuacue. **E**go autem in domino
speraui: exultabo et letabor in
misericordia tua. **Q**uonia respexis-
ti humilitatem meam: saluasti de
necessitatibus animam meam. **N**ec
conclusisti me in manibus inimici:
statuisti in loco spatiose pedes
meos. **M**iscere mei domine quoniam tri-
bulor: conturbatus est in ira oculus
meus: anima mea et venter me-
us. **Q**uonia defecit in dolore vi-
ta mea: et anni mei in gemitibus.
Infirmata est in paupertate vir-
tus mea: et ossa mea conturbata

sunt. **S**uper omnes inimicos
meos factus sum obprobrium vi-
cinis meis valde: et timor notus
meus. **Q**ui videbant me foras fu-
gerunt a me. oblivioni datus
sum tanquam mortuus a corde. **H**ac-
tus sum tanquam vas perditum: quoniam
audivi vituperationem multorum
commoratum in circuitu. **I**n eo
dum conveniret simul adversum
me: accipere animam meam consiliati
sunt. **E**go autem in te speravi do-
mine: dixi deus meus es tu: in
manibus tuis sortes mee. **E**xipe
me de manu inimicorum meorum: et
a persequentibus me. **I**llustra faci-
em tuam super servum tuum: saluum
me fac in misericordia tua: domine non
confundar quoniam invocavi te. **E**ru-
bescant impii et deducantur in infer-
num: muta fiant labia dolosa.
Que loquuntur adversus iustum
iniquitatem: in superbia et in abusio-
ne. **Q**uam magnam multitudinem dul-
cedinis tui domine: quam abscondisti
timoribus tuis. **P**erfecisti eis qui spe-
rant in te: in conspectu filiorum ho-
minum. **A**bscondes eos in abscon-
dito faciei tue: a conturbatione
hominum. **P**roteges eos in taber-
naculo tuo: a contradictione li-
guarum. **B**enedictus dominus: quo-
nia mirificavit misericordiam suam mi-
chi in civitate munita. **E**go au-
tem dixi in excessu mentis mee: pro-
iectus sum a facie oculorum tuorum.

Ideo exaudisti vocem orationis
mee: dum clamare ad te. **O**iligite
domini omnes sancti eius: quoniam ve-
ritatem requirit dominus: et retribuet
abundanter facientibus superbiam.
Virilis agite et confortet cor ve-
strum: omnes qui speratis in domino.
Beati quor. **I**ntellis dauid.
remisse sunt iniquitates: et
quorum tecta sunt peccata. **B**ea-
tus vir cui non imputavit dominus
peccatum: nec est in spiritu eius dolus.
Quonia tacui iuxta verum os
la mea: dum clamare tota die.
Quonia die ac nocte gravata
est super me manus tua: confusus sum
in eterna mea dum configit spina
delictum meum cognitum tibi feci:
et iniusticiam meam non abscondi.
Dixi confitebor adversum me in
iniusticiam meam domino: et tu remisisti
impietatem peccati mei. **P**ro hac o-
rabit ad te omnis sanctus: in tem-
pore opportuno. **V**eruntamen
in diluvio aquarum multarum: ad-
eum non approximabunt. **Q**ui est
refugium meum a tribulatione quam
circumdedit me: exultatio mea eru-
e me a circumdantibus me. **I**ntel-
lectum tibi dabo et instruam te: in
via hac qua gradieris firmabo
super te oculos meos. **N**olite fi-
eri sicut equus et mulus: quibus
non est intellectus. **I**n chamo et
feno maxillas eorum restringe:
qui non approximant ad te. **M**ulta

flagella pectoris: sperantem autem
in domino misericordia circumdabit. **Te-**
tamini in domino et exultate iusti:
et gloriamini omnes recti corde.

In finem psalmus dauid:

Exultate iusti in domino: rectos
debet laudatio. **C**onfitemini
domino in cythara: in psalterio de-
cem cordarum psallite illi. **C**an-
tate ei canticum novum: bene psal-
lite ei in vociferatione. **Q**uia re-
ctum est verbum domini: et omnia opera
eius in fide. **D**iligite misericordiam
et iudicium: misericordia domini plena est
terra. **V**erbo domini celi firmati sunt:
et spiritu oris eius omnis virtus
eorum. **C**ongregans sicut in utero
aquas maris: ponens in thesau-
ris abyssos. **T**imeat dominum omnis
terra: ab eo autem commoveant omnes
inhabitantes orbem. **Q**uonia ipse
dixit et facta sunt: ipse mandavit
et creata sunt. **D**ominus dissipat
consilia gentium: reprobat
autem cogitationes populi: et repro-
bat consilia principum. **C**onsilium
autem domini in eternum manet: cogi-
tationes cordis eius in genera-
tionem et generationem. **B**eata
gens cuius est dominus deus eius: po-
pulus quem elegit in hereditatem
sibi. **D**e celo respexit dominus: vidit
omnes filios hominum. **D**e praeparato
habitu suo: respexit super
omnes qui habitant terram. **Q**ui fix-
it singillatim corda eorum: qui intelli-

git omnia opera eorum. **N**on sal-
vatur rex per multam virtutem: et
gigas non salvabitur in multitu-
dine virtutis sue. **N**allax equus
ad salutem: in abundantia autem vir-
tutis sue non salvabitur. **E**cce
oculi domini super metuentes eum: et in
eis qui sperant super misericordia eius.

Et eruat a morte animas eorum: et
aliet eos in fame. **A**nima nostra
sustinet dominum: quoniam adiutor et
pater noster est. **Q**uia in eo leta-
bit cornu nostrum: et in nomine sanc-
to eius speravimus. **F**iat mise-
ricordia tua domine super nos: quem
admodum speravimus in te.

**Psalmus dauid cum mutavit vultum suum
coram abimelech et dimisit eum et abiit.**

Benedicite dominum in omni tempore:
semper laus eius in ore meo.
In domino letabitur anima mea:
audiat masueri et letent. **M**ag-
nificate dominum mecum: et exaltemus
nomen eius in idipsum. **R**equisiivi
dominum et exaudivit me: et ex om-
nibus tribulationibus meis eripu-
it me. **A**ccedite ad eum et illumi-
namiini: et facies vestre non confundentur.
Iste pauper clamavit et
dominus exaudivit eum: et de omnibus
tribulationibus eius salvavit eum.
Immittet angelus domini in circu-
itu timentium eum: et eripiet eos.
Gustate et videte quoniam suavis est
dominus: beatus vir qui sperat
in eo. **T**imete dominum omnes sancti

eius: quā nō ē in opia timētib;
eum. **O** iuītes eguerūt ⁊ elurie-
runt: inquirentes aut dñm non
minuētur omī bono. **V**enite
filij audite me: timorē dñi doce-
bo vos. **Q**uis est homo q̄ vult
vitā: diligit dies videre bonos:
Prohibe linguā tuā a malo:
et labia tua ne loquātur dolum.
O iuerite a malo ⁊ fac bonū: in-
quire pacē et psequere eā. **O** cu-
li dñi sup iustos: et aures eius
in preces eorū. **V**ultus aut dñi
sup faciētes mala: ut pdat de t-
ra memoriā eorū. **C**lamauerūt
iusti et dñs exaudiuit eos: et ex
omnib; tribulationib; eorū libe-
rauit eos. **I**uxta ē dñs hīs q̄
tribulato sunt corde: ⁊ humiles
spiritu saluabit. **M**ulte tribu-
lationes iustorū: et de hīs omī-
bus liberabit eos dñs. **C**ustodi-
dit dñs omīa ossa eorū: unū ex
hīs non cōteret. **M**ors pccorū
pestifera: et q̄ oderūt iustū delin-
quent. **R**edimet dñs aīas ser-
uorū suorū: et nō delinquēt oēs
q̄ sperāt in eo. **In fine ps dauid.**
Iudica dñe nocētes me: repug-
na impugnātes me. **A**pprehē-
de arma et scutū: ⁊ resurge ī ad-
iutoriū michi. **E**ffunde freme-
am et cōclude adūsus eos qui
persecunt me: dic aīe mee salus
tua ego sū. **C**ōfūdāt et reuer-
antur: querentes aīam meam.

Auertant̃ retrosum ⁊ cōfūdā-
tur: cogitātes michi mala. **H**i-
ant tanq̄ puluis ante faciē vē-
ti: et angelus dñi coartās eos.
Fiat via illorū tenebre et lubri-
cū: ⁊ angelus dñi psequēs eos.
Quonīa gratis abscondit mi-
chi interitū laquei sui: supuatu-
e reprobrauerūt aīam meam.
Veniat illi laqueus quē igno-
rat: ⁊ captio quā abscondit ap-
pēdat eū: et in laqueū cadat in
ipm. **A**nima autē mea exulta-
bit in dño: et delectabit̃ sup sa-
lutari suo. **O**mīa ossa mea di-
cēt: dñe q̄s similis tibi. **E**xipies
inopē de manu fortiorū ei⁹: ege-
nū ⁊ pauperē a diripientib; eū.
Surgētes testes iniqui: q̄ igno-
rabant interrogabāt me. **R**etri-
buebāt michi mala p bonis:
sterilitatē aīe mee. **E**go aut rū
michi moleste essent: inducbar
ciliicio. **H**umiliabā in ieiunio
animā meam: et oratio mea ī
sinu meo cōuertet̃. **Q**uali pēi-
mū q̄si frēm nr̄m sic displicebā:
quali lugens et cōtristatus sic
humiliabar. **E**t adūsus me
letati sunt ⁊ cōuenerūt: congre-
gata sunt super me flagella et
ignorauī. **D**issipati sūt nec cō-
puncti: tēptauerūt me substan-
nauerunt me sublatione:
frenduerūt sup me dentib; suis.
Domine quādo respicies: resti-

tue animā meā a malignitate
 rog: a leonib; unicā meā. **Q**uoniam
 fitebor tibi in ecclesia magna:
 in populo graui laudabo te. **N**on
 supgaudeant michi q̄ aduersant
 michi inique: q̄ oderūt me gra-
 tis et annuūt oculis. **Q**uoniam
 michi quidē pacifice loquebant:
 et in iracūdia terre loquētes do-
 los cogitabant. **E**t dilataue-
 runt sup me os suū: dixerūt eu-
 ge euge viderūt oculi nri. **V**idi-
 sti dñe ne sileas: domine ne disce-
 das a me. **E**xurge et intende
 iudicio meo deus meus: et dñs
 me⁹ in causam meā. **I**udica
 me scdm iusticiā tuā dñe deus
 meus: et nō supgaudeāt michi.
Non dicāt i cordib; suis euge
 euge aīe nre: nec dicant deuora-
 bim⁹ eū. **E**rubescāt et reuereāt
 simul: q̄ gratulāt malis meis.
Induātur confusione et reue-
 rentia q̄ maligna loquūtur sup
 me. **E**xultet et letetur q̄ volūt
 iusticiā meā: et dicāt semp ma-
 gnificet dñs qui volūt pacem
 serui eius. **E**t lingua mea me-
 ditabit iusticiā tuam: tota die
 laudē tuā. **In finē sermo dñi dd.**
Dixit iniustus ut delinquat
 in semetipso: nō est timor
 dei ante oculos eius. **Q**uoniam
 dolose egit in cōspectu eius: ut
 inueniatur iniquitas ei⁹ ad odiū.
Verba oris eius iniquitas et do-

lus: noluit itelligē ut bene age-
 ret. **I**niquitatē meditatus est in
 cubili suo: affixit omī viē non
 bone: maliciā aut non odiuit.
Domine in celo misericordia tua:
 et veritas tua usq; ad nubes.
Iusticia tua sicut montes dñi:
 iudicia tua abissus multa. **N**o-
 mines et iumenta saluabis dñe:
 quēadmodū multiplicasti mi-
 sericordiā tuā deus. **F**ilij aut
 hoīm: in regimine alarū tuarū
 sperabunt. **E**nebriaūtur ab
 ubertate domus tue: et torrente
 voluptatis tue potabis eos.
Quoniam apud te est fons vite:
 et i lumine tuo videbim⁹ lumē.
Precede misericordiā sciētibus te:
 et iusticiā tuā hīs qui recto sūt
 corde. **N**ō veniat michi pes su-
 pbie: et manus p̄coris nō mo-
 ueat me. **I**bi ceciderūt q̄ opari-
 tur iniquitatem: repulsi sunt nec
 potuerūt stare. **Ps ipi dauid.**
Noli emulari in malignāti-
 bus: neq; zelaueris faciē-
 tes iniquitatē. **Q**uoniam tanq; fe-
 nū velocit̄ arelēt: et quēadmo-
 dum olera herbarū cito decidēt.
Spera in dño et fac bonitatē:
 et inhabita terram et pasceris in
 diuitijs eius. **O**ledare i dño:
 et dabit tibi petitiones cordis
 tui. **R**euēla dño viā tuā et spe-
 ra in eo: et ipse faciet. **E**t educet
 quasi lumē iusticiā tuā: et iudici-

um tuū tanq̃ meridie: subdit⁹
esto dñs ⁊ ora eū. **N**oli emula-
ri in eo qui prosperat in via sua:
in hoīe faciēte iniusticias. **N**oli
ne ab ira ⁊ dereligne furore: no-
li emulari ut maligneris. **Q**ui
q̃ malignanti exterminabūtur:
sustinentes aut dñm ipsi heredi-
tabūnt terram. **E**t adhuc pusillū
et nō erit peccator: et queres lo-
rum eius ⁊ nō inuenies. **M**asue-
ti aut hereditabūnt terrā: et delec-
tabūntur in multitudine pacis.
Obseruabit p̃cor iustū: et strī-
debit sup eum dentib⁹ suis. **D**o-
minus aut iridebit eū: qm̃ pro-
spicit q̃ ueniet dies ei⁹. **G**ladi-
um euaginauerūt p̃cores: itē-
derūt arcū suū. **E**t decipiāt pau-
perē et inopē: ut trucidēt rectos
corde. **G**ladi⁹ eorū intret in cor-
da ip̃orū: ⁊ arcus eorū d̃fringat.
Melius est modicū iusto: super
diuitias p̃corū multas. **Q**uo-
niā brachia p̃corū cōterent: cō-
firmat aut iustos dñs. **N**ouit
dñs dies imaculatorū: ⁊ heredi-
tas eorū in eternū erit. **N**on cō-
fundent in tempore malo: et in
dieb⁹ famis saturabunt: quia
p̃cores peribūnt. **I**nimici uero
dñi morē ut honorificati fuerit
et exaltati: deficientes quēadmo-
dū fum⁹ deficiēt. **M**utuabit pec-
cator et non soluet: iustus aut
miseret ⁊ tribuet. **Q**uia benedi-

ctes ei hereditabūnt terrā: male-
dicētes at ei disperibūnt. **A**pud
dñm gressus hoīs diriget: ⁊ ui-
am eius uolet. **Q**ui ceciderit
nō collidet: quia dñs supponit
manū suā. **I**n iustis suis eternū se-
minū: et nō uidi iustū derelictum:
nec semen eius queres panem.
Nota die miseret et cōmodat:
et semen illius in benedictione
erit. **O**rdina a malo et fac bo-
nū: et inhabita in seculū seculi.
Quia dñs amat iudiciū: ⁊ nō
derelinquet sanctos suos: ⁊ eter-
nū d̃seruabunt. **I**n iusti puni-
entur: et semen impiorū peribit.
Iusti aut hereditabūnt terrā: ⁊
inhabitabūnt in seculū seculi su-
per eā. **O**s iusti meditabit sapi-
entiā: et lingua eius loquet iu-
diciū. **L**ex dñi eius in corde ip̃i:
et nō supplantabūnt gressus ei⁹.
Considerat p̃cor iustū: querit
⁊ mortificare eū. **D**omin⁹ aut
nō derelinquet eum in manib⁹
ei⁹: nec damnabit eū cū iudica-
bitur illi. **E**xpecta dñm et cu-
stodi uia eius: et exaltabit te ut
hereditate rapias terrā: cū peri-
erint p̃cores uidetib⁹. **A**udi im-
piū superegalatū: et eleuatū si-
cut cedros libani. **E**t trāsiui ⁊
ecce non erat: quesiui eū ⁊ non
est inuentus locus ei⁹. **C**ustodi
inocentiā et uide equitatē: quo-
niā sūt reliquie homī pacifico.

iniusti aut disperibunt: simul reliquie impiorum interibunt. **Sal**

aut iustorum a domino: et predor eorum in tempore tribulationis.

Et adiuuabit eos dominus et liberabit eos: et eruet eos a peccatoribus: et saluabit eos quia sperauerunt in eo. **Ps dauid in reme**

Domine moracoe sabbati ne in furore tuo arguas me: neque ira tua corripas me.

Quonia sagitte tue infixae sunt michi: et confirmasti super me manum tuam. **Non** est sanitas in carne mea a facie ire tue: non est pax ossibus meis a facie peccatorum meorum.

Quonia iniquitates mee supergresse sunt caput meum: et sicut onus graue grauatae sunt super me.

Putruerunt et corrupte sunt carceres mee: a facie insipientie mee. **Miser** factus sum et curuatus sum usque in finem: tota die conturbatus ingrediebar.

Quonia lumbi mei impleti sunt illusionibus: et non est sanitas in carne mea. **Afflictus** sum et humiliatus sum nimis: rugiebam a gemitu cordis mei.

Domine ante te omne desiderium meum: et gemitus meus a te non est absconditus.

Cor meum conturbatum est: dereliquit me virtus mea: et lumen oculorum meorum et ipse non est mecum. **Amici**

mei et proximi mei: aduersum me appropinquauerunt et steterunt.

Et quod iuxta me erat de longe steterunt: et vim faciebant quod querebant animam meam.

Et quod inquebant mala michi locuti sunt vanitates: et dolos tota die meditabantur.

Ego autem tanquam surdus non audiebam: et sicut mutus non aperieui os suum. **Et** factus sum sicut homo non audies: et non habes in ore tuo redargutiones.

Quonia in te domine speravi: tu exaudies domine deus meus. **Quia** dixi ne quando supergaudeat michi inimicus meus: et dum commouentur pedes mei.

Super me magna locuti sunt. **Quonia** ego in flagella paratus sum: et dolor meus in conspectu meo semper.

Quonia iniquitatem meam annuntiabo: et cogitabo pro peccato meo. **Inimici** autem mei viuunt et confirmati sunt super me: et multiplicati sunt qui oderunt me inique.

Qui retribuunt mala pro bonis detrahebant michi: quonia sequebar bonitatem. **Ne** derelinquas me domine deus meus: ne discesseris a me.

Intende in adiutorium meum: domine deus salutis mee. **In fine** pro iudithum cantuum dauid.

Dixi custodiam vias meas: ut non delinquam in lingua mea.

Posui ori meo custodiam: cum cõsisteret peccator aduersum me.

Abmutui et humiliatus sum et

filii a bonis: et dolor meus re-
nouatus est. **A**lcaluit cor me-
um intra me: et in meditatione
mea exardescet ignis. **L**ocutus
sum in lingua mea: notum fac mi-
chi domine finem meum. **E**t numerum
dierum meorum quod est: ut sciam quod desit
mihi. **E**cce mensurabiles posu-
isti dies meos: et substantia me-
a tanquam nichilum ante te. **T**erun-
tamen omnia vanitas: omnis
homo vivens. **T**eruntamen in
ymagine pertransit homo: sed
et frustra conturbatur. **A**helauri-
zat: et ignorat cui congregabit
ea. **E**t nunc que est expectatio
mea nonne dominus: et substantia
mea apud te est. **A**b omnibus ini-
quitatibus meis erue me: opprobri-
um insipienti dedisti me. **O**bm-
tui et non aperui os meum: quia
tu fecisti amovete a me plagas
tuas. **F**ortitudine manus tue
ego defeci in increpationibus: pro-
pter iniquitatem corripuisti hominem.
Et tabescere fecisti sicut arane-
am animam eius: veruntamen vane
conturbatur omnis homo. **E**xau-
di orationem meam domine et deprec-
ationem meam: auribus percipe lacri-
mas meas. **N**e sileas quoniam ad-
vena ego sum apud te: et pere-
grinus sicut omnes patres mei.
Remitte me ut refrigeret prius-
quam abeam: et amplius non ero.
In finem psalmus David.

Expectans expectavi dominum:
et intendit michi. **E**t exau-
divit preces meas: et eduxit me de
lacu miserie et de luto fecis. **E**t
statuit supra petram pedes me-
os: et direxit gressus meos. **E**t
innuit in os meum canticum novum:
canticum deo nostro. **V**idebunt multi
et timebunt: et sperabunt in domino.
Beatus vir cuius est nomen do-
mini spes eius: et non respexit
in vanitates et insanias falsas.
Multa fecisti tu domine deus meus
mirabilia tua: et cogitationibus
tuis non est qui similis sit tibi. **A**n-
nunciaui et locutus sum: multi-
plicati sunt super numerum. **S**a-
crificium et oblationem noluisti:
aures autem perfecisti michi. **O**lo-
caustum et pro peccato non postulasti:
cum dixi ecce venio. **I**n capite
libri scriptum est de me ut facere vo-
luntatem tuam: deus meus volui et
legem tuam in medio cordis mei.
Annunciaui iustitiam tuam in eccle-
sia magna: ecce labia mea non
prohibebo domine tu scisti. **I**usti-
tiam tuam non abscondi in corde meo:
veritatem tuam et salutare tuum dixi.
Non abscondi misericordiam tuam et
veritatem tuam: a consilio multo.
Tu autem domine ne longe facias mi-
serationes tuas a me: misericordia
et veritas tua semper susceperunt
me. **Q**uoniam circumdederunt me ma-
la quorum non est numerus: conpre-

henderunt me iniquitates mee: et
nō potui ut viderē. **M**ultiplica-
te sūt sup capillos capitis mei.
et cor meū dereliquit me. **O**pla-
reat tibi dñe ut eruas me: dñe
ad adiuvandū me respice. **C**on-
fundatur ⁊ reuereatur inimul: q̄
querūt aīam meam ut auferāt
eā. **A**uertatur retrorsum et re-
uereant: q̄ volunt michi mala.
Merant desistim cōfusionē suā:
q̄ dicūt michi euge euge. **A**ul-
tent ⁊ letentur sup te omēs quere-
tes te: et dicāt semp magnificet
dñs qui diligunt salutare tuū.
Ego autē mēdicus sum ⁊ pau-
per: dñs sollicitus est mei. **A**d-
iutor meus et p̄cedor meus tu-
es: deus meus ne tardaueris.
In fine ps dauid. intelligēs filijs
Beatissimus qui intelligit **choie**
sup egenū ⁊ pauperē: ī die
mala liberabit eum dñs. **D**o-
minus conseruet eum et viuifi-
cet eum: ⁊ beatū faciat eū in ter-
ra: et nō tradat eū in aīam ini-
micorū eius. **D**ominus open-
ferat illi sup lectū doloris eius:
vniūsum stratiū ei⁹ uelasti in ī-
firmitate ei⁹. **E**go dixi dñe mi-
serere mei: lana aīam meā q̄a
peccavi tibi. **I**nimici mei dixe-
rūt mala michi: quādo moriet⁹
⁊ peribit nomē eius. **E**t si īgre-
diebat⁹ ut videret vana loqueba-
tur cor eius: cōgregauit iniqui

tatem sibi. **E**gre diebat⁹ foras:
et loquebat⁹ in idipm. **A**d uisū
me susurrabāt oēs inimici mei
adūsum me cogitabant mala
michi. **V**erbū iniquū cōstitue-
runt adūsum me: nūquid q̄ dor-
mit nō adiciet ut resurgat. **E**t
em̄ homo pacis mee ī quo spe-
raui: q̄ edebat panes meos ma-
gnificauit sup me supplatio-
nē. **T**u autē dñe miserere mei: ⁊
resuscita me ⁊ retribuā eis. **I**n
hoc cognoui qm̄ uoluisti me:
qm̄ nō gaudebit inimicus me-
us sup me. **M**e autē p̄pter inno-
centiam suscepisti: et cōfirmasti
me in conspectu tuo in eternū.
Benedictus dñs deus isrl a se-
culo in seculū: fiat fiat. **In fine**
intelligēs filijs choie ps dauid
Quēadmodū desiderat cer-
uus ad fōtes aquarū: ita
desiderat aīa mea ad te dñe. **S**i
tūit anima mea ad deum for-
tem uiuū: quādo ueniā et appa-
rebo ante faciem dñi. **F**uerunt
michi lacrimae mee panes die
ac nocte: dum dixit michi quo-
tidie ubi ē deus tuus. **N**ec reco-
datus sum et effudi in me ani-
mam meā: qm̄ trāsibo in locū
tabernaculi admirabilis usq; ad
domū dñi. **E**n uoce cōfessionis
et cōfessionis: sonus epulantis.
Quare tristis es aīa mea: ⁊ q̄re
cōturbas me. **S**pera ī deo qm̄

adhuc confitebor illi: salutare
vultus mei et deus meus. **A**d-
meipsum anima mea conturbata est:
propterea minor ero tui de ter-
ra iordanis et hermonis a mo-
te modico. **A**bissus abissum in-
uocat: in voce catharactarum tua-
rum. **O**mnia excelsa tua et flu-
idum tui super me insierunt. **I**n die
mandauit dominus misericordiam suam:
et nocte canticum eius. **A**pud me
oratio deo vite mee: dixit deo su-
sceptor meus es. **Q**uare oblitus
es mei: et quare conturbatus in-
cedo dum affligit me inimicus? **O**mnis
constringunt ossa mea: reprobra-
uerunt michi qui tribulant me in-
imici mei. **O**mnis dicunt michi per sin-
gulos dies ubi est deus tuus: quare
tristis es anima mea et quare con-
turbas me? **S**pera in deo quo-
nia adhuc confitebor illi: saluta-
re vultus mei et deus meus. **I**n-
udica me deus **finis psalmi dauid**,
et discerne causam meam de gente
non sancta: ab homine iniquo et
doloso erue me. **Q**uia tu es deus
fortitudo mea: quare me repu-
listi et quare tristis incedo dum
affligit me inimicus? **M**itte lu-
cem tuam et veritatem tuam: ipsa me
deduxerunt et adduxerunt in mon-
tem sanctum et in tabernacula tua.
Et introibo ad altare dei: ad de-
um qui letificat iuventutem meam.
Confitebor tibi in cythara deus

deus meus: quare tristis es anima mea
et quare conturbas me? **S**pera
in deo quem adhuc confitebor illi:
salutare vultus mei et deus meus.
finis psalmi dauid
Omnis auribus **psalmi dauid**.
dominus audiuimus: presentes nostri
annuntiauerunt nobis. **O**pus quod
operatus es in diebus eorum: et in di-
ebus antiquis. **M**anus tuas age-
res dissipidit et plantasti eos:
afflixisti populos et repulisti eos.
Et enim in gladio suo posside-
runt terram: et brachium eorum non
saluauit eos. **S**ed dextera tua
et brachium tuum et illuminatio
vultus tui: quam complacuit tibi.
Tu es ipse rex meus et deus me-
us: qui mandas salutes iacob.
An te inimicos nostros utilabi-
mus cornu: et in nomine tuo sper-
nemus insurgentes in nobis.
Non enim in arcu meo sperabo:
et gladius meus non saluabit
me. **S**aluasti enim nos de affligenti-
bus nos: et odientes nos confudi-
sti. **I**n deo laudabimur tota
die: et in nomine tuo confitebimur
in seculum. **N**unc autem repulisti et
confudisti nos: et non egredieris
in virtutibus nostris. **A**uertisti nos
retro: post inimicos nostros: et
qui oderunt nos diripiebant sibi.
Oderisti nos tanquam oues escarum:
et in gentibus dispersisti nos. **A**ue-
didisti populum tuum sine pretio: et non

fuit multitudo in cōmutationi-
bus eorū. **P**osuiti nos oppro-
briū vicinis nr̄is: subfannatio-
nem ⁊ derisum hīs qui sunt in
circulū nr̄o. **P**osuiti nos ī si-
militudinē gētib;: cōmōtionē
capitis in pplis. **T**ota die vere-
cundia mea cōtra me est: ⁊ con-
fusio faciei mee coopuit me. **A**-
nore reprobrātis ⁊ obloq̄ntis:
a facie inimici ⁊ p̄seq̄ntis. **H**ec
om̄ia venerūt sup nos nec ob-
liti sumus te: ⁊ inique non regi-
mus in testamēto tuo. **E**t nō
recessit retro cor nr̄m: et declina-
sti semitas nostras a via tua.
Quoniam humiliasti nos in lo-
co afflictionis: et coopuit nos
umbra mortis. **S**i obliti sum⁹
nomē dī nr̄i: ⁊ si repādim⁹ ma-
nus nr̄as ad deū alienū. **N**on-
ne deus requireret ista: ip̄e cū no-
uit abscondita cordis. **Q**uoniam
p̄pter te mortificamur tota
die: estimati sumus sicut oves
occisionis. **E**xurge quare ob-
dormis dñe: exurge et ne repel-
las in finē. **Q**uare faciē tuam
auertis obliuisceris inopia no-
stre: et tribulationis nr̄e. **Q**uo-
niam humiliata ē in puluere aīa
nr̄a: cōglutinatus est in tra vē-
ter noster. **E**xurge dñe adiu-
ua nos: ⁊ redime nos p̄pter no-
mē tuū. **In finē. ph̄ys q̄ muta-
būtur filijs chor̄e ad intellectū**
/ cantici pro dñō.

Exultauit cor meū ūbū bo-
nū: dico ego opa mea re-
gi. **L**ingua mea calam⁹ scribē:
velociter scribētis. **S**peciosus
forma p̄ filiis hoīm: diffusa est
gracia ī labiis tuis: p̄pterea be-
nedixit te deus in eternū. **A**cin-
gere gladio tuo: sup femur tu-
um potēstas. **S**pecie tua et
pulcritudine tua: intende p̄spe-
re p̄cede et regna. **P**ropter ve-
ritatē ⁊ malitiam ⁊ iusticiā:
⁊ deducet te mirabilis dextera tua.
Sagitte tue acute: ppli sub te
cadūt in corda inimicorū regis.
Sedes tua deus in seculū secu-
li: virga directionis virga reg-
ni tui. **O**ilexisti iusticiā ⁊ odisti
iniquitatem: p̄pterea vixit te deus
deus tuus oleo leticie p̄re cōsor-
tibus tuis. **M**irra et gutta ⁊ ca-
sia a vestimētis tuis: a domib;
eburneis ex quib; delectauerūt
te filie regū in honore tuo. **A**-
stitit regina a dextris tuis in ves-
titu deaurato: circūdata varie-
tate. **A**udi filia et vide et inclina
aurem tuā: et obliuiscere pplm
tuū et domū patris tui. **E**t cōcu-
pisce regē decorē tuū: quā ip̄e est
dñs deus tuus et adorabūt eū.
Et filie tyri ī munerib;: vultū
tuū deprecabūtur om̄es diuites
plebis. **O**mnis gloria ei⁹ filie
regis abinnus: in fimbriis au-
reis circūamicta varietatibus.

Adducetur regi virgines post
eam: praeime eius afferetur tibi.

Afferetur in leticia et exultatio-
ne: adducunt in templum regis.

Pro patribus tuis nati sunt tibi
filii: constitues eos principes super
omnem terram. **M**emor ero nominis
tui domine: in omni generatione et
generatione. **P**ropterea populi con-
fitebuntur tibi in aeternum et in secu-
lum seculi. *In fine per filios chore
pro archanis psalmus dauid.*

Deus noster refugium et vir-
tus: adiutor in tribulatio-
nibus que invenerunt nos nimis.

Propterea non timebimus dum
turbabitur terra: et transierint mon-
tes in cor maris.

Dona verunt
et turbate sunt aquae eorum: contur-
bati sunt montes in fortitudine
eius.

Aluminis impetus letifi-
cat civitatem dei: sanctificavit ta-
bernaculum suum altissimum.

Deus
in medio eius non commovebitur:
ad iuvabit eam deus mane di-
luculo.

Conturbate sunt gen-
tes et inclinata sunt regna: dedit
vocem suam mota est terra.

Do-
minus virtutum nobiscum: suscep-
tor noster deus iacob.

Venite et
videte opera domini que posuit: prodi-
gia super sanctam: auferens bella usque
ad finem terre.

Arcum conteret et
confringet arma: et scuta robu-
ret igni.

Vacate et videte quoni-
am ego sum deus: exaltabor in ge-

ntibus et exaltabor in terra. **O**mnis
virtutum nobiscum:ceptor no-
ster deus iacob. *In fine per filios cho-*

Omnes gentes *re per psalmus dauid*
plaudite manibus: iubila-
te deo in voce exultationis.

Quo-
nia dominus excelsus terribilis: rex
magnus super omnem terram.

Sub-
iecit populos nobis: et gentes sub
pedibus nostris.

Elegit nobis he-
reditatem suam: speciem iacob quam
dilexit.

Ascendit deus in iubilo:
et dominus in voce tubae.

Psal-
lite deo nostro psallite: psallite regi no-
stro psallite.

Quonia rex omnis ter-
re deus: psallite sapienter.

Reg-
nabit deus super gentes: deus sedet
super sedem sanctam suam.

Prin-
cipes populi congregati sunt cum deo
abraham: qui domini fortes sic ve-

hementer elevari sunt. *Ps cantum
filios chore secunda sabbati.*

Magnus dominus et laudabilis
nimis: in civitate dei nostri
monte sancto eius.

Fundatur
exultatione universae terre: mons
syon latera aquilonis civitas
regis magni.

Deus in domibus
eius cognosceret: cum suscipiet eam.

Quonia ecce reges terre congre-
gati sunt: convenerunt in unum.

Ipsi videtes sic ammirati sunt:
conturbati sunt commoti sunt: tre-
mor apprehendit eos.

Ibi dolo-
res ut parturientis: in spiritu ve-
hementi conteret nautes tharsis

Sicut audiui⁹? sic vidi⁹ in
ciuitate dñi virtutē tuā in ciuitate dei
nr̃i: deus fundauit eā in eternū.
Suscepimus deus misericordiam
tuā: in medio templi tui. **S**ecū-
dum nomē tuū deus sit et laus
tua in fines terre: iusticia plena
est degetera tua. **L**etetur mons
syon ⁊ exultet filie iude: ppter iu-
dicia tua dñe. **C**ircūdate syon
et cōplectimini eā: narrate in tē-
ribus eius. **P**onite corda ṽra
in virtute eius: et distribuite do-
mos ei⁹ ut enarretis in progeni-
e altera. **Q**uoniam hic est de⁹ de⁹
noster in eternū ⁊ in seculū seculi:
ipse reget nos in secula. **In fine.**
Audite hec **filys chore is dñi.**
Omnes gētes: aurib⁹ perci-
pite om̃es qui habitatis orbē.
Quiq; terrigenę et filij hoīm: si-
mul in unum diues et pauper.
Os meū loquet⁹ sapiētia: ⁊ me-
ditatio cordis mei prudentia.
Indinabo in parabolā aure
meā: aperia in psalterio pposi-
tionē meā. **C**ur timebo in die
mala: iniquitas calcanei mei cir-
cundabit me. **Q**ui confidunt in
virtute sua: ⁊ in multitudine di-
uitiarū suarū gloriātur. **E**ratet
nō redimūt redimet homo: nō
dabit deo placationē suā. **E**t
precium redēptionis aīe sue: et
laborabit in eternū et uiuet ad-
huc in finem. **N**on videbit iteri-

tum cum viderit sapiētes mori-
entes: simul insipies et stultus
peribūt. **E**t relinquent alieni
diuitias suas: et sepulcra eorū
dom⁹ eorū in eternū. **A**bernacka
eorū in pgenie ⁊ pgenie: vocaue-
runt nomina sua in terris suis.
Et homo cum in honore esset
nō intellexit: cōparatus ē iumē-
tis in sapientib⁹: et similis fact⁹
ē illis. **H**ec via illorū scandalū
ip̃is: et postea in ore suo cōpla-
rebunt. **S**icut oues in inferno
positi sunt: mors depascet eos.
Et dñabūtur eorū iusti in ma-
tutino: ⁊ auxiliū eorū veterascet
in inferno a gloria eorū. **T**erū-
tamē de⁹ redimet aīam meā de
manu inferi cum acceperit me.
Ne timearis cum diues factus
fuerit homo: et cū multiplicata
fuerit gloria dom⁹ eius. **Q**uo-
niam cū iterierit nō sumet oīa:
neq; descendet cū eo gloria eius.
Quia aīa eius in vita ip̃ius be-
nedicetur: cōfitebit⁹ tibi cū bene-
feceris ei. **I**ntroibit usq; in p-
genes patrū suorū: usq; in eter-
nū nō videbit lūmē. **H**omo cū
in honore esset nō intellexit: cōpa-
ratus est iumētis insipientibus:
et similis factus est illis. **Ps. x.**
Deus dñor dñs locut⁹ **saph.**
est: et vocauit terrā. **A** so-
lis ortu usq; ad occasum: ex sy-
on species decori ei⁹. **D**eus ma-

nifeste veniet: deus noster et nō
silebit. **I**gnis in cōspectu eius
egredietur: et in circuitu eius tē-
pestas valida. **A**dnotavit celū
desursum: et terrā discernere po-
pulū suū. **C**ongregati illi san-
ctos eius: qui ordināt testamē-
tum eius sup sacrificia. **E**t an-
nūciabūt celi iusticiā eius: quā
deus iudex est. **A**udi pplus me⁹
et loquar: isrl et testificabor tibi:
deus deus tuus ego sum. **N**on
in sacrificiis tuis arguam te: o-
lotausta autē tua in conspectu
meo sunt semp. **N**on accipiā
de domo tua vitulos: neq; de gre-
gibus tuis hircos. **Q**uoniam
me sunt oēs fere siluarū: iumē-
ta in montib; et boues. **C**ogno-
ui omnia volatilia celi: et pulcri-
tudo agri mecum est. **S**i esuriero
non dicā tibi: meus ē enī orbis
terre et plenitudo eius. **N**unquā
māducabo carnes thaurorū:
aut sanguinē hircos potabo:
Immola deo sacrificiū laudis:
et redde altissimo vota tua. **E**t
iuvoca me in die tribulationis:
eruiam te et honorificabis me.
Peccatori autē dixit de⁹ quare
tu enarras iusticias meas: et as-
sumis testamētū meum per os
tuū. **T**u vero odisti disciplinā
et proiecisti sermones meos re-
trosum. **S**i videbas furē curre-
bas cum eo: et cū adulteris por-

cionem tuā ponebas. **O**s tuū
abundavit malicia: et lingua
tua cōfirmabat dolos. **S**edēs
aduersus frēm tuū loquebaris:
et aduersum filiū mris tue pone-
bas scādaliū: hec fecisti et tacui.
Confirmasti inique qd ero tui si-
milis: arguā te et statuā cōtra
faciē tuā. **I**ntelligite hī q obli-
uiscimini deū: nequādo rapiat
et non sit q eripiat. **S**acrificiū
laudis honorificabit me: et il-
lic iter quo ostendā illi salutare
dī. **Is dauid cū venit ad eum
nathan ppheta quando intra-
uit ad bethsabee**
Miserere mei **uit ad bethsabee**
deus: scdm magnā mise-
ricordiā tuā. **E**t scdm multitu-
dinē miserationū tuarū: dele inī-
quātem meam. **A**mpli⁹ laua
me ab iniquitate mea: et a pccō
meo mūda me. **Q**uoniam inīq-
tatē meā ego cognosco: et pec-
catum meū cōtra me ē semper.
Tibi soli peccaui et malū corā
te feci: ut iustificeris in sermoni-
bus tuis et vincas cū iudicaris.
Ecce enī in iniquitatib; cōceptus
sum: et in pccis cōcepit me mā-
ter mea. **E**cce enī veritatē dilexisti:
incerta et occulta sapientiē tue
manifestasti michi. **A**sparges
me ysoopo et mūdabor: lauabis
me et super niuem dealbabor.
Auditui meo dabis gaudiū et
leticiā: et exultabūt ossa humili-

liata. **A**uerte faciem tuam a peccatis meis: et omnes iniquitates meas dele. **A**ur mundum crea in me deus: spiritum rectum innoua in visceribus meis. **N**e pericias me a facie tua et spiritum sanctum tuum ne auferas a me. **R**edde michi letitiam salutaris tui: et spiritu principali confirma me. **D**ocebo iniquos vias tuas: et impii ad te conuerrent. **L**ibera me de sanguinibus deus deus salutis mee: et exultabit lingua mea iustitiam tuam. **D**omine labia mea aperies: et os meum annuntiabit laudem tuam. **Q**uoniam si voluisses sacrificium dedissem utique: olocraustis non delectaberis. **S**acrificium deo spiritus contribulatus: cor contritum et humiliatum deus non despicies. **B**enigne fac domine in bona voluntate tua syon: ut edificentur muri iherusalem. **N**unc acceptabis sacrificium iusticie oblationes et olocrausta: tunc imponent super altare tuum vitulos. *In fine intellectus dauid cum venit ad cum dolech ydumeus et nuntiasset sauli venit dauid in domum abimelech.*

Quid gloriaris in malicia: qui potes es in iniquitate? **N**ota die iniusticiam cogitauit lingua tua: sicut nouacula acuta fecisti dolum. **O**ilexisti maliciam super benignitatem: iniquitatem magis quam loqui equitatem. **O**ilexisti

omnia uerba precipitationis: lingua dolo. **P**ropterea deus destruet te in fine: euellet te et emigrabit te de tabernaculo tuo: et radice tuam de terra uiuentium. **V**idebunt iusti et timebunt: et super eum ridebunt et dicent: ecce homo qui non posuit deum adiutorem suum. **S**ed sperauit in multitudine diuitiarum suarum: et perualuit in uanitate sua. **E**go autem sicut oliua fructifera in domo dei: speraui in misericordia dei in eternum et in seculum seculi. **C**onfitebor tibi in seculum quia fecisti: et respectabo nomen tuum quoniam bonum in conspectu sanctorum tuorum. *In fine intellectus dauid pro*

leth insipiens amalech
Quia in corde suo: non est deus. **C**orrupti sunt et abominabiles facti sunt in iniquitatibus: non est qui faciat bonum. **D**eus de celo prospexit super filios hominum: ut uideret si est intelligens aut requirens deum. **O**mnēs declinauerunt similiter inuiles facti sunt: non est qui faciat bonum non est usque ad unum. **N**one sciunt omnes qui operantur iniquitatem: qui deuorant plebem meam ut cibum panis. **D**eum non inuocauerunt: illic trepidauerunt timore ubi non fuit timor. **Q**uoniam deus dissipauit ossa eorum qui hominibus placet: confusi sunt quoniam deus spreuit eos. **Q**uis dabit

ex syon salutare israel: cum dixerit deus captiuitatem plebis sue exultabit iacob et letabitur israel.
In finem in carminibus intelligis.
Dauid cum venisset zipher et miceret saul nonne dauid absconditus est apud nos.

Deus in nomine tuo saluum me fac: et in virtute tua iudica me. **D**eus exaudi orationem meam: auribus percipe verba oris mei. **Q**uoniam alieni insurrexerunt aduersum me: et fortes queruerunt animam meam: et non proposuerunt deum ante conspectum suum. **E**cce cum deus adiuuat me et dominus suscepitor est anime mee. **A**uerte mala inimicis meis: et in veritate tua disperde illos. **V**oluntarie sacrificabo tibi: et confitebor nomini tuo domine quoniam bonum est. **Q**uoniam ex omni tribulatione eripuisti me: et super inimicos meos despectus oculis meis. *In fine in carminibus intelligis.*
Exaudi deus orationem meam: et ne despexeris deprecationem meam: intende michi et exaudi me. **C**ontristatus sum in exercitatione mea: et perturbatus sum a voce inimici et a tribulatione peccatoris. **Q**uoniam declinauerunt in me iniquitates: et in ira molesti erant michi. **C**or meum conturbatum est in me: et formido mortis cecidit super me. **T**imor et tremor venerunt super me: et contegerunt me tenebre.

Et dixi quis dabit pennas sicut columbe: et volabo et requiescam. **E**cce elongavi fugiens et mansi in solitudine. **E**xpectaui eum qui saluum me fecit: a pusillanimitate spiritus et tempestate. **P**recipita domine diuide linguas eorum: quoniam vidi iniquitatem et contradictionem in ciuitate. **O**ie ac nocte circumdabit eam super muros eius iniquitas: et labor in medio eius et iniusticia. **E**t non defecit de plateis eius: usura et dolus. **Q**uoniam si inimicus meus maledixisset michi: sustinuissem utique. **E**t si is qui oderat me super me magna locutus fuisset: abscondissem me forsitan ab eo. **Q**uoniam homo unanimitis: dux meus et notus meus. **Q**ui simul mecum dulces capiebas cibos: in domo dei ambulauimus cum consensu. **A**ccidat mors super illos: et descendat in infernum viuentes. **Q**uoniam nequicie in habitaculis eorum: in medio eorum. **E**go autem ad deum clamaui: et dominus saluaui me. **V**espere et mane et meridie narrabo et annuntiabo: et exaudiet vocem meam. **R**edimet in pace animam meam ab his qui appropinquant michi: quoniam iniquos erant mecum. **E**xaudiet dominus et humiliabit illos: qui est ante secula. **N**on enim est illis commutatio: et non timuerunt deum: extendit

manū suā in retribuēdo. **N**on
taminauerūt testamentū eius:
diuisi sunt ab ira vultus eius:
et appropinquauit cor illi. **N**ol-
liti sunt sermones eius sup ole-
um: et ipsi sunt iacula. **I**acta
sup dñm curā tuā et ipse te erui-
triet: et non dabit in eternū flu-
ctuationē iusto. **T**u vero deus
deduces eos in puerū interius.
Viri sanguinū et dolosi non
dimidiabūt dies suos: ego au-
tem sperabo in te dñe. **I**n finem
*pro ipso qui a sanctis longe fac-
tus est in tituli inscriptione ipi
dauid cū tenent eū allophili i geth.*
Miserere mei deus quā cōcul-
cauit me homo: tota die
impugnās tribulauit me. **N**ō
culcauerunt me inimici mei to-
ta die: quā multi bellātes aduer-
sū me. **A**b altitudine diei time-
bo: ego vero ī te sperabo. **I**n
deo laudabo sermones meos:
in deo speravi nō timebo quid
faciat michi caro. **T**ota die ū-
ba mea egerabātur: adūsū
me omnes cogitationes eorū in
malū. **I**nhabitabūt et absco-
derunt: ipi calcaneū meum obser-
uabūt. **S**icut sustinuerūt ani-
mā meā pro nichilo saluos fa-
cies illos: in ira p̄p̄los cōfriges.
Deus vitā meā annūciaui tibi:
posuisti lacrimas meas ī spec-
tu tuo. **S**icut et ī p̄missione tua

tunc conuerterent inimici mei re-
trosum. **I**n quacūq; die īno-
rauerō te: ecce cognoui quā dñs
meus es. **I**n deo laudabo ver-
bū: in dñō laudabo sermonē:
in deo speravi nō timebo quid
faciat michi homo. **I**n me sūt
dñs vota tua: que reddā lauda-
tiones tibi. **Q**uoniam eripuisti
animā meā de morte: et pedes
meos de lapsu: ut placeā corā
deo in lumine videntū. **I**n finem
*ne dispdas dauid i tituli inscrip-
tione cū fuget a facie saul regis*

Miserere mei deus **i**n spelunca
miserere mei: quā in te cōfi-
dit aīa mea. **E**t in umbra ala-
rū tuarū sperabo: donec transe-
at iniquitas. **C**lamabo ad deū
altissimū: deū q̄ benefecit michi.
Misit de celo et liberauit me: de-
dit in opprobriū cūlcrātes me.
Misit deus misericordiam suā et ve-
ritatē suā: et eripuit aīam meā
de medio catulorū leonū: dormi-
ui cōturbatus. **M**ili hōim deu-
tes eorū arma et sagitte: et ling-
ua eorū gladius arcus. **E**xal-
tare sup celos deus: et in omni
terra gloria tua. **L**aqueū pa-
rauerūt pedib; meis: et īcurua-
uerūt aīam meā. **H**oderūt aīe
faciē meā foucā: et intiderūt in
eam. **P**aratū cor meū deus pa-
ratū cor meū: cātabo et psalmū
dicā. **E**xurge gloria mea et

surgere psalteriū et cythara: resur-
gam diluculo. **C**onfitebor tibi
psalms dñe: et plasmū dicā tibi
in gētibz. **Q**uoniam magnifica-
ta est usq; ad celos misericordia tua
et usq; ad nubes veritas tua.
Exaltare sup celos deus: et su-
per omnē terram gloria tua.
**In finem ne dispdas dauid in ti-
tuli inscriptione. ps dñi**
Si vere utiq; iusticiā loquā:
recte iudicate filij hoīm. **E**t enī
in corde iniquitates operamini in
terra: iniusticias man⁹ v're con-
firmāt. **A**lienati sunt pccores
a vulua: errauerūt ab utero: lo-
cuti sunt falsa. **F**uroz illis secū-
dum similitudinē serpentis: sicut
aspidis surde et obturatis au-
res suas. **Q**ue nō exaudiet vo-
cē intātātū: et benefici itātātis
sapiēter. **D**eus conteret dentes
eorz in ore ipsorz: molas leonū
confringet dñs. **A**d nichilū de-
ueniet tanq; aqua decurrens: in-
tendit arcū suū donec infirmen-
tur. **S**icut cera que fluit auferē-
r: supcecidit ignis et nō viderūt
solē. **P**riusq; intelligerēt spine
v're ramū: sicut vinētes sicut ī
ira absorbet eos. **L**etabit iust⁹
cum viderit vindictā: man⁹ su-
as lauabit ī sanguine pccoris.
Et dicet homo si utiq; est fruc-
t⁹ iusto: utiq; ē de⁹ iudicās eos
in terra. **In finē ne dispdas dñi**

**ī tituli inscriptione qñ misit saul et
custodiuit domū ei⁹ ut interficeret ei.**
Ripe me de inimicis meis
deus meus: et ab insurgē-
tibus in me libera me. **R**ipe
me de operantibus iniquitatem: et de
viris sanguinū salua me. **Q**ui-
a ecce ceperunt animā meā: irruē-
runt in me fortes. **N**eq; iniqui-
tas mea neq; pccm meū dñe: si-
ne iniquitate cucurri et direxi. **E**x-
surge in occursum meū et vide:
et tu dñe deus virtutū deus isrl.
Incende ad visitandas omnes
gentes: nō miscearis omibz
gētibz q̄ operant iniquitatē. **Q**uā-
uenerūt ad vespērā et famē pari-
entur ut canes: et circuibūt ciui-
tatē. **E**cce loquētur in ore suo:
et gladius in labijs eorū: quā-
q̄s audiuūt. **E**t tu dñe deridebis
eos: ad nichilū deduces omnes
gētes. **F**ortitudinē meā ad te
custodiā: q̄a deus susceptor me-
us: deus me⁹ misericordia eius pre-
ueniet me. **D**eus ostendisti mi-
chi sup inimicos meos: ne occi-
das eos nequādo obliuiscātur
ppli mei. **D**isperge illos in vir-
tute tua: et depone eos pccator
meos dñe. **O**rdicū oris eorū:
sermonē labiorū ipsorz: et comp-
hendant in supbia sua. **E**t de
exultatione et mēdatio annūci-
abitur in cōsumatione: in ira
cōsumationis et non erūt. **E**t

scient quia deus dominabitur iacob: et
finem terre. **C**onuerterentur ad vel-
peram et famem patientur ut ca-
nes: et circumbunt civitatem. **I**psi
dispugnetur ad manducandum: si ve-
ro non fuerint saturati et murmu-
rabunt. **E**go autem cantabo forti-
tudinem tuam: et exaltabo mane
misericordiam tuam. **Q**uia factus es
susceptor meus: et refugium meum
in die tribulationis mee. **A**dju-
tor meus tibi psallam: quia deus
susceptor meus es: deus meus mi-
sericordia mea. **In fine pro hys**
qui commutabuntur in tituli in
scriptone ipsi dauid in doctrina
cum succendit mesopotamiam:
syrie et lobal, et conuertit iobab
et percussit edom in valle salua-
cum duodecim milia. . . .

Deus repulisti nos et destrux-
isti nos: iratus es et misere-
ratus es nobis. **C**ommouisti terram
et conturbasti eam: sana correccio-
nes eius quia commata est. **O**sten-
disti populo tuo dura: potasti nos
vino compunctionis. **S**edisti
metuentibus te significationem: ut
fugiant a facie arcus. **E**t liberen-
tur dilecti tui: saluum fac dextera
tua et exaudi me. **D**eus locutus
est in sancto suo: letabor et par-
tabor sychimam: et conuallē taber-
naculorum meorum. **D**eus est ga-
laad et meus est manasses: et e-
phraim fortitudo capitis mei.

Iuda rex meus: moab olla spei
mee. **I**n ydumeam extendam calcu-
amentum meum: michi alienigenae
subditi sunt. **Q**uis deducet me
in civitatem muniam: quis deducet
me usque in ydumeam? **N**onne tu
deus qui repulisti nos: et non egre-
dieris deus in virtutibus nostris.
Oa nobis auxilium de tribulati-
one: et vana salus hominis. **I**n deo
faciamus virtutem: et ipse ad nichilum
deducet tribulantes nos. **In fi-**
fine mynims psalmis dauid

Exaudi deus deprecationem meam
intende orationi mee. **A**fi-
nibus terre ad te clamaui dum an-
xiaretur cor meum: in petra exalta-
sti me. **O**rdinasti me quia factus
es spes mea: turris fortitudinis
a facie inimici. **I**n habitabo
in tabernaculo tuo in secula: pro-
tegar in velamento alarum tuarum.
Quonia tu deus meus exaudi-
sti orationem meam: dedisti heredi-
tatem timoribus nomen tuum. **O**i-
es super dies regis adicies: annos
eius usque in diem generationis
et generationis. **P**ermanet in
eternum in conspectu dei: misericordiam
et veritatem eius quis requireret? **S**ic
psalmum dicam nomini tuo in secu-
lum seculi: ut reddam vota mea
de die in diem. **In finem pro ydi-**
thun psalmus dauid. . . .

Nonne deo subiecta est anima
mea: ab ipso enim salutare

meū. **N**am et ipse deus meus et
salutaris meus: susceptor me⁹
non mouebo: amplius. **Q**uo-
usq; irruitis ī hoīem: interficitis
uniūsi uos: tanq; parietī incli-
nato et macerie depulso. **U**erū-
tamē precū meū cogitauerūt
repellere: cucurri in siti: ore suo
benedicebāt ⁊ corde suo maledi-
cebāt. **U**erūtamē deo subiecta
esto aīa mea: qm̄ ab ipso paciē-
tia mea. **Q**uia ipse deus meus
et saluator meus: adiutor me⁹
nō emigrabo. **I**n deo salutare
meū ⁊ gloria mea: deus auxilij
mei ⁊ spes mea in deo est. **S**pe-
rate in eo om̄is cōgregatio po-
puli: effūdite corā illo corda ue-
stra: deus adiutor noster in eter-
nū. **U**eruntamen uani filij ho-
minū: mēdaces filij hoīm ī sta-
teris: ut decipiāt ipi de uanitate
in idipm̄. **N**olite sperare in ini-
q̄tate ⁊ rapinas nolite cōcupis-
cere: diuitie si affluāt nolite cor
appondere. **S**emel locut⁹ ē deus
duo hec audiui: q̄a potestas dei
est ⁊ tibi dñe mīscdia: q̄a tu red-
dis unicuiq; iuxta opa sua. **ps**
dauid cum eēt in deserto ydu-
Deus deus meus. F. mee.
Dad te de luce uigilo. **S**iti-
uit in te aīa mea: quā multipli-
citer tibi caro mea. **I**n terra de-
serta et inuia ⁊ in aquosa sit in
sancto apparui tibi: ut uiderem

uirtutē tuā et gloriā tuā. **Q**uo-
niā melior est mīscdia tua sup
uitas: labia mea laudabūt te.
Sic benedicā te in uita mea: et
ī noīe tuo leuabo man⁹ meas.
Sicut adipe et pinguedine re-
pleatur aīa mea: et labijs exul-
tationis laudabit os meū. **S**i
memor fui tui sup strātū meū:
in matutinis meditabor in te:
q̄a fuisti adiutor meus. **E**t in
uelamēto alarū tuarū exultabo:
adhesit aīa mea post te: me su-
scipit dextera tua. **I**psi uero in-
uanū quesierūt aīam meā: in-
troibūt in inferiora terre: tradē-
tur in man⁹ gladij. partes uul-
piū erunt. **R**ex uero letabit in
deo: laudabūtur om̄es q̄ iurāt
in eo: q̄a obstructū ē os loquē-
tū iniqua. **In fine ps dauid.**
Aaudi deus orationē me-
am cū deprecor: a timore
inimici eripe animā meā. **P**ro-
tegit me a ducitu malignan-
tū: a multitudine opantū ini-
q̄tate. **Q**uia exaceruerunt ut gla-
diū linguas suas: intenderūt arcū
rem amaram: ut sagittēt in oc-
cultis imaculatum. **S**ubito sa-
gittabūt eum ⁊ nō timebūt: fir-
mauerūt sibi sermonē nequā.
Narrauerūt ut abscoдерēt laq̄-
os: dixerunt quis uidebit eos:
Scrutati sunt iniquitates: defece-
runt scrutātes scrutinia. **A**cce-

det homo et cor altū: et exaltabitur deus. **S**agitte paruulorum facte sunt plage eorum: et infirmate sunt contra eos lingue eorum. **Q**uāturbati sunt omnes qui videbāt eos: et timuit omnis homo. **A**nūciauerūt opa dei: et facta eius intellexerūt. **L**etabit iustus in domino et sperabit in eo: et laudabunt omnes recti corde. **In fine:**
ps dñi canticū aggei ieremie et ezechiel de uerbo pegrinationis et de ipso tñsmigracōis cū inapēit
Que decet primus deus. **ps dñi.**
Qui in syon: et tibi reddet votū in iherusalem. **E**xaudi orationē meam: ad te omnis caro ueniet. **U**erba iniquorum pualuerūt sup nos: et impietatibus nostris tu ppiariaberis. **B**eat⁹ quē elegisti et assumpsisti: inhabitabit in atrijs tuis. **R**eplebimur in bonis domus tue: sanctū est templū tuū mirabile in equitate. **E**xaudi nos deus salutaris noster: spes omnī finīū terre et in mari lōge. **P**reparās mōtes in uirtute tua accinctus potētia: q̄ cōturbas profundū maris sonū fluctuū eius. **T**urbabunt gētes et timebūt q̄ habitāt fininos a signis tuis: exultus matutini et uesp̄ci delectabis. **U**isitasti terrā et inebriasti eam: multiplicasti locupletare eā. **L**umen dei repletū est aquis: parasti cibum illorū

quā ita ē pparatio eius. **R**iuos eius inebria: multiplica genimina eius: in stillicidijs eius letabitur germinans. **B**enedices corone anni benignitatis tue: et campi tui replebuntur ubertate. **P**inguescēt speciosa deserti: et exultatione colles arcingētur. **E**nduti sunt arietes ouium: et valles habundabunt frumēto: clamabunt et ceterū ymnū dicent. **In fine canticū ps̄ resurrectionis**
Uibilate deo omnis ita: psalmū dicite nomī ei⁹: date gloriā laudi ei⁹. **O** icite deo quā terribilia sunt opa tua dñe: in multitudine uirtutis tue mentient tibi inimici tui. **O**mnis terra adoret te et psallat tibi: psalmū dicat nomini tuo. **U**enite et uidete opa dei: terribilis in cōsilijs sup filijs hoīm. **Q**ui conuertit mare in aridā: in flumine p̄cālibūt pedes: ibi letabimur ī ipso. **Q**ui dominat in uirtute sua in eternū: oculi eius sup gentes respiciūt: qui exasperat nō exaltent in semetip̄s. **B**enedicite gentes deum nr̄m: et audiat facite uocē laudis eius. **Q**ui posuit aīam meā ad uitā: et nō dedit in commotionē pedes meos. **Q**uoniam probasti nos dñs: igne nos examinasti sicut examināt argentū. **I**nduxisti nos ī laqueum: posuisti tribulaciones ī dor-

so nro: imposuisti hoies super
capita nra. **T**ransiui? p ig-
ne et aqua: et eduxisti nos i refri-
geriu. **I**ntroibo in domu tua
i olocaustis: reddam tibi vota
mea que distixerunt labia mea.
Et locutu e os meu: in tribula-
tione mea. **O**locausta medul-
lata offera tibi cum incensu ari-
etu: offera tibi boues cu hircis.
Venite audite et narrabo oes
qui timentis deu: quata fecit ani-
me mee. **A**d ipm ore meo cla-
maui: et exultavi sibi lingua mea.
Iniquitate si aspexi in corde me-
o: no exaudiet dñs. **P**ropterea
exaudiuit deus: et attendit vo-
ci deprecationis mee. **B**enedictus
deus: qui no amouit oratione
mea et misericordiam sua a me. **In**
fine in ymnis ps cantia da
Deus misereatur nri et **uid.**
benedicat nobis: illumi-
net vultu suu sup nos: et mise-
reatur nri. **A**t cognoscam? in
terra via tua: in omib; gentibus
salutare tuu. **C**onfiteant tibi
ppli de?: confiteant tibi ppli oes.
Letent et exultet gentes: qui in-
dicas ppos in equitate: et gētes
in tra dirigis. **C**onfiteant tibi
ppli de?: confiteantur tibi ppli oes:
tra dedit fructu suu. **B**enedicat
nos deus deus noster benedicat
nos deus: et metuāt eū omnes
fines terre. **In fine ps cantia dd.**

Exurgat deus et dissipetur
inimici eius: et fugiat qui
oderunt eum a facie eius. **S**icut
deficit fumus deficiat: sicut fluit
cera a facie ignis sic pereant pec-
ratores a facie dei. **E**t iusti epu-
letur et exultet in conspectu dei: et
delectent in leticia. **C**antate de-
o psalmu dicite nomē eius: iter-
facite ei qui ascendit super occa-
sum: dñs nomen illi. **E**xulta-
te in conspectu eius: turbabun-
tur a facie ei? patris orphano-
rum et iudicis viduaru. **D**eus
in loco sancto suo: deus qui in-
habitare facit vni? mortis i do-
mo. **Q**ui educit vinctos in for-
titudine: similiter eos q exaspe-
rant qui habitant in sepulcris.
Deus cum egredieris in con-
spectu ppli tui: cum ptransieris
in deserto. **T**erra mota e: et celi
distillauerunt a facie dei sy-
nai a facie dei isrl. **P**lumiā vo-
luntaria segregabis deus here-
ditati tue: et infirmata est: tu ve-
ro pfectisti eam. **A**nimalia tua
habitabunt in ea: parasti in dil-
cedine tua pauperi deus. **O**is
dabit ubu euangelizantib; virtu-
te multa. **R**ex virtutu dilecti di-
lecti: et speciei domus diuidere
spolia. **S**i dormiatis inter me-
dios ceros penne colube car-
gentate: et posteriora dorsi eius
in pallore auri. **C**um discernerit

relectis reges super eā niue deal-
 habunt in selmon: mons dei
 mons pinguis. **M**ons coagu-
 latus mons pinguis: ut quid
 suspitanti mōtes coagulatos:
Mons i quo beneplacitū ē deo
 habitare i eo: etenim dñs habita-
 bit in finē. **C**urrus dei decē mili-
 bus multiplex: milia letantiū:
 dñs i eis in synai i sancto. **A**s-
 cendisti in altū cepisti captiuita-
 tem: accepisti dona in hominibz.
Etenim nō credētes: inhabitare
 dñm deū. **B**enedictus dñs die
 quotidie: p̄specū iter faciet no-
 bis deus salutiū n̄rōz. **D**eus
 noster deus saluos faciēdi: i do-
 mini dñm egitus mortis. **V**erū
 tamē deus cōfringet capita in-
 mīcorz suoz: verticem capilli p̄-
 ābulatiū in delictis suis. **V**ixit
 dñs ex basan cōuertā: cōuertā
 in pfundū maris. **E**t inting-
 uatur pes tuus in sanguine: lī-
 gua canū tuoz ex inimicis ab
 ip̄o. **V**iderūt ingressos tuos de-
 us: ingressus dei mei regis mei
 q̄ est in sancto. **P**reuenērūt p̄-
 cīpes cōiuncti psallētibz: in me-
 dio iuuēcularū timpanistiarū.
In ecclesijs benedicite deo: do-
 mino de fōtibus isrl. **U**bi beni-
 amin adolescētulus: in mentis
 excessu. **P**rīcīpes iuda duces
 corū: p̄ncīpes zabulon et p̄ncī-
 pes neptalim. **M**anda deus vir-

tuti tue: d̄firma hoc deus quod
 opat⁹ es i nobis. **A** tēplo tuo
 i iherlm: tibi offerēt reges mune-
 ra. **I**ncrepāferas arundinis:
 d̄gregatio thauroz i uarcis po-
 puloz: ut excludant eos q̄ pro-
 bati sunt argēto. **D**issipa gen-
 tes q̄ bella volūt: veniēt legati
 ex egīpto: ethiopia preueniet
 manus eius deo. **R**egna terre
 rantate deo: psallite dñō. **P**sal-
 lite deo: q̄ ascendit sup celū reli-
 ad orientē. **E**cce dabit voci sue
 vocem virtutis: date gloriā deo
 sup isrl magnificētia ei⁹ i vir-
 tus eius in nubibz. **M**irabilis
 deus in sanctis suis: de⁹ israhel
 ip̄e dabit virtutē et fortitudinē
 plebi sue: benedictus deus. **I**nfi-
 nē p̄ro hys qui cōmutabūtur
psalm⁹ ip̄i dauid.
Aliū me fac deus:
 qm̄ itrauerūt aque
 usq; ad aīam meā.
Infixus sum in limo pfundi:
 et non est substātia. **V**eni in al-
 titudinē maris: et tempestas di-
 meruit me. **L**aboravi clamās
 rauce facte sunt fauces mee: de-
 fecerūt oculi mei dum spero in
 deū meū. **M**ultiplicati sunt sup
 capillos capitis mei: q̄ oderūt
 me gratis. **N**onfortati sunt q̄
 p̄secuti sūt me inimici mei inuis-
 te: que non rapui tunc exsolue-
 bant. **D**eus tu scis insipientiā

mea: et delicta mea a te non sunt
abscondita. **N**on erubescat in
me qui respiciat te domine: domine vir-
tutis. **N**on confundantur super me:
qui querunt te deus israel. **Q**uonia
propter te sustinui opprobrium:
operuit confusio faciem meam. **E**x-
traneus factus sum fratribus meis: et
peregrinus filiis matris mee.
Quonia zelus domus tue comen-
dit me: et opprobria reprobran-
tium tibi ceciderunt super me. **E**t
operui in ieiunio animam meam: et
factum est in opprobrium michi. **E**t
posui vestimentum meum cilicium: et
factus sum illis in parabolam.
Aduersum me loquebantur qui se-
debant in porta: et in me psalle-
bant qui bibebant vinum. **E**go ve-
ro orationem meam ad te domine:
tempus beneplaciti deus. **I**n
misericordia tua misericordie tue: exaudi
me in veritate salutis tue. **E**ri-
pe me de luto ut non infigar: libe-
ra me ab hiis qui oderunt me et
de profundis aquarum. **N**on me
dimegat tempestas aque: neque
absorbeat me profundum: neque ur-
geat super me puteus os suum.
Exaudi me domine quia benigna
est misericordia tua: secundum multitudi-
nem miserationum tuarum respice
me. **E**t ne auertas faciem tuam
a puero tuo: quia tribulor velo-
cis exaudi me. **I**ntende anime
mee et libera eam: propter inimicos

meos eripe me. **Q**uoniam impro-
perium meum et confusionem meam:
et reuerentiam meam. **I**n conspectu
tuo sunt omnes qui tribulant
me et improperium respiciunt cor
meum et miseriam. **E**t sustinui
qui simul contristaret et non fuit:
et qui consolaret et non inueni. **E**t
dederunt in escam meam fel: et in si-
tu mea potauerunt me aceto. **H**i-
at mensa eorum coram ipsis in la-
queum: et in retributiones et in
scandalum. **O**bscurentur oculi eo-
rum ne videant: et dorsum eorum
semper incurua. **E**ffunde super
eos iram tuam: et furor ire tue con-
prehendat eos. **H**iat habitatio
eorum deserta: et in tabernaculis e-
orum non sit qui inhabitet. **Q**uo-
nia quem tu percussisti persecuti sunt:
et super dolorem vulnere eorum addi-
derunt. **O**ppone iniquitatem super
iniquitatem eorum: et non intrent in
iusticiam tuam. **O** eleantur de libro
viventium: et cum iustis non scri-
bantur. **E**go sum pauper et do-
lens: salus tua deus suscepit me.
Laudabo nomen dei cum san-
ctifico: et magnificabo eum in lau-
de. **E**t placebit deo super vitulum
nouellum: cornua producentem et
ungulas. **V**ideant pauperes
et letentur: querite deum et uiuet anima
vra. **Q**uonia exaudiuit paupe-
res dominus: et uinctos suos non de-
spexit. **L**audet illum celi et terra:

mare et oīa reptilia ī eis. **Q**uonia deus saluā faciet syon: et edificabūtur ciuitates iude. **E**t inhabitabunt ibi: et hereditate acquirēt eam. **E**t semen seruorū eius possidebit eā: et qui diligūt nomen eius habitabunt in ea. **In finē psalmus dauid ī remotione q̄ saluū fecit eum dñs.**

Deus in adiutoriū meū ite: dñe ad adiuvādū me festina. **C**onfundant et reuerantur: qui querunt aīam meā.

Auertant retrosum et erubescant: qui volunt michi mala.

Auertant statim et erubescētes qui dicūt michi euge euge. **E**xultent et letent in te omēs qui q̄rūt te: et dicāt semp magnificet dñs qui diligunt salutare tuū.

Ego vero egen⁹ et paup sum: deus adiuua me. **A**diutor meus et liberator meus es tu: dñe ne moreris.

Is dauid filiorū ionadab et prior captiuorū.

In te dñe speravi nō confundar ī eternū: in iusticia tua libera me et eripe me.

Inclina ad me aurem tuā: et salua me. **E**sto michi in deū p̄cedorē et in locū munitū: ut saluū me facias.

Quonia firmamentū meū: et refugium meū es tu.

De⁹ me⁹ eripe de me manu p̄ccoris: et de manu cōtra legē agētis et iniqui.

Quonia tu es paciētia mea do-

mine: dñe spes mea a iuuentute mea.

In te cōfirmat⁹ sum ex utero: de ventre mātis mee tu es protector meus.

In te cōtatio mea semp: tanq̄ p̄digiū fact⁹ sum mltis et tu adiutor fortis.

Repleat os meū laude ut cante gl̄iam tuā: tota die magnitudinem tuā.

Ne p̄icias me in tempore senectutis: cum deficiet virtus mea ne derelinquas me.

Quia dixerunt inimici mei michi: et q̄ custodiebāt aīam meā cōsiliū fecerūt in unū.

Dicentes deus dereliquit eum: p̄sequimini et cōprehēdite eū: quia non est qui eripiat.

Deus ne elōgeris a me: deus meus in auxiliū meum respice.

Confundant et deficiant detrahētes aīe mee: operiant cōfusione et pudore qui querūt mala michi.

Ego autē semper sperabo: et adiciā sup oēm laudē tuā.

Os meū annūciabit iusticiā tuam: tota die salutare tuū.

Quonia nō cognoui literaturā introibo in potentia domini: dñe memorabor iusticie tue solius.

Deus docuisti me a iuuentute mea et usq; nūc: p̄nūciabo mirabilia tua.

Et usq; ī senectā et senū: deus ne derelinquas me.

Donec annūciē brachiū tuū: generationi omī que uētura est.

Potentia tuā et iusticiā tuā deus usq; in altissima q̄

fecisti magnalia: deus q̄s sis
sit tibi: **Q**uantas ostendisti mi-
chi tribulationes multas: et ma-
las: et conuulsus uiuificasti me:
et de abissis fr̄e iterum reduxisti
me. **M**ultiplicasti magnificē-
tiā tuā: et cōuersus cōsolatus
es me. **N**am et ego cōfitebor tibi
in uasis psalmi ueritatē tuā
deus: psallā tibi in cythara san-
ctus isrl̄. **E**xultabūt labia mea
a cūm cātāuero tibi et aīa mea
quā redemisti. **S**ed et lingua
mea tota die meditabitur iusti-
ciā tuā: cum cōfusi et reueriti fue-
rūt qui querunt mala michi.

Deus iudiciū **In salomone**
tuū regi da: et iusticiā tuā
filio regis. **I**udicare pplm tu-
um i iusticiā: et pauperes tuos
in iudicio. **S**uscipiāt montes
patē pplō: et colles iusticiā. **I**u-
dicabit pauperes ppli et saluos
faciet filios pauperū: et humili-
abit calūniatorē. **E**t pmane-
bit cū sole et ante lunā: in gene-
rationē et generationē. **D**escē-
det sicut pluuia i uellus: et sicut
stillicidia stillātia sup fr̄a. **O**ri-
etur i dieb; ei⁹ iusticiā et abūdā-
tia pacis: donec auferat luna.
Et dñabit a mari usq; ad ma-
re: et a flumine usq; ad finis
orbis terrar. **A**urā illo p̄cēdēt
ethiopes: et inimici ei⁹ terrā lin-
gent. **R**eges thar̄is et insule

munera offerēt: reges arabū et
laba dona adducēt. **E**t adora-
būt eū om̄es reges: om̄es gētes
seruiēt ei. **Q**uia liberabit pau-
perē a potēte: et pauperē cui nō
erāt adiutor. **P**areet pauperi et
inopi: et aīas pauperū saluas
faciet. **E**t usuris et iniquitate re-
dimet aīas eorū: et honorabile
nomē eorū corā illo. **E**t uiuet
et dabit ei de auro arabie: et a-
dorabunt de ip̄o semp: tota die
benedicēt ei. **E**rit firmiter
in terra in summis montiū: sup-
erget sup libanū fluctus ei⁹:
et florebat de ciuitate sicut fenū
terre. **S**it nomē eius benedictū
in secula: ante solē pmanet no-
men eius. **E**t benedicent in ip̄o
om̄es trib; terre: om̄es gētes
magnificabūt eū. **B**enedictus
dñs deus isrl̄: q̄ facit mirabilia
solus. **E**t benedictū nomē ma-
iestatis eius in eternū: et replebi-
t maiestate ei⁹ oīs fr̄a: fiat fiat.

Defecerunt ymni dauid si-

Quā bonus ly iesse.

Quā bonus ly iesse.
isrl̄ de⁹: hīs q̄ recto sunt
corde. **M**ei autē pene moti sunt
pedes: pene effusi sunt gressus
mei. **Q**uia zelauī sup iniquos:
pacem p̄corū uidēs. **Q**uia nō ē
respect⁹ mortū eorū: et firmamē-
tum in plaga eorū. **I**n labore
hōim nō sunt: et cū hōimib; nō
flagellabunt. **I**deo reuinit

eos supbia: operati sunt iniquitate et impietate sua. **P**roderunt quasi re adipe iniquitas eorum: transierunt in affectu cordis. **C**ogitauerunt et locuti sunt nequitiam: iniquitate in excelsis locuti sunt. **P**osuerunt in celum os suum: et lingua eorum transiit in terra. **A**deo conuertere: tur populus meus hic: et dies plenius inuenient in eis. **E**t dixerunt quod scit deus: et si est scientia in excelsis. **E**cce ipsi peccatores et abundantes in seculo: obtinuerunt diuitias. **E**t dixi ego sine causa iustificavi cor meum: et laui in innocentibus manus meas. **E**t fui flagellatus tota die: et cogitatio mea in matutinis. **S**i dicebam narrabo sic: ecce nationem filiorum tuorum reprobaui. **E**xistimabant ut cognosceret: hoc labor est ante me. **D**onec intrem in sanctuarium dei: et intelligam in nouissimis eorum. **V**eritatem propter dolos posuisti eis: deiecasti eos dum allenuarent. **Q**uod facti sunt in desolationem: subito defecerunt: perierunt propter iniquitatem suam. **A**elut somnium surgentium: domus tua ymaginem ipsorum ad nichilum rediges. **Q**uia inflammatum est cor meum: et renes mei commutati sunt: et ad nichilum redacti sum et nesciui. **E**t inimentum factus sum apud te: et ego semper tecum. **A**emisti manum dexteram meam: et

in voluntate tua deduxisti me. et cum gloria suscepisti me. **Q**uid enim michi est in celo: et a te quod volui super terram. **D**efecit caro mea et cor meum: deus cordis mei et pars mea deus in eternum. **Q**uia ecce qui elongat se a te peribunt: perdidisti omnes qui fornicantur abs te. **M**ichi autem adherere deo bonum est: ponere in domino deo spem meam. **E**t annuncia omnes predicationes tuas: in portis filie syon. **Psalmus Asaph.** **Q**uod deus repulisti in finem: iratus est furor tuus super oues pascue tue. **M**emor esto congregationis tue: quam possidisti ab initio. **R**edemisti virgam hereditatis tue: mons syon in quo habitasti in eo. **L**euam manus tuas in superbias eorum in finem: quanta malignatus est inimicus in sancto. **E**t gloriantur sunt qui oderunt te: in medio sollemnitatis tue. **P**osuerunt signa sua signa et non cognouerunt: sicut in exitu super summum. **Q**uali in silua lignorum securibus ceciderunt ianuas eius in idipsum: in securi et ascia deiecerunt eam. **I**ntenderunt igni sanctuarium tuum in terra: polluerunt tabernaculum nominis tui. **D**ixerunt in corde suo: conuatio eorum simul: quiescere faciamus omnes dies festos dei a terra. **L**igna nostra non vidimus

iam nō est ppheta: et nos nō co-
gnoscer amplius. **U**squequo
de? iproperabit inimic? irascit
aduersarius nomē tuū in finem
Et qd auertis manū tuā et de-
terā tuā: de medio sinu tuo in
finē. **D**eus aut rex noster ante
secula: opatus est salutē in me-
dio terre. **T**u cōfirmasti i virtu-
te tua mare: cōtribulasti capita
draconū in aquis. **T**u cōfregi-
sti capita draconis: dedisti eum
escam pplis ethiopū. **T**u diru-
pisti fōtes et torrentes: tu siccasti
flumēs ethan. **T**uus ē dies et
tua ē nox: tu fabricat? es auro-
ram et solē. **T**u fecisti omnes
imnos frē: estatē et uer tu plas-
masti ea. **M**emor esto hui? ini-
mic? iproperauit dñs: et pplus
insipies incitauit nomen tuū.
Ne tradas bestiis aīam cōfite-
tem tibi: et aīas pauperū tuorū
ne obliuiscaris in finē. **R**espi-
ce in testamentū tuū: qā repleti
sunt q obsecrati sunt frē domi-
bus iniquitatum. **N**e auertatur
humilis fact? cōfusus: pauper
et inops laudabūt uornē tuū.
Exsurge de? iudica causā tuā:
memor esto improperiorū tuo-
rum eorū qui ab insipiente sunt
tota die. **N**e obliuiscaris uores
inimicorū tuorū: supbia eorū q
te oderūt ascendit semp. **In fi-**
nem intellectus David.

Confitebimur tibi deus cō-
fitebimur: et inuocabim?
nomen tuū. **N**arrabim? mira-
bila tua: cum accepero tempus
ego iusticias iudicabo. **L**ique-
facta ē terra et omēs q habitāt
in ea: ego confirmaui colūnas
ei?. **O**ixi iniquis nolite inique
agere: et delinquentib; nolite ex-
altare cornu. **N**olite extollere
i altū cornu vrm: nolite loqui
aduersum dñm iniquitatē. **Q**uia ne-
q; ab oriēte neq; ab occidēte ne-
q; a desertis montib;: qm de? iu-
de est. **H**unc humiliat et hunc
exaltat: qā calix i manu dñi vi-
ni meri plenus mixto. **E**t incli-
nauit ex hoc in hoc: uerūtāmē
fex eius nō est egīnāta: bibēt
ex eo omēs pccōres terre. **E**go
aut ānūciabo i seculū: cātabo
dñs iacob. **E**t oīa cornua pccō-
rum confringā: et exaltabūt
cornua iusti. **In finem ne cor-**
umpas psalmus canticū
Notus in iudca acaph.
De? in isrl magnū nomē
eius. **E**t factus est in pace loc?
eius: et habitatio eius in syon.
Ibi cōfregit potētias arcū:
scutū gladiū et bellū. **I**llumi-
nans tu mirabilē a montib;
eternis: turbati sunt omēs insi-
pientes corde. **D**ormierūt som-
nū suū: et nichil inuenerūt viri
diuiciarū in manib; suis. **A**b

in reparatione tua deus iacob: dormitauerunt qui ascenderunt equos.

Qui terribilis es et quis resistet tibi: ex tunc ira tua. **D**e celo auditu fecisti iudicium: terra tremuit et quieuit. **Q**uoniam exurgeret in iudicium deus: ut saluos faceret omnes mansuetos terre. **Q**uoniam cogitatio hominis confitebitur tibi: et reliquie cogitationis diem festum agere tibi.

Quiete et reddite domino deo vestro:

omnes qui in circuitu eius aufertis munera.

Terribili et ei qui aufert spiritum principum: terribili apud

omnes reges terre. **In fine i cantibus;**

Voce mea ad dominum clamaui: voce mea ad deum et intendit michi.

In die tribulationis mee deum exquisivi manibus meis

nocte contra eum: et non sum deceptus.

Renuit consolari anima mea: memor fui dei et delectatus sum:

et exercitatus sum et defecit spiritus meus.

Anticipauerunt vigilias oculi mei: turbatus sum et non

sum locutus. **C**ogitavi dies antiquos: et annos eternos in mente habui.

Et meditatus sum nocte cum corde meo: et exercitabar

et scopebam spiritum meum. **Q**uod

in eternum preciet deus: aut non

apponet ut complacitior sit adhuc.

Aut in fine misericordiam suam

abscidet: a generatione in generationem.

Et obliviscetur misericordiae deus: aut continebit in ira sua mi-

sericordias suas. **E**t dixi nunc

cepi: hec mutatio degetere excelesi.

Memor fui operum domini: quia

memor ero ab initio mirabilium tuorum.

Et meditabor in omnibus operibus tuis: et in ad-

ventionibus tuis exercebor.

Deus in sancto via tua: quis deus

magnus sicut deus noster: tu es

deus qui facis mirabilia.

Nota fecisti in populis virtutem tuam: rede-

disti in brachio tuo populum tuum:

filios iacob et ioseph.

Viderunt te aque deus viderunt et aque et ti-

muerunt: et turbate sunt abissi.

Multitudo sonitus aquarum: vo-

cem dederunt nubes.

Et cum sagitte tue transeunt: vox tonitru-

tui in rota.

Illuxerunt chorusca-

tiones tue orbi terre: commota est

et contremuit terra.

In mari via tua et semite tue in aquis multis

et vestigia tua non cognoscuntur.

Reduxisti sicut oves populum tuum:

in manu moysi et aaron. **In finem**

Atendite popule meus legem

meam: inclinate aurem ve-

stra in verba oris mei.

Aperiam in parabolis os meum: loquar

propositiones ab initio.

Quanta audiui et cognovi ea:

et patres nostri narrauerunt nobis.

Non sunt occultata a filiis eorum:

in generatione altera.

Narra-

tes laudes domini et virtutes eius:

et mirabilia eius que fecit. **E**t

cantui almus ps alaph

psalms

suscitauit testimoniū in iacob:
et legē posuit in isrl. **Q**uanta
mandauit p̄rib; n̄ris nota face-
re ea filiis suis: ut cognoscat
generatio altera. **F**ilij q̄ nascē-
tur et resurgēt: et narrabūt fili-
is suis. **E**t ponāt in deo spem
suā: et nō obliuiscant̄ op̄m dei:
et mādāta eius requirāt. **N**e fi-
ant sicut p̄res eorū: generatio
praua et reasperās. **G**enerati-
o que nō direxit cor suū: et non
est creditus cum deo spirit⁹ ei⁹.
Filij effrem intendētes et mittē-
tes arcū: cōūsi sunt in die belli.
Non custodierunt testamentū
dei: et in lege eius noluerūt am-
bulare. **E**t oblitī sunt benefac-
torū eius: et mirabiliū eius que
ostendit eis. **O**ram p̄rib; eorū
fecit mirabilia in terra egipti: in
campo chaneos. **I**nterripit
mare et p̄duxit eos: et statuit a-
guas quasi in utre. **E**t dedux-
it eos in nube diei: et tota nocte
in illuminācone ignis. **I**nter-
rupit petrā in heremo: et adaq̄-
uit eos velut in abisso multa.
Et eduxit aquā de petra: et de-
duxit tāq̄ flumina aquas. **E**t
apposuerunt adhuc peccare ei:
in irā excitauerunt excelsum in
iniquo. **E**t temptauerūt de-
um in cordib; suis: ut peterent
escas aīab; suis. **E**t male locu-
ti sūt de deo: dixerūt nūquid po-

terit de⁹ parare mēsam in deser-
to: **Q**uoniā percussit petram et
fluxerūt aque: et torrētes inun-
dauerūt. **N**unquid et panem
poterit dare: aut parare mēlā
p̄plo suo: **I**deo audiuit dñs et
distulit: et ignis accensus est in
iacob: et ira ascendit in israhel.
Quia nō crediderūt in deo: nec
sperauerūt in saluari ei⁹. **E**t
mādauit nubib; desup: et ianu-
as celi apuit. **E**t pluit illis mā-
na ad māducandū: et panem
celi dedit eis. **P**anē angelorū
māducauit homo: cibaria mi-
sit eis in abundantiā. **T**ranslu-
lit austrum de celo: et induxit in
virtute sua affricum. **E**t pluit
super eos sicut puluerē carnes:
et sicut arenā maris volatilia
pēnata. **E**t ceciderūt in medio
castrorū eorū: circa tabernacula
eorū. **E**t māducauerūt et satu-
rati sunt nimis: et desiderium eo-
rum attulit eis: non sunt feau-
dati a desiderio suo. **A**dhuc esce
eorū erant in ore ip̄orū: et ira dei
ascendit super eos. **E**t occidit
pingues eorū: et electos israhel
impediuit: in om̄ib; hys pecca-
uerūt adhuc et nō crediderūt in
mirabilib; eius. **E**t defecerunt
in vanitate dies eorū: et anni eo-
rum cū festinācone. **A**um occi-
deret eos querebāt eū: et reuerte-
bant̄ et diluculo veniebant ad

eum. **E**t memorati sunt qui-
a deus adiutor est eorum: et deus ex-
cellens redemptor eorum est. **E**t di-
legerunt eum in ore suo: et lingua
sua meriti sunt ei. **N**on autem eo-
rum non erat rectum cum eo: nec
fideles habiti sunt in testamento
eius. **I**psa autem est misericors et
propicia: fiet peccatis eorum: et non di-
spendet eos. **E**t abundavit ut a-
verteret iram suam: et non accendit
omnem iram suam. **E**t recordatur est
quia caro sunt: spiritus vaders et
non rediens. **Q**uoties exacerba-
verunt eum in deserto: in iram
excitaverunt eum in iniquo loco. **E**t
conversati sunt et temptaverunt de-
um: et sanctum israel exacerba-verunt.
Non sunt recordati manus eius:
die qua redemit eos de manu
tribulationis. **S**icut posuit in egip-
to signa sua: et prodigia sua in ca-
mpo thaneos. **E**t convertit in san-
guinem flumina eorum: et ymbres
eorum ne biberent. **M**isit in eos ty-
phonem et comedit eos: et ranam
et dispersit eos. **E**t dedit eru-
gini fructus eorum: et labores eorum
locuste. **E**t occidit in gradine
vineas eorum: et moros eorum in
pruina. **E**t tradidit grandini
iumenta eorum: et possessionem eorum
igni. **M**isit in eos iram indigna-
tionis sue: indignationem et iram
et tribulationem: immissiones per
angelos malos. **V**iam fecit se-

mitate ire sue: non pepercit a mor-
te animas eorum: et iumenta eorum in
morte conclusit. **E**t percussit omne
primogenitum in terra egipci: pri-
mitias omnis laboris eorum in ta-
bernaculis cham. **E**t abstulit
sicut oves populum suum: et perduxit
eos tanquam gregem in deserto. **E**t
deduxit eos in spe et non time-
runt: et inimicos eorum operuit ma-
re. **E**t induxit eos in montem san-
ctificationis sue: montem quem
acquisivit de terra ei. **E**t elecit
a facie eorum gentes: et sorte divi-
sit eis terram in funiculo distribu-
tionis. **E**t habitare fecit in ta-
bernaculis eorum: tribus israel. **E**t
temptaverunt et exacerba-verunt
deum excelsum: et testimonia eius
non custodierunt. **E**t auerterunt
se et non servaverunt pactum: quem
admodum pater eorum conversi sunt in
arcum pravam. **I**n iram excita-
verunt eum in collibus suis: et in sculp-
tilibus suis ad emulationem eum per-
vocaverunt. **A**udivit deus et spre-
nit: et ad nichilum redegit valde
israel. **E**t repulit tabernaculum sy-
lo: tabernaculum suum ubi habita-
vit in hominibus. **E**t tradidit in
captivitatem virtutem eorum: et pul-
critudinem eorum in manus inimici.
Et conclusit in gladio populum su-
um: et hereditatem suam spreuit.
Iuvenes eorum comedit ignis:
et virgines eorum non sunt lamen-

tate. **S**acerdotes eorum in gladio
ceciderunt et vidue eorum non plora-
bant. **E**t excitatus est tanquam dor-
miens dominus: tanquam potens crapu-
latus a vino. **E**t percussit inimi-
cos suos in posteriora: opprobri-
um sempiternum dedit illis. **E**t
repulit tabernaculum ioseph: et
tribum effrem non elegit. **S**ed ele-
git tribum iuda: morem syon quem
dilexit. **E**t edificavit sicut uni-
corum sacrificium suum: in terra quam
fundavit in secula. **E**t elegit da-
vid servum suum: et sustulit eum de
gregibus ovium: de post fetantes ac-
cepit eum. **P**ascere iacob servum su-
um: et israel hereditatem suam.
Et pavit eos in innocentia cor-
dis sui: et in intellectibus manuum su-
arum deduxit eos. **Intellēs Asaph.**

Deus venerunt gentes in he-
reditatem tuam: polluerunt tem-
plum sanctum tuum: posuerunt iheru-
salem in pomorum custodia. **P**o-
suerunt mortificinia servorum tuorum
et eas volatilibus celi: carnes san-
ctorum tuorum bestiis terre. **A**ffude-
runt sanguinem impii tanquam a-
quam in circuitu iherusalem: et non erat
qui sepeliret. **F**acti sumus op-
probrium vicinis nostris: sub san-
natio et illusio hijs qui in circuitu
nostro sunt. **U**squequo domine iras-
ceris in finem: accende velud ignis
zelus tuus. **A**ffunde iram tuam in
gentes que te non noverunt: et in

regna que nomen tuum non noverunt.
Quia comederunt iacob:
et locum eius desolaverunt. **N**e me-
moreris iniquitatum nostrarum anti-
quarum: cito anticipet nos miseri-
cordie tue: quia pauperes facti
sumus nimis. **A**djuva nos deus
salutaris noster: et propter glori-
am nominis tui domine libera nos.
Et propitius esto precibus nostris. propter
nomen tuum: ne forte dicant in gen-
tibus: ubi est deus eorum. **E**t inno-
tescat in nationibus coram oculis
nostris: ultio sanguinis servorum
suum qui effusus est. **I**ntrocat
in conspectu tuo: gemitus copedi-
torum. **S**ecundum magnitudinem
brachij tui: posside filios morti-
ficatores. **E**t redde vicinis nostris
septuplum in sinu eorum: impropie-
rium impii quod reprobrauerunt ti-
bi domine. **N**os autem populus tuus et
ovis pascue tue: confitebimur ti-
bi in seculum. **E**n generatione et
generatione: annuntiabimus lau-
dem tuam. **Psalmus Asaph.**

Qui regis israel intende: qui
deducis velut ovem ioseph.
Qui sedes super cherubim mani-
festare: coram ephraim benia-
min et manasse. **E**xalta poten-
tiam tuam et veni: ut salvos facias
nos. **D**eus converte nos: et ostende
faciem tuam et salvi erimus. **D**e-

mine de⁹ virtutū: quousq; Isra-
 sceris sup orationē serui tui: **Q**ui
 habis nos pane lacrimarū: et
 potū dabis nobis in lacrimis
 in mensura. **P**osuit nos ī cō-
 traditionem vicinis nris: et in
 inimici nri subannauerūt nos.
Deus virtutū conuertere nos: et
 ostende faciē tuā et salui erimus.
Vineā de egipto trāstulisti: ele-
 xisti gentes et plātaſti eā. **O**ue
 itineris fuisti in conspectu eius:
 et plantasti radices ei⁹ et impleuit
 frā. **O**peruit mōtes umbra ei⁹
 et arbuta ei⁹ cedros dei. **E**xten-
 dit palmites suas usq; ad ma-
 re: et usq; ad flumē ppagines ei-
 us. **E**t qd destruxisti materiā ei-
 us: et vindemiāt eā oēs q pēgre-
 diūt viā. **E**xterminauit eā aper
 de silua: et singularis fer⁹ depas-
 tus est eam. **D**eus virtutū con-
 uertere: respice de celo et vide et vi-
 sita vineā istā. **E**t pſice eā quā
 plātauit dextera tua: et sup filiū
 quē confirmasti tibi. **I**ncensa
 igni et suffossa: ab increpatione
 vultus tui pibūt. **F**iat manus
 tua sup virū dextre tue: et super
 filiū hoīs quē confirmasti tibi.
Et nō discedim⁹ a te: viuifica-
 bis nos et nomē inuocabimus.
Domine deus virtutū cōuertere
 nos: et ostende faciē tuā et salui
 erimus. **In finem prophys qui**
comutabūt ps allinog i testidm

Exultate deo adiutori
 nro: iubilate deo ia-
 cob. **S**umite psal-
 mū et date tūpanū:
 psalteriū iocūdū cum cythara.
Bucinate in neomenia tuba:
 in insigni die sollemnitatis vre.
Quia pceptū in isrl est: et iudici-
 um deo iacob. **T**estimoniū in
 ioseph posuit illud: cum egiret
 de terra egipti linguā quā non
 nouerat audiuit. **O**uertit ab
 onerib; dorsum eius: man⁹ ei⁹
 in cophino seruierunt. **E**n tri-
 bulatione inuocasti me et libe-
 rauit te: exaudiui te ī abscondito
 tempestatis: probaui te apud
 aqm contradictionis. **A**udi pſs
 meus et cōtestabor te: isrl si au-
 dieris me nō erit in te de⁹ recēs:
 neq; adorabis deū alienū. **E**go
 eū sum dñs de⁹ tuis q eduxi te
 de terra egipti: dilata os tuū et
 implebo illud. **E**t nō audiuit
 pſus meus vocem meā: et isrl
 non intendit michi. **E**t dimisi
 eos scdm desideria cordis eorū:
 ibūt ī adinuetionib; suis. **S**i
 pſus meus audisset me: isrl si
 in vijs meis ambulasset. **P**ro
 nichilo forsitan inimicos eorū
 humiliassem: et sup tribulātes
 eos misissem manū meā. **I**ni-
 mici dñi mētiti sunt ei: et erit tē-
 pus eorū in secula. **E**t cibauit
 illos ex adipe frumenti: et de pe-

tra melle saturavit eos. **In finem**

Deus stetit in synagoga de-
orū: in medio autē deos di-
iudicat. **U**squequo iudicatis i-
iqtatē: et facies p̄corū sumitis.
Iudicate egeno et pupillo: hu-
milē et pauperē iustificate. **C**ri-
p̄te pauperē: et egenū de manu
p̄coris liberate. **N**escierūt ne-
q; itellexerūt in tenebrisambu-
lāt: movebūtur om̄ia fūdamē-
ta t̄re. **E**go dixi dñi estis: et filij
excessi oēs. **N**os autē sicut ho-
mines moriemini: et sicut un⁹
de p̄ncipib; caderis. **S**urge de⁹
iudica terrā: quā tu hereditabis
in om̄ib; gentib;. **Psalmus**

Deus q̄s similis erit **asaph**
tibi: ne taceas neq; cōpel-
caris deus. **Q**uoniam ecce inimi-
ci tui sanauerūt: et qui oderunt
te ceciderūt caput. **S**up p̄p̄m
tuū malignauerūt consiliū: co-
gitaauerūt adūsus sanctos tuos.
Dixerūt venite et disperdamus
eos de gēte: et non memoret nō-
men isrl̄ ultra. **Q**uoniam cogita-
uerūt unanimi: siml̄ adūsus
te testamētū deposuerunt taber-
nacula ydumeorū et ismahelite.
Moab et aggareni gebal et a-
mon et amalech: alienigine cū
habitātib; tyrum. **E**t cū assur
venit cum illis: facti sunt in ad-
iutorium filiis loth. **H**ac illis
sicut madian et sylare: sicut ia-

bin in torrente cylon. **D**isperie-
runt in endor: facti sunt ut ster-
tus t̄re. **P**one p̄ncipes eorū si-
cut oreb et zeb: et zebec et salma-
na. **O**mines p̄ncipes eorū: qui
dixerūt hereditate possideamus
sanctuariū dñi. **D**eus meus po-
ne illos ut rotā: et sicut stipulā
ante faciē ventī. **S**icut ignis q̄
cōburit siluā: et sicut flāma cō-
burens mōtes. **I**ta p̄sequeris
illos in tempestate tua: et in ira
tua turbabis eos. **I**mp̄le faci-
es eorū ignominia: et querēt no-
men tuū dñe. **A**rubescāt et cō-
turbent in seculū seculi: et cōfū-
dant et pereāt. **E**t cognoscāt
q̄a nomē tibi dñs: tu solus al-
tissim⁹ sup omnē terrā. **C**

Canticum psalmi asaph.

Quam dilecta tabernacula
tua dñe virtutū: concupi-
scit et defecit aīa mea in atrio do-
mini. **C**or meū et caro mea:
exultauerūt in dñū vniū. **E**t cū
passer inuenit sibi domū: et tur-
tur nidū sibi ubi ponat pullos
suos. **A**ltaria tua dñe virtutū:
rex meus et deus meus. **B**eatī
qui habitāt in domo tua dñe:
in secula seculorū laudabūt te.
Beat⁹ vir cui⁹ est auxiliū ab-
ste: ascensiones in corde suo dis-
posuit ī valle lacrimarū: ī loco
quē posuit. **E**t cū benedictio-
nē dabit legislator: ibūt de vir-

tute in virtute: videbit deus deo-
rum in syon. **O**mnine deus vir-
tutū exaudi orationē meā: auri-
bus p̄cipe deus iacob. **P**rotec-
tor noster aspice deus: et respice
in faciē crīstī tui. **Q**uia melior
est dies una in atrijs tuis: sup
milia. **A**legi abiectus esse ī do-
mo dei mei: magis quā habita-
re in tabernaculis p̄corū. **Q**uia
mīserīcordiam et veritatē diligit deus:
gratiā et gloriā dabit dominus. **N**on p̄uabit bonis eos q̄ am-
bulāt in innocētia: dñe virtutū
beatus homo qui sperat in te. **B**enedixisti **In fine p̄torū: mīlarū**
dñe frā tuā: auertisti cap-
tiuitatē iacob. **R**emīstisti inīq̄-
tatē plebis tue: operuisti omnia
p̄ccā eorū. **M**itigasti omnē irā
tuā: auertisti ab ira indignatō-
nis tue. **C**ōuerte nos deus salu-
taris noster: et auerte irā tuam
a nobis. **N**unquid in eternū ira-
sceris nobis: aut extendes iram
tuā a generatione in generatō-
nem. **D**eus tu cōuersus viuifi-
cabis nos: et plebs tua letabit
in te. **O**stende nobis dñe mīse-
ricordiā tuā: et salutare tuū da
nobis. **A**udiā quid loquat in
me dñs deus: quā loquet pacē
in plebē suā. **E**t sup sanctos
suos: et ī eos qui cōuertant ad
cor. **V**eruntamē p̄pe timentes
eum salutare ip̄ius: ut inhabi-

ter gloria ī terra n̄ra. **M**isericor-
dia et veritas obuiauerūt sibi:
iusticia et pax osculate sūt. **V**e-
ritas de terra orta est: et iusticia
de celo p̄spexit. **E**t dñs da-
bit benignitatē: et terra n̄ra da-
bit fructū suū. **I**usticia autē eū
ambulabit: et ponet ī via gres-
sus suos. **In fine filijs chore.**
Indina dñe aurē tuā et exaudi
me: quā inops et pauper sum
ego. **C**ustodi aīam meā quo-
niā sanctus sum: saluū fac ser-
uū tuū deus meus sperāte in te
Miserere mei dñe quā ad te cla-
maui tota die: letifica aīam ser-
uī tui quā ad te dñe aīam meā
leuaui. **Q**uoniam tu dñe suavis
et mitis: et mīte mīserīcordie omīb;
inuocantib; te. **A**urib; p̄cipe do-
mine orationē meā: et intende
voci deprecationis mee. **I**n die
tribulationis mee clamaui ad
te: quā exaudisti me. **N**on est si-
milis tui in dñs dñe: et non est
scdm opa tua. **O**mnēs gentes
qualcūq; fecisti veniēt et adora-
būt corā te dñe: et glorificabūt
nomē tuū. **Q**uoniam magnus es
tu et facies mirabilia: tu es deus
solus. **R**educ me dñe in via tua:
et ingrediar in veritate tua: lete-
tur cor meū ut timeat nomen
tuū. **C**onfitebor tibi dñe deus
meus in toto corde meo: et glo-
rificarō nomen tuū in eternū.

Quia misericordia tua magna est super me: et cruciasti animam meam ex inferno inferiori. **D**eus iniqui insurrexerunt super me: et synagoga potentium quesierunt animam meam: et non proposuerunt te in conspectu suo.

Et tu domine deus misericors: patiens et multe misericordie et verax. **R**espice in me et misereere mei: da imperium tuum puero tuo: et saluum fac filium ancille tue.

Hac mecum signum in bonum ut videant qui oderunt me et confundantur: quoniam tu domine adiuvisti me et consolatus es me. **Oratio dauid**

Fundamenta eius in montibus sanctis: diligit dominus portas syon super omnia tabernacula iacob. **G**loriosa dicta sunt de te: ciuitas dei. **M**emor ero rabi et babilonis: scientium me.

Ecce alienigenae et tyrii et populi ethiopum: hi fuerunt illic. **Q**uod syon dicet homo: et homo natus est in ea: et ipse fundauit eam altissimum. **D**ominus narrabit in scripturis populi et principum: horum qui fuerunt in ea. **S**icut letantium omnium: habitatio in te.

Canticum psalmi filius chore in fine per meledich ad respondendum intellis

Domine deus **hemana ezraite**. salutis mee: in die clamaui et nocte coram te. **I**ntret in conspectu tuo oratio mea: inclina aurem tuam ad precem meam. **Q**uia re-

pleta est malis anima mea: et vita mea inferno appropinquauit. **E**stimatus sum cum descendentibus in lacum: factus sum sicut homo sine adiutorio inter mortuos libere. **S**icut vulnerati dormientes in sepulchris quorum non es memor amplius: et ipsi de manu tua repulsi sunt. **P**osuerunt me in lacum inferiori: in tenebrosis et in umbra mortis. **S**uper me confirmatus est furor tuus: et omnes fluctus tuos induxisti super me. **L**onge fecisti notos meos a me: posuerunt me abominacionem sibi. **T**raditus sum et non egrediebar: oculi mei longauerunt per inopiam. **C**lamavi ad te domine: tota die repandi ad te manus meas. **Q**uod mortui facies mirabilia: aut medici suscitabunt et confitebuntur tibi. **Q**uod narrabit aliquis in sepulchro misericordiam tuam et veritatem tuam in perditionem. **Q**uod cognoscent in tenebris mirabilia tua: et iusticia tua in terra obliuionis. **E**t ego ad te domine clamaui: et mane oratio mea perueniet te. **U**t quod domine repellis orationem meam: auris faciem tuam a me. **P**auper sum ego et in laboribus: a iuuentute mea: exaltatus autem humilitus sum et turbatus. **I**n me transierunt ire tue: et terrores tui conturbauerunt me. **C**ircumde-

rūt me sicut aqua tota die: cir-
cū dederūt me siml. **E**lōgasti a
me amicu et proximu: et notos
meos a miseria. **Intellēs et hanc exaite.**

Misericordias dñi: ī eternū
cātābo. **I**n generatōne
et generatōne: annūciābo veri-
tatem tuā in ore meo. **Q**uoni-
am dixisti ī eternū: misericōdia edi-
ficabitur in celis: pparabit ver-
tas tua ī eis. **D**ilposui testamē-
tum electis meis: iuravi dauid
seruo meo usq; ī eternū ppara-
bo semen tuū. **E**t edificabo ī
generatōne et generatōne: se-
dē tuā. **C**onfitebunt celi mira-
bilia tua dñe: et eternū veritatē tuā
ī ecclesia sanctor. **Q**uoniā q̄s
in nubib; equabit dñs: similis
erit deo in filiis dei. **D**eus q̄ glo-
rificat in cōsilio sanctor: mag-
nus et terribilis sup omēs qui
in circuitu eius sunt. **D**omine
de⁹ virtutū q̄s filis tibi: potens
es dñe: et veritas tua ī circuitu
tuo. **T**u dñaris potestati ma-
ris: motū aut fluctuū ei⁹ tu mi-
tigas. **T**u humiliasti sicut vul-
neratū superbu: ī brachio vir-
tutis tue dispisti inimicos tu-
os. **Q**ui sunt celi et tua est tēa:
orbē terre et plenitudinē eius tu
fūdasti: aquilonē et mare tu cre-
asti. **T**habor et hermon ī no-
mīe tuo exultabūt: tuū brachi-
um cum potētia. **H**irnet ma-

nus tua et exaltetur dextera tua
iusticia et iudiciū pparatio sedis
tue. **M**isericordia et veritas p̄ce-
dunt faciē tuā beatus pplus qui
scit iubilaconē. **D**omine ī lu-
mine vultus tuī ambulabūt: et
ī noīe tuo exultabūt tota die:
et ī iusticia tua exaltabuntur.
Quoniā glia virtutis eorū tu
es: et ī beneplacito tuo exalta-
bitur cornu nrm. **Q**uia dñi est
assumptio nra: et sancti isrl regis
nri. **T**unc locut⁹ es ī visione
sanctis tuis: et dixisti posui ad-
iutoriū ī potēte: et exaltaui ele-
ctum de plebe mea. **I**nveni da-
uid seruū meū: oleo sancto me-
o unxi eū. **M**an⁹ etī mea auxi-
liabit ei: et brachiū meū confir-
mabit eū. **N**ichil pficiet inimi-
cus ī eo: et filius iniquitatis nō
apponet nocere ei. **E**t concidā
a faciē ipi⁹ inimicos ei⁹: et odie-
tes eos ī fugā cōuertā. **E**t ve-
ritas mea et misericōdia mea cum
ipō: et ī noīe meo exaltabitur
cornu eius. **E**t ponā ī mari
manū eius: et ī fluminib; dex-
terā eius. **E**t p̄se invocabit me
pater meus es tu: deus meus et
susceptor salutis mee. **E**t ego
p̄mogenitū ponā illū: excellū
p̄ regib; terre. **I**n eternū ser-
uabo illi misericōdiā meā: et testa-
mentū meū fidele ipi. **E**t ponā
ī seculū seculi semē ei⁹: et thro-

num eius sicut dies celi. **S**i au-
tem dereliquerit filij eius legem
meā: et in iudicijs meis nō am-
bulauerint. **S**i iusticias meas
pphanauerint: et mādata mea
nō custodierint. **V**isita bo in vir-
ga iniquitates eorū: et in verbera-
bus peccā eorū. **M**isericordiā autē
meā non dispngam ab eo: neq;
nocebo ī veritate mea. **N**eq; p-
phanabo testamentū meū: et q̄
pcedūt de labijs meis nō faci-
am irrita. **S**emel iuravi ī sanc-
to meo si dauid mentiar: semē
ei⁹ in eternū manebit. **E**t thro-
nus ei⁹ sicut sol in cōspectu me-
o: et sicut luna pfecta in eternū:
et testis in celo fidelis. **Q**u vero
repulisti et desprexisti: distulisti
cristū tuū. **A**uertisti testamētū
seruū tuū: pphanasti ī terra sanc-
tuariū eius. **D**estruxisti omnes
sepes eius: posuisti firmamētū
eius formidinem. **D**iripuerūt
eum omnes trāseūtes viā: fact⁹
est opprobriū vicinis suis. **E**x-
altasti dexterā deprimentiū eum:
letificasti omnes inimicos eius.
Auertisti adiutoriū gladij ei⁹
et nō es auxiliatus ei in bello.
Destruxisti eum ab emūdatio-
ne: et sedē eius in terra collidisti.
Minorasti dies tēporis eius: p-
fudisti eum cōfusione. **A**sque-
quo dñe auertis in finē: egarde-
scit sicut ignis ira tua. **M**emo-

rare q̄ mea substantia nūq̄d cū
vane cōstituiisti omnes filios ho-
minū. **Q**uis est homo q̄ uiuet
et non videbit mortē: eruct ani-
mam suā de manu inferi. **A**bi-
sunt misericōdie tue antiquae dñe:
sicut iurasti dauid ī veritate tu-
a. **M**emor esto dñe opprobij ser-
uorū tuorū: qđ cōtinuū in sinu
meo multarū gentiū. **Q**uod re-
probrauerunt inimici tui dñe:
qđ reprobrauerūt cōmutatio-
nem cristī tui. **B**enedictus dñs
in eternū: fiat fiat. **D**omoyli

Domine refugium hoīs mī.
fact⁹ es nobis: a genera-
tione in generationē. **P**riusq;
montes fierēt aut formaret ter-
ra et orbis: a seculo et in seculū
tu es deus. **N**e auertas hoīem
in humilitatē: et dixisti cōuer-
tēmini filij hoīm. **Q**uoniā mille
anni ante oculos tuos: tanq;
dies hesternā que preterit. **E**t
custodia in nocte: que p nichī-
lo habent corū anni erūt. **M**a-
ne sicut herba transeat: mane
floreat et transeat: vespere deci-
dat induret et areseat. **Q**uia de-
ficiū in ira tua: et ī furore tuo
turbati sum⁹. **P**osuisti iniqui-
tates n̄as in cōspectu tuo: secu-
lum n̄m in illuminatōne vul-
tus tui. **Q**uoniā omnes dies
n̄i defecerūt: et in ira tua defici-
m⁹. **A**nni n̄i sicut aranea me-

ditabunt: dies annorum nostrorum in
 ipsis septuaginta anni. **S**i autem
 in potentatibus octoginta anni: et
 amplius eorum labor et dolor.
Quoniam supervenit mansuetudo:
 et corripiemur. **Q**uis novit po-
 tentiam ire tue: et pre timore tuo
 iram tuam dinumerare. **R**egretamini
 tuam sic notam fac: et eruditos cor-
 de in sapientia. **C**onvertere domine
 usquequo: et deprecabilis esto su-
 per servos tuos. **R**epleti sumus
 mane misericordia tua: et exultavi-
 mus et delectati sumus in omnibus
 diebus nostris. **L**etati sumus pro di-
 ebus quibus nos humiliasti: an-
 nis quibus vidimus mala. **R**espi-
 ce in servos tuos et in opera tua:
 et dirige filios rogis. **E**t sit splen-
 dor domini dei nostri super nos: et opera
 manuum nostrarum dirige super nos:
 et opus manuum nostrarum dirige.

Lauds cantici ipsi David: ~

Qui habitat in adiutorio al-
 tissimi: in predicatione dei ce-
 li commorabitur. **V**idet dominus su-
 scepior meus es tu et refugium me-
 um deus meus: sperabo in eu.

Quoniam ipse liberabit me de la-
 queo venantium: et a verbo aspe-
 ro. **S**capulis suis obumbra-
 bit tibi: et sub pennis eius spera-
 bis. **S**icut circumdabit te veri-
 tas eius: non timebis a timore
 nocturno. **A** sagitta volante
 in die: a negotio pambulante

in tenebris: ab incursum et demo-
 nio meridiano. **C**adent a late-
 re tuo mille: et decem milia a de-
 xtris tuis: ad te autem non appropi-
 quabit. **V**eritatem oculis tuis
 considerabis: et retributionem pec-
 catorum videbis. **Q**uoniam tu es
 domine spes mea altissimum posui
 tui refugium tuum. **N**on accedet ad
 te malum: et flagellum non appro-
 pinquabit tabernaculo tuo. **Q**uo-
 niam angelis suis mandavit de
 te: ut custodiant te in omnibus viis
 tuis. **I**n manibus portabunt te:
 ne forte offendas ad lapidem pe-
 dem tuum. **S**uper aspidem et basilis-
 cum ambulabis: et concutabis
 leonem et draconem. **Q**uoniam in
 me speravit liberato eum: pro-
 tegam eum quoniam cognovit nomen
 meum. **C**lamavit ad me et ego
 exaudiam eum: cum ipso sum in
 tribulatione: eripiam eum et glori-
 ficabo eum. **L**ongitudine dierum
 replebo eum: et ostendam illi saluta-
 re meum. **Psalmus cantici in die**

Bonum est confiteri **Sabbati**,
 domino: et psallere nomen tuum
 altissime. **A**d annuncian-
 dum misericordiam tuam: et veritatem tu-
 am per noctem. **I**n decacordo
 psalterio: cum canticis in cythara.
Quia delectasti me domine in factu-
 ra tua: et in operibus manuum tua-
 rum exultabo. **Q**uam magnifica-
 ta sunt opera tua domine: nimis pro-

funde facte sunt cogitationes
tue. **U**ir insapiens nō cognos-
cet et stult⁹ nō intelligit h. **C**ū
egressi fuerit p̄cores sicut femū:
et apparuerūt om̄es q̄ opantur
iniquitatē. **E**t int̄erāt ī seculū se-
culi: tu aut̄ altissim⁹ in eternum
dñe. **Q**uoniam ecce inimici tui do-
mine qm̄ ecce inimici tui p̄būt:
et disp̄gent om̄es q̄ opant in i-
niquitatē. **E**t exaltabit sicut uni-
cornis cornu meū: et senect⁹ me-
a in misericordia uberi. **E**t despect⁹
oculus meus inimicos meos:
et insurgētib; in me malignanti-
bus audiet auris mea. **I**ust⁹
ut palma florebit: sicut cedrus
libani multiplicabit. **P**lantati
in domo dñi: in atrijs dom⁹ dei
n̄ri florebit. **A**dhuc multipli-
cabunt in senecta uberi: et bene-
paciētes erūt et āmuniēt. **Q**uo-
niā rect⁹ dñs deus noster: et nō
est iniquitas in eo. **Laus canticū dñi**

i die an̄ sabb̄m qm̄ fundata ē

Dominus regna terra:
uit decorē induit⁹ ē: indu-
it⁹ ē dñs fortitudinē et p̄cinxit se.
Et firmavit orbem terre: q̄
nō cōmouebit. **P**arata sedes
tua ex tunc: a seculo tu es. **E**le-
uauerunt flumina domine: ele-
uauerunt flumina vocē suam.
Eleuauerunt flumina fluctus
suos: a vocib; aquarū multarū.
Mirabiles elatōnes maris: mi-

rabilis in altis dñs. **T**estimo-
nia tua credibilia facta sunt mi-
nis: domū tuā docet sanctitudo
domine in longitudine dierū.

Psalm⁹ dauid quarta sabbati.

Deus ultionū dñs: deus ul-
tionū libere egit. **E**xalta-
re q̄ iudicas terrā: redde retribu-
tionē sup̄bis. **U**squequo p̄co-
res dñe: usquequo peccatores
gloriabūt. **E**ffabunt et loquē-
tur iniquitatē: loquent om̄es
qui opant in iusticiā. **P**opulū
tuū dñe humiliauerūt: et here-
ditatē tuā uexauerūt. **A**duer-
sarij adueniētes interfecerūt: et pupillo-
s occiderūt. **E**t dixerūt nō videbit
dñs: nec intelliget deus iacob.
Intelligite insipientes in p̄p̄lo:
et stulti aliquando sapite. **Q**ui
plātauit aurē nō audiet: aut q̄
finxit oculū nō cōsiderat. **Q**ui
corripit gentes nō arguet: qui
docet hominem sciētia. **D**ominus
scit cogitationes hominū: qm̄ va-
ne sunt. **B**eatus homo quem
tu erudieris dñe: et de lege tua
docueris eū. **E**t mitiges ei a di-
ebus malis: donec fodiat p̄co-
ri fovea. **Q**uia nō repellet dñs
plebē suā: et hereditatē suā nō
derelinquet. **Q**uo ad usq; iusti-
cia cōuertat in iudiciū: et q̄ iux-
ta illā: om̄es q̄ recto sunt corde.
Quis cōsurgat michi aduersus
malignantes: aut q̄s stabit me-

cum aduersus opantes iniquitate:

Nisi quia dominus adiunxit me: pauper
lominus habitasset in inferno anima
mea. **S**i dicebam motus est pes
meus: misericordia tua domine adiuua-
bat me. **S**ecundum multitudinem
dolorum meorum in corde meo: con-
solationes tue letificauerunt ani-
mam meam. **N**unquam adheret tibi
sedes iniquitatis: quia frangis laborem
in precepto. **C**aptabunt in animam
iusti: et sanguinem innocentem con-
demnabunt. **E**t factus est michi do-
minus in refugium: et deus meus in
adiutorium spei mei. **E**t reddet
illis iniquitatem ipsorum: et in malicia
eorum disperdet eos: disperdet illos
dominus deus noster. **Aus cantici**

Venite exultemus domino: **ipsi d.**
inubilem deo salutare no-
stro. **P**reocupemus faciem eius
in confessione: et in psalmis iubi-
lemus ei. **Q**uonia deus magnus
dominus: et rex magnus super omnes
deos. **Q**uia in manu eius sunt
omnes fines terre: et altitudines
montium ipsius sunt. **Q**uonia ipse
us est mare et ipse fecit illud: et
siccavit manus eius formauerunt.

Venite adoremus et preciamus
et ploremus ante dominum qui fecit nos:
quia ipse est deus noster. **E**t nos
populus pascue eius: et oves ma-
nus eius. **H**odie si vocem eius
audieritis: nolite obdurare cor-
da vestra. **S**icut in irritatione: se-

cundum diem temptationis in deser-
to. **U**bi temptauerunt me pres-
biteri: probauerunt me et viderunt
opera mea. **Q**uadragesima annis
offensus fui generationi illi: et
dixi semper errant corde. **E**t isti
non cognouerunt vias meas: ut
iuravi in ira mea si intrabunt
in requiem meam. **psalmus dauid qui**
dominus edificabat pro captiuitate.

Cantate domino canticum novum:
cantate domino omnis terra.

Cantate domino et benedicite no-
mini eius: annunciate de die in
diem salutare eius. **A**nnuncia-
te in gentes gloriam eius: in omni-
bus populis mirabilia eius. **Q**uo-
nia magnus dominus et laudabilis
nimis: terribilis est super omnes deos.

Quonia omnes domini gentium demo-
nia: dominus autem celos fecit. **C**on-
fessio et pulchritudo in conspectu
eius: sanctimonia et magnifice-
tia in sanctificatione eius. **A**ff-
erte domino patrie gentium: afferte
domino gloriam et honorem: afferte
domino gloriam nomen eius. **C**ollite
hostias et introite in atria eius:
adorate dominum in atrio sancto ei-
us. **C**ommoueat a facie eius
vniuersa terra: dicite in gentibus
quia dominus regnauit. **E**t recti cor-
regit orbem terre qui non commouebi-
tur: iudicabit populos in equitate.
Letent celi et exultet terra: com-
moueat mare et plenitudo eius:

gaudebunt capi et omnia que in eis
sunt. **U**nt exultabunt omnia ligna
silvarum a facie domini quia venit:
qui venit iudicare terram. **I**udi-
cabit orbem terre in equitate: et
populos in veritate sua. **Psalmus David**

Dominus regnavit exultet
terra: letent insule multe.

Nubes et caligo in circuitu eius:
iusticia et iudicium correctio sedis
eius. **I**gnis ante ipsum prederet:
et inflammat in circuitu inimicos
eius. **I**lluxerunt fulgura ei-

us orbi terre: vidit et commota est
terra. **M**ontes sicut cera fluxerunt
a facie domini: a facie domini
omnis terra. **A**nnuntiaverunt
celi iusticiam eius: et viderunt om-
nes populi gloriam eius. **C**on-
fundant omnes qui adorant sculp-
tilia: et qui gloriantur in simulacris
suis. **A**dorare eum omnes angeli
eius: audiuit et letata est syon.

Exultaverunt filie iude: propter iu-
dicia tua domine. **Q**uoniam tu domine
altissimus super omnem terram: nimis
exaltatus es super omnes deos. **Q**ui
diligis dominum odite malum: custo-
dit dominus animas sanctorum suorum: de
manu peccatoris liberauit eos.

Lux orta est iusto: et rectis cor-
de leticia. **L**etamini iusti in do-
mino: et confitemini memorie
sanctificationis eius. **Psalmus David.**

Exaltate domino canticum
novum: quia mirabili-
fecit. **S**alvavit sibi
de cetera eius: et brachi-
um sanctum eius. **N**otum fe-
cit dominus salutare suum: in conspec-
tu gentium revelavit iusticiam suam.
Recordatus est misericordie sue: et
veritatis sue domini israel. **V**iderunt
omnes termini terre salutare dei
nostri: iubilate domino omnis terra ra-
tate et exultate et psallite. **P**sallite
domino in cythara in cythara et
voce psalmi: in tubis ductilibus
et voce tube corne. **I**ubilate
in conspectu regis domini: moveat
mare et plenitudo eius: orbis ter-
rarum et qui habitant in eo. **P**lumi-
na plaudet manu simul: montes
exultabunt a conspectu domini: qui
venit iudicare terram. **I**udica-
bit orbem terrarum in iusticia: et po-
pulos in equitate. **Psalmus David.**

Dominus regnavit irascan-
tur populi: qui sedet super cheru-
bin moveat terra. **D**ominus
in syon magnus: et recessus su-
per omnes populos. **C**onfiteatur
nomen tuo magno qui terribile
et sanctum est: et honor regis iu-
dicium diligit. **Q**ui parasti direc-
tiones: iudicium et iusticiam in ia-
cob tu fecisti. **E**xaltate dominum de-
um nostrum: et adorete scabellum
pedum eius qui sanctum est. **M**oys-
es et aaron in sacerdotibus eius:

et samuel inter eos qui invocant
nomen eius. **I**nvocebant dominum et
ipse exaudiebat eos: in calumina nu-
bis loquebatur ad eos. **C**ustodi-
ebant testimonia eius: et preceptum
quod dedit illis. **D**omine deus noster
tu exaudiebas eos: deus tu
propicius fuisti eis: et ultisceris in
omnes adventiones eorum. **E**x-
altate dominum deum nostrum: et adorate
in monte sancto eius: quoniam sanctus
dominus deus noster. **Psalmus ipsi david.**

Ailericordia et iudicium canta-
bo tibi domine: psallam et intel-
ligam in via immaculata quando
venies ad me. **P**reambulabam
in innocentia cordis mei: in medi-
o domus mee. **N**on proponebam
ante oculos meos rem iniustam:
facientes peraricationes odium.
Non adhesit michi cor pravi:
declinante a me malignum non
cognoscebam. **R**etrahente secre-
to primo suo: hunc persequabar.

Supbo orlo et insatiabili cor-
de: cum hoc non edebam. **O**culi mei
ad fideles terre: ut sedeat mecum:
ambulans in via immaculata hic
michi ministrabat. **N**on habi-
tabit in medio domus mee qui fa-
cit superbiam: qui loquitur iniqua non
direxit in conspectu oculorum meo-
rum. **I**n matutino interficiebam
omnes peccatores terre: ut disperderem
de civitate domini omnes operantes
iniquitatem. **Oratio pauperis cum anxia
re et coram domino effudit precem.**

Domine exaudi ora suam
tionem meam: et clamor me-
us ad te veniat. **N**on auertas
faciem tuam a me: in quacumque die tri-
bulorum inclina ad me aurem tuam.
In quacumque die invocavero te:
velociter exaudi me. **Q**uia defece-
runt sicut fumus dies mei: et ossa
mea sicut cinerem aruerunt. **P**er-
cussus sum ut fenum et aruit cor
meum: quia oblitus sum comedere
panem meum. **V**oce gemitus mei:
adhesit os meum carni mee. **S**i-
milis factus sum pellicano soli-
tudinis: factus sum sicut noctico-
rax in domicilio. **V**igilavi: et fac-
tus sum sicut passer solitarius in tecto.
Quia die reprobrabant michi
inimici mei: et qui laudabant me
adversum me iurabant. **Q**uia ci-
nere tanquam panem manducabam: et
potulum meum cum fletu miscebam.
A facie ire indignationis tue:

quia eleuās allisisti me. **O**ies
mei sicut umbra declinauerunt:
et ego sicut fenu arui. **T**u autē
dñe ī eternū pmanes: et memo-
riale tuū in generatione ⁊ gene-
ratione. **T**u reurgēs miserebe-
ris syon q̄a tempus miserendi
ei⁹ quia venit tēpus. **Q**uoniam
placuerūt seruis tuis lapides ei-
us: ⁊ terre eius miserebunt. **E**t
timebūt gentes nomē tuū dñe:
et omēs reges terre gloriā tuā.
Quia edificauit dñs syon ⁊ vi-
debit in gloria sua. **R**espexit ī
oraōne humiliū: ⁊ nō spreuit
precē eorū. **S**cribant hec in ge-
neratione altera: et p̄plus q̄ cre-
abit laudabit dñm. **Q**uia pro-
spexit de excelsu s̄cto suo: dñs
de celo ī terrā aspexit. **E**t audi-
ret gemitus cōpeditorū: ut sol-
ueret filios interēptorū. **E**t an-
nūciēt in syon nomen dñi: et
laude eius in iherlm. **I**ncōueni-
endo p̄plos in unū: et reges ut
seruiāt dñō. **R**espōdit ei in via
virtutis sue: paucitatem dierū
meorū nūcia michi. **N**e reuocet
me in dimidio dierū meorū ī ge-
nerationē et generationē anni
tui. **I**nitio tu dñe terrā funda-
sti: et opa manū tuarū sunt ce-
li. **I**p̄si pibūt tu autē pmanes:
et omnes sicut uestimentū vete-
rascēt. **E**t sicut optoriū muta-
bis eos ⁊ mutabuntur: tu autē

idem ip̄e es: et anni tui nō defici-
ent. **F**ilij seruorū tuorū habita-
bunt et semē eorū in seculū diri-
getur. **Psalmus ip̄i dauid.**

Benedic anima mea dñō: ⁊
om̄ia q̄ intra me sunt no-
mini s̄cto eius. **B**enedic aīa
mea dñō: et noli obliuisci oīs
retributiones eius. **Q**ui p̄piciā-
tur om̄ib; iniquitatib; tuis: q̄ sa-
nat omnes infirmitates tuas.
Qui redimīt de interitu vitā iu-
am: q̄ coronat te in misericordia et
miserationibus. **Q**ui replet in
bonis desiderū tuū: renouabit
ut aquile iuētus tua. **H**arēs
misericordias dñs: ⁊ iudiciū om̄ib;
iniuriā patiētib;. **N**otas fecit
vias suas moysi: filiis isrl vo-
lūtates suas. **M**isericors et mi-
sericors dñs: lōganimis et m̄-
tum misericors. **N**on in perpe-
tū irascet: neq; in eternū cōmi-
nabit. **N**on scdm p̄cā nr̄a fe-
cit nobis: neq; scdm iniquitates
nr̄as retribuit nobis. **Q**uoniam
scdm altitudinē celi a terra:
corroborauit misericordiam suā su-
per timētes se. **Q**uantū distat
ortus ab occidente: longe fecit a
nobis iniquitates nr̄as. **Q**uā
miseret pater filiorū misericors ē
dñs timētib; se: qm̄ ip̄e cognō-
uit figmentū nr̄m. **R**ecordat⁹
est qm̄ puluis sum⁹: homo si-
cut fenum dies eius: tanq; flo-

agri sic efflorescit. **Q**uonia[m] spi-
ritus p[re]sabit in illo et n[on] sub-
sistet: et n[on] cognoscer amplius
locu[m] suu[m]. **M**isericordia aut[em] do-
mini ab eterno: et usq[ue] in eternu[m]:
sup[er] timētes eū. **E**t iusticia illi[us]
in filios filioru[m]: hijs q[ui] seruant
testamentu[m] eius. **E**t memores
sunt mādator[um] ip[s]ius: ad faciē-
du[m] ea. **D**omin[us] i[n] celo parauit
sedē suā: et regnu[m] ip[s]ius om[n]ib[us]
dñabit. **B**enedicite dñ[o] om[n]es
angeli eius potētes virtute: fa-
ciētes verbu[m] illi[us] ad audiendā
vocē sermonu[m] ei[us]. **B**enedicite
dñ[o] om[n]es virtutes eius: minis-
teri eius: q[ui] facitis volūtatē eius.
Benedicite dñ[o] om[n]ia opa ei[us]:
in om[n]i loco dñ[ati]ones eius: be-
nedic aīa mea dñ[o]. **Is ip[s]i d[icit].**
Benedic aīa mea dñ[o]: dñe
deus meus magnificatus
es vehement[er]. **C**onfessionē et
decorē induisti amictus lumine
sicut vestimēto. **E**t extendēs celu[m]
sicut pellē: qui tegis aq[ua]s superi-
ora ei[us]. **Q**ui ponis nubē ascen-
sum tuu[m]: qui ambulas sup[er] pē-
nas ventor[um]. **Q**ui facis āgelo[s]
tuos spirit[us]: et ministros tuos
ignē vrentē. **Q**ui fūdasti terrā
sup[er] stabilitatē suā non incli-
nabit in seculū seculi. **A**bissus
sicut vestimentu[m] amictus eius:
sup[er] mōtes stabūt aque. **A**b i[n]-
trepatōne tua fugiēt: a voce to-

nitru[m] tui formidabūt. **A**scen-
dūt mōtes et descendūt campi:
in locū quē fūdasti eis. **T**erminu[m]
posuisti quē n[on] trāsgredien-
tur: neq[ue] cōuertent[ur] operire frā-
t[er]. **Q**ui emittis fontes in cōualli-
bus: inter mediū montū p[re]a-
sibunt aque. **P**otabūt om[n]es
bestie agri: expectabūt onagri
in siti sua. **S**up[er] ea volucres ce-
li habitabūt: de medio petrarū
dabūt voces. **P**ignās mōtes
de superiorib[us] suis: de fructu ope-
rū tuor[um] satiabit[ur] terra. **P**rodu-
ces fenu[m] iumentis: et herbā serui-
tuti ho[m]inū. **E**t educas panē de
terra: et vinū letificet cor ho[m]inis.
Et exhilaret faciē in oleo: et pa-
nis cor ho[m]inis d[omi]net. **S**atura-
bunt ligna cāpi et cedri libani
quas plātauit: illic passerēs ni-
dificabūt. **H**erodij dom[us] dux
est eor[um]: mōtes recessi ceruicis: pe-
tra refugium herinacis. **E**cce
lunā in tempore: sol cognouit
occasu[m] suu[m]. **P**osuisti tenebras
et facta ē nox: in ip[s]a p[re]sibūt
omnes bestie silue. **C**atuli leo-
num rugiētes ut rapiāt: et que-
rāt a deo escā sibi. **O**rtus ē sol
et cōgregati sunt: et in cubilib[us]
suis collocabūt[ur]. **E**xibit ho-
mo ad opus suu[m]: et ad opatio-
nem suā usq[ue] ad vesp[er]u[m]. **Q**uā
magnificata sunt opa tua do-
mine: om[n]ia in sapientia fecisti:

impleta est terra possessione tua.
Hoc mare magnum et spaciosum
manibus: illic reptilia quorum non
est numerus. **A**nimalia pusilla
cum magnis: illic naues presu-
bunt. **O**rato iste quem formasti
ad illudendum ei: omnia a te exspe-
ctant ut des illis escam in tempore.
Dante te illis colligetur: apiente
te manu tua omnia implebunt
bonitate. **A**vertente autem te faciem
turbabunt: auferes spiritum eorum
et deficiet: et in pulvere suum reuer-
tentur. **A**mitte spiritum tuum et cre-
abunt: et renouabis faciem terre.
Sit gloria domini in seculum: letabi-
tur dominus in operibus suis. **Q**ui re-
spicit terram et facit eam tremere: qui
tangit montes et fumigant. **A**n-
tabo domino in uita mea: psallam de-
o meo quod diu sum. **T**otum diem
sit ei eloquium meum: ego uero de-
lectabor in domino. **O**rficiet prece-
res a terra et iniqui ita ut non
sint: benedic anima mea domino.
Confitemini **Aleluia**
domino et inuocate nomen eius:
annunciate in gentes opera eius.
Antate ei et psallite ei: narra-
te omnia mirabilia eius: lauda-
mini in nomine sancto eius. **L**ete-
tur cor querentium dominum: querite
dominum et confirmamini: querite fa-
ciem eius semper. **M**emorate mi-
rabiliu eius quod fecit: prodigia eius
et iudicia oris eius. **S**emine abra-

ham serui eius: filii iacob electi
eius. **I**psa dominus deus noster: in uni-
uersa terra iudicia eius. **A**rimor
fuit in seculum testamenti sui: uerbi
quod mandauit in mille genera-
tiones. **Q**uod disposuit ad abra-
ham: et iuramenti sui ad ysaac.
Et statuit illud iacob in precep-
tum: et israel in testamentum eternum.
Dicens tibi dabo terram chanan
funiculum hereditatis ure. **Q**um
esset numero breui: paucissimi
et incole eius. **E**t precesserunt de
gente in gentem: et de regno ad
populum alterum. **N**on reliquit ho-
minem nocere eis: et corripuit per
eis reges. **N**olite tangere cristos
meos: et in prophetis meis nolite
malignari. **E**t uocauit famem
super terram: et omne firmamentum
panis contriuit. **M**isit ante eos
uirum: in seruum uenudatus est io-
seph. **H**umiliauerunt in contem-
ptibus pedes eius: ferrum pretransiit
animam eius donec ueniret uerbum
eius. **E**loquium domini inflamauit
eum: misit rex et soluit eum: princeps
populorum et dimisit eum. **C**onsti-
tuit eum dominum domus sue: et prin-
cipem omnis possessionis sue.
Et erudiret principes eius sicut
semetipsum: et senes eius prudentiam
doceret. **E**t intrauit israel
in egiptum: et iacob accolatus fuit in
terra cham. **E**t auxit populum suum
vehementer: et firmauit eum super

inimicos eius. **Et** conuertit cor
eorum ut erudiret populum eius: et do-
lum faceret in seruos eius. **Mi-**
sit moysen fetum suum: aaron
quem elegit ipsum. **Po-**suit in eis
verba signorum suorum et prodigiorum:
in terra cham. **Mi-**sit tenebras et
obscurauit: et non exacerbauit
sermone suo. **Con-**uertit aquas
eorum in sanguinem: et occidit pis-
ces eorum. **Et** edidit terra eorum ra-
nas: in penetrabilibus regum ipso-
rum. **Vi-**xit et venit cyonmia et
sciniphes: in omnibus finibus eo-
rum. **Po-**suit pluuia eorum gra-
dine: ignem comburentem in terra
iporum. **Et** percussit vineas eorum et
ficulneas eorum: et contremuit lignum
finium eorum. **Vi-**xit et uenit locusta
et bruchus: cuius non erat numerus.
Et comedit omne fetum in terra
eorum: et comedit omnem fructum ter-
re eorum. **Et** percussit omne primo-
genitum in terra eorum: primitias
omnis laboris eorum. **Et** eduxit e-
os cum argento et auro: et non
erat in tribubus eorum infirmus.
Letata est egiptus in perfectione
eorum: quia incubuit timor eorum su-
per eos. **Ex-**pandit nubem in pro-
tectionem eorum: et ignem ut luceret eis
per noctem. **P**etierunt et uenit cotur-
nix: et pane reple saturauit eos.
Di-rupit petram et fluxerunt aque:
abierunt in sicco flumina. **Quo-**
niam memor fuit uerbi sancti

sui: quod habuit ad abraham pue-
rum suum. **Et** eduxit populum suum
in exultatione: et electos suos in
leticia. **Et** dedit illis regiones
gentium: et labores populi posside-
runt. **Et** custodiant iustificatio-
nes eius: et legem eius requirant.
Confitemini **Alleluia.**
domino qui bonus: qui in se-
culum misericordia eius. **Q**uis loquetur
potencias domini: auditas faciet
omnes laudes eius. **B**eati qui cu-
stodiunt iudicium: et faciunt iustici-
am in omni tempore. **M**emento
nostri domine in beneplacito populi tui:
uiscera nos in salutaris tuo. **A**d
uidendum in bonitate electorum tu-
orum: ad letandum in leticia gentis
tue: ut laudaris cum hereditate tu-
a. **P**eccauimus cum patribus nostris:
inimiste regnum iniquitatem fecimus.
Patres nostri in egipto non intel-
lexerunt mirabilia tua: non fue-
runt memores multitudinis mi-
sericordie tue. **Et** irritauerunt
ascendentes in mari mari rubro
et saluauit eos propter nomen su-
um: ut notam faceret potestatem suam.
Et increpuit mare rubrum et ex-
siccatum est: et deduxit eos in abyssum
sicut in deserto. **Et** saluauit eos
de manu odientium: et redemit e-
os de manu inimici. **Et** opuit
aqua tribulantes eos: unus ex
eis non remansit. **Et** crediderunt
uerbis eius: et laudauerunt lau-

dem ei? **Q**uoto fecerunt obliti sunt
operum eius: non sustinuerunt consi-
lium eius. **E**t concupierunt concupi-
scentiam in deserto: et temptave-
runt deum in iniquo. **E**t dedit eis
petitionem inoporum: et misit sati-
tatem in animas eorum. **E**t irritave-
runt moysen in castris: aaron
sanctum domini. **A**perta est terra et
deglutivit dathan: et operuit super
congregationem abiron. **E**t rearsit
ignis in synagoga eorum: flamma
robussit preciores. **E**t fecerunt
vitulum in oreb: et adoraverunt
sculptile. **E**t imitauerunt gloriam
suam in similitudinem vituli comedē-
tis fenum. **O**bliti sunt deum qui salua-
vit eos: qui fecit magnalia in e-
gipto mirabilia in terra cham:
terribilia in mari rubro. **E**t dixit
ut disperderet eos: si non moyses
electus eius steterisset in confectione
in conspectu eius. **E**t auertere-
ret iram eius ne disperderet eos:
et pro nichilo habuerunt terram de-
siderabilem. **N**on crediderunt verbo
eius: et murmuraverunt in taber-
naculis suis: non exaudierunt
vocem domini. **E**t levavit manum su-
am super eos: ut prosterneret eos
in deserto. **E**t ut diceret semini eo-
rum in nationibus: et dispergeret
eos in regionibus. **E**t iniuncti
sunt beelphegor: et comederunt
sacrificia mortuorum. **E**t irritave-
runt eum in adinventionibus suis:

et multiplicata est in eis ruina. **E**t
stetit phinices et placavit: et ressa-
vit quassatio. **E**t reputatum est ei
in iniquitatem: in generationem et ge-
nerationem usque in sempiternum.
Et irritaverunt eum ad aquam
contradictionis: et vexatus est moy-
ses propter eos: quia exacerbaue-
runt spiritum eius. **E**t distinxit in
labiis suis: non dispendiderunt gen-
tes quas dixit dominus deus illis. **E**t
commixti sunt inter gentes: et didi-
cerunt opera eorum: et servierunt sculp-
tilibus eorum: et factum est illis in sca-
dalu. **E**t immolaverunt filios suos
et filias suas: demonibus. **E**t
effuderunt sanguinem innocentem
sanguinem filiorum suorum et filiarum su-
arum: quas sacrificaverunt sculp-
tilibus chanaan. **E**t interfecta est
terra in sanguinibus: et contaminata
est in operibus eorum: et fornicati
sunt in adinventionibus suis.
Et iratus est furore dominus in po-
pulum suum: et abominatus est he-
reditatem suam. **E**t tradidit eos
in manus gentium: et dominati sunt
eos qui oderunt eos. **E**t tribula-
verunt eos inimici eorum: et humiliati
sunt sub manibus eorum: sepe
liberavit eos. **I**psi autem exacerba-
verunt eum in consilio suo:
et humiliati sunt in iniquitatibus
suis. **E**t vidit cum tribularetur:
et audiuit orationem eorum. **E**t
memor fuit testamenti sui: et peni-

170.
tuit eū scdm multitudinē mise-
ricordie sue. Et dedit eos in mi-
sericordias: in cōspectu omnium
q̄ reperat eos. Saluos fac nos
dñe de⁹ noster: et cōgrega nos
de nationib⁹. Et confiteamur
nomi sancto tuo: et gloriemur in
laude tua. Benedict⁹ dñs deus
isrl a seculo et usq; in seculū: et
dicet omnis populus fiat fiat.
Confitemi **Mā.** Alleluia.
nū dñs qm̄ bonus: qm̄ in
seculū misericordia eius. **C**itāt qm̄
redempti sunt a dño: quos re-
demit de manu inimici: de regio-
nib⁹ congregauit eos. **A** solis
ortu et occasu: ab aquilone et
mari. **E**rrauerunt in solitudi-
ne i in aquoso: viā ciuitatis ha-
bitaculi nō inuenerūt. **A** suriē-
tes et sitiētes: aīa eorū in ipis de-
fecit. **E**t clamauerūt ad dñm
cum tribularent⁹: et de necessita-
tib⁹ eorū eripuit eos. **E**t dedux-
it eos in viā rectā: ut irent i ciui-
tatē habitationis. **C**onfitean-
tur dño misericordie eius: et mirabi-
lia eius filijs hoīm. **Q**uia saci-
auit aīam inanē: et aīam eluri-
entem satiāuit bonis. **S**edētes
i tenebris et umbra mortis. vi-
dēs in mēdicatē et ferro. **Q**ui-
a egacerbauerūt eloquia dei: et
cōsiliū altissimi irritauerunt.
Et humiliatū est in laboribus
cor eorū: infirmati sunt nec fuit

q̄ adiuuaret. **E**t clamauerunt
ad dñm cum tribularent⁹: et de
necessitatib⁹ eorū liberauit eos.
Et eduxit eos de tenebris et um-
bra mortis: et vincula eorū dirū-
pit. **C**onfiteant⁹ dño misericordie eius
et mirabilia ei⁹ filijs hoīm.
Quia cōtriuuit portas ereas: et
pedes ferreos cōfregit. **S**usce-
pit eos de via iniquitatis eorū: p-
ter iniusticias eorū suas humili-
ati sunt. **O**mnē escā abomia-
ta est aīa eorū: et appropinqua-
uerunt usq; ad portas mortis.
Et clamauerūt ad dñm cū tri-
bularent⁹: et de necessitatib⁹ eorū
liberauit eos. **M**isit verbū suū
et sanauit eos: et eripuit eos de
interitionib⁹ eorū. **C**onfiteant⁹
dño misericordie ei⁹: et mirabilia ei⁹
filijs hoīm. **E**t sacrificet sacri-
ficiū laudis: et annūciēt opa ei⁹
in exultatione. **Q**ui descendūt
mare in nauib⁹: faciētes opati-
onē in aquis multis. **I**psi vi-
derūt opa dñi: et mirabilia eius
in pfundo. **V**ixit et stetit spūs
procelle: et exaltati sunt fluctus
ei⁹. **A**scendūt usq; ad celos et de-
scendūt usq; ad abissos: aīa eo-
rum in malis tabescebat. **T**ur-
bati sunt et moti sunt sicut ebrī-
us: et omnis sapiētia eorū deu-
rata est. **E**t clamauerūt ad do-
minū cum tribularent⁹: et de ne-
cessitatib⁹ eorū eduxit eos. **E**t

statuit prellā eius in aurā: et si-
luerunt fluctus eius. **E**t letati
sunt quia siluerūt: et deduxit eos
in portū volūtatis eorū. **C**on-
fiteant dñō misericordie eius: et mi-
rabilia eius filiis hominū. **E**t ex-
altet eū in ecclesia plebis: et in ha-
thedra seniorū laudet eū. **P**osu-
it flumina in desertum: et exitus
aquarū in sitim. **T**errā fructife-
ram in saluginē: a malicia in-
habitantium in ea. **P**osuit deser-
tū in stagna aquarū: et terrā sine
aqua in exitus aquarū. **E**t col-
locauit illis esurientes: et constitue-
rūt ciuitatē habitationis. **E**t
seminauerūt agros et plantau-
erūt vineas: et fecerūt fructū na-
tūritatis. **E**t benedixit eis et mul-
tiplicati sunt nimis: et innumera
eorū non minorauit. **E**t pauci
facti sunt: et uexati sunt a tribu-
latione malorū et dolore. **A**ffu-
sa est contentio sup principes: et
errare fecit eos in inuidia et nō in
uia. **E**t adiunxit pauperē de in-
opia: et posuit sicut oues fami-
lias. **V**idebūt recti et letabuntur:
et omnis iniquitas oppilabit os
suū. **Q**uis sapiēs et custodiet
hec: et intelliget misericordias dñi:
Alleluia. **Canticū psalmi dāuid.**

Paratum cor meū deus para-
tum cor meum: cantabo et
psallā in gloria mea. **E**xurge
psalteriū et cythara: exurgam

diluculo. **C**onfitebor tibi in psal-
mīs dñe: et psallā tibi in nationib;
Quia magna sup celos miseri-
cordia tua: et usq; ad nubes ve-
ritas tua. **E**xaltare sup celos
deus: et sup omnē terrā gloria
tua: ut liberent dilecti tui. **S**al-
uū fac de cetera tua et exaudi me:
deus locutus est in sancto suo.
Exultabo et diuidā sychimā:
et couallē tabernaculorū dime-
tiar. **D**eus est galaad et meus
ē manasses: et ephraim suscep-
tio capitis mei. **I**uda rex me-
moab lebes spei mee. **I**n ydu-
meā extendā calcamentū meū:
michi alienigenę amici facti sūt.
Quis deducet me in ciuitatem
munitā: quōs deducet me usq; in
ydumeā. **N**onne tu de⁹ qui re-
pulisti nos: et nō exibis de⁹ in
virtutib; nrīs. **V**a nobis auxili-
liū de tribulatione: quia vana
salus hoīs. **I**n deo faciemus
virtutem: et ipse ad nichilū dedu-
cet inimicos nrōs. **In fine psal-**
mus dāuid.
Deus laudem meā ne tacueris: quia os
peccatoris et os dolosi sup me ap-
ertum est. **L**ocuti sunt aduersum
me lingua dolosa: et sermonib;
odij circūdederūt me et repug-
nauerūt me gratis. **P**ro eo ut
me diligerēt detrahebāt michi:
ego autē orabā. **E**t posuerūt
aduersum me mala pro bonis:

et odiū p dilectione mea. **O**stē-
ditur super eū peccatorē: et dya-
bolus stet a decretis eius. **Q**uoniam
iudicat egeat cōdemnat: et ora-
tio eius fiat in peccatū. **F**iant
dies eius pauci: et episcopatū
eius accipiat alter. **F**iant filij
ei⁹ orphani: et vxor ei⁹ vidua.
Putantes trāsserunt filij eius et
mēdicet: eiciant de habitatiōi-
b; suis. **S**icut fenerator oēm
substantiā eius: et diripiāt alie-
ni labores eius. **N**on sit illi ad-
iutor: nec sit q̄ misereat pupilli
eius. **F**iant natī eius in interi-
tū: in generatiōe una deleatur
nomē eius. **I**n memoriā rede-
at iniquitas p̄m̄ eius ī cōspectu
dñi: et peccatū m̄is eius nō de-
leat. **F**iant oīa dñi semp. et
dispereat de f̄ra memoria eorū:
pro eo q̄ nō esset recordat⁹ fa-
cere misericordiam. **E**t p̄secutus ē
hōiem inopem et mēdicū: et cō-
pūctū corde mortificare. **E**t di-
legit maledictionem et ueniet ei:
et noluit benedictionē elōgabit
ab eo. **E**t induit maledictionē
sicut uestimentū: et itrauit sicut
aqua in interiora eius: et sicut
oleū in ossib; eius. **F**iat ei sicut
uestimentū quo operit: et sicut
zona qua semp p̄cingit. **H**oc
opus eorū qui detrahunt michi
apud dñm: et q̄ loquūt mala
adūsus animā meā. **E**t tu do-

mine dñe fac mecum p̄pter no-
men tuū: q̄a suauis est misericordia
tua. **L**ibera me quia egen⁹ et
pauper ego sum: et cor meum
cōturbatū est intra me. **S**icut
umbra cum declinat ablat⁹ sū:
et egress⁹ sū sicut locuste. **G**enu-
a mea infirmata sunt a ieiuni-
o: et caro mea imutata est p̄pter
oleū. **E**t ego fact⁹ sum oppro-
briū illis: uiderunt me et moue-
rūt capita sua. **A**dinua me do-
mine deus meus: saluū me fac
propter misericordiam tuā. **E**t sci-
ant q̄a man⁹ tua hec: et tu dñe
fecisti eam. **M**aledixerunt illi et tu
benedices: q̄ insurgūt in me cō-
fundant: seruus aut tuus leta-
bitur. **I**nduant q̄ detrahunt
michi pudore: et opiāt sicut dy-
ploide cōfusione sua. **C**onfite-
bor dñonimis in ore meo: et in
medio multorū laudabo eum.
Quia astitit a decretis paupis:
ut saluā faceret a p̄sequētibus
aīam meā. **Psalmus dauid.**

Dixit dñs dñō meo:
sede a decretis m̄is.
Doncc ponā inimi-
cos tuos: scabellū
pedū tuorū. **A**rgā uirtutis tue
emittet dñs ex syon: dñare ī me-
dio inimicorū tuorū. **A**rcū p̄nci-
piū in die uirtutis tue in splen-
dorib; sanctorū: ex utero ante lu-
ciferū genui te. **I**urauit dñs et

nō penitebit eū: tu es sacerdos
in eternū scdm ordinē melchise-
dech. **D**omin⁹ a detritis tuis: cō-
fregit ī die ire sue reges. **I**udi-
cabit dñs ī nationib; implebit
ruinas: cōquassabit capita in
terra multorū. **D**e torrēte in vi-
a bibet: p̄fecta exaltabit caput.

Confitebor tibi **Alleluia.**
dñe in toto corde meo: in
cōsilio iustorū et cōgregatione.

Magna opa dñi: exquisita in
om̄es volūtates eius. **C**onfel-
sio et magnificētia opus eius:
et iusticia eius manet in seculū
seculi. **M**emoriā fecit mirabili-
um suorū: misericors et misera-

Memor erit in seculū testamēti
sui: virtutē operū suorū: annūcia-
bit pp̄lo suo. **U**t det illis heredi-
tatē gentiū: opa manū ei⁹ ve-
ritas et iudiciū. **F**idelia om̄ia
mādata eius: cōfirmata ī secu-
lū seculi: facta ī veritate et equi-
tate. **R**edēptionē misit pp̄lo su-
o: mādauit ī eternū testamētū su-
um. **S**anctū et terribile nomē
eius: iniciū sapiētie timor dñi.

Intellectus bonus om̄ib; faci-
entib; eū: laudatio eius manet
in seculū seculi. **Alleluia. Alla.**

In reuerſione aggei et zach.

Beatus vir q̄ timet **ane.**
dñm: in mādatis eius vo-
let nimis. **P**otens in terra erit

semen eius: generatio rectorū be-
nedictē. **G**loria et diuinitē in do-
mo eius: et iusticia eius manet
in seculū seculi. **E**xortū ē in te-
nebris lumen rectis: misericors
et miserator et iustus. **T**otū
dñs homo qui miserec̄ et cōmo-
dat: disponit sermones suos ī
iudicio: q̄a ī eternū nō cōmoue-
bitur. **I**n memoria eterna erit
iustus: ab audicione mala nō
timebit. **P**aratu cor ei⁹ sperare
indñs: cōfirmatu est cor eius:
nō cōmouebit̄ donec despiciat
inimicos suos. **D**isperxit dedit
pauperib;: iusticia eius manet
in seculū seculi: cornu eius exal-
tabitur in gloria. **P**eccator vi-
debit et irasce: dērib; suis fremet
et tabesce: desideriu p̄torū peri-
bit. **Alleluia. Alleluia.**

Laudate pueri dñm: lauda-
te nomē dñi. **S**it nomē
dñi benedictū: ex hoc nūc et us-
q; in seculū. **A** solis ortu usq;
ad occasum: laudabile nomē
dñi. **E**xcellus sup om̄es gētes
dñs: et sup celos gloria eius.
Quis sicut dñs de⁹ noster: qui
ī altis habitat et humilia respi-
cit in celo et in terra. **S**uscitant̄
a fr̄a inopē: et de stercore erigēs
pauperē. **U**t colloret eū cū p̄n-
cipib;: cū p̄ncipib; pp̄li sui. **Q**ui
habitare facit sterilem ī domo:
matrē filiorū letantē. **Alleluia.**

in exitu israel de **Alleluia.**
egypto: domus iacob de populo bar-
baro. **H**acta est in dea sanctifica-
tio eius: israel potestas eius. **M**are
vidit et fugit: iordanis conuer-
sus est retrorsum. **M**ontes exul-
tauerunt ut arietes: et colles si-
cut agni ouiui. **Q**uid est tibi ma-
re quod fugisti: et tu iordanis quia
conuersus es retrorsum. **M**ontes
exultastis sicut arietes: et colles
sicut agni ouiui. **A** facie domus
mota est terra: a facie dei iacob.
Qui conuertit petram in stagna
aqua: et rupem in fontes aquarum.
Non nobis domine non nobis: sed
nomini tuo da gloriam. **S**uper mi-
sericordia tua et veritate tua: ne
quando dicant gentes ubi est deus
eorum. **D**eus autem noster in celo:
omnia quecumque voluit fecit. **S**i-
mulacra gentium argentum et aurum:
opera manuum hominum. **O**s habent
et non loquuntur: oculos habent et
non vident. **A**ures habent et non
audiunt: nares habent et non ado-
rabunt. **M**anus habent et non
palpabunt: pedes habent et non
ambulabunt: non clamabunt in
guttore suo. **S**imiles illis fiat
qui faciunt ea: et omnes qui confidunt
in eis. **D**omus israel sperauit in domino:
adiutor eorum et protector eorum est.
Domus aaron sperauit in do-
mino: adiutor eorum et protector
eorum est. **Q**ui timet dominum spera-

uerunt in domino: adiutor eorum et p-
rector eorum est. **D**ominus memor
fuit nostri: et benedixit nobis. **B**e-
nedixit domui israel: benedixit do-
mui aaron. **B**enedixit omnibus
qui timeant dominum: pusillis cum maio-
ribus. **A**diciat dominus super vos: su-
per vos et super filios vestros. **B**e-
dicti vos a domino: qui fecit celum et terram.
Celi celi domino: terram autem dedit
filiis hominum. **N**on mortui lauda-
bunt te domine: neque omnes qui descen-
dunt in infernum. **S**ed nos qui vi-
uimus benedicimus domino: et hoc
nunc et usque in seculum. **A**lleluia.
Dilexi: quoniam **Alleluia.**
exaudiet dominus vocem ora-
tionis mee. **Q**uia meli-
navit aurem suam michi: et in
diebus meis inuocabo. **C**ircu-
dederunt me dolores mortis:
et pericula inferni inuenerunt
me. **T**ribulationem et dolorem
inueni: et nomen domini inuoca-
ui. **D**omine libera animam meam: mi-
sericors dominus et iustus: et deus no-
ster miserere. **C**ustodiens par-
vulos dominus: humiliatus sum et li-
beravit me. **C**onuertere anima me-
a in requiem tuam: quia dominus bene-
fecit tibi. **Q**uia eripuit animam me-
am de morte: oculos meos a lacri-
mis: pedes meos a lapsu. **P**la-
cebo domino: in regione uiuorum.
Alleluia. **Alleluia.**

Credidi propter quod locutus
sum: ego autem humiliatus
sum nimis. **E**go dixi in excessu
meo: omnis homo mendax. **Q**uid
retribuam domino: pro omnibus quae retri-
buit michi. **C**alicem salutaris
accipiam: et nomen domini invocabo.

Vota mea domino reddam coram
omni populo eius: preciosa in conspe-
ctu domini mors sanctorum eius. **D**o-
mine quia ego servus tuus: ego
servus tuus et filius ancillae tuae.

Irupisti vincula me: tibi sacri-
ficabo hostiam laudis: et nomen
domini invocabo. **V**ota mea domino red-
dam in conspectu omnis populi eius: in
aeris domus domini in medio iu-
herusalem. **A**lleluia.

Laudate dominum omnes gentes:
laudate eum omnes populi.
bona confirmata est super nos
misericordia eius et veritas domini ma-
net in eternum. **A**lleluia. **A**lla.

Confitemini domino qui bonus
est: qui in seculum misericordia eius.

Dicit nunc israel qui bonus est: qui
in seculum misericordia eius. **D**icit nunc
dominus aaron: qui in seculum mise-
ricordia eius. **D**icit nunc qui timet
dominum: qui in seculum misericordia eius.

De tribulatione invocavi domi-
num: et exaudivit me in latitudi-
ne domus. **D**ominus michi adiu-
tor: non timebo quod faciat michi
homo. **D**ominus michi adiu-
tor: et ego despiciam inimicos me-

os. **B**onum est confidere in domino:
qui confidere in homine. **B**onum est spe-
rare in domino: qui sperare in prin-
cipibus. **O** mnes gentes circumierunt
me: et in nomine domini quia ultus sum
in eos. **C**ircumdantes circumde-
runt me: et in nomine domini quia ultus
sum in eos. **C**ircumdecerunt me
sicut apes: et exarserunt sicut ig-
nis in spinis: et in nomine domini quia
ultus sum in eos. **I**mpulsus
eversus sum ut caderem: et dominus
suscepit me. **F**ortitudo mea et
laus mea dominus: et factus est michi
in salutem. **V**ox exultationis et
salutis: in tabernaculis iustorum.
Decetera dominus fecit virtutem: decete-
ra dominus exaltavit me: decetera dominus
fecit virtutem. **N**on moriar sed
vivam: et narrabo opera domini. **A**-
stigans castigavit me dominus:
et morti non tradidit me. **A**peri-
te michi portas iusticie: ingres-
sus in eas confitebor domino: hec por-
ta dominus iusti intrabunt in eam. **C**on-
fitebor tibi qui exaudivisti me: et
factus es michi in salutem. **L**api-
dem quem reprobaaverunt edifican-
tes: hic factus est in caput angu-
li. **A**d domino factum est istud: et est
mirabile in oculis nostris. **H**ec est
dies quam fecit dominus: exultemus et
letemur in ea. **D**omine saluum me
fac: o domine bene prospicere:
benedictus qui venit in nomine domini.
Benediximus vobis de domo

dñr: deus dñs et illuxit nobis.

Constituete diē sollemnē in cō-
denis: usq; ad cornu altaris.

Deus meus es tu et cōfitebor
tibi: deus me⁹ es tu et exaltabo

te. **C**onfitebor tibi qm̄ exaudi-
sti me: et factus es michi in salu-

tem. **C**onfitemini dño qm̄ bo-
nus: qm̄ in scdm̄ misericordia eius.

Alleluia. *Ant. Alph.*

Beatī immaculatī in via: qui
ambulāt ī lege dñi. **B**e-

atī q̄ scrutant̄ testimonia eius:
in toto corde requirūt eū. **N**ō

enī q̄ opant̄ iniquitatē: ī vijs eis
ambulauerūt. **Q**u mandasti:

mandata tua custodiri nimis.

Atinā dirigant̄ viē mee: ad cu-
stodiēdas iustificationes tuas.

Nunc nō cōfundar: cū p̄spece-
ro in om̄ib; mādatīs tuis. **C**ō-

fitebor tibi in directione cordis:
ī eo q̄ didici iudicia iusticie tue.

Iustificationes tuas custodiā:
nō me derelinquas usquequaq;

in quo corrigit. *Beth*

adolescentior viā suā: in custo-
diendo sermones tuos. **I**n to-

to corde meo requisivi te: ne re-
pellas me a mādatīs tuis. **I**n

corde meo abscondi eloquia tua:
ut nō peccē tibi. **B**enedictus es

dñe: doce me iustificationes tu-
as. **I**n labijs meis: p̄nūciaui

oīa iudicia oris tui. **I**n viā te-
stimonijs tuor; delectat⁹ sum:

sicut in om̄ib; diuitijs. **I**n mā-

datīs tuis exercebor: et cōsidera-
bo vias tuas. **I**n iustificatio-

nib; tuis meditabor: non obli-
uiscar sermones tuos. *Sime.*

Retribue seruo tuo: viuiti-
ca me et custodia sermo-

nes tuos. **R**evela oculos meos:
et cōsiderabo mirabilia de lege tu-

a. **I**ncola ego sū in terra: non
abscondas a me mandata tua.

Concupiuit aīa mea desidera-
re iustificationes tuas: in om̄i

tēpore. **I**ncrepasti superbos:
maledicti q̄ declināt a mādatīs

tuis. **A**ufer a me opprobriū et
contemptū: q̄a testimonia tua

requisivi. **A**ccū sederūt princi-
pes et adūsūm me loquebant̄:

seruus aut̄ tuus exercebat̄ in iu-
stificationib; tuis. **N**am et testi-

monia tua meditatio mea est:
et cōsiliū meū iustificationes tue.

Adhesit paui. *Delech.*

mento aīa mea: viuitica
me scdm̄ verbū tuū. **V**ias me-

as enūciaui et exaudisti me: do-
ce me iustificationes tuas. **U**-

iam iustificationū tuar; instrue
me: et exercebor in mirabilib; tuis.

Dormitauit aīa mea pre-
tudio: cōfirma me in verbis tuis.

Uiam iniquitatis amoue a me:
et de lege tua miserere mei. **V**i-

am veritatis elegi: iudicia tua
non sum oblitus. **A**dhesi testi-

monijs tuis dñe: noli me cōfū-
dere. **Q**uam mādator tuor tu-

Libere: cū dilatasti cor meū. **R**e-
gem pone michi dñe viā
iustificationū tuarū: et re-
quirā eā semp. **Q**uia michi intel-
lectū et scrutabor legē tuā: et cu-
stodiā illam in toto corde meo.

Reduc me in semita mādator
tuor: quia ipam volui. **I**ndi-
na cor meū in testimonia tua:
et nō in avariciā. **A**uerte oculos
meos ne videāt vanitatē: i via
tua vivifica me. **S**tatue seruo
tuo eloquiū tuū: in timore tuo.

Amputa opprobriū meū qđ
suspiratus sum: qđ iudicia tua
iocūda. **A**cce cōcupiui mādā-
ta tua: in equitate tua vivifica

Et veniat sup **Yau.** me.
me misericōdia tua dñe: salu-
tare tuū scđm eloquiū tuum.

Et respōdebo reprobrātib; mi-
chi verbū: qđ speravi in sermo-
nib; tuis. **E**t ne auferas de ore
meo verbū veritatis usquequa-
q;: qđ in iudicijs tuis superspera-
vi. **E**t custodiā legē tuā semp:
in seculū et in seculū seculi. **E**t
ambulabā in latitudine: quia
mandata tua requisivi. **E**t lo-
quebar: in testimonijs tuis in
cōspectu regum: et nō cōfunde-
bar. **E**t meditabar: in mādā-
tis tuis qđ dilexi. **E**t leuavi ma-
nus meas ad mandata tua qđ

dilexi: et exercebor in iustificatio-
nib; tuis. **Zai.**

Memor esto verbi tui seruo
tuo: in quo michi spem
dedisti. **R**ec me cōsolata est in
humilitate mea: qđ eloquiū tu-
um vivificavit me. **S**upbi ini-
que agebant usquequaq;: a le-
ge autem tua nō declinaui. **M**e-
mor fui iudicio; tuor a seculo
dñe: et cōsolat⁹ sum. **R**efectio
tenuit me: pro pccorib; derelin-
quētib; legē tuā. **C**antabiles
michi erant iustificationes tue:
i loco peregrinationis mee. **M**e-
mor fui nocte nomis tui dñe:
et custodiui legē tuā. **H**ec facta
est michi: qđ iustificationes tu-
as requisivi. **Beth.**

Portio mea dñe: dixi custo-
dire legē tuā. **R**eprecat⁹
sum faciē tuā in toto corde me-
o: miserere mei secūdū eloquiū
tuū. **C**ogitavi vias meas: et
cōverti pedes meos in testimo-
nia tua. **P**aratus sum et non
sum turbat⁹: ut custodiā man-
data tua. **H**unes pccorū circū-
plexi sunt me: et legē tuam nō
sum oblitus. **M**edia nocte sur-
gebā ad cōfitendū tibi: sup iudi-
cia iustificationes tue. **P**articeps
ego sum om̃i timentū te: et cu-
stodientū mādāta tua. **M**iseri-
cordia tua dñe plena est terra:
iustificationes tuas doce me.

Bonitatem fecisti cum **Theth**
seruo tuo dñe: scdm ver-
bum tuum. **B**onitatem et discipli-
nam et scientiam doce me: qm in ma-
ndatis tuis credidi. **P**riusq; hu-
miliarer ego deliqui: ppter ea e-
loquium tuum custodiui. **B**onus
es tu: et in bonitate tua doce me
iustificationes tuas. **M**ultipli-
cata est sup me iniquitas supbo-
rum: ego autem in toto corde meo
scrutabor mandata tua. **C**oa-
gulatum est sicut lac cor eorum: ego
vero legem tuam meditatus sum.
Bonum michi quia humiliasti
me: ut discam iustificationes tuas.
Bonum michi lex oris tui: super
milia auri et argenti. **Ioth.**
Manus tue fecerunt me et
blasphemaucrunt me: da mi-
hi intellectum ut discam manda-
ta tua. **Q**ui timet te videbunt me
et letabuntur: qm in verba tua su-
persperaui. **C**ognoui dñe quia
equitas iudicia tua: et in verita-
te tua humiliasti me. **F**iat mi-
sericordia tua ut consoletur me: se-
cundum eloquium tuum seruo tuo.
Veniunt michi miserationes tue
et viam: qm lex tua meditatio
mea est. **C**onfundantur supbi
qm iniuste iniquitatem fecerunt in me
ego autem exercebor in mandatis
tuis. **C**onuertantur michi timētes
te: et q non uerunt testimonia tua.
Fiat cor meum immaculatum in iu-

stificationibus tuis: ut non confundar.
Ofecit in **Capit.** dar.
salutari tuum anima mea: et in
verbum tuum supersperaui. **O**fecerunt
oculi mei in eloquium tuum:
dicentes quando consolaberis me.
Quia factus sum sicut uter in
prima: iustificationes tuas non
sum oblitus. **Q**uot sunt dies
serui tui: quando facies de persecuten-
tibus me iudicium. **N**arrauerunt
michi iniqui fabulationes: sed
non ut lex tua. **O**mnia manda-
ta tua veritas: iniqui persecuti
sunt me adinuicem me. **P**aulomis
consummauerunt me in terra:
ego autem non dereliqui mandata
tua. **S**ecundum misericordiam tuam
uiuifica me: et custodiam testimo-
nia oris tui. **Lamed.**
In eternum dñe: verbum tuum permanet
in celo. **I**n generatione et ge-
nerationem veritas tua: fundasti
terram et permanet. **O**rdinatione
tua pseruat dies: quoniam omnia
seruiunt tibi. **N**isi q lex tua me-
ditatio mea est: tunc forte perire
in humilitate mea. **I**n eternum
non obliuiscar iustificationes
tuas: qm in ipsis uiuificasti me.
Quus sum ego saluum me fac:
qm iustificationes tuas requi-
siui. **M**e respiciuerunt peccatores
ut perderent me: testimonia tua
intellexi. **O**mnis dissimulationis
vidi finem: latum mandatum tuum

nimis.

Mem.

Quomodo dilexi legem tuā domine: tota die meditatio mea est. *S*up inimicos meos prudentē me fecisti mādato tuo: q̄a in eternū michi est. *S*uper omnes doctes me intellexi: quia testimonia tua meditatio mea ē. *S*up senes intellexi: q̄a mādata tua quesivi. *A*b omni viā mala phibui pedes meos: ut custodiā verba tua. *I*n iudicijs tuis nō declinaui: q̄a tu legem posuisti michi. *Q*uā dulcia faucib; meis eloquia tua: sup mel ori meo. *A* mādatīs tuis intellexi: p̄pterea odiui omnē vi-

*L*am iniquitatis. *Sim.* *L*uceat pedib; meis verbū tuū: et lumē semitis meis. *I*uravi: et statui custodire iudicia iusticie tue. *H*umiliat⁹ sum usquequaq;: dñe vivifica me secundū verbū tuū: voluntaria oris mei beneplacita fac dñe: et iudicia tua doce me. *A*nima mea in manib; meis semp: et legem tuā non sū oblitus. *P*osuerūt p̄cores laqueū michi: et de mādatīs tuis nō erravi. *H*ereditate acquisivi testimonia tua in eternū: q̄a exultatio cordis mei sunt. *I*ndinaui cor meū ad faciendas iustificationes tuas in eternū: p̄pter retributionē.

*A*yn. *I*niquos odio habui: et legē tu-

am dilexi. *A*d iutor et susceptor meus es tu: et in verbū tuū sup speravi. *D*ecline a me maligni: et scrutabor mandata dei mei. *S*uscipe me scdm eloquium tuū et vivā: et nō cōfundas me ab expectatione mea. *A*d iuva me et salu⁹ ero: et meditabor in iustificationib; tuis semper. *O*p̄erasti omnes discedētes a iudicijs tuis: q̄a iniusta cogitatio eorum. *P*revaricantes reputavi omnes p̄cores terre: ideo dilexi testimonia tua. *C*onfi-ge timore tuo carnes meas: a iudicijs tuis timui. *Sam. 6*

*I*sti iudiciū et iusticiā: non tradas me calūniātib; meis. *S*uscipe servū tuū in bonū: nō calūniē me supbi. *O*culi mei defecerūt in salutare tuū: et in eloquū iusticie tue. *H*ar tū servo tuo scdm misericordiā tuam: et iustificationes tuas doce me. *S*ervus tuus sum ego: da michi intellectū ut sciā testimonia tua. *T*empus faciēdi dñe: diffipa verūt legē tuā. *I*deo dilexi mādata tua: sup aurū et thopazion. *P*ropterea ad omnia mādata tua dirigebar: omnē viā iniquā odio habui. *Sim. 6*

*A*d iutor et susceptor meus es tu: et in verbū tuū sup speravi. *D*ecline a me maligni: et scrutabor mandata dei mei. *S*uscipe me scdm eloquium tuū et vivā: et nō cōfundas me ab expectatione mea. *A*d iuva me et salu⁹ ero: et meditabor in iustificationib; tuis semper. *O*p̄erasti omnes discedētes a iudicijs tuis: q̄a iniusta cogitatio eorum. *P*revaricantes reputavi omnes p̄cores terre: ideo dilexi testimonia tua. *C*onfi-ge timore tuo carnes meas: a iudicijs tuis timui. *Sam. 6*

lis. **O**s meū apuī et attraxi spi-
ritū: quia mādata tua desiderabā.

Aspice in me et miserere mei:
secūm iudiciū diligentū nomē
tuū. **R**essos meos dirige secū-
dū eloquiū tuū: et non dñetur
mei omīs iniusticia. **R**edime
me a calūnijs homī: ut custodi-
am mādata tua. **H**ariē tuam
illumina sup seruiū tuū: et doce
me iustificaciones tuas. **A**xix?
aquas deduxerūt oculi mei: qui-
a nō custodierūt legē tuā. **P**he.

Iustus es dñe: et rectū iudiciū
tuū. **M**andasti iusticiā testimo-
nia tua: et veritatē tuā nimis.
Tabescere me fecit zelus meus:
quia obliui sunt verba tua inimī-
ci mei. **I**gnitū eloquiū tuū ve-
hement: et seruus tuus dilexit il-
lud. **A**dolescētulus sum ego et
cōtempn: iustificaciones tuas
nō sum oblitus. **I**usticia tua
iusticia in eternū: et leg tua veri-
tas. **T**ribulatio et angustia in-
uenerūt me: mādata tua medi-
tatio mea ē. **A**quitas testimo-
nia tua in eternū: intellectum da
michi et viuam. **S**ax.

Clamauī ī toto corde exau-
di me dñe: iustificaciones
tuas requirā. **C**lamauī ad te
et saluū me fac: ut custodiam
mādata tua. **P**reuenī in matu-
ritate et clamaui: in verba tua
supsperaui. **P**reuenērūt oculi

mei ad te dilucto: ut meditarer
eloquia tua. **A**uorem meā audi
secūm misericordiā tuā dñe: et secūm
iudiciū tuū viuifica me. **A**ppro-
pinquauerūt psequētes me inī-
q̄tati: a lege autē tua lōge facti
sunt. **P**rope es tu dñe: et omēs
vie tue veritas. **I**nicio cognouī
de testimonijs tuis: quia in eter-
num fundasti ea. **C**oph.

Vide humilitatē meā et eripe
me: quia legē tuā non sum
oblit. **I**udica iudiciū meū et
redime me: ppter eloquiū tuū vi-
uifica me. **L**onge a pccoribus
salus: quia iustificaciones tuas
nō requisierūt. **M**iscēdie tue mē-
te dñe: secūm iudiciū tuū viuifi-
ca me. **M**ulti q̄ psequūtur me
et tribulāt me a testimonijs tu-
is nō declinaui. **A**udi puaricā-
tes et tabescebā: quia eloquia tu-
a nō custodierūt. **A**ide quī mā-
data tua dilexi: dñe in misericordiā
tua viuifica me. **P**rincipiū ver-
borū tuorū veritas: ī eternū om-
nia iudicia iusticie tue. **R**es.

Principes psecuti sunt me
gratis: et a verbis tuis for-
midauit cor meum. **L**etabor e-
go sup eloquia tua: sicut q̄ inue-
nit spolia multa. **E**niq̄tatem
odio habui et abominat⁹ sum
legem autē tuā dilexi. **S**epties
in die laudē dixi tibi: sup iudici-
a iusticie tue. **P**ax multa dilige

ribz legem tuā: et nō est illis scā-
dalū. **E**xpectabā salutare tu-
um dñe: et mādāta tua dilexi.
Custodiuit aīa mea testimoni-
a tua: et dilexit ea vehementer.
Seruauī mandata tua et testi-
monia tua: q̄a om̄es viē mee ī
cōspectu tuo. **Thau.**

Appropinquet deprecatio me-
a in cōspectu tuo dñe: iux-
ta eloquiū tuū da michi ītellec-
tum. **I**ntret postulario mea ī
cōspectu tuo: secundū eloquiū
tuum eripe me. **E**rudabunt
labia mea ymnū: cum docueris
me iustificātes tuas. **P**ro-
nuntiabit lingua mea eloqui-
um tuū: q̄a oīa mandata tua
equitas. **F**iat man⁹ tua ut sal-
uet me: qm̄ mādāta tua elegi.
Concupiui salutare tuū dñe:
et lex tua meditatio mea ē. **U**-
uet aīa mea et laudabit te: et iu-
dicia tua adiuuabunt me. **E**r-
raui sicut ouis que perit: quere
seruū tuū q̄a mādāta tua non

sum oblitus. **Canticū gđ.**
Ad dñm cū tribularet cla-
maui et exaudiuit me. **D**ñe li-
bera aīam meā a labijs inīqs:
et a lingua dolosa. **Q**uid decur-
sibi aut qđ apponat tibi: ad li-
guā dolosam. **S**agite potētis
acute: cum carbonibz desolato-
rijs. **H**eu michi quia incolatus
meus, plangatus est: habitauī

nū habitātibz cedar: multū īco-
la fuit aīa mea. **C**um hīs qui
oderāt pacē eram pacificus: cū
loquebar illis impugnabant
me gratis. **Canticū graduū.**

Leuauī oculos meos ī mō-
tes: unde veniet auxilium
michi. **A**uxiliū meū a dño: qui
fecit celū et terrā. **N**on det in cō-
motionē pedū tuū: neq; dormi-
tet qui custodit te. **E**cce nō dor-
mitabit neq; dormiet: q̄ custo-
dit isrl. **D**ominus custodit te:
dñs p̄tectio tua sup manū dex-
terā tuā. **P**er diē sol nō uret te:
neq; luna p̄ noctē. **D**ominus
custodit te ab omni malo: cu-
stodiat aīam tuā dñs. **D**omi-
nus custodiat introitum tuū et
exitū tuū: ex hoc nūc et usq; in
seculum. **Canticū graduū.**

Letatus sum in hīs que
dicta sunt michi: in do-
mū dñi ibim⁹. **S**tātes
erāt pedes nostri: in atrijs tuis
ihrlm. **I**herusalē que edificat⁹
ut ciuitas: cui⁹ participatio ei⁹
in idipm. **E**lluc etiā ascenderūt
tribz tribus dñi testimoniū isrl:
ad cōfiteđū nomī dñi. **Q**uia il-
lic sederūt sedes ī iudicio: sedes
sup domū dauid. **R**ogate que
ad pacē sunt ihrlm: et abundan-
tia diligētibz te. **F**iat pax ī vir-
tute tua: et abundātia in turribz
tuis. **P**ropf fr̄es meos et proxī

mos meos: loquebar pacē de
te. **P**ropf domū dñi dei nr̃i: q̃si
in bona tibi. *Canticū graduū.*

Ad te leuaui oculos meos:
q̃ habitas in celis. **A**cce
sicut oculi seruoꝝ: in manibꝫ
dñorꝫ suorꝫ. **S**icut oculi acille
in manibꝫ dñe sue: ita oculi nr̃i
ad dñm deū nr̃m donec misere
atur nr̃i. **M**iserere nr̃i dñe mise
rere nr̃i: q̃a multū repleti sumꝫ
despectione. **Q**uia multū reple
ta est aīa nr̃a: opprobriū abun
dantibus et despectio supbis.

Nisi q̃a dñs *Canticū grad. dd.*
erat in nobis dicat nunc
isrl̃: nisi q̃a dñs erat in nobis.

Cum exurgeret hoīes in nos:
forte uiuos deglutissent nos.

Cum irasceret furor eorꝫ ī nos:
forsitā aque absorbuissent nos.

Correntem p̃trāsiuit aīa nr̃a:
forsitā p̃trāsiisset aīa nr̃a aquā

intollerabilē. **B**enedictus dñs:
q̃ nō dedit nos in captiōē dēi

bus eorꝫ. **A**nima nr̃a sicut pas
ser erepta est: de laqueo uenanti

um. **L**aqueus contritus est: et
nos liberati sumus. **A**diutori

um nostrū in noīe dñi: qui fecit
celum et terram. *Canticū grad.*

Qui cōfidūt ī dño sicut mōs
syon: nō cōmouebit in cō

nū q̃ habitat in iherl̃m. **M**ōtes
in circuitu eius: et dñs in circui

tu ppli sui ex hoc nūc et usq; in

seculū. **Q**uia nō relinquet dñs
virgā p̃ccorꝫ sup sortē iustorū:
ut non extendāt iusti ad iniqui
tatem manꝫ suas. **B**enefac dñe:
bonis et redis corde. **R**elinātes
autē in obligationes adducet
dñs cū opantibꝫ iniquitatē: pax
super isrl̃. *Canticū graduū.*

In conuēntendo dñs captiuitatem
syon: facti sumus sicut solati.

Nunc repletū ē gaudio os no
strū: et lingua nr̃a in exultatione.

Nunc dicet inf̃ gētes: magnifi
cauit dñs facere cū eis. **M**agni

ficauit dñs face nobiscū: facti
sumus letantes. **C**onuertere do

mine captiuitatē nostrā: sicut
torrēs in austro. **Q**ui seminat

in lacrimis: in exultatione me
ret. **A**mines ibāt et flebāt: mit

teces semina sua. **V**eniētes au
tem ueniēt cū exultatione: por

tantes manipulos suos. *Canticū g.*

Nisi dñs edificauerit *salōis*
domū: inuanū labora
uerūt q̃ edificant eam.

Nisi dñs custodierit ciuitatem:
frustra uigilat q̃ custodit eam.

Vanū est uobis ante lucē sur
gere: surgite postq; sederitis q̃

māditatis panē doloris. **C**ū
dederit dilectis suis somnū ecce

hereditas dñi: filij merces fruc
tus uētris. **S**icut sagitte ī ma

nu potentis: ita filij excussorū.
Beatus uir q̃ impleuit desideri

um suū ex ip̄is: nō cōfundet̄ cū
loquet̄ inimicis suis in porta.

Beatī om̄es *Cant. grad.*
q̄ timent dñm: q̄ ambulāt in
vīs ei⁹. *Labores manū tua-*
rū q̄a manducabis: beat⁹ es ⁊
bene tibi erit. *Uxor tua sicut vi-*
tis abundās: in laterib⁹ domus
tue. *Fili⁹ tui sicut nouelle oli-*
uay: in circuitu mēse tue. *Arce*
sic benedicet̄ homo: q̄ timet do-
minū. *Benedicat tibi dñs ex sy-*
on: et videas bona iherl̄m om̄i-
bus diebus vite tue. *Et videas*
filios filiorū tuorū: pacem sup
israhel. *Canticū graduum.*

Sepe repugnauerunt me a
iuuētute mea: dicat nunc
isrl̄. *Sepe repugnauerūt me a*
iuuētute mea: etenim non potue-
runt michi. *Supra dorsū meū*
fabricauerūt p̄ccōres: plonga-
uerūt iniquitatē suā. *Dom̄inus*
iust⁹ cōcidet reuices p̄ccōrū: cōfū-
dant̄ et cōmūtant̄ retro sū oēs
q̄ oderūt syon. *Hiāt sicut fem̄*
rectorū: q̄ pul̄ q̄ euellat̄ rearuit.
De quo nō implebit manū suā
q̄ meret: et sinū suū q̄ manipu-
los colliget. *Et non dixerūt q̄*
p̄teribāt benedictio dñi super
vos: benedixim⁹ vobis in noīe
domini. *Canticū graduum.*

Deprofūdis clamaui ad te
dñe: dñe exaudi vocē me-
am. *Hiāt aures tue intendētes:*

in vocē deprecationis mee. *Si in-*
iquitates obseruaberis dñe: dñe
q̄s sustinebit. *Quia apud te p-*
piciatio est: et ppter legē tuā su-
stinui te dom̄ine. *Sustinuit aīa*
mea in verbo ei⁹: sperauit aīa
mea in dño. *Custodia matu-*
tina usq; ad noctē: speret isrl̄ in
dño. *Quia apud dñm misericō-*
a: et copiosa apud eū redēptio.
Et ip̄e redimet isrl̄: ex om̄ibus
iniquitatib⁹ ei⁹. *Cant. grad. ip̄i.*

Domine nō est exaltatū dñ.
cor meū: neq; elati sunt o-
culi mei sup me. *Neq; ambla-*
ui in magnis: neq; in mirabili-
b⁹ sup me. *Si nō humili⁹ sen-*
tiebam: sed exaltaui aīam meā.
Sicut ablactat⁹ est sup m̄rem
suā: ita retribuo in aīam meā.
Speret isrl̄ in dño: ex hoc nūc
et usq; in seculū. *Canticum*

Ameneto dñe *graduum.*
dauid: et oīs māsuetu-
dinis eius. *Sicut iura-*
uit dño: votū vouit deo iacob.
Si introiero in tabernaculū do-
mus mee: si ascendero in lectū
strati mei. *Si dederō somnū o-*
culis meis: et palpebris meis
dormitationē. *Et requiē tēpo-*
rib⁹ meis: donec inueniā locū do-
mino tabernaculū deo iacob.
Ecce audiui⁹ eā in effrata: i-
uermus eā in rāpis silue. *In-*
troibim⁹ in tabernaculū eius:

adorabim⁹ in loco ubi steterūt
pedes ei⁹. **S**urge dñe in requi-
em tuā: tu et archa sanctificati-
onis tue. **S**acerdotes tui indu-
ant iusticia: et sancti tui exultet.
Prop⁹ dauid seruū tuū: non
auitas faciem xp̄i tui. **I**urauit
dñs dauid veritatem et non fru-
strabit eum: de fructu v̄treis tui
ponā sup sedē tuā. **S**i custodi-
erit filij tui testamētū meū: et te-
stimonia mea h̄i q̄ docebo eos.
Et filij eorū usq; ī s̄clm: sedebūt
sup sedem tuā. **Q**uoniā elegit
dñs syon: elegit eā in habitati-
onē sibi. **H**ec requies mea ī se-
culū seculi: h̄ic habitabo qm̄ e-
legi eā. **V**idua eius benedicēs
benedicā: paupes ei⁹ saturabo
panib; **S**acerdotes ei⁹ induā
salutari: et sancti eius exultati-
one exultabūt. **I**lluc pducam
coram dauid: parauī lucnā xp̄o
meo. **I**nimicos ei⁹ induā cōfu-
sione: super ipm̄ aut efflorescit
sanctificatio mea. **Canticum**
Ecce quā bonū **graduum.**
Et quā iocū dū: habitare
f̄res in unū. **S**icut ungtū ī ca-
pite: qđ descendit in barbā bar-
bā aaron. **Q**uod descendit in
orā vestimētū ei⁹: sicut ros her-
mō q̄ descendit in montē syon.
Quoniā illic mādauit dñs be-
nedictionē: et vitā usq; ī s̄clm.
Canticum graduum :—

Ecce nunc benedicite dñō.
oēs serui dñi. **Q**ui statis
ī domo dñi: in atrijs dom⁹ dei
nr̄i. **I**n noctib; ex tollite man⁹
v̄ras in sancta: et benedicite do-
minū. **B**enedicat te dñs ex syō:
q̄ fecit celū et terrā. **Melania.**
Laudate nomē dñi: lauda-
te serui dñi. **Q**ui statis
in domo dñi: in atrijs dom⁹ dei
nr̄i. **L**audate dñm q̄a bon⁹ do-
min⁹: psallite nomē ei⁹ qm̄ su-
auē. **Q**uoniā iacob elegit sibi
dñs: isrl̄ in possessionem sibi.
Quia ego cognoui q̄ magn⁹
est dñs: et deus noster p̄ om̄ib;
dñs. **O**mnia quęcunq; voluit
dñs fecit in celo et in terra: ī ma-
ri et in om̄ib; abissis. **E**t ducēs
nubes ab extremo terre: fulgu-
ra ut pluuiā fecit. **Q**ui pducit
v̄etros de thesauris suis: q̄ percussit
primogenita egipti ab hoīe
usq; ad pecus. **E**misit signa ⁊
prodigia in medio tui egipte:
in pharaonē ⁊ in om̄es seruos
eius. **Q**ui percussit gētes multas:
⁊ occidit reges fortes. **S**con re-
gem amorreorū ⁊ oc regē basā:
⁊ om̄ia regna chanaan. **E**t de-
dit terrā eorū hereditatē: heredi-
tatē isrl̄ pp̄lo suo. **D**omine no-
men tuū in eternū: dñe memo-
riale tuū in generatione ⁊ gene-
rationem. **Q**uia iudicabit dñs
pp̄lm suū: ⁊ in seruis suis de p̄ca

bitur. **S**imulacra gentium argē-
tū et aurū: opa manuum hoīm.
Os habēt et nō loquent: oculos
habēt et nō videbūt. **A**ures ha-
bēt et nō audiēt: neq; eū est spi-
ritus ī ore ipor. **S**imiles illis
fiāt q̄ faciūt ea: et oēs q̄ cōfidūt
in eis. **D**omus isrl̄ benedicite
dñō: dom⁹ aarō benedicite do-
mīno. **D**omus leui benedicite
dñō: q̄ timentis dñm benedicite
dñō. **B**enedictus dñs ex syon:
qui habitat in iherlm̄. Alleluia.
Confitemini dñō. **Alleluia**
qm̄ bon⁹: qm̄ in eternū mi-
sericordia ei⁹. **C**onfitemini de-
o deor: qm̄. **C**onfitemini dñō
dñor: qm̄. **Q**ui facit mirabili-
a magna solus: qm̄. **Q**ui fecit
celos in intellectu: qm̄. **Q**ui fir-
mauit fr̄a sup aquas: quoniā.
Qui fecit luminaria magna:
quoniā. **S**olē in potestate diei:
quoniā. **L**unā et stellas in po-
testate noctis: quoniā. **Q**ui p-
cussit egiptū cum p̄mogenitis
eorū: quoniā. **Q**ui eduxit isrl̄
de medio eorum: quoniā. **I**n
manu potenti et brachio excel-
so: quoniā. **Q**ui diuisit mare
rubrū in diuisiones: quoniā.
Et eduxit isrl̄ p̄ mediū ei⁹: qm̄.
Et percussit pharaonē et virtu-
tem ei⁹ in mari rubro: quoniā.
Qui traduxit pplm̄ suū p̄ desec-
tū: quoniā. **Q**ui percussit reges

magnos: quoniā. **E**t occidit re-
ges fortes: qm̄. **S**ed regem a-
moreorū: qm̄. **E**t oī regē ba-
san: qm̄. **E**t dedit terrā eorū he-
reditatē: qm̄. **H**ereditatem isrl̄
seruo suo: qm̄. **Q**uia in humi-
litate nr̄a memor fuit nr̄i: qm̄.
Et redemit nos ab inimicis no-
stris: quoniā. **Q**ui dat escā om-
ni carni: quoniā. **C**onfitemini
deo reli: quoniā. **C**onfitemini
dñō dñor: qm̄ in eternū miseri-
cordia eius. **Ps̄m̄ p̄ ieremias.**
Sup flumina babilonis il-
lic sedim⁹ et fleuimus: dū
recordaremur tui syon. **I**n sa-
licib; in medio ei⁹: suspēdim⁹
organa nr̄a. **Q**uia illic interro-
gauerūt nos q̄ captiuos duxe-
rūt nos: uerba cationū. **E**t qui
abduxerūt nos: ymnū cantate
nobis de canticis syō. **Q**uomō
cātabim⁹ canticū dñi: in terra
aliena. **S**i oblit⁹ fuero tui ihe-
rusalē: obliuioni dē cetera me-
a. **A**dhereat lingua mea fauci-
bus meis: si nō meminero tui.
Si nō p̄posuero tui iherlm̄: in
p̄ncipio leticie mee. **M**emor es-
to dñe filiorū edom: ī die iherlm̄.
Qui dicūt exinanite exinanite:
usq; ad fūdamētū in ea. **F**ilia
babilonis misera: beatus qui
retribuet tibi retributionē tuā
quā retribuisti nobis. **B**eatus
qui tenebit: et allidet paruulos

suos ad petra. **Psalmus dauid**

Confitebor tibi dñe ī to-
to corde meo: qm̄ audi-
sti verba oris mei. **I**n
conspetu angelorū psallā tibi:
adorabo ad templū sanctū tuū
et cōfitebor nomī tuō. **S**uper
mīscdia tua et veritate tua: qm̄
magnificasti sup om̄e nomen
sanctū tuū. **I**n quacunq; die
īuocauero te exaudi me: multi-
plicabis in aīa mea virtutem.
Confiteār tibi dñe oēs reges tē-
re: q̄a audierūt verba oris tui.
Et cātēt in vīs dñi: qm̄ mag-
na est gl̄ia dñi. **Q**uonīa excel-
sus dñs: et humilia respicit: et al-
ta a lōge cognoscit. **S**i ambu-
lauero in medio tribulationis
vīuificabis me: et sup irā inimi-
corū tuorū extendisti manū tuā:
et saluum me fecit dextera tua.

Dominus retribuet p me: do-
mine mīscdia tua ī seculū: opa
manuū tuarū ne despicias. **Infer:**

Domine pro **psalmus dauid.**
basti me et cognouisti me
tu cognouisti sessionem meā et
resurrectionem meam. **I**ntel-
legisti cogitationes meas de lō-
ge: semitam meam et funiculū
meū īuestigasti. **E**t om̄es vias
meas p̄uidisti: q̄a nō ē sermo ī
līgua mea. **E**cce dñe tu cognou-
isti om̄ia nouissima et ātīqua:
tu formasti me et posuisti sup

me manū tuā. **M**irabilis facta
est scientia tua ex me: confortata
est et nō potero ad eam. **Q**uo
ībo a sp̄itu tuo: et quo a facie
tua fugiā. **S**i ascendero ī celū
tu illic es: si descendero ī infirmū
ades. **S**i sumpsero pēnas me-
as diluculo: et habitauero ī ex-
tremis maris. **E**t tu illic manū
tua deducet me: et tenebit me dex-
tera tua. **E**t dixi forsītā tenebre
cōculcabūt me: et nox illumina-
tio mea in delicijs meis. **Q**uia
tenebre nō obscurabunt a te: et
vox sicut dies illuminabit: sicut
tenebre ei⁹ ita et lumē ei⁹. **Q**uia
tu possedisti renes meos: susce-
pisti me de utero māt̄is mee. **C**on-
fitebor tibi q̄a terribilis magni-
ficat⁹ es: mirabilia opa tua: et
aīa mea cognoscer nimis. **N**ō
est occultatū os meū a te qd̄ fe-
cisti ī occulto: et substantia me-
a ī inferiorib; fr̄e. **I**mpfectū
meū viderūt oculi tui: et ī libro
tuo nō scribent⁹: dies formabū-
tur et nemo ī eis. **M**ichi autē
nimis honorificati sunt amici
tui deus: nimis confortat⁹ est p̄n-
cipat⁹ eorū. **D**inumerabo eos
et sup arenā multiplicabuntur:
exurrexi et adhuc sum tecū. **S**i
occideris deus p̄cores: viri san-
guinū declinate a me. **Q**uia di-
ritis ī cogitatione: accipiant
ī vanitate ciuitates suas. **N**ō

ne q̄ oderūt te dñe oderā: et sup
inimicos tuos tabescebā. **P**er
fecto odio oderā illos: inimici
facti sunt michi. **P**roba me de
us et scito cor meū: interrogā me
et cognosce semitas meas. **E**t
vide si via iniquitatis in me est: et
deduc me in via eterna. **In fine is**
Eripe me dñe ab hoste **dauid**
malo: a viro iniquo eripe
me. **Q**ui cogitauerūt iniquitate
in corde: tota die constituebāt p̄li
a. **A**cceperūt linguā suā sicut ser
pentes: venenū aspidū sub labi
is eorū. **C**ustodi me dñe de ma
nu peccatoris: et ab hominib; iniquis
eripe me. **Q**ui cogitauerūt sup
plantare gressus meos: abscon
derunt supbi laqueū michi. **E**t
funes extēderūt in laqueū: iux
ta iter scādālū posuerūt michi.
O rex dñs de⁹ me⁹ es tu: exau
di dñe vocem deprecationis mee.
Dñe dñe iū⁹ salutis mee: obū
braſti sup caput meū ī die belli.
Non tradas me dñe a desiderio
meo peccatori: cogitauerūt con
tra me: ne derelinquas me ne for
te exaltent. **C**aput circūit⁹ eo
rum: labor labiorū ip̄orū opiet
eos. **A**dēt sup eos carbonēs:
in ignē deſicies eos: in miserijs
nō subsistēt. **V**ir liguosus nō
dirigēt ī trā: virū iniustū ma
la capiēt ī interitū. **C**ognoui
q̄a faciet dñs iudiciū inopis: et

vindictā pauperū. **V**erū tamē
iusti cōfitebunt nōmī tuo: et ha
bitabunt recti cum vultu tuo.

Domine **Psalm⁹ dauid.**
clamaui ad te exaudi me:
intende voci mee cū clamaui
ad te. **D**irigat oratio mea sicut
incensum in conspectu tuo: eleuati
o manūū mearū sacrificiū iustit
iū. **P**one dñe custodiam o
ri meo: et ostiū circumſtātie labijs
meis. **N**ō declines cor meū in
verba malicie: ad recusandas
recusationes ī peccis. **C**um ho
minib; operantib; iniquitatē: et nō
cōmunicabo cum electis eorū.
Corripiet me iust⁹ in misericordia
et increpabit me: oleū autē peccato
ris nō impiguet caput meum.
Quoniam adhuc et oratio mea
in beneplacitis eorū: absorpti
sunt iuncti petre iudices eorū.
Audiēt verba mea quā potue
runt: sicut crassitudo fr̄e erupta
est sup terrā. **D**issipata sunt os
cula nra sec⁹ infernū: q̄a ad te do
mine dñe oculi mei: ī te speraui
nō auferas aīam meā. **C**usto
di me a laqueo quē statuerunt
michi: et a scādalis operantiū in
iquitatē. **A**dēt ī retiaculo ei⁹ pec
tatores: singulariter sumi ego
donec trāseā. **Intellectus dauid**
cum esset in spelunca oratio.

Voce mea ad dominū cla
maui: voce mea ad do

minu deprecatus sum. **A**ffundo in
conspectu eius orationem meam: tri-
bulationem meam ante ipsum pronun-
cio. **I**n deficiendo ex me spiritum
meum: et tu cognovisti semitas
meas. **I**n via hac qua ambulabam:
absconderunt laqueum michi.
Considerabam ad dexteram et vide-
bam: et non erat qui cognosceret me.
Perijt fuga a me: et non est qui
requirat animam meam. **C**lamavi
ad te domine: dixi tu es spes mea:
portio mea in terra viventium. **I**n-
tende ad deprecationem meam: quia hu-
miliatus sum nimis. **L**ibera
me a persecutoribus meis: quia confortati
sunt super me. **A**duc de custodia
animam meam ad confitendum no-
mini tuo: me respiciant iusti do-
nec retribuas michi. **Ps david**
quando persequeretur tu fili solus
Domine exaudi **absolon.**
orationem meam auribus pre-
ce obsecrationem meam: in veritate
tua exaudi me in tua iustitia.
Et non intres in iudicium cum ser-
uo tuo: quia non iustificabit in con-
spectu tuo omnis vivens. **Q**uia
persecutus est inimicus animam
meam: humiliavit in terra vitam
meam. **C**ollocavit me in obscu-
ris sicut mortui scilicet: et anxius
est super me spiritus meus: in me
turbatum est cor meum. **M**emor fui
dierum antiquorum: meditatus sum
in omnibus operibus tuis: in factis

manuum tuarum meditabar. **E**x-
pandi manus meas ad te: anima
mea sicut terra sine aqua tibi.
Relocis exaudi me domine: defecit
spiritus meus. **N**on avertas faciem
tuam a me: et sis eis descendibus
in lacum. **A**uditam fac michi manem
misericordiam tuam: quia in te speravi. **N**o-
tam fac michi viam in qua ambulem: quia
ad te levavi animam meam. **A**ripe
de inimicis meis domine ad te con-
fugi: doce me facere voluntatem tuam
quia deus meus es tu. **S**piritus tuus
bonus deducet me in terram rectam:
propter nomen tuum domine vivifica-
bis me in equitate tua. **A**duces
de tribulatione animam meam: et in
misericordia tua dispenses inimicos
meos. **E**t perdes omnes qui tribu-
lant animam meam: quoniam ego servus tu-
us sum. **Ps david aduersus goliath**
Benedictus dominus deus meus
qui docet manus meas ad
prelium: et digitos meos
ad bellum. **M**isericordia mea et refugium
meum: susceptor meus et liberator
meus. **P**rotector meus et in ipso spe-
ravi: qui subdit populum meum sub
me. **D**omine quid est homo quia
innotuisti ei: aut filius hominis quia re-
putas eum. **H**omo vanitati similis
factus est: dies eius sicut umbra pre-
tereunt. **D**omine inclina celos tuos
et descende: range montes et fu-
migabunt. **F**ulgura et horrorum
rationem et dissipabis eos: emitte

lagitas tuas et turbabis eos.
Emitte manū tuā de alto: eripe
me et libera me de aq̃s multis: et
de manu filiorū alienorū. **Q**uo-
rū os locutū est vanitatē: et de-
tera eorū dētera iniquitatis. **D**e
canticū nouū cātabo tibi: in psal-
terio decarordo psallā tibi. **Q**ui
das salutē regibz: qui redemisti
dauid seruū tuū: de gladio ma-
ligno eripe me. **E**t erue me de
manu filiorū alienorū quorū os
locutū est vanitatē: et dētera eorū
dētera iniquitatis. **Q**uorū filij
sicut nouelle plantationes: in
iuuētute sua. **F**ilie eorū cōposi-
te: circūornate et similitudo tēpli.
Proptuarīa eorū plena: eructā-
tia re hoc in illud. **O**ues eorū
fecose abundātes in egressibz su-
is: boues eorū crasse. **N**on ē ru-
ina macerie: neq; cāstus neq;
clamor in plateis eorū. **B**eatū
dixerūt pplm cui hec sunt: bñs
ppls cui dñs de⁹ ei⁹. **Laudā ip̃m.**
Exaltabo te de⁹ me⁹ rex: et
benedicā nomī tuo ī secu-
lū et in sc̃m sc̃i. **P**er singulos
dies benedicā tibi: et laudabo
nomē tuū in sc̃m et in sc̃m se-
culi. **M**agn⁹ dñs et laudabilis
nimis: et magnitudinis ei⁹ nō
ē finis. **G**eneratio et generatio
laudabit opa tua: et potētā tu-
am p̃nūciabūt. **M**agnificenti-
am gl̃ie sanctitatis tue loquēt:

et mirabilia tua narrabūt. **E**t
virtutē scribibilū tuorum dicēt: et
magnitudinē tuā narrabunt.
Memoriā abundātie suauitatis
tue eructabūt: et iusticia tua re-
ulabūt. **M**iscrator et misericors
dñs: patēs et multū misericors.
Suavis dñs uniuersis: et mise-
rationes ei⁹ sup oīa opa eius.
Confiteātur tibi dñe oīa opa
tua: et sancti tui benedicāt tibi.
Gloriā regni tui dicēt: et potē-
tiā tuā loquēt. **E**t notā faciāt
filijs hoīm potētiā tuā: et glo-
riā magnificētie regni tui. **R**eg-
nū tuū regnū oīm sc̃lorū: et do-
minatio tua in oīm generatio-
ne et generatione. **F**idelis dñs
in oīibz verbis suis: et sanct⁹
in oīibz opibz suis. **A**lleuat
dñs omnes q̃ corruūt: et erigit
omnes elisos. **O**culi oīm ī te spe-
rāt dñe: et tu das escā illorū in
tempore oportuno. **A**peris tu
manū tuā: et impleas omē aīal
benedictione. **I**ust⁹ dñs ī om-
nibz vijs suis: et sanct⁹ in oīm
bus opibz suis. **P**rope est dñs
oīibz iuocātibz tū: oīibz iuo-
cātibz eum in veritate. **V**olū-
tatem timētū se faciet: et depra-
tione totum reaudiet: et sal-
uos faciet eos. **C**ustodit dñs
omnes diligētes se: et omnes pec-
catores disp̃ct. **L**audationē
dñi loquet os meū: et benedicat

omnis caro nomini sancto ei in
seculum et in seculum seculi. **Alleluia.**

Lauda anima mea dominum: lau-
dabo dominum in vita mea:
psallam deo meo quod dominus fuero.
Nolite confidere in principibus: in
filiis hominum in quibus non est salus.
Exibit spiritus eius et reuertetur in
terram suam: in illa die pibunt om-
nes cogitationes eorum. **B**eatu-
s cuius deus iacob adiutor eius: spes
eius in domino deo ipsius: qui fecit ce-
lum et terram mare et omnia que in eis
sunt. **Q**ui custodit veritatem in se-
culum: facit iudicium iniuriarum paci-
entibus: dat escam esurientibus. **O**mnis
mus soluit compeditos: dominus illu-
minat rectos. **O**mnis erigit e-
lisos: dominus diligit iustos. **O**mnis
custodit aduenas: pupillum et
viduam suscipiet: et vias precorum
disperdet. **R**eguabit dominus in secula:
deus noster syon in generationem et
generationem. **Alleluia.**

Laudate dominum qui bonus est
psalmus: deo nostro sit iocun-
da decoraque laudatio. **A**edificans
iherusalem dominus: dispersiones israelis
congregabit. **Q**ui sanat contritos
corde: et alligat contriciones eorum.
Qui numerat multitudinem stel-
larum: et omnibus eis nomina vocat.
Magnus dominus noster et magna
virtus eius: et sapientie eius non est
numerus. **S**uscipiens mansuetos
dominus: humilians autem peccatores ul-

que ad terram. **P**rocinque domino in con-
fessione: psallite deo nostro in cy-
thara. **Q**ui operit celum nubibus: et
parat fere pluviam. **Q**ui producit
in montibus fenum: et herbam secuturi
ei homines. **Q**ui dat iumentis escam
ipsum: et pulis roboris iuvencu-
bus rum. **N**on in fortitudine
equi voluntatem habebit: nec
in robore viri beneplacitum erit ei.
Beneplacitum est domino super iumen-
tes eius: et in eis qui sperant super mi-
sericordiam eius. **Alleluia. aggei et zach.**

Lauda iherusalem dominum: **ane.**
lauda deum tuum syon. **Q**uo-
nia confortavit secas portas tu-
arum: benedixit filiis tuis in te.
Qui posuit fines tuos pacem:
et adipe frumenti sariat te. **Q**ui
emittit eloquium suum fere: velociter
curret sermo eius. **Q**ui dat nivem
sicut lanam: nebulam sicut cinerem
spargit. **M**ittit cristallum suum si-
cut bucellas: ante faciem frigoris
eius quod sustinebit. **E**mittet vineam
suam et liquefaciet ea: flabit spi-
ritus eius et fluent aque. **Q**ui
annunciat verbum suum iacob: iusti-
cias et iudicia sua israel. **N**on fe-
cit taliter omni nationi: et iudicia
sua non manifestavit eis. **Alleluia.**

Laudate dominum **Alleluia.**
de celis: laudate eum in excelsis.
Laudate eum omnes angeli eius:
laudate eum omnes virtutes eius.
Laudate eum sol et luna: lauda-

re eū omnes stelle et lumē. **L**audate eū celi celos: et aque omnes que sup celo sunt laudēt nomē dñi. **Q**uia ipse dixit et facta sūt: ipse mādauit et creata sūt. **S**tavit ea in seculū et ī seculū seculi: preceptū posuit et nō p̄teribit. **L**audate dñm de terra: dracones et omnes abissi. **I**gnis grādo nix glacies spirīt⁹ pcellarū. que faciūt verbū eius. **M**ontes et omnes colles: ligna fructifera et omnes cedri. **B**estie et uniuersa pecora: serpētes et volucres p̄nate. **R**eges terre et omnes ppli: p̄ncipes et omnes iudices terre. **I**uuenes et uirgines senes cū iuniorib; laudēt nomē dñi: q̄a exaltatū est nomen eius solius. **C**onfessio ei⁹ sup celū et terrā: et exaltauit cornu populi sui. **I**mnus omib; sanctis ei⁹: filiis isrl̄ p̄lo appropinquāt sibi. **A**lleluia. **A**lleluia. **C**antate dño canticū nouū: laus eius in ecclia sancto-
Lete isrl̄ in eo qui fecit eū: et filie syon exultēt in rege suo. **L**audēt nomē eius in choro: in tympano et psalterio psallāt ei. **Q**uia beneplacitū est dño in p̄lo suo: et exaltabit māsuetos in salutē. **E**xultabūt sancti in gloria: letabunt in cubilib; suis. **E**xultationes dei in gutture eorū: et gladij accipites in ma-

nibus eorū. **A**d faciendā vindi-
ctam in natiōib;: increpationes
in pplis. **A**d alligandos reges
eorū in cōpedib;: et nobiles eorū
in manicijs ferreis. **U**t faciāt in
eis iudiciū d̄scriptū: gloria h̄c
est omib; sanctis ei⁹. **A**lleluia.
Laudate dñm **A**lleluia.
in sanctis ei⁹: laudate eū
ī firmamēto virtutis ei⁹. **L**au-
date eū in virtutib; ei⁹: laudate
eū scdm mltitudinē magnitu-
dinis eius. **L**audate eū in so-
no tube: laudate eū ī psalterio et
cythara. **L**audate eum in tym-
pano et choro: laudate eum in
cordis et organo. **L**audate eū
in cymbalis benesonantib;: lau-
date eū ī cymbalis iubilatiōis
omnis spiritus laudet dñm. **A**l-
leluia. **Explicit psalterium.**

Proverbiorum

**Inapit epistola sancti Ieronimi
ad chromacium et diodorum episcopos
de libris salomonis.**

Iungat epistola libris salomonis: quos iungit sacerdotium: immo carta non dividat: quos christi necesse est amor. Comentariorum in osee. amos. et zachariam malachiam. quos positis. Scripsissem: si licuisset per utilitatem. Mittitis solacia sumptuum. notarios nostros et librarios sustentatis: ut vobis potissimum nostrum desudet ingenium. Et ecce ex latere frequens turba diversae poscentium: quasi ad equum sit me vobis esuriens: alijs laborare: aut in ratione dati et accepti. cuius propter vos obnoxius sum. Itaque longa egrotatione fractus. ne penitus hoc anno reciderem. et apud vos mutus essem. tridui opus nominis vestro consecravi. interpretationem videlicet trium salomonis voluminum: maslothe quod hebrei parabolas. vulgata editio proverbiorum vocat: coelestium. quae grece ecclesiasten. latine orationatorum possumus dicere: sirasirum. quod in linguam nostram vertitur canticum canticorum. Fertur et panaretos. id est filii sirach liber: et alius pseuodographus. qui sapientia salomonis inscribitur. Quorum prorem hebraicum reperi. non ecclesiasticum ut apud latinos: sed parabolas praenotatum. Cui iuncti erant ecclesi-

astes. et canticum canticorum: ut similitudinem salomonis. non solum numero librorum: sed etiam materiarum genere coequeret. Secundus apud hebreos nusquam est: quia et ipse stilus grecam eloquentiam redolet: et nonnulli scriptorum veterum hunc esse iudei filionis affirmant. Sicut ergo iudith et thobie et machabeorum libros. legit quidem ecclesia. sed inter canonicas scripturas non recipit: sic et haec duo volumina legat ad edificationem plebis: non ad auctoritatem ecclesiasticorum dogmatum confirmandam. Si cui sane septuaginta interpretum magis editio placet: habet eam a nobis olim emendatam. Neque enim nova sit rudimus: ut vetera destruiamus. Et tamen cum diligentissime legerit. sciat magis nostra scripta intelligi: quae non in tercium vas transfusa coaruerunt: sed statim de pulcherrimo purissime commedata teste: suum laporem servaverunt. **Inapit liber proverbiorum.**

Parabole salomonis filii david regis israel: ad sciendam sapientiam et disciplinam: ad intelligendam verba prudentiae et suscipiendam eruditionem doctrine: iustitiam et iudicium et equitatem: ut detur pueris astutia: et ado-

lescet sciencia et intellectus. **Au-**
diens sapiens sapiencior erit: et i-
telligens gubernacula posside-
bit. **A**niaduertet pabolam et
interpretatione: verba sapienciu
et enigmata eoru. **T**imor dñi
pncipiu sapiencie. **S**apienciam
atq; doctrinam stulti despiciunt.
Audi fili mi disciplinam pris
tui: et ne dimittas legem matris
tue: ut addatur gracia capiti
tuo: et torques collo tuo. **F**ili
mi si te lactauerint pccores: ne
acquiescas eis. **S**i dixerint ve-
ni nobiscu. insidiamur sangui-
ni. abscondam⁹ tendiculas co-
tra insonnem frustra. deglutia-
mus eu sicut infernus uiuentē
et integrum. quasi descendente
in lacu: oem pcciosam substan-
ciam reperiemus. implebimus
domus nras spolijs. sorte mit-
te nobiscu. marsupiu sit unu
oem nrm: fili mi ne ambules
cum eis. **P**rohibe pedem tuu a
semitis eor. **P**edes eni illoru
ad malu currut: et festinant ut
effundant sanguine. **F**rustra
aut iacitur rete ante oculos pe-
nator. **I**pi q; contra sanguine
sui insidiat: et moliuntur frau-
des cōtra aias suas. **S**ic semite
omnis auari. animas posside-
cium rapiunt. **S**apiencia foris
predicat: in plateis dat vocem
suam. **I**n capite tubaru clami-

tat: in forib; portar; urbis p-
fert uerba sua dices. **O**squequo
paruuli diligitis infanciam et
stulti ea q sibi sunt noxia cupiūt:
et imprudētes odibūt sciencia:
Conūtinu ad correptionem
mea. **E**n pferam vobis spiritu
meu: et ostendam vobis uerba
mea. **Q**uia vocavi et renuistis:
extendi manu meam et nō fuit
qui aspiceret. **D**espreistis ome
consiliu meum: et increpationes
meas neglexistis. **E**go q; in in-
teritu vro ridibo: et subanna-
bo cum vobis id quod timeba-
tis aduenerit. **C**um irruerit re-
pentina calamitas: et interitus
quasi tempestas ingruerit: qñ-
do uenerit sup vos tribulatio et
angustia. **T**ūc inuocabūt me
et non exaudia: mane consur-
gent et non inuenient me: eo q
reosam habuerint disciplinā et
timorem dñi non susceperint:
nec acquieuerit consilio meo:
et detraxerit uniuise correptioni
mee. **C**omedent igitur fructus
vie sue: suisq; consilijs satura-
buntur. **A**uersio paruulorum
interficiet eos: et prosperitas stul-
torum pdet eos. **Q**ui autē me
audierit: absq; treore requiescet:
et abundantia pfruetur: timo-
re malor; sublato.

Fili mi si susceperis sermo-
nes meos: et mandata

viciū

mea absconderis penes te. ut
audiat sapiētiā auris tua: in-
clina cor tuū ad cognoscendā
prudētiā. Si enī sapiētiā
innotaueris et inclinaueris cor
tuū prudēcie: si quesieris eam
q̄ pecuniā et sicut thesauros ef-
foderis illā: tūc intelliges timo-
rem dñi. et sciētiā dei inuenies:
q̄a dñs dat sp̄iam: et ex ore ei⁹
prudēcia et sciēcia. Custodiet rec-
tor salutē: et p̄teget gradiētes
simpliciter. seruans semitas iusti-
cie: et vias sanctorū custodiēs.
Tūc intelliges iusticiā et iudici-
um et equitatē: et omnē semitā
bonā. Si intrauerit sapiēcia
cor tuū et sciēcia anime tue pla-
uerit: dñiū custodiet te. et pru-
dēcia seruabit te: ut eruaris a
via mala et ab hoīe qui peruer-
sa loquit̄. Qui reliquūt iter rec-
tum: et ambulāt per vias tene-
bras. Qui letantur cū male
fecerint: et exultant in rebz pessi-
mis. Quorū vie p̄terite sunt. et
infames gressus eorū. Ut erua-
ris a muliere aliena et ab extra-
nea q̄ mollit sermones suos:
et relinquit ducem puertatis
sue: et pacti dei sui oblita ē. In-
clinata ē enī ad mortem dom⁹
eius: et ad inferos semite ip̄ius.
Om̄es qui ingrediūtur ad eam
non reuertētur: nec apprehendēt
semitas vite. Ut ambules i vi-

a bona: et calles iustorū custo-
dias. Qui ei recti sūt habitabūt in
fca: et simplices permanebunt
in ea. Impij vero de terra perdē-
tur: et qui inique agunt auferē-
tur ex ea.

Fili mi ne obliuiscaris legis
mee: et p̄cepta mea cor tu-
um custodiat. Cogitūdinē enī
dies et annos vite et pacē appo-
nēt tibi. Misericordia et veritas
te non deserant. Circumda eas
gutturū tuo: et describe in tabu-
lis cordis tui: et inuenies grati-
am et disciplinā bonā corā deo
et hominibz. Habe fiduciā i do-
m̄no ex toto corde tuo: et ne in-
mitaris prudēcie tue. In omni-
bus vijs tuis cogita illū: et ip̄e
diriget gressus tuos. Ne sis sa-
piēs apud te metip̄m. Tūc de-
um: et recede a malo. Sanctas
quippe erit umbilico tuo. et irri-
gatio ossū tuorū. Honora do-
m̄num de tua substantia et de
p̄micijs om̄i frugū tuarum da
pauperibz: et implebūtur hor-
rea tua saturitate: et vino torcu-
laria redundabūt. Disciplinā
dñi fili mi ne abicias: nec defici-
as cum ab eo corripieris. Quē
enī diligit dñs corripit: et qua-
si pater in filio complacet sibi.
Beatus homo q̄ inuenit sapiē-
tiā: et qui affluit prudēcia.
Meliorē adquisitio ei⁹ negotia-

cione auri et argenti: pmi et pu-
rissimi fructus ei⁹. Preciosior ē
cunctis opib; sapiēcia: et omnia
que desiderant. huic non valēt
cōparari. Longitudo dierū in
delecta eius: et in sinistra illius
divitiē et gloria. vie ei⁹ vie pul-
cre: et omnes semite ei⁹ pacifice.
Signū vite est hys qui apprehēde-
runt eam: et qui tenuerunt eam
beati. Dñs sapiēcia fundavit
terram: stabilivit celos prudenti-
a. Sapiēcia illi⁹ recuperūt abis-
si: et nubes rore concreverūt. Fi-
li mi ne effluāt hec ab oculis tu-
is. Custodi legem meā atq; cō-
siliū meū: et erit vita anime
tue: et gratia faucib; tuis. Tūc
ambulabis fiducialiter in via
tua: et pes tuus non impiget.
Si dormieris non timebis: qui-
esces. et suavis erit somnus tu-
us. Ne paueas repētino terro-
re. et irruentes tibi potētias im-
piorū. Dñs enī erit in latere tu-
o: et custodiet pedē tuū ne capia-
ris. Noli phibere benefacē ei
q̄ potest: si vales et ipse bñ fac.
Ne dicas amico tuo. Dade et re-
vertere et cras dabo tibi: cū sta-
tim possis dare. Ne moliaris
amico tuo malū: cum ille in te
habeat fiduciam. Non contem-
das adiūsus hoīem frustra: cū
ipse tibi nichil mali fecerit. Ne
emuleris hominem iniustum

nec imiteris vias eius: quia ab-
hominatio est dñi. omnis illu-
sor: et cum simplicib; sermōi-
natio eius. Egredas a dño ī do-
mo impij: habitacula aut ius-
torum benedicētur. Ne deludat
illulores: et mansuetis dabit
graciā. Gloria sapientes possi-
debūt: stultorū reultatio igno-
minia.

Audite **III** minia.
filij disciplinā patris: et at-
tendite ut sciatis prudēciā. Do-
num bonū tribuā vobis: legē
meam ne derelinquatis. Nam
et ego filius fui prīs mei. tenel-
lus et unigenitus corā mīe me-
a: et docebat me atq; dicebat.
Suscipiat verba mea cor tuū:
custodi precepta mea et viues.
Posside sapiētiā: posside pru-
dentiam. Ne obliuiscaris: neq;
declines a verbis oris mei. Ne
dimittas eā et custodiet te: dili-
ge eam et cōseruabit te. Princi-
piū sapiētie posside sapiētiā et
in omni possessione tua acqui-
re prudentiā. Arripe illā et real-
tabit te: glorificaberis ab ea cū
eam fueris amplexat⁹. Dabit
capiti tuo augmēta gratiar: et
corona inclita proteget te. Au-
di fili mi et suscipe verba mea:
ut multiplicētur tibi anni vite.
Viam sapiētie mōstrabo tibi.
et ducā te p semitas equitatis.
quas cū ingressus fueris nō a-

vior

tabuntur gressus tui: et currens non habebis offendiculū. **T**ene disciplinā: ne dimittas eā. Custodi illam: quia illa est vita tua. **N**e delegeris in semitis impiorū: nec tibi placeat malorum via. **F**uge ab ea nec transeas per illam: declina et desere eam. **N**on enim dormiūt nisi cum male fecerint: et non capiūt somnū ab eis nisi supplantauerit. **C**omediūt panem impietatis: et vinū iniquitatis bibūt. **I**ustorum autē semita quasi lux splendēs procedit: et crescit usque ad perfectam diē. **V**ia impiorū tenebrosa: nesciūt ubi corruāt. **F**ili mi audulta sermones meos: et ad eloquia mea inclina aurē tuā. **N**e recedant ab oculis tuis: custodi ea in medio cordis tui. **V**ita enim sunt inueniētibz ea: et uniuerse carni sanitas. **O**mnī custodia serua cor tuū: quia ex ipso vita procedit. **R**emoue a te os prauū: et detrahentia labia sint prout a te. **O**culi tui recta videāt: et palpebre tue pcedāt gressus tuos. **D**irige semitas pedibus tuis: et omnes vię tue stabilietur. **N**e declines ad dexterā neq; ad sinistrā. **A**uerte pedem tuū a malo. **V**ias enim quę a dexteris sūt nouit dñs: puerse uero sūt que sūt a sinistris. **I**pe errectos faciet gressus tuos. **I**nne

ra autē tua in pace producet. **F**ili mi atten- **V**nde sapientiā meam et prudentie mee inclina aurem tuā: ut custodias cogitationes: et disciplinam labia tua cōseruent. **N**e intenderis fallacie mulieris. **F**auus enim distillās labia meretricis: et mūdus oleo guttur eius. **N**ouissima autē illius amara quasi absinthiū: et lingua eius acuta quasi gladii biceps. **P**edes ei⁹ descendūt in mortem: et ad inferos gressus ei⁹ penetrāt. **P**er semitam uite non ambulant: vagi sūt gressus eius et inuestigabiles. **N**unc ergo fili mi audi me: et ne recedas a uerbis oris mei. **T**ongefac ab cauiam tuam: et ne appropinques foribz domus eius. **N**e des alienis honore tuū: et annos tuos crudeli. **N**e forte impleantur regretanei uiribz tuis et labores tui sint in domo aliena. et gemas in nouissimis quādo consupseris carnes tuas et corpus tuū: et dicas. **C**ur detestatus sū disciplinam: et increpationibz non acquieuit cor meum. **N**ec audiui uocem docentiū me: et in gressis non inclinaui aurem meā. **P**ene fui in omni malo: in medio ecclesie et synagoge. **B**ibe aquā de cisterna tua: et fluentia putei tui. **D**eriuētur fōtes tui foras:

et in plateis aquas tuas diuide.
Habeto eas solus: nec sint ali-
 eni participes tui. **S**it uena tu-
 a benedicta: et letare cum muliere
 adolescentie tue. **S**erua karissi-
 ma: et gratissim⁹ humulus. **O**be-
 ra eius inebrient te omni tempore:
 et in amore eius delectare iugiter.
Quare seduceris fili mi ab alie-
 na: et foueris in sinu alterius:
Hespicit dominus viam hominis: et
 omnes gressus eius considerat. **I**ni-
 quitates sue capiunt impiu^m: et
 funibus peccatorum suorum restringi-
 tur. **I**pse morietur quia non ha-
 buit disciplinam: et in multitudi-
 ne stulticie sue decipiet. **VI**

Fili mi si spoponderis pro
 amico tuo: defixisti apud
 retractorum animam tuam. **I**llaque-
 atus es verbis oris tui: et cap-
 tus propriis sermonibus. **F**ac er-
 go quod dico fili mi et temetipsum li-
 bera: quia incidisti in manum
 proximi tui. **D**iscurre festina:
 suscita amicum tuum. **N**e dederis
 somnum oculis tuis: nec dormi-
 rent palpebre tue. **E**uere quasi
 damula de manu: et quasi auis
 de insidiis aucupis. **V**ade ad
 fornicam o piger: et considera vi-
 as eius: et discite sapientiam. **Q**ue-
 rum non habeat ducem nec pre-
 ceptorem nec principem parat in es-
 tate cibum sibi: et congregat in
 messe quod comedat. **D**isquequo

piger dormies. **Q**uando resur-
 ges e somno tuo: paululum dor-
 mies paululum dormitabis: pau-
 lum oseres manus tuas ut dor-
 mias. et veniet tibi quasi viator e-
 gestas: et pauperes quasi vir ar-
 matus. **S**i vero impiger fueris:
 veniet ut fons mellis tua: et eges-
 tas longe fugiet a te. **H**omo a-
 postata vir inutilis gradit^r ore
 puerilo: annuit oculis: terit pe-
 de digito loquit^r. prauo corde
 machinatur malum: et omni tem-
 pore iurgia seminat. **H**uius ce-
 timplo veniet perditio sua et sibi-
 to conteretur: nec habebit ultra
 medicinam. **R**eges sunt qui odit do-
 minus: et septimum detestatur a-
 nimam eius. **O**culos sublimes.
 linguam medaretem. manus effu-
 dentes innoxium sanguinem: cor
 machinans cogitationes pesti-
 mas. pedes veloces ad curren-
 dum in malum. proferentem menda-
 cia. testem fallacem: et eum qui semi-
 nat in fratres discordias. **S**erua
 fili mi precepta patris tui et
 ne dimittas legem matris tue: li-
 ga eam in corde tuo iugiter: et cir-
 cumda gutturi tuo. **C**umambu-
 laueris gradiatur tecum: cum dor-
 mueris custodiat te: et euigilans
 loquere cum eis. **Q**uia manna-
 tum lucerna est et lex lux: et via
 vite increpatio discipline: ut tu
 custodiat te a muliere mala: et a

biog.

blanda lingua egyptianae. Non
 concupiscat pulcritudinem eius cor
 tuum ne capiaris miribus illius.
Precium enim scorti uir est unius
 panis: mulier autem uiri preciosa
 animam capit. Nunquid potest ho-
 mo abscondere ignem in sinu su-
 o ut uestimenta illius non arde-
 ant: aut ambulare super prunas.
 ut non corroborentur plante eius:
Hic qui ingreditur ad mulierem
 proximi sui: non erit mundus cum
 tetigerit eam. Non gradis est culpa
 cum quis furatus fuerit. Furatur
 enim: ut esuriens impleat animam.
Deprehensus quoque reddet septu-
 plum: et omnem substantiam domus
 sue tradet: et liberabit se. Qui autem
 adulter est: propter cordis inopiam
 perdet animam suam. Turpitudinem
 et ignominiam congregat sibi: et
 opprobrium illius non delebitur.
Quia zelus et furor uiri non par-
 ret in die vindicte: nec acquies-
 cet cuiusquam precibus: nec suscipiet
 pro redemptione dona plurima.

Fili mi custodi sermones meos: et pre-
 cepta mea reconde tibi. **VII** Fili ho-
 nora dominum et ualebis: propter eum
 uero ne timeas alienum. **B**e-
 ne uia mandata mea et uiues: et le-
 gem meam quasi pupillam oculi
 tui. **F**iga eam in digitis tuis:
 scribe illam in tabulis cordis tui.
Dic sapientie soror mea es: et

prudenter uota amica tua. **D**e
 custodiat te a muliere egyptiana
 et ab aliena: que uerba sua dul-
 cia facit. **D**e fenestra enim domus
 mee per cancellos prospexi iuue-
 nem et uideo pueros. **C**onside-
 ro uerociter iuuenem qui transit per
 plateas iuxta angulum: et prope
 uiam domus illius graditur. in
 obscuro ad uesperas cetera die: in
 noctis tenebris et caligine. **E**t
 ecce occurrit illi mulier in orna-
 tu meretricio: parata ad decipi-
 endas animas. **G**arrula et uaga
 quietis impatiens: nec ualens in
 domo consistere pedibus suis.
Nunc foris nunc in plateis: nunc
 iuxta angulos insidias. **A**ppre-
 hensumque osculatur iuuenem et per
 carum uultu blanditur dicens. **D**ixi-
 mas pro salute deuorum: hodie
 reddidi uota mea. **D**ico egres-
 sa sum in occursum tuum deside-
 rans te uidere. et reperi. **I**ntexui
 fimbriis lectulum meum: stravi tape-
 tibus pictis ex egipto: aspersi
 cubile meum mirra et aloë et cina-
 monio. **D**enu inebriemur ube-
 ribus: et feruamur cupitis am-
 plectibus donec illucescat dies.
Non est enim uir in domo sua: abi-
 it uia longissima. **B**aculum pecu-
 nitie secum tulit: in die plene lune
 reuersurus est in domum suam. **R**e-
 tetiuit eum multis sermonibus: et
 blanditis labiorum pertraxit illum.

Statim eam sequitur quasi bo-
ductus ad victimam et quasi agnus la-
cunus et ignorans: et nescit quod
ad vincula stultus trahatur: do-
nec transfigat sagitta iecur eius.
Velud si avis festinet ad laqueum:
et nescit quod de periculo anime illi-
us agitur. Nunc ergo fili mi au-
di me: et attende verbis oris mei.
Ne abstrahatur in visus illius mens
tua: neque decipiaris semitis eius.
Multos enim vulneratos deiecit:
et fortissimi quique interfecti sunt
ab ea. Die inferi domus eius: pe-
netrantes interiora mortis.

Nunquid non **VII**
sapiencia clamitat: et pru-
dencia dat vocem suam: In sum-
mis excelsisque verticibus. supra
viam in medijs semitis stans:
iuxta portas civitatis. in ip-
sis foribus loquitur dicens. Viri ad
vos clamito: et vox mea ad fili-
os hominum. intelligite pueri astu-
tiam: et insipientes animaduer-
tite. Audite quoniam de rebus mag-
nis locutura sum: et aperietur labi-
a mea ut recta predicent. Verita-
tem meditabitur guttur meum: et
labia mea detestabuntur impium.
Iusti sunt omnes sermones mei:
non est in eis pravi quid neque p-
uissum. Recti sunt intelligentibus:
et equi inveniuntibus scientiam. Ac-
cipite disciplinam meam et non pe-
cuniam: doctrinam magis quam aurum

eligite. Melior est enim sapientia
cunctis opibus preciosissimis: et
omne desiderabile ei non potest
comparari. Ego sapientia habito
in consilio: et eruditus intersum
cogitationibus. Timor domini odit
malum: arrogantiam et superbiam et
viam pravam et os bilingue de-
testor. Meum est consilium et equitas.
Mea est prudentia: mea est fortitu-
do. Per me reges regnant: et le-
gum conditores iusta decernunt.
Per me principes imperant: et po-
tentes decernunt iusticiam. Ego di-
ligentes me diligo: et qui mane
vigilaverint ad me inveniunt me.
Mecum sunt divicie et gloria: opes
supbe et iusticia. Melior est fruc-
tus meus auro et lapide pretioso:
et gemmina mea argento electo.
In visus iusticie ambulo. in me-
dio semitarum iudicii: ut dicam dili-
gentes me: et thesauros cor me re-
pleam. Dominus possedit me in ini-
cio viarum suarum. antequam quicquam fa-
ceret a principio: ab eterno ordi-
nata sum et ex antiquis: ante
quam terra fieret. Nondum erat abyssus:
et ego iam concepta eram. Nondum
fontes aquarum eruperant: nondum
montes gravi mole constitierant.
Ante omnes colles ego parturi-
ebar. Adhuc terram non fecerat:
et flumina et cardines orbis terre.
Quando parabat celos ad terram:
quando certa lege et giro valla-

libior

bat abissos. Quando ethera firmabat sursum: et librabat fontes aquarum. Quando circūdabat mari finem suum: et legem ponebat aquis. ne transirent fines suos. Quando appēdebat fundamenta terre: cum eo etiam cuncta componens. Et delectabar per singulos dies ludens coram eo omni tempore: et ludens in orbem terrarum: et deliciae meae esse cum filiis hominum. Nunc ego filii audite me. Beati qui custodiunt vias meas. Audite disciplinam et estote sapientes: et nolite abicere eam. Beatus homo qui audit me: et qui vigilat ad fores meas quotidie: et observat ad postes hostii mei. Qui me inuenerit inueniet vitam: et hauriet salutem a domino. Qui autem in me peccauerit: ledet animam suam. Omnes qui me oderunt diligunt mortem. **VIII**

Sapientia edificauit sibi domum: excidit columnas septem. Immolauit victimas suas: miscuit vinum: et proposuit mensam suam. Misit ancillas suas ut vocarent ad arcem: et ad membra ciuitatis. Si quis est paruulus veniat ad me. Et insipientibus locuta est. Venite comedite panem meum: et bibite vinum quod miscui vobis. Relinquitte infantiam et viuere: et ambulate per vias prudentie. Qui erudit derisorem in-

se iniuriā sibi facit: et qui arguit impiū sibi maculam generat. Noli arguere derisorem: ne oderit te. Argue sapientem: et diliget te. Da sapienti occasionem: et addetur ei sapientia. Dote iustum: et festinabit accipere. Principium sapientie timor domini: et scientia sanctorum prudentia. Per me enim multiplicabuntur dies tui: et addetur tibi annus vite. Si sapiens fueris tibi in teipso eris: si autem illusor: solus portabis malum. Mulier stulta et clamorosa. plenaque illecebris et nichil omnino sciens. sedet in foribus domus sue super sellam. in excelsis urbis loco: ut vocaret transeuntes per viam: et pergentes itinere suo. Quis est paruulus: declinet ad me. Et uerborum locuta est. Aquae furtive dulciores sunt: et panis absconditus suauior. Et ignorauit quod ibi sint gigantes: et in profundis inferni conuiuie eius. Qui enim applicabit illi descendet ad inferos: nam qui abscesserit ab ea saluabitur. **X**

Silii sapiens letificat patrem: filius uero stultus mestitia est matri sue. Nil perierit thesauri impietatis: iusticia uero liberabit a morte. Non affliget dominus fame animam iusti: et insidias impiorum subuertet. Eggestatem operata est manus remissa:

manus aut fortium diuitias pa-
rat. Qui mittitur mendacis hic
pascit ventos. idem aut ipse seq-
tur aues volantes. Qui congregat in messe filius sapiens est:
qui aut sterit estate. filius con-
fusionis. Benedictio domini super
caput iusti: os aut impiorum ope-
rit iniquitatem. Memoria iusti cum
laudibus: et nomen impiorum pu-
rescet. Sapiens corde precepta
suscipiet: stultus creditur labiis.
Qui ambulat simpliciter ambu-
lat confidenter: qui aut deprauat
vias suas manifestus est. Qui
amittit oculo dabit dolorem: et
stultus labiis verberabit. De-
na vite os iusti: et os impiorum
operit iniquitatem. Dominus suscitabit
rixas: et universa delicta operit ca-
ritas. In labiis sapientis inveni-
tur sapientia: et virga in dorso
eius qui indiget corde. Sapien-
tes abscondunt scientiam: os aut
stulti confusioni proximum est. Sub-
stantia diuitis verba fortitudinis
eius: pauper pauperum egestas
corum. Opus iusti ad vitam: fruc-
tus aut impij ad peccatum. Via
vite custodiendi disciplinam: qui au-
tem increpationes relinquit er-
rat. Abscondunt odium labia
mendacia: qui profert contumeli-
am insipiens est. In multiloquio
non deerit peccatum: qui aut mode-
ratur labia sua prudentissimus est.

Argentum electum lingua iusti. cor
aut impiorum per nichilo. Labia
iusti erudunt plurimos. qui au-
tem indocti sunt in cordis ege-
state morientur. Benedictio domini
diuites facit: nec sociabitur eis
afflictio. Quasi per risum stul-
tus operatur scelus: sapientia au-
tem est viro prudentia. Quod ti-
met impius veniet super eum: de-
siderium suum iustis dabitur. Qua-
si tempestas transiens non erit im-
pius: iustus autem quasi funda-
mentum sempiternum. Sicut ace-
tum dentibus: et fumus oculis: sic
piger hijs qui misertur eum. Timor
domini apponet dies: et anni impio-
rum breuiabuntur. Expectatio
iustorum leticia: spes aut impio-
rum peribit. Fortitudo simpli-
cis via domini: et pauper hijs qui ope-
rantur malum. Iustus in eternum
non commovebitur: impij autem
non habitabunt super terram. Os
iusti parturiet sapientiam: lingua
pauoris peribit. Labia iusti con-
siderant placita: et os impiorum p-
tate. **XI** uersa.
Sra dolosa abhominatio est
apud deum: et pondus equum vo-
luntas eius. Vbi fuerit superbia
ibi erit contumelia: ubi autem est
humilitas ibi et sapientia. Sim-
plicitas iustorum diriget eos et
supplicatio puerorum vastabit
illos. Non proderunt diuitie in die

iubior

ultionis: iusticia aut liberabit
a morte. **I**usticia simplicis di-
rigit via eius: et in impietate sua
corruet impius. **I**usticia recto-
rum liberabit eos: et in insidijs
suis capiatur iniqui. **M**ortuo
homine impio nulla est ultra
speres: et expectatio sollicitos pi-
bit. **I**ustus de angustia libera-
tus est: et tradetur impius pro eo.
Simulator ore decipit amicum
suum: iusti aut liberabuntur scientia.
In bonis iustorum exaltabitur ciui-
tas: et in perditione impiorum erit
laudatio. **E**nigmione iustorum
exaltabitur ciuitas: et ore impio-
rum subvertetur. **Q**ui despicit a-
micum suum indigens corde est: vir
aut prudens tacebit. **Q**uiambu-
lat fraudulenter reuelat archana.
qui aut fidelis est relatus amici co-
missum. **U**bi non est gubernator
populis corruet: salus aut ubi
multa consilia. **A**ffligetur malo
qui fidem facit pro reteraneo: qui
aut cauet laqueos securus est.
Mulier graciosa inueniet gloriam:
et robusti habebunt diuitias.
Satisfacit anime sue vir misericors:
qui aut crudelis est et propinquos
abicit. **I**mpi facit opus instabi-
le: seminanti aut iusticiam mer-
ces fidelis. **C**lementia parat vi-
tam: et sedatio malorum mortem.
Abhorribile domino cor prauum: et
voluntas eius in hijs qui sum-

pliciter ambulant. **M**anus in
manu non erit innocens malus:
semen aut iustorum saluabitur. **C**ir-
culus aureus in naribus suis:
mulier pulchra et fatua. **D**eside-
rium iustorum omne bonum est: per-
stolatio impiorum furor. **A**lij di-
uidunt propria et diuitiores fiunt: alij
rapiunt non sua et semper in ege-
tate sunt. **A**nima que benedixit
impinguabitur: et qui inebriatur
ipse quoque inebriabitur. **Q**ui ab-
scondit seamenta maledicetur
in populis: benedictio aut super ca-
put videntium. **B**ene surgit di-
luculo qui querit bona: qui aut
investigator malorum est opprimetur
ab eis. **Q**ui confidit in diuitijs
suis corruet: iusti aut quasi vi-
rens folium germinabunt. **Q**ui
conturbat domum suam possidebit
uentos: et qui stultus est seruiet
sapienti. **F**ructus iusti linguam
vite: et qui suscipit animas sapiens
est. **S**i iustus in terra recipit: quanto
magis impius et peccator.

Qui diligit **XII**
disciplinam diligit scientiam:
qui autem odit increpationes in-
sapientis est. **Q**ui bonus est hau-
riet sibi gratiam a domino: qui autem
confidit in cogitationibus suis
impie agit. **N**on roborabitur
homo ex impietate: et radix iusto-
rum non commouebitur. **M**ulier
diligens corona est viro suo: et

putredo in ossibus eius quod confusione res dignas gerit. Cogitationes iustorum iudicia: et consilia impiorum fraudulenta. Verba impiorum insidiatur sanguini: os iustorum liberabit eos. Verba impios et non erunt: domus autem iustorum permanebit. Doctrina sua uoluit uir: qui autem vanus et recors est patebit corruptum. Melior est pauper et sufficiens sibi: quam gloriosus et indigens pane. Nouit iustus numerum suorum aetas: viscera autem impiorum crudelia. Qui operatur iram suam satiabitur panibus: qui autem sectatur otium stultissimus est. Qui suauis est in uini moderationibus: in suis monitionibus relinquit contumeliam. Desiderium impij monimentum est pessimum: radix autem iustorum perficitur. Propter peccata labiorum ruina premitur malo: effugiet autem iustus de angustia. De fructu oris sui unusquisque replebitur bonis: et iuxta opera manuum suarum retribuetur ei. Via stulti recta in oculis eius: qui autem sapiens est audit consilia. Fatus statim indicat iram suam: qui autem dissimulat iniuriam callidus est. Qui quod nouit loquitur index iusticie est: qui autem mentitur testis est fraudulentus. Est qui promittit et quasi gladio pugnat: consilium autem sapientium sanitas. Labium ueritatis firmum erit in perpetuum: qui autem testis est repetitum confirmat linguam mendacij. Dolos in corde cogitantium mala: qui autem pacis inuenit consilia. Sequitur eos gaudium. Non contristabit iustum quicquid ei acciderit: impij autem replebuntur malo. Abominatio est domino labia mendacia: qui autem fidelis agunt placeat ei. Homo uersutus reuelat scientiam: et cor insipientium prouocat stulticias. Manus fortium dominabitur: que autem remissa est rebus seruiet. Melior in corde uiri humiliabit illum: et sermone bono letificabit. Qui negligit damnum propter amicum iustus est: iter autem impiorum decipiet eos. Non inueniet fraudulentus lucrum: et substantia hominis erit auri precium. In semina iusticie uita: iter autem deum ducit ad mortem. **XIII**

pietium sanitas. Labium ueritatis firmum erit in perpetuum: qui autem testis est repetitum confirmat linguam mendacij. Dolos in corde cogitantium mala: qui autem pacis inuenit consilia. Sequitur eos gaudium. Non contristabit iustum quicquid ei acciderit: impij autem replebuntur malo. Abominatio est domino labia mendacia: qui autem fidelis agunt placeat ei. Homo uersutus reuelat scientiam: et cor insipientium prouocat stulticias. Manus fortium dominabitur: que autem remissa est rebus seruiet. Melior in corde uiri humiliabit illum: et sermone bono letificabit. Qui negligit damnum propter amicum iustus est: iter autem impiorum decipiet eos. Non inueniet fraudulentus lucrum: et substantia hominis erit auri precium. In semina iusticie uita: iter autem deum ducit ad mortem. **XIII**

Sapiens sapiens doctrina patris: qui autem illusor est non audit cum arguitur. De fructu oris sui homo satiabitur bonis: aia autem impiorum iniqua. Qui custodit os suum custodit aiam suam: qui autem inconsideratus est ad loquendum sentiet mala. Vult et non uult piger: anima autem operantium impinguabitur. Verbum mendax iustus detestabitur: impij autem confundit et confundit. Iusti-

cia custodit innocentis viā: impietas autē p̄ctorem supplantat. Est q̄ dñes cū nichil habeat: et ē quasi pauper cum in multis diuitijs sit. Redemptio autē viri diuitie sue: qui autē pauper est in crepatione nō sustinet. Lux iustorum letificat: lucerna autē impiorum extinguet. Inter supbos semp iurgia sunt: q̄ autē agūt omnia cū cōsilio. regūtur sapiētia. Substantia festinata minuitur: que autē paulatim colligitur manu. multiplicabit. Spes q̄ differt affligit animā: lignū vite desiderū veniēs. Qui detrahit alicui rei. ipse se in futurū obligat: qui autē timet p̄ceptum ī pace versabit. Anime dolose errant in p̄ctis. iusti autē misericordes sūt et miserāt. Rex sapiētis fōs vite: ut declinet a ruina mortis. Doctrina bona dabit gratiā: in itinere deceptor vorago. Astutus omnia agit cū cōsilio: qui autē fatuus est aperit stulticiā. Nuntius impij cadet in malū: legatus fidelis saluitas. Egestas et ignominia ei q̄ deserit disciplinā: qui autē acquiescit arguēti glificabit. Desideriū si cōpleatur delectat animam: detestantur stulti eos q̄ fugiunt mala. Qui cū sapiētibz graditur sapiens erit: amicus stultorū similis efficiet. P̄ctores

p̄sequitur malū: et iustis retribuetur bona. Bonus relinquit heredes filios et nepotes: et custoditur iusto substantia p̄ctoris. Multi tibi in noualibz patru: et alijs cōgregatur absq; iudicio. Qui parit virge odit filiū suū: qui autē diligit illū instanter erudit. Iustus comedit et replet aīam suā: uenter autē impiorum insaturabilis. **XIII**

Sapiens mulier edificat domum suam: insipiens extendit quoq; manibus destruere. Ambulans recto itinere et timens dñm: despicitur ab eo qui in fanni gradit viā. In ore stulti virga supbie: labia autē sapiētium custodiūt eos. Vbi non sunt boues p̄sepe varuū ē: ubi autē apparent plurime segetes ibi manifesta ē fortitudo bouis. Testis fidelis non mentiet: profert autē mendaciū dolosus testis. Querit derisor sapiētiā et nō inuenit: doctrina prudentiū facilis. Dade cōtra virū stultū: et nescito labia imprudentie. Sapiētia callide est intelligere viā suā: et prudentia stultorū errās. Stultus illudet p̄ctm: et inf iustos morabitur ḡcia. Por qd nō nit amaritudinē aīe sue: ī gaudio ei nō miscebitur exultans. Dominus impiorū delebit: tabernacula iustorū germinabūt. Est

via q̄ videtur hominī iusta: no-
uissima autē eius deducunt ad
mortem. **F**ilius dolore miscebi-
tur: et extrema gaudij luct⁹ oc-
cupat. **D**ñs suis replebit stul-
tus: et sup̄ eū erit vir bon⁹. **I**n-
nocens credit om̄i verbo: astu-
tus cōsiderat gressus suos. **F**i-
lio doloso nichil erit boni. **S**er-
uo autē sapiētī prosperi erit ac-
tus: et dirigetur via ei⁹. **S**apiēs
timet et declinat a malo: stult⁹
transiit et cōfidit. **I**mpatiens
opabitur stulticiā: et vir uisus
odiosus est. **P**ossidebūt puuli
stulticiā: et expectabūt astuti sci-
entiā. **F**aciebūt mali ante bonos:
et impij ante portas iustorū.
Eccl̄a primo suo pauper odio-
sus est: amici vero diuitū mlti.
Qui despicit primū suū peccat:
qui autē miseretur pauperi bea-
tus erit. **Q**ui credit in dño mise-
ricordiā diligit: errāt qui opā-
tur malū. **M**isericordia et veritas p̄-
parant bona. **I**n om̄i ope bo-
no est abundātia: ubi autē ver-
ba sunt plurima ibi frequē
egestas. **C**orona sapientiū di-
uitie eorū: fatuitas stultorū im-
prudētia. **L**iberat aīas testis fi-
delis: et profert mendacia uerbi-
pellis. **I**n timore dom̄i fiducia
fortitudinis: et filiis eius erit
spes. **T**umor dñi fons uite: ut
declinet a ruina mortis. **I**n ml-

titudine ppli dignitas regis: et
in paucitate plebis ignominia
p̄ncipis. **Q**ui patiens est mlti
gubernat sapiētia: qui autē im-
patiens est exaltat stulticiā suā.
Vita carniū sanitas cordis:
putredo ossiū inuidia. **Q**ui ca-
lūniat egētem exprobrat facto-
ri eius: honorat autē eū qui mi-
seretur pauperi. **I**n malicia sua
expelletur impius: sperat autē
iustus in morte sua. **I**n corde
prudētis requiescit sapiētia:
et indoctos quosq; erudiet. **S**ul-
ticia eleuat gentem: miseros at
facit p̄los peccatū. **A**ceptus
est regi minister intelligēs: ira-
cundiā eius inutilis sustinebit.

Responsio mol **XV**
lis frangit iram: sermo
durus suscitāt furorē. **I**ngua
sapiētū ornat sciētiam: os fa-
tuorū ebullit stulticiā. **I**n om̄i
loco oculi dñi cōplāt bonos et
malos. **I**ngua placabilis lin-
guū uite: que autē immoderata ē
cōteret spiritū. **S**tultus irridet
disciplinā p̄ris sui: qui autē cul-
todit increpaciones astutior fi-
et. **I**n abundantia iusticia uirt⁹
maxima est: cogitationes autē
impiorū eradicabūtur. **D**om⁹
iusti plima fortitudo: et in fruc-
tibus impij disturbatio. **L**abia
sapientiū disseminabūt scienti-
am: cor stultorū dissimile erit.

libior

Victime impiorum abhominabiles
domino: vota iustorum placabilia.
Abhominatio est domino via impij:
qui sequitur iusticiam diligit ab
eo. **D**octrina mala deferentium
viam vite: qui increpationes o-
dit morietur. **I**nfernus et perditionis
coram domino: quantomagis cor-
da filiorum hominum. **N**on amat
pestilens eum qui se corripit nec
ad sapientes graditur. **L**os gau-
dus exhilarat faciem: in merore
animi deicit spiritus. **L**os sapi-
entis queret doctrinam: et os stul-
torum pascitur impietate. **O**mnis
dies pauperis mali: secunda mens
quali iuge communi. **M**elius est
pauper cum timore domini: quam thesauri
magnum et in satiabiles. **M**elius
est vocari ad olera cum caritate:
quam ad vitulum saginatum cum odio.
Vir iracundus provocat rixas:
qui patiens est mitigat suscita-
tas. **I**ter piger quam sepes spina-
rum: via iustorum absque offendi-
culo. **F**ilius sapiens letificat pa-
trem: et stultus homo despiciat
matrem suam. **S**tillicidia gaudi-
um stulto: et vir prudens dirigit
gressus suos. **D**issipantur cogi-
tationes ubi non est consilium:
ubi vero sunt plures consiliarii
confirmantur. **I**teratur homo in
sententia oris sui: et sermo opor-
tunus est optimus. **B**emita vite
super eruditum: ut declinet de infer-

no novissimo. **D**omum supbo-
rum demoliet dominus: et firmos fa-
ciat terminos vidue. **A**bhominatio
domini cogitationes male: et
purus sermo pulcherrimus firma-
bitur ab eo. **C**onturbat domum
suam qui sedat avariciam: qui
autem odit munera vivet. **P**er mi-
sericordiam et fidem purgantur pec-
cata: per timorem autem domini declinat
omnis a malo. **M**ens iusti medi-
tabitur obedientiam: os impiorum
redundat malis. **L**onge est do-
minus ab impijs: et orationes ius-
torum exaudiet. **I**uxta oculos le-
tificat animam: fama bona impig-
nat ossa. **A**uris que audit incre-
pationes vite: in medio sapien-
tium commorabitur. **Q**ui abiicit disci-
plinam despiciat animam suam: qui autem
acquiescit increpationibus: pos-
sessor est cordis. **T**imor domini
disciplina sapientie: et gloriam pre-
cedit humilitas. **XVI**

Dominus est animam preparare:
et dominum gubernare lingua.
Omnis via hominum patent oculis
eius: spirituum ponderator est do-
minus. **R**evela domino opera tua:
et dirigentur cogitationes tue.
Omnis propter semetipsum operatus
est dominus: impius quam ad diem ma-
lum. **A**bhominatio domini est om-
nis arrogans: etiam si manus ad
manum fuerit non est innocens.
Iniciu vite bone facere iusticiam:

accepta est apud deū magis q̄
 imolare hostias. **M**isericordia et ve-
 ritate redimunt iniquitas: et in ti-
 more dñi declinat a malo. **C**ū
 placuerint dño vie hominis: ini-
 micos quoq; eius conuertet ad
 pacem. **M**elius est parū cū iusti-
 cia: q̄ mlti fructus cū iniquita-
 te. **L**or hominis disponit viam
 suam: sed dñi ē dirigere gressus
 ei⁹. **D**iuinatio in labijs regis:
 in iudicio non errabit os eius.
Pondus et statera iudicia dñi
 sunt: et opera eius omnes lapi-
 des seculi. **A**bhominabiles regi
 q̄ agunt impie: quoniam iusticia
 firmat solium. **V**oluntas regum
 labia iusta: qui recta loq̄tur di-
 riget. **I**ndignatio regis nunci⁹
 mortis: et vir sapiens placabit
 eum. **I**n hilaritate vult⁹ regis
 vita: et clementia ei⁹ quasi im-
 ber serotinus. **P**osside sapien-
 tiam quia auro melior ē: et ac-
 quire prudentiam quia p̄ciosior
 est argento. **B**enigna iustorū de-
 clinat mala: custos autē sue ser-
 uat vitam suā. **C**ōtricionē p̄ce-
 dit supbia: et ante ruinā exalta-
 bitur spiritus. **M**elius ē humi-
 liari cū mītib;: q̄ diuidere spo-
 lia cum supbis. **E**ruditus in ū-
 bo reperiet bona: et qui sperat
 in dño beatus est. **Q**ui sapiens
 est corde: appellabit prudēs: et
 qui dulcis eloquio maiora re-

piet. **F**ons vite eruditio posside-
 nis: doctrina stultorū fatuitas.
Lor sapiētis erudiet os eius: et
 labijs eius addet gr̄ciā. **F**anus
 mellis dposita verba: dulcedo
 autē sanitas ossiū. **E**st via q̄ vide-
 tur hominī recta: et nouissima ei⁹
 ducit ad mortem. **A**nima
 laborantis laborat sibi: quia cō-
 pulit eum os suū. **V**ir insipie⁹
 fodit malū: et in labijs eius ig-
 nis ardescit. **H**omo peruersus
 suscitāt lites: et verbosus sepa-
 rat p̄ncipes. **V**ir iniquus lac-
 tat amicum suū: et ducit eum per
 viam nō bonā. **Q**ui attonitis
 oculis cogitat praua: mortis
 labia sua perficiet malū. **C**oro-
 na dignitatis senectus: que in
 vñs iusticie reperietur. **M**elior
 est p̄ciens viro forti: et qui do-
 minatur animo suo repugna-
 tore urbū. **S**ortes mittuntur
 in sinū sed a dño temperantur.

Melior est bu- XVII
 cella sicca cū gaudio: q̄
 dom⁹ plena victimis cū iurgi-
 o. **B**eruius sapiens dñabit stul-
 tis filiis: et inter fr̄es hereditatē
 diuidet. **S**icut igne probat ar-
 gentū et aurū camino: ita cor-
 da probat dñs. **M**alus obedit
 lingue inique: et fallax obtem-
 perat labijs mendacib;. **Q**ui
 despicit pauperem reprobat fac-
 tori ei⁹: et qui in ruina letatur

ubi

alterius nō sit impunitus. **C**o-
rona semini filij filior: et glia
filior p̄res eor. **N**on decet stul-
tum verba d̄posita: nec p̄ncipē
labiū mētens. **G**emma grati-
sima expectatio prestolantis:
quo cūq; se vertit prudenter itel-
ligit. **Q**ui celat delictum querit
amicitias: qui altero sermone
reperit separat federatos. **P**lus
proficit correctio apud pruden-
tem: q̄; cētū plage apud stultū.
Semper iurgia querit malus:
angelus autē crudelis mittet cō-
tra eū. **E**xpediit magis v̄se oc-
currere raptis ferib⁹: q̄; fatuo d̄si-
dētī sibi ī stulticia sua. **Q**ui red-
dit mala p̄ bonis: nō recedet
malū de domo eius. **Q**ui dimittit
aquā caput est iurgiorū: et
anteq; paciat̄ contumeliā iudici-
um deserit. **E**t qui iustificat im-
piū et qui cōdemnat iustū: ab-
hominabilis est uterq; apud de-
um. **Q**uid p̄dest stulto habere
diuitias: cū sapiētia emere nō
possit. **Q**ui altari facit domū
suā querit ruinā: et qui euolat
discere incidet in malū. **O**mnī
tempe diligit qui amicus est: et
frater in angustis cōprobat̄.
Stultus homo plaudet mani-
bus suis: cum spopōderit pro
amico suo. **Q**ui meditat̄ discor-
dias diligit rixas: et q̄ exaltat
os suū querit ruinā. **Q**ui puer-

si cordis est non inuenit bonū:
et q̄ vertit linguā incidet in ma-
lum. **N**atus ē stultus in igno-
minia suā: sed nec pat̄ in fatu-
o letabitur. **A**nim⁹ gaudens e-
tatem floridam facit: spiritus
tristis egreditur ossa. **N**umera de-
simu impius accipit: ut peruer-
tat sc̄ntas iudicij. **I**n facie pruden-
tis luget sapientia: oculi stulto-
rum in fimbrijs terre. **I**ta p̄ris fili-
us stultus: et dolor matris que
gemit cum. **N**on est bonū dā-
mū inferre iusto: nec percutere
p̄ncipem qui recta iudicat. **Q**ui
moderatur sermones suos doc-
tus et prudens est: et p̄ciosi spi-
ritus vir eruditus. **S**tultus q̄;
si tacuerit sapiens reputabit̄:
et si cōpresserit labia sua intelli-
gens. **P**roca **XVIII** gens.
Quisiones querit qui vult re-
cedere ab amico: omni tempo-
re erit reprobrabilis. **N**on reci-
pit stultus verba prudētie: nisi
cū dixeris que versant̄ in corde
eius. **I**mpius cū in profundū
venierit peccator cōtemnit. sed
sequitur eum ignominia et op-
probriū. **A**qua p̄fūda ex ore
viri: et torrens redundās fons
sapientie. **A**ccipe p̄sonam im-
pij in iudicio non est bonū: ut
declines a veritate iudicij. **L**abi-
a stulti miscent se rixis: et os ei⁹
iurgia puocat. **O**s stulti cōtri-

tio ei: et labia ipsius ruina aie
 ei. Verba bilinguis qui simpli-
 na: et ipsa pueniunt usque ad interi-
 ora ventris. Pigrum deicit timor.
 anime aut effeminatorum eluri-
 ent. Qui mollis et dissolutus est
 in ope suo: frater est sua opera
 dissipantis. Turris fortissima
 nomen domini. ad ipsam currit mil-
 tus et exaltabit. Substantia di-
 uinis verbis roboris eius: et qua-
 si murus validus circumdans e-
 um. Antequam conteratur exalta-
 tur cor hominis: et antequam glori-
 ficetur humiliatur. Qui prius re-
 spondet quam audiat stultum se esse
 demonstrat: et confusione dignum.
 Spiritus viri sustentat imbecil-
 litatem suam: spiritum vero ad
 irascendum facilem quis poterit
 sustinere. Cor prudentis posside-
 bit scientiam: et auris sapientium
 querit doctrinam. Donum hominis
 dilatat viam eius: et ante prin-
 cipes spatium ei facit. Iustus por-
 est accusator sui: venit amicus
 eius et inuestigabit eum. Contra-
 dictiones comprimit fors: et in-
 ter potentes quam diiudicat. Frater
 qui adiuuat a fratre qui ciuitas fir-
 ma: et iudicia quasi pedes ur-
 bi. De fructu oris viri replebi-
 tur venter eius: et gemina labi-
 orum ipsius saturabunt eum. Mors
 et vita in manibus lingue: qui
 diligunt eam comedent fructus eius.

Qui inuenit mulierem bonam iue-
 nit bonum: et hauriet iocunditatem
 a domino. Qui repellit mulierem bo-
 nam repellit bonum: qui autem te-
 net adulteram stultus est et in-
 sapiens. Cum obsecrationibus lo-
 quitur pauper: et diues effabitur
 rigide. Vir amabilis ad soci-
 etatem: magis amicus erit quam

frater. **XVIII**
Melior est pauper quamambu-
 lat in simplicitate sua: quam diues
 torquens labia sua et insipiens.
 Obi non est scientia autem non est
 bonum: et qui festinus est pedibus
 offendet. Stulticia hominis sup-
 plantat gressus eius: et circa te-
 num feruet animo suo. Diuitem
 addunt amicos plures: a pau-
 pere autem et hi quos habuit se-
 parant. Testis falsus non erit
 impunitus: et qui mendacia lo-
 quitur non effugiet. Multi co-
 lunt personam potentis: et ami-
 ci sunt dona retribuendis. Fides ho-
 minis pauperis odit eum cum in su-
 per et amici procul recesserunt ab eo.
 Qui tantum verba sectatur nichil ha-
 bebunt: qui autem possessor est me-
 ritus diligit animam suam: et custos
 prudentie inueniet bona. Falsus
 testis non erit impunitus: et qui
 loquitur mendacia peribit. Non de-
 cent stultum diuitie: nec seruum do-
 minari principibus. Doctrina vi-
 ri per patientiam nascitur: et gloria

eius ē iniqua p̄tegrēdi. Sicut
frenitūs leonis ita ⁊ regis ira:
⁊ sicut ros sup herbā ita ⁊ hila-
ritas ei⁹. **D**olor p̄ris fili⁹ stul-
tus: et recta iugit̄ p̄stīlātia liti-
giōsa mulier. **D**omus et diui-
tiē dant̄ a parentib⁹: a dñō aut̄
proprie uxōr prudēs. **P**igredo
immittit soporē: et aīa dissolu-
ta eluriet. **Q**uī custodit mādā-
tum custodit aīam suā: quī aut̄
negligit viā suā mortificabit̄.
Generatōr dñō quī misereatur
paupis: et vicissitudinē suam
reddet ei. **E**rudī filiū tuū ne de-
speres: ad interfecionē aut̄ ei⁹
ne ponas aīam tuā. **Q**uī enī i-
paciens est sustinebit damnum:
et cū rapuerit. aliud apponet.
Audi cōsiliū et suscipe discipli-
nam: ut sis sapiens in nominis
tuis. **M**ulte cogitationes
in corde viri: volūtas aut̄ dñi
in eternū p̄manebit. **H**omo in-
digens misericors est: ⁊ melior
est paup iustus q̄ vir mēdax.
Timor dñi ad vitā: et in pleni-
tudine d̄morabit̄ absq; visita-
tione pessimi. **A**bscōdit piger
manū suā sub ascella: nec ad
os suū applicat eam. **P**estilen-
te flagellato stultus sapiētiōr
erit: si aut̄ corripueris sapiētē
intelliget sapiētīā. **Q**uī affligit
p̄rem ⁊ fugit m̄rem: ignominio-
sus erit et infelix. **N**on cesses

audire fili doctrinā: nec igno-
res sermones sciētīe. **T**estis in-
quus deridet iudiciū: ⁊ os impi-
orū deuorat iniquitatē. **P**ara-
ta sūt d̄risorib⁹ iudicia: et mal-
lei p̄cidentes stultorū corpib⁹.

Luxuriosa res **XX**
uinū: et tumultuosa ebrī-
etas. **Q**uicūq; hīs delectat̄ nō
erit sapiens. Sicut rugitus leo-
nis ita ⁊ terror regis: quī pro-
cat eū peccat in aīam suā. **H**o-
nor est homī q̄ separat se a cō-
tentōib⁹: omēs aut̄ stulti mil-
centur cōtumelijs. **P**ropter fri-
gus piger arare noluit: mēdi-
cabit ergo estate et non dabit̄
illi. Sicut aqua p̄funda sit cō-
siliū in corde viri: sed homo sa-
piēs exhauriet illud. **M**ulti ho-
mines misericordes vocantur:
virū aut̄ fidēle quis inueniet. **I**us-
tus quī ambulat in simplicita-
te sua: beatos post se filios reli-
quit. **H**ec q̄ sedet ī solio iudicij:
dissipat omne malū in inuitu
suo. **Q**uis potest dicē mūdū est
cor meū: purus sum a peccato:
Pondus et p̄dus. mensura
⁊ mensura: utrūq; abhōiabile
est apud dñū. **E**g studijs suis in-
telligit puer: si munda et recta
sint opa eius. **A**urem audiree
et oculū vidētem: dñs fecit utrū-
q; . **N**oli diligere somnū: ne te
egredas opprimat. aperit oculos

tuos: et saturare panibus. **M**alū ē malū ē. dicit omnis emptor: et cū recesserit tunc gloriabitur. **E**st aurū et multitudo gemarū: vas aut priusum labia sciētie. **T**olle vestimētū eius qui fiduciosus exercitū alieni: et p. extraneis aufer pignus ab eo. **S**uavis est hominū panis mēdaci: et postea implebitur os ei? calculo. **C**ogitationes cōsilijs roborantur: et gubernaculis tractāda sunt bella. **E**i qui reuelat misteria: et ambulat fraudulenter et dilatat labia sua: ne cōmisceris. **Q**ui maledixit p.ri suo et matri: extinguet lumen ei? in medijs tenebris. **H**ereditas ad quā festinatur in principio: in nouissimo benedictione carebit. **N**e dicas reddam malū p. malo: et pecta dñi et liberabit te. **A**b honiatio est apud dñm pōdus et pondus: statera dolosa nō ē bona. **A** dñō dirigūt gressus viri. **Q**uis aut hominū intelligere potest viā suā? **S**umma ē hominū deuotare sanctos: et post vota retractare. **D**issipat impios rex sapiēs: et incuruat sup eos fornice. **I**ncerta dñi spiraculū hominis: que inuestigat oīa secreta ventris. **M**iscōia et veritas custodiūt regem: et roboratur clemētia thronus eius. **E**xultatio inuēni fortitudo eorū:

et dignitas semini canities. **I**uor vulneris absterget mala: et plage in secretiorib; ventris. **S**icut dñi. **XXI** **S**iones aquarū ita cor regis in manu dñi: quotūq; voluerit inclinabit illud. **O**mnis viā viri recta sibi videtur: appetit aut corda dñs. **F**acere misericordiā et iudicium. magis placet dñō q; victime. **E**xaltatio oculorū ē dilatio cordis: lucerna impiorū peccatū. **C**ogitationes robusti semp in abundantia: omnis aut piger semp in egestate ē. **Q**ui cōgregat thesauros lingua mendaci vanus et recors est: et impinget ad laqueos mortis. **S**apientia impiorum detrahēt eos: quia noluerunt facere iudiciū. **P**eruersa viā viri aliena est a deo: qui aut mūdus ē rectū opus eius. **M**elius est sedere in angulo domatilis: q; cū muliere ligiosa et in domo cōmuni. **N**ā impij desiderat malū: non miserebitur p.ri suo. **M**uldato pestilēte sapientior erit puulus: et si secer sapiētem sumet sciētiā. **E**xco gitat iustus de domo impij: ut detrahāt impios a malo. **Q**ui obturat aurem suā ad clamorem paupis: et ipse clamabit et nō exaudiet. **M**un? absconditū extinguit iras: et donū in sinu i-

biore,

dignationē maximā. Gaudi-
um iusto ē facere iudiciū: et pa-
uor opantib; iniquitatē. Vir
qui errauerit a via doctrine: in
retu gigantū cōmorabit. Qui
diligit epulas in egestate erit:
qui amat vinū et pīgula non
ditabit. Pro iusto dabitur im-
pins: et pro recto iniquus. Meli-
us ē habitare in tēra deserta: q̃
cum muliere rixola et iracūda.
Thesaur⁹ desiderabilis et oleū
in habitaculo iusti: et imprudēs
homo dissipabit illud. Qui se-
quitur iusticiā et misericordiam: in-
ueniet vitā et iusticiā et gloriā.
Ciuitatem fortū ascendit sapi-
ens: destruxitq; robur fiducie ei-
us. Qui custodit os suū et lig-
nam suā: custodit ab angustis
āiam suā. Supbus et arro-
gans vocatur indoctus: q̃ in
ira opatur supbiā. Desideria
occidūt pigrū: noluerūt enim
quicq; manus eius opari. To-
ta die concupiscit et desiderat: q̃
aut iustus est tribuet et non res-
sabit. Hostie impiorū abhōia-
biles: que offerūtur ex scelere.
Testis mēdax pibit: vir obedi-
ens loquetur victoriā. Vir im-
pius p̃cāter obfirmat vultū
suū: qui aut rectus est corrigit
viā suā. Non ē sapiētia. nō est
prudētia: nō est cōsiliū contra
dñm. Equus parat⁹ ad diē bel-

li: domin⁹ aut salutem tribuit.
Melius est nomē **XXII**
bonū q̃ diuitie multe: su-
per argentū et aurū grātia
bona. Diues et paup obuiāue-
runt sibi: utriusq; opator ē do-
minus. Callidus videt malū et
abscondit se: innocens p̃tran-
sit et afflictus ē damno. Finis
modestie timor dñi: diuitie et
gloria et vita. Arma et gladij
in via supbi: custos aut aīe su-
e longe recedit ab eis. Prouer-
biū est adolescēs iuxta viā suā:
etiā cū senuerit non recedet ab
ea. Diues pauperib; imperat:
et qui accipit mutuū seruus est
fenerātis. Qui seminat iniqui-
tatem metet mala: et virga ire
sue consumabit. Qui prius ē
ad misericordiam bñdicetur: de pa-
nib; etī suis dedit paup. Vic-
toriam et honorē acquirit qui
dat munera: aīam aut aufert
accipientiū. Ecce derisor et exi-
bit cum eo iurgij: cessabuntq;
cause et cōtumelie. Qui diligit
cordis inuidiciā: p̃pter grā-
am labiorū suorū habebit ami-
cum regē. Oculi dñi custodiūt
sciētiā: et supplantātur verba
iniqui. Dicit piger. leo ē foris:
in medio platearū occidendus
sum. Fovea pfūda os aliene:
cui iratus est dñs incidet in eā.
Bulicā colligata est in corde

puer: et virga discipline fugabit eam. Qui calūniat pauperem ut augeat diuitias suas: dabit ipse didori et egebit. Fili mi idina aurē tuā: et audi verba sapientū. Appone autē cor ad doctrinā meā: q̄ pulcra erit tibi cū seruaueris eam in vētre tuo. Et redūdabit in labiis tuis: ut sit in domo fiducia tua. Unde et ostendā eā tibi hodie. Ecce descripsi eā tibi tripliciter in cogitationibz et scientia: ut ostenderem tibi firmitatē et eloq̄a veritatis: rēdere te eis illis. qui miserūt te. Non facias violentiam pauperi quia paup̄ ē. neq; cōteras egenū i porta: quia iudicabit dñs causam eius: et cōfiget eos q̄ dixerūt aīam ei⁹. Noli esse amicus hominū iracundo. neq; ambules cum viro furioso: ne forte discas semitas eius: et sumas scādalu aīe tue. Noli esse cū hijs q̄ defigūt manus suas: et q̄ vadēs se offerūt pro debitis. Si enī non habes unde restituas: quid cause ē ut tollat opimentū de cubili tuo: Ne trāsgrediaris fūinos antiquos: quos posuerūt p̄res tui. Didisti virū velocem in opere suo: corā regibz stabit: nec erit ante ignobiles. **XXIII**

Quādo sederis ut comedas cum p̄ncipe. Diligēter at-

tende q̄ sunt appōsita ante faciem tuā: et statue cultū i guttūre tuo: si tamen habes in potestate aīam tuā. Ne desideres de cibis eius: in quo est panis mendaci. Noli laborare ut diceris: s; prudētie tue pone modū. Ne erigas oculos tuos ad op̄es q̄s non potes habere: quia faciēt sibi pēnas quasi aquile: et volabūt in celū. Ne comedas cū hoīe inuido et ne desideres cibos ei⁹: qm̄ i similitudinē arioli et cōiectoris estimat qd̄ ignorat. Comede et bibe dicit tibi: et mēs eius non est tecū. Libos quos comederas euomes: et perdes pulcros sermones tuos. In auribus insipientiū ne loquaris quia despiciēt doctrinā eloquiū tuū. Ne attingas puulorū fūinos: et agrū pupillorū ne itroas. Propinquus enī illorū fortis est: et ipse iudicabit cōtra te causam illorū. Ingreddiatur ad doctrinā cor tuum: et aures tue ad verba sciencie. Noli subtrahere a puero disciplinā: si enī prusseris eū virga. non morietur. Tu virga pruties eum: et aīam eius de inferno liberabis. Fili mi si sapiens fuerit anim⁹ tuus gaudēbit tecū cor meū: et exultabūt renes mei cū locuta fuerit recta labia tua. Nō emulet cor tuū p̄cores. sed in timo-

vior

re dñi esto tota die: quia habe-
bis spem in nouissimo: et p̄stu-
lacio tua non auferet. **A**udi fi-
li mi et esto sapiens: et dirige in
uia animū tuū. **N**oli esse in cō-
uiuīs potatorū: nec in cōmessa-
tionib; eorū qui carnes ad uel-
tendum cōferūt: quia vacantes
potib; et dantes simbola con-
sumētur: et uestiet pannis dor-
mitatio. **A**udi prēm tuū q̄ ge-
muit te: et ne dormias cū semu-
erit mater tua. **V**eritatē eme: et
noli vendere sapientiā et doctri-
nā et intelligentiā. **E**xultat gau-
dio pater iusti: q̄ sapiētem genu-
it letabitur in eo. **G**audat pa-
ter tuus et mater tua: et exultet
qui genuit te. **P**rebe fili mi cor
tuū michi: et oculi tui vias me-
as custodiāt. **F**ouea em̄ p̄fū-
da ē meretrīx: et puteus angus-
tus aliena. **I**nsidiat in uia q̄li
latro: et quos incautos inuen-
it interficiet. **C**ui ue cui? p̄ri ue-
cui rixē. cui fouea. cui sine cau-
sa vulnera: cui suffossio oculo-
rum. **N**ōne hīs qui cōmorāt
in uino et student calicib; epo-
tandis: ne intuearis uinū quā-
do flauescit: cū splēduerit in ui-
tro color eius. **I**ngredit̄ blāde
et in nouissimo mordebūt ut co-
luber: et sicut regulus venena
diffundet. **O**culi tui videbūt eg-
reameas: et cor tuū loquitur p-

uersa. **E**t sis sicut dormiens in
medio mari: et quasi sopitus
gubernator amisso clauo: et di-
ces. **P**erberauerūt me sed non
doluī: traxerūt me: et ego non
sensi. **Q**uādo euigilabo: et rur-
sus uina reperia: **XXIII**

Nē emuleris viros malos
nec desideres esse cum eis:
q̄a rapinas meditat̄ mens eo-
rum: et fraudes labia eorū loqu-
tur. **S**apiētia edificabitur do-
mus: et prudētia roborabitur.
In doctrina replebūtur cellaria:
uinūsa substantia p̄riosa et pul-
terrima. **V**ir sapiens fortis est
et vir doctus robustus et vali-
dus: quia cū dispositione inuit
bellū: et erit salus ubi multa cō-
silia sunt. **E**xcellsa stulto sapiē-
tia: in porta non apiet os suū.
Qui cogitat mala facit. **S**tultus
uocabit̄. **C**ogitatio stulti pecca-
tum est: et abominatio homi-
nū detractor. **S**i desperaueris lap-
sus in die angustie: minuetur
fortitudo tua. **E**ripe eos qui du-
cuntur ad mortē: et qui trahū-
tur ad iteritū liberare ne cesses.
Si dixeris vires non suppetūt:
qui inspector ē cordis ip̄e intel-
ligit et seruatozē aīe tue nichil
fallit: reddetq; homi iuxta opa
sua. **C**omede fili mi mel quia
bonū ē: et fauū dulcissimū gut-
turi tuo. **S**ic et doctrina sapien-

tie anime tue: quā cū iueneris
habebis in nouissimis spem:
et spes tua non pibit. **N**e in-
dieris: et queras impietatem in
domo iusti: neq; vastes requiē
ei⁹. **S**epcies enī in die cadet ius-
tus: et resurget: impij autē corru-
ent in malū. **C**ū reciderit inimi-
cus tuus ne gaudeas et in rui-
na ei⁹ ne egulter cor tuū: ne for-
te videat dñs et displiceat ei: et
auferat ab eo iram suam. **N**e
cōtendas cū pessimis. nec emu-
leris impios: quoniā non ha-
bent futuroꝝ spem mali: et lu-
terna impioꝝ extinguetur. **T**i-
me dñm fili mi et regem: et cū
detraitorib; non cōmisceris.
Quoniā repēte surget pñtio
eoꝝ: et ruinā utriusq; quis no-
uit. **H**ec quoq; sapiētib;. **C**og-
noscere psonā in iudicio nō ē
bonū. **Q**ui dicūt impio iustus
es. maledicēt eis ppli: et deesta-
būt eos tribus. **Q**ui arguūt
eū laudabūtur: et sup eos veiet
benedictio. **L**abia deosculabit:
qui recta verba rūdet. **P**repara
foris opus tuū: et diligēter ex-
erce agrū tuū: et postea edifice
domū tuā. **N**e sis testis frustra
contra prīmū tuū: ne lades
quemq; labijs tuis. **N**e dicas
quomō fecit michi sic faciā ei:
et reddam vniuiq; scdm opus
suū. **P**er agrū hominis pigri tū-

suū: et p vineā viri stulti. **E**t re-
ce totū repleuerāt vrtice: et ope-
ruerāt supficiē ei⁹ spine: et ma-
teria lapidū destructa erat. **Q**u-
cū vidissem posui in corde me-
o: et exemplo didici disciplinā.
Nisquēquo pigre dormies: vs-
quequo de somno surges: pa-
rū inquā dormies. modicū dor-
mitabis: paucillū manus cō-
seres ut q̄scas et veniet tibi q̄si
cursor egestas tua: et mēdicat⁹
quali vir armatus. **H**ec quoq;
parabole salomonis: quas
translulerūt viri ezechie regis
Gloria dñi est **iuda. xxv**
relare verbū: et gloria re-
gum iuestigare sermonē. **C**elū
sursū et terra dorsū: et cor
regū inscrutabile. **A**ufer rubi-
ginem de argēto: et egredietur
vas purissimū. **A**ufer impia-
tem de vultu regis: et firmabit
iusticia thronus eius. **N**e glo-
riosus appareas corā rege: et i
loro magnorū ne steteris. **M**eli-
us est enī ut dicatur tibi ascen-
de huc: q̄ ut humilieris coram
p̄ncipe. **Q**ue viderūt ocli tui ne
proferas in iurgio cito: ne pos-
tea emēdare nō possis cū dīho-
nestaueris amicū tuū. **C**ausā
tuā tradā cum amico tuo. et se-
cretū cōfessio ne reueles: ne for-
te insultet tibi cum audierit: et
reprobrare non cesset. **G**ratia

Orum.

et amicitia liberat: quas tibi ser-
ua. ne reprobrabilis fias. **M**a-
la aurea in lectis argenteis: qui
loquitur verbum in tempore suo. **I**n-
auris aurea et margarita ful-
gens: qui arguit sapientem et au-
rem obediens. **S**icut frigus ni-
vis in die mellis: ita legat⁹ fi-
delis ei qui miserit eum: animam
ipsius requiescere facit. **N**ubes
et ventus et pluvie non sequen-
tes: vir gloriosus et promissa
non complens. **P**acientia leniet
princeps: et lingua mollis refri-
get duriciam. **M**el invenisti. co-
mede quod sufficit tibi: ne for-
te satiatus euomas illud. **S**ub-
trahere pedem tuum de domo. primum
tuum: nequando satiatus oderit te.
Faculum et gladius et sagitta a-
cuta: homo qui loquitur contra
proximum suum falsum testimonium.
Dens putridus et pes lassus.
qui sperat super infideli in die an-
gustie: et amittit pallium in die
frigoris. **A**cerum in vitro: qui can-
tat carmina cordi pessimo. **S**i-
cut tinea vestimento et vermis
ligno: ita tristitia viri nocet cor-
di. **S**i esurierit inimicus tuus
cibi illi: si sitit da ei aquam bibe-
re. **P**runas enim congregabis su-
per caput eius: et dominus reddet ti-
bi. **V**etus aquilo dissipat plu-
vias: et facies tristis linguam de-
trahet. **M**elius est sedere in

angulo domatis: quam cum muli-
ere litigiosa. et in domo comu-
ni. **A**qua frigida anime sitienti: et
nuncius bonus de terra longin-
qua. **F**ons turbat⁹ pedem et ve-
na corrupta: iustus cadens co-
ram impio. **S**icut qui mel co-
medit multum non est ei bonum:
sic qui scrutator est maiestatis
opprimet a gloria. **S**icut verbi
patens et absque murorum ambi-
tu: ita vir qui non potest in lo-
quendo cohibere spiritum suum.

Quomodo **XXVI**
nix in estate et pluvie in
melle: sic indecens est stulto gloria.
Sicut avis ad alta insuolans.
et passer quolibet vadens: sic
maledictum frustra platum in que-
piam superveniet. **F**lagellum equo
et chamus asino: et virga in dor-
so imprudentium. **N**e rideas
stulto iuxta stulticiam suam: ne ef-
ficiaris ei similis. **N**on ride stulto
iuxta stulticiam suam: ne sibi sa-
piens esse videat. **C**laudus pe-
dibus et iniquitatem bibens: qui
mittit verba per nuncium stultum.
Quomodo pulcras frustra habet
claudus tibias: sic indecens est
in ore stultorum pabola. **S**icut
qui mittit lapidem in acerum mer-
curii: ita qui tribuit insipienti ho-
norem. **Q**uomodo si spina nas-
catur in manu temulentis: sic pa-
rabola in ore stultorum. **J**udicium

determinat causas: et qui impo-
nit stulto silēciū iras mitigat.
Sicut canis qui reuertitur ad
vomitu suū: sic imprudēs qui
iterat stulticiā suā. Didisti ho-
minē sapiētem sibi videri: ma-
gis illo spem habebit insipies.
Dicit piger leo est in via: et lee-
na in itinerib⁹. Sicut ostium
vertit in cardine suo: ita piger
in lectulo suo. Abscondit piger
manus sub ascella sua: et labo-
rat si ad os suū eas cōuerterit.
Sapiēti⁹ sibi stultus videtur:
septem viris loquentib⁹ sentēti-
as. Sicut q̄ apprehendit aurib⁹
canem: sic qui trahit et impacēs
dimiscetur rixe alterius. Sicut
noxius est qui mittit sagittas
et lanceas in mortem: ita vir q̄
fraudulēter nocet amico suo:
et cum fuerit deprehensus dicet
ludens feci. Cum defecerit ligna
extinguet ignis: et susurrone
subtrahendo iurgia cōquiescunt.
Sicut carbonēs ad prunas et
ligna ad ignem: sic homo ira-
cundus suscitāt rixas. Verba
susurronis quasi simplicitia: et
ip̄a pueniūt ad intima cordis.
Quo si argento sordido orna-
re velis vas fictile: sic labia tu-
mencia cū pessimo corde socia-
ta. Labijs suis intelligit inimi-
cus: cū in corde tractauerit do-
los. Quādo submiserit vocem

suam ne credideris ei: quoniā
septem nequitię sunt in corde
illius. Qui operit odiū fraudu-
lenter: revelabit malicia eius ī
cōsilio. Qui fodit foueā incidet
in eam: et qui voluit lapidē re-
uerteretur ad eum. Aqua fallax
non amat veritatē et os lubri-
cū opatur ruinas. **XXVII**

Ne gloriēris in crastinum:
ignorans quid supuentu-
ra pariat dies. Laudet te alien⁹
et non os tuū: extrane⁹ et non
labia tua. Graue est saxum et
onerosa arena: sed ira stulti vi-
q; grauior. Ira nō habet mise-
ricordiā: nec erumpēs furor: et
impetū excitat spiritus ferre q̄s
poterit. Melior ē manifesta cor-
rectio: q̄ amor absconditus. Me-
liora sunt vulnera diligentis:
q̄ fraudulēta oscula odientis.
Aīa saturata calcabit fauū: et
anima esuriens etiā amarū p̄
dulci sumet. Sicut avis trāsmi-
grans de nido suo: sic vir qui de-
relinquit locum suū. Unguentū
et varijs odorib⁹ delectat cor:
et bonis amici cōsilijs anima
dulcorat. Amicū tuū et amicū
p̄ris tui ne dimiseris: et domū
fratris tui ne ingrediaris in di-
e afflictionis tue. Melior est vi-
cinus iuxta: q̄ frat̄ p̄cul. Pru-
de sapiētię fili mī et letifica cor
meū: ut possis reprobrātī rīde-

re sermonē. Astutus vidēs ma-
lum absconditus est: paruuli
transētes sustinuerūt dispen-
dia. Tolle vestimentū eius qui
sponpondit pro extraneo: et p
alienis aufer ei pign⁹. Qui bñ-
dicit pximo suo voce grandi-
duo de cōsurgens: maledicēti
similis erit. Tecta pstillācia in
die frigoris ⁊ litigiosa mulier
cōparant. Qui retinet eam q̄si
qui ventū teneat: et oleū dectre
sue euacuat. Ferrū ferro egatu-
itur: ⁊ homo egatuit faciē ami-
ci sui. Qui seruat fructū comedet
fructus eius: et qui custos ē do-
mini sui glorificabit. Quō in
agnis resplendēt vultus p̄pi-
ciētū: sic corda hominū manifest-
ta sunt prudētibz. Infern⁹ ⁊ per-
ditio nunq̄ replentur: similis
et oculi hominū insatiabiles.
Quomō p̄batur in oclatorio
argentū et in fornace aurum:
sic p̄batur homo ore laudan-
tis. For iniqui inquirūt mala:
cor aut rectū inquirūt sciētiā.
Si cūderis stultū in pila qua-
si triplanas feriente desup p̄lo:
non auferet ab eo stulticia ei⁹.
Diligent agnosce vultū peco-
ris tui: tuosq̄ greges cōsidera.
Nō enī habebis iugit potesta-
tem: sed corona tribuetur tibi
in gñacione et gñacionē. Ap-
ta sunt prata et apparuerunt

herbe virētes: et collecta sunt fe-
na de mōtibz. Agnū ad vestimē-
tum tuū: et hedi ad agri p̄ciū.
Sufficiat tibi lac caprarū in ci-
bos tuos ⁊ in necessaria dom⁹
tue: et ad victum ancillis tuis.
Iugit im- **xxviii**
pius nemine p̄sequente:
iustus aut quasi leo confidens
absq̄ terrore erit. Propter pec-
cata terre multi p̄ncipes ei⁹: et
propt̄ hominis sapiētiā et horū
sciētiā que dicunt. Vita ducis
longior erit. Vir pauper calū-
nians pauperes: similis ē imbrī
vehemēti in quo parat fames.
Qui derelinquūt legem laudāt
impiū: q̄ custodiūt succendun-
tur cōtra eū. Viri mali non co-
gitant iudiciū: q̄ aut inquirūt
dñm animaduertūt oīa. Meli-
or est pauper ambulās in sim-
plicitate sua: q̄ diues prauis
itineribz. Qui custodit legem fi-
lius sapiens est: qui aut comel-
satores pascit cōfundit patrē
suū. Qui coacuat diuitias usu-
ris et fenore liberali: in paupe-
res cōgregat eas. Qui declinat
aures suas ne audiat legem:
oratio ei⁹ erit execrabilis. Qui
decipit iustos in via mala in i-
teritu suo correuet: et simplices
possidebūt bona eius. Sapiēs
sibi videtur vir diues: pauper
aut prudēs scrutabit eū. In eg-

ultatione iustorum multa gloria est:
regnatibus impiis ruine hominum.
Qui abscondit scelera sua non di-
rigetur: qui autem confessus fuerit
et reliquerit ea misericordiam conse-
quetur. **E**stus homo qui semper
pavidus: qui vero mentis est du-
re. corruet in malum. **I**eo rugiens
et versus esuriens: princeps impi-
us super populum pauperum. **D**ux in-
digens prudentia. multos oppri-
met per calumniam: qui autem odit
avariciam. longi fiet dies eius.
Hominem qui calumniatur anime sangui-
nem eius: si usque ad lacum fugerit
nemo sustinet. **Q**ui ambulat
simpliciter saluus erit: qui per-
uersis graditur viis cecidet se-
mel. **Q**ui operatur fratri suam
satiabitur panibus: qui autem sectatur
ocium replebitur egestate. **V**ir fide-
lis multum laudabitur: qui autem fel-
tinat ditari. non erit innocens.
Qui cognoscit in iudicio faciem
non bene facit: iste et per bucel-
la panis deserit veritatem. **V**ir qui
festinat ditari et aliis invidet: ig-
norat quod egestas superveniet ei.
Qui corripit hominem. gratiam pos-
tea inveniet apud eum: magis
quam ille qui per lingue blandimen-
ta decipit. **Q**ui subtrahit aliquid
a patre suo vel a matre et dicit hi
non esse peccatum: particeps homi-
cidii est. **Q**ui se iactat et dilatat
iurgia concitat: qui vero sperat

in domino salvabitur. **Q**ui confidit
in corde suo stultus est: qui autem
graditur sapienter ipse laudabitur.
Qui dat pauperi non indigebit:
qui despiciat deprecantem sustine-
bit penuriam. **C**um surrexerint
impii abscondentur homines: cum il-
li perierint multiplicabuntur iusti.

Qui XXIX
corripientem. dura ceruice
contemnit. repetitur ei superueniet
interitus: et eum sanitas non
sequetur. **I**n multiplicatione
iustorum letabitur vulgus: cum
impii sumplerint principatum ge-
met ipsi. **V**ir qui amat sapien-
tiam letificat preem suum: qui autem
nutrit scortum perdet substantiam.
Hec iustus erigit fratrem. vir
avarus destruat eam. **H**omo
qui blandis fictisque sermonibus
loquitur amico suo: rete repa-
dit gressibus eius. **P**eccatorem vi-
rum iniquum involuet laqueus:
et iustus laudabitur atque gande-
bit. **N**ovit iustus causam pau-
perum: impius ignorat scientiam. **H**o-
mines pestilentes dissipant civita-
tem: sapientes vero avertunt fu-
rorem. **V**ir sapiens si cum stul-
to contenderit: sine irascatur sine
rideat non inveniet requiem. **V**i-
ri sanguinem oderunt simplicem:
iusti autem querunt animam eius. **T**o-
tum spiritum suum perfert stultus:
sapiens differt et reservat in pos-

iubior

terum. **P**rinceps qui libenter
audit verba mendacij: omnes
ministros habet impios. **P**aup
et creditor obuiauerit sibi: utri-
usq; illuminator est dñs. **H**ec q
iudicat in veritate pauperes:
thronus ei⁹ in eternū firmabit.
Virga atq; correctio tribuit sa-
piēciam: puer autē qui dimittit
voluntati sue cōfundit matrē
suam. **I**n multiplicatōne impi-
orum multiplicabūtur scelera:
et iusti ruinas eorū videbunt.
Erudī filiū tuū et refrigerabit
te: et dabit delicias aīe tue. **Cū**
prophēcia defecerit dissipabit
pls: qui vero custodit legē be-
atus est. **S**eruus verbis nō po-
test erudiri: quia quod dicit in-
telligit et cūdere cōtinnit. **V**idit
tū hōiem velocem ad loquēdū:
stulticia magis sperāda est q;
illius correctio. **Q**ui delicate a
puericia sua nutrit seruū suū:
postea sentiet eū contumacē. **V**ir
iracūdis prouocat rixas: et qui
ad indignādū facilis est cit ad
peccādū pēliuor. **S**upbū seq-
tur humilitas: et humilē spīri-
tu suscipiet glia. **Q**ui cū fure p-
ticipat odit aīam suā: adiurā-
tem audit et nō iudicat. **Q**ui ti-
met hōiem cito corruet: qui spe-
rat in dño subleuabit. **M**ulti
requirūt faciem pñcipis: et iu-
diciū a dño egreditur singulos.

Abominant iusti virū impiū:
et abominātur impij eos qui
in recta sunt via. **V**erbū custo-
diens filius recte pditionē eit.

Verba con- xxx
gregantis filij vomētis.
Visio quā locutus est vir cum
quo est deus et qui deo secū mo-
rante cōfortatus ait. **S**tultissi-
mus sum viros: et sapiētia ho-
minū non est meū. **N**on didi-
ci sapiētiā: et noui scientiam
sanctorū. **Q**uis ascendit in celū
atq; descendit: **Q**uis cōtinuit spī-
ritū in manib; suis: **Q**uis colli-
gauit aquas quasi in vestimē-
to: **Q**uis suscitauit omnes finis-
nos terre: **Q**uod nomē est eius:
et quod nomē filij eius si nosti:
Omīs sermo dei ignitus: clipe-
us est omībus sperantib; in se.
Ne addas quicq; verbis illi⁹ et
arguaris: inueniarisq; mendax.
Duo rogauī te: ne deneges mi-
chi anteq; moriar. **V**anitatē et
verba mēdacia lōge fac a me.
Mēdicitatē et diuitias ne dede-
ris michi. **T**ribue tantū victui
meo necessaria: ne forte satia-
tus illiciat ad negandū et dicā:
quis ē dñs: aut egestate cōpul-
sus furer et pūrem nomen dei
mei. **N**e arcules seruū ad domi-
num suū: ne forte maledicat tū-
bi et corruas. **C**onatio que pñ
suo maledicit: et q mīi sue nō

benedicat. Generatio quae sibi minima videtur: et tamen non est lota sordibus suis. Generatio cuius recessi sunt oculi: et palpebre eius in alta subreptae. Generatio quae pro dentibus gladios habet et mandit molaribus suis: ut comedat iopes de terra: et pauperes ex hominibus. Sanguisuga duae sunt filiae: dicentes affer affer. Tria sunt insaturabilia: et quartum quod nunquam dicit sufficit. Infernus et os vulvae et terra quae non faciat aqua: ignis vero nunquam dicit sufficit. Oculum qui subleuat preem et qui despicit partum matris suae: suffodiatur corui de torrentibus: et comedat eum filius aquile. Tria sunt difficilia michi: et quartum penitus ignoro. Viam aquile in celo: viam colubri super petram: viam navis in medio mari: et viam viri in adolescentia. Talis est et via mulieris adultere quam comedit: et tergens os suum dicit. Non sum opata malum. Per tria movetur terra et quartum quod non potest sustinere. Per servum cum regnauerit: per stultum cum saturatus fuerit cibo: et per odiosam mulierem cum in matrimonio fuerit assumpta: et per ancillam cum fuerit heres domus suae. Quatuor sunt minima terre: et ipsa sunt sapientiora sapientibus.

Formice populus infirmus: qui parant in messe cibum sibi. Repusculus plebs invalida: quam collocat in petra cubile suum. Regem locusta non habet: et egreditur universa per turmas. Stellio manibus mittitur: et moratur in edibus regis. Tria sunt quae bene gradiuntur: et quartum quod incedit feliciter. Ieo fortissimi bestiarum: ad nullius pauebit occursum. Gallus succinctus lumbos suos et aries: nec est rex qui resistat ei: et qui stultus apparuerit. postquam eleuatus est in sublime. Si enim intellegisset: oro imposuisset manum. Qui autem fortiter premit ubera ad illicitum lac. reprimit butyrum: et quod vehementer emungit. elicit sanguinem: et qui provocat iras producit discordias.

Verba lamuelis regis. Versio qua erudiunt cum matris sua. Quid dilecte mihi: quid dilecte uteri mei: quid dilecte votorum meorum. Ne dederis mulieribus substantiam tuam: et divitias tuas ad delendos reges. Noli regibus o lamuel. noli regibus dare vinum: quia nullum secretum est ubi regnat ebrietas. Ne forte bibant et obliviscantur iudiciorum: et mutent causam filiorum pauperum. Date sinceram mercedem: et vinum huius qui amaro sunt animo. Bibant

Prologus

et obliuiscantur egestatis sue: et
doloris sui non recordetur am-
plius. **A**peri os tuum muto: et
causis omnium filiorum qui perierunt.
Aperi os tuum: decerne quod iustum
est: et vindica inopem et paupe-
rem. **A**leph. **M**ulierem forte quæ
inueniet: **P**rocul et de ultimis
tribus precium eius. **E**th. **E**
dit in ea cor uiri sui: et spiritus
non indigebit. **G**imel. **E**
ei bonum et non malum
diebus uite sue. **D**
uit lanam et linum:
consilio manu
ta est quasi na
longe por
De nocte
domest
lis s
et
f

fecit
ti

Ecclesi

nem. **I**nstrās uniuersa. in circui-
tu p̄git spiritus: et in circulos
suos reuertit. **O**mnia flumina in-
trant in mare: et mare non re-
dūdat. **A**d locū unde exeūt flu-
mina reuertūtur: ut iterum flu-
ant. **E**undē res difficiles: non
est eas homo replicare sec-
unde. **N**on saturat oculis vi-
sū auris auditu impletur.
quod fuit: **I**tem quod
Quid ē quod factū
fiendū est facien-
sole nomī: nec
ecce hoc re-
sit in seclis:
Non est
et eorū q̄
ut erit
u-
u-
u-

didici: dediꝑ; cor meū ut scire
prudētiā atq; doctrinā. erro-
resq; et stulticiā. Et agnovi q;
in hīs quoq; esset labor et af-
flictio spiritus: eo q; in multa
sapientia multa sit indignaci-
o: et qui addit sciētiā addit et
laborem.

Dixi ergo i corde meo. Ba-
dam et affluā delictis: et
fruar bonis. Et vidi q; hoc q;
esset vanitas. Hicū reputavi
errorem: et gaudio dixi. Quid
frustra decipis. Cogitavi i cor-
de meo. abstrahere a vino car-
nē meam. ut animū meū tūl-
ferem ad sapientiā deuitareq;
stulticiā: donec viderem quid es-
set utile filiis hoīm: quo facto
opus ē sub sole numero dierū
uite sue. Magnificavi opa me-
a. Edificavi mī domos et plāta-
ui vineas: feci ortos et pomeri-
a et conserui ea cūcti generis ar-
boribus: et creuxi michi pisci-
nas aquarū ut irrigarem siluā
lignorū germinantiū. Possedi
seruos et ancillas. multaq; fa-
miliā habui: armenta quoq;
et magnos ovium greges: ultra
omēs qui fuerūt ante me i ihe-
rusalem. Coaceruavi michi ar-
gentū et aurū: et substantias re-
gum et puīnciarū. Feci michi
cāttores et cātarrices et delicias
filiorū hoīm: sciphos et urceo-

los in mīsterio ad vīna fundē-
da: et supgressus sum opibus
omēs qui ante me fuerūt i ihe-
rusalem. Sapiētiā quoq; pse-
ueravi meū: et omīa. que desi-
derauerūt oculi mei non nega-
ui eis: nec phibui cor meū qu-
omī voluptate frueret: et oblec-
taret se in hīs que pparauerā.
Et hanc ratus sum partē meā:
si uterer labore meo. Nunq; me
dixerissem ad unūsa opa q; fe-
cerant manus mee. et ad labo-
res in quib; frustra sudauerā:
vidi in omībus vanitatē et af-
flictionē animi: et nichil pma-
nere sub sole. Transiui ad con-
tēplādā sapiētiā: erroresq; et
stulticiā. Quid ē inquā homo:
ut sequi possit regem factorē su-
um: Et vidi q; tantū pcederet sa-
piētiā stulticiā: quantū differt
lux a tenebris. Sapiētis oculi
in capite ei: stultus in tenebris
ambulat. Et didici q; un⁹ utri-
usq; esset interitus: et dixi in cor-
de meo. Si unus et stultus et me-
us occasus erit: qd michi pdest
q; maiore sapiēcie dedi operā:
locutusq; cū mēte mea: anim-
aduerti q; hoc q; esset vanitas.
Non enī erit memoria sapiētis
similiter ut stultus in perpetuū:
et futura tēpora oblivione cū-
ta pariter operiet. Moritur doc-
tus similiter ut indoctus: et id-

circo reduit me vite mee videtur
tem mala uniuersa esse sub sole:
et cuncta vanitate et afflictione
spiritus. Rursus detestatus sum
omne industriam meam qua sub
sole studiosissime laboravi: ha-
biturus herede post me. quem ig-
noro utrum sapiens an stultus
futurus sit: et dominabitur in labo-
ribus meis quibus desudavi et
solicitus fui. Et est quicquid tam
vanum: Unde cessavi: renuncia-
uique cor meum vlt laborare sub
sole. Nam cum alius laboret
in sapientia et doctrina et sollici-
tudine: homini otioso quiescita di-
mittit. Et hoc quoque vanitas:
et magnum malum. Quid enim pro-
derit homini de uniuerso labore su-
o et afflictione spiritus: qua sub
sole cruciatus est: Luncti dies
eius doloribus et erumnis pleni
sunt: nec per noctem mente re-
quiescit. Et hoc nonne vanitas
est: Nonne melius est comedere
et bibere: et ostendere anime su-
e bona de laboribus suis: Et hoc de
manu dei est. Quis ita deuota-
bit et delicijs affluet ut ego: Ho-
mini bono in conspectu suo de-
dit deus sapientiam et scientiam.
et intelligentiam: precor autem de-
dit afflictionem et curam superflua:
ut addat et congreget et tradat
ei quod placuit deo. Sed et hoc vani-
tas est: et cassa sollicitudo mentis.

Amnia tempus habet: et suis spatijs finit
unt uniuersa sub celo. Tempus
nascendi: et tempus moriendi. Te-
pus plantandi: et tempus euellē-
di quod plantatum est. Tempus oc-
cidendi: et tempus sanandi. Tempus
destruendi: et tempus edificandi. Te-
pus flendi: et tempus ridendi. Te-
pus plagendi: et tempus saltan-
di. Tempus spargendi lapides:
et tempus colligendi. Tempus
amplexandi: et tempus longe
fieri ab amplexibus. Tempus ac-
cendi: et tempus praeuendi. Tempus
custodiendi: et tempus abiiciendi.
Tempus sciendi: et tempus
consuendi. Tempus tacendi: et
tempus loquendi. Tempus dilecti-
onis: et tempus odij. Tempus
belli: et tempus pacis. Quid ha-
bet amplius homo de labore
suo: Vidi afflictionem quam dedit
deus filiis hominum: ut distendant
in ea. Luncta fecit bona in tem-
pore suo: et mundum tradidit dis-
putationi eorum: ut non inueni-
at homo opus quod opatus
est deus ab initio usque ad finem.
Et cognoui quod non esset melius
nisi letari: et facere bene in vita
sua. Omnis enim homo qui come-
dit et bibit. et videt bonum de la-
bore suo: hoc donum dei est. Didici:
quod omnia opera quae fecit deus. perse-
uerent in perpetuum. Non possum?

tes.

eis quicquid addere nec auferre: quod fecit deus ut timeat. **Q**uod factum est: ipsum permanet. **Q**ue futura sunt iam fuerunt: et deus instaurat quod abiit. **V**idi sub sole in loco iudicii impietatem et in loco iusticie iniquitatem: et dixi in corde meo. **I**ustum et impium iudicabit dominus: et tempus omnis rei tunc erit. **D**ixi in corde meo de filiis hominum: ut probaret eos deus: et ostenderet similes esse bestiis. **P**erico unus interitus est hominis et iumentorum: et equa virtusque conditio. **S**icut morietur homo: sic et illa moriuntur. **S**imiliter spirant omnia: et nichil habet homo iumento amplius. **C**uncta subiacent vanitati: et omnia pergunt ad unum locum. **D**e terra facta sunt: et in terram pariter reuertuntur. **Q**uis nouit si spiritus filiorum adam ascendat sursum: et si spiritus iumentorum descendat deorsum? **E**t deprehendi nichil esse melius quam letari hominem in ope suo: et hanc esse partem illius. **Q**uis enim eum adducet: ut post se futura cognoscat.

Terti me ad **III**
Caliam: et vidi calumnias que sub sole geruntur: et lacrimas innocentium et neminem consolantem: nec posse resistere eorum violentie. **E**t laudam magis mortuos quam vi-

uentes: et feliciorum utroque iudicium qui necdum natus est: nec vidit mala que sub sole sunt. **R**ursum contemplantur sum omnes labores hominum: et industrias animaduerti patere inuidie proximi. **E**t in hoc ergo vanitas: et cura superflua est. **S**tultus complicat manus suas: et comedit carnes suas dicens. **M**elior est pugillus cum requie: quam plena usque manus cum labore et afflictione animi. **C**onsiderans reperi et aliam vanitatem sub sole. **U**nus est et secundum et non habet non filium non fratrem: et tamen laborare non cessat: nec faciatur oculi eius diuitiis: nec recogitat dicens. **C**ui laboro: et fraudo animam meam bonis. **I**n hoc quoque vanitas est: et afflictio pessima. **M**elior est ergo duos esse simul: quam unum: habent enim emolumentum societatis sue. **S**i unus ceciderit: ab altero fulcietur. **D**e soli: quia cum ceciderit non habet subleuantem se. **E**t si dormierint duo: fouebuntur mutuo. **U**nus quomodo calefiet. **E**t si quisquam preualuerit contra unum: duo resistunt ei. **F**uniculus triplex difficile rupit. **M**elior est puer pauper et sapiens rege senex et stulto: qui nescit prouidere in posterum: quam de carcere cathenisque interdum quis egrediatur ad regnum: et alius natus

in regno inopia consumat. **V**i-
di cunctos viuentes. q̄ ambulāt
sub sole cum adolescente scōo:
qui cōsurgēt pro eo. **I**nfinitus
mīs est ppli oīm qui fuerūt ante
eum: et qui postea futuri sunt
nō letabūtur in eo. **S**ed et hoc
vanitas: et afflictio spiritus.
Custodi pedē tuū ingrediēs do-
mum dei: et appropiqua ut au-
dias. **M**ulto enī melior est obe-
dientia q̄ stultorū victime: qui
nesciunt quid faciunt mali.

Ne temere **V**
quid loquaris: neq; cor
tuū sit velox ad pferendū ser-
monem corā deo. **D**eus enī i re-
lo et tu sup frām: idcirco sunt
pauci sermones tui. **M**ultas
causas secūnt somnia: et i mltis
sermonib; inueniet stulticia.
a. si quid vouisti deo: ne more-
ris reddere. **D**isplicet enī ei infi-
delis et stulta pmissio. **S**ed qd-
cūq; uoueris redde. **M**ultoq;
melius est non uouere: q̄ post
uotū promissa nō reddere. **N**e
dederis os tuū ut peccare facias
carnē tuā: neq; dicas. corā an-
gelo non est prudentia: ne for-
te iratus dñs cōtra sermones
tuos dissipet cūcta opera ma-
nuū tuarū. **O**bi mltia sunt sō-
nia plurime sunt vanitates: et
sermones innumeri. **T**u uō dū-
tūne. **S**i uideris calūnias ege-

norum et violenta iudicia et sō-
ueri iusticiam in puincia. nō
mireris sup hoc negotio quia
excelso excelior est alius: et sup
hos quoq; eminentiores sunt
alii: et insup uniuēse frē regē ipe-
rat seruienti. **A**uarus non im-
plebitur pecunia: et qui amat
diuitias. fructū non capiet ex
eis. **E**t hoc ergo vanitas. **O**bi
multe sunt opes: multi et qui
comedunt eas. **E**t quid pdest
possessori: nisi q̄ cernit diuiti-
as oculis suis. **D**ulcis est som-
nus operati suae parū suae mlti-
tudi comedat: saturitas autē
diuitis non sunt eum dormire.
Et et alia infirmitas pessima:
quā uidi sub sole. **D**iuitie con-
seruate in malū dñi sui. **P**re-
uincit enī: in afflictione pessima.
Generauit filium: qui in sum-
ma egestate erit. **S**icut egressus
est nudus de utero matris suae sic
reueret: et nichil auferet secū de
labore suo. **M**iserabilis pro-
sus infirmitas. **Q**uō uenit: sic
reueret. **Q**uid ergo pdest ei q̄
laborauit innumerum: **C**unctis
dieb; uite suae comedit i tenebris
et in turis multis: et in erūna
atq; tristitia. **H**oc itaq; uisum
est michi bonū: ut comedat q̄
et bibat: et fruatur leticia ex la-
bore suo. quo laborauit ipse
sub sole numero dierū uite suae:

quos dedit ei deus: et hec est pars illi. Et omni homini cui dedit deus divitias atque substantiam: potestatemque ei tribuit. ut comedat ex eis. et fruatur parte sua et letetur de labore suo: hoc est donum dei. Non enim satis recordabitur dierum vite sue: eo quod deus

Eccupet deliciis cor eius. Et et aliud VI
malum quod vidi sub sole: et quidem frequens apud homines. Vir cui dedit deus divitias et substantiam et honorem et nichil deest anime sue ex omnibus quae desiderat: nec tribuit ei potestatem deus ut comedat ex eo: sed homo egrediens vorabit illud. Hoc vanitas et magna miseria est. Si genuerit quispiam centum liberos et vixerit multos annos. et plures dies etatis habuerit et anima illi non utatur bonis substantie sue. sepulturaque careat: de hoc ego pronuncio quod melior illo sit arborum. Frustra enim venit et pergit ad tenebras: et oblivione delebitur nomen eius. Non vidit solem. neque cognovit distantiam boni et mali: etiam si duobus milibus annis vixerit: et non fuerit profectus bonis. Nonne ad unum locum properant omnia: omnis labor hominis in ore eius: sed anima eius non implebitur. Quid habet am-

plius sapiens a stulto: et quid pauper nisi ut purgat illuc ubi est vita: Melius est videre quod cupias: quam desiderare quod nescias. Sed et hoc vanitas est: et presumptio spiritus. Qui futurus est: iam vocatum est nomen eius: et sciatur quod homo sit et non possit contra fortiores se in iudicio ostendere. Verba sunt plurima: multamque in disputando habentia

Quamitate. VII
Quid necesse est homini maiora se querere: cum ignoret quod conducat sibi in vita sua numero dierum peregrinationis sue. et tempore quod velut umbra preterit: Aut quis ei poterit iudicare: quod post eum futurum sub sole sit: Melius est nomen bonum quam vnguentum pretiosum: et dies mortis die natiuitatis. Melius est ire ad domum luctus quam ad domum convivii. In illa enim finis cunctorum ammonet hominem: et vivens cogitat quid futurus sit. Melior est ira risu: quam per tristitiam vultus. corrigitur animus delinquentis. Cor sapientium ubi tristitia est: et cor stultorum ubi letitia. Melius est a sapiente corripi quam stultorum adulatione decipi: quia sicut sonitus spinarum ardentium sub olla sit risus stulti. Sed et hoc vanitas. Calumnia turbat sapientem: et perdet robor cordis eius.

Melior est finis orōnis: q̄; p̄n-
cipium. **M**elior est p̄ciens ar-
rogante. **N**e sis uelox ad iras-
cendum: quia ira in sinu stul-
ti reſeſcit. **N**e dicas: q̄d putas
cauſe ē q̄; p̄iora tempa melio-
ra fuere q̄; nunc ſunt. **S**tulta
eſt eū huiusmodi interrogatio.
Melior eſt ſapientia cum diuī-
tis: et magis p̄deſt uidentibus
ſolem. **S**icut eū p̄tegit ſapiē-
tia: ſic p̄tegit pecunia. **H**oc
autē plus habet eruditio et ſa-
pientia: q̄; uitam tribuit poſ-
ſeſſori ſuo. **C**onſidera opa dī:
q̄; nemo poſſit corrigere quē il-
le deſpexit. **I**n die bona fructu
bonis: et malā diem precaue.
Sicut eū hanc ſic et illā fecit de-
us: ut non inueniat homo cō-
tra eum iuſtas querimōnias.
Hec q̄; uidi in dieb; uanitat̄
mee. **I**uſtus perit in iuſticia ſua:
et impius multo uiuit tem-
pore in malicia ſua. **N**oli eſſe
iuſtus multū: neq; plus ſapias
q̄; neceſſe eſt ne obſtupelſcas.
Ne impie agas multū: et noli
eſſe ſtultus: ne moriaris in tē-
pore non tuo. **B**onū eſt te ſuſ-
tentare iuſtū: ſed et ab illo ne
ſubtrahas manū tuā: quia q̄
timet deū nichil negligit. **S**a-
pientia d̄fortauit ſapientem: ſu-
p̄ decem p̄ncipes ciuitatis. **N**ō
eſt eū homo iuſtus in terra: q̄

faciat bonū et nō peccet. **S**ed et
cūctis ſermonib; q̄ dicunt. **N**e
accomodes cor tuum: ne forte
audias ſeruū maledicēte tibi.
Sicut eū d̄ſcientia tua: q̄a et tu
crebro maledixiſti alijs. **C**um-
ta temptauī in ſapiētia. **D**ixi.
Sapiens efficiar: et ip̄a longi⁹
reſeſcit a me multo magis q̄;
erat. **E**t alta p̄funditas: quis
inueniet eā? **I**uſtraui uniuersa
animo meo: ut ſcīrem et cōſide-
rare et querebam ſapiētiā et
rationē: et ut cognoscerē impie-
tatem ſtultī et errorē impruden-
tū. **E**t inueni amariorē mortē
mlierem: que laqueus uenato-
rum eſt: et ſagena cor eius. **V**i-
tula ſūt manus illi⁹. **Q**ui pla-
cet deo effugiet illam: qui autē
peccator eſt capietur ab illa. **E**c-
ce hoc inueni dixit eccleſiaſtes.
unū et alterū. ut inuenirem rati-
onē quā adhuc querit aīa me-
a: et non inueni. **D**ixi de mille
unū reperi: mulierē ex omnibus
non inueni. **S**olummodo hoc i-
ueni. q̄; fecerit de⁹ hominem rectū:
et ip̄e ſe infinitis miſcuerit q̄ſti-
onib;. **Q**uis talis ut ſapiens ē?
Et quis cognouit ſolutionem
Sapi **VIII** uerbi:
entia hoīs lūcet in uultu
eius: et potētiſſim⁹ faciem illi⁹
d̄minabit. **E**go os regis obſer-
uo: et p̄cepta iuramētī dī. **N**e

Ecclesiastes

festines recedere a facie ei⁹. ne-
q; permanes in ope malo: q̄a
omne qd voluerit faciet: et ser-
mo illius potestate plenus est.
Nec dicere ei quisquā potest: q̄-
re ita facis. Qui custodit p̄cep-
tum: non experiet quicq; mali.
Tempus et respōsiōne cor sa-
piētis intelligit. Om̄i nego-
cio tempus est et oportunitas: et
multa hoīs afflictio quia igno-
rat p̄terita: et futura nullo scī-
re potest mūcio. Non est in ho-
minis potestate phibere spm.
nec habet potestatem in die mor-
tis: nec sinitur quiescere ingru-
ente bello: neq; saluabit impi-
etas impiū. Om̄ia hec cōsidera-
ui: et dedi cor meū in cūctis op̄i-
bus que sūt sub sole. Interdū
dīatur homo homī in malū
suū. Vidi impios multos: qui
etiā cum adhuc viuerēt. ī loco
sancto erant: et laudabātur ī
ciuitate q̄si iustorū opm. Sed
et hoc vanitas est. Et cū quia
nō p̄fertur cito contra malos
sententia: absq; timore ullo fi-
lii hoīm perpetrant mala. At
tamē p̄cor ex eo q̄ cētis facit
malū et per paciētiam sustentat:
ego cognoui q̄ sit bonū timē-
tibus deū: qui verent faciem ei⁹.
Non sit bonū impio nec plō-
getur dies ei⁹: sed quasi um-
bra transcant: qui non timēt

faciem dñi. Est et alia vanitas
que sit sup terram. Sunt iusti
quibus mala proueniūt qua-
si opera egerit impior: et sunt
impij qui ita securi sunt: quasi
iustor facta habeāt. Sed et hī
vanissimū indico. Laudauī igi-
tur leticiā: q̄ nō esset homī bo-
nū sibi sole. nisi q̄ comederet et
biberet atq; gauderet: et hī solū
secum auferret de labore suo.
om̄ibus dieb; uite sue quos de-
dit ei deus sub sole. Et apposui
cor meū ut scīrem sapiētiam: et
intelligerē distensionē que ver-
satur in terra. Est homo qui di-
ebus et noctib; somnū non ca-
pit oculis. Et intellexi: q̄ om̄i
operū dñi nullam possit homo
inuenire rationē eorū que sūt
sub sole: et quanto plus labra-
uit ad querendū. tanto minus
inueniat minus. Et si dixerit
sapiens se nosse: nō poterit re-
perire. Om̄ia hec tractauī in cor-
de meo: ut curiosē intelligerem.

Sunt iusti atq; **IX**
sapiētes: et opa eorū ma-
ni dei. Et tamen nescit homo
utrum amore an odio dign⁹ sit:
sed om̄ia in futurū seruātur ī-
certa: eo q̄ vniūsa eque eueni-
ant iusto et impio. bono et ma-
lo. mūdo et immundo: imolanti
victimas: et sacrificia cōtemnē-
ti. Sicut bonus sit peccator: ut

periturus sic ille q̄ verū deierat.
Hoc ē pessimū inter om̄ia que
 sub sole sūt: quia eadem tunc-
 tis eueniūt. **U**nde ⁊ corda filio-
 rum hoīm implent malicia et
 cōtemptu in vita sua: ⁊ post h̄
 ad inferos deducētur. **N**emo ē
 qui semp uiuat: et q̄ humilimo-
 di rei habeat fiducia. **M**elior ē
 canis uiu⁹ leone mortuo. **U**i-
 uentes enī scūt se esse mortu-
 ros: mortui uō nichil nouerūt
 ampli⁹. **N**ec habēt ul⁹ merce-
 dem: quia obliuioni tradita ē
 memoria eorū. **A**mor quoq;
 et odiū ⁊ inuidie simul perierūt:
 nec habēt p̄m in hoc seculo:
 ⁊ in tempe quod sub sole geri-
 tur. **D**ate ergo ⁊ comede in le-
 titia panē tuū: et bibe cū gau-
 dio uinū tuū. quia deo placet
 opa tua. **O**m̄i tempe sint vesti-
 mēta tua cādida: et oleū de ca-
 pite tuo non deficiat. **P**erfrue-
 re uita cum uxore quā diligis.
 cūctis dieb; uite instabilitatis
 tue: qui dati sunt tibi sub sole
 om̄i tempe uanitatis tue. **H**ec
 ē enī pars in uita: et in labore
 tuo quo laboras sub sole. **Q**ui-
 cūq; facere potest man⁹ tua i-
 stanter operare: q̄a nec opus
 nec ratio. nec sapientia nec sci-
 entia ēit apud inferos: quo tu
 properas. **D**eci me ad aliud:
 ⁊ uidi sub sole. nec velociū esse

tursū. nec fortiū bellū. nec sa-
 pientiū panē. nec doctoz diui-
 tias. nec artificiū gratiā: sed tē-
 pus casumq; in om̄ib;. **N**escit
 homo finem suū: sed sicut pis-
 ces capiūtur hamo. et aues la-
 queo cōprehēdunt. sic capiunt-
 tur hoīes in tempe malo: cum
 eis cōtemplo supuenerit. **H**āc
 quoq; sub sole uidi sapientiā:
 ⁊ pbauī maximā. **C**uitas par-
 ua: ⁊ pauci in ea uiri. **D**edit cō-
 tra eā rex magnus et uallauit
 eā: p̄texitq; munitiones p̄-
 girū: et p̄fecta est obsido. **I**nuē-
 tusq; ē in ea uir pauper et sapi-
 ens: ⁊ liberauit urbem p̄ sapiē-
 tiam suam: ⁊ nullus deinceps
 recordatus est hoīs illius pau-
 peris. **E**t dicebam ego meliorē
 esse sapiētiā fortitudine. **Q**uo-
 mō ergo sapiētia pauperis cō-
 tempta est: et uerba eius non
 sunt audita. **V**erba sapientū
 audiūtur in silēcio: plus q̄; cla-
 mor p̄ncipis inter stultos. **M**e-
 lior ē sapiētia q̄; arma bellica:
 et qui in uno peccauerit. mltā
 bona perdet.

Mulce morientes p̄dūt sua-
 uitate unguēt. **P**reciosi-
 or est sapientia: paruaq; glia
 ad tempus stulticia. **C**or sapi-
 entis in dextera eius: et cor stulti
 in sinistra illius. **S**ed et in uia
 stultus ambulās: cū ip̄e insipi-

tes.

cus sit omnes stultos estimat.
Si spiritus potestate habentis
 ascenderit sup te. locū tuū ne di-
 miseris: quia curatio faciet res-
 sare peccata maxima. **E**st ma-
 lum quod vidi sub sole: quasi
 p errorem egrediens a facie pnci-
 pis. **P**ositū stultū in dignita-
 te sublimi: et diuites sedere de-
 orsum. **V**idi seruos in equis:
 et pncipes ambulantes sup frā
 quasi seruos. **Q**ui fodit foueā
 incidet in eam: et qui dissipat
 sepem mordebit eum coluber.
Qui frustet lapides affligetur
 in eis: et q scandit ligna vulne-
 rabit ab eis. **S**i retusum fuerit
 ferrū. i hoc nō ut prius sed he-
 bitatū fuerit. multo labore ega-
 uetur: et post industriā seque-
 tur sapiētia. **S**i mordeat serpens
 in silēcio: nichil eo min⁹ habet
 q occulte detrahit. **V**erba oris
 sapiētis grā: i labia insipientis
 precipitabūt eū. **I**niciū verborū
 ei⁹ stulticia: et nouissimū oris
 illi⁹ error pessim⁹. **S**tilt⁹ ver-
 ba multiplicat. **I**gnorat homo
 qd ante se fuerit: i quod post fu-
 turū sit qd ei poterit indicare.
Labor stultorū affliget eos: q
 nesciūt in urbem p̄gere. **D**e tū-
 bi terra cuius rex est puer: et cu-
 ius pncipes mane comedunt.
Estā terra cuius rex nobilis est:
 i cuius pncipes vescuūt in tē-

poze suo. ad reficiendū. i non
 ad luxuriā. **I**n pigritijs humi-
 liabit cōsignatio: et in infirmi-
 tate manū p̄stallabit domus.
In risum faciūt panem i vinū:
 ut epulent bibētes. **E**t pecunie
 obediūt omnia. **I**n cogitatione
 tua regi ne detrahas: et in secre-
 to cubituli tui ne maledixeris
 diuini: qā i aues reli portabūt
 vocem tuā: et qui habent pen-
 nas annūciabūt sententiam.

Ditte panē **XI**
 tuū sup fr̄seūtes aquas:
 quia post tempa multa inueni-
 es illū. **D**a partes septē neciō
 et octo: quia ignoras quid fu-
 turū sit mali sup terram. **S**i re-
 plete fuerit nubes: imbrē sup
 fr̄am effundent. **S**i ceciderit lig-
 num ad austrū aut ad aquilo-
 nem: in quorūq; loco ceciderit
 ibi erit. **Q**ui obseruat ventū nō
 seminat: i qui cōsiderat nubes
 nūq; metet. **Q**uō ignoras que
 sit via spūs. i qua ratione op̄i-
 gantur ossa in ventre pregnā-
 tis: sic nescis opa dī qui fabri-
 cator est oīm. **M**ane semina se-
 men tuū i vespere ne cesset ma-
 nus tua: quia nescis quid ma-
 ius oriatur hoc aut illud: et si
 utrūq; simul. melius erit. **D**ul-
 ce lumē et delectabile est oculis
 videre solem. **S**i annis multis
 vixerit homo et in hīs omib;

letus fuerit: meminisse debet te-
nebroſi tempis et dierū multo-
rum: qui cum venerit. vanita-
tis arguetur p̄terita. **T**etare er-
go iuuenis in adoleſcētia tua.
et in bono ſit cor tuū in dieb;
iuuetutis tue: et ambula in vi-
ſis cordis tui. et in intuitu ocu-
lorū tuorū: et ſcito q̄ pro omib;
hīs adducet te deus in iudiciū.

Aufer iram a **XII**
corde tuo: et amoue ma-
licia a carne tua. **A**doleſcentia
etū et volūtas. vana ſunt. **M**e-
mento creatoris tui in dieb; iu-
uetutis tue: anteq̄ veniat tem-
pus afflictionis tue: et appro-
pinquet annū de quib; dicas.
nō michi placet. **A**nteq̄ tene-
breſcāt ſol. et lumē. et ſtelle. et
luna: et reuertant nubes poſt
pluviam. **Q**uando cōmouebūt
cuſtodes dom⁹ et nutabūt viri
fortiſſimī: et ocioſe erūt molētē
ī minuto nūo: et tenebreſcēt vi-
dentes per foramina: et claudēt
oſtia in platea in humilitate
vocis molētis: et cōſurgent ad
vocem volucris: et obſurdeſcēt
omnes filie carnis. **E**xcella q̄
timebūt: et formidabūt in via.
Florebit amigdalus: impig-
uabit locuſta: et diſſipabitur
rapparis. **Q**uomā ibit homo
ī domū eternitatis ſue: et circui-
būt in platea plāgentes. **A**n-

teq̄ rumpat funiculus argēte-
us. et recurrat vitta aurea: et cō-
terat ydria ſup fōtem. et cōſtrin-
gatur rota ſup cīſternam. et re-
uertat pulvis in ſtram ſuā un-
de erat: et ſpiritus redeat ad de-
um qui dedit illū. **V**anitas va-
nitatū dixit eccliaſtes: et omnia
vanitas. **E**unq; eſſet ſapiētīſſi-
mus eccliaſtes. docuit pplū et e-
narravit que fecerat: et inueſti-
gans opoſuit parabolas mī-
tas. **Q**ueſiuit verba vtilia: et cō-
ſcripſit ſermones rectiſſimos:
ac veritate plenos. **V**erba ſa-
pientū ſicut ſtimuli: et q̄ſi cla-
uī in altū defixi: que p mīſerorū
oſiliū data ſūt a pastore uno.
Hīs amplius fili mī ne requi-
ras. **F**aciēdi plures libros nū-
lus eſt finis: frequēſq; medita-
tio. carnis afflictio eſt. **F**inē lo-
quēdi pariter omēs audiam⁹.
Deū time: et mandata eius ob-
ſerua. **H**oc ē omīs homo. **L**ūc-
ta que ſūt adducet deus in iu-
diciū p omī errato: ſive bonū
ſive malū ſit. **Inapunt canti-**

ta canticorum.
Oſculetur me
oſculo oris ſu-
i. **Q**uia melio-
ra ſunt vbera
tua vino: ſea-
grātia unguētis optimis. **O**leū
effuſum nomē tuū: idco adoleſ-

centule dilexerunt te. **T**rahe me
post te. currem⁹ in odore ung-
uentorum tuorum. **I**ntruduxit me
rex in cellaria sua. **E**xultabimus
et letabimur in te: memores u-
berum tuorum super vinum. **R**edi dili-
gunt te. **A**gna sum sed formosa
filie iherusalem. sicut tabernacula te-
dar: sicut pelles salomonis.
Nolite me considerare quia fusca
sum: quia decolorauit me sol.
Filii matris mee pugnaverunt
contra me: posuerunt me custodem
vineis. **V**inea mea non custo-
dium. **I**ndica michi quem diligit
anima mea. ubi pascas ubi cubes
in meridie: ne vagari incipiam
post greges sodalium tuorum. **S**i
ignoras te o pulcherrima inter mu-
lieres: egredere et abi post ves-
tigia gregum: et pascas hedos tu-
os iuxta tabernacula pastorum.
Equatui meo in curribus pharaonis.
assimilavi te amica mea.
Pulcre sunt gene tue sicut tur-
turis: collum tuum sicut monilia.
Muremulas aureas faciem⁹ ti-
bi: uermiculatas argento. **C**um
esset rex in accubitu suo: nardus
mea dedit odorem suum. **F**ascicu-
lus mirre dilectus meus michi:
inter ubera mea dormabitur.
Sortus cypri dilectus meus mi-
chi: in vineis engaddi. **E**cce tu
pulchra es amica mea: ecce tu
pulchra: oculi tui columbarum. **E**cce

tu pulcher es dilecte mi. et deco-
rus. **T**edulus noster floridus:
signa domorum nostrarum cedrina:
laquearia nostra cypressina.
Ego flos campi: **E**t liliū conuallium. **S**icut li-
limum inter spinas: sic anima mea
inter filias. **S**icut malus inter
ligna siluarum: sic dilectus meus
inter filios. **S**ub umbra illius
quem desideraueram sedi: et fructus
ei⁹ dulcis gutturi meo. **I**ntruduxit me rex in cellam vinariam:
ordinauit in me caritatem. **S**ul-
cite me floribus: stipate me ma-
lis: quia amore languero. **T**eva-
tus sub capite meo: et delecta
illius amplexabitur me. **A**dmiro
vos filie iherusalem. per capreas cer-
uosque campos: ne suscitatis ne-
que vigilare faciatis dilectam: quia
adulter ipsa velit. **V**ox dilecti
mei. **E**cce iste venit saliens in mon-
tibus: fronsiliens colles. **S**imilis
est dilectus meus capree hyemu-
loque ceruorum. **E**n ipse stat post
parietem nostrum. respiciens per fenest-
ras: prospiciens per cancellos. **E**n
dilectus meus loquitur michi.
Surge propterea amica mea. ro-
lumba mea. formosa mea et
veni. **I**am enim hiemps transiit:
imber abiit et recessit. **F**lores
apparuerunt in terra: tempus pu-
tationis aduenit. **V**ox turturis
audita est in terra nostra: fons p-

tulit grossos suos: vinee flore-
 tes dederunt odorem suum. Surge
 propere amica mea speciosa
 et veni: columba mea in forami-
 nibus petre in caaverna materie.
Ostende michi faciem tuam: sonet
 vox tua in auribus meis. Vox
 enim tua dulcis: et facies tua de-
 cora. **C**apite nobis vulpes par-
 uulas: que demolunt vineas.
Non vinea nostra floruit. Dilectus
 meus michi et ego illi: qui pas-
 citur inter lilia: donec aspiret di-
 es. et inclinentur umbre. **R**euer-
 tere: similis esto dilecte in capre
 hyemuloque ceruorum: super montes
 in lectulo **III** **B**ethel-
 meo per noctem quoniam quem diligit
 anima mea. **Q**uesivi illum: et non in-
 ueni. **S**urgam et circuibo ciuita-
 tem per viros et plateas: queram
 quem diligit anima mea. **Q**uesivi il-
 lum: et non inueni. **I**nvenierunt me
 vigilantes: qui custodiunt ciuitatem.
Non quem diligit anima mea vidis-
 tis: **P**aululum cum perussissem eos:
 inueni quem diligit anima mea. **T**e-
 nui eum. nec dimittam: donec in-
 ducam illum in domum matris mee: et
 in cubiculum genitricis mee. **A**d-
 iuro vos filie iherusalem per capreas
 ceruosque campos: ne suscitatis
 neque vigilare faciatis dilectam:
 donec ipsa velit. **Q**ue est ista que
 ascendit per desertum. sicut ungula
 fumi se aromatibus mirre et thu-

ris: et unius pulueris pigmenta-
 ri: **E**n lectulum salomonis sepa-
 rata fortes ambiunt. et fortis-
 simus israel: omnes tenentes gladi-
 os: et bella doctissimi. **O**mnis-
 cuique ens super femur suum: pro-
 pter timores nocturnos. **F**ecit enim
 sibi salomon de lignis liba-
 ni. **C**olumnas eius fecit argen-
 teas. **R**edimitorium aureum ascensum
 purpureum: media caritate con-
 stravit. propter filias iherusalem. **E**gre-
 ditur filie syon: et videte regem
 salomonem in diademate: quo
 coronauit illum mater sua. in die
 dispositionis illius: et in die le-
 titie cordis eius. **III**

Qua pulchra es amica mea:
 quoniam pulchra es. **O**culi tui co-
 lumbarum: absque eo quod intus
 secus latet. **C**apilli tui sicut gre-
 ges caprarum que ascenderunt de
 monte galaad. **D**entes tui sicut
 greges tonsarum: que ascenderunt
 de lauacro. **O**mnes gemellis fe-
 ribus: et sterilibus non est inter eas.
Sicut vitula corcinea labia tua:
 et eloquium tuum dulce. **S**icut frag-
 men mali punice ita gene tue:
 absque eo quod intus secus latet.
Sicut turris dauid collum tu-
 um: quoniam edificata est cum propugnacu-
 lis. **M**ille clipei pendunt ex ea: om-
 nes armatura forcium. **D**uo ube-
 ra tua sicut duo hyemuli capree
 gemelli: qui pascuntur in lilys:

ca

donec aspiat dies. et inclinent
 umbre. **V**adā ad mōtem mir-
 re: et ad collē thuris. **T**ota pul-
 cra es amica mea: et macula nō
 est in te. **V**eni de libano sponsa
 mea: veni de libano veni. **C**o-
 ronaberis de capite amana. de
 vertice sanir: et hermon: de cu-
 bilib; leonū. de mōtib; pardo-
 rū. **V**ulnerasti cor meū. soror
 mea sponsa: vulnerasti cor me-
 um in uno oculo: tuorum: et in
 uno crine colli tui. **Q**uā pulcre
 sunt māne tue soror mea spō-
 sa. **P**ulciora sunt ubera tua
 vino: et odor ungentorū tuorū
 sup oīa aromata. **F**auus dis-
 stillans labia tua sponsa: mel
 et lac sub lingua tua: et odor
 vestimentorū tuorū sicut odor
 thuris. **O**rtus cōclusus soror
 mea sponsa: ortus cōclusus
 fons signatus. **E**missiones tu-
 e paradisus malorū pumicorū:
 cū pomorū fructib; **C**ipri cū nā-
 dū. nardū et crocū: fistula et cīna-
 momū cum vniūsis lignis li-
 bani: mirra et aloes cū omib;
 p̄mis ungentis. **F**ons ortorū
 puteus aquarū viuentiū: q̄ flu-
 unt impetu de libano. **S**urge
 aquilo et veni auster: perfla or-
 tum meū: et fluent aromata il-
 lius. **V**eni at di-
Uilectus meus in ortū suū:
 ut comedat fructū pomorū suo-

rum. **V**eni in ortū meū soror
 mea sponsa: messui mirrā me-
 am cum aromatib; meis. **C**o-
 medi fauū cum melle meo: bi-
 bi vinū meū cū lacte meo. **C**o-
 medite amici et bibite: et iebria-
 mini carissimi. **E**go dormio: et
 cor meum vigilat. **V**ox dilecti
 mei pulsantis. **A**peri michi so-
 ror mea amica mea columba
 mea imaculata mea. quia ca-
 put meū pleniū est rore: et cīan-
 ni mei guttis noctiū. **E**xpolia-
 ui me tunica mea: quomō in-
 duar illa: laui pedes meos: q̄-
 modo quo inq̄nabo illos: **D**i-
 lectus me⁹ misit manū suā p̄
 foramen: et venter meus intre-
 mūt ad tactū eius. **S**urrexi ut
 apirē dilecto meo. **M**an⁹ mee
 stillauerūt mirram: et digiti mei
 pleni mirra p̄batissima. **P**er-
 sulum hostij mei apui dilecto
 meo: at ille declinauerat atq;
 trasierat. **A**n̄a mea liquefacta
 est: ut dilectus locutus est. **Q**ue-
 siui et non inueni illū: vocaui:
 et non respondit michi. **I**nue-
 nerunt me custodes qui circue-
 runt ciuitatē. **P**ercusserūt me
 et vulnerauerūt me: tulerūt pal-
 lium meum custodes murorū.
Adinuro vos filie iherlm: si inue-
 neritis dilectū meū ut nūcietis
 ei quia amore langueo. **Q**ua-
 lis ē dilectus tuus et dilecto: o

pulcerrima mulierum: Qualis est dilectus tuus et dilectio: quia sic adiurasti nos: Dilectus meus candidus et rubicundus: electus et milibus. Caput eius aurum optimum: come eius sicut elate palmarum: nigre quasi corus. Oculi eius sicut columbe super rivulos aquarum: que lacte sunt lotae: et resident iuxta fluentia plenissima. Gena illius sicut areole aromatum: consite a pigmentariis. Labia eius lilia distillantia mirram primam. Manus illius tornatiles: auree: plene iacinctis. Venter eius eburneus: distinctus saphiris. Crura illius columine marmoree: que fundate sunt super bases aureas. Species eius ut libani: electus ut cedri. Gustus illius suavissimus: et totus desiderabilis. Talis est dilectus meus: et ipse est amicus meus filie iherusalem. Quo abiit dilectus tuus o pulcerrima mulierum: quo declinavit dilectus tuus:

D Et queremus eum tecum. **VI**

meus descendit in ortum suum ad areolam aromatum: ut ibi pascatur in ortis. et lilia colligat. Ego dilecto meo: et dilectus meus michi: qui pascitur inter lilia. Pulchra es amica mea: suavis et decorata sicut iherusalem: terribilis ut castrorum acies ordinata. Auer-

te oculos tuos a me: quia ipsi me auolare fecerunt. Capilli tui sicut grex caprarum: que apparuerunt de galaad. Dentes tui sicut greges ovium: que ascenderunt de lauacro. Dentes gemellis fetibus: et sterilibus non est in eis. Sicut cortege malipunicum. Sic gene tue: absque occultis tuis. Sexaginta sunt regine: et octoginta concubine: et adolescentularum non est numerus. Una est columba mea perfecta mea: una est matri sue: electa genitrici sue. Viderunt eam filie syon et beatissimam predicaverunt: regine et concubine laudaverunt eam. Que est ista que progreditur quasi aurora resurgens: pulchra ut luna. electa ut sol. terribilis ut castrorum acies ordinata: Descendi in ortum nucum ut viderem poma conuallium: et inspicere si floruisset vinea: et germinasset malapunica. Nescivi. Atria mea conturbavit me: propter quadrigas animadab. revertere revertere suamitis: revertere revertere ut intueamur te. **VII**

Quid videbis in sumamite: nisi choros castrorum: Quam pulchri sunt gressus tui in calciametis filia principis. Hunc ture feminum tuorum sicut monilia: que fabricata sunt manu artificis. Umbilicus tuus crater tornatilis: nunquam indiges po-

ca

culis. **V**enter tuus sicut ateru-
triticus: vallatus lilijis. **D**uo ube-
ra tua sicut duo hūmuli gemel-
li capree. **C**ollū tuū sicut turris
eburnea: oculi tui sicut piscine
in efebou: que sunt in porta fi-
lie multitudinis. **N**asus tuus si-
cut turris libani: q̄ respicit cōf-
damascū. **C**aput tuū ut carme-
lus: et come capitis tui sicut
purpura regis iuncta canalibz.
Quā pulcra es. et q̄z decora ra-
rissima in delicijs. **S**tatura tu-
a assimilata est palme: et ube-
ra tua botris. **D**ixi. **A**scendā ī
palma: et apphēdā fructus ei⁹.
Et erūt ubera tua sicut botri vi-
nee: et odor oris tui sicut odor
malorū: guttur tuū sicut vinū
optimū. **D**ignum dilecto meo
ad potandū: labijsq; et dentibz
illi⁹ ad ruminādū. **E**go dilec-
to meo: et ad me cōuersio ei⁹.
Veni dilecte mi egrediamur ī
agru: omoremur ī villis. **M**a-
ne surgam⁹ ad vineas: videa-
mus si floruit vinea. si flores
fructus parturiūt: si floruerūt
malapunica. **I**bi dabo tibi u-
bera mea. **M**andragore dede-
runt odorē ī portis nr̄is. **D**ia
poma noua et vetera dilecte
mi seruaui tibi. **VIII**

Quis michi det te fr̄em meū
sugentē ubera mris mee:
ut inueniā te foris et osculet et

iam me nemo despiciat: **A**ppre-
hendā te et ducā in domū mris
mee: et in cubiculū genitricis
mee. **I**bi me dorebis: et dabo ti-
bi poculum ex vino cōdito: et
multū malorū granatorū meo-
rum. **I**euā ei⁹ sub capite meo:
et degetera illius amplexabitur
me. **A**diuro vos filie iherusa-
lem: ne suscitetis neq; euigila-
re faciatis dilectā: donec ip̄a ve-
lit. **Q**ue est ista que ascendit de
deserto delicijs. affluēs: innixa
super dilectū suū: **S**ub arbore
malo suscitauī te. **I**bi corrup-
ta est mater tua: ibi violata est
genitrix tua. **P**one me ut sig-
nacuū sup cor tuū. ut signa-
culū sup brachiū tuū: q̄a fortis
est ut mors dilectio: dura sicut
inferus emulatio. lampades ei-
us. ut lampades ignis atq; flā-
marū. **S**ique multe nō potue-
rūt extinguere caritatē: nec flu-
mina obruēt illam. **S**i dederit
homo omnē substantiā dom⁹
sue p dilectione: quasi nichil
despiciet eam. **S**oror nr̄a par-
ua: et ubera non habet. **Q**uid
faciem⁹ sorori nr̄e: in die quā-
do alloquēda est: **S**i murus ē
edificemus sup eū ppugnacula
argentea. **S**i ostiū est: cōpiga-
m⁹ illud tabulis cedrinis. ego
murus: et ubera mea sicut tur-
ris: ex quo facta sum coram eo

quali pacē reperies. Vineā fu-
it pacifico: ī ea: que habet po-
pulos. Tradidit eā custodibz:
vir affert pro fructu eius mille
argēteos. Vineā mea coram
me est. Mille tui pacifici: et du-
centi hīs qui custodiūt fructus
eius. Que habitas in ortis. a-
mici auscultāt: fac me audire
vocem tuā. Fuge dilecte mi: et
assimilare capree hyrmulog;
ceruorū sup montes aromatu.

*Explicit canticā canticorū.
Incipit liber Sapientie cap. i.*

Diligite iusticiā:
qui iudicatis
frā. Bēdite de
dño ī bonita-
te: et ī simplici-
tate cordis q-
rite illū: qm̄ inuenitur ab hīs q
non temptāt illū: apparet autē
eis qui fidē habēt ī illū. Per-
uerse enī cogitationes separāt
a deo: pbata autē virtus corri-
piet insipientes. Quoniā ī mali-
uolā aīam non introibit sapi-
entia: nec habitabit ī corpe
subdito peccatis. Spiritus ei
sanctus discipline effugiet fic-
tū: et auferet se a cogitationibz
que sūt sine intellectu: et corri-
pietur a supueniēte iniquitate.
Benignus ē enī spiritus sapiē-
tie et non liberabit maledictū
a labijs suis: qm̄ remū illi⁹ tel-

lis est deus. et cordis illius scru-
tator est verus: et lingue ei⁹ au-
ditor. Quā spirit⁹ dñi repleuit
orbē terrarū: et hī qd̄ dñet oīa sci-
entiā habet vocis. Propt̄ hoc
qui loq̄tur iniqua nō potest la-
tere: nec p̄teriet illū corriprens
iudiciū. In cogitationibz enim
impīi interrogatio ē: sermonū
autē illius auditio ad deū veni-
et: et ad correptionē iniquitatū
illi⁹. Quoniā auris zeli audit
om̄ia: et tumultus murmura-
tionū nō abscondetur. Custodi-
te ergo vos a murmuratione.
que nichil p̄dest: et a detractio-
ne. parcite lingue. Quia sermo
obscurus ī vacuū nō ibit: os
autē quod mentitur occidit ani-
mam. Nolite zelare mortē ī
errore vite v̄re: neq; acquiratis
p̄dicionē ī opibz manū v̄s-
trarū. Quoniā de⁹ mortem nō
fecit: nec letat ī p̄dicionē viuō-
rū. Creauit ei⁹ ut essent om̄ia: et
sanabiles fecit nationes orbis
terrarū: et nō ē ī illis medicamē-
tū eternū nec inferorū regnū
ī terra. Iusticia enī perpetua ē
et immortalis: iniusticia autem
mortis acquisitio. Impīi autē
manibz et verbis accersierūt il-
lam: et estimātes illā. amica de-
fluxerūt. et sponsones posue-
rūt ad illā: quoniā morte dig-
ni sunt qui sunt ex parte illius.

finis

Dixerunt enim **II**
 impij: cogitantes apud se
 non recte. Exiguū et cū tedio ē
 tempus vite nre: et non ē refri-
 gerium in fine hoīs: et nō est qui
 agnit? sit reuersus ab inferis.
 Quia ex nichilo nati sum? : et
 post hoc erim? tanq; nō fueri-
 mus. Quia fumus afflatus est
 in narib; nris: et sermo scitille
 ad comouendū cor nrm. Quia
 extinct? cinis erit corpus nrm:
 et spiritus diffundetur tanq; mol-
 lis aer. Et transibit vita nra ta-
 q; uestigiū nubis: et sicut nebu-
 lam dissoluet. que fugata est
 a radijs solis: et a calore illius
 aggrauata. et nomē nrm obli-
 uionē accipiet p tēp? : et nemo
 habebit memoriā opm nrorū.
 Ombre enī fūsus est tempus
 nrm: et nō est reuersio finis nri.
 quā cōsignata est: et nemo reu-
 titur. Venite ergo et fruamur
 bonis que sunt: et utamur cre-
 atura tanq; in iuuentute tele-
 riter. Vino p̄cioso et unguētis
 nos impleam? : et nō p̄tereant
 nos flos tempis. Coronemus
 nos rosis anteq; marcescant:
 nullū prauū sit quod non per-
 t̄nseat luxuria nra. Nemo ves-
 tē egoris sit luxurie nre. ubiq;
 reliquam? signa leticie: quā h
 est pars nra: et hec est sors nra.
 Opprimamus pauperem iustū: et

nō parcam? vidue nec vetera-
 no: nec reuerreamur canos mil-
 ti temporis. Sit aut fortitudo
 nostra. lex iusticie. Qd ei infir-
 mū ē inutile inuenit. Circūue-
 niamus ergo iustū. quā inutilis
 est nobis. et cōtrarijs est operi-
 bus nris. et iproperat nobis
 peccata legis: et diffamat i nos
 p̄ccā discipline nre. Promittit
 se scienciā dei habere: et filiū dei
 se nominat. Factus est nobis
 itraductionē cogitationū nra-
 rum. Grauis est nobis etiā ad
 videndū. quā dissimilis est alijs
 vita illius: et immutate sunt vie
 eius. Tanq; nugaces estimati
 sumus ab illo: et abstinet se a
 vjs nris tanq; ab imūdijs:
 et p̄fert nouissima iustorū: et gl-
 atur p̄rem se habere deū. Vide-
 amus ergo si sermones illius
 veri sint: et tēptemus que vctu-
 ra sunt illi: et sciēm? que erunt
 nouissima illius. Si enī est ve-
 rus filius dei suscipiet illū: et li-
 berabit illū de manib; cōtrari-
 orum. Cōtumelia et tormēto i-
 frogemus eū: ut sciāmus reue-
 rentiā eius: et p̄bem? paciētiā
 illius. Morte turpissima cōdē-
 nemus eū. Erat enī ei respectus
 ex sermonib; illi. Hec cogita-
 uerūt et errauerūt: excecavit enī
 oculos malicia eorū. Et nescie-
 runt sacramēta dei: neq; merce-

dem sperauerūt iusticie: nec iudicauerūt honorē aīarū sanctarū. **Q**uī deus creauit hoīem īēginabile: et ad imaginē similitudinis sue fecit illum. **I**nūdi a autē diaboli. mors introiuit in orbē terrarū: imitantē autē illū qui sunt ex pte illius. **III**

Iustorū autem anime in manu dei sunt: et nō tanget illos tormentū mortis. **V**isi sūt oculis insipientiū mori: et estimata est afflictio exitus illorū. **E**t ab īnere iusto abierunt in exterminium: et q̄ a nobis est iter eternū: illi autē sunt in pace. **E**t si coram hominib; tormenta passi sunt: spes illorū in mortalitate plena est. **I**n paucis uerati. **I**n multis bene disponēt: quā deus temptauit eos: et inuenit illos dignos se. **T**amq̄ aurū ī fornace p̄bauit illos: et quasi olocausi hostiā accepit illos: et in tempe erit respectus illorū. fulgebūt: et tamq̄ scintille in arundineto discurrēt. **I**udicabunt nationes et dñabūt populis: et regnabit dñs illorū in perpetuū. **Q**ui cōfidūt in illo intelligirent ueritatē: et fideles in dilectione acquiescent illi: quoniam donū et pax est electis eius. **I**mpii autē scdm̄ que cogitauerunt correptionē habebūt: qui neglexerūt iustū: et a dño recesserūt.

Sapientia em̄ et disciplina qui abicit infelix est. et uana est spes illorū. et labores sine fructu. et inutilia opa eorū. **M**ulieres eorū insensate sunt: et nequissimi filij illorum. **M**aledicta creatura eorū. **Q**uoniam felix est sterilis et inconiūgnata: q̄ nesciuit thoro in delicto. **H**abebit fructū in reſpectione aīarū sanctarū. **E**t spado qui nō operatus est per manus suas iniquitatē: nec cogitauit adūsus deū nequissima. **D**abit em̄ illi fidei donū electū: et soror in templo dei acceptissima. **H**onor et labor gloriosus est fructus: et que non cōcidat radix sapientie. **F**ilij autē adulterorū in cōsumatione erūt: et ab iniquo thoro semen eternabit. **E**t si quidem lōge uite erūt: in nichilum cōputabūtur et sine honore erit nouissima senectus illorum. **E**t si celeris defuncti fuerint. non habebūt spem: nec ī die agnitionis allocutionem. **N**ationes em̄ inique dire sunt cōsummationis. **III**

Quam pulcra es casta generatio cū claritate. **I**mmortalis est em̄ memoria illi quoniam et apud dñm nota est et apud hoīes. **C**um p̄sens est imitantē illā: et desiderant eam. cum se eduxerit: et in perpetuū

Sapientia

coronata triumphat. incoquina-
torum certaminum primum vincens.
Multigena autem impiorum multi-
tudo non erit utilis: et spuria vi-
tulamina non dabunt radices al-
tas. nec stabile firmamentum col-
lacabunt. **E**t si in ramis in tem-
pe germiauerint. infirmis posi-
ta a vento commovebuntur: et a ni-
mietate ventorum eradicaabuntur.
Confringentur enim rami inconsum-
mati: et fructus illorum iuuiles et
acerbi ad maturandum: et ad ni-
hilum apti. **E**t iniquis enim omnes
filii qui nascuntur testes sunt nequi-
tie aduersus patres in interrogatio-
ne sua. **I**ustus autem si morte pre-
occupatus fuerit: in refrigerio
erit. **B**enedictus enim venerabilis
est: non diuturna. neque numero
annorum computata. **E**tiam autem sunt
sensus hominis. et etas senectutis:
vita immaculata. **P**lacens deo
factus dilectus: et unius inter-
pretores inflatus est. **C**aptus
est ne malicia mutaret intellec-
tum eius: aut ne fictio deciperet ani-
mam illi. **F**ascinatio enim nugari-
tatis obscurat bona: et in con-
stantia concupiscentie insuereit se-
sum sine malicia. **C**onsumatus
in breui expleuit multa tempora.
Placita enim erat deo anima illi: pro-
pter hoc properauit educere illum de
medio iniquitatum. **P**opuli autem
videntes et non intelligentes. nec po-

nentes nec in profundis talia: quam
gratia dei. et misericordia est in sanctos
eius: et respectus super electos il-
lius. **C**oncedat autem iustus mor-
tuus viuos ipsos: et inuentus ce-
lerius consummata longa vitam
inuenit. **V**idebunt enim finem sapien-
tis: et non intelliget quod cogitauit
de illo deus: et quare munierit
illum dominus. **V**idebunt enim et contem-
nent eum: illos autem deus irridebit.
Et erunt post hoc decedentes sine ho-
nore: et in contumelia iter mor-
tuus in perpetuum. **Q**ui disrum-
pet illos inflatos sine voce: et
commouebit illos a fundamentis:
et usque ad summum desolabuntur. **E**t
erunt gementes: et memoria illo-
rum periet. **V**eniunt in cogitaci-
one peccatorum suorum timidi: et in-
ducet illos exaduerso iniquitates
eorum.
Tunc stabunt iusti in magna con-
stantia aduersus eos qui se angusti-
auerunt: et qui abstulerunt labo-
res eorum. **V**identes turbabuntur ti-
more horribili: et mirabuntur in stu-
pore in sperate salutis gemen-
tes per angustiam spiritus: dicentes
intra se. penitentiam agentes. et per an-
gustiam spiritus gementes. **H**ii
sunt quos habuimus aliquan-
do in derisum et in similitudi-
nem improperii: nos in sensati-
vitam illorum estimabamus insaniam:
et finem illorum sine honore. **E**cce

quō cōputatī sunt inter filios
dei: et inter sanctos soror illorū ē.
Ergo errauim⁹ a via veritatis:
et iusticie lumen nō luxit nobis: et
sol itelligētie non est ortus no-
bis. **L**assati sum⁹ ī via iniquita-
tis et pditionis: et ambulau-
imus vias difficiles: viā autē do-
mini ignorauim⁹. **Q**uid nobis
profuit supbia: aut diuiniarū
iactantia qd cōtulit nobis: **T**ra-
sierūt oīa illa tamq̃; umbra et
tamq̃; nūci⁹ pcurres. **E**t tam-
q̃; nauis q̃ p̃tulit fluctuantē a-
quā cui⁹ nū p̃terierit nō est ves-
tigium inuenire. neq; semitā cari-
ne illi⁹ in fluctibz: aut auis q̃
fusuolat in aere. cui⁹ nullū in-
uenit argumētū itineris illi⁹:
sed tantū sonitus alarū verbe-
rans leuē vētum. et scindēs per
vīm itineris aerē. cōmotis aliis
fusuolauit. et post hoc nullū
signū inuenit itineris illi⁹: aut
tamq̃; sagitta emissa ī locū des-
tinatū. diuisus aer cōtinuo in
se reclusus ē ut ignoret fūsus
illi⁹: sic et nos nati cōtinuo deli-
uimus esse. et virtutis q̃dam nil-
lum signū valuim⁹ ostendere:
in malignitate autē nrā cōsūp-
ti sumus. **T**alia dixerūt in infer-
no hī q̃ peccauerūt: quī spes
impii tamq̃; lanugo ē q̃ a ven-
to tollit: et tamq̃; spuma gra-
cilis que a pcella dissipit: et tā-

q̃; fumus q̃ a vento diffusus ē:
et tāq̃; memoria hospitis vni-
us diei p̃teritū. **I**usti autē īper-
petuū viuēt: et apud dñm est
merces eorū: et cogitatio illorū
apud altissimū. **D**eo accipiet
regnū decoris et diadema speci-
ei de manu dñi: quī dextera sua
teget eos: et ī brachio sancto su-
o defendet illos. **E**t accipiet ar-
maturā zelus illi⁹: et armabit
creaturā ad vlcionē inimicorū.
Induet p̃ torace iusticiā: et acci-
piet p̃ galea iudiciū certū. **S**u-
met scutū inepugnabile equi-
tatē: acuet autē dirā irā in lace-
am: et pugnabit cū illo orbis
fraz cōtra insensatos. **I**būt di-
recte emissiones fulgurū: et tā-
q̃; a bene curuato arcu nubium
retinēbūtur: et ad certū locū ī-
siliēt. **E**t a petrosa ira plene mīt-
tētur gradines: et scādescent in il-
los aqua maris: et flumīa cō-
currēt duriter. **C**ontra illos sta-
bit spiritus virtutis. et tamq̃;
turbo venti diuidet illos: et ad-
heremū pducet oēm frām iniqui-
tatis illorū: et malignitas euer-
tet sedes potentium. **V**

Alior est sapiētia q̃; vires:
et vir prudens magis q̃;
fortis. **A**udite ergo reges et in-
telligite: discite iudices finium
terre. **P**rebete aures vos q̃ cōti-
netis multitudines et placetis

mtur.

vobis in turbis nationū: quā
data est a dñō potestas vobis.
et virtus ab altissimo: qui in-
rogabit opa v̄ra. et cogitatio-
nes scrutabit: quā cū essetis mi-
nistri regni illius. nō recte iudi-
castis nec custodistis legē iusti-
cie: neq; scdm volūtātē dēi am-
bulastis. **H**orrende et cito appa-
rebit vobis: quā iudiciū duris-
simū in hīs qui p̄sunt fiet. **E**x-
iguus enī cōcedit misericōdia: potē-
tes aut potēter tormēta paciē-
ter. **N**on enī subtrahet p̄sonā
cuiusq; deus qui ē oīm dñator.
nec verebit magnitudinē cui⁹
q;: quā pusillū et magnū ipse
fecit: et equaliter cura est illi de
omīb; . **F**ortiorib; aut. fortior
instat cruciatio. **A**d vos ergo
reges sunt hī sermones mei:
ut discatis sapiētia: et ne recida-
tis. **Q**ui enī custodierit iusticiā:
iuste iudicabūtur: et qui didice-
runt iusta inueniunt qd rēdeant.
Cōcupiscite ego sermones me-
os et diligite illos: et habebitis
disciplinā. **C**lara est et que nū-
q; marcescit sapiētia: et facile
videtur ab hīs qui diligūt eā:
et inueniuntur ab hīs q; querūt il-
lam. **P**reoccupat qui se cōcu-
piscūt: ut illis se prior ostendat.
Qui de luce vigilauerit ad illā
nō laborabit. assidētē enī il-
lam forib; suis inueniet. **L**ogi-

tare ergo de illa sensus est cōsū-
matus: et qui vigilauerit. p̄p̄
illam cito erit securus. **Q**uoniā
dignos se circūit ip̄a querens:
et in vīs suis ostendit se illis
hilarit: et ī oīm p̄uidētia occur-
ret illis. **I**niciū ei illi⁹ verissima
ē discipline cōcupiscētia. **C**ura
ergo discipline dilectio ē: et dilec-
tio custodia legū illi⁹ ē. **C**usto-
ditio aut legum cōsummatio
ī corruptionis est: ī corruptio
aut facit esse p̄ximū dō. **C**ōcu-
piscētia itaq; sapientie deducet
ad regnū perpetuū. **S**i ergo de-
lectamini sedib; et sceptris o re-
ges ppli: diligite sapiētia ut ī
perpetuū regnetis. **D**iligite lu-
men sapientie: omnes qui p̄es-
tis pplis. **Q**uid est aut sapiētia
et quēadmodū facta sit referā
et non abscondam a vobis sa-
cramenta dēi: sed ab inicio na-
tuitatis inuestigabo: et ponā ī
lucem sciētia illius. et non p̄te-
rībo veritatē: neq; cum invidia
tabescente iter habebō: quoni-
am talis homo non erit parti-
reps sapientie. **M**ultitudo aut
sapientū. sanitas est orbis ter-
rar; et rex sapiens. ppli stabili-
mētum est. **E**rgo accipite disci-
plinam p sermones meos: et
proderit vobis. **VII**

Sum qdē et ego mortalis
homo filis omīb;: et re-

genere freno illius qui p̄or fac-
 tus est: et in ventre matris figu-
 ratus sum caro: decem mensium
 tempe coagulat⁹ sum in s̄ag-
 uine. ex semine hoīs: et delecta-
 mento somni dveniēte. **E**t ego
 natus accepi cōmune aerem: et
 insimiliter facta decidi fr̄am: et
 primā vocem simile omnibus
 emisī plorās. **I**n involumentis
 nutrit⁹ sum: et magnis curis.
Nemo enim ex regib⁹ aliud ha-
 buit natiuitatis iniciū. **U**nus
 ergo introitus est omnib⁹ ad vi-
 tam: et silis exitus. **P**ropt̄ hoc
 optavi et datus ē michi s̄elus:
 et invocavi et venit in me sp̄i-
 tus sapiētie. **E**t p̄posui illā reg-
 nis et sedib⁹: et diuitias nichil
 esse dixi in cōparatione illius.
Nec cōparavi illi lapidē p̄cio-
 sum: quoniam omne aurū in cō-
 paratione illius arena est exi-
 gua: et tamq̄ lutū estimabit
 argentū in cōspectu illius. **S**u-
 per salutē et speciem dilexi illā: et
 proposui pro luce habere illā:
 quā inextinguibile est lumē il-
 lius. **V**enerūt aut̄ michi omnia
 bona pariter cū illa: et innume-
 rabilis honestas p̄ manus illi-
 us. **E**t letatus sum in omnib⁹:
 quā antecedebat me ista sapiē-
 tia: et ignorabā quā horū om̄i
 mater est. **Q**uā sine fictione di-
 dici: et sine inuidia cōmunico:

et honestatē illius nō abscondo.
Infinitus enim thesaurus est ho-
 mib⁹: quo q̄ vli sūt. participes
 sūt amicitie dei: p̄p̄ discipli-
 ne dona cōmēdari. **M**ichi aut̄
 dedit deus dicere ex sentētia et p̄-
 sumere digna horū que michi
 dant⁹: quā ip̄e sapiētie dux est:
 et sapiētū emēdator. **I**n manu
 enim illi⁹ et nos et sermones n̄ri:
 et om̄is sapiētia. et op̄m sciētie
 disciplina. **I**p̄e enim dedit michi
 horū sciētiā verā que sunt: ut
 sciam dispositionē orbis terrarū
 et virtutes elementorū: iniciū et
 cōsumationē et medietatē tem-
 porū. vicissitudinū p̄mutatio-
 nes. et cōsummationes tempo-
 rum. et morū mutationes: di-
 visiones tēporū. anni cursus.
 et stellarū dispositiones. natu-
 ras animalū. et iras bestiarū:
 vim ventorū et cogitationes ho-
 minū. differentias virgultorū
 et virtutes radicū: et quęcunq̄
 sunt absconsa et improv̄sa di-
 dici. **O**m̄i enim artifex docuit me
 sapiētia. **E**st enim i illa sp̄itus i-
 telligentie sanctus unicus m̄l-
 tiplēx s̄tilis. disertus mobilis.
 incoīgnatus: certus suavis
 amās bonū: acutus. quī nich-
 il vcat benefacere: humanus.
 benignus. stabilis. certus. secu-
 rus: om̄i habēs virtutē. om̄ia
 prospiciēs: et quī capiat om̄es

entia

spiritus intelligibiles: mundus
subtilis. **O**m̃ib; etiā mobilib;
mobiliior est sapiētia. **A**ttigit
aut ubiq; ppter suā mūdiciā.
Vapor est etiā virtutis dei: et e-
manatio qdā est claritatis om-
nipotentis dei sincera: et ideo ni-
hil iniquatū in eā incurrit. **L**ū-
dor est etiā lucis eterne et specu-
lū sine macula dei maiestatis.
et imago bonitatis illius. **E**t
cū sit una. oīa potest: et pmanēs
in se oīa inouat: et p nationes
i aīas sanctas se fūisset. **A**mi-
cos dei et pphetas cōstituit. **N**e-
minem etiā diligit deus: nisi cū
q̃ cum sapiētia inhabitat. **E**st
etiā hec speciosior sole: et super
omnē dispositionē stellarū. lu-
ci cōparata inuenit prior. **I**lli ei
succedit nox: sapiētiā aut nō
vincit malitia. **VIII**

Attigit ergo a fine usq; ad
finem fortiter: et disponit
oīa suauiter. **H**āc amauit et ex-
q̃suū eam a iuuentute mea: et
quesiui sponsam michi eā as-
sumere: et amator factus sum
forme illius. **G**enerositate illi-
us glorificat deuberrimū habēs
dei: sed et oīa dñs dilexit illā.
doctrīe etiā est discipline dei: et e-
lectrix opm illius. **E**t si diuicie
appetunt in vita: qd sapiētia
locupletius que opatur om̃ia:
Si aut sensus operatur: quis

horū que sunt magis quā illa
ē artifex. **E**t si iusticiā quis dili-
git: labores hui⁹ magnas ha-
bent virtutes. **S**obrietatē etiā
et prudēciam docet. et iusticiā et
virtutem: qbus utilius nichil ē
in vita hominib;. **E**t si multitudi-
nem sciētie desiderat quis: scit
p̃terita et de futuris estimat: scit
periculas sermonū et dissoluci-
ones argumētōr: signa et mō-
stra scit anteq; fiant. et euentus
temporū. et seculorū. **P**roposui
ergo hanc adducere michi ad
cōuiuēdiū: sciens qm̃ meū con-
municabit de bonis: et erit allo-
cutio cogitationis. et tediū mei.
Habebo p̃p̃ hanc claritatem
ad turbas: et honorē apud se-
niores. **I**uuenis et acutus inueni-
ar in iudicio: et in cōspectu po-
tentū amirabilis ero: et facies
p̃ncipum mirabunt me. **T**acē-
tem me sustinebūt: loquētem
me respicient: et sermocinante
me plura. manus ori suo im-
ponent. **P**reterea habebō per
hanc immortalitē: et memori-
am eternā hīs qui post me fu-
turi sunt relinqū. **D**isponam
p̃p̃los: et nationes michi erūt
subdite. **T**imebūt me audiētes
reges horrendi: et in multitudi-
ne bonus videbor: et in bello
fortis. **I**nterans in domū meā
cōquiescam cū illa. **N**ō etiā ha-

bet amaritudinē cōuersatio il-
lius: nec tediū cōuictus illius:
sed leticiā et gaudiū. **H**ec cogi-
tans apud me. et commemorā
in corde meo. quā immortalis ē
in cogitatione sapiētia. et in a-
micicia illius delectatio bona:
et in opib; manū illi⁹ honest-
tas sine defectione: et ī certami-
ne loquēle illius sapiētia. et p-
claritas in cōmunicatione ser-
monū ipius: circuibā querēs.
ut michi illā assumere. **P**uer
autē eram ingeniosus et forti-
tus sū aīam bonā. **E**t cū essem
magis bonus: veni ad corp⁹
icoīgnatū. **E**t ut scīuī quā ali-
ter nō possum esse cōtinēs nisi
deus det: et hoc ipm eāt summa
sapiētia scīre. cui⁹ esset hoc do-
nū: ad hū dñm et deprecatus sum
illū: et dixi ex totis p̄cordiis me-

Deus p̄m **VIII** is.
meor; et dñe misericōdie. qui
fecisti oīa verbo tuo: et sapiētī-
a tua cōstitūisti hoīem. ut dñā-
retur creature que a te facta ē.
ut disponat orbē terrar; in equi-
tate et iusticia. et in directione
cordis iudiciū iudicet: da mi-
chi sedū tuar; assistitē sapiētī-
am: et noli me reprobare a pu-
eris tuis. quā seruus tuus sum
ego. et filius ancille tue: homo
infirmus et exigui tempis: et
minor ad intellectū iudici; et le-

gum. **E**t si quis erit cōsumat⁹
in filios hoīm: si abfuerit ab
illo sapiētia tua. in nichilū cō-
putabit. **T**u autē elegisti me re-
gem p̄plo tuo: et iudicē filiorū
tuor; et filiar;. **E**t dixisti me edi-
ficare templū in mōte sancto
tuo: et in ciuitate habitatiōis
tue altare: similitudinē taberna-
culi sancti tui qđ p̄parasti ab i-
cicio et tecū sapiētia tua. que no-
uit opa tua: qđ et affuit tūc cum
orbē terrar; faceres. et sciebat qđ
esset placitū oculis tuis: et qđ
directū in p̄ceptis tuis. **M**itte il-
lam de celis sanctis tuis. et a se-
de magnitudinis tue: ut mecū
sit et mecū laboret: et scīa qđ ac-
ceptū sit apud te. **B**erit etiā illa
oīa et intelligit: et deducet me ī
opibus meis sobrie: et custodi-
et me ī sua potētia. **E**t erūt ac-
cepta opa mea: et disponā po-
puliū tuū iuste: et ero dign⁹ se-
dū p̄ris mei. **Q**uis etiā hoīm
poterit scīre cōsilīū dei: Aut qđ
poterit cogitare qđ velit deus:
Cogitationes etiā mortaliū ti-
mide: et incerte p̄uidentie nrē. **C**or-
pus etiā qđ corrūpitur aggra-
uat aīam: et frena inhabitatio
deprimunt sensum multa cogitātē.
Et difficile estimam⁹ que in fra-
sunt: et que in p̄spectu sunt in-
uenimus cū labore. **Q**ue in ce-
lis sunt aut qđ n̄ intelligabit: **S**e-

entia

sum aut tuū q̄s sciet nisi tu de-
deris sapiētiā et miseris spīri-
tum sanctū tuū de altissimis: et
si recte sint semite eorū q̄ sūt
in terris. et que tibi placeant di-
dicerit hoīes: Nam p̄ sapiēti-
am sanati sunt quicūq; placu-
erūt tibi dñe a p̄ncipio. **X**

Nec illū qui p̄mus forma-
tus est a deo pater orbis
fray. nū solus esset creatus cus-
todinuit: et eduxit illū a delicto
suo. Et eduxit illū de limo fce. et
dedit illi virtutē cōtinendi oīa.
Ab hac ut recessit iniustus in
ira sua: per irā homicidij fēni-
tas deperijt. Propter qd̄ nū aq̄
deleret frām: sanavit iterū sapi-
entia: per contemptibile lignū
iustū gubernans. Hec et in cō-
sensu supbie nū se nationes ex-
tulissent ciuit iustū: et cōserua-
uit sine querela deo: et in filiis
miscdiā fortē custodinuit. Hec
iustū a p̄uicib; ip̄is liberauit
fugiētem: descendēte igne in p̄-
tapolim: q̄bus in testimoniū
nequitiē fumigabūda cōstat
deserta fca: et in certo tempore
fructus habētes arbores: et in-
credibilis aīe memoria stans
figmentū salis. Sapiētiā enī
p̄tereūtes nō tātū in hoc lapsi
sunt ut ignorarēt bona: sed et
insipiētiē sue reliquerūt homi-
nib; memoriā: ut in hīs q̄ pec-

cauerunt: nec latere potuissent.
Sapiētiā aut hos qui se obser-
uant a dolorib; libecabit. Hec
aut profugum ire fēis iustū de-
duxit per vias rectas. et osten-
dit illi regnū dei: et dedit illi sciē-
tiā sanctorū. Honestauit illū ī
laborib;: et cōpleuit labores il-
lius. In fraude circūuenientū
illū affuit illi: et honestum fecit
illū. Custodinuit illū ab inimi-
cis: et a seductorib; tutauit illū.
Et certamē forte dedit illi ut vin-
ceret: et sciret qm̄ oīm potētior
est sapiētiā. Hec venditū iustū
nō dereliquit: sed a peccatorib;
liberauit eum: descenditq; cum
illo in foueā et in vinculis nō
dereliquit illū: donec afferret illi
scepterū regni. et potentiā adū-
sus eos qui eum dep̄mebāt: et
mendaces ostendit qui macula-
uerūt illū: et dedit illi claritatē
eternā. Hec pplm̄ iustū et semē
sine querela liberauit a natio-
nibus q̄ illū dep̄mebant. Intra-
uit in aīam serui dei: et stetit cō-
tra reges horrendos in porten-
tis et signis. Et reddidit iustis
mercedem laborū suorū: et dedux-
it illos in via mirabili. Et fuit
illis in velamēto die: et in luce
stellas per noctē. Et t̄stulit il-
los per mare rubrū: et t̄stuegit
illos p̄ aquā nimā. Inimicos
aut illorū demersit in mare: et

ab altitudine infernorum eduxit illos. Deo iusti tulerunt spolia impiorum: et decantauerunt domine nomen sanctum tuum: et videlicet manum tuam laudauerunt pariter. Quia sapientia aperuit os mutorum: et linguas infantium fecit disertas. **XI**

Direxit opera eorum in manibus prophete sancti. Iter fecerunt per desertum que non habitant: et in locis desertis fecerunt casas. Steterunt contra hostes: et de inimicis se vindicauerunt. Bitulerunt et invocauerunt te: et data est illis aqua de petra altissima: et requies sitis de lapide duro. Per quem enim penas passi sunt inimici illorum: a defectione potus sui: in eis cum abundaret filii israel letati sunt. Per hec cum illis dicerent: bene cum illis actum est. Nam pro forte quod semper flumini humani sanguinem dedisti inimicis. Qui cum minueretur in translatione infantium occisorum. Dedisti illis abundantem aquam in spera te: ostendens per sitim que tunc fuit. quemadmodum tuos exaltares: et adiutores illorum necares. Cum enim temptati sunt. et quod cum misericordia disciplinam accipientes: scierunt quemadmodum cum ira iudicati impij tormenta paterentur. Hos quod tamquam pater mouens probasti. Illos autem tamquam durus rex interrogans conde-

nasti. Absentes enim et presentes filiter torquebant. Duplex enim illos acceperat reatum: et gemitum memoria preteritorum. Cum enim audiret per sua tormenta bene secum agi commemorati sunt dominum: admirantes in fine reit. Que enim in repositione prava projectum deriserunt: in fine euerunt mirati sunt. Non filiter inimicis facies: pro cogitationibus autem insensatis iniquitates illorum. quod quod errantes colebant mutos serpentes et bestias super vacuas: immisisti illis multitudinem mutorum animalium in vindictam: ut scirent quia per que peccat quis per hunc et torquet. Non enim impossibilis erat omnipotens manus tua que creauit orbem terrarum ex materia inuisa immittere illis multitudinem ursorum. aut audaces leones. aut noui generis. ira plenas. et ignotas bestias: aut vaporem ignium spirantes. a summi odorem proferentes: aut horrendas ab oculis scintillas emittentes: quas non solum lesura poterat illos extinguere: sed et aspectus per timorem occidere. Nam et sine his uno spiritu poterant occidi persecutionem passi. ab ipsi factis suis: et dispersi per spiritum virtutis tue: sed omnia in mensura et numero et pondere disposuisti. Multum enim valere ti-

ante

bi soli superat semp: et virtuti
brachij tui q̄s resistet: **Q**uā tā-
q̄s momentū statere sic ē ante
te orbis terrarū: et tamq̄s gutta
roris antelucani qui descendit
in frām. **E**t misereris oīm. q̄a
oīa potes: et dissilas peccata
hōm ppter penitentiā. **D**iligiſ
enī oīa q̄ sunt et nichil odisti
eorū q̄ fecisti: nec enī odiens a-
liquid constituiſti. ā fecisti. **Q**uō
aut posset aliqd pmanere nisi
tu voluisses: aut qd a te voca-
tū non esset cōservare. **P**arciſ
aut oīibz: qm̄ tua sunt dñe q̄
amas animas. **XII**

Quam bonus. et suavis
ē dñe sp̄it⁹ tuus in om-
nibus. **D**eoq; hos qui exerceat
partibz corripis: et de quibz pec-
cant amones: et alloqueris ut
relicta malicia credāt in te dñe.
Ilos enī antiquos inhabitato-
res terre sancte tue quos exhor-
ruisti qm̄ odibilia opa tibi fa-
ciebāt p medicamina et sacrifici-
a iniusta: et filiorū suorū neca-
tores sine misericōdia. et comesto-
res viscerū hōm et devoratores
sanguinis. et auctores paren-
tes aīarū auxiliatarū pdere vo-
luisti. a medio sacramēto tuo.
p manus parētū nrōy. ut dig-
nam p̄cipere p̄grinationē
puerorū dei: que tibi oīm carior
est fra. **S**ed et hīs tamq̄s homi-

nibz pepercisti: et misisti anteces-
sores exercitus tui vespasut: il-
los paulatim exterminaret. **N**ō
quia impotens eras in bello.
subicere impios iustis. ā bestiis
seuis. aut verbo duro simul ex-
terminare: sed partibz iudicans
dabas locū penitētie. nō igno-
rans qm̄ nequā est natio eorū.
et naturalis malicia iporū: et
qm̄ non poterat mutari cogi-
tatio illorū in perpetuū. **S**emē
enī erat maledictum ab initio.
Nec timēs aliquē: veniā dabas
peccatis illorū. q̄s enī dicer tibi
quid fecisti. **A**ut q̄s stabit con-
tra iudiciū tuū. **A**ut quis in cō-
spectu tuo veſet unde iniquo-
rum hōm. **A**ut quis tibi ipu-
tabit: si perierūt nationes quas
tu fecisti. **N**ō est enī alius deus
quā tu. cui cura est de oīibz:
ut ostendas qm̄ nō iuste iudi-
cas iudiciū. **N**eq; rex neq; tirā-
nus in cōspectu tuo ingrent de
hīs quos pdidisti. **E**um ergo
lis iustus. iuste oīa disponis.
ipm̄ quoq; qui nō debet puni-
ri cōdemnas: et exterū estimas
a tua virtute. **V**irtus enī tua.
iusticie initium est: et ob h̄ q̄ om-
nium dñs es. oīibz te parcere
facis. **V**irtutē enī ostendis tu.
qui non crederis esse in virtute
cōsummatus: et horū qui te nel-
lūt audaciā traducis. **T**u aut

dñator virtutis cū tranquillitate
 iudicas: et cū magna reuerētia
 disponis nos. Subest etiā tibi
 cū volueris posse. Docuisti etiā
 pplm tuū per talia opa. qm̄ o-
 portet iustū esse et humanū: et
 bone spei fecisti filios tuos: q-
 niā iudicās das locū in pecca-
 tis penitentie. Si etiā inimicos
 seruoꝝ tuorū et debitos morti
 cū tanta cruciasti attentione. et
 liberaſti dans tempus et locū
 per que possent mutari a ma-
 licia: cum quanta diligētia iu-
 dicaſti filios tuos quorū parē-
 tibus iuramēta et cōuētiōnes de-
 disti bonarū pmissiōnū. Cū er-
 go das nobis disciplinam ini-
 micos nros multipliciter flagel-
 las: ut bonitatē tuā cogitem⁹
 iudicātes: et cū de nobis iudica-
 tur sperem⁹ misericordiā tuā. Unde
 et illis qui in vita sua insensa-
 te et iniuste dixerūt: p̄ hec que
 coluerūt dedisti summa tormē-
 ta. Et etiā in erroris via diuicius
 errauerūt: deus estimātes hec.
 que in aīalibus sunt sup̄ vacua:
 infantium insensatorū more vi-
 uentes. Prop̄ hoc tamq̄ pu-
 eris insensatis iudiciū in derisū
 dedisti. Qui autē ludibris. et in-
 crepationibus nō correcti sunt:
 dignū dei iudiciū reperiunt.
 In his etiā que patiebant. mo-
 leſte ferebāt: in quibus patientes

indignabāt. Per h̄ quos pu-
 tabant deos in ip̄is cū retinē-
 rent: vidētes illū quem olim ne-
 gabant se nosse: verū deū ag-
 nouerūt. Prop̄ quod et finis
 cōdēnationis eorū veniet sup̄ il-

Uani sunt **XIII** los.
 aut om̄es hoīes in quibus
 nō ſubest ſcientia dei: et de his q̄
 vident bona nō potuerūt intel-
 ligere eū. qui eſt: neq; opib; at-
 tendētes agnouerūt quis eſſet
 artifex: ſed ā ignē. aut ſpiritu.
 aut citatū aerē. aut girū stella-
 rum. aut nimiam aquā. aut ſo-
 lem et lunā rectores orbis ſtras
 deos puta uerūt. Quorū et ſi ſpe-
 cie delectati deos putauerūt: ſci-
 ant quāto his dñator eorū ſpe-
 ciosior eſt. Speciei etiā gñator
 hec om̄ia cōſtituit. Aut ſi virtu-
 tem et opa eorū mirati ſunt: in-
 telligāt ab illis. qm̄ qui hec fe-
 cit fortior eſt illis. A magnitu-
 dine etiā ſpeciei et creature: cog-
 noſcibilis poterit creator horū
 videri. Sed tamē adhuc in his
 minor ē querela. Et hi etiā for-
 taſſe errāt deū querētes: et volē-
 tes inuenire. Et etiā cū i opibus
 illius cōuſent: inquirūt et per-
 ſuaſum habent: qm̄ bona ſūt
 que vident. Iterū autē nec his de-
 bet ignoſci. Si etiā tantū potu-
 iſſent ſcire ut poſſent eſtimare
 ſeculū: quō hui⁹ dñm nō faci-

time.

lius inuenerunt: Infelices autem sunt
et inter mortuos spes illorum est:
qui appellauerunt deos opera ma-
nuum hominum. aurum et argentum ar-
tis inuentionem. et similitudines
animalium. aut lapidem inutile opus
manus antiquae. Aut si quis arti-
fex faber de silua lignum rectum se-
cuerit. et huiusmodi dode eradat om-
nem corticem et arte sua usus dili-
gens fabricet vas utile in conuer-
satione vite: reliquias autem eius
opis ad preparationem escae abuta-
tur: et reliquum horum quod ad nul-
lus usus facit. lignum curuum et
uerticibus plenum sculpat diligen-
ter per uacuitatem suam: et per scientiam
sue artis figuret illud. et assimi-
let illud imaginem hominis aut ali-
cuius animalis illud comparat: pli-
mens rubrica. et rubricandum fa-
ciens fuco colorem illius. et omnem
maculam quam in illo est plumes ter-
ra: et faciat ei dignam habitatio-
nem et in pariete ponens illud. et
confirmans ferro ne forte cadat
prospiciens illi: sciens quoniam non
potest adiuuare se. Imago enim
est: et opus est illi adiutorium. Et
de substantia sua. et de filiis suis.
et de nuptiis. uotum faciens inquirit.
Non erubescit loqui cum illo
qui sine anima est: et per sanitatem quam
idem infirmum deprecatur: et per ui-
ta rogat mortuum: et in adiuto-
rium inutile inuocat: et per itinere

petit ab eo quod ambulare non po-
test: et de acquirendo et de opan-
do et de omnium rerum euentu petit ab
eo quod in omnibus est inutile. **XIII**
Terum alius nauigare cogitans et
per feros fluctus iter facere inci-
piens: ligno portante se. fragili-
us lignum inuocat. Illud enim cupi-
ditas acquirendi excogitauit:
et artifex. sapientia fabricauit su-
a. **T**ua autem pater prudentia ab in-
itio cuncta gubernat: quoniam de dis-
tinctum in mari uiam. et inter fluctus
semitam firmissimam: ostendens
quoniam potens es ex omnibus sanare
etiam si sine rate aliquis adeat ma-
re. **S**ed ut non esset uacua sapien-
tie tue opera: propter hoc etiam et
exiguu ligno credunt homines animas
suas: et transeuntes mare per ra-
tem liberati sunt. **S**ed et ab in-
itio cum perirent superbi gigantes:
spes orbis terrarum ad ratem consu-
gens. remisit seculo seminem nati-
uitatis: que manu tua erat gu-
bernata. **B**enedictum est enim lig-
num: per quod fit iusticia. **P**er ma-
nus autem quod fit ydolum maledic-
tum est. et ipsum. et qui fecit illud:
quia ille quidem opatus est: illud
autem cum esset fragile deus cog-
nominatus est. **S**iliter autem odi-
o sunt deo: impius et impietas
eius. **E**cce enim quod factum est: cum illo quod
fecit tormenta patietur. **P**ropter
hoc et in ydolis nationum non sit

respectus: quā creature dei in o-
 diū facte sūt et in temptatōe
 aīe hoīm: et in mūscupulā pedi-
 bus insipientiū. **I**nciū eū forni-
 cationis est requisitio ydolorū:
 et adinuentio illorū corruptio
 vite est. **N**eq; eū erat ab initio:
 neq; erūt in perpetuū. **S**upua-
 cuitas eū hoīm hec adiuenit ī
 orbē frax: et ideo breuis illorū
 finis est inuentus. **A**cerbo eū
 luctu dolēs pater rapti cito sibi
 filiū fecit imaginē: et illū q̄ tūc q̄
 si homo mortuus fuerat nūc
 tanq; deū colere cepit: et cōstitu-
 it inter seruos suos sacra et sa-
 crificia. **D**einde infuente tem-
 pore. cōualefcēte iniqua dsue-
 tudine. hic error tanq; lex cus-
 toditus est: et tyrannorū impe-
 rio colebātur signēta. **E**t hos
 quos in palā hoīes honorare
 nō poterāt ppter hoc q̄ longe
 essent: a lōgīnquo figura eorū
 allata. eundē imaginē regis.
 quē honorare volebāt fecerūt
 ut illū qui aberat tanq; p̄sentē
 colerent sua sollicitudine. **P**ro-
 uexit at̄ ad horū culturā et hos
 qui ignorabāt. artificis eximi-
 a diligentia. **A**lle eū volēs plus
 placere illi qui se assumpsit: e-
 laborauit arte sua ut similitudi-
 nē in melius figuraret. **M**ulti-
 tudo aut̄ hoīm abducta p̄ spe-
 ciem opis: eū qui ante tempus

tanq; homo honoratus fuerat
 nūc deū estimauerūt. **E**t hec fu-
 it vite humane deceptio: quā ā
 affectui ā regib; deseruiētes ho-
 mines. incōmunicabile nomē
 lapidib; et lignis imposuerūt.
Et nō suffecerat errasse eos cir-
 ca dei sciētiā: sed et in magno
 viuētes in sciētie bello: tot et
 tam magna mala pacem ap-
 pellāt. **A**ut eū filios suos sa-
 crificātes. aut obscura sacrifi-
 cia faciētes. aut insanie plena
 uigilias habētes. neq; uitam
 neq; nuptias mūdas iam cus-
 todit: sed et alius aliū p̄ inui-
 diam occidit aut adulterās cō-
 trīstat: et omnia cōmixta sunt.
 sanguis homicidiū furtū et fic-
 tio. corruptio et infidelitas. tur-
 batio et puiriū: tumultus bo-
 norū. dei immemoratio. aīarū in-
 quinatio. natiuitatis immuta-
 tio. nuptiarū incōstantia: inor-
 dinatio mechie et impudicie.
Infandorū eū ydolorū cultura
 omīs mali causa ē: et inciū et fi-
 nis. **A**ut eū dum letātur insa-
 niūt. aut certe uaticinātur fal-
 sa: aut ueniūt iniuste: aut p̄le-
 rant cito. **D**um eū cōfidūt in
 ydolis que sunt sine aīa: male
 iurantes noceri se nō sperant.
Omnēq; ergo illis euenient dig-
 ne: quā male senserūt de deo. at-
 tendētes ydolis: et iurauerūt in

ante

iuste in ydolo. cōtemnētes iusticiā. **N**ō enī iuratiū est virtus: sed peccatiū pena pambulat semp inuictor puaricationē.

Qu autē deus nos. **XV**
 ter. suavis et verus es: patientis et in misericordia disponens omnia. **E**t si enī peccauerimus tui sumus. sciētes magnitudinē tuā: et si nō peccauerim⁹: scimus quā apud te sumus cōputati. **N**osse enī te cōsummata iusticia est: et scire iusticiā et virtutem tuā. radix ē immortalitatis. **N**on enī in errorem induxit nos hominū male artis cogitatio: nec umbra picture. labor sine fructu. effigies sculpta p varios colores. cuius aspectus dat insensato cupiscētiā: et diligit mortue imaginis effigiem sine aīa. **M**alorū amatores digni sunt morte: qui spem habent in talibus et qui faciūt illos: et qui diligūt et qui colūt. **S**ed et figulus mollē terrā premēs laboriose fingit ad usus nros vniūquēque vas: et de eodē luto fingit que mūda sunt in usū vasa: et similiter que hīs sunt cōtraria. **H**orū autē vasorū quis sit usus iudex est figulus. **E**t cū labore vario deū fingit de eodē luto. ille quī paulo ante de terra factus fuerat: et post pusillum reducit se unde acceptus ē.

repetitus aīe debitū q̄ habebat. **S**ed est cura illi nō quia labraturus est. nec quoniā brevis illi vita ē: sed cōcertat aurificib; et argētariis: sed et erarios imitatur: et glīam p̄fert quā res super vacuas fingit. **L**imīs est enī cor eius: et fra sup vacua spes illius et luto vilior vita eius: quā ignorauit quī se finxit: et q̄ inspirauit illi aīam q̄ opatur: et quī insufflauit ei spīritū vitalem. **S**ed et estimauerūt lulum esse vitā nrām: et ouelationē vite cōpositā ad lucrū: et oportere vnicūq; etiā ex malo acquirere. **H**ic enī scit se sup omēs delinquere: q̄ ex terre materia fragilia vasa et sculptilia fingit. **O**mēs enī insipientes et infelices supra modū aīe supbi sunt inimici ppli tui. et imperātes illi: quā omnia ydola nationū deos estimauerūt quib; neq; oculorum visus est ad videndū: neq; nares ad p̄cipiendū spīritū. neq; aures ad audiendū: neq; digiti manū ad tractandū: sed et pedes eorū pigri ad ambulandum. **H**omo enī fecit illos: et q̄ spīritū mutat⁹ ē is finxit illos. **N**emo enī sibi similē homo poterit deū fingere. **L**um enī sit mortalis: mortuū fingit manib; iniquis. **M**elior enī est ipse hīs quos colit: quia ipse q̄dem

vixit cum esset mortalis: illi autem nunquam. Sed et animalia miserissima colunt. Insensata enim comparata hominibus. illis sunt deteriora. Sed nec aspectu aliquis eorum hominibus animalibus bona potest conspiciere. Effugerunt autem dei laudem: et benedictionem eius. **XVI**

Propter hec et hominibus similia passi sunt digne tormenta: et per multitudinem bestiarum exterminati sunt. Pro quibus tormentis bene disposuisti populum tuum: quibus dedisti concupiscentiam delectamenti sui. novum saporis escam parans eis orthometram: ut illi quidem concupiscentes escam propter ea que illis ostensa et missa sunt. etiam a necessaria concupiscentia auerterentur. Hii autem in breui inopes facti: novam gustaverunt escam. Oportebat enim illis sine excusatione quidem. superuenire interitum exercentibus tyrannidem: hominibus autem tantum ostendere quemadmodum inimicorum exterminabatur. Et enim cum illis superuenit seua bestiarum ira: morsibus puerorum coluborum exterminabatur. Sed non in perpetuum tua ira permansit: sed ad correptionem in breui turbati sunt: signum habentes salutis. ad commemorationem mandati legis tue. Qui enim conuersus est non per hoc quod videbat sanabatur: sed per te

omni saluatore. In hoc autem ostendisti inimicis tuis: quia tu es qui liberas ab omni malo. Illos enim locustarum et muscarum occiderunt morsus: et non est inuenta sanitas ante illos: quia digni erant ab huiusmodi exterminari. Filios autem tuos nec draconum nec venenatorum vicerunt dentes. Misericordia enim tua adueniens sanabat illos. In memoria est sermonum tuorum exterminabatur: et velociter sanabatur: ne in altam irredentes oblivionem non possit tuo adiutorio vti. Et enim neque herba neque malagma sanauit eos: sed tuus domine sermo qui sanat omnia. Tu es domine qui vite et mortis habes potestatem: et deducis ad portas mortis et reducis. Homo autem occidit quidem per malitiam animam suam: et cum reuerit spiritus non reuertetur nec reuocabit animam que recepta est: sed tuam manum effugere impossibile est. Negantes enim nosse te impii per fortitudinem brachii tui flagellati sunt. novis aquis et gradinibus et pluuiis persecutionem passi: et per ignem consummati. Quod enim mirabile erat: in aqua que omnia extinguunt plus ignis valebat. Unde est enim orbis iustorum. Quodam enim tempore mansuetabatur ignis ne obureretur qui ad impios missa

entia

reant aīalia: sed ut ipī vidētes
scirent quā dei iudicio patiunt
psecutionē. **E**t quodā tēpore ī
aqua supra virtutē ignis exar-
debat undiq;: ut iniquā frē na-
tionē extirparet. **P**ro quibus
angelorū esca nutriti pplm tu-
um: et paratū panē de celo p-
tisti illis sine labore omne de-
lectamētū in se habētē: et om-
nis saporis suauitatē. **S**ubstā-
tia ei tua dulcedinē tuā quā ī fi-
lios habes ostendebas: et deser-
uiens vniūscuiusq; voluntati.
ad qd quisq; volebat cōuer-
tebatur. **N**ix aut et glacies susti-
nebāt vim ignis: et nō tabesce-
bant: ut scirent quā fructus in-
imicorū extirminabat ignis ar-
dens in gradine et pluuia torus-
cās. **H**oc aut iterū: ut nutrirētur
iusti. **I**gnis etiā sue virtutis ob-
litus ē. **C**reatura etiā tibi facto-
ri deseruiēs exardescit in tormē-
tū adūsus inuictos: et lenior
fit ad beneficiēdū p hīs qui ī
te cōfidūt. **P**ropter hoc et tūc
omīa trāfigurata dīm nutri-
ti gratie tue deseruiēbant ad
volūtātē eorū qui a te desiderati
sunt: ut scirent filij tui quos di-
legisti dñe: quā nō natiuitatis
fructus pascūt hoīes: sed sermo
tuus hos qui in te crediderūt cō-
seruat. **Q**uā etiā ab igne nō po-
terat extirminari statim ab exigui-

o radio solis calefactū tabesce-
bat: ut notū omnib; esset. quā
oportet puenire solem ad bene-
dictionē tuā: et ad oriētē lucis
te adorare. **I**ngratū etiā fides tā-
quā hibernalis glacies tabesce-
ret: et disperiet tanq; aqua su-

peruacua.

XVII

Aqua sunt etiā iudicia tu-
a dñe: et inenarrabilia verba
tua: ppter hoc indiscipline aīe
errauerūt. **D**um etiā psualum
habent iniqui posse dominari
nationi sacte: vīculis tenebra-
rum et lōge noctis cōpediti. in-
clusi sub tectis. fugitiui perpe-
tue pudentie iacuerūt. et dum
putāt se latere in obscuris pec-
catis tenebroso obliuionis ve-
lamento displi sunt pauentes
horrende: et cū admiratione mi-
nima perturbati. **N**eq; etiā que cō-
tinebat illos spelūca sine timo-
re custodiebat: quā sonitus des-
cendens perturbabat illos: et per-
sone tristes illis apparentes pa-
uorē illis pstabant. **E**t ignis q-
dē nulla vis poterat illis lumē
p̄bere: nec siderū limpide flāme
illuminare poterāt illā noctē
horrendā. **A**pparebat aut illis
subitanus ignis. timore ple-
nus: et timore percussi illius que
nō videbatur faciei estimabāt
deteriora esse que nō videbātur:
et magice artis appositū erāt de-

risus. et sapientie et glorie cor-
 reptione cum contumelia. Alii enim qui
 promittebant timores et tur-
 bationes se expellere ab anima lan-
 guere: hii cum derisu. pleni timo-
 re languiebant. Nam et si nichil
 eos ex monstris. perturbabat: in-
 situ animalium et serpentium sibilatio-
 ne commoti. tremebundi pibant:
 et aerem quem nulla ratione quod
 effugere posset negantes se vide-
 re. Cum sit enim timida nequitia:
 dat testimonium condemnationi.
 Semper enim presumit seua: tur-
 bata conscientia. Nichil enim est
 timor nisi presumptionis adiu-
 torium: perditio cogitationis aux-
 ilium. Et dum abintus minor
 est expectatio: maiorem computat
 scientiam eius cause. de qua tormen-
 tum prestat. Alii autem qui in po-
 tatem venire nocte. et ab infi-
 mis et ab altissimis inferis su-
 puenientem eundem sonnum dor-
 mientes: aliquando monstrorum rea-
 gitabatur timore: aliquando
 anime deficiebat translatione. Su-
 bitaneus enim illis et insperatus
 timor supuenerat. Deinde si quis
 ex illis decidisset: custodiebatur
 in carcere sine ferro reclusus.
 Si enim rusticus quis erat aut pas-
 tor aut agri laborum operarius pro-
 cupatus esset: in effugibile sus-
 tinebat necessitate. Una enim ca-
 tena tenebrarum omnes erant colli-

gati. Sive spiritus sibilans a i-
 ter spissos arborum ramos animi
 sonus suavis. aut vis aque de-
 currens nimium. aut sonus va-
 lidus precipitatarum petrarum: aut
 ludentium animalium. cursus iustus.
 aut mugientium valida bestiarum
 vox: aut resonans de altissimis
 montibus echo. Deficientes faci-
 ebat illos per timore. Omnis enim
 orbis fearum limpido illumina-
 batur lumine: et non impeditis
 operibus continebatur. Solis autem
 illis supposita erat grauis nox:
 ymago tenebrarum que super ven-
 tura illis erat. Ipsi ergo sibi erant
 grauioribus tenebris. **XVIII**

Sanctis autem tuis maxima
 erat lux: et hoc quidem vo-
 cem inimici audiebant. sed figu-
 ram non videbant. Et quia non
 ipsi per eadem passi erant magni-
 ficabant te: et qui ante lesi erant
 quia non ledebant gratias agebant
 tibi: et ut esset differentia. donum
 petebant. Propter quod ignis ar-
 dentem columnam ducem habue-
 runt ignote vie: et solem sine le-
 sura boni hospicii prestitisti.
 Digni quidem illi carcere luce et
 pati carcerem tenebrarum qui in-
 clusos custodiebant filios tuos.
 per quos incipiebat incorruptum
 legis lumen seculo dari: dum co-
 gitarent iustorum occidere infan-
 tes. et uno exposito filio sed li-

ante.

herato in traductionē illorū mltitudinē filiorū abstulisti: et pariter illos pdidisti in aquā validā. Illa enī nox ante cognita est a pribus nr̄is: ut vere scientes qbus iuramētis crediderūt aiequiores essent. **S**uscepta ē aut a p̄lo tuo. sanitas quidē iustorū: iniustorū aut eēminatio. **S**icut enī lesisti adūsarios nr̄os: sic et nos puotans magnificasti. **A**bscōse enī sacrificabāt iusti pueri bonorū: et iusticie legem icōcordiā disposuerūt sicut bona et mala recepturos iustos: p̄ris decātes laudes. **R**esonabat aut incōueniēs inimicorū vox: et flebilis audiebatur plandus ploratorū infantū. **S**ili aut pena seru? cū dñō afflictus est: et popularis homo regi filia passus. **S**imilit ergo oēs uno noīe mortis mortuos habebāt innumrabiles. **N**ec enī ad sepeliendū uiui sufficiebant: qm̄ uno momēto que erat p̄clarior natio illorū eēminata est. **D**e omib; enī nō credentes ppter beneficia: tūc cū primū fuit eēminatū p̄migenitorū sp̄s p̄p̄derunt populū dñi se esse. **L**um enī quietū silentiū cōtineret om̄ia. et nox in suo cursu mediū it haberet: omnipotēs sermo tuus dñe eēliens de celo a regalib; sedibus

durus debellator in mediā eēminiū fr̄am p̄siliuit: gladius acutus insimulatū impetū tuū portans. et stans repleuit om̄ia morte: et usq; ad celū attingebat stans in fr̄a. **T**ūc cōtinuo uisus somniorū malorū habuerūt illos: et timores superuenerūt insperati. **E**t alius alibi p̄dictus seminiū: p̄p̄ quā moriebat causam dēmonstrabat mortis. **V**isiones enī que illos turbauerūt hec p̄monebant: ne insci quare mala patiebantur p̄irent. **T**etigit aut tunc et iustos tēptatio mortis: et dñio in heremo facta est multitudinis: sed nō diu p̄māsit ira tua. **P**roperans enī homo sine querela dēpcari pro p̄lis. proferens seruitutis sue scutū orationē: et p̄ incensum dēpcationem allegans. restitit ire et finem imposuit necessitati: ostēdens qm̄ tuus est famulus. **V**icit autē turbas non in uirtute corporis nec armatura potencie: sed uerbo illū q se uexabat subiecit: iuramēta parentum et testamētū dmemorās. **L**um enī iam aceruatim recidissent sup̄ alitū mortui: interstitit. et amputauit impetū: et diuisit illā que ad uiuos ducebat viā: **I**n ueste enī poteris quā habebat totus erat orbis fr̄as: et pa-

rentū magnalia in quatuor ordi-
nib; lapidū erāt sculpta: et ma-
gnificētia tua in diademate ca-
pitis illius scripta erat: hijs at-
cessit qui extimabat: et hec ex-
timuit. **E**rat enī sola temptati-

Io ire sufficiens. **XVII**
Impis autē usq; in nouis-
simū sine misericōdia ira supueit.
Presciebat enī et futura illo-
rū: quā ipi cū reuersi essent ut se-
ducerēt et cū magna sollicitudi-
ne pmississet illos: cōsequēbatur
illos penitētie actus. **A**dhuc e-
nim inf manus habentes luc-
tū et deplorātes ad monumenta
mortuorū aliā sibi assumpse-
rūt cogitationē in sciētie: et q̄s
rogantes p̄cecerāt: hos tanq;
fugitiuos p̄sequēbāt. **D**ucebat
enī illos ad hūc finē digna ne-
cessitas: et horū que acciderant
omemorationē amittebāt: ut
que deerāt tormētis repletet pu-
nicio: et p̄p̄s quidē tuus mira-
bilis transiret: illi aut nouam
mortē inuenirēt. **O**m̄is enī cre-
atura ad suū genus ab initio
refigurabat deseruiēs tuis pre-
ceptis: ut pueri tui custodirent
illei. **N**am nubes castra eorū
obūbrabat: et ex aqua que ate-
rat terra arida apparuit: et ex
mari rubro via sine impedimen-
to: et cāpus germinās de pfū-
do nimio: per quē om̄is natio

transiuit. que regebat tua ma-
nu vidētes tua mirabilia et mō-
stra. **T**anquā equi enī depaue-
runt escam: et tanquā agni re-
ultauerūt magnificātes te do-
mine qui liberaisti illos. **M**emo-
res enī erāt adhuc eorū q̄ in in-
colatu illoꝝ facta fuerāt: quē-
admodū pro natione aīaliū e-
duxit fca mulcas: et p̄ piscib;
eructauit flumī multitudinē ra-
narū. **N**ouissime aut viderunt
nouā creaturā aīuū cū abduc-
ti cōcupiscētia postulauerūt es-
cas epulationis. **I**n allocutio-
ne enī desiderij ascendit illis de
mari orthometra: et uexatio-
nes p̄ccōrib; supuenerūt nō si-
ne illis q̄ ante facta erāt argu-
mētis p̄ vim fluminū. **I**uste ei
paciebant̄ secūdū suas nequi-
as. **E**tenī indestructibilē hospi-
talitatē instituerūt. **A**lij quidē
ignotos nō recipiebant adue-
nas. **A**lij aut bonos hospites
in seruitutē redigebāt. **E**t nō so-
lū hoc: sed et alius quidē respec-
tus illoꝝ erat: quā inuiti recipi-
ebāt extraneos qui aut cū leti-
cia receperūt hos qui eisde usi e-
rāt institutis: leuissimis afflix-
erūt dolorib;: p̄cussi sunt autē
recitate. sicut illi in forib; iusti:
cū subitaneis cooperti essent te-
nebris. **O**mnisquisq; trāsitum
hostij sui querebat. **I**n se enī ele-

Prologus

menta dū cōuertūt sicut in or-
gano qualitatis sonus immuta-
tur: et omnia suū sonū custodi-
unt. Unde estimari ex ipso visu
certo potest. Agrestia enī in a-
quatia cōuertebāt: et quēcūq;
erāt natātia in tra trāsiebant.
Ignis in aqua valebat supra
suā virtutem: et aqua extingue-
tis nature obliuiscēbat. Flam-
me ecōtrario corruptibilium
aīaliū nō vegauerūt carnes co-
ambulātū: nec dissoluebāt il-
lā que facile dissoluebāt sicut
glacies bonā escā. In omnibus
enī magnificasti pplm tuū do-
mine. et honorasti: et nō despeg-
isti in omni tempe et in omni lo-
co assistens eis. Explicit liber

Sapie. Incipit prologus in librū

Vltor. Ecclēsticū.
nobis et magnorū
p legem et pphetas
aliosq; q̄ secuti sūt
illos sapiētia demonstrata ē: in
quib; oportet laudare isrl̄ doc-
trine et sapiētie causa: quia nō
solū ip̄os loquētes necesse ē es-
se p̄itos: sed etiā extraneos pos-
se et discētes et scribētes doctis-
simos fieri. Anus meus ihesu
postq; se amplius dedit ad dili-
gētiā lectionis legis et ppheta-
rū et aliorū librorū qui nobis a
parentib; n̄ris traditi sunt vo-
luit et ipse scribere aliqd horū

que ad doctrinā et sapiētiā p̄ti-
nent: ut desiderātes discere et illo-
rum periti fieri magis magis-
q; attendāt animo: et cōfirmē-
tur ad legitimā vitā. Hortor
itaq; venire vos cū beniuolen-
tia et attentiori studio lectionē
facere: et veniā habere in illis i
q̄bus videmur sequētes imagi-
nem sapiētie: et deficere in ver-
borū cōpositione. Nam defici-
unt verba hebraica: quādo fu-
erūt translata ad aliā linguā.
Nō aut solū hec: sed et ip̄a leg
et pphete ceteraq; aliorū librorū
nō paruam habent differenti-
am quando inter se dicuntur.
Nam in octauo et tricesimo an-
no temporibus ptolomei euer-
getis regis postq; perueni in e-
giptum: et cum multum tem-
poris ibi fuisset inueni ibi li-
bro relictos non parue neq;
cōtemnēde doctrine. Itaq; bo-
num et necessarium putavi et
ip̄e aliquam addere diligentia
et laborem. interpretandi librū
istum: et multa vigilia attuli
doctrinam in spatio temporis
ad illa que ad finem ducunt li-
brum istum dare: et illis qui
volunt animū intendere et dis-
cere quēadmodū oporteat in-
stituere mores qui scdm legem
dñi p̄posuerūt vitā agere. Incipit liber ecclēsticus. Cap. i.

Omnis sapien-
 a a dño deo ē:
 et cū illo fuit
 semp: et est an-
 te eum. **A**re-
 nā maris et
 pluuie guttas et dies seculi: q̄s
 dinumerauit: altitudinē celi et
 altitudinē fr̄e et pfundū abis-
 si: q̄s dimēsus ē sapiētia dei p̄-
 cedētem om̄ia: q̄s inuestigauit
 prius om̄iū creata ē sapiētia:
 et intellectus prudētie ab eo.
Fons sapiētie verbū dei ī excel-
 sis: et ingressus illius mādata
 cetera. **R**adix sapiētie cui reue-
 lata est. et astutias illius quis
 agnouit: **D**isciplinā sapiētie
 cui reuelata est et manifestata:
 et mltiplicatiōnē ingressus illi-
 us quis intellegit: **O**mnis est al-
 tissim⁹ creator om̄i om̄ipotēs.
 et rex potēs. et metuēd⁹ nimis:
 sedēs sup thronū illius: et do-
 minās deus. **I**pe creauit illā in
 spiritu sancto: et uidit et dinu-
 merauit et mēsus ē. **E**t effudit
 illā sup om̄ia opa sua: et sup
 oēm carnē scdm datū suū: et p̄-
 bet illā diligētib; se. **T**imor dñi
 gl̄ia et gl̄atio: et leticia et
 corona exultationis. **T**imor
 dñi delectabit cor: et dabit leti-
 ciā et gaudiū ī longitudinē di-
 erū. **T**imentū deū bene erit in ex-
 tremis: et ī die defunctionis sue

benedicet. **D**ilectio dei honora-
 bilis sapiētia: quib; autē appa-
 ruerit in visu. diligunt eam.
 in uisione et ī agnitione mag-
 naliū suorum. **I**niciū sapi-
 entie timor dñi: et cū fidelib;
 in uolua cōcreatus est: et cum
 electis feminis gradit. et cū ius-
 tis et fidelib; agnoscit. **T**imor
 dñi scientie religiositas. **R**eli-
 giositas custodiet et iustifica-
 bit cor: iocūditatē atq; gaudiū
 dabit. **T**imentū deū bene erit in
 extremis et in dieb; consolatio-
 nis illius benedicet. **P**lenitudo
 sapiētie timere deū: et plenitu-
 do a fructib; illi⁹. **O**mnem domū
 illius implebit a gūationib;
 et receptacula a thesauris illi⁹.
Corona sapiētie timor dñi: re-
 plens pacem et salutis fructū:
 et uidit et dinumerauit eā. **O**mnis
 que aut sunt dona dñi. **S**cienti-
 am et intellectū prudētie. sapien-
 tia cōparciēt: et gloriā tenentū
 se exaltat. **R**adix sapiētie est ti-
 mere deū: ramū eū illius longe-
 ui. **I**n thesauris sapiētie intel-
 lectus et scientie religiositas: ex-
 ecratio aut peccatorib; sapien-
 tia. **T**imor dñi expellit peccatū.
Nā qui sine timore est nō pote-
 rit iustificari: iracūdia eū ani-
 mositatis illius subuersio eius
 est. **U**sq; in tempus sustinebit
 patiens: et postea reddicio io-

astutus

cunditatis. **B**onus sensus. ul-
q; in tempus abscondit verba il-
lius: et labia multorum enarrabunt
sensum illius. **I**n thesauris sa-
pientie significatio discipline:
reprobatio aut peccatori cultura
dei. **F**ili cupiscite sapientiam con-
serua iusticiam: et deus prebebit il-
la tibi. **S**apientia enim et discipli-
na timor domini: et quod beneplacitum
est illi fides et mansuetudo: et ad-
implebit thesauros illius. **C**on-
tumax non sis. et incredibilis ti-
mori dei. et ne accesseris ad illum
duplici corde. **N**e suis hypocrita
in conspectu hominum: et non scanda-
lizeris in labiis tuis. **A**tende i
illis ne forte cadas. et adducas
aure tue inhonorationem: et reve-
let deus absconsa tua. et in me-
dio synagoge elidat te: quoniam ac-
cessisti maligne ad dominum.
et cor tuum plenum est dolo et
fallacia.

Illi accedens ad servitutem
dei. sta in iusticia et in timore: et
para animum tuum ad temptatio-
nem. **D**eprime cor tuum et susti-
ne: et inclina aurem tuam et sus-
cipe verba intellectus: et ne fec-
tines in tempus obductionis.
Sustine sustentationes dei: con-
iungere deo et sustine: ut crescat
in nouissimo vita tua. **O**mnem
quod tibi applicatum fuerit accipe.
et in dolore sustine. et in humi-

litate tua patientiam habe: quoniam
in igne probatur aurum et argen-
tum: homines vero receptibiles in
camino humiliationis. **C**rede
deo et recuperabit te: et dirige vi-
am tuam et spera in illum. **S**erua
timorem illius: et in illo veterasce.
Metuentes dominum sustinete miseri-
cordiam eius: et non defleatis
ab illa ne cadatis. **Q**ui timetis
dominum credite illi: et non euacua-
bit merces vestra. **Q**ui timetis
dominum sperate in illum: et in oblec-
tationem veniet vobis misericordia.
Qui timetis dominum diligite illum:
et illuminabuntur corda vestra.
Respiciite filii nationes hominum:
et scitote quia nullus speravit in
domino. et confusus est. **Q**uis enim
permansit in mandatis eius: et
derelictus est: aut quis invocavit
eum: et despectus illum. **Q**uonia pius
et misericors est deus: et remittet
in die tribulationis peccata: et
protector est omnibus requireribus
se in veritate. **D**e duplici corde
et labiis scelestis et manibus
malefactoribus: et peccatori fra-
grediendi duabus viis. **D**e disso-
lutis corde. qui non credunt deo: et ideo
non protegetur ab eo. **D**e hiis
qui perdidit sustinentiam: et qui dere-
liquerunt vias rectas: et diuerse-
runt in vias pravas. **E**t quid fa-
cient cum inspicere reperit dominus:
Qui timeat dominum non erunt in tre-

dibiles verbo illius: et qui dili-
gunt illū cōseruabūt verbū illi-
us. **Q**ui timēt dñm inquirēt
que beneplacita sunt ei: et qui
diligūt eum replebunt lege ip-
sius. **Q**ui timēt dñm prepara-
būt corda sua: et in cōspectu il-
lius sanctificabūt aīas suas.
Qui timēt dñm custodiēt mā-
data illi⁹: et paciētia habebūt
usq; ad inspectionē illius dicē-
tes. **S**i penitentiā nō egerim⁹
incidemus in man⁹ dñi: et nō
in manus hoīm. **S**cdm enim
magnitudinē illius: sic et mise-

Recordia illius cū ipso est.
illi⁹ sapientie **III**
Ecclēsia iustorū: et natio illorū
obediētia et dilectio. **I**udiciū
p̄ris audite fili⁹: et sic facite ut
salui sitis. **D**e⁹ enī honorauit
p̄rem in filiis: et iudiciū m̄ris
exquirens firmavit in filios.
Qui diligit deū exorabit p̄ pec-
catis et cōtinebit se ab illis et in
orōne dierū exaudiet⁹: et sicut
qui thesaurizat ita et qui hono-
rificat m̄rem suam. **Q**ui hono-
rat p̄rem suū iocūdabit⁹ in fili-
is: et in die orationis sue exau-
diētur. **Q**ui honorat p̄rem su-
um vita uiuet longiore: et qui
obedit p̄ri refrigerabit m̄rem.
Qui timet dñm honorat parē-
tes: et quasi dñs seruiet hijs q̄
se genuerūt. **I**n ope et sermone

et omī paciētia honora p̄rem
tuū ut superueniat tibi benedicti-
o a deo: et benedictio illius in
nouissimo manet. **B**enedictio
p̄ris firmat domos filiorū: ma-
ledictio aut m̄ris eradicat fun-
damēta. **N**e gloriēris in cōtu-
melia p̄ris tui: non enī est tibi
gloria sed cōfusio. **G**loria enī
hoīm ex honore p̄ris sui: et de-
decus fili⁹. pater sine honore.
Fili suscipe senectam p̄ris tui
et nō cōtristēres eū in vita illi⁹:
et si defecerit sensu. ueniā da: et
ne spernas eum in tua uirtute.
Elemosina enī patris non erit
in obliuione. **N**am p̄ peccato
matris restituet tibi bonū: et in
iusticia edificabit tibi. et in die
tribulationis dñm memorabitur
tuū: et sicut ī sereno glacies. sol-
uentur peccata tua. **Q**uā male
fame est qui dereliquit p̄rem: et
est maledictus a deo qui exaspe-
rat m̄rem. **F**ili in mansuetudi-
ne opa tua p̄fice: et sup hoīm
gloriā diligeris. **Q**uāto mag-
nus es humilia te in omīb; et
corā deo inuenies gratiā: quī
magna potētia dī solius: et ab
humilib; honorat⁹. **A**ltiora te
ne quesieris: et fortiora te ne
scrutat⁹ fueris: sed que p̄cipit
tibi deus illa cogita semp: et im-
plurib; opinionib; eius ne fu-
eris curiosus. **N**ō est enī tibi ne-

astutus

cessariū ea que abscondita sunt
videre oculis tuis. **I**nsupuaru-
is reb; noli scrutari multipliciter
et in plurib; eius opib; nō eris
curiosus. **P**lurima enī super
sensū hoīm ostensa sunt tibi.
Multos enī supplantauit suspi-
cio illorū: et in vanitate detinuit
sensus illorū. **E**orū durū habebit
male in nouissimo: et qui
amat periculū in illo peribit. **E**orū
ingrediēs in duas vias nō ha-
bebit successus: et prauitōr in
illis scandalizabit. **E**orū nequā
grauabit in dolorib;: et pecca-
tor adiciet ad peccadū. **B**ina-
goge supborū nō erit sanitas:
fruteg enī peccati eradicabit in
illis et nō intelliget. **E**orū sapiē-
tis intelligit ī sapiētia: et auris
bona audiet cū omī cōcupiscē-
tia sapiētia. **S**apiēs cor et intel-
ligibile abstinebit se a peccis:
et ī opib; iusticie successus ha-
bebit. **I**gnē ardētem extinguit
aqua: et elemosina resistit pec-
catis: et deus p̄spector est eius
qui reddit gratiā. **M**eminit in
posterū: et in tempe calus sui ī-
ueniet firmamētū. **III**

Noli elemosinā pauperis
ne defraudes: et oculos tu-
os ne transueras a paupere.
Niam esuriēte ne despexeris:
et nō exasperes pauperē in in-
opia sua. **E**orū inopis ne afflix-

eris: et nō perahas datū angu-
stiatī. **N**ogaconē contribulati-
ne abicias: et non auertas faci-
em tuam ab egeno. **A**b inope
ne auitas oculos tuos p̄p̄rā:
et non relinquas querentib; tibi
retrō maledicere. **M**aledicen-
tis enī tibi in amaritudine aīe
exaudiet deprecatio illius: exau-
diat autē eū qui fecit illū. **C**ogre-
gationi pauperū affabilem te
facito: et p̄sbitero humilia ani-
mam tuā: et magnato humili-
a caput tuū. **D**edina pauperi
sine tristitia aurem tuā: et red-
de debitū tuū: et respōde illi paci-
fice in māsuetudine. **L**ibera eū
qui iniuriā patitur de manu
supbi: et non acide feras in ani-
ma tua. **I**n iudicando esto pu-
pillis misericors ut pater. et p̄
viro matri illorū: et eris tu ve-
lut filius altissimi obediēs: et
miserebit tui magisq; mater.
Sapientia filijs suis vitam in-
spirat: et suscipit inquiretes se:
et p̄bit in via iusticie. **E**t qui il-
lam diligit diligit vitam: et q̄
vigilauerit ad illā cōplectetur
placore eius. **Q**ui tenuerit illā
vitam hereditabūt: et quo inibi-
bit benedicet deus. **Q**ui seruūt
ei obsequētes erūt deo: et eos q̄
diligūt illā diligit de⁹. **Q**ui au-
dit illā iudicabit gentes: et qui
intueretur illam p̄manebit cōfi-

des. Si crediderit ei permanebit et hereditabit illam: et erit in confirmatione creature illius: quoniam in temptatione ambulat cum eo et in primis eligit eum. Timorem et metum et probationem inducet super illum: et cruciabit illum in tribulatione doctrine sue donec temptet eum in cogitationibus suis: et credat anime illi. Et firmabit illum et iter adducet directum ad illum: et letificabit illum et denudabit illi absconsa sua: et thesaurizabit super illum scientiam et intellectum iusticie. Si autem oberrauerit derelinquet eum: et tradet eum in manus inimici sui. Filius deservit tempus: et deuita a malo. Pro anima tua ne confundaris dicere verum. Est enim confusio adducens peccatum: et est confusio adducens gloriam et gratiam. Ne accipias faciem aduersus faciem tuam: nec aduersus animam tuam meditationem. Ne reueraris proximum tuum in casu suo: nec retineas verbum in tempore salutis. Non abscondas sapientiam tuam in decore suo. In lingua enim sapientia demonstratur: et sensus et scientia et doctrina in verbo sentati: et firmitatem in operibus iusticie. Non contradicas verbo veritatis ullomodo: et demedatio ieruditionis tue confundere. Non confundaris confiteri peccata tua: et ne subicias te omni ho-

mini pro peccato. Noli resistere contra faciem potentis: nec coneris contra iectum fluminis. Pro iusticia agonizare pro anima tua: et usque ad mortem certa pro iusticia: et deus repugnabit pro te inimicos tuos. Noli citatus esse in lingua tua: et inutilis et remissus in operibus tuis. Noli esse sicut leo in domo tua evertens domesticos tuos: et opprimes subiectos tibi. Non sit porrecta manus tua ad accipiedum et ad dandum collenda.

Noli attendere ad possessiones iniquas: et ne dixeris michi sufficiens vita. Nichil enim perderit in tempore vindicte et obductionis. Ne sequaris in fortitudine tua concupiscentiam cordis tui: et ne dixeris. Quomodo potui: a quo me subiciet propter facta mea. Deus autem vindictas vindicabit. Ne dixeris. Peccavi: et quod michi accidit triste. Altissimus enim est pariens redditor. De propitiatu peccatorum noli esse sine metu: neque addicias peccatum super peccatum: et ne dicas. Misericordia domini magna est: multitudo peccatorum meorum miserebitur. Misericordia enim et ira ab illo cito premar: et in peccatore respicit ira illius. Ne tardes converti ad dominum: et ne differas de die in diem. Subito enim veni et ira domini: et in tempore vindicte

astutus

disperdet te. **N**oli anxius esse in diuitiis iniustis: nō enī pderūt tibi ī die obductionis et vindicte. **N**on ventiles te in omnem ventum: et non eas in omnem viam. **S**ic enī omīs peccator probatur in duplici lingua. **E**sto firmus in via dñi et in veritate sensus tui et scientia: et psequatur te verbū pacis et iusticie. **E**sto mansuetus ad audiendum verbū dñi ut intelligas: et cum sapiētia proferes respōsum verū. **S**i est tibi intellectus respōde proximo: sū aut manus tua sit sup os tuū: ne capiāris in verbo indisciplinato et confundaris. **H**onor et gloria in sermone sensati: lingua uō imprudētis subuersio est ipi. **N**ō appelleris susurreo in vita tua: et lingua tua ne capiāris et confundaris. **S**up furem enī est cōfusio et penitēcia: et denotatio pessima sup bilinguē: susurratori aut odiū et inimicitia et cōtumelia. **I**ustificā pusillū et magnū similiter. **VI**

Noli fieri pro amico inimicus pximo. **I**mproperiū enī et cōtumeliā malus hereditabit: et omīs peccator nūdus et bilinguis. **N**on te extollas ī cogitatione aīe tue velut taurus ne forte elidatur virtus tua p stulticiā: et folia tua come-

dat et fructus tuos pdat: et relinquareis velut lignū aridum in heremo. **A**nima enī nequā disperdet qui se habet: et ī gaudium inimicis dat illū: et deducet ī sortē impiorū. **V**erbū dulce multiplicat amicos et mitigat inimicos: et lingua iucundis ī bono hoīe abundabit. **M**lti pacifici sint tibi: et cōsiliarius sit tibi unus de mille. **S**i possides amicū in temptatione posside eū: et ne facile credas ei teipsum. **E**st enī amicus secundum tempus suū: et non pmanebit in die tribulationis. **E**t est amicus q dūtit ad amicitia et ē amicus qui odiū et rixā et cōuicia denudabit. **E**st aut amicus socius mensē: et non pmanebit in die necessitatis. **A**micus si pmanerit fixus: erit tibi quasi coequalis: et in domesticis tuis fiducialitē ager. **S**i humiliauerit se contra te et a facie tua abscōderit se: unanimum habebis amicitia bonā. **A**b inimicis tuis separare: et ab amicis tuis attende. **A**micus fortis fidelis ptectio: q aut inuenit illū inuenit thesaurū. **A**mico fidelis nulla est cōparatio: et non ē digna ponderatio auri et argēti cōtra bonitatē fidei illi. **A**micus fidelis medicamentū vite et immortalitatis: et qui metuūt do-

minu inueniunt illu. Qui timet
deu eque habebit amicitia bo-
nam: qui scdm illu erit amicus
illius. **F**ili a iuuetute tua exci-
pe doctrina: et usq; ad canos i-
uenies sapietiam. **Q**uali is q
arat et qui seminat accede ad
eam: et sustine bonos fructus
illius. **I**n ope em ipius exigui
laborabis: et cito edes de gra-
tionib; illius. **Q**ua aspersa est.
nimiu sapietia indodis homi-
bus: et no pmanebit in illa er-
rors. **Q**uali lapidis virtus p-
batio erit in illis: et no demora-
buntur proicere illa. **S**apientia
em doctrine scdm nome e eius:
et no e multis manifesta. **Q**ui-
bus aut cognita e pmanet us-
q; ad cospectu dei. **A**udi fili et
accipe consiliu itelled: et ne abi-
cias consiliu meu. **I**nice pede tu-
um in compedes illius: et itor-
ques illius collu tuu. **S**ubice
humeru tuu et porta illam: et
ne accideris vinculis eius. **I**n
omni animo tuo accede ad illa:
et in omni virtute tua conser-
ua vias eius. **I**nuestiga illam
et manifestabit tibi: et continet
factus ne derelinquas eam. **I**n
nouissimis em inuenies requi-
em i ea: et conuertet tibi in oblec-
tatione. **E**t erit tibi opedes ei
in ptectione fortitudinis et ba-
ses virtutis: et torques illius i

stolam glorie. **D**ecor em vite e
in illa: et vincula illius alliga-
tura salutis. **S**tola glie indues
eam: et coronam gratulationis
impones tibi. **F**ili si attendris
michi discas eam: et si accomo-
daueis animu tuu sapiens eris.
Si inclinaueris aurem tua exci-
pies doctrina: et si dilegeris au-
dire sapiens eris. **I**n multitudine
psbiteroru prudentiu sta: et
sapientie illor ex corde coniuge-
re: ut omne narratione dei pos-
sis audire: et puerbia laudis
no effugiat a te. **E**t si videris se-
satum euigila ad eum: et gra-
dus hostior illius reterat pes-
tuus. **C**ogitatu tuu habe in p-
ceptis dei: et in madatis illius
maxime assidu esto: et ipe da-
bit tibi cor: et concupiscentia sapi-
entie dabitur tibi. **VII**

Noli facere mala et no te app-
hendent: discede ab iniq
et deficiet mala abs te. **F**ili no
semines mala in sulcis iniusti-
cie: et no metes ea in septuplu.
Noli querere ab hoie ducatu:
neq; a rege cathedra honoris.
Non te iustifices ante deu qui
agnitor cordis est ipe: et penes
regem noli velle videri sapiens.
Noli querere fieri iudex nisi va-
leas virtute irumpere iniquitates:
ne forte extimescas facie poten-
tis: et ponas scandalu in agilitate

astutus

te tua. **N**ō pecces in multitudine civitatis. nec te iungas ī populum: neq; alliges duplicia peccata. **N**ec etiā in uno eris īmunis. **N**oli esse pusillanimis in animo tuo: exorare et facere elemosinā ne despicias. **N**e dicas in multitudine munerū meorū respiciet deus: et offerente me deo altissimo. munera mea suscipiet. **N**ō irridas hominem in amaritudine aīe: est etiā qui humiliat et exaltat circūspedat deus. **N**oli amare mendaciū aduersus fratrem tuū: neq; in amicum similis facias. **N**oli velle mentiri omne mendaciū: assiduitas etiā illius nō ē bona. **N**oli verbosus esse in multitudine psalteriorū: et non iteres verbū in oratione tua. **N**ō oderis laboriosa opera: et rusticationē creatam ab altissimo. **N**on te reputes in multitudine indisciplinatorū: memento ire quā nō tardabit. **H**umilia valde spiritum tuū: quā vindicta carnis impij. ignis et vermis. **N**oli p̄uaricari in amicū pecuniā differentem: neq; fratrem tuū harissimū auro spreueris. **N**oli discedere a muliere sensata et bona quam sortitus es in timore domini: gratia etiā veracūdie illius sup̄ aurū. **N**on ledas seruū in veritate opantem: neq; mer-

cenariū datem aīam suā. **P**er uis sensatus sit tibi dilectus quasi aīa tua: non defraudes illum libertate: neq; in opem derelinquas illum. **P**ecora tibi sūt adende illis: et si sunt utilia perseuerent apud te. **F**ilij tibi sūt erudi illos: et cura illos a puericia illorū. **F**ilie tibi sūt serua corpus illarū: et non ostendas hilarem faciem tuam ad illas. **T**rade filiā et grande opus feceris: et homini sensato da illā. **M**ulier si ē tibi secundum aīam tuam non p̄icias illā: et odibili non credas te ī toto corde tuo. **H**onora p̄rem tuum: et gemitus matris tue ne obliuiscaris. **M**emento quā nisi per illos natus non fuisses: et retribue illis quō et illi tibi. **I**n tota aīa tua time dñm. et sacerdotes illius sanctifica. **I**n omni uirtute dilige eū q̄ te fecit: et ministros eius ne derelinquas. **H**onora deum ex tota aīa tua et honorifica sacerdotes: et purga te cū brachijs. **D**a illis p̄tē sicut mādatum est tibi p̄micias et purgationis: et de negligentia tua purga te cū paucis. **D**atū brachiorū tuorū et sacrificiū sanctificationis offeres dño et inicia sanctorū: et pauperi porrige manū tuā ut p̄ficiatur p̄piciatio et benedictio tua. gratia da

tus in cōspectu om̃is uiuētis: et mortuo nō phibeas graciā. Nō desis plorātib; in solatio-
ne: et cū lugētib; ambula. Nō te pigeat uisitare infirmū: ex hīs etiā in dilectione firmabe-
ris. In om̃ibus opib; tuis me-
morare nouissima tua: et in ec-
cūm non peccabis. **VIII**

Non litiges cum hoīe po-
tente: ne forte incidas in
manus illius. Non cōtendas
cū uiro locuplete: ne forte tra-
te cōstituat litem tibi. Multos
etiā pdidit aurū et argentū: et
usq; ad cor regū extendit et cō-
uertit. Non litiges cū hoīe lin-
guato et nō strues in ignē illi
ligna. Non cōmunices homi-
ni indocto: ne male de p̃genie
tua loq̃r. Ne despicias hoīem
aū etiā se a p̃cto: neq; imprope-
res ei. Memēto quī oēs in cor-
ruptione sumus. Ne spernas
hoīem ī sua senectute: et etiā ex
nobis senescūt. Noli de mortu-
o inimico tuo gaudere: sciens
quī om̃es moriemur: et ī gau-
diū uolum; venire. Ne despici-
as narrationē p̃biterorū sapi-
entū: et in puerbīs eorū cōuer-
sare. Ab ip̃is etiā disces sapien-
ciā et doctrinā intellectus: et ser-
uire magnatis sine q̃rela. Nō
te p̃teriat narratio seniorū: ip̃i
etiā didicerūt a patribus suis.

Quā ab ip̃is disces intellectū: et
in tempe necessitatis dabis rō-
sum. Non incendas carbones
peccatorū arguens eos: et ne in-
cendaris flāma ignis peccato-
rū illorū. Ne cōtra faciē stes cō-
tumeliosi: ne sedeas quasi insi-
deator ori tuo. Noli fenerari
homī fortiori te: q̃ si feneraue-
ris quasi perditū habe. Nō spō-
deas sup uirtutem tuā: q̃ si spō-
sponderis quasi restituēs rogi-
ta. Non iudices cōtra iudicem:
quī scdm quod iustū ē iudicat.
Cum audace nō eas in uia: ne
forte grauet mala sua ī te. Ip-
se etiā secūdu uolūtatem suam
uadit: et simul cum stulticia il-
lius peries. Cum iracūdo non
facias rixam et cū audace nō
eas in desertū: quī quasi nichil
est ante illū sanguis: et ubi nō
ē adiutoriū elidet te. Cum fatu-
is cōsiliū non habeas: nō etiā
poterūt diligere nisi q̃ eis pla-
cent. Corā extraneo ne facias
cōsiliū: nescis etiā quid pariet.
Non omī homī cor tuū mani-
festes: ne forte inferat tibi gra-
ciā falsā et diuertet tibi. **VIII**

Non zeles mulierē sin; tui:
ne ostēdat sup te maliciā
doctrinē nequā. Nō des mulie-
ri potestātē aīe tue: ne ingredi-
atur in uirtute tua et cōfunda-
ris. Ne respicias mulierē mul-

altius

tuolam: ne forte incidas in laqueos illi. **C**ū saltatrice ne assiduus sis nec audias illā: ne forte pereas in efficacia illius. **V**irginē ne cōspicias: ne forte scandalizeris in decore illius. **N**e des fornicariis aīam tuā in ullo: ne p̄das te et hereditatem tuā. **N**oli circūspicere in vicis ciuitatis: nec oberraueris in plateis illi. **A**uerte faciē tuam a muliere cōpta: et ne circūspicias speciem alienā. **P**ropter speciem mulieris multi p̄ierūt: et ex h̄ cōcupiscentia quasi ignis exardescit. **O**m̄is mulier que est fornicaria quasi stercus in via ab om̄ibus p̄tereūtibus deultabit. **S**peciem mulieris aliene multi ammirati. reprobi facti sunt: colloquū eū illi quasi ignis exardescit. **C**um aliena muliere ne sedeas omnino. nec accūbas eū ea sup cubitū: et nō altereris eū illa in vino ne forte declinet cor tuū in illā: et sanguine tuo labaris in p̄dicionē. **N**e derelinquas amicum antiquū: nouus eū non erit similis illi. **D**ivū nouū amicus nouus: veterat: et cū suauitate bibes illud. **N**on zeles gl̄iam et opes peccatoris: non eū scis q̄ futura sit illius subuersio. **N**ō placeat tibi iniuria iniustor: sciens quū usq; ad inferos non placebit i-

pius. **L**onge abesto ab homine potestate habēte occidēdi: et nō suspicaberis timorē mortis. **E**t si accesseris ad illū noli aliqd cōmittere: ne forte auferat vitā tuā. **C**ōmunionē mortis scito: quū in medio laq̄orū ingredi-eris: et sup dolētū arma ambula-bis. **S**cđm virtutem tuā: caue te a p̄ximo tuo: et cum sapi-entibus et prudētibus tracta. **D**iri iusti sunt tibi conuine: et in timore dei sit tibi gloriatio: et in sensu sit tibi cogitatus dei: et om̄is enarratio tua in p̄ceptis altissi-mi. **I**n manu artificū opa lau-dabūtur: et p̄nceps ppli in sapi-entia sermonis sui: in sensu ve-ro seniorū verbū. **T**erribilis est in ciuitate sua homo linguos: et temerarius in verbo suo odi-
X uide sa- bilis erit. piens iudicabit pplm suū: et p̄ncipatus sensari stabilis erit. **S**cđm iudicem ppli sit et minis-ter eius: et qualis rector est ciui-tas: tales et in habitates in ea. **H**ec insipiens p̄det pplm suū: et ciuitates inhabitabūtur p̄ sen-sum prudētū. **I**n manu dei po-estas terre: et execrabilis om̄is iniquitas gentiū: et utilē rectorē in tempe suscitabit sup illā. **I**n manu dei potestas hoīs: et sup faciem scribe imponet honorē suū. **O**m̄is iniurie proximi ne

memineris: et nichil agas in ope-
ribus iniurie. **O**diibilis coram deo
est et hominibus supbia: et execra-
bilis omnis iniquitas gentium. **R**eg-
num a gente in gentem trans-
fertur propter iniusticias et iniu-
rias et contumelias et diuer-
sos dolos. **A**varo autem nichil est
scelestinus. **Q**uid superbis terra
et cinis: nichil est iniquus quam
amare pecuniam. **H**ic enim et ani-
mam suam venalem habet: quo-
nia in vita sua peccat inima su-
a. **O**mnis potentatus brevis vi-
ta: languor plixior grauat me-
dicum. **B**reue languore precidit
medicus: sic et rex hodie est: et
cras morietur. **C**um enim morietur
homo: hereditabit serpentes et
bestias et vermes. **I**niciu supbi-
e hominis apostatare a deo: quia
ab eo qui fecit illum recessit cor eius:
quia iniciu peccati est omnis sup-
bia. **Q**ui tenuerit illam adimplebi-
tur maledictis: et subuertet eam
in fine. **P**ropterea exhonora-
uit dominus conuentus malorum: et de-
struxit eos usque in fine. **S**edes
ducum superborum destruxit deus: et
sedere fecit mites pro eis. **H**a-
dices gentium superbarum arefecit
deus: et plantauit humiles ex
ipsis gentibus. **T**erras gentium eu-
it dominus: et perdidit eas usque ad fun-
damentum. **A**refecit ex ipsis et dis-
perdidit eos: et cessare fecit memo-

riam eorum a terra. **M**emoria superbo-
rum perdidit deus: et reliquit me-
moria humilium sensu. **N**on est
creata hominibus supbia: neque ira-
cundia nationum mulierum. **S**emine
hominum honorabitur hi qui timeant de-
um: semen autem hoc exhonora-
bitur quod preterit mandata do-
mini. **I**n medio fratrum rector
illorum in honore: et qui timeant
dominum erunt in oculis illius. **G**lo-
ria diuitum honoratorum et pau-
perum timor dei est: non despice ho-
minem iustum pauperem: et non
magnificare virum peccatorem di-
uite. **M**agnus est iudex et potens
est in honore: et non est maior
illo qui timeat deum. **S**eruo sensa-
to liberi seruiunt: et vir prudens
et disciplinatus non murmura-
bit correptus: et inscius non ho-
norabitur. **N**oli extollere te in
faciendo opere tuo: et noli cuncta-
ri in tempe angustie. **M**elior est
qui operatur et abundat in omni-
bus: quam qui gloriatur et eget pa-
ne. **F**ili in mansuetudine serua-
ntiam tuam: et da illi honorem se-
cundum meritum suum. **P**eccatorem in
antiam suam quis iustificabit: et
quis honorificabit exhonorate
antiam suam. **P**auper gloriatur per
disciplinam et timorem suum: et est
homo qui honorificatur propter sub-
stantiam suam. **Q**ui autem gloriatur
in paupertate: quantum magis

tuus.

in substantia: **E**t qui gloriatur
in substantia: paupertatem ve-

Sapi- **XI** reatur.
etiam humiliati exaltabit
caput illius: et in medio mag-
natorum consistere illum faciet. **N**on
laudes virum in specie sua: neque
spem habere hominem in visu suo. **B**re-
vis in volatilibus avis: et initium
dulcoris habet fructus illius.
Ne gloriaris in vestitu tuo: nec
in die honoris tui extollaris.
Quia mirabilia opera altissimi
solius: et gloria et absconsa et
invisibilia opera illius. **M**ulti tyran-
ni sederunt in throno: et in suspi-
cabilis portavit diadema. **M**ul-
ti potentes oppressi sunt valide.
et gloriosi traditi sunt in manus
alterorum. **P**riusquam interrogas ne
vituperes quemquam: et cum interroga-
veris corripere iuste. **P**riusquam au-
dias ne rideas verbum: et in me-
dio seniorum ne adicias loqui.
De ea re que te non molestat ne
reteris: et in iudicio peccantium
ne consistas. **F**ili ne in multis sint
actus tui: et si dives fueris non eris
immunis a delicto. **S**i enim secutus
fueris non apprehendes: et non effu-
gies si percurreris. **E**st homo
laborans et festinans et dolens
impudens: et tantomagis non abu-
dabit. **E**st homo marcidus egens
recuperatione plus deficiens vir-
tute et habundans paupertate: et

oculus dei respexit illum in bono
et exegit eum ab humilitate ipsius.
et exaltavit caput eius: et mira-
ti sunt in illo multi et honora-
verunt deum. **B**ona et mala. vita
et mors: paupertas et honestas:
a deo sunt. **S**apientia disciplina
et scientia legis apud deum: di-
lectio et via bonorum apud ipsum.
Error et tenebre peccatoribus crea-
ta sunt. **Q**ui autem exultat in ma-
lis consuescit in malo. **D**atio
dei iustis permanet: et perfectus il-
lius. successus habebit in eternum.
Est qui locupletatur parte agen-
do: et hec pars mercedis illius
in eo quod dicit. **I**nveni requiem mi-
hi et nunc manducabo de bonis
meis solus. et nescit quid tempus
pretereat et mors appropinquet. et
relinquat omnia alius. et mori-
atur. **S**ta in testamento tuo et
in illo colloquere: et in opere ma-
datorum tuorum veterasce. **N**e ma-
seris in operibus peccatorum. **C**onfide au-
tem in deo. et mane in loco tuo.
facile est enim in oculis dei subito
honestare pauperem. **B**enedicti-
o dei in mercedem iusti festinat: et
in honore veloci precessus illius
fructificat. **N**e dicas quid est mi-
hi opus: et que erunt michi ex his
bona: **N**e dicas. **S**ufficiens
michi sum. et quod ex his pessima-
bor: **I**n die bonorum ne immemor
sis malorum: et in die malorum ne

immemor sis bonorū: quā faci-
le ē coram deo in die obitus re-
tribuere unicuique scdm vias su-
as. Malicia hore obliuionem
facit luxurie magne: et in fine
hominis demudatio opm illi-
us. Ante mortē ne laudes ho-
minē quēquā: quā in filiis suis
agnoscitur vir. Nō omnē ho-
minē inducas ī domū tuā: mī-
te enī sūt insidie dolosi. Sicut
enī eructuāt p̄cordia fetantiū
et sicut p̄dix inducit ī caueā ⁊
ut caprea ī laqueū sic et cor su-
pborū: et sicut p̄sp̄ctor vidēs
calum p̄ximī sui. Bona enī ī
mala cōiūctis insidiat: et ī elec-
tis imponet maculā. Ab scin-
tilla enī una augetur ignis: et
ab uno doloso augetur sang-
uis: homo vero peccator sāg-
uini insidiat. Attēde tibi a pec-
cifero: fabricat ei mala: ne for-
te inducat sup te sublamatio-
nem īn perpetuū. Admitte ad
te alienigenā et subuertet te ī
turbine: et abalienabit te a vi-

is propriis.

XII

Si benefeceris scito cui fece-
ris: et erit gracia ī bonis tuis
multa. Benefac iusto ⁊ iuuenies
retribucionē magnā: et si non
ab ipso: certe a dño. Nō ē ei be-
ne quī assidu⁹ ē ī malis et ele-
mosinas nō dāt: quī et altissi-
mus odio habet p̄cores: ⁊ mī-

serus est penitētibz. Da miseri-
cordi. et ne suscipias p̄corum:
et impijs et p̄coribz reddet vī-
dictā: custodiēs eos ī diē vī-
dicte. Da bono et nō receperis
p̄corē: benefac humili et nō de-
deris impio. Prohibe panes il-
li dare: ne ī ipis potentior te
sit. Nā duplicia mala iuuenies
ī omibz bonis quēcūq; feceris
illi: quī ⁊ altissim⁹ odio habet
p̄cores: ⁊ impijs reddet vīdic-
tam. Nō agnosce ī bonis a-
micus: ⁊ nō abscondet ī malis
inimicus. In bonis viri inimi-
ci illius: ī tristitia ⁊ ī malicia
illius. amicus agnitus est. Nō
credas inimico tuo inecū. Si-
cut enī eramētū. eruginat neq-
tia illius: et si humiliat⁹ vadat
uruus abice animū tuū: ⁊ cul-
todi te ab illo. Nō statuas illū
penes te nec sedeat ad dexterā
tuā ne cōiūctus stet ī loco tuo:
ne forte dūsus ī locū tuū inq-
rat cathedrā tuā: et ī nouissi-
mo cognoscas verba mea ⁊ ī
sermonibus meis stimuleris.
Quis miserebit īratatori a ser-
pente prusso: et omibz q̄ appro-
piāt bestiis: Sic et quī comitat⁹
eū viro iniquo: ⁊ obuolutus ē
ī peccatis ei⁹. Una hora tecū
p̄manebit: si aut declinaueris
nō supportabit. In labijs suis
indulcat inimicus: et ī corde

titus

suo insidiatur ut subvertat te in fo-
neam. In oculis suis lacrimatur
inimicus: et inueniet tempus.
non sariabitur sanguine: et si
currerit tibi mala. inuenies eum
illuc prorem. In oculis suis lacri-
matur inimicus: et quasi adiu-
uas suffodiet plantas tuas. Ca-
put suum mouebit et plaudebit
manu: et multa sussurrans con-
mutabit vultum suum. **XIII**

Qui tetigerit picem inquina-
bitur ab ea: et qui commu-
nicauerit supbo induet supbi-
am. Pondus super se tollit qui
honestiori se communicat: et dici-
ori te ne socius fuis. Quid com-
municabit tacabus ad ollam:
Quando enim se colliserit confesge-
tur. Diues iniuste ager et frem-
bit: pauper autem lesus tacebit. Si
largitus ei fueris assumet te: et
si non habueris derelinquet
te. Si habes diuinet tecum et eua-
cuabit te: et ipse non dolebit super
te. Si necessarius illi fuis super-
platabit te: et subridens spem
dabit narrans tibi omnia bona
et dicet quod opus est tibi: et con-
fuset te in tribus suis. donec te exina-
miae bis et ter: et in nouissimo
deridet te. et postea videns derelin-
quet te: et caput suum mouebit
ad te. Humiliare deo: et exspec-
ta manus eius. Attende ne se-
ductus in stulticiam humiliaris.

Noli esse humilis in sapientia
tua: ne humiliatus in stulticiam se-
ducaris. Aduocatus a potiori
ore discede: et hoc tunc magis
te aduocabit. Ne improbus sis:
ne impingaris: et ne longe sis ab
eo: ne eas in oblivione. Ne re-
tineas et equo loqui cum illo:
nec credas multis verbis illi.
Et multa enim loquela tempta-
bit te: et subridens interrogabit te.
De absconditis tuis immittis ani-
mus illi? Conseruabit verba tua:
et non propter de malicia et de vin-
culis. Laue tibi et attende dili-
genter auditum meo: quoniam cum sub-
uersione tua ambulas. Audi-
ens vero verba illa quasi in som-
nis vide. et vigilabis omni vita
tua. Dilige deum: et inuoca illum in
salute tua. Omne animal dili-
git simile sibi: sic et omnis ho-
mo proximum sibi. Omnis caro
ad similem sibi conuerget: et omnis ho-
mo simili sui sociabitur. Si commu-
nicabit lupus agno aliquando:
sic peccator iusto. Que communica-
tio sancto homini ad canem: aut
que pars bona diuiti ad pau-
perem. Denatio leonis onager
in heremo: sic et pascua sunt di-
uitum pauperes. Et sicut abomi-
natio est supbo humilitas: sic
et reuerentia diuitis pauper. Diues
commotus confirmatur ab amicis
suis: humilis autem cum reciderit

repelleretur et a notis. **D**iviti de-
repto multi recuperatores: lo-
cutus est supba: et iustificave-
runt illū. **H**umilis deceptus est:
insup et arguit. **L**ocutus ē sen-
sate: et non est ei datus locus.
Dives locutus est: et omnes tacu-
erūt: et verbū illius usq; ad nu-
bes pducent. **P**aup locutus ē:
et dicūt. **Q**uis est hic? **E**t si offen-
derit: subvertent illū. **B**ona ē sū-
stātia cui nō est peccatū in cōsci-
entia: et nequissima ē paupas
in ore impij. **L**os hoīs imutat
faciē illi: siue in bona siue in
mala. **D**estigiū cordis boni et
faciē bonā difficile inuenies: et
cum labore. **XIII**

Beatus vir q nō est lapsus
ūbo ex ore suo et nō ē stimula-
tus in tristitia dilecti. **F**elix qui
nō habuit animi sui tristitiā: et
nō cecidit ab spe sua. **D**iro ru-
pido et tenaci sine ratione ē sū-
stātia: et homi lūido ad qd au-
rū. **Q**uā aceruat ex animo suo i-
iuste alijs cōgregat: et in bonis
illi alius luxuriabit. **Q**ui sibi
nequā est cui alijs bonus est: **E**t
nō iocundabit in bonis suis.
Quis sibi inuidet nichil est illo
nequius: et hec est redditiō ma-
licie illius. **E**t si benefecerit. ig-
norant et nō volens facit: et in
nomissimo manifestat malitiā
suā. **N**equā est oculus lūidi: et

auertens faciē suā: et despiciens
aīam suā. **I**nsatiabilis oculus
cupidi in parte iniquitatis: nō sa-
tiabitur. donec cōsumat arefa-
ciens aīam suā. **O**culus mal⁹
ad mala: et nō satiabit panē:
indigens et in tristitia erit sup
mentem suā. **F**ili si habes bñ-
fac tecū: et deo dignas oblatio-
nes offer. **M**emor esto quoniā
mors non tardat: et testamētū
inferior: quia demonstratū est tibi.
Testamentū etiā hui⁹ mūdi
morte moriet. **A**nte mortē bñ-
fac amico tuo: et scdm vires tu-
as reporrigenz da paup. **N**ō
defrauderis a die bono: et pñci-
la diei boni nō te pteriat. **N**on-
ne alijs reliques dolores et la-
bores tuos. **I**n diuisione sortis
da et accipe: et iustifica aīam tu-
am. **A**nte obitū tuū opare ius-
titiā: quā nō est apud inferos i-
uenire cibū. **O**mnis caro sicut
fenuū veterascer: et sicut folium
fructificās in arboze viridi. **A**li-
a generāt et alia deciduntur: sic
gñatio carnis et sanguinis: a-
lia finit: et alia nascit. **O**mnē o-
pus corruptibile in fine deficiet
et qui illud opatur ibit cū illo.
Et omne opus electū iustificabi-
tur: et q opat illud honorabi-
tur in illo. **S**us vir qui ī sapi-
entia morabit: et qui in iustitia
meditabit: et in sensu cogitabit

tius

circūspeditionē dei. Qui recogitat vias illius in corde suo. et in absconditis suis intelligens: vadēs post illā quasi investigator: et in vijs illius consistens. Qui respicit p̄ fenestras illi⁹: et in ianuis illi⁹ audiēs. Qui requiescit iuxta domū illi⁹: et in parietib⁹ illius figens palū. Statuet casulā suā ad manus illius: et requiescēt ī casula illi⁹ bona p̄ eū. Statuet filios suos sub regimine illius: et sub ramis illius morabit⁹. Proteget sub regimine illi⁹ a ferro: et in glā eius requiescet. **XV**

Qui timet deū faciet bona: et qui dīnens est iusticie apphēdet illā: et obuiabit illi q̄si māf honorificata: et quasi mulier a virginitate suscipiet illū. Libabit illū pane vite et intellectus: et aqua sapiētie salutaris potabit illū. Et firmabit in illo et nō flectet: et cōtinebit illū et nō cōfūdetur: et exaltabit illū apud p̄imos suos. Et in medio ecclesie aperiet os ei⁹: et adimplebit illū spiritu sapiētie et intellectus: et stola glorie vesti et eum. Iocunditatē et exultationem thesaurizabit sup̄ illū: et nōnne eterno hereditabit illū. Hoīes stultī nō apphēdent illā: et hoīes sensatī obuiabūt illi. Hoīes stultī nō videbūt eā: lō-

ge eū abest a superbia et dolo. Viri mendaces nō erūt illius memores: et viri veraces inueniuntur in illa: et successum habebūt usq; ad inspectionē dei. Nō est speciosa laus ī ore peccatoris: qm̄ a deo p̄fecta ē sapiētia. Sapiētie eū dei astabit laus: et in ore fidei abundabit: et dominator dabit eam illi. Non dixeris. p̄ deū abest: q̄ eū odit ne feceris. Non dicas ille me īplanauit: nō eū necessarij sūt ei hoīes impij. Omne reccramētum erroris odit dñs: et non erit amabile timentib⁹ deū. De⁹ ab initio cōstituit hoīem: et reliquit illū in manu consilij sui. Adiecit mādata et p̄cepta sua. Si volueris mādata cōseruare cōseruabūt te: et in perpetuū fidem placitā seruare. Apposuit tibi aquā et ignē: ad qd̄ volueris porrige manū tuā. Ante hominē vita et mors: bonū et malū. Quod placuerit ei dabitur illi. qm̄ multa sapiētia dei. et fortis in potentia: vidēs oēs sine infmissione. Oculi dñi ad timētes eū: et ip̄e agnoscit omnem opam hoīs. Neminī mādauit impie agere: et neminī dedit spaciū peccādi. Non eū cōcupiscit multitudinē filiorū infidelium et inutilium. **XVI**

Ne iocūderis in filijs impijs

si multiplicentur: nec oblecteris
sup ipsos si non est timor dei in
illis. **N**on credas vite illorum: nec
respexeris in labores eorum. **M**e-
lior est enim unus timens deum: quam
mille filii impij. **E**t utile est mo-
ri sine filiis: quam relinquere filios
impios. **A**b uno sensato inha-
bitabit patria: et a tribus impijs
deseret. **M**ulta talia vidit oculus
meus: et fortiora horum audiuit
auris mea. **I**n synagoga peccato-
rum exardescit ignis: et in gente
incredibili exardescet ira. **N**on
exorauerunt pro peccatis suis
antiqui gigantes qui destructi sunt
confidentes sue virtuti: et non pe-
pigit peregrinationi illorum sed per-
cussit eos: et execratus est eos pro
supbia verbi illorum. **N**on mis-
tus est illis tota gentem peccatorum:
et extolentem se in peccatis suis.
Et sicut sexcenta milia peditum
qui congregati sunt in duritia cor-
dis sui: et si unus fuisset ceruica-
tus mirum si fuisset immunis. **M**i-
sericordia enim et ira est cum illo.
potens exoratio et effundens
iram. **S**ecundum misericordiam suam: fit
correctio illius. hominem secun-
dum opera sua iudicat. **N**on effu-
giet in rapina peccator: et non
retardabit sufferentia misericordiam
facientis. **O**mnis misericordia faciet
locum unicuique secundum meritum ope-
rum suorum: et secundum intellectum pe-

regenerationis illius. **N**on dicas.
A deo abscondar: et ex summo
quis operis mei memorabitur. **I**n
populo magno non agnoscar.
Que est enim anima mea in tam
immensa creatura. **E**cce celum et ce-
li celorum. abissus et universa terra
et que in eis sunt in conspectu il-
lius. commovebuntur: montes simul
et colles et fundamenta terre: et cum
dispexerit illa deus tremore con-
cipientur. **E**t in omnibus hijs insen-
satum est cor: et omne cor intelli-
gitur ab illo: et vias illius quis
intelligit. **E**t preterita quam nec o-
culus vidit hominis. **N**am plurima
illius opera sunt in absconditis:
sed opera iusticie eius quis enu-
ciabit aut quis sustinebit. **N**on
enim est testamentum a quibus-
dam: et interrogatio hominum in con-
sumatione est. **Q**ui minoratur
corde cogitat inania: et vir im-
prudens et errans cogitat stulta.
Audi me fili et discite disciplinam
sensus: et in verbis meis atten-
de in corde tuo: et dicam in equi-
tate disciplinam et scrutabor enar-
rare sapientiam: et in verbis meis
attende in corde tuo: et dico in
equitate spiritus. virtutes quas
posuit deus in opera sua ab in-
icio: et in veritate enuncio scientiam
eius. **I**n iudicio dei opera ipsius
ab inicio: et ab institutione ho-
minum ipsorum distinxit preteritis illorum:

titus

et in initia eorum in gentibus suis. **O**rganavit opera illorum: nec esuriere nec laboraverunt: et non destiterunt ab operibus suis. **U**nusquisque proximo sibi non angustabit usque in eternum. **N**on sis incredibilis verbo illius. **P**ost hec in terram deus respexit: et implevit illam bonis suis. **A**nima autem omnis vitalis denunciavit ante faciem ipsius: et ipsa iterum reversio illorum. **XVII**

Deus creavit de terra hominem: et secundum imaginem suam fecit illum. **E**t iterum convertit illum in ipsam: et secundum se vestivit illum virtute. **N**umerum dierum et tempus dedit illi: et dedit illi potestatem eorum que sunt super terram. **P**osuit timorem illius super omnem carnem: et dominatus est bestiis et volatilibus. **C**reavit eum ipso adiutorium simile sibi: consilium et linguam et oculos et aures et cor dedit illis recognoscendi: et disciplina intellectus replevit illos. **C**reavit illis scientiam spiritus: sensu implevit cor illorum: et mala et bona ostendit illis. **P**osuit oculum ipsorum super corda illorum ostendere illis magnalia operum suorum ut nomen sanctificationis collaudet: et gloriari in mirabilibus illius: et magnalia enarrare operum eius. **A**ddidit illis disciplinam: et legem vite hereditavit illos. **T**estamentum eternum constituit cum illis: et iusticiam

et iudicia sua ostendit illis. **E**t magnalia honoris eius vidit oculus illorum: et honorem vocis audierunt aures illorum: et dixit illis. **A**tendite ab omni iniquo. **E**t mandavit illis: unicuique de proximo suo. **D**ie illorum coram illo sunt semper: non sunt abscondite ab oculis ipsius. **I**n unaquaqueque gentem proposuit rectorem: et pars dei israel facta est manifesta. **E**t omnia opera illorum velut sol in conspectu dei: et oculi eius sine intermissione inspicientes in vias eorum. **N**on sunt abscondita testamenta per iniquitatem illorum. **E**t omnis iniquitas eorum in conspectu dei. **E**le molina viri quasi sacculus cum ipso: et gratia hominis quasi pupillam conservabit: et postea resurget et retribuet illis retributionem unicuique in caput ipsorum: et convertet in inferiores partes terre. **P**enitentibus autem dedit viam iusticie: et confirmavit deficientes sustinere: et destinavit illis sortem veritatis. **C**onvertite ad dominum: et relique peccata tua: precare ante faciem domini: et minue offendicula. **R**evertite ad dominum et avertete ab iniusticia tua et nimis odito execrationem et cognosce iusticias et iudicia dei et sta in sorte propositionis et orationis altissimi dei. **I**n partes vade seculi sancti: cum vivis et datibus confessionem deo.

Non demoreris in errore impi-
 or: ante mortē cōfiteri. **A** mor-
 tuo q̄si nichil p̄t cōfessio. **Cōfi-**
 teberis uiuentis: uiuus et sanus
 cōfiteberis et laudabis deū: et
 gl̄aberis in miserationib; ei⁹.
Quā magna misericōdia dñi: et p-
 piciatio illius cōutentib; ad se.
Nec enī om̄ia possūt esse in ho-
 minib;: qm̄ nō est immortalis fi-
 lius hominis: et in uanitate ma-
 licie placuerūt. **Q**uid lucidius
 sole: **E**t hic deficiet. **A**ut qd̄ neq-
 us recogitauit caro et sāguis:
Et hoc arguetur. **V**irtutē alti-
 tudinis rei ip̄e cōspicit: et oēs
hoīes fra et cinis. **XVIII**
Quī uiuit ietnū creauit oīa
 simul. **D**eus solus iustificabit:
 et manet inuictus rex in eternū.
Quis sufficiet enarrare opa il-
 lius: **Q**uis enī inuestigabit ma-
 gualia eius: **V**irtutē aut mag-
 nitudinis eius quis enūciabit:
Aut quis adiciet enarrare mi-
 sericordiā eius: **N**on est minu-
 ere neq; addere: nec est inuenire
 magualia dñi. **C**ū cōsumauerit
 homo tunc incipiet: et cū quie-
 uerit opabit. **Q**uid est homo et
 que est gracia illius: et quid est
 bonū aut quid nequā illius:
Numer⁹ dierū hominis ut multū
 centū anni: q̄si gutte aque ma-
 ris deputati sunt: et sicut calcu-
 lus arene. **S**ic exigui anni in die

eui. **P**ropt̄ h̄ patiens est deus in
 illis: et effūdīt sup illos misericōdiā
 suā. **V**idit p̄sumptionē cordis
 eor: qm̄ mala est: et cognouit
 subūsiōnē illor: qm̄ nequā est.
Pro adimpleuit p̄piciationē suā
 in illis: et ostendit illis viā equi-
 tatis. **M**iseratio hoīs circa p̄xi-
 mum suū: misericōdia aut dñi sup
 oēm carnē. **Q**ui misericōdiā habet
 docet et erudit: quasi pastor gre-
 gem suū. **M**isericors est dñs
 doctrinā miserationis: et q̄ festi-
 nant in iudicijs eius. **F**ili in
 bonis nō des querelā: et in om̄i
 dato non des tristitiā uerbi ma-
 li. **N**ōne ardorem refrigerabit
 ros: **S**ic et uerbū melius quā
 datū. **N**ōne ecce uerbum super
 datū bonū: **S**ed utrūq; cū ho-
 mine iustificato. **S**ultus accit̄
 improperabit: et dat⁹ indiscipli-
 nati tabescere facit oculos. **A**n-
 te iudiciū para iusticiā tibi:
 et antequā loquaris discere. **A**n-
 te languorē adhibe medicinā:
 et ante iudiciū interroga teipm:
 et in cōspectu dñi inuenies p̄pici-
 ationē. **A**n te languorē humi-
 lia te: et in tempe infirmitatis
 ostende cōsolationē tuā. **N**on ī-
 pediaris orare semp: et ne uete-
 ris usq; ad mortem iustificari:
 qm̄ merces dñi manet in eternū.
An te orationē p̄para aīam tu-
 am: et noli esse quasi homo q̄

Claus

temptat deū. **M**emento ire in die
cōsumationis: et tempus retri-
butionis in dūlacione facies.
Memento paupertatis in tempe
abūdantie: et necessitatē paup-
tatis in die diuitiarū. **A** mane
usq; ad vespērā immutabitur tē-
pus: et hec omnia citata in ocu-
lis dei. homo sapiēs in omib;
metuit: et in dieb; delictorū attē-
det ab inertia. **O**mnis astutus
agnoscit sapiētia: et inuenienti-
eam dabit cōfessionē. **S**ensati
in verbis. et ipi sapiēter egerūt:
et intellexerūt veritatē et iustici-
am: et implorauerūt pūbia et
iudicia. post cōcupiscentias tu-
as non eas: et a volūtate tua
auertere. **S**i prestes aīe tue cu-
piscētiās ei⁹: faciet te in gau-
diū inimicis tuis. **N**e oblectē-
ris in turbis: nec in modicis.
Assidua enī est cōmissio eorū.
Ne suis mediocrib; in cōtentio-
ne ex fenoze: et nō est tibi nichil
in seculo. **E**ris enī inuidus vite
Operarius **XIX** tue.
ebriosus nō locupletabi-
tur: et qui spernit modica pa-
latim decidet. **V**inū et mulieres
apostatare faciūt sapiētes: et
arguēt sensatos: et q se iungit
fornicariis erit nequā. **P**utre-
do et vermes hereditabūt illū:
et extollet in exemplū maius:
et tollet de numero aīa ei⁹. **Q**ui

credit cito leuis corde ē et mino-
rabit: et qui delinqd in aīam su-
am insup habebit. **Q**ui gaudet
ad iniquitatem denotabit: et qui
odit correptionē nimis vitia:
et q odit loquacitatē extinguit
maliciā. **Q**ui peccat ī aīam su-
am non penitebit: et qui iocū-
datur ī maliciā denotabit. **N**e
iteres verbū durū et nequā: et
non minoraberis: amico et in-
imico noli narrare sensum tu-
um: et si ē tibi delictū noli deu-
dare. **A**udiet enī te et custodiet
te: et quasi defendens peccatū o-
diet te: et sic aderit tibi semper.
Audisti verbū adūsus prīmū
tuū: cōmoriat in te: fidus quā
nō te dirūpet. **A** facie verbi par-
turit fatuus: tanq; gemit⁹ par-
tus infantis. **B**agitta infixa
femori canis: sic verbū in corde
stulti. **C**orripe amicū. ne forte
non intellexerit et dicat non fe-
ci: aut si fecerit: ne iterū addat
facere. **C**orripe prīmū ne for-
te nō dixerit: et si dixerit ne for-
te iteret. **C**orripe amicū. sepe rī
fit cōmissio: et nō omni verbo
credas. **E**st qui labitur lingua
sua: sed non ex animo. **Q**uis ē
enī qui non deliquerit in lingua
sua: **C**orripe amicū anteq; cō-
miseris. et da locum timorī al-
tissimi: qā oīs sapientia timor
dei. **E**t in illa timere deū: et ī omi-

ni sapientia dispositio legis.
Et nō ē sapientia nequitiē disci-
 plina: et non est cogitatus pec-
 cator: prudentia. **E**st prudentie ne-
 quicia et in ip̄a execratio: et est
 insipiens qui minuitur sapien-
 tia. **M**elior ē homo qui minui-
 tur sapientia. et deficiens sensu
 ī timore dē: q̄ q̄ abundat sensu
 et trāsgreditur legem altissimi.
Est solertia recta et ip̄a iniqua:
 et est q̄ emittit verbū certū enar-
 rans veritatem. **E**st qui nequif
 humiliat se et interiora ei⁹ ple-
 na sunt dolo: et est iustus qui se
 nimium submittit a multa humi-
 litate: et est iustus qui inclinat
 faciē suā et fingit non videre se
 qd̄ ignoratū ē. **E**t si ab imbecil-
 litate viriū veterē peccare: si iue-
 nerit tempus male faciēdi ma-
 le faciet. **E** ex visu cognoscit vir:
 et ab occurſu faciei cognoscit
 sensatus. **A**mictus corporis. et ri-
 sus dentium. et ingressus hoīs. e-
 nunciant de illo. **E**st correptio
 mēdax in ira cōtumeliosi: et est
 iudiciū qd̄ nō p̄batur esse bo-
 nū: et est tacens et ip̄e ē prudēs.

Quam bonū **XX**
 ē arguere quā irasci et cō-
 fiteatē in oratione non p̄hibe-
 re. **C**ōcupiscentia sp̄adonis de-
 uirginavit iuuentulā. sic q̄ fa-
 cit p̄ vim iudiciū iniquū. **Q**uā
 bonū est correptū manifestare

penitentiā: sic etiā effugies volū-
 tariū peccatū. **E**st tacens qui in-
 uenitur sapiens: et est odibilis
 qui protax̄ est ad loquēdū. **E**st
 aut̄ tacens et nō habens sensū
 loquēle: et est tacens sciens tem-
 pus apti tempis. **H**omo sapi-
 ens tacebit usq; ad tempus: la-
 sciū⁹ aut̄ et imprudēs nō serua-
 bit tempus. **Q**ui multis utitur
 verbis ledit aīam suā: et qui po-
 testatem sibi sumit iniuste odi-
 etur. **E**st pressio in malis viro
 indisciplinato: et est iuentio in
 detrimentū. **E**st datū quod nō
 est utile: et est datū cui⁹ retribu-
 tio duplex. **E**st p̄pter gloriā mi-
 noratio: et est qui ab humilita-
 te leuabit caput. **E**st qui multa
 redimat modico precio: et resti-
 tuens ea in septuplū. **S**apiens
 in verbis seipm̄ amabilē facit:
 gratie aut̄ fatuorū effūdēt. **D**a-
 tus insipientis non eris utilis ti-
 bi: oculi etiā illi⁹ septēplures sūt.
Exigua dabit et multa impro-
 perabit: et apercio oris illius ī-
 flāmacio est. **H**odie fenerat q̄
 et cras repetit: et odibilis ē ho-
 mo huiusmodi. **F**atus nō erit
 amicus: et nō erit gracia in bo-
 nis illius. **Q**ui etiā edunt panē
 illius false lingue sunt. **Q**uon-
 ens et quātū iridebūt eū: **N**eq; ei
 qd̄ habendū erat directo sensu
 distribuit: similis et qd̄ non erat

astutus

habendū. **I**apfus false lingue
 quasi qui in paupumeto cadēs:
 sic casus illoꝝ maloz. festinan-
 ter venient homo acharis q̄si
 fabula vana: ⁊ ī ore indiscipli-
 natoꝝ assidua ēit. **E** ore fatui
 reprobabit parabola: nō enī
 dicit illā in tempe suo. **E**st qui
 vetatur pre inopia peccare: et
 ī requie sua stimulabitur. **E**st
 qui perdet aīam suā pre confu-
 sione: et ab imprudentia plone
 pdet eam: plone aut acceptio-
 ne pdet se. **E**st qui p cōfusione
 promittit amico: et lucratus ē
 eū inimicū gratis. **O**bprobri-
 um nequā in hoīe mendaciū:
 ⁊ ī ore indisciplinatoꝝ assidue
 cit. **P**orior fur. quā assiduitas
 viri mēdaci: pdiciōne autem
 ambo hereditabūt. **M**ores ho-
 minū mēdaciū sine honore: ⁊
 cōfusio illorū cū ipis sine inter-
 missione. **S**apiēs in verbis p-
 ducit seipm: et homo prudens
 placebit magnatis. **Q**ui opat̃
 iram suā inaltabit aceruū feu-
 gum: ⁊ qui opatur iusticiā ipe
 exaltabit: q̄ vero placet mag-
 natis. effugiet iniquitatem. **E**xe-
 mia ⁊ dona excecant oculos iu-
 diciū ⁊ quasi mutus in ore au-
 tit correctiones eoꝝ. **S**apiētia
 absconsa et thesaurus inuisus:
 que utilitas in vtrūq;: **M**elior
 est qui celat insipientiā suam:

quā homo qui abscondit sapiē-
 tiam suā. **XXI**
Fili peccasti: nō adicias ite-
 rum: sed de p̄scinis deprecare ut
 tibi dimittūt. **Q**uasi a facie ro-
 lubri fuge pccā: et si accesseris
 ad illa suspiciēt te. **D**ētes leonīs
 dētes ei⁹: interficiētes aīas hoīm.
Quasi rūpheabis acuta omīs
 iniquitas: plage illius non est
 sanitas. **O**biurgatio. ⁊ iniurie
 annullabūt substantiā: et do-
 mus que nimis locuplex ē an-
 nullabit supbia: sic substantia
 supbi eradicabit. **D**eprecatio
 paupis ex ore usq; ad aures ei-
 us pueniet: et iudiciū festinato
 adueniet illi. **Q**ui odit correpti-
 onem vestigiū est p̄coris: et q̄
 timet deū cōuerteret ad cor suū.
Notus a longe potens lingua
 audaci: et sensatus scit labi se
 ab illo. **Q**ui edificat domū suā
 ip̄dīs alienis: quasi q̄ colligit
 lapides suos ī hieme. **S**tuppa
 collecta sinagoga peccantiū ⁊
 consummatio illoꝝ flāma ignis.
Via peccantiū cōplantata la-
 pidib;: et in finē illoꝝ inferi et
 tenebre ⁊ pene. **Q**ui custodierit
 iusticiā. cōtinebit sensum eius:
 cōsummatio timoris dī. sapien-
 tia ⁊ sensus. **N**ō erudietur. qui
 nō est sapiens in bono. **E**st at
 insipientia que abūdat ī malo:
 ⁊ non ē sensus ubi est amaritu-

do. Sapientis scientia tanq̃; inundatio abundabit: et consiliū illi⁹ sicut fons vite permanet. Cor fatui quasi vas contractū: et omne sapientiā non tenebit. Verbum sapiens quicūq; audierit sciens laudabit et adiciet: audiuit luxuriosus et displicebit illi: et periciet illud post dorsum suū. Narratio fatui quasi sarcina in illa: nam in labiis sensati intuenet gratia. Os prudentis queritur in ecclesia: et verba illius cogitabūt in cordib; suis. Tanq̃; dom⁹ retinuita sit fatui sapientiā: et scientia insensati tenarrabilia verba. Compedes in pedib; doctrina stulto: et quasi vincula manuum super manū dextrā. Fatuus in risu iulat vocem suā: vir aut sapiens vix tacite ridebit. Ornamentum aureū prudenti doctrina: et quasi brachiale i brachio dextro. Pes fatui facilis in domū primum: et homo peritus confundet a plona potentis. Stult⁹ a fenestra respiciet i domū: vir aut eruditus foras stabit. Stulticia hominis auscultare p ostiū: et prudens grauabitur stumelia. Labia imprudentiū stulta narrabūt: verba aut prudentiū statuta ponderabūtur. In ore fatuorum cor illorum: et in corde sapientiū os illorum. Dum maledixit impius

diabolū maledixit ipse animā suā. Susurro contumacitabit animā suā: et in omnib; odiet: et qui permanserit odiosus erit. tacit⁹ et sensatus honorabit. **XXII** In lapide luteo lapidat piger: et omnes loquentur super illius aspersionē. De stercore bouū lapidatus est piger: et omnis qui tetigerit eū recuriet man⁹. Confusio patris ē de filio indisciplinato: filia aut fatua in denimoratione fiet. Filia prudens hereditas viro suo: nam que confundit. Stumelia est genitoris. Et preem et virū confundit audax: et ab impijs nō minorabit: ab utriq; aut inhonorabit. Multa i luctu iportuna narratio: flagella et doctrina in omni tempe sapientia. Qui docet fatuū: quasi q̃ coaglutinat testā. Qui narrat verbū non audienti: quasi qui excitat dormientē de graui somno. Cum dormiente loquitur qui enarrat stulto sapientiā: et i fine narrationis dicit. Quis est hic? Supra mortuū plora. deficit enim lux eius: et supra fatuum plora: deficit enim sensus ei⁹. Modicū plora supra mortuū: qui requieuit. Nequissimi enim nequissima vita. super mortem fatui. Iud⁹ mortui septē dies: fatui aut et impij oēs dies vite illorum. Cum stulto ne multū loquaris:

astutus

et cum insensato ne abieris. **S**erua te ab illo ut non molestia habeas: et non contumaberis in peccato illius. **D**eflede ab illo et inuenies requiem: et non accidiaberis in stulticia illius. **S**uper plumbum quid grauabitur: Et quod illi aliud nomen quam fatuus? **A**renam et salē. et massam ferri facilius est ferre: quam hominem imprudentem et fatuum et impium. **S**icut loramentum ligneum colligatum fundamentum edificij non dissoluetur: sic et cor confirmatum in cogitatione consilij. **C**ogitatus sensati. in omni tempore uel metu non deprauabitur. **S**icut ornat⁹ arenosus in pariete limpidus. et sicut palee in recessis. et temēta sine impēsa posita contra faciem uentri non permanebunt: sic et cor timidum in cogitatione stulti contra impetum timoris non resistet. **S**icut cor tepidum in cogitatione fatui omni tempore non metuet: sic et qui in praeceptis dei permanet semper. **P**ungens oculum deducit lacrimas: et qui pungit cor perfert sensum. **M**ittens lapides in uolantilia deciet illa: et qui contumeliatur amico dissoluit amicitiam. **A**d amicum et si perduxeris gladium non desperes: est enim regressus ad amicum. **S**i aperuerit os testem ne metuas: est enim recordatio: excepto contumelia et improperio

et supbia et misterij reuelatione et plaga dolosa. **I**n hijs omnibus effugiet amicus. **F**ide posside cum amico in paupertate illius: ut et in bonis illius leteris. **I**n tempore tribulationis illius permanere illi fidelis: ut in hereditate illius coheres sis. **A**nte ignem ramini vapor et fumus ignis in altari: sic et ante sanguinem maledicta et contumelia et mine. **A**micum salutare non contumdaris. **A** facie illius non me abscondā: et si mala michi euenerint per illum sustinebo. **O**mnes qui audiet timebit se ab eo. **Q**uis dabit ori meo custodiam. et super labia mea signaculum certum: ut non cadā ab ipsis et lingua mea perdat me? **XXIII**

Domine pater et dominator uite mee ne derelinquas me in cogitatu et consilio eorum: nec sinas me cadere in illa reprobratione. **Q**uis superponit in cogitatu meo flagella et in corde meo doctrinam sapientie. ut in ignorantibus eorum non partem michi. et non appareant delicta eorum. et ne adincrescant ignorantie mee et multiplicentur delicta mea et peccata mea abundent: et incidā in conspectu aduersariorum meorum. et gaudeat inimicus meus? **D**omine pater et deus uite mee ne derelinquas me in cogitatu illo

rum. **E**t tollentia oculorum meorum
ne dederis michi: et omne desiderium
autem a me. **A**ufer a me ven-
tris concupiscentias: et concubitus
concupiscentie ne apprehendant me:
et anime irreuerenti et infirmitate
ne tradas me. **D**octrinam oris
audite filii: et qui custodierit il-
lam non periet labiis suis. nec
scandalizabit in operibus nequissi-
mis. **I**n vanitate sua apprehen-
ditur peccator: et superbus et male-
dictus scandalizabit in illis. **I**u-
rationi non assuescat os tuum:
multum enim casus in illa. **N**otatio
vero dei non sit assidua in ore
tuo: et nominibus sanctorum ne ad-
miscaris: quoniam non eris immixtus
ab eis. **S**icut enim seruis interro-
gatus assidue a liuore non mi-
nuitur: sic omnis iurans et nomi-
natus in toto a peccato non pur-
gabitur. **V**ir multum iurans im-
plebitur iniquitate: et non discedet
a domo illius plaga. **E**t si frustra-
uerit fratrem. delictum illius supra ip-
sum erit: et si dissimulauerit de-
linquit dupliciter: et si in vacuum
iurauerit non iustificabitur. **R**e-
plebitur enim retributione domus
illius. **E**t et alia loquela contra-
ria morti: non inueniatur in here-
ditate iacob. **E**t enim a misericor-
dibus omnia hec auferentur: et in de-
lictis non voluptabuntur. **I**n disci-
plinose loquela non assuescat

os tuum: est enim in illa verbum pec-
cati. **M**emento patris et matris iur.
in medio enim magnatorum consistis:
ne forte obliuiscatur te deus
in conspectu illorum: et assiduitate
tua infatuatus improperium pati-
aris: et maluisse non nasci: et
diem natiuitatis tue maledicas.
Homo assuetus in verbis im-
properij. in omnibus diebus suis
non erudietur. **D**uo genera abu-
dant in peccatis: et tertium addu-
cit iram et perditionem. **A**nima cal-
ida quasi ignis ardens. non re-
tinguetur donec aliquid glutiat:
et homo nequa in ore carnis
sue. non desinet donec incendat
ignem. **H**ominis fornicario omnis
panis dulcis: non fatigabitur
transgrediens usque ad finem. **D**is
homo qui transgreditur lectulum su-
um contemnens in animam suam et
dicens quis me videt: tenebre cir-
cundant me et parietes cooperi-
unt me et nemo circumspicit me
quem vereor: delictorum meorum non
memorabitur altissimus: et non in-
tellexit quoniam omnia videt oculus
illius: quoniam repellit a se timorem dei
huiusmodi hominis timor et ocu-
li hominum timentes illum: et non cog-
nouit quoniam oculi domini multo plus
lucidiores super solem sunt. cir-
cumspectantes omnes vias hominum
et profundum abyssi et hominum corda:
intuentes in absconditas pres.

altiss

Dñs em̃ deo anteq̃ crearentur
om̃ia sunt agnita: sic ⁊ post p-
fectū respicit om̃ia. **H**ic et i pla-
teis ciuitatis vindicabit: quasi
pullus equin⁹ fugabit: et ubi
nō sperauit apprehendit. **E**t erit
dedecus om̃ibz: eo q̃ non intel-
lexerit timorē dñi. **S**ic et mulier
om̃is relinquēs virū suū: ⁊ sta-
tuens hereditatē eē alieno ma-
trimonio. **P**rimo em̃ in lege
altissimi incredibilis fuit: et se-
cūdo virū suū dereliquit: tercio
i adulterio fornicata ē. et eē ali-
o viro filios statuit sibi. **H**ec i
ecclesiā adducet: et in filios ei⁹
respicietur. **N**ō tradent filij ei⁹
radices: et ramī ei⁹ nō dabūt
fructū. **E**t derelinquet in male-
dictū memoriā illius: et dedec⁹
illius nō delebit. **E**t agnoscent
qui derelicti sunt. quū nichil me-
lius ē q̃ timor dñi: et nichil dul-
cius q̃ respicere in mādatis do-
mini. **G**loria magna est sequi
dñm: longitudo em̃ dicēū assu-
metur ab eo. **XXIII**

Sapientia laudabit aīam
suā: et in dño honorabit. **E**t i
medio ppli sui gloriabit: et in ec-
clesijs altissimi aperiet os suū.
Et in conspectu virtutis illius
glorabitur: et in medio ppli sui
exaltabit. **E**t i plenitudine sac-
ta admirabit: et in multitudi-
ne electorū habebit laudē: ⁊ iter

bñdictos benedicet dicēs. **E**go
eē ore altissimi p̃dij: p̃moge-
nita ante oēm creaturā. **E**go fe-
ci in celis ut oriretur lumen in-
deficiēs: et sicut nebula tegi om-
nē carnē. **E**go in altissimis ha-
bitauī: et thronus meus in co-
lumna nubis. **C**ircū reli circui-
uī sola et pfundū abissi pene-
traui: ⁊ i fluctibz maris ambu-
laui: et in om̃i terra stetit. **E**t in
om̃i p̃plo et in om̃i gente p̃ma-
tum habui: et oīm excellentiū
et humiliū corda virtute calca-
ui. **E**t in hīs om̃ibz requiem q̃-
sui: et in hereditate dñi mora-
bor. **T**unc p̃cepit ⁊ dixit michi
creator oīm: et qui creauit me
requieui in tabernaculo meo:
et dixit michi. **I**n iacob inhabi-
ta: et in israhel hereditare: et in
electis meis mitte radices. **A**b
inicio et ante secula creata sū:
et usq; ad futurū seculū nō de-
simam: et in habitatione sanc-
ta coram ip̃o mīstraui. **E**t sic i
syon firmata sum: ⁊ in ciuitate
sanctificata similis requieui: et
in iherlm potestas mea. **E**t radi-
caui in p̃plo honorificato: ⁊ in
pres dei mei hereditas illius: et
in plenitudine sanctorū detētio
mea. **Q**uasi cedr⁹ exaltata sū i
libano: ⁊ q̃si cypressus in mon-
te syon. **Q**uasi palma exaltata
sum in cades: ⁊ quasi plātatio

rose iericho. **Q**uasi oliua speciosa in campis: et quasi plantan⁹ exaltata sum iuxta aqua in plateis. **S**icut cinamomum et balsamum aromatizans odorem dedi: et quasi mirra electa dedi suauitatem odoris. **E**t quasi storax et galbanus. et ungula et gutta. et quasi libanus non incisus vaporavi habitationem meam: et quasi balsamum non mixtum odor meus. **E**go quasi therebintus extendi ramos meos: et rami mei honoris et gratie. **E**go quasi vitis fructificavi suauitatem odoris: et flores mei fructus honoris et honestatis. **E**go mas pulcre dilectionis. et timoris. et agnitionis. et sancte spei. **I**n me gratia omnis vite et veritatis: in me omnis spes vite et virtutis. **T**ransite ad me omnes qui cupiscitis me: et a generationibus meis implemini. **S**piritus enim meus super mel dulcis: et hereditas mea super mel et fauam: memoria mea in generationes seculorum. **Q**ui edunt me adhuc esuriunt. et qui bibunt me adhuc sitiunt. **Q**ui audit me non confundetur: et qui operatur in me non peccabit: qui elucidat me vitam eternam habebunt. **H**ec omnia liber vite: et testamentum altissimi et agnicio veritatis. **R**egem mandauit moyses in preceptis iusticiarum: et hereditatem domini

iacob et israel promissiones. **P**osuit dauid puero suo regitare regem ex ipso fortissimum: et in throno honoris sedentem in sempiternum. **Q**ui implet quasi philon sapientiam: et sicut tigris in diebus nouor. **Q**ui adimplet quasi eufrates sensum: qui multiplicat quasi iordanis in tempore messis. **Q**ui mittit disciplinam sicut lucem: et assistens quasi gyon in die vindemie. **Q**ui perficit primum scire ipsam: et infirmior non inuestigabit eam. **A** mari enim abundabit cogitatio eius: et consilium illius in abisso magna. **E**go sapientia effudi flumina: ego quasi trames aque intule de fluuiio. **E**go quasi fluuium doric: et sicut aqueductus regium a paradiso. **D**ixi rigabo ortum plantationum: et inebriabo prius mei fructum. **E**t ecce factus est michi trames abundans: fluuius meus appropinquauit ad mare. **Q**uam doctrinam quasi atelucanum illuminabo omnibus: et enarrabo illam usque ad longinquum. **P**ene- trabo omnes inferiores partes terre: et in speciem omnes dormientes: et illuminabo omnes sperantes in domino. **A**dhuc doctrinam quasi prophetiam effundam: et relinquam illam querentibus sapientiam: et non desinam in progenies illos usque in tuum sanctum. **D**ixite qui non so-

Asterius

li michi laboravi: sed omnibus
requirantibus veritatem. **XXV**
In tribus placitum est spiritui meo:
que sunt probata coram deo et ho-
minibus. Concordia fratrum. et a-
mor proximorum: et vir et mulier
bene sibi consentientes. Tres spe-
cies odium animae meae et aggruor
valde animae illorum: pauperem super-
bum. et divitem mendacem: et senem
fatuum et insensatum. Que in iuue-
tute tua non congregasti: quod in
senectute tua invenies ea. Quam
speciosum rancie iudicium: et pre-
sbyteris cognosce consilium. Quam
speciosa veteranis sapientia: et
gloriosus intellectus et consilium.
corona senum in multa pericia:
et gloria illorum timor dei. Novem
insuspirabilia cordis magnifi-
cavi: et decimum dicam in lingua
hominibus. Homo qui iocundatur
in filiis: vivens et videns subver-
sionem inimicorum suorum. Beatus qui
habitat cum muliere sensata: et qui
lingua sua non est lapsus: et qui
non servavit indignis se. Esus qui
invenit amicum verum: et qui enar-
rat iusticiam auri audienti. Quam
magnus qui invenit sapienti-
am et scientiam: sed non est sup-
erbum deum. Timor dei super om-
nia se superposuit. Esus homo
cui donatum est habere timorem
dei. Qui tenet illum: cui assimila-
bitur. Timor dei initium dilectio-

nis eius: fidei autem initium agglu-
tinandum est ei. Omnis plaga tristi-
tia cordis est: et omnis malicia
nequitia mulieris. Et omnem pla-
gam et non plagam videbit cor-
dis: et omnem nequitiam et non ne-
quitiam mulieris. et omnem obductum
et non obductum odientium: et om-
nem vindictam et non vindictam
inimicorum. Non est caput nequi-
us super caput colubri: et non est
ira super iram mulieris. Com-
parari leoni et draconum placebit:
quam habitare cum muliere ne-
quam. Nequitia mulieris immutat
faciem eius: et obteget vultum
suum tanquam velus: et quasi sacculum
ostendit in medio proximorum. In-
gemit vir eius: et audiens sus-
piravit modicum. Brevis omnis
malicia super maliciam mulieris:
fors peccatorum cadat super illam.
Sicut ascensus arenosus in pe-
dibus veterum: sic mulier lingua-
ta homini quieto. Ne respicias
in mulieris specie: et non concupis-
cas mulierem in specie. Mulie-
ris ira. et irreverentia. et consilio
magna. mulier si primatum ha-
beat. contraria est viro suo. Cor
humile. et facies tristis et pla-
ga mortis: mulier nequam. Ma-
nus debiles et genua dissoluta:
mulier que non beatificat virum
suum. A muliere initium factum est
peccati: et per illam omnes mori-

mur. **N**ō des aque tue exitum
nec modicū: nec mulieri nequā
venā p̄deūdi. Si nō ambula-
uerit ad manū tuā: cōfundet te
in cōspectu inimicorū. **A** carni-
bus tuis abscede illā: ne semp
te abutatur. **XXVI**

Mulieris bone beatus vir:
mīs eū annorū illorū duplex.
Mulier fortis oblectat virū su-
um: et ānos vite illius in pace
implebit. Pars bona mulier
bona: in parte bona timentū
deū dabitur viro pro factis bo-
nis. Diuitis aut et paupis cor
bonū: in omī tempe vultus il-
lorū hylaris. **A** tribz timuit cor
meū: et ī q̄rto facies mea metu-
it. Delaturā ciuitatis et collecti-
onem ppli et calūniā mēda-
rem: sup mortem omīa graui-
a. Dolor cordis et luctus: mu-
lier zelotipa. **I**n muliere zeloti-
pa flagellū lingue: omībz con-
municans. Sicut boum iugū
qđ mouet: ita et mulier nequā:
qui tenet illā. quasi qui apphē-
dit scorpionē. Mulier ebriosa
ira magna: et cōtumelia et tur-
pitudō illius nō regetur. Fornica-
tio mulieris in extollētia ocu-
lorū: et in palpebris illius ag-
nosceatur. **I**n filia non adiūten-
te se. firma custodiā: ne inuen-
ta occasione abutatur se. **A**b
omī irreuerētia oculorū eius ca-

ue: et ne mireris si te neglexerit.
Sicut viator sitiēs ad fontem
os aperiet: et ab omī aqua p̄xi-
ma bibet: et cōtra oēm palū se-
debit: et cōtra oēm sagittā ape-
riet pharetram donec deficiat.
Gracia mulieris sedule delecta-
bit virū suū. et ossa illius ip̄ig-
uabit. Disciplina illius datū
dei est. Mulier sensata et tacita:
non est immutatio crudite aīe.
Gracia sup grām. mulier sāt-
ta et pudorata. Omīs eū pon-
deratio non est digna cōtinētis
aīe. Sicut sol oriēs mūdo. ī al-
tissimis dei: sic mulieris bone sp̄-
cies in ornāmētū domus eius.
Luceana splendus sup candela-
brum sanctū: et species faciei
sup etatem stabilē. Columne
auree sup bases argenteas: et
pedes firmi sup plātas stabili-
mulieris. Fundamēta eterna
supra petrā solidā: et manda-
ta dei in corde mulieris sancte.
In duobz cōtristatū est cor me-
um: et in terciō iracūdia michi
aduenit. Vir bellator deficiens
per inopiā: et vir sensatus con-
tēptus: et qui transgredit a ius-
ticia ad peccatū. De⁹ parauit
eum ad rumpēdā. Due species
difficiles et periculose michi ap-
paruerūt. Difficile equit nego-
ciās a negligētia sua: et nō ius-
tificabit raupo a p̄cis labiorū.

astutus

Propter inopiā **XXVII**
 multi deliquerūt: et qui q̄-
 rit locupletari auertit oculū su-
 um. Sicut in medio compagi-
 nis lapidū palus figitur: sic i
 in mediū venditionis et emp-
 tionis angustia bit p̄cis. Cō-
 teretur cum delinquēte delictū.
 Si non in timore dñi tenueris
 te instanter: cito subūteretur do-
 mus tua. Sicut in prussura cri-
 bri remanebit puluis: sic apo-
 ria hominis in cogitatu illius.
 Vasa figuli probat fornax: i
 hoīes iustos temptatio tribula-
 tionis. Sicut rusticatio de lig-
 no ostendit fructū illius: sic ū-
 bum recogitatu cordis hoīs.
 Ante sermonē non collaudas
 virū: hec enī temptatio est ho-
 minū. Si sequaris iusticiā ap-
 prehēdes illā et indues quasi
 poderē honoris: et in habita-
 bis cum ea et p̄teget te in sem-
 piternū: et in die agnitionis iue-
 nies firmamētū. Volatilia ad
 sibi similia cōueniūt: i veritas
 ad eos qui opantur illā reuer-
 t̄. Leo venationi insidiat semp:
 sic p̄ca opantib; iniquitates.
 Homo sensatus i sapiētia ma-
 net sicut sol: nam stultus sicut
 luna mutat. In medio insensa-
 torū serua verbū temp̄i: i medi-
 o aut cogitātū assiduus esto.
 Narratio peccantiū odiosa: et

risus illorū in delictis p̄ci. loq̄-
 la multū iurans horripilatio-
 nem capiti statuet: et irreueren-
 tia ip̄ius obturatio aurī. Ef-
 fusio sanguinis in rixa supbo-
 rum: et maledictio illorū audi-
 t̄ grauis. Qui denudat archa-
 na amici fidem p̄dit: i nō inue-
 niet amīcū ad animū suū. Di-
 lige proximum: et coniungere
 fide cum illo. Qd si denudauis
 absconsa illius: non p̄sequeris
 post eum. Sicut enī homo q̄ p-
 dit amīcū suū: sic et qui perdit
 amicitia p̄ximī sui. Et sicut q̄
 dimittit aūē de manu sua: sic
 qui reliquisti p̄ximū tuū: i nō
 eum capies. Nō illū sequaris:
 qm̄ longe abest. Effugit enī q̄
 si caprea de laqueo: qm̄ vulne-
 rata est anima eius. Ultra eū
 non poteris colligare: et male-
 dicti est cōcordatio. Denudare
 aut amici misteria: desperatio
 est aīe infelicitis. Annuēs oculo
 fabricat iniqu: et nemo eū abi-
 ciet. In cōspectu oculorū tuorū
 cōdulcabit os suū: et super ser-
 mones tuos admirabit. No-
 vissime aut p̄uertet os suū: et i
 verbis tuis dabit scandalum.
 Multa audiui et nō corquavi
 ei: i dñs odiet illū. Qui in altū
 mittit lapidē super caput eius
 cadet: et plaga dolosa dolosi di-
 uidet vulnera. Et qui foueā fo-

dit incidet in eā: et qui statuit lapidē primo offendet in eo: et q̄ laqueū alij ponit pibit ī illo. **F**aciēti neq̄ssimū cōsiliū sup ipsum deuoluet: et nō agnoscat unde adueniat illi. **I**lusio et īmpropetiū supbor: et vindicta. sicut leo insidiabit illi. **I**aqueo peribūt q̄ oblectāt casu iustorū: dolor aut cōsumet illos atq; moriāt. **I**ra et furor utraq; execrabilia sūt: et vir p̄cor cōtinens erit illoz. **XXVIII**

Qui vindicari vult a dño īueniet vindictā: et p̄ca illius seruans seruabit. **N**elinq̄ proximo tuo nocēt te: et tunc deprecanti tibi p̄ca soluet. **H**omo homini seruat irā: et a dō q̄rit medelā. **I**n hoīem silem sibi non habet mīscdiā: et de p̄cis suis deprecatur. **I**p̄e dū caro sit reseruat iram: et īp̄iciatōnē petat a dō. **Q**uis exorabit p̄ delictis illius? **M**emēto nouissimo: et desine īmimicari. **T**abitudine enī et mors īminēt ī mandatis eius. **M**emorare timorē dñi: et nō irascaris primo. **M**emorare testamētū altissimi: et despice ignorātiā p̄imi. **A**bstine te a lite: et minues peccata. **H**omo ei iracūdus incendit litē: et vir p̄cor turbabit amicos: et ī medio pacē habētū īmitit īmimiciā. **S**cđm enī ligna

sile. **S**ic ignis reardescit: et scđ dū virtutē hoīs sic iracūdia illius erit: et scđm substantiā suā exaltabit irā suā. **C**ertamē festinātū incendit ignē: et lis festinās effūdet sanguinē. et lingua testificans adducet mortē. **S**i sufflaueris quasi ignis reardabit: et si respueris sup illā exstinguetur. **U**traq; ex ore p̄ficiūtur. **S**ulurre et biliguīs maledicti: multos enī turbauerūt pacem habētes. **L**igua tertia multos cōmouit: et disp̄sit illos de gente ī gentem. **C**uitates muratas diuitū destruxit: et domos magnatorū effodit. **V**irtutes p̄loz cōcidit et gētes fortes dissoluit. **L**igua scia mulieres viritas ēiecit: et p̄uauit illas laborib; suis. **Q**ui respicit illā nō habebit requiē: nec habebit amīcū ī q̄ requiescat. **F**lagelli plaga liuorem facit: plaga aut lingue cōminuet ossa. **M**ulti reciderūt ī ore gladij: sed non sic quasi q̄ iterierūt p̄ liguā suā. **B**eatissimū ē qui rectus est a lingua nequā: q̄ ī iracūdia illi nō transiit: et qui non attraxit īguū illius: et ī vinculis eius nō est ligat. **I**nguū enī illius īguū ferreū ē: et vinculū illius vinculū ereū est. **M**ors illius mors nequissima: et utilis poti⁹ inferus quā illa. **P**erseuerātia illi nō p̄manē

tuus

bit: sed obtinebit vias iniusto-
rū. In flāma sua non cōburet
iustos: qui reliquūt deū incidēt
in illā. Et egardebit ī illis et nō
extinguet: et imittet in illos q̄li
leo: et quasi pardus ledēt illos.
Sepi aures tuas spinis et ling-
uam nequā noli audire: et ori-
tuo facito ostia: et seras aurib;
tuis. Aurū tuū et argentū tuū
cōfla et verbis tuis facito stare:
et frenos ori tuo rectos: et at-
tende ne forte labaris in lingua
et cadas in cōspectu inimicorū
insidiantū tibi: et sit casus tu-
us insanabilis in mortē. **XXIX**

Qui facit misericordiam fenerat
proximo suo: et q̄ p̄ualet
manū mandata seruat. Fene-
rare proximo tuo in tempe ne-
cessitatis illius: et iterū redde p̄-
ximo in tempe suo. Confirma
verbū et fidelis age cum illo: et
in omni tempe inuenies qd̄ tibi
necessariū est. Multi quasi inue-
tionē estimauerūt fenus: et p̄sti-
terunt molestiā hīs qui se ad-
iunxerunt. Donec accipiant os-
culatur manus datīs: et in p̄-
missionib; humiliat vocem su-
am. Et ī tempe reddicionis po-
stulabit tempus: et loquetur
verba cedi et murmuratiōnū:
et tempus causabit. Si aut po-
tuerit reddere adiūfabit: solidi
vix reddet dimidiū: et computa-

bit illud quasi inuentionē. Sim-
iliter fraudebit illū pecunia sua:
et possidebit illū inimicū gr̄is:
et cōiūcia et maledicta reddet il-
li: et p̄ honore et beneficio red-
det illi contumeliā. Multi nō cau-
sa nequitie nō fenerati sūt: sed
fraudari gratis timuerūt. Verū-
tamen sup̄ humilē animo forti-
or esto: et pro elemosina non
trahas illū. Prop̄ mādātū as-
sume pauperem: et p̄pter inopiā
eius ne dimittas eum vacuū.
Perde pecuniā p̄pter fr̄em et a-
micū tuū: et non abscondas illā
sub lapide in pdicionē. Pone
thesaurū tuum ī p̄ceptis altissi-
mi: et p̄derit tibi magis q̄ aurū.
Cōclude elemosinā ī sinu pau-
peris et hī p̄ te exorabit ab om-
ni malo. Elemosina viri quasi
sacculus cū ip̄o: et gr̄am hoīs
quasi pupillā cōseruabit: et pos-
tea resurget et retribuet illis re-
tributiōnem unicuiq; in caput
ip̄orū. Sup̄ scutū potētis et sup̄
lanceam aduersus inimicū tuū
pugnabit. Vir bonus fidē fa-
cit p̄ximo suo: et qui pdiderit
cōfusiōnē derelinquet sibi. Gra-
ciā fideiussoris: ne obliuiscaris:
dedit etiā p̄ te aīam suā. Repro-
missorē fugit p̄cor et imūdis.
Bona repromissoris sibi ascri-
bit peccator: et ingratus sensu
derelinq̄t liberatē se. Vir repro-

mittit de primo suo: et cum perdi-
derit reuerentiam derelinquit ab eo.
Re promissio nequissima mul-
tos perdidit diligentes: et commo-
uit illos quasi fluctus maris.
Viros potentes gyrans migra-
re fecit: et vagati sunt in genti-
bus alienis. **P**ropter transgrediens
mandatum domini incidet in promissio-
nem nequam: et qui conatur mul-
ta agere incidet in iudicium. **R**ecu-
pera primum tuum secundum virtutem
tuam: et attende tibi ne incidas.
Inicium vite hominis aqua et panis
et vestimentum: et domus proteges
turpitudinem. **M**elior est victus
pauperis sub tegmine asseru: quam
epule splendide in peregre sine
domicilio. **M**inimum pro magno
placeat tibi: et improperium pere-
grinationis non audies. **V**ita
nequam hospitandi de domo in do-
mum: et ubi hospitat non fiducia-
liter ager. nec aperiet os. **H**ospita-
bit et pascet et potabit ingratos:
et adhuc amara audiet. **T**ran-
si hospes et omnia memento: et quod
in manu habes cibus ceteros. **E**xi
a facie honoris amicorum meo-
rum: necessitudine domus mee.
hospicio michi factus es frater.
Grauius hic homini haberi sensum:
correptio domus et improperium

Quod feneratoris. **XXX**
Qui diligit filium suum assidu-
at illi flagella. ut letetur in no-

uissimo suo: et non palpet pri-
morum ostia. **Q**ui docet filium suum
laudabit in illo: et in medio do-
mesticorum in illo gloriabitur. **Q**ui do-
cet filium suum in zelum mittit inimi-
cum: et in medio amicorum glo-
riabitur in illo. **M**ortuus est pater
illius: et quasi non est mortuus.
Silem enim reliquit sibi post se.
In vita sua vidit: et letatus est in
illo. **I**n obitu suo non est tristita-
tus: nec confusus est coram inimi-
cis. **R**eliquit enim defensorem domus
contra inimicos: et amicis redde-
re gratiam. **P**ro animabus filiorum col-
ligabit vulnera sua: et super om-
nem vocem turbabuntur viscera
eius. **E**quus indomitus euadet
durus: et filius remissus euadet
preceps. **I**acta filium tuum et pa-
uerem te faciet: lude cum eo et
corristabit te. **N**on corristas illi
ne doleas: et in nouissimo ob-
stupescant dentes tui. **N**on des illi
potestatem in iuventute: et ne de-
spicias cogitationem illius. **L**urua
cervicem eius in iuventute et tunc de la-
tera eius dum infans est: ne for-
te induret et non credat tibi. et
erit tibi dolor anime. **D**oce filium tuum
et operare in illo: ne in turpitudi-
nem illius offendas. **M**elior est
pauper sanus et fortis viribus: quam
dives imbecillis et flagellatus
malicia. **S**alus anime in sanctita-
te iusticie: et melior est omni auro

tunis

et argēto: et corpus validū q̄;
 census immensus. **N**ō est census
 sup̄ censū salutis corpis: et nō
 ē oblectamētū sup̄ cordis gau-
 dium. **M**elior est mors q̄; vita
 amara: et requies et̄na q̄; lāg-
 uor p̄seuerās. **S**ona abscondi-
 ta ī ore clauso: q̄si appositione
 epularū circumposite sepulcro.
Quid p̄derit libatio ydolo: **N**ec
 enī māduabit nec odorabit.
Sic qui effugat a dñō: et com-
 portās merces iniquitatis. **V**idēs
 oculis et ingemiscēs: sicut spa-
 do complectens virginē ⁊ suspi-
 rās. **T**ristitiā nō des aīe tue: et
 nō affligas temetipm̄ in cōsili-
 o tuo. **I**ocūditas cordis hec est
 vita hoīs: et thesaurus sine de-
 fectione sanctitatis: et exultaci-
 o viri ē lōgeuitas. **M**iserere aīe
 tue placens deo: et cōtine et cō-
 grega cor tuū in sanctitate ei⁹:
 et tristitiā longe repelle a te.
Mltos enī occidit tristitiā: ⁊ nō
 ē utilitas in illa. zelus et iracū-
 dia minuet dies: et ante tēpus
 senectam adducet cogitatus.
Splēdidū cor bonū in epulis:
 epule enī illi⁹ diligenter fiunt.

Vigilia honesta. **XXXI**
Vis tabefaciet carnes: ⁊ co-
 gitatus illi⁹ aufert somnū. **C**o-
 gitatus p̄scientie auertit sensū:
 et infirmitas grauis sobriā fa-
 cit aīam. **L**aborauit diues ī cō-

gregatione sobrie: et in requie
 sua replebit bonis suis. **L**abo-
 rauit paup̄ ī diminutione vir-
 tus: et in fine iops fit. **Q**ui au-
 rum diligit nō iustificabit: ⁊ q̄
 insequit cōsumptionē replebi-
 tur ex ea. **M**lti dati sūt in auri-
 calus: ⁊ facta est in specie illius
 perditio illorū. **I**gnū offensio-
 nis ē aurū sacrificatiū: ve illis
 q̄ sectāt illud: et omīs iprudēs
 deperiet in illo. **B**eatū ē diues
 qui inuentus est sine macula: et
 q̄ post aurū nō abiit: nec spera-
 uit ī pecunia ⁊ thesauris. **Q**uis
 est hic ⁊ laudabim⁹ eū: **F**ecit ei
 mirabilia ī vita sua. **Q**ui p̄ba-
 tus est in illo: et p̄fectus inuentus
 est: ⁊ erit illi in gl̄ia eterna. **Q**ui
 potuit transgredi et nō est tras-
 gressus: et facere mala et nō fe-
 cit. **D**eo stabilita sunt bona il-
 lius in dñō: ⁊ elemosinas illi⁹
 enarrabit omnis ecclesia sanc-
 torū. **S**upra mensā magnā se-
 disti: nō aperias sup̄ illā faucē
 tuā prior. **N**on dicas si multa
 sunt que sup̄ illā sunt. **M**emē-
 ro qm̄ malus ē oculus nequā.
Nequius oculo quid creatū ē:
Deo ab omī facie sua lacrima-
 bit cū viderit. **N**e extendas ma-
 nū tuā prior: et iūdicia cōtami-
 natus erubescas. **N**e cōprima-
 ris in cōuiuio vini. **I**ntellige q̄
 sunt p̄ximi tui ex teipso. **D**icere

quasi homo frugum huius qui tibi apponuntur: et non cum maducas multum odio habearis. **C**essa pro causa discipline: et noli minimum esse ne forte offendas. Et si in medio multorum sedisti pro illis ne extendas manum tuam: nec priorum postcas bibere. **Q**uam sufficiens est homini erudito vinum exiguum: et in dormiendo non laborabis ab illo: et non senties laborem. **V**igilia et tolera. et tortura viro infrenato. **S**omnum suavitatis in homine parco. **D**ormi et usque mane: et anima illi cum ipso delectabitur. **E**t si coactus fueris in edendo multum: surge ex medio et vomite. et refrigerabit te: et non adduces corpori tuo infirmitatem. **A**udi me fili et non spernas me: et in novissimo invenies verba mea. **I**n omnibus opibus tuis esto velox: et omnis infirmitas non occurrat tibi. **S**plendidum in panibus benedictum labia multorum: et testimonium veritatis illius fidele. **I**n nequissimo pane murmuravit civitas: et testimonium nequicie illius verum est. **D**iligentes in vino noli provocare: multos enim exterminavit vinum. **I**gnis probat ferrum durum: sic vinum corda superborum arguet in ebrietate potatum. **E**qua vita hominibus: vinum in sobrietate: si bibas illud moderate eis sobri-

us. **Q**ue est vita qui minuit vinum: **Q**uid defraudat vitam: **N**olite. **V**inum in iocunditate creatum est: non in ebrietate. ab initio. **E**gulatio anime et corporis: vinum moderate potatum. **S**anitas est anime corpori. sobrius potus. **V**inum multum potatum irritationem et iram. et ruinas multas facit. **A**maritudo anime: vinum multum potatum. **E**brietatis animositas imprudentis offensio: minores virtutes et facies vulnera. **I**n convivio vini non arguas proximum: et non despicias eum in iocunditate illi. **V**erba improperii non dicas illi: et non perimas illum in repetendo. **XXXII**

Redorem te posuerunt noli extolli: esto in illis quasi unus ex ipsis. **C**uram illorum habe et sic considera: et omni cura tua replicata recumbe. ut leceris propter illos: ut ornamentum gratie accipias coronam: et dignationem consequaris corrogationis. **I**ocare maior natus: docet enim te. **P**rimum verbum diligenti scientiam: et non impedias musicam. **U**bi auditus non est non effundas sermonem: et importune noli extolli in sapientia tua. **G**emula carumculi in ornamento auri: et comparatio musicorum in convivio vini. **S**icut in fabricatione auri signum est smaragdi: sic numerus musicorum in iocundo et mode-

Ecclesiasticus

rato vino. **A**udi tacens: et pro
reuerēcia accedet tibi bona gra-
tia. **A**dolefcens loquere in tua
caufa viæ. **S**i bis interrogatus
fuis: habeat caput rīsum tuū.
In multis esto quali inſcius: et
audi tacens ſimul et querens.
In medio magnatorū nō pſu-
mas: et ubi ſunt ſenes nō mul-
tū loquaris. **A**nte grādinē pī-
bit choruſcacio: et ante verecū-
diā pībit grācia: et p reuerenti-
a accedet tibi bona grā: et ho-
ra ſurgendi non te trices. **P**re-
curre aut prior in domū tuā et
illic auocare: et illic lude: et age
cōceptiones tuas: et non in de-
lictis et verbo ſupbo. **E**t ſuper
hīs omīb; bñdīcto dñm q̄ fe-
cit te: et inebriātem te ab omni-
bus bonis ſuis. **Q**ui timent deū
recipiet doctrinā eius: et qui vi-
gilauerūt ad illū inuenient bene-
dictionē. **Q**ui querit legē reple-
bit ab ea: et qui inſidioſe agit
ſcādalizabit in ea. **Q**ui timent
deū inuenient iudiciū iuſtū: et iuſ-
ticias q̄ſi lumē accendēt. **P**ecca-
tor homo deuītabit correptionē:
et ſcđm volūtātē ſuā inue-
nient cōparationē. **V**ir cōſilij
non diſperdet itelligentiā: alie-
nus et ſupbus nō p̄timeſcet ti-
morē. **E**tia poſtq; fecit cū eo ſi-
ne cōſilio: et ſuis in ſedationi-
bus arguēt. **F**ili ſine cōſilio ni-

hil facias: et poſt factū nō pe-
nitebis. **I**n via ruine nō eas et
nō offendas in lapides: nec cre-
das te vit laborioſe: ne ponas
aīe tue ſcādalu. **E**t a filiis tuis
taue: et a domeſticis tuis atten-
de. **I**n omī ope tuo crede ex fide
aīe tue: h̄ eſt eti cōſeruacio mā-
dator. **Q**ui credit deo attendit
mādatīs: et qui confidit in illo
non minorabit. **XXXIII**

Timētī dñm nō occurrēt ma-
la: ſed in tēptatione deus
illū conſeruabit: et liberabit a
malis. **S**apiēs nō odit māda-
ta et iuſticias: et nō illidēt quali
in pcella nauis. **H**omo ſenſa-
tus credit legi dei: et lex illi fide-
lis. **Q**ui interrogatōnē manifeſ-
tat parabit verbū: et ſic deſca-
tus exaudiet: et cōſeruabit diſ-
ciplinā et tunc rīdebit. **P**recor-
dia fatui quali rota rari: et q̄ſi
axis verſatilis cogitatus illi.
Equus emiſſarius ſicut amir?
ſublānator: ſub omī ſupraſe-
dente hīmit. **Q**uare dies diem
ſupat: et iterū lux luxē et annus
annū a ſole: **A** dñm ſcīentia ſe-
paratī ſunt facto ſole et p̄ceptū
cuſtodiente. **E**t imutauit tēpo-
ra et dies feſtos ipor: et in illis
dies feſtos celebrauerūt ad ho-
ram. **E**x ipis exaltauit et mag-
nificauit deus: et ex ipis poſuit
in numerū dierū: et oēs hoīes

de solo. et ex terra unde creatus est
adam. In multitudine discipli-
ne domini sepecauit eos: et immuta-
uit vias eorum. Ex ipsis benedixit
et exaltauit: et ex ipsis sanctifica-
uit et ad se applicauit: et ex ipsis
maledixit et humiliauit: et con-
stitit illos ad separationem ipsorum:
quasi lutum figuli in manu ipsi-
us plasmare illud et dispone-
re. Omnes vię eius secundum dispo-
sitionem eius: sit homo in manu
illius qui se fecit: et reddat illi se-
cundum iudicium suum. Contra malum
bonum stat et contra mortem vi-
ta: sic et contra virum iustum pec-
cator: et sic intueri in omnia opa
altissimi. Duo contra duo: et
unum contra unum. Et ego nouissi-
mus euigilaui: et quasi qui col-
ligit acinos post vindemiato-
res. In benedictione dei et ipse
speraui: et quasi qui vindemiat
repleui torcular. Respicite quoniam
non michi soli laboraui: sed om-
nibus requireribus disciplinam.
Audite me magnati et omnes
populi: et rectores ecclesie auribus
precipite. Filio et mulieri fratri et
amico non des potestatem super te
in vita tua: et non dederis alii
possessionem tuam: ne forte penite-
at te et deprecetur pro illis. Dum
adhuc superes et aspiras: non
immutabit te omnis caro. Melius
est enim ut filii tui te rogent: quam te

respicere in manus filiorum tuo-
rum. In omnibus opibus tuis prece-
les esto. Ne dederis maculam in
gloriam tuam. In die consumatio-
nis dierum vite tue. et in tempe-
re tuo distribue hereditatem tu-
am. Libaria et virga et onus
asino: panis et disciplina et o-
pus seruo. Opatur in discipli-
na et querit requiescere: laxa ma-
nus illi et querit libertatem. Iugum
et lorum curuatur collum durum: et ser-
uum inclinatur opationes assidu-
e. Seruo malivolo tortura et
compedes: mitte illum in opatio-
nem ne vacet. Multam enim mali-
nam docuit ociositas. In opa
constitue eum: sic enim condecet il-
lum. Quod si non obaudierit curua
illum compedibus: et non amplifires
super omnem carnem. Verum sine iudi-
cio nichil facias graue. Si est ti-
bi seruus bonus: sit tibi quasi anima tu-
a. Quasi fratrem sic eum tracta: quoniam
in sanguine anime eum comparas-
ti. Si leseris illum iniuste in fuga
conuertetur: et si extolleris discesse-
rit quo queras et in qua via que-
ras illum nescis. **XXXIII**

Uana spes et mendacium in se-
lato viro: et somnia extol-
lunt imprudentes. Quasi qui apprehen-
dit umbram et persequitur ventum:
sic et qui attendit ad visa men-
dacia. Hoc secundum hoc visio som-
niorum. Ante faciem hominis similitudo

titus

do alterius hoīs. Ab imundo
quid mūdabit: Et a mendace
qd̄ uerū dicit: **D**iuinatio erroris
et auguria mēdacia et somnia
male faciētū uanitas est. Et si-
cut pturiētis. cor tuū fantasia
patitur: nisi ab altissimo fuerit
emissa uisitatio. Ne dederis in
illis cor tuū. Multos enī errare
fecerūt somnia: et ceciderūt spe-
rātes ī illis. Sine mēdacio cō-
sūmabit uerbū legis: et sapien-
tia in ore fidelis cōplanabitur.
Qui nō ē temptat⁹ qd̄ scit: Vir
in mltis repperit⁹ cogitabit ml-
ta: et qui multa didicit enarra-
bit intellectū. **Q**ui nō ē repperit⁹
paucā recognoscit: qui autē in
multis factus est. multiplicauit
maliciā. **Q**ui temptat⁹ non est
qualia scit: **Q**ui implanatus ē
abūdabit nequicia. **M**lta uidi
enarrādo: et plurimas uerborū
consuetudines. Aliquoties usq;
ad mortē p̄dicatus sum horū
causa: et liberatus sum gratia
dei. **S**piritus timētū deū queri-
tur: et in respectu illius benedi-
retur. **S**pes enī illorū in saluā-
tem illos: et oculi dei in diligen-
tes se. **Q**ui timet dñm nichil tre-
pidabit: et nō pauebit qm̄ ip̄e
est spes eius. **T**imētis dominū
beata est aīa eius: ad quē respi-
cit: et qui est fortitudo ei⁹. **O**cu-
li dñi sup̄tinentes eū: protector

potētie firmamētū uirtutis: re-
gimen ardoris et umbraculū
meridiani: deprecatio offensio-
nis. et adiutoriū casus: exaltā-
tiam et illuminās oculos: dās
sanitatem et uitā et benedictio-
nem. **I**mmolātis ex iniquo ob-
latio est maculata: et non sunt
beneplacite sublationes ī-
iustorū. **D**ñs sol⁹ sustinentibus
se in uia ueritatis et iusticie. **D**o-
na iniquorū nō probat altissi-
mus: nec respicit in oblatione
iniquorū: nec ī multitudine sa-
crificiorū. eorū p̄iciabit p̄cis.
Qui offert sacrificiū ex substan-
tia pauperū: quasi q̄ uictimat
filium in conspectu p̄ris sui. **P**a-
nis egentū uita pauperū est: q̄
defraudat illū homo sāguinis
ē. **Q**ui aufert in sudore panem:
quasi qui occidit p̄ximū suū.
Qui effundit sāguinē et q̄ frau-
dem facit mercenariis fr̄es sunt.
Unus edificās et vn⁹ destruēs:
qd̄ p̄dest illis nisi labor: **U**nus
orans et unus maledicēs: cui⁹
uocē exaudiet deus: **Q**ui bapti-
zatur a mortuo et iterū tangit
eum: qd̄ p̄ficit lauatio illius:
Sic homo qui ieiunat in p̄cis
suis et iterū eadē faciēs: qd̄ p̄fi-
cit humiliādo se. **O**ronē illius

Quis exaudiet: **XXXV**
Qui cōseruat legē: multipli-
cat orationē. **S**acrificiū saluta-

re est attendere mādatis ⁊ disce-
dere ab omī inīq̄tate: et ꝓpīa-
tionem litare sacrificijs sup in-
iusticias: ⁊ dēp̄catō p peccatis.
recedere ab iniusticia. **R**etribu-
et gratiā q̄ offert simlaginē: ⁊
qui facit misericordiam offert sacri-
ficiū. **E**emplacitū est dñs rece-
dere ab inīq̄tate. **N**ō apparebis
ante d̄spectū dñi vacuus. **H**ec
enī omīa ꝓp̄ mādātū dī fuit.
Oblatio iusti īpinguat altare:
et odor suauitatis est in cōspec-
tu altissimi. **S**acrificiū iusti ac-
ceptū est: et memoriā eius non
obliuiscet domin⁹. **S**ono ani-
mo gl̄iam redde deo: ⁊ non mi-
nuas ꝓmicias manū tuarū.
In omni dato hylarem fac vul-
tum tuū: ⁊ in exultatione sanc-
tifica decimas tuas. **D**a altissi-
mo scdm datū eius: ⁊ in bono
oculo aduētiōnē facito manu-
um tuarū: qm̄ dñs retribuet ē.
et septies tanto reddet tibi. **N**o-
li offerre munera praua: nō ei
suscipiet illa. **E**t noli inspicere
sacrificiū iniustū: qm̄ dñs ē iu-
dex: ⁊ nō est apud illū gl̄ia ꝓ-
sone. **N**on accipiet dñs plonā
in pauperē: ⁊ dēp̄catōnē lesi ex-
audiet. **N**on dispiciet ꝓres pu-
pilli: nec viduā. **S**i effūdāt loq̄-
lam gemit⁹. **N**ōne lacrimae vi-
duę ad maxillā descendūt: et re-
clamatio ei⁹ sup deducētē eas:

A maxilla enim ascendūt usq;
ad celū: et dñs exauditor non
deledabit ī illis. **Q**ui adorat de-
um in oblatione suscipiet:
⁊ dēp̄catō illius usq; ad nubes
propinquabit. **O**ratio humili-
ātis se nubes penetrabit: et do-
nec ꝓpinquet nō cōsolabit: et
non discedet donec altissimus
aspiciat. **E**t dñs nō elōgabit:
sed iudicabit iustos et faciet iu-
diciū: et fortissim⁹ nō habebit
in illis paciētiā: ut cōtribulet
dorsum ip̄orū et gentib; reddet
vindictā: donec tollat plenitu-
dinē supborū. ⁊ sceptrā iniquo-
rū cōtribulet: donec reddat ho-
mib; scdm actus suos: et scdm
opa adde et scdm ꝓsumptionē
illius: donec iudicet iudiciū ple-
bis sue: ⁊ obledabit iustos mi-
sericordia. **XXXVI**
Preciosa misericordia in tēpore
tribulaciōis: q̄si nubes ꝓ ui-
e ī tēpore siccitatis. **M**iserere nr̄i de-
us om̄i et respice nos: et osten-
de nobis lucē misericordiā tua-
rū: ⁊ imitte timorē tuū sup gen-
tes que nō requisierūt te: ut co-
gnoscat q̄a nō est deus nisi tu.
ut enarrent magnalia tua. **A**l-
leua manū tuā sup gētes alie-
nas: ut vidēt potentiā tuam.
Sicut enī in cōspectu eorū sanc-
tificatus es in nobis: sit in con-
spectu nr̄o magnificaberis in

Iteus

eis: ut cognoscant te. sicut et nos
cognouimus: quia non est deus praeter
te domine. **I**nnoua lingua: et immu-
ta mirabilia. **G**lorifica manu:
et brachium dextrum. **E**cce furore:
et effunde iram. **E**xtolle aduersarium:
et afflige inimicum. **F**estina tem-
pus et memento finis: ut enar-
rent mirabilia tua. **I**n ira flam-
me deuoret qui saluat: et qui pel-
lunt plebem tuam inueniant pae-
nem. **C**ontere caput principum
et inimicorum: dicentium non est ali-
us praeter nos. **C**ongrega omnes tri-
bus iacob: et cognoscant quia non
est deus nisi tu. ut enarrent mag-
nalia tua: et hereditabis eos si-
cut ab initio. **M**iserere plebi tu-
e super quam inuocatum est nomen
tuum: et israel quem coequasti primo-
genito tuo. **M**iserere ciuitati lac-
rificacionis tue iherusalem: ciuitati
requiei tue. **R**eple syon inenar-
rabilibus uirtutibus tuis: et gloria tu-
a populum tuum. **D**a testimonium quia
ab initio creature tue sunt: et sus-
cita preces quas locuti sunt
in nomine tuo prophete priores. **D**a
merecedem domine sustinentibus te ut pro-
phete tui fideles inueniantur: et
exaudi orationes seruorum tuorum.
Secundum benedictionem aaron da
populo tuo et dirige nos in viam
iusticie: ut sciatur omnes qui habitant
terram: quia tu es deus despector se-
culorum. **D**ominus esca madurabit

venter: et est cibus cibo melior.
Fauces contingunt cibum ferre: et
cor insensatum uerba mendacia.
Lor prauum dabit tristitiam: et ho-
mo peritus resistet illi. **O**mnem
masculum recipiet mulier: et est fi-
lia melior filie. **S**pecies mulie-
ris exhilarat faciem uiri sui: et su-
per omnem concupiscentiam hominis su-
perducet desiderium. **S**i est lingua
curacionis et mitigacionis et mi-
sericordie: non est uir illius secu-
dum filios hominum. **Q**ui possidet
mulierem bonam inchoat posses-
sionem: adiutorium secundum illum est: et
columna ut requies. **U**bi non est
sepius diripiet possessio: et ubi
non est mulier ingemiscit egres.
Qui credit qui non habet midum:
Et defledens ubicumque obscura-
uerit: quasi succinctus latro eg-
ressus de ciuitate in ciuitatem.

Omnis amicus **XXXVII**
dicit: et ego amicitiam co-
pulaui: sed est amicus solo no-
mine amicus. **N**one tristitia in-
est usque ad mortem: **S**odalis
autem et amicus. ad inimicitiam di-
tentur. **O** presumptio nequissi-
ma: unde creata es cooperire a-
ridam malicia et dolositate illi-
us: **S**odalis amico coniocun-
dabit in oblationibus: et in te-
pore tribulacionis aduersarius
erit. **S**odalis amico condoleat
causa ventris: et contra hostem

accipiet scutum. **N**on obliuiscaris
amicum tuum in animo tuo: et non
inmemor sis illi in operibus tuis.
Noli consiliari cum sorore tuo: et
a zelantibus te absconde consilium.
Dominus consiliarius perdit consilium:
sed est consiliarius in semetipso.
A consiliario serua animam tuam.
Prius scito que sit illius neces-
sitas: et ipse enim animo suo co-
gitabit. **N**e forte mittat sudorem
in frum: et dicat tibi bona est vi-
a tua: et stet contrario videre quod
tibi eueniat. **C**um viro irreligi-
oso tracta de sanctitate: et cum
iniusto de iusticia: et cum muliere
de hijs que emulat. **C**um timi-
do de bello: cum negotiatore de
traiectione. **C**um emptore de uendi-
tione: cum viro liuido de gratis
agendis. **C**um impijs de pieta-
te: cum inhonesto de honestate.
Cum opario agrario de omni o-
pere: cum opario annuali de co-
sumatione anni: cum seruo pi-
gro de multa opatione. **N**on at-
tendas hijs in omni consilio. **S**ed
cum viro sancto assiduus esto:
quemcumque cognoueris obserua-
tem timorem dei: cuius anima est secun-
dum animam tuam. **Q**uicumque titu-
bauerit in tenebris non condole-
bit tibi. et cor boni consilij statu-
et tecum. **N**on est enim tibi aliud plus
illo. **A**nima viri sancti enunciat ali-
quando vera: quod septem circumspec-

tores sedentes in recesso ad spe-
culandum. **E**t in hijs omnibus dep-
care altissimum: ut dirigat in ve-
ritate viam tuam. **A**n te omnia opera
verbum verax precedat te: et ante
omnem actum consilium stabile. **V**er-
bum nequa immutabit cor: ex
quo partes quatuor oriuntur: bo-
num et malum vita et mors: et do-
minare illorum est assidua ling-
ua. **V**ir peritus multos erudit:
et anime sue suavis est. **Q**ui sophis-
tice loquitur odibilis est: omni re de-
fraudabit. **N**on est enim illi data
a domino gratia: omni enim sapienti-
a defraudatus est. **E**st sapiens
anime sue sapiens: et fructus sen-
sus illius fideles sunt. **V**ir sapiens
implebitur benedictionibus: et vi-
dentes illum laudabunt. **V**ita viri in
numero dierum: dies autem israel
innumerabiles sunt. **S**apiens in
ipso hereditabit honorem: et no-
men illius est viuens in eternum.
Fili in vita tua tempera animam tuam:
et si fuerit nequa non des illi po-
testatem. **N**on enim omnia omnibus
expediunt: et non omni anime omne
genus placet. **N**oli auidus es-
se in omni epulatione: et non te
effundas super omnem escam. **I**n mil-
lis enim escis erit in firmitas: et a-
uiditas appropinquet usque ad
venterem. **P**ropter crapulam multi
obierunt: qui autem abstinentes est adi-
cet vitam. **XXXVII**

altissimus

Honora medicū ppter neces-
sitatē: etenim creauit altissi-
mus. **A**deo est enim omnis mede-
la: et a rege accipiet donationē.
Disciplinā medicī exaltabit ca-
put illius: et in cōspectu mag-
natorū collaudabit. **A**ltissim⁹
creauit de terra medicinā: et vir
prudēs nō abhorrebit illā. **N**ō-
ne a ligno indultata est aqua
amara: **A**d agnitionē hoīm
virtus illorū: et dedit hominib⁹ sci-
entiam altissim⁹: honorari in
mirabilib⁹ suis. **I**n hīs curās
mitigabit dolorē: et unguētari-
us faciet pigmenta suauitatis.
et unctiones cōficiet sanitatis:
et nō cōsumabūt opa ei⁹. **P**ax
enim dei sup facie fr̄e. **F**ili i tua i-
firmitate non despicias teipm:
sed ora dñm et ipse curabit te.
Auerte a delicto. et dirige ma-
nus: et ab omni delicto munda
cor tuū. **D**a suauitatē et memo-
riam similitudinis. et impigra
oblationē: et da locū medico.
etenim illū dñs creauit: et nō dis-
cedat a te. q̄a opa ei⁹ sūt neces-
saria. **E**st enim tēpus q̄ndo i ma-
nib⁹ illorū icurras: ipi vero do-
minū deprecabunt ut dirigat re-
quie eorū. et sanitatē ppter con-
uersationē illorū. **Q**ui delinqt
in cōspectu eius qui fecit eū: in-
cidet in manus medicī. **F**ili in
mortuū pduc lacrimas. et q̄si

dira passus incipe plorare: et
scdm iudiciū contege corpus il-
lius: et nō despicias sepulturā
illius. **P**ropt̄ delaturā autem
amare fer luctū illi⁹ uno die: et
cōsolare ppter tristitiā: et fac luc-
tum scdm meritū eius uno die
uel duob⁹ ppter detractionē. **T**ristitia
enim festinat mors. et co-
opiet virtutē: et tristitia cordis
flectit ceruicem. **I**n abductione
pmanet tristitia: et substantia
inopis scdm cor eius. **N**ō dede-
ris in tristitia cor tuū: sed repel-
le eam a te: et memento nouis-
simorū. **N**oli obliuisci neq⁹ enim
est cōuersio: et huic nichil pde-
ris: et teipsum pessimabis. **M**e-
mor esto iudiciū mei: sic enim erit
et tuū. **M**ichi heri: et tibi hodie.
In requiem mortui requiescere
fac memoriā eius: et cōsolare
illū in exitu spiritus sui. **S**api-
entiā scribe in tempe uacuitatis.
et qui minorat actu sapientiā p-
cipiet: quia sapientia replebit.
Qui tenet aratru. et qui gloria-
tur in iaculo. stimulo boues a-
gitat: et cōuersat in opib⁹ eorū:
et narratio eius in filiis tauro-
rum. **L**or suū dabit aduersan-
dos sulcos: et uigilia eius in sa-
gina uaccarū. **S**ic omnis faber
et architectus qui noctē tanq̄
diē transigit: qui sculpsit signa-
cula sculptilia: et assiduitas ei⁹

narrat picturā. **L**or suū dabit
in similitudinē picture: et vigilia
sua p̄ficiat opus. **H**ic faber fer-
rarius sedēs iuxta incudē: et cō-
siderans opus ferri. **V**apor ig-
nis uret carnes eius: et in calo-
re fornicis cōcertat. **D**ox mal-
lei innouat aurem eius: et con-
tra similitudinē vasis orulus
eius. **L**or suū dabit in cōsum-
tionem opm: et vigilia sua or-
nabit impfectionē. **H**ic figul⁹
sedēs ad opus suū dūctēs pe-
dib; suis rotam. q̄ i sollicitudi-
ne positus est semp ppter op⁹
suū: ⁊ innumera ē oīs opatio
eius. **I**n brachio suo formabit
lutū: ⁊ ante pedes suos curabit
virtutē suā. **L**or suū dabit ut
cōsumet limicionē: ⁊ vigilia su-
a mūdabit fornacē. **O**mnes hī
in manib; suis sperauerūt: et
unusquisq; in arte sua sapiens
est. **S**ine hīs omib; nō edifica-
tur ciuitas: ⁊ nō in habitabūt
nec ābulabūt: et in ecclesiā nō
trāsiliēt. **S**up sellā iudicis nō
sedebūt et testamētū iudicij nō
intelligēt: neq; palā faciēt iudi-
ciū et disciplinā. et in parabo-
lis nō inueniēt: sed creaturā eū
cōfirmabūt: et dēpratio illorū
in opatione artis: accōmodā-
tes aīam suā. et cōquiretes in

S lege altissimi. **XXXIX**
apiētā oīm antiquor; eg-

quīret sapiēs: et in pphetis va-
cabit. **N**arrationē viroꝝ notā-
tor; cōseruabit: et in versutias
pabolarū simul introibit. **D**e-
culta puerbior; requirer: et in
absconditis pabolaz; dūctabi-
tur. **I**n medio magnatorū mi-
nistretur: et in cōspectu p̄sidis
apparebit: et in frām alienige-
naz; gentiū trāsiet. **B**ona enī ⁊
mala. i omib; tēptabit. **L**or su-
um tradet ad vigilādū dilucto
ad dñm qui fecit illū: et in con-
spectu altissimi dēprabit. **A**pe-
riet os suū in oratione: et pro
delictis suis dēprabit. **S**i enī do-
minus magnus voluerit spiri-
tu itelligentie replebit illū: ⁊ ip-
se tanq; imbres mittet eloquia
sapiētie sue: et in oratione cōfi-
tebit dño. **E**t ip̄e diriget cōsiliū
eius et disciplinā: et in abscon-
ditis suis cōsiliabit. **I**p̄e palā
faciet disciplinā doctrine sue: ⁊
in lege testamēti dñi gloriabit.
Lollaudabūt multi sapiētā ei-
us: et usq; in seculū nō delebit.
Nō recedet memoria ei⁹: ⁊ no-
men eius requirer a gñatione
in gñationē. **S**apiētā ei⁹ enar-
rabūt gentes: ⁊ laudē eius enū-
ciabit ecclesia. **S**i pmāserit no-
mē ei⁹ derelinquet plus quā mil-
le: ⁊ si requieuerit p̄ccit illi. ad-
huc cōsiliabor ut enarrē: ut fu-
rore enī repletus sū. **I**n voce di-

astutus

rit. **O**laudate me diuini fructus.
 et quasi rosa plantata super ruinas
 aquarum fructificata. **Q**uasi liba-
 nus odorē suauitatis habere.
Florete flores. quasi lilium et da-
 te odorē: et frondete in gratiam. et
 collaudate canticum: et benedici-
 te dominum in operibus suis. **D**ate no-
 mini eius magnificentiā: et confi-
 tetur illi in voce labiorum vrorum.
 et in canticis labiorum et cytharis:
 et sic dicetis in confessione: opera
 domini vniuersa bona valde. **I**n ver-
 bo enim eius stetit aqua sicut co-
 geries. et in sermone oris illius
 sicut receptoria aquarum: quoniam in
 precepto ipsius placor fit: et non est
 minoratio in salute ipsius. **O**pe-
 ra omnis carnis coram illo: et non
 est quicquam absconditum ab oculis
 eius. **A** seculo usque in seculum re-
 spicit: et nichil est mirabile in
 conspectu eius. **N**on est dicere. quid
 est hoc aut quid est illud: omnia
 enim in tempore suo queretur. **B**e-
 nedictio illius quasi fluminis inun-
 dabit: et quoniam chatadisinus ar-
 dam inebriauit: sic ira ipsius ge-
 res que non requisierunt eum here-
 ditabit. **Q**uoniam conuertit aquas in
 siccitatem et siccata est terra. et vię
 illius vires illorum directe sunt: sic
 precoribus offensiones in ira eius.
Bona bonis creata sunt ab ini-
 cio: sic nequissimis bona et ma-
 la. **I**ncipit necessarie rei vite ho-

minum. aqua. ignis. et ferrum: sal-
 lac. et panis similitudine: et mel.
 et botrus vite. et oleum. et vestimen-
 tum. **H**ec omnia factis in bona:
 sic et impijs et precoribus in ma-
 la conuertent. **S**unt spiritus qui
 ad vindictam creati sunt: et in fu-
 rore suo confirmauerunt tormen-
 ta sua. **E**t in tempore consumatio-
 nis effundet virtutem: et furorem eius
 qui fecit illos confundet. **I**gnis. gra-
 do. famēs. et mors: omnia hec
 ad vindictam creata sunt. **B**elli-
 arum dentes. et scorpium. et serpentes:
 et rumphea vindictas in eterni-
 tum impios. **I**n mandatis eius
 epulabuntur: et super terram in neces-
 sitate preerabuntur: et in temporibus
 suis non preteriet verbum. **P**ropte-
 rea ab initio confirmatus sum.
 et consiliatus sum. et cogitavi: et
 scripta dimisi. omnia opera domini
 bona: et omne opus hora sua
 subministrabit. **N**on est dicere: hoc
 illo nequius est: omnia enim in te-
 pore suo comprobabuntur. **E**t nunc
 in omni corde et ore collaudate:
 et benedicite nomen domini. **XL**

Ocupatio magna creata
 est omnibus hominibus: et ingru-
 graue super filios adam a die
 exitus de ventre matris eorum. usque
 in diem sepulture in matrem omnium.
Cogitationes eorum et timores
 cordis: adinuentio respiciatio-
 nis. et dies finitionis: residetes

sup sedē gloriolā . usq; ad hu-
miliatū in frām ⁊ cinerē: ab eo
quī utitur iacinto ⁊ portat co-
ronā . usq; ad eum qui operitur
lino crudo: furor . zelus . tumē-
t⁹ . fluctuatio . ⁊ timor mortis:
iracūdia pseuerās . et cōtentio:
⁊ in tempe refectionis in cubili
somnia noctis imutat scienti-
am eius . **M**odiciū aut tanq; ni-
hil ī requie: ⁊ ab eo in somnīs
quasi in die respectus . **C**ontur-
batus est in visu cordis sui: tā-
quā qui euaserit in die belli . tē-
pore salutis sue resurrexit . ⁊ ad-
mirās ad nullū timorē . cū om-
ni carne ab hoīe usq; ad pec⁹ :
et sup pccōres septulū . **A**d hec
mors sanguis . contentio . ⁊ rū-
phea: opprēssiones . fames . et cō-
tricio . ⁊ flagella . **S**up iniquos
creata sunt hec omnia : et ppter
illos factus est catharissimus .
Omnia enī que de trā sunt in tē-
rā cōuertent^r : et aque omēs in
mare cōuertent^r . **O**mne mun⁹ ⁊
iniquitas delebit^r : et fides in scdm
stabit . **S**ubstantie iniustorū si-
cut flum⁹ siccabūtur: ⁊ sicut to-
nitrū magnū in pluuia plo-
nabit . **I**n apiendo man⁹ suas
letabit^r : sic puaricatores in cō-
sumatione tabescēt . **N**epotes
ipiorū non multiplicabūt ra-
mos : et radices imūde sup ca-
cumē petre sonāt . **S**up omne

aqm viriditas: ⁊ ad orā flumi-
nis . ante omne fenu euelletur .
Gratia sicut paradisus in bñ-
dictionib; ⁊ miscdia in seculo
pmanet . **V**ita sibi operarij suf-
ficiētis cōdultabit^r : et in ea iue-
mes thesaurū . **E**dificatio ciuita-
tis cōfirmabit nomē: ⁊ sup hāc
mulier imaclata cōputabitur .
Vinu et musica letificāt cor et
sup utrūq; dilectio sapiētie . **T**i-
bie et psalteriū suauem faciūt
melodiā: et sup utrūq; lingua
suauis . **G**raciā ⁊ spēm desidra-
bit oculus tuus: ⁊ sup hoc viri-
des sationes . **A**micus et sōda-
lis in tempe cōueniētes: et sup
utrosq; mulier cum viro . **F**res
in adiutoriū in tempe tribula-
tionis : ⁊ super eos miscdia libe-
rabit . **A**urū et argentū cōstitu-
tio peditū: ⁊ sup utrūq; cōsiliū
beneplacitū . **F**acultates et vir-
tutes exaltant cor: et sup hec ti-
mor dñi . **N**ō est in timore dñi
minoratio : et nō est in eo inq-
rere adiutorium . **T**imor dñi si-
cut paradisus benedictionis :
et sup oēm gloriā operuerūt il-
lū . **F**ili in tempe vite tue ne in-
digeas . **M**elins est enī mori qm
indigere . **V**ir respiciēs in mēlā
alienā: nō est vita eius in cogi-
tatione victus . **A**lit enī aīam
suā tibus alienis . **V**ir aut disci-
plinatus et eruditus custodiet

astutus

se. In ore imprudentis aduocabit
inopia: et in ventre eius ignis

O ardebit. **XLI**
mors quæ amara est memo-
ria tua homini pacem habenti
in substantiis suis: viro quieto.
et cuius viæ directe sunt in omni-
bus: et adhuc valenti accipe cibum.
Mors. bonum est iudicium tuum ho-
mini indigenti. et qui minora-
tur viribus: defecto etate. et cui de
omnibus cura est: et incredibili quæ
perdit sapientiam. **N**oli metuere
iudicium mortis. **M**emento quæ an-
te te fuerunt: et que super ventura
sunt tibi huius iudicium a domino omni
carni: et qui superuenient tibi in
beneplacito altissimi: siue decem
siue centum siue mille anni. **N**on
est enim in inferno accusatio vite.
Filii abominacionum. fiunt filii
peccatorum: et qui conuersantur
secus domus impiorum filiorum
peccatorum periet hereditas: et cum
senectute illorum assiduitas oppro-
brii. **D**e patre impio queruntur fi-
lij: quoniam propter illum sunt in oppro-
brio. **D**e vobis viri impii: qui
dereliquistis legem domini altissimi.
Et si nati fueritis in maledictione
nascemini: et si mortui fueri-
tis: in maledictione erit pars
vra. **O**mnia que de terra sunt in
fram conuertentur: sic impii a ma-
ledicto in perditionem. **I**ustus ho-
minum in corpore ipsorum: nomen au-

tem impiorum delebitur. curam habe
de bono nomine: hoc enim magis
permanebit tibi. quam mille thesau-
ri magni et preciosi. **H**one vite
numerus dierum: bonum autem no-
men permanebit in eum. **D**iscipli-
nam in pace obseruate filii. **S**a-
pientia enim abscondita et the-
saurus inuisus: que utilitas in
utroque: **M**elior est homo quam ab-
scodit stulticiam suam: quam homo
qui abscondit sapientiam suam. **D**e-
runtamen reuertimini in hiis: que
procedunt de ore meo. **N**on est
enim bonum omnem irreuerentiam ob-
seruare: et non omnia omnibus
bene placent in fide. **E**rubescite
a patre et a matre de fornicatione.
et a presidente et a potente de me-
dacio: a principe et a iudice de de-
licto. a synagoga et plebe de in-
iquitate: a socio et amico de in-
iusticia. de loco in quo habitas
de furto: de veritate dei et testa-
mento: de discubitu in panibus. et
ab obfuscatione dati et accepti:
a salutantibus de silentio: a respec-
tu mulieris fornicarie. et ab au-
sione vultus cognati. **N**e auer-
tas faciem a proximo tuo: et ab au-
ferendo partem. et non restitu-
do. **N**e respicias mulierem alieni
virii: et ne scrutaris ancillam ei-
us: neque steteris ad lectum eius. **C**a-
ue ab amicis de sermonibus im-
properis: et cum dederis ne impro-

peres.

XLIII

Non duplices sermonē auditus de reuelatione sermonis absconditi. et eris vere sine confusione: et inuenies grām in conspectu oīm hoīm. **N**e p hīs oīb; cōfudarīs: et ne accipias psonā ut deliquas. **D**e lege altissimi et testamēto. et de iudicio iustificare impiū: de uerbo sorior et uiator: et de datione hereditatis amicor: de equalitate statere et pōderū. de acquisitione multor et paucor: de corruptione emptionis et negotior et de multa disciplina filiorū: et seruo pessimo latus sanguinare. **S**up mulierē nequā. bonū est signū. **O**bi manus mltre sunt claudē: et qd cūq; trades numera et appende: datū uero et acceptū oīe describe. **D**e disciplina ī sensati et fatui. et de seniorib; qui iudicant ab adolescentib;: et eris erudit in oīb;: et pbabilis in conspectu oīm uirorū. **F**ilia prīs abscondita est: uigilia et sollicitudo eius aufert somnū: ne forte in adolescencia sua adultera efficiat. et cum uiro cōmorata odibilis fiat: nequādo polluat in uirginitate sua. et in patris suis grauida inueniat: ne forte cum uiro cōmorata trāsgrediat: aut frē sterilis efficiat. **S**up

filia luxuriosam cōfirma custodiam: nequādo faciat te in opprobriū uenire inimicis. a detractōne in ciuitate et abiectōne plebis: et cōfundat te in multitudinē ppli. **O**mī homī noli intendere in specie: et ī medio mulierū noli cōmorari. **D**e uestimētis etiā predit tinea: et a muliere iniquitas uiri. **M**elior est etiā iniquitas uiri q; benefaciēs mulier: et mulier cōfundēs in opprobriū. **M**emor ero igit operū dñi: et q uidi annūciabo. **I**n sermonib; dñi opera eius. **S**ol illuminā per oīa respexit: et glia domini plenū ē opus eius. **N**ōne domin⁹ fecit sactos enarrare oīa mirabilia sua: que cōfirmauit dñs omnipotēs stabiliri in gloria sua. **A**bissum et cor hoīm īuestigauit: et in astucia eor cogitauit. **C**ognouit etiā dñs oēm sciētia. et inspicit ī signū eui: annūciās que pterierūt et q supuentura sunt: reuelans uestigia occultor. **N**on pterit illū oīs cogitatus: et nō abscondit se ab eo ullus sermo. **M**agnalia sapiēcie sue decorauit. q est ante seculū et usq; in seculū: neq; adiectū est neq; minuet: et nō eget alicui cōsilio. **Q**uā de siderabilia oīa opa ei⁹: et tanquā scintilla que est cōsiderare. **O**mīa hec uiuūt et manēt in se.

asthis

culū: et in omni necessitate omnia
obaudiūt ei. Omnia duplicia:
unū cōtra unū: et nō fecit quic-
q; de esse. Unius cuiusq; confir-
mabit bona. Et q̄s satiabit vi-
dens gloriā eius: **XVIII**

Altitudinis firmamētum.
pulcritudo ei⁹: species ce-
li in visione glorie. Sol in as-
pectu annūciāns in exitu: vas
āmirabile. opus excelsi. In me-
ridiano egreditur frām: et in con-
spectu ardoris eius q̄s poterit
sustinere. Fornacē custodiens
ī opib; ardoris. triplicit̄ sol eg-
rediens montes: radios igneos
refluflās. et refulgēs: radijs su-
is obtecat oculos. Magn⁹ do-
min⁹ qui fecit illū: et in sermo-
nib; ei⁹ festinavit iter. Et luna
in omib; in tempe suo: ostensi-
o tempis et signū cui. Luna
signū diei festi: lumīare qd̄ mi-
nuīt in cōlūmatione. Mensis
scdm̄ nomē eius est: crescēs mi-
rabilis in cōlūmationē. Vas
castrorū in excelsis: in firmamē-
to celi resplēdēs gloriose. Spe-
cies celi gloria stellarū: mūdū
illuminās ī excelsis dñs. In u-
bis sancti stabūt ad iudiciū: et
non deficiēt in uigilijs suis. Vi-
de arcū: et benedic eū qui fecit il-
lum. Valde speciosus ē in splē-
dore suo. Giravit celū in circui-
tu glie sue: man⁹ excelsi aperu-

erūt illū. īperio suo acceleravit
niue: et accelerat coruscationes e-
mittere iudicij sui. Propterea
aperti sunt thesauri: et euolauerūt
nebule sicut aues. In magnitu-
dine sua posuit nubes: et confrac-
ti sūt lapides gradinis. In spec-
tu ei⁹ commouebūt montes: et ī vo-
luntate eius aspiravit nothus.
Vox tonitruū eius verberavit f-
ram: tempestas aqilonis et con-
gregatio spiritus: et sicut auis
deponēs ad sedēdū. aspgit ni-
uem: et sicut locusta demergens
descensus ei⁹. Pulcritudinē rā-
doris eius āmirabit oculus: et
sup̄ ymbre eius expauescit cor.
Gelu sicut salē effundet sup̄ ter-
rā: et dū gelaueit fiet tāq; racu-
mina tribuli. Frigidus vētus
aquilo flauit: et gelaueit cristal-
lus ab aqua. Sup̄ oēm cōgre-
gationē aquarū requiescet: et si-
cut lorica induet se aq̄s. Et de-
uorabit montes et egredietur desertū:
et extinguet viridē sicut ignem.
Medicina oīm in festinatione
nebule: et ros obuiās ab ardo-
re. venienti humilē efficiet eum.
In sermone eius siluit ventus:
et cogitatione sua placauit a-
bissum: et placauit illū dñs ihe-
sus. Qui nauigant mare enar-
rāt pericula eius: et audientes
aurib; nr̄is ammirabamur. Il-
lic p̄clara et mirabilia varia bel-

tiaz genera et omnia pecora et cre-
atura beluarum. Propter ipsum
confirmatus est itineris finis: et
in sermone eius composita sunt
omnia. Multa dicemus et deficie-
mus verbis: consummatio autem
sermonum: ipse est in omnibus. Glo-
riantes ad quid valebimus? Ip-
se enim omnipotens super omnia o-
pera sua. Terribilis dominus et ma-
gnus vehementer: et mirabilis
potentia ipsius. Glorificantes
dominum quatenus potueritis su-
perualebit adhuc: et ammirabilis
magnificencia eius. Benedicen-
tes dominum exaltate illum quantum po-
testis: maior est enim omni laude.
Exaltantes eum replemini virtute.
Ne laboretis: non enim comprehen-
detis. Quis videbit eum sicut est ab
initio? Multa abscondita sunt
maiora his. Pauca enim vidimus
operum eius. Omnia autem dominus fe-
cit: et pie agentibus dedit sapienti-
audem? **XLIII** am-
virores gloriosos et paren-
tes nostros in generatione sua. Al-
tam gloriam fecit dominus magnifi-
centia sua a seculo. Dominantes in
potestatibus suis: homines magni
virtute et prudentia sua predicti:
nuntiantes in prophetis dignitatem
prophetarum et imperantes in pre-
senti populo et virtute prudentie po-
pulis sanctissima verba. In pue-
ritia sua requiescentes modos mu-

sicos: et narrantes carmina scrip-
turarum. Homines diuites in virtu-
te: pulchritudinis studium habentes:
pacificantes in domibus suis.
Omnes isti in generationibus gentium
sue gloriam adepti sunt: et in die-
bus suis habentur in laudibus. Qui
de illis nati sunt: reliquerunt no-
men narrandi laudes eorum. Et sunt
quorum non est memoria. Perie-
runt quasi qui non fuerint: et nati
sunt quasi non nati: et filii ipso-
rum cum ipsis. Sed illi viri miseri-
cordie sunt: quorum peccata non
defecerunt. Cum semine eorum perma-
nent bona: hereditas sancta ne-
potes eorum. Et in testamentis ste-
tit semen eorum: et filii eorum propter
illos usque in eternum manent. Be-
men eorum et gloria eorum non de-
linquet. Corpora ipsorum in pace se-
pulta sunt: et nomen eorum vivet
in generationem et generationem. Sa-
pientiam ipsorum narret populus: et lau-
dem eorum nunciet ecclesia. Enoch
placuit deo: et translatus est in
paradisum ut de gentibus sapi-
entiam. Noe iuentus est perfectus
iustus: et in tempe iracundie fac-
tus est reconciliatio. Noe dimis-
sum est reliquum terre: cum factum est
diluvium. Testamenta seculi posi-
ta sunt apud illum: ne deleat pos-
sit diluvio omnis caro. Abraham
magnus pater multitudinis gen-
tium: et non est inuentus similis

altaris

illi in gloria. **Q**ui conseruauit legem excelsi: et fuit in testamento cum illo. **I**n carne eius stare fecit testamentum: et in temptatione inuentus est fidelis. **P**ro iureiurando dedit illi gloriam in gente sua: crescere illum quasi fructum cumulum: et ut stellas exaltare semen eius: et hereditare illos a mari usque ad mare. et a flumine usque ad terminos terre. **E**t ysaac fecit eodem modo: propter abraham preem eius. **B**enedictionem omnium gentium dedit illi dominus: et testamentum suum confirmauit super caput iacob. **A**gnouit eum in benedictionibus suis: et dedit illi hereditatem: et diuisit illi preem in tribubus duodecim. **E**t conseruauit illi homines misericordie: inuenientes gratiam in conspectu omnis carnis.

Dilectus deo **XLV**
et hominibus moyses: cuius memoria in benedictione est. **S**imile illum fecit in gloria sanctorum: et magnificauit eum in timore inimicorum: et in uerbis suis monstra placuit. **G**lorificauit illum in conspectu regum: et iussit illi coram populo suo: et ostendit illi gloriam suam. **I**n fide et lenitate ipsius sanctum fecit illum: et elegit eum ex omni carne. **A**udiuit enim eum et uocem ipsius: et induxit illum in nubem. **E**t dedit illi cor ad precepta: et legem uite et discipli-

ne: docere iacob testamentum suum: et iudicia sua israel. **E**xcelsum fecit aaron fratrem suum: et simile sibi de tribu leui. **S**tatuuit illi testamentum eternum: et dedit illi sacerdotium gentis: et beatificauit illum in gloria. **E**t circumcixit eum zona iusticie: et induit eam stolam glorie: et coronauit eum in uasis uirtutis. **C**ircum pedes et femora: et humerale posuit ei: et circumtulit illum tintinnabulis aureis plurimis in giro: dare sonitum in ingressu suo: auditum facere sonitum in templo in memoriam filijs gentis sue. **S**tola sancta auro et iacinto et purpura opus textile uiri sapientis iudicio et ueritate predicti. **T**orto torto opus artificis: gemis preciosis figuratis: in ligatura auri: et ope lapidarii sculptis in memoriam. **S**ecundum nomen tribuum israel. **C**orona aurea super mitram eius expressa signo sanctitatis: gloria honoris et opus uirtutis: desiderio oculorum ornata. **S**ic pulchra ante ipsum non fuerunt talia: usque ad originem. **N**on est indutus illa alienigena aliquis: sed tantum filij ipsius soli et nepotes eius per omne tempus. **S**acrificia ipsius consummata sunt igni cotidie. **C**onpleuit moyses manus eius: et unxit illum oleo sancto. **F**actum est illi in testamentum eternum et semini

ni eius sicut dies celi: fungi sacerdotio et habere laudem: et glorificare populum suum in nomine suo. **I**psam elegit ab omni vivente: offerre sacrificium deo: incensum et bonum odorem: in memoriam placare pro populo suo. **E**t dedit illi in preceptis suis potestatem: in testamentis iudiciorum docere iacob testimonia: et in lege sua lucem dare israel. **Q**uia contra illum steterunt alieni: et propter invidiam circumdederunt illum homines in deserto qui erant cum dathan et abiron: et congregatio chore in iracundia. **V**idit dominus deus et non placuit illi: et consumpti sunt in impetu iracundie. **F**ecit illis monstrum: et consumpsit illos in flamma ignis. **E**t addidit aaron gloriam: et dedit illi hereditatem: et primicias frugum terre dimisit illi. **P**anem ipsum in primis paravit in sacerdotem: nam et sacrificia domini edent: quod dedit illi et semini eius. **E**ternum inter gentes non hereditabit: et pars non est illi in gente. **I**pse est enim pars eius et hereditas. **P**hinees filius eleazari tercius in gloria imitatio eum in timore dei: et stare in reuerentia gentis: in bonitate et alacritate anime sue placuit deo israel. **D**eus statuit illi testamentum pacis: et principem sanctorum et gentis sue: ut sit illi et semini eius sacerdotum dignitas in

eternum. **E**t testamentum david regi filio yesse de tribu iuda: hereditas ipsi et semini eius: ut daret sapientiam in cor nostrum iudicare gentem suam in iusticia ne abolerentur bona ipsorum: et gloriam ipsorum in gentem eorum eternam fecit.

ortis in bello **XLVI**

Illis namque successor mortui in prophetis: qui fuit magnus secundum nomen suum. maximus in salutem electorum dei: repugnare insurgentes hostes ut dissequeretur hereditatem israel. **Q**uam gloriam adeptus est in tollendo manus suas: et iactando contra ciuitates rumphreas. **Q**uis ante illum sic restitit: Nam hostes ipse dominus percussit. **A**ut non in iracundia eius impeditur est sol: et una dies facta est quasi duo: **I**nuocauit altissimum potentem in oppugnando inimicos undique: et audiuit illum magnus et sanctus deus. in laus gradibus virtutis valde fortis. **I**mpetum fecit contra gentem hostilem: et in descensu perdidit contrarios: ut cognoscant gentes potentiam eius. quia contra deum pugnare non est facile: et secutus est a tergo potentes. **E**t in diebus moysi misericordiam fecit ipse et caleph filius iephone. stare contra hostem: et prohibere gentem a precibus: et perfringere murmur malicie. **E**t ipsi duo constituti a periculo liberati sunt

a numero segetorū milium pedum: inducere illos in hereditatem: in terram que manat lac et mel. **E**t dedit dominus ipsi caleph fortitudinem: et usque in senectutem permansit illi virtus. ut ascenderet in excelsum super locum: et semini ipsius optinuit hereditatem. **E**t viderunt omnes filii israel: quia bonum est obsequi sancto deo. **E**t iudices singuli suo nomine. quorum non est corruptum cor: qui non auersi sunt a domino. ut sit memoria illorum in benedictione. **E**t ossa eorum pululant de loco suo: et nomen eorum permanset in eternum: permansente ad filios illorum sanctorum virorum gloria. **D**ilectus a deo suo samuel propheta domini. renouavit imperium: et unxit principes in gente sua. **I**n lege domini congregationem iudicauit: et vidit deum iacob: et in fide sua probatus est propheta. **E**t cognitus est in verbis suis fidelis: quia vidit deum lucis. **E**t invocauit dominum omnipotentem in oppugnando hostes circumstantes undique: in oblatione viri iniuncti. **E**t intonuit de celo dominus: et in sonitu magno auditam fecit vocem suam: et destruxit principes tyriorum et omnes duces philistinorum. **E**t ante tempus finis vite sue et seculi testimonium prebuit in conspectu domini et christi: pecunias et usque ad calciametra ab omni carne

non accepit: et non accusauit illum homo. **E**t post hoc dormiuit. et notum fecit regi et ostendit illi finem vite sue: et exaltauit vocem eius de terra in prophetia delere impietatem gentis. **XLVII**

Post hoc surrexit nathan propheta in diebus dauid. **E**t quasi adeps separat a carne: sic dauid a filiis israel. cum leonibus lussit quasi cum agnis: et in urbis militum fecit sicut in agnis omnium. **I**n iuuetute sua nunquid non occidit gigantem et abstulit opprobrium de gente. **I**n tollendo manum in saxo fudit deiecit exultationem golie: ubi invocauit dominum omnipotentem. **E**t dedit in decreta eius tollere hominem fortem in bello: et exaltare cornu gentis sue. **S**ic in decem milibus glorificauit eum: et laudauit illum in benedictionibus domini: in offerendo illi coronam glorie. **C**ontrixit enim inimicos undique: et extirpauit philistinorum strarios usque in hodiernum diem. **C**ontrixit cornu ipsorum usque in eternum. **I**n omni ope dedit confessionem sancto: et excelso in verbo glorie. **D**e omni corde suo laudauit dominum: et dilexit deum qui fecit illi: et dedit illi contra inimicos potentiam. **E**t stare fecit cantores contra altare: et in sono eorum dulces fecit modos. **E**t dedit in celebrationibus decus: et ornauit tem-

pora usq; ad obseruationē uite:
ut laudaret nomē sanctū dñi
et amplificarent mane dei sac-
ritatē. xp̄us purgavit p̄cā illi-
us: et exaltauit in eternū cornu
ei⁹. **E**t dedit illi testamētū regni:
et sedem gl̄ie in isrl. **P**ost ip̄m
surrexit filius senlatus: et p̄pter
illū deiecit oēm potentia inimic-
orū. **S**alomō imperauit in di-
eb; pacis: cui subiecit deus om-
nes hostes ut cōderet domū in
noīe suo: et pararet sanctitatē
in sempiternū quēadmodū eru-
ditus ē in iuuetute sua. **E**t imple-
tus est quasi flumē sapientia:
et fr̄a reuerētia aīa sua. **E**t replesti
ī cōparationib; enigmata: ad
insulas longe deuulgatū ē no-
men tuū: et delectus es in pace
tua. **I**n cātilenis et in puerbijs
et cōparationib; et interpretatio-
nib; numerate sūt fr̄e: et in no-
mine dñi cui est cognomē deus
isrl. **C**ollegisti quasi auriscalpū
aurū: et ut plūbū dplesti argē-
tū: et inclinasti femora tua mu-
lierib;. **P**otestate habuisti ī cor-
pore tuo. **D**edisti maculā ī gl̄i-
a tua: et p̄phanasti semen tuū
inducere iracundiā ad liberos
tuos et in ceteris stulticia tuā:
ut faceres imperiū bipertitū et
ex effraym īperare imperiū du-
rum. **D**eus aut non derelinquet
misericordiā suā et nō corrūpet ne-

q; delebit opa sua: neq; p̄det a
stirpe nepotes electi sui: et semē
eius qui diligit dñm nō corrū-
pet. **D**edit aut reliquū iacob et
dauid de ip̄a stirpe: et finem ha-
buit salomō cū p̄rib; suis. **E**t
derelinquit post se de semine suo
gētis stulticiā et imminutū a pru-
dentia roboam. qui auertit gē-
tem consilio suo: et ieroboā fi-
liū nabath qui peccare fecit isrl:
et dedit uiam peccādi effraym. et
plurima redūdauerūt p̄cā ip-
sorū. **V**alde enī auertēt illos
a fr̄a sua. **E**t quiescunt omnes ne-
quicias usq; dum pueniret ad
illos defensio: et ab omib; pec-
catis liberauit eos. **XLVIII**

Et surrexit helias p̄pheta q̄-
si ignis: et uerbū ip̄i⁹ q̄si
facula ardebat. **Q**ui induxit in
illos famē: et imitantes illū in-
uidia sua pauci facti sunt. **N**ō
enī poterāt sustinere p̄cepta do-
mini. **V**erbo dñi cōtinuit celū:
et deiecit a se ignē terre. **S**ic am-
plificatus est helias in mirabi-
lib; suis. **E**t q̄s potest similiter gli-
ari tibi: **Q**ui sustulisti mortuū
ab inferis de sorte mortis ī uer-
bo dñi dei: qui deiecasti reges ad
perniciē. et d̄fregisti facile potē-
tiam ip̄orū: et gloriosos delicto
suo. **Q**ui audis in syna iudiciū:
et in ore iudicia defensionis.
Qui ungis reges ad penitenti-

am: et prophetas facis successores
tuos post te. **Q**ui receptus es in
turbine ignis in curre equorum
igneos: qui inscriptus es in iu-
dicis temporis. lenire iracundiam
domini: conciliare cor patris ad filium:
et restituere tibi iacob. **B**eatissimi
sunt qui te viderunt: et in amicitia
tua decorati sunt. **N**am nos vita
vivimus tantum: post mortem autem
non erit tale nomen nostrum. **H**elias
qui in turbine rectus est: et in he-
lyseo completus est spiritus eius.
In diebus suis non precepsit prin-
cipem: et potentia nemo vincit il-
lum. **N**ec superavit illum verbum
aliquid: et mortuum prophetavit cor-
pus eius. **I**n vita sua fecit mon-
stra: et in morte operatus est mi-
rabilia. **I**n omnibus istis non peni-
tuit populus et non recesserunt a pec-
catis suis. usque dum abiecti sunt
de terra sua dispersi sunt in om-
nem terram: et relicta est gens
perpauca. et princeps in domo
dauid. **Q**uidam ipsorum fecerunt quod
placere deo: alii autem multa com-
miserunt peccata. **E**zechias munivit
ciuitatem suam et induxit in medi-
um eius aquam: et fodit ferro ru-
pem: et edificauit ad aquam pu-
teum. **I**n diebus ipsius ascendit sen-
nachereb et misit raspacem et sus-
tulit manum suam contra illos: et re-
tulit manum suam in syon: et sup-
bus factus est potentia sua. **T**unc

mota sunt corda et manus ipsorum:
et doluerunt quasi parturientes
mulieres. **E**t inuocauerunt do-
minum misericordem: et repandentes
manus suas extulerunt ad celum:
et sanctus dominus deus audiuit ci-
to vocem ipsorum. **N**on est commemo-
ratus peccatorum ipsorum: neque dedit
illos inimicis suis: sed purga-
uit illos in manu ysaie sancti
prophete. **D**eleuit castra assyri-
orum: et contriuit illos angelus
domini. **N**am fecit ezechias quod pla-
cuit deo: et fortiter iuit in via da-
uid patris sui: quam mandauit illi
ysaias propheta magnus et fide-
lis in conspectu dei. **I**n diebus ipsius
retro rediit sol: et addidit regi
vitam. **S**piritu magno vidit
ultima: et consolatus est lugentes
syon. usque in sempiternum. **O**sten-
dit futura et abscondita: antequam
euenirent. **XLVIII**

Memoria iosie in compositione
odoris facta: opus pigmentarij.
In omni ore quasi mel indul-
cabitur ei memoria: et ut mu-
sica in conuiuio vini. **I**pse est di-
rectus diuinitus in penitentia gentis.
et tulit abominaciones impieta-
tis: et ad dominum iubernauit cor
ipsius: et in diebus peccatorum corrobora-
uit pietatem. **P**reter dauid et
ezechiam et iosiam omnes pec-
catum commiserunt: nam reliquerunt
legem altissimi reges iuda: et

contempserunt timorē dei. Dederunt enim regnū suū alijs: et gloriā suā alienigene genti. Incenderunt electā ciuitatē sanctitatis: et desertas fecerūt vias ipsius in manu ieremie. Nam male tractauerūt illum. qui a ventre matris cōsecratus est. propheta. euertere et eruere et perdere: et iterū edificare et renouare. Ezechiel. qui vidit aspectū glorie: quā ostendit illi in curru cherubin. Nam cōmemoratus est inimicorū in ymbri: benefacere illis qui ostenderunt rectas vias. Et duodecim prophetarū ossa pollulant de loco suo. Nam corroborauerunt iacob: et redemerunt se in fide virtutis. Quō amplificem⁹ zorobael: Nam et ipse quasi signū in dextera manu isrl. Et ihesum filiū iosedech: Qui in diebus suis edificauerūt domū: et exaltauerūt templū sanctū domino: paratū in gloriā sempiternā. Et neemias in memoria multi tempis: qui erexit nobis muros cūctos. et stare fecit portas et seras: qui erexit domos nr̄as. Nemo natus est in fra q̄lis enoch: nam et ipse receptus est a terra. Et ioseph qui natus est homo princeps fratru. firmiter mentū gētis. rector fratru. stabilimentū ppli: et ossa ipsius visitata sunt: et post mortē pphe-

tauerūt. Beth. et sem apud homines gloriā adepti sunt: et super omnem aīam in origine adam. **S**imon omne fili. **L.** us sacerdos magnus: qui in vita sua suffulsi domū: et in diebus suis corroborauit templū. Templi etiā altitudo ab ipso fundata est: duplex edificatio. et reuelati parietes templi. In diebus ipsius emanauerūt putei aquarum: et quasi mare adimpleti sunt supra modū. Qui curauit gentē suā: et liberauit eam a perditione. Qui proualuit amplificare ciuitatē: qui adeptus ē gloriā in cōuersatione gentis: et ingressum domus et atrij amplificauit. Quasi stella matutina in medio nebule: et quasi luna plena in diebus suis lucet: et quasi sol refulgens. sic et ille effulsi in templo dei. Quasi arc⁹ refulgens inter nebulas glorie: et quasi flos rosarū in diebus veris. et quasi lilia que sunt in transitu aque: et quasi thus redolēs in diebus estatis. Quasi ignis effulgēs et thus ardēs in igne: quasi vas auri solidū ornatū omni lapide p̄cioso. Quasi oliua pollulās: et cypressus in altitudine se extollēs. In accipiendo ipm stolam glorie et vestiret eū in cōsumatione virtutis: in ascensu altaris sancti gloriā dedit sancti-

tuus.

tatis amictū. **I**n accipiēdo autē partes de manu sacerdotū et ipse stans iuxta aram: et circa illum corona fratrū quasi plātatiō cedri in monte libano: sic circa illū steterūt quasi rami palme et omnes filij aaron in glia sua. **O**blatio autē dñi in manibus ipor: corā omī sinagoga isrl: et cōsumatione fungens in aram. amplificare oblationē eccelsi regis porrexit manū suā in libatione: et libauit de sanguine uue. **E**ffudit in fundamēta altaris odorē diuinū eccelsi pncipi. **T**unc exclamauerūt filij aarō: et in iubilis pducilib; sonuerūt: et auditā fecerūt uocem magnā in memoriā corā deo. **T**unc omīs pplus siml properauerūt: et ceciderūt in faciem sup terram adorare dñm deum suū: et dare pces omnipotēti deo eccello. **E**t amplificauerūt psallentes in uocib; suis et in magna domo audus est son⁹ suauitatis plenus. **E**t rogauit pplus dñm eccellsum in pce usq; dū pficeret honor dñi: et munus suū pfecerūt. **T**unc descendēs. manus suas egulit in omnem cōgregationē filiorū isrl: dare glia deo a labijs suis: et in noīe ipius gloriari. **E**t iterauit orationē suā: uolens ostendere uirtutē dī. **E**t plus orauit

deū omī: qui magna fecit in omni terra. q̄ auxit dies nr̄os a ventre mris nr̄e et fecit nobiscū secundū suā misericordiam: det nobis iocūditatē cordis et fieri pacem in dieb; nr̄is in isrl p dies sēpīnos: credere isrl misericordiam dei esse nobiscū. ut liberet nos in dieb; suis. **D**uas gentes odit aīa mea: tertia autē nō ē gens quā oderī. **Q**ui sedent in monte seyr. et philistīm: et stultus pplus q̄ habitat in sychemis. **D**octrinā sapientie et discipline scripsit in codice isto iherus filius syrach ierosolimita: qui renouauit sapientiā de corde suo. **B**eat⁹ q̄ in istis uersat bonis. **Q**ui ponit illa in corde suo: sapiēs eris semper. **S**i etiā hec fecerit ad omnia ualebit: quia lux dei uestigiū eius est. **O**ratio ihu filij syrach.

Confitebor tī. **Cap. II**
Qui dñe rex: et collaudabo te deū saluatorē meū. **C**onfitebor nomī tuo quā adiutor et p̄tor factus es michi: et liberaasti corpus meū a p̄dione. a laq̄o lingue inique. et a labijs operantiū mendaciū: et in cōspectu astantiū factus es michi adiutor. **E**t liberaasti me scdm multitudinē misericordie noīis tui a rugientib; p̄paratis ad escā. de manib; querentiū aīam meā. et de portis tribulacionū qui circum-

dederunt me: a pressura flāme
 q̄ circūdedit me: et in medio ignis
 nō sum estuat⁹. De altitudine
 ventris inferi et a lingua coinq̄-
 nata et a verbo mendacij: a re-
 ge iniquo: et a lingua iniusta.
 Laudabit usq; ad mortem aīa
 mea dñm: et vita mea appropi-
 quās erat inferno dorsum. Cir-
 cundederūt me undiq;: et non
 erat qui adiunaret. **R**espiciens
 eram adiutoriū hoīm: et non e-
 rat. **M**emorat⁹ sum misericōdie tu-
 e dñe et cōpationis tue q̄ a se-
 culo sūt: qm̄ eruis sustinētes te
 dñe. et liberas eos de manu gē-
 tium. **E**xaltasti sup̄ terram habi-
 tationē meam: et pro morte de-
 fluenti deprecat⁹ sum. **I**nuoca-
 ui dñm p̄rem dñi mei: ut non
 derelinquat me in die tribulaci-
 onis mee. et in tempe sup̄bor
 sine adiutorio laudabo nomē
 tuū assidue: et collaudabo il-
 lud in cōfessione: et exaudita ē
 oratio mea. **E**t liberaasti me de
 p̄ditione: et eripuisti me de tem-
 pore iniquo. **P**ropterea cōfite-
 bor et laudem dicam tibi: et be-
 nedicā nomē dñi tū adhuc iu-
 nior sum. **P**riusq; oberrarem:
 quesivi sapienciā palā in ora-
 tione mea: ante tēpus postula-
 bam p̄ illa: et usq; in nouissi-
 mis inq̄rā eā. et si orebit tanq̄
 p̄rox uia. **I**etatu est cor meū i

ea: ambulauit pes meus iter rec-
 tum: in iuuetute mea inuestiga-
 bam eā. **I**ndinaui modice au-
 rem meā: et excepi illā. **M**ultā i-
 ueni in memetip̄o sapienciā: et
 multū p̄feci in ea. **D**anti michi
 sapienciā dabo gl̄iā. **C**ōsiliatu
 sum etiā ut facerē illā: zelatus
 sum bonū et nō cōfundar. **C**ol-
 luctata est aīa mea in illa: et in
 faciēdo eā cōfirmat⁹ sum. **M**a-
 nus meas egredi in altū: et in
 sapientiā eius luxit aīa mea: et
 ignorātiās meas illuminauit.
Aīam meā direxi ad illā: et in
 agnitionē inueni eā. **P**ossedi
 cum ip̄a cor ab initio: p̄ hoc
 nō derelinquar. **V**enter meus
 cōturbatus est querendo illam:
 p̄pterea bonā possidebo posses-
 sionē. **D**edit etiā michi dñs lin-
 guā mercedē meā: et in ip̄a lau-
 dabo eū. **A**ppropiate ad me i-
 docti: et cōgregate uos ad domū
 discipline. **Q**uid adhuc recar-
 datis: et qd̄ dicitis in hīs: **N**ūc
 v̄re sicut uehemēt. **A**perui os
 meū: et locutus sum. **C**ōpara-
 te uobis sine argento sapienciā:
 et collū v̄rū subicite iugo ei⁹:
 et suscipiat aīa v̄ra disciplinā.
In p̄ximo est etiā inuenire eam.
Videte oculis v̄ris q̄a modicū
 laboraui: et inueni michi mul-
 tā requirē. **A**ssumite disciplinā
 in multo numero argumētī: et

Prologus

copiosum aurū possidete in ea
letetur aīa v̄ra in misericōdia eius:
et nō cōfundentū in laude eius.
Operamū opus v̄rū ante tem-
pūs: ⁊ dabit vobis mercedem
v̄ram in tempe suo. *Explicit lib*
erīastic. Inapit oīo salomonis

Et inclinavit salomon ge-
nua sua in d̄spectu totius
ecclesie isrl: ⁊ aperuit ma-
nus suas ad celū et dixit. **Dñe**
deus isrl non est tibi filius d̄? in
celo sursum neq; in fra d̄orsū:
q̄ custodis testamētū tuū et mi-
sericordiā pueris tuis cūtibus
in cōspectu tuo ī toto corde. ser-
uās puero tuo dauid q̄ locut⁹
es illi: ⁊ locutus es in ore tuo ⁊
in manu tua implesti. quasi di-
es iste. **Et nūc dñe deus isrl** cul-
todi puero tuo dauid p̄ri meo
que locutus es illi dices. Non
deerit tibi vir a facie mea sedēs
ī throno isrl. **Verūtamen** si cul-
todierint filij tui legem meā: et
in p̄ceptis meis ambulēt. sicut
ambulauerūt in d̄spectu meo
fideles. **Et nūc dñe deus isrl** cre-
ditū est verbū qđ locut⁹ es pu-
ero tuo dauid: qm̄ si vere habi-
tauit d̄? cū homīb; in fra. **Si**
celū celi nō sufficiāt tibi: quan-
to magis dom⁹ h̄. quā edifica-
ui. **Sed** respicias ad orōnē ser-
ui tui. et d̄p̄cationē eius: ut re-
audias dñe placationē oratio-

nis. quā puer tu⁹ orat corā te.
hodie. ut sint oculi tui sup do-
mū hanc die ac nocte. in locū
quem dixisti. invocare nomen
tuū: et reaudias orōnē quam
puer tuus orat in hoc loco. et
reaudias p̄cationē pueri tui et
p̄p̄ti tui isrl. si orauerit in loco
isto: et reaudias ī loco habita-
tionis d̄ celo ⁊ reaudias et p̄pi-
cins sis. si peccauerit vir in te.

Explicit oratio salomonis.
Inapit plogus in ysaia p.

Nemo cū p̄phas u-
libus viderit esse
descriptos metro
eos estimet apud
hebreos ligari: ⁊
aliquid simile habere de psalmis
vel opib; salomonis. **Sed** qđ
in demostene et tullio solet fieri:
ut p̄cola scribātur et romana:
qui utiq; prosa ⁊ nō versib; cō-
scripserunt. **Nos** q; utilitatē le-
gentiū p̄vidētes: interpretatiōnē
nouā nouo scribēdi genere dis-
tinxim⁹. **Ac** p̄mū de ysaia scien-
dū qđ ī sermone suo disert⁹ sit:
quippe ut vir nobilis ⁊ urbane
elegancie: nec habēs quicquā
in eloquio rusticitatē amix-
tū. **Vnde** accidit: ut p̄ reteris flo-
rem sermonis eius translatio
non potuerit d̄seruare. **Deinde**
etiā hoc adiciēdū: qđ nō tam p̄-
pheta dicendus sit q; euāgelis-

ta. Itaq; uniuersa xpi ecclesieq;
mysteria ad liquidū psecut⁹ ē:
ut nō eum putes de futuro va-
ticinari: sed de pteritis historiā
regere. Vnde conicio noluisse
tūc tempis septuaginta interp-
tes fidei sue sacramēta pspicue
ethnicis pdere ne sanctū can-
bus. et margaritas porcis da-
rent: que cū hanc editionē lege-
ritis ab illis animadūteris ab-
scondita. Nec ignoro quāti la-
boris sit pphetas intelligere:
nec facile quēpiā posse iudica-
re de itēptatione: nisi intelle-
rit ante que legerit. Nos quo-
q; patere morib; plurimorū:
qui stimulatē inuidia qd cōse-
qui non ualēt despiciūt. Sciens
ergo et prudēs in flāmā mitto
manū: et nichilomin⁹ hī a fasti-
diosis lectorib; precor: ut quō
greci post septuaginta transla-
tores aquilā et symachū et the-
odotionē legūt. uel ob studiū
doctrīne sue. uel ut septuaginta
magis ex collatione eorū intel-
ligant: sic et isti saltē unū post
pores habere dignēt^r interp-
tē. Legant prius. et postea despi-
ant: ne uideātur nō ex iudicio.
sed ex odij psumptione igno-
rata damnare. Prophetauit
aut ysaia in iherlm et in iudea
necdū decem tribub; in captiui-
tatem ductis: ac de utroq; reg-

no nūc cōmixti nūc separatim
regit oraculū. Et cū interdū ad
pntem respiciat historiā. et
post babilonie captiuitatē re-
ditū ppli significet in iudeā: ta-
men omīs eius cura de uocatio-
ne gentiū et de aduentu xpi est.
Quē qnto plus amatis o pau-
la et eustochiū. tāto magis ab
eo petite: ut p obsecratione p-
sentī qua me indelinent^r emuli
laniāt. ipse michi mercedē resti-
tuat in futuro: qui scit me ob
hī in peregrine lingue erudicio-
ne sudasse. ne iudei de falsitate
scripturarū ecclesie eius diuici⁹
insultarent. *Explicit plogus. In-*
cipit ysaia ppheta.
Quō ysaie fili amos:
quā uidit sup iudā
et iherlm in dieb; ozi-
e ioathan archaz et ezechie regū
iuda. Audite celi et aurib; p-
pe tra: quā dñs locutus est. Fi-
lios emiteui et exaltavi: ipi at
spreuerūt me. Cognouit bos
possessorē suū: et alinus psepe-
dū suū. Nō aut me nō cognouit:
et ppls meus nō intellegit.
De genti peccatrici: ppls graui
iniquitate. semini nequam: filij
sceleratis. Dereliquerūt dñm:
blasphemaueerūt sādū isrl: ab-
alienati sūt retrorsum. Super
quo pcutiā uos ultra: addites
puaricationē. Omīe caput lāg-

uidū: et omne cor merēs. **A** plā-
ta pedis usq; ad verticem. non
est in eo sanitas. **V**ulnus et li-
vor et plaga tumens: nō ē cir-
cūligata nec curata medicami-
ne: neq; fota oleo. **T**erra v̄ra
deserta: ciuitates vestre succense
igni. **R**egionē v̄ram corā vo-
bis alieni deuorāt: et desolabit̄
sicut in vastitate hostili. **E**t de-
linquet̄ filia syon ut umbracu-
lum in vinea: et sicut tuguriū
in cucumerario: sicut ciuitas q̄
vastat̄. **N**isi dñs exercitūū reli-
quisset nobis semē quasi sodo-
ma fuisset: et quasi gomor-
ra siles essem. **A**udite verbū
dñi p̄ncipes sodomor: p̄cipite
aurib; legem dei v̄ri. **P**lūs go-
morre. **Q**uo michi multitudine
victimarū v̄rarū dicit dñs: **P**le-
nus sum. **O**locusta arietū et
adipem pinguiū et sanguinē
vitulorū et agnorū et hircorū no-
lui. **C**um veniretis ante spec-
tū meū: q̄s quesierūt h̄ de mani-
bus v̄ris. ut ambularetis in a-
trijs meis: **N**e offeratis ul̄ sa-
crificiū frustra. **I**ncensum abo-
minatio est michi. **N**eomeniā
et sabbatū et festiuitates alias
nō ferā. **I**niqui sūt cet̄ v̄ri. **R**a-
lendās v̄ras. et solēnitates ves-
tras odiuit aīa mea. **F**acta sūt
michi molesta. **L**aboraui susti-
nens. **E**t cū egrederetis manus

v̄ras auertam oculos meos a
vobis: et cū multiplicaueritis
orationē non exaudia. **M**an-
ent̄ v̄re sāguine plene sunt. **I**a-
uamini. mūdi estote: auferre ma-
lū cogitationū v̄rarū ab oculis
meis. **Q**uiescite agere per uelle:
discite benefacere. **Q**uerite iudi-
ciū. subuenite oppresso. iudica-
te pupillo. defendite uiduam: et
venite et arguite me dicit dñs.
Si fuerint peccata v̄ra ut corci-
num. quasi nix dealbabūtur:
et si fuerint rubra quasi uermi-
culus: uelut lana alba erūt. **S**i
uolueritis et audieritis me: bo-
na terre comedetis. **Q**uod si vo-
lueritis. et me ad iracundiam
prouocaueritis gladi⁹ deuora-
bit uos: quia os dñi locutū ē.
Quō facta est meretricis ciuitas
fidelis: plena iudicij: **I**usticia
habitauit in ea: nūc aut̄ homi-
cide. **A**rgentū tuū uersum ē in
scoriā: uinū tuū mixtū ē aqua.
Principes tui infideles: socij fu-
rum. **O**mnes diligūt munera:
secūtur retributiones. **P**upil-
lo nō iudicant: et causa uidue
non ingredit̄ ad illos. **P**rop̄
hoc ait dñs deus exercitūū for-
tis isrl̄. **H**eu ego desolabor sup
hostib; meis: et uindicabor de
inimicis meis. **E**t cōuertā ma-
nū meā ad te: et recoquā ad pu-
rum scoriā tuā: et auferā omne

stānū tuū: et restitua iudices tuos ut fuerūt prius. et cōsiliarios tuos sicut antiqtus. **P**ost hū vocaberis ciuitas iusti: urbs fidelis. **S**yon ī iudicio redimet: et reducent eam ī iusticiā. **E**t cōteret scelestos et pccōres simul: et qui dereliquerūt dñm cōsumētur. **C**ōfundētur etiā ab ydolis quib; sacrificauerūt. **E**t erubescetis sup ortis quos elegeratis: cum fueritis velut quercus defluentib; folijs: et velut ortus absq; aqua. **E**t erit fortitudo v̄ra ut fauilla stuppe: et opus v̄rm quasi scintilla: et succendet utrūq; simul. et nō erit q̄ exstinguat.

Verbū qđ vidit **Ysaías** filius amos super iudā et iherlm. **E**t erit in nouissimis dieb; pparatus mons domus dñi in vertice montiū: et eleuabit sup colles. **E**t fluent ad eum omnes gentes: et ibūt ppli multi et dicent. **V**enite ascendamus ad montem dñi. et ad domū dei iacob: et docebit nos vias suas et ambulabim; ī semitis ei;: q̄a de syon exibit leg: et verbū dñi de iherlm. **E**t iudicabit gentes: et arguet p̄p̄os mltos. **E**t cōstabūt gladios suos in vomeres: et lanceas suas in falces. **N**on leuabit gens contra gētem gladiū: nec exercebuntur ul; ad p̄liū. **D**om; iacob:

venite et ambulem; in lumine dei nr̄i. **P**recisti etiā pplm tuū domū iacob: quia repleti sunt ut oli: et augures habuerūt ut philistim: et pueris alienis adheſerūt. **R**epleta est t̄ra argento et auro: et nō est finis thesaurorū eius. **E**t repleta ē t̄ra ei; equis: et innumerabiles quadrigae ei;. **E**t repleta est terra eius ydolis. **O**pus manū suarū adorauerunt: qđ fecerūt digiti eorū. **E**t incuruauit se homo: et humiliatus est vir. **N**e ergo dimittas eis. **I**ngredere in petrā. et abscondere ī fossa humo a facie timoris dñi. et a gl̄ia maiestatis ei;. **O**culi sublimis hoīs humiliati sunt: et incuruabit altitudo viroꝝ. **E**xaltabit autē dñs solus in die illa: quia dies dñi exercitū sup omēm supbū et excelsum et sup oēm arrogantē. et humiliabit: et sup oēs cedros libani sublimes et erectas. et sup oēs q̄rcus basan. et sup oēs montes excellos et sup oēs colles eleuatos: et sup oēm turrē excelſam et sup oēm murū munitū: et sup oēs naues tharſis: et sup omē qđ visu pulcrū est. **E**t incuruabit om̄is sublimitas hoīm: et humiliabit altitudo virorū. et eleuabit dñs solus ī die illa: et ydola penitus cōtereantur. **E**t introibūt in speluncas

as

petrarum: et in voragines terre a facie formidinis domini et a gloria maiestatis eius: cum surrexerit percutere terram. In die illa percutiet homo ydola argenti sui et simulacra auri sui que fecerat sibi: ut adoraret talpas et vespertiliones. Et ingredietur scissuras petrarum: et in caunas saxorum a facie formidinis domini et a gloria maiestatis eius: cum surrexerit percutere terram. Quiescite ergo ab homine cuius spiritus in naribus eius est: quia excelsus repu-

Ecce **III** tatus est ipse. etiam dominator dominus exercituum auferet ab iherusalem et ab iuda validum et fortem: omne robur panis et omne robur aque: et fortem et virum bellatorem: et iudicem et prophetam et ariolum et senem. principem super quinquaginta: et honorabilem vultu: et consiliarium: et sapientem de architectis: et prudentem eloquii iustici. Et dabo pueros principes eorum: et effeminati dominabuntur eis. Et corruet populus vir ad virum: et unusquisque ad proximum suum. Tumultuabitur puer contra senem: et ignobilis contra nobilem. Apprehendet enim vir fratrem suum domesticum patris sui: et dicet. Vestimentum tibi est: princeps esto noster: ruina autem hec sub manu tua. Fundebitisque in die illa dices. Non sum medi-

tus: et in domo mea non est panis neque vestimentum. Nolite constituuere me principem populi. Fuit enim iherusalem et iudas tradidit: quia lingua eorum et adinventiones eorum contra dominum: ut provocarent oculos maiestatis eius. Agnitio vultus eorum rubebit eis: et peccatum suum quasi sodoma predicauerunt: nec abscederunt. De autem eorum: quoniam reddita sunt eis mala. Dicite iusto quoniam bene: quoniam fructum adinventionum suarum comedet. De impio in malum. Retributio enim manuum eius fiet ei. Populum meum exactores sui spoliauerunt: et mulieres dominate sunt eis. Popule meus qui te beatum dicunt ipsi te decipiunt: et viam gressuum tuorum dissipant. Stat ad iudicandum dominus: et stat ad iudicandos populos. Dominus ad iudicium veniet: cum senibus populi sui et principibus eius. Vos enim depasti estis vineam meam: et rapina pauperis in domo vestra. Quare atteritis populum meum: et facies pauperum commolitis dicit dominus deus exercituum. Et dixit dominus deus. Pro eo quod eleuate sunt filie syon et ambulauerunt erecto collo: et nutibus oculorum ibant et plandeabant: et ambulabant: et pedibus suis composito gradu incedebant: decalvabit dominus verticem filiarum syon: et dominus creinem earum nudabit. In die illa auferet

dominus ornamentum calciametorum et lunulas et torques et monilia et armillas et mitras et discriminalia et periscelidas et muremulas et olfactoriola et inmaures et anulos et gemmas in fronte pendentes: et mutatoria. et palliola. et litheamina et acus et specula. et sindones et vittas et theristra. et erit pro suavi odore fetor: et pro zona funiculus: et pro crispanti crine caluicium. Pulcerissimi quoque viri tui gladio cadent: et fortes tui in prelio. Et merebunt atque lugebunt porte eius: et desolata in terra sedebit.

Et apprehendet **III** Septem mulieres virum unum in die illa dicentes. Panem nostrum comedemus. et vestimentis nostris opiemur: tantummodo inuocetur nomen tuum super nos: aufer opprobrium nostrum. In die illa erit germen domini in magnificentia et gloria: et fructus terre sublimis: et exultatio hominibus qui saluati fuerint de israel. Et erit omnis qui relictus fuit in syon et residuus in iherusalem: sanctus vocabitur omnis qui scriptum est in vita in iherusalem. Si abluerit dominus sordem filiarum syon et sanguinem iherusalem lauerit de medio eius: in spiritu iudicii et spiritu ardoris. Et creabit dominus super omnem locum montis syon. et ubi inuocatus est nubes per diem: et fu-

mus et splendor ignis flammantis in nocte. Super omnem eam gloriam protectio: et tabernaculum erit in umbraculum diei ab estu: et in securitatem et absconsionem a turbine et a pluuia.

Quanto dilecto meo canticum paruelis mei. vinee sue. Vineam factam est dilecto meo: in cornu filio olei. Et sepiuit eam: et lapides elegit ex illa: et plantauit vineam electam. Et edificauit turrem in medio eius: et torcular extruxit in ea. Et expectauit ut faceret uvas: et fecit labruscas. Nunc ergo habitatores iherusalem et viri iuda iudicate inter me et inter vineam meam. Quid est quod ultra facere debui vinee mee et non feci ei: An quod expectaui ut faceret uvas: et fecit labruscas: Et nunc ostendam vobis quod ego faciam vinee mee. Auferam sepiem eius et erit in direptionem: diruam materiam et erit in concultationem: et ponam eam desertam. Non putabitur et non fodietur: et ascendet super eam uerpes et spine: et nubibus mandabo ne pluant super eam primum. Vineam autem domini exercituum domus israel est: et vir iuda germen eius delectabile. Et expectaui ut faceret iudicium et ecce iniquitas: et iniusticia: et ecce clamor. De qui coniungitis domum ad domum: et agrum agro copulatis usque ad

as

finitū loci. **N**ūquid habitabitis
 vos soli in medio terre: **I**n auri-
 bus meis sunt hī: dicit dñs exerci-
 tuū. **N**isi domus multe deserte
 fuerit grandes et pulcre: et abs-
 q; habitatore. **D**ecē enī iugera
 vinearū faciēt lagūculā unā: et
 triginta modij sementis faciēt
 modios tres. **D**e qui cōsurgi-
 tis mane ad ebrietatē sectādā:
 et potandū usq; ad vespērā ut
 vino estuētis. **C**ithara et lira et
 tympanū et tybia et vinū in cō-
 iūtijs vris: et opus dñi nō re-
 spiciātis: nec opa manūū eius
 cōsiderātis. **P**ropterea captiu⁹
 duct⁹ ē ppls me⁹ q̄a nō habu-
 it scientiā: et nobiles eius inte-
 rierūt fame: et multitudo eius
 siti egaruit. **P**ropterea dilata-
 vit infernus aīam suā: et ape-
 ruit os suū absq; illo finio.
Et descendēt fortes eius: et ppls
 eius et sublimēs gloriosiq; ei⁹
 ad eum. **E**t incuruabit homo
 et humiliabit vir: et oculi sub-
 limiū deprimēt. **E**t exaltabit
 dñs exercitūū in iudicio: et deus
 sanctus sanctificabit in iustici-
 a. **E**t pascēt agnī iuxta ordi-
 nem suū: et deserta in ubertatē
 verba aduene comedent ea. **D**e
 qui trahitis iniquitatem in funi-
 culis vanitatis: et quasi vincu-
 lum plaustrī peccatū. **Q**ui dici-
 tis festinet et cito veniat opus

eius ut videam⁹: et appropiet et
 veniat cōsiliū sancti isrl: et scie-
 mus illud. **D**e q̄ dicitis malū
 bonū et bonū malū: ponētes
 tenebras lucē et lucē tenebras:
 ponētes amarū in dulce et dul-
 ce in amarū. **D**e q̄ sapiētes estis
 in oculis vris: et corā vobismet-
 ipis prudētes. **D**e qui potētes
 estis ad bibedū vinū: et viri for-
 tes ad miscendā ebrietatē. **Q**ui
 iustificatis impiū p munerib;:
 et iusticiā iusti auferetis ab eo.
Propt̄ hoc sicut deuorat stipu-
 lam lingua ignis. et calor flā-
 me reurit: sic radix eorū quasi
 fauilla erit: et germē eorū ut pul-
 uis ascendet. **A**biecerunt enī le-
 gem dñi exercitūū: et eloquiū
 sancti isrl blasphemauerunt.
Ideo iratus est furor dñi in po-
 pulū suū: et extendit manū su-
 am sup eū: et percussit eū. **E**t cō-
 bati sunt mōtes: et facta sunt
 morticina eorū quasi stercus ī
 medio platearū. **I**n hīs omib;
 nō ē aut⁹ furor ei⁹. sed adhuc
 man⁹ ei⁹ egrenta. **E**t eleuabit
 signū in nationib;: pcul: et sibi
 labit ad eū de finib; terre et ecce
 festinus velocit̄ veniet. **N**on ē
 deficiēs neq; laborās in eo: nō
 dormitabit neq; dormiet. neq;
 soluetur cingulū remū eius: nec
 rumpet corrigia calciamentū ei⁹.
Agite eius acute: et oīs arc⁹

eius extenti. Ungule equorum eius ut silex: et rote eius quasi i-
petus tēpestatis. **Hugit** ei⁹ ut
leonis: rugiet ut catuli leonū.
Et frendet et tenebit predam: et
amplexabit⁹ et nō erit q̄ eruat:
et sonabit sup eum in die illa
sicut sonit⁹ maris. **Aspiciē**⁹
in frām et ecce tenebre tribula-
tionis: et lux obtenebrata ē in
caligine eius. **VI**

In anno quo mortuus est rex o-
zias vidi dñm sedētem sup so-
liū excelsum et eleuatū: et plena ē-
rat domus a maiestate eius et
ea que sub ipso erāt implebāt
templū. **Seraphim** stabāt sup
illud: sex ale vni: et sex ale alte-
ri. **Duab;** velabāt faciē eius: et
duab; velabant pedes eius: et
duab; volabāt. **Et** clamabāt
a' ter ad alterū: et dicebāt. **Bāt-**
tus sanct⁹ sanct⁹ dñs de⁹ exer-
citiū: plena est omnis tēra glori-
a ei⁹. **Et** commota sūt sup lumina-
ria cardinū a voce clamantis: et
domus repleta ē fumo. **Et** dixi.
De michi q̄a tacui: q̄a vir pol-
lucus labijs ego sum et in me-
dio ppli polluta labia habētis
ego habito: et regem dñm exer-
citiū vidi oculis meis. **Et** vola-
uit ad me vnus de seraphim et i-
man⁹ ei⁹ calculus quē fortipe-
rulerat de altari: et regit os me-
um et dixit. **Ecce** tetigi hī labia

tua: et auferetur iniquitas tua: et
peccm tuū mūdabit⁹. **Et** audiui
voce dñi dicētis. **Quē** mittā:
et quis ibit nobis: **Et** dixi. **Ecce**
ego: mitte me. **Et** dixit. **Vade:**
et dices pplō huic. **Audite** audi-
entes et nolite intelligere: et vi-
dere visionē et nolite cognosce-
re. **Ecce** cor ppli hui⁹ et aures
eius aggraua. et oculos eius
claud: ne forte videat oculis su-
is et aurib; suis audiat et corde
suo intelligat: et cōuertat⁹ et sa-
nem eum. **Et** dixi. **Usquequo**
dñe: **Et** dixit. donec desolentur
ciuitates absq; habitatore: et do-
mus sine hoīe. **Et** tēra reliquet⁹
deserta: et longe faciet dñs ho-
mines. **Et** multiplicabit⁹ q̄ de-
licta fuerat in medio tēre: et ad-
huc in ea decimatio. **Et** cōuerte-
tur et erit in ostensionem sicut
therebintus: et sicut quercus q̄
expādit ramos suos. **Semen**
sanctū erit id qd steterit in ea.

Et factū est. **VII**
In dieb; achaz filij ioathā
filij ozie regis iuda ascendit ra-
sim rex syrie et facee filius rōme-
lie rex isrl in iherlm ad p̄liandū
cōtra eā: et nō potuerūt de bella-
re eam. **Et** nūciauerunt domui
dauid dicētes. **Requieuit** syria
sup effraim: et cōmotū est cor
eius et cor ppli eius sicut mouē-
t ligna siluar; a facie venti. **Et**

A5

dixit dñs ad ysaiam. **E**gredere in occursum achaz. tu et q̄ derelictus est iasub fili⁹ tuus ad extremū aqueduct⁹ piscine superioris in via agri fullonis: et dices ad eū. **V**ide ne sileas. **N**oli timere: et cor tuū ne formidet a duab⁹ caudis ricionū fumigantiū istorū in ira furoris rasi⁹ regis syrie et fili⁹ romelie: eo q̄ cōsiliū inierit cōtra te syria in malum: effraim et filius romelie dicētes. **A**scendam⁹ ad iudā et suscitē⁹ eū: et auellam⁹ eū ad nos: et ponam⁹ regem in medio eius filiū tabeel. **H**ec dicit dñs deus. **N**ō stabit et nō erit istud. sed caput syrie damasc⁹: et caput damasci rasi⁹. **E**t adhuc sexaginta et quinque anni. et desinet effraim esse ppls: et caput effraim samaria: et caput samarie filius romelie. **S**i nō credideritis: nō pmanebitis. **E**t adiecit dñs loquū ad achaz dicēs. **P**ete tibi signū a dño deo tuo in pfundū inferni: siue in excelso supra. **E**t dixit achaz non petam: et nō temptabo dñm. **E**t dixit. **A**udite ergo domus dauid. **N**ūquid parū vobis ē molestus esse hominib⁹: q̄a molesti estis et deo meo: **P**ropter h̄ dabit dñs ipse vobis signū. **E**cce virgo cōcipet et pariet filiū: et vocabit⁹ nomē eius em-

manuel. **S**utis et mel comedet: ut sciat reprobare malum et eligere bonū. **Q**uia anteq̄ sciat puer reprobare malū et eligere bonū: derelinquet⁹ terra quā tu detestaris a facie duorū regū suorū. **A**dducet dñs sup te et super pplm tuū. et sup domū p̄is tui dices: qui non venerūt a dibus separaōnis effraim a iuda cum rege assyriorū. **E**t in die illa sibilabit dñs musce que ē in extremo fluminū egipti et a pi q̄ est in t̄ra assur: et veniēt et requiescent omēs in torcētibus valliū et in caueis petrarū et in omib⁹ fructib⁹ et in vniuersis foratib⁹. **I**n die illa radet dñs in nouacula oducta i h̄is qui trans flumen sunt in rege assyriorū caput et p̄ios pedū: et barbā vniūsam. **E**t erit in die illa nutriet homo vaccā boui et duas oues: et p̄ ubertate lactis comedet buccū. **S**utis et mel māducabit omīs homo qui relictus fuit in medio terre. **E**t erit in die illa oīs loc⁹ ubi fuerit mille vites. mille argēteis: et in spinas et in vepres erunt. **C**um sagittis et arcu ingredietur illuc vepres et spine erūt in vniūsa terra. **E**t omēs montes qui in saculo sarient⁹ non veniet illuc terror spinarū et vepriū: et erit in pascuā bouis et

En conculcatione pecoris.
 et dixit dominus **VIII**
 ad me. Summe tibi librum gran-
 dem: et scribe in eo stilo hominis:
 velociter spolia detrahe. cito p-
 dare. Et adhibui michi testes fi-
 deles: uriam sacerdotem. et zacha-
 riam filium barachie. Et accessi
 ad prophetissam: et concepit et pe-
 perit filium. Et dixit dominus ad me.
 Voca nomen eius. accelera spo-
 lia detrahere. festina p-dari: quia
 antequam sciat puer vocare
 patrem suum et matrem suam: aufer-
 tur fortitudo damasci et spoli-
 a samarie coram rege assyriorum.
 Et adiecit dominus loquens ad me
 adhuc dicens. Pro eo quod abiicit
 populus iste aquas syloe que va-
 dunt cum silentio. et assumpsit ma-
 gis rasim et filium romelie: propter
 hoc ecce adducet dominus super eos a-
 quas fluminis fortes et multas:
 regem assyriorum et omnem gloriam
 eius. Et ascendet super omnes rivus
 eius. et fluet super universas ri-
 pas eius: et ibit per iudam iun-
 dans: et transiens usque ad collum
 veniet. Et erit extensio alarum eius
 implens latitudinem terre tue o em-
 manuel. Congregatum populi et vi-
 cinum: et audite uniuersae p-
 cul terre. Confortatum et vicinum: acci-
 gite vos et vicinum: inuite consi-
 lium et dissipabit: loquimini ver-
 bum et non fiet: quia nobiscum

deus. Hec enim ait dominus ad me. Si-
 cut in forti manu erudiuit me:
 ne irem in via populi huius dicens.
 Non dicatis diuinitas. Dicit enim qui
 loquitur populo iste conuincitio est. Et
 timorem eius ne timeatis: neque pa-
 ueatis. Dominum exercituum ipsum sanc-
 tificate: et ipse pavor vestester et ip-
 se terror vestester et erit vobis in
 sanctificatione: in lapide autem
 offensionis et in petra scandali
 duabus domibus israel: in laqueum
 et in ruinam habitantibus iherusalem.
 Et offendet ex eis plurimum: et ca-
 dent et conterentur: et irretientur et
 capiuntur. Iga testimonium sig-
 na legem in discipulis meis: et
 reprobabo dominum qui abscondit
 faciem suam a domo iacob: et
 perstolabor eum. Ecce ego et pu-
 eri mei: quos dedit michi domi-
 nus in signum et in portentum israel:
 a domino exercituum qui habitat
 in monte syon. Et cum dixerint
 ad vos querite a phitonibus et a
 diuinis qui stident in incantationi-
 bus suis: numquid non populus a
 deo suo requireret visionem pro vi-
 uis ac mortuis. Ad legem ma-
 gis et ad testimonium. Quod si non
 dixerint iuxta verbum hoc: non
 erit eis matutina lux. Et transi-
 bit per eam et corruet et esuriet:
 et cum esurierit irascetur: et male-
 dicet regi suo et domino suo. Et su-
 spiciet sursum et ad fratem intui-

ebitur: et ecce tribulatio et tenebre et dissolutio et angustia et caligo psequens et non poterit auolare de angustia sua.

rimo tem

VIII

Pore alleuiata est terra zabulon et terra neptalim: et nouissimo aggrauata est via maris trans iordanem galilee gentium populus qui ambulabat in tenebris uidit lucem magnam: habitantibus in regione umbre mortis. lux orta est eis. Multiplicasti gentem: non magnificasti leticiam. Letabuntur coram te sicut qui letantur in messe: sicut exultant victores capta preda quando diuidunt spolia. Iugum enim oneris eius: et uirgam humeri eius: et sceptrum regactoris eius superasti: sicut in die madyan. Quia omnis violenta predatio cum tumultu et uestimentum mixtum sanguine est in robustione: et cibus ignis. paruulus enim natus est nobis: filius datus est nobis. Et factus est principatus super humerum eius: et uocabitur nomen eius amirabilis. consiliarius. deus. fortis. pater futuri seculi: princeps pacis. Multiplicabit eius imperium et pacis non erit finis: super solium dauid et super regnum eius: ut confirmet illud et corroboret in iudicio et iusticia a modo et usque in sempiternum. zelus domini exercitu-

um faciet hoc. Verbum misit dominus in iacob: et cecidit in israel. Et sciet omnis populus ephraim et habitantes samariam in superbia: et magnitudine cordis dicentes. Lateres ceciderunt sed quadris lapidibus edificabimus sicut muros succiderunt: sed cedros immutabimus. Et eleuabit dominus hostes rasum super eum et inimicos eius in tumultum uertet: syriam ab oriente et philistinim ab occidente: et deuorabunt israel toto ore. In omnibus hijs non est auersus furor eius: sed adhuc manus eius regenta. Et populus non est reuersus ad penitentem se: et dominum exercituum non inquisierunt. Et disperdet dominus ab israel caput et caudam: incuruante et deprauante die una. Longeuus et honorabilis ipse est caput: et propheta docens meditationem ipse est cauda. Et erunt qui beatificant populum istum seducientes: et qui beatificatur precipitati. Propter hoc super adolescentulis eius non letabit dominus: et pupillorum eius et uiduas non miserebitur. Quia omnis ypocrita est et nequam: et uniuersum os locutum est stultitiam. In omnibus hijs non est auersus furor eius: sed adhuc manus eius regenta. Succensa est enim quasi ignis impietas: uerpere et spinam uorabit. Et succendet in densitate salus: et conuoluetur

in supbia sumi. In ira dñi egerci
nūc turbata ē terra: et erit populus
q̄si cētra ignis. Vir scilicet suo non
propter: et declinabit ad dexterā et elu
riet: et comedet ad sinistram et non
saturabitur. Unusquisq; carnem
brachij sui vorabit: manasses
ephrain et ephrain manasse:
et simul ipsi contra iudā. In omni
bus hijs non ē auersus furor ei
us: sed adhuc man⁹ ei⁹ exercita.

Ut qui condūt
legēs iniquas. et scriben
tes iniusticiā scripserūt: ut oppri
merent in iudicio pauperes et
viam facerēt cause humilium populi
mei: ut essent vidue preda eorū
et pupillos diriperēt. Quid fa
cietis in die visitationis et cala
mitatis de longe venientis: Ad cu
ius confugietis auxiliū et ubi de
relinquetis gloriā vram: ne i
curuetis sub vinculo. et cum inf
fectis cadatis. Super omnib; hijs
non est auersus furor ei⁹: sed ad
huc man⁹ eius exercita. De as
sur. Virga furoris mei: et bacu
lus ipse ē: in manu eius indig
natio mea. Ad gentem fallacem
mittā eum. et contra populum furo
ris mei mandabo illi: ut aufer
rat spolia et diripiat predā: et
ponat illum in concultationem
quasi lutū platearū. Ipse autē non
sic arbitrabitur: et cor eius non ita
estimabit: sed ad dērendū erit

cor eius: et ad infatigationē genti
um non paucarū. Dicit enim. Nū
quid non principes mei sicut reges
sunt: Nūquid non ut charcha
nis sic calano: et ut arphat sic
emath: Nūquid non ut damas
cus sic samaria: Quō inuenit
manus mea regna ydoli: sic et
simulacra eorū de iherusalem et de sa
maria. Nūquid non sicut feci
samarie et ydolis eius: sic faciā
iherusalē et simulacris eius: Et
erit cum impleuerit dñs cūcta
opa sua in monte syon et in ihe
rusalem. visitabo super fructū
magnifici cordis regis assur:
et super gloriā altitudinis oculorū
eius. Dixit enim. In fortitudi
ne manus mee feci: et in sapiē
tia mea intellegi. Et abstuli ter
minos populoꝝ. et principes eorū
depredatus sum: et detraxi qua
si potens in sublimi residētes.
Et inuenit quasi nidū manus
mea fortitudinē populoꝝ: et sicut
colliguntur ova que derelicta
sunt. sic uniuersam terram ego co
gregaui: et non fuit qui moue
ret peninā et aperiret os et gran
nirer. Nūquid gloriabitur securis
contra eum q̄ secat in ea: aut ex
altabitur serra contra eū a quo
trahitur: Quō si eleuēt virga co
tra eleuatē se: et exaltetur ba
culus qui vniq; lignū ē. Prop
ter hoc mittet dñator dñs eger

AS

rituū in pinguib; eius tenuita-
tem. et subitus gloria eius succē-
sa ardebit quasi combustio ig-
nis: et erit lumen isrl in igne et
sanctus eius in flāma: et succē-
detur et deuorabit spina eius et
uepres in die una: et gloria sal-
tus eius et carmeli eius ab ani-
ma usq; ad carnē cōsumet. Et
erit terrore pfugus: et reliquie
ligni saltus eius pre paucita-
te numerabūt: et puer scribet
eos. Et erit in die illa nō adiciet
residuū isrl. et hī qui fugerūt de
domo iacob inuēti sup eo q̄ pre-
tulerūt eos: sed inuēti sup dñm
sāctū isrl. In ueritate reliquie cō-
uēnt: reliquie īquā iacob ad dñm
forte. Si enī fuit ppls tu? isrl q̄
si harena maris: reliquie cōuē-
tur ex eo. Cōsumatio abbrevi-
ata inundabit iusticiā. Cōsu-
mationē enī et abbreviationē
dñs deus exercitū faciet in me-
dio om̄is terre. Propt̄ hoc hec
dixit dñs deus exercitū. Noli
timere ppls meus habitator
syon ab assur. In uirga enī p-
cutiet te. et baculū suū leuabit
sup te ī uia egipti. Adhuc enī
paululū modicūq; et cōsumā-
bitur indignatio. et furoz me?
sup scelus eoz. Et suscitabit su-
p eū dñs exercitū flagellū iux-
ta plagā madyā ī petra oreb:
et uirgā suā sup mare: et leua-

bit eam in uia egipti. Et erit in
die illa auferet onus ei? de hu-
mero tuo: et iugū eius de collo
tuo: et cōputrescet iugū a facie
olei. Veniet in aroth. transibit
in magrō: apud magnas cō-
mendabit uasa sua. Transiet
rursū: gabee sedes nr̄e. Ob-
stupuit roma: gabaath saul?
fugit. Hyūni uoce tua filia gal-
lim: attende layla paupula a-
natoth. Migrabit medemena:
habitatores gabim dfortanū.
Adhuc dies: ut in nob stetur.
Agitabit manū suā sup mon-
tem filie syon. et collē iherlm. Ec-
ce enī dñator dñs exercitū cō-
fringet lagunculā in terrore: et
excelli statura succidētur et sub-
limes humiliabūt. Et subue-
tentur condensa saltus ferro: et
libanus nū excelsis radic-
et egredietur. **XI**

uirga de radice iesse. et flos de
radice ei? ascendet: et requiescet
sup eū spiritus dñi. spiritus sa-
piēcie et intellectus. spiritus cō-
siliū et fortitudinis. spiritus sci-
ēcie et pietatis: et replebit eum
spiritus timoris dñi. Nō secū-
dū uisionē oculorū iudicabit.
neq; scdm auditū aurīū argu-
et. Sed iudicabit ī iusticia pau-
peres: et arguet in equitate p
mansuetis terre. Et pruciet frā
uirga om̄is oris sui: et spiritu

labiorum suorum interficiet ipsum. Et
erit iusticia cingulum lumborum ei-
us: et fides cinctio renium eius.
Habitabit lupus cum agno: et
pardus cum hedo accubabit. Vi-
tulus et leo et ovium simul mora-
buntur: et puer parvulus mi-
nabit eos. Vitulus et ursus pas-
centur simul: requiescent catu-
li eorum. Leo quasi bos comedet
paleas: et delectabitur infans ab
ubere super foramina aspidis:
et in caverna reguli quod ablacta-
tus fuit manum suam mittet. Non
timebunt et non occident in uniuerso
monte sancto meo: quia repleta
est terra scientia domini: sicut aque
maris operietis. In die illa radix
iesse quod stat in signum populi. im-
pugnantes deprecabuntur: et erit sepulcrum
eius gloriosum. Et erit in die illa
adiciet dominus manum suam ad pos-
sidentium residuum populi sui. quod re-
liquetur ab assyriis et ab egipto
et ab aphetos et ab ethiopia: et
ab elam et a semnaar et ab emath
et ab insulis maris. Et leuabit
signum in nationes: et congrega-
bit profugos israel. Et dispersos
iuda colliget a quatuor plagis
terre: et auferet zelus ephraim:
et hostes iuda peribunt. Ephra-
im non erubescit iuda: et iuda
non pugnabit contra ephraim.
Et volabunt in humeros philis-
tini per mare: simul peribunt

filios orientis. ydumea et moab
preceptum manuum eorum: et filii amon
obediētes erunt. Et desolabit do-
minus linguam maris egipti: et
leuabit manum suam super flumen
in fortitudine spiritus sui: et per-
cutiet eum in septem riuibus. ita ut
transseant per eum calciati. Et erit
via residuo populo meo qui relin-
quetur ab assyriis: sicut fuit isra-
heli in die qua ascendit de terra

Et dices XII egipti.
in die illa. Confitebor ti-
bi domine quoniam iratus es michi: con-
uersus est furor tuus: et consolatus
es me. Ecce deus saluator
meus: fiducialiter agam et non
timebo. Quia fortitudo mea et
laus mea dominus: et factus est michi
in salutem. Haurietis aquas in
gaudio de fontibus saluato-
ris: et dixeritis in illa die confitemini
domino: et inuocate nomen eius. Flo-
ras facite in populis adinuentio-
nes eius: mementote quoniam excel-
sum est nomen eius. Cantate do-
mino quoniam magnifice fecit: annun-
tiate hoc in uniuersa terra. Exulta
et lauda habitatio syon: quia
magnus in medio tui sanctus

israhel. XIII
Omus babilonis: quod vidit
ysaias filius amos. Super mon-
tem caliginosum leuate signum
exaltate vocem. leuate manum: et
ingrediantur portas duces. Ego

mādaui sādificatiōis meis. et vo-
caui fortes meos ī ira mea. re-
ultantes ī gloriā mea. **V**ox
multitudinis ī mōtibz quasi
pplorū frequentū: vox sonitus
regū gentiū cōgregatarū. **D**ñs
exercitūū precepit militie belli:
veniētibz de terra pcul. **A** sūmi-
tate celi dñs et vasa furoris ei⁹:
ut dispdat oēm frām. **V**lula-
te q̄a ppe est dies dñi: q̄a vasti-
tas a dño veniet. **P**ropter hoc
omnes manus dissoluēt: et om-
ne cor hoīs tabescet et ceteretur.
Torsiones et dolores tenebūt
q̄si parturiēs dolebūt. **U**nusq̄s
q̄ ad p̄ximū suū stupebit: fa-
cies combuste vultus eorū. **E**c-
ce dies dñi venit crudelis et in-
dignationis plenus et ire furo-
risq̄: ad ponēdā frām ī solitu-
dinē et p̄cores ei⁹ conterendos
de ea: qm̄ stelle celi et splendor
eaz non expandēt lumen suū.
Obtenebrat⁹ est sol ī ortu su-
o: et luna non splendet ī lu-
mine suo. **E**t visitabo sup or-
bis mala: et cōtra impios iniq̄-
tatem eorū. **E**t quiescere faciam
supbiā infidelū: et arrogātiā
fortiū humiliabo. **P**reciosior
erit vir auro: et homo mundo
obrizo. **S**up hoc celū turbabo
et mouebit̄ tra de loco suo: p̄p̄
indignatiōē dñi exercitūū. et
propter diem ire furoris eius.

Et erit quasi dānula fugiens et
quali auis: et non erit qui con-
greget. **U**nusquisq̄ ad popu-
lum suū cōuertetur: et singuli
ad frām suā fugient. **O**m̄s q̄
inuentus fuit occidet: et om̄s
qui supuenerit cadet ī gladio.
Infantes eorū allidētur ī oculis
eorū: diripientur domus eorū:
et uxores eorū violabūtur. **E**cce
ego suscitabo sup eos medos:
qui argentū nō querāt nec au-
rū velit: sed sagittis paruulos
interficiāt. et lactantibz uteris
non misereantur: et sup filios
nō parcat oculus eorū. **E**t erit
babilō illa ciuitas gloriosa ī
regnis. inclita ī supbia chal-
deorū: sicut subuertit dñs sodo-
mam et gomorrā. **N**on habi-
tabit usq̄ ī finē: et non fūda-
bitur usq̄ ad gūatiōē et gene-
rationē. **N**ec ponet h̄ tentoria
arabs: nec pastores requiescēt
ibi: sed requiescēt ibi bestie: et re-
plebūtur domus eorū draconibz.
Et habitabūt ibi strutiones
et pilosi saltabūt ibi: et respon-
debūt ibi vlule ī edibz eius: et
lirene ī delubris voluptatis.

Prope est **XIII**
ut veniat tempus eius: et
dies eius nō elōgabūtur. **M**i-
sererebūt̄ etiā dñs iacob et eligeret
adhuc de isrl: et requiescere eos
faciet sup humū suā. **A**dūge-

et aduenia ad eos: et adhererebit
domui iacob. Et tenebunt eos
populi: et adducet eos in locum su-
um. Et possidebit eos domus is-
rahel super fratrem domini in seruos et an-
cillas: et erunt capientes eos qui
se repperant: et subicient exactores
suos. Et erit in die illa cum re-
quiem dederit tibi deus de labo-
re tuo. et a percussione tua. et a
seruitute dura qua ante seruis-
ti: sumes parabolam istam con-
tra regem babilonis et dices.
Quomodo cessauit exactor: quieuit
tributus. Corruuit dominus baculum im-
pio: uirga dominatum reden-
te populos indignatione. plaga
insanabili: subicientem in furo-
re gentes: persequentem crudeliter.
Corquieuit et siluit omnis terra:
gausa est et exultauit: abiecti
omnes letate sunt super te. et redi liba-
ni. Ex quo dormisti non ascendit
qui succidat nos. Infernus stu-
ter te turbatus est: in occursum
aduentus tui suscitauit tibi gi-
gantes omnes principes terre. Sur-
regerunt de solijs suis omnes prin-
cipes nationum: uniuersi responde-
bunt et dicent tibi. Et tu vulnera-
re es sicut et nos: nostri filius effec-
tus es. Detracta est ad inferos
supbia tua: cecidit cadaver tu-
um. Subter te sternetur tinea. et
operimentum tuum erunt vermes.
Quomodo cecidisti de celo lucifer qui

mane oriebaris: Corruisti in ter-
ram qui vulnerabas gentes: quod
dicebas in corde tuo. In celum co-
scenda. super astra dei exaltabo
solium meum: sedes in monte tes-
tamenti. in lateribus aquilonis.
ascenda super altitudinem nubium.
silies eo altissimo. Peruntamen
ad infernum detraheris. in profun-
dum lacus. Qui te uiderint ad te
inclinabuntur: teque perspicient.
Numquid iste est uir qui turba-
uit terram. qui percussit regna: quod
posuit orbem desertum. et urbes
eius destruxit: Vinculis eius non
aperuit carcerem. Omnes reges
gentium uniuersi dormierunt in glo-
ria uir in domo sua. tu autem per-
iectus es de sepulcro tuo quasi
stirps inutilis: pollutus et ob-
uolutus. cum hijs qui interfecisti sunt
gladio: et descenderunt usque ad
fundamenta lacus. Quasi cadaver
putridum non consortium neque cum eis
in sculptura. Tu enim terram dis-
didisti: tu populum occidisti. Non
uocabitur ierusalem semel pessimo-
rum. Preparate filios eius or-
tioni: in iniquitate patrum eorum.
Non consurgent: nec heredita-
bunt terram neque implebunt faciem
orbis ciuitatum. Et surgam su-
per eos dicit dominus exercituum: et per-
dam babilonis nomen et reliq-
uas. et germen et progeniem dicit
dominus. Et ponam eos in possessio-

nem erit. et in paludes aquarum: et scopabo eam in scopas. terens dicit dñs exercituum. **I**uravit dñs exercituum dicens. Si nō ut putavi ita erit. et quōd mēte tractavi sic eveniet: ut conterā assiriū in terra mea. et in montibus meis cōculcem eū: et auferetur ab eis iugum ei⁹: et onus illius ab humero eorū tolletur. **H**oc cōsiliū qd cogitavi super omnē terram: et hec ē manus ex-tenta sup omīas gentes. **D**ominus exercituum decrevit: et qis poterit infirmare. **E**t man⁹ ei⁹ ex-tenta: et quis auerit eam. **I**n anno quo mortuus est rex achas factū ē on⁹ istud. **N**e leteris philistea omīs tu: qm cōminuta ē virga percussoris tui. **D**e radice etū colubri egrediet regulus: et semē ei⁹ absorbēs volucrem. **E**t pascēt primogenita pauperū. et pauperes fiducia-liter requiescēt: et interire faciā infame radicē tuā: et reliquias tuas interficiā. **U**lula porta. clama ciuitas: pstrata est philistea omīs. **A**b aquilone etū fumus veniet: et nō est qui effugiat agmen ei⁹. **E**t qd respōdebitur nūcijs gentis. **Q**uia dñs fundauit syon: et in ipā spera-būt pauperes ppli ei⁹. **XV**

Onus moab. **Q**uia nocte vastata ē ar. moab con-

trixit: quia nocte vastatus est murus. moab contrixit. **A**scendit dom⁹ dybon. ad excelsa in planctū: sup nabo. et sup medaba. moab ululabit. **I**n cunctis capitib⁹ eius caluiciū: omīs barba radetur. **I**n truijs eius accincti sunt sacco: sup recta eius et in plateis eius omīs ululatus descendet in fletū. **C**lamauit elebon. et eleale: usq; iasa audita ē vox eorū. **S**up hoc repedit moab ululabūt: anima eius ululabit sibi. **C**or meū ad moab clamabit: pedes ei⁹ ad legor vitulā cōsternātem. **P**er ascensum etū luidi flens ascendet: et in via oronaym clamorē cōtritionis leuabūt. **A**que etū nemini deserte erūt: quia aruit herba. Defecit germē: viros oīs iteriit. **S**cđm magnitudinem opis. et visitatio eorū. **A**d turretem salicū durent eos: quoniā circuibit clamor terminū moab. **U**sq; ad gallim ululat⁹ eius. et usq; ad puteū helim clamor ei⁹: qā aque dybon replete sunt sāguine. **D**onā etū sup dybon additamenta hīs q fugerint de moab leonē: et reliquijs terre. **XVI**

Mitte agnū dominatorem fere: de petra deserti ad montē filie syon. **E**t erit sicut avis fugiens. et pulli de nido auolantes:

Ita erunt filie moab in transitu
armon. In consiliu. roge consiliu:
pone quasi nocte umbram tuam
in meridie. Absconde fugientes:
et vagos ne prodas. Habita-
bunt apud te profugi mei. Mo-
ab esto latibulum eorum a facie va-
statoris. Finitus est enim pulvis:
consumatus est miser: defecit qui
concultabat terram. Et parabitur
in misericordia solium: et sedebit super
eum in veritate in tabernaculo
dauid: iudicans et querens iudi-
cium. et velociter reddens quod ius-
tum est. Audiuimus superbiam mo-
ab: superbus est valde. Superbia
eius et arrogantia eius et indig-
natio eius. plusquam fortitudo eius.
Dicere ululabit moab: et mo-
ab uniuersus ululabit. Huius qui
letatur super muro roci lateris
loquimini plagas suas: quoniam sub-
urbana esebon deserta sunt. Et
vinea labama. domus gentium exci-
derunt. Flagella eius usque ad iaz-
er puerunt. errauerunt in deserto:
propagines eius relicte sunt.
transierunt mare. Super hoc plo-
rabo in fletu iazer vineam. laba-
ma. Inebriabo te lacrima mea
esebon et eleale: quoniam super vineam
miam tuam et super messem tuam vox
clamantium irruit. Et auferet leti-
cia et exultatio de carmelo: et in
vineis non exultabit neque inibi-
labit. Vinum in torculari non cal-

rabit qui calcare consueuerat:
voce calcantium abstuli. Super hi-
venter meum ad moab quasi ci-
thara sonabit: et viscera mea
ad murum roci lateris. Et erit cum
apparuerit quod laborauit mo-
ab super excelsis suis. ingredietur
ad sancta sua ut obsecret: et non
ualebit. Hoc verbum quod locutus
est dominus ad moab egredietur: et nunc
locutus est dominus dicens. In tribus annis quasi
anni mercenarii. auferet gloria
moab super omni populo multo: et
relinquetur in eo sicut racemum
paru et modicum. nequaquam
multus.

XVII

Omus damasci. Ecce damas-
cus desinet esse ciuitas: et erit si-
cut aceru lapidum in ruina. De-
relicte ciuitates aroer gregibus
erunt: et requiescent ibi. et non erit
qui egredereat. Et cessabit adiu-
torium ab ephraim. et regnum a da-
masco: et relique syrie sicut gloria
filiorum israel erunt. Dicit dominus exerci-
tuum. Et erit in die illa attenu-
abitur gloria iacob. et pingues
carnes eius marcescent: et erit
sicut congregas in messe quod resti-
terit: et brachium eius spicas leget.
Et erit sicut querens spicas in val-
le raphaim: et relinquet in eo
sicut racemum: et sicut excussio o-
lee. duarum vel trium olivarum in sum-
mitate rami. Sive quatuor aut
quinque. In racuminibus eius fructus

as

tus eius: dicit dñs dñs isrl. **I**n die illa inclinabit homo ad factorem suū. et oculi ei⁹ ad sanctum israhel respicient: et non inclinabit ad altaria que fecerūt manus eius. et que operati sunt digiti ei⁹: nō respiciēt lucos ⁊ delubra. **I**n die illa erūt ciuitates fortitudinis ei⁹ derelictę. sicut aratra et segetes q̄ derelictę sūt a facie filiorū isrl: ⁊ erūt deserta. quia oblita es dei saluatoris nri: ⁊ fortis adiutoris tui non es recordata. **P**ropterea plātabis plantationē infidelē: ⁊ geminē alienū seminabis. **I**n die plātationis tue labrusca: et mane semē tuū florebit. **A**blata ē messis in die hereditatis: ⁊ dolebit grauitē. **D**e multitudine pplorū multorū ut multitudo maris sonāns: et tumult⁹ turbarū sicut sonitus aquarū multarū. **S**onabūt ppli sicut sonitus aquarū imūdantiū: et increpabit eū et fugiet procul: et rapietur sicut puluis montiū a facie venti: et sicut turbo corā tempestate. **I**n tempe vespere. et ecce turbatio: in matutino. et nō subsistet. **H**ec ē pars eorū qui vastauerūt nos: et fors diripientium nos. **XVIII**

Que terre cymbalo alarū q̄ ē trans flumina ethiopie: que mittit in mari legatos: et i

ualis papiri sup aquas. **I**te āngeli veloces ad gentē cōuulsā et dilaceratā: ad pplm terribilē post quē nō est alius. gentem expectātem et cōculcatā: cui⁹ diripuerūt flumina frām eius. **D**ēs habitatores orbis q̄ morantur in tra. cum eleuatū fuit signū in montib⁹: videbitis: ⁊ clāgorē tūbe audietis: q̄a hī dicit dñs ad me. **Q**uietescā ⁊ cōsiderabo in loco meo: sicut meridiana lux clara ē: ⁊ sicut nubes roris in die messis. **A**nte messē cū cōuulset efflorescit. et imatura perfectio germinabit: et p̄cident ramusculi eius falcib⁹: ⁊ que derelicta fuerūt abscindent. egredietur. et relinquent simul auib⁹ montium et bestijs frē: et estate perpe tua erūt sup eū volutres. ⁊ oēs bestie frē sup illū hiemabūt. **I**n tempe illo deferet munus dñi exercitū a p̄lo diuulso et dilacerato: a p̄lo terribili post quē non fuit alius: a gente expectāte. expectante et cōculcata: cui⁹ diripuerūt flumina frām eius: ad locū noīis dñi exercitū mōtem syon. **XVIII**

Onus egipti. **E**cce dñs ascendet sup nubem leuem et ingredietur egiptū: et cōmouebunt simulacra egipti a facie ei⁹: et cor egipti tabescet in medio ei⁹. **E**t cōcurrere faciā egiptios ad

uersus egiptios: et pugnabit
uir contra fratrem suum. et uir contra
amicum suum: ciuitas aduersus ciui-
tatem. regnum aduersus regnum: et
dirumpetur spiritus egipti in visce-
ribus eius. et consilium eius precipita-
bo: et interrogabunt simulacra su-
a. et diuinos suos. et phitones.
et ariolos: et tradam egiptum in
manu dñorū crudeliū: et rex for-
tis dñabitur eorū. ait dñs exer-
cituū. **Et** arescet aq̄ de mari et
flumius desolabitur atq; siccabi-
tur: et deficient flumina: attenu-
abuntur et siccabuntur riuī aggre-
rū. **Calamus** et iuncus marces-
cet: nudabit alueus riuī a fon-
te suo. **Et** oīs sementis irrigua
siccabit: arescet et non erit. **Et**
merebunt piscatores: et lugebunt
omnes mittentes in flumen ha-
mū: et repādentes rete sup faci-
em aque marcescet. **Confunden-**
tur qui opabātur linū: pecten-
tes et regentes subtilia. **Et** erit
irrigua ei⁹ flaccencia: omnes q̄
faciebāt lacunas ad capiēdo⁹
piscēs. **Stulti** principes thane-
os: sapiētes consiliarij pharao
dederūt consiliū insipiens. **Quō-**
dicitis pharaoni filius sapien-
tū ego: filius regū antiquorū:
Obi nūc sunt sapiētes tui: An-
nūciant tibi et indicent qd̄ cogi-
tauerit dñs exercituū sup egip-
tum. **Stulti** facti sunt pñces

thaneos. emarcuerūt pñces
mempheos: depererūt egiptū:
angulum pplorū ei⁹. **Dñs** mul-
tuit in medio ei⁹ spiritū vertigi-
nis: et errare fecerunt egiptū in
omni ope suo: sicut errat ebrius
et uomēs. **Et** nō erit egipto op⁹
qd̄ faciat: caput et caudā iur-
uatē et refrenatē. **In** die illa erit
egipt⁹ q̄li mulieres: et stupebunt
et timebunt a facie cōmōtionis
manus dñi exercituū. quā ip̄e
mouebit sup eam: et erit terra
iuda egipto in festiuitatē. **Om-**
nis q̄ illius fuit recordatus. pa-
uebit a facie consilij dñi exercitu-
um. qd̄ ip̄e cogitauit sup eam.
In die illa erūt qñq; ciuitates i
terra egipti loquentes lingua
thanaan: et iurātes p dñm ex-
ercituū. **Ciuitas** solis uocabit
vna. **In** die illa erit altare dñi i
medio egipti: et titul⁹ iuxta ter-
minū eius dñi: et erit in signū
et i testimoniū dñi exercituū in
terra egipti. **Clamabūt** enī ad
dñm a facie tribulātis: et mīt-
tet eis saluatōrē et ppugnato-
rem qui liberet eos. **Et** cognos-
cet dñs ab egipto. et cognoscet
egipti dñm in die illa: et colēt
eum in hostijs et in muneribus
et vota uonebūt dño et soluēt.
Et perciet dñs egiptū plaga et
sanabit eā: et reuertent ad dñm
et placabit eis: et sanabit eos.

AS 187

In die illa erit via de egipto in
 assyrios: et intrabit assyrius egiptum.
 et egiptus in assyrios: et
 seruient egiptus assyriis. In die
 illa erit israhel tercius egiptus et
 assyrio benedictio in medio ter-
 re: cui benedixit dominus exercituum
 dicens. Benedictus populus meus
 egipti: et opus manuum mearum
 assyriis: hereditas autem mea israel.
 In anno quo in- XX
 gressus est thartan in azotum. cum
 misisset eum sargon rex assyri-
 orum et pugnasset contra azotum et
 cepisset eam: in tempore illo locutus
 est dominus in manu ysaie filii amos
 dicens. Vade et solve saccum de
 lumbis tuis: et calciamenta tua
 de pedibus tuis. Et fecit sic: vades
 nudus et discalciatus. Et dixit
 dominus. Sicut ambulavit seruus
 meus ysaia nudus et discalci-
 atus. trium annorum signum et por-
 tentum erit super egiptum et super ethi-
 opiam: sic minabitur rex assyriorum
 captivitatem egipti. et transmi-
 grationem ethiopie. iuvenem et se-
 nem. nudam et discalciatam disco-
 ptiis natibus ignominiam egipti.
 Et timebunt et confundentur ab
 ethiopia spe sua: et ab egipto
 gloria sua. Et dicit habitator
 insule huius in die illa. Heccine
 erat spes nostra. ad quos confugi-
 mus in auxilium: ut liberaret nos
 a facie regis assyriorum: Et quomodo

effugere poterimus nos. XXI

Omnis deserti maris. Sicut
 turbines ab affrico veni-
 unt. de deserto venit: de terra hor-
 ribili visio dura nuntiata est.
 michi. Qui incredulus est. infide-
 liter agit: et qui de populator
 est vastat. Ascende elam et obsi-
 de mede: omnem gemitum eius
 cessare feci. Propterea repleti
 sunt lumbi mei dolore: angus-
 tia possedit me. sicut angustia
 parturientis. Torui cum audire:
 conturbatus sum cum videre. Enar-
 cuit cor meum: tenebre stupefecerunt
 me. Babilon dilecta mea.
 posita est michi in umbraculum.
 Pone meculam: contemplantur in
 specula. Comedentes et bibentes.
 surgite principes. arripite clipeum:
 hec enim dixit michi dominus. Vade
 et pone speculatore: et quicumque
 viderit annunciet. Et vidit cur-
 rum duorum equorum. ascensorem
 asini et ascensorem cameli: et con-
 templatus est diligenter multo
 intuitu. Et clamavit leo. Super
 speculam domini ego sum stans iugi-
 ter per diem: et super custodiam
 meam ego sum stans totis noc-
 tibus. Ecce iste venit ascensor vir-
 bige equorum. Et respondit et dixit.
 Cecidit recidit babilon: et omnia
 sculptilia deorum eius contrita sunt
 in terram. Tritura mea et filia a-
 ree mee: que audivi a domino exer-

rituū deo isrl ānūciāui vobis.
Omnis duma. **A**d me clamat
 ex seir. **C**ustos qđ de nocte: cus-
 tos qđ de nocte: **D**ixit custos.
Venit mane et nox. **S**i queritis
 querite: uertimini. uenite. **O**mnis
 in arabia. **I**n saltu ad uesperā
 dormietis: in semitis dodanini.
Occurrentes sicuti ferte aquam:
 qđ habitatis frani austri. cū pa-
 nib; occurrere fugienti. **A** facie
 eū gladios fugiet. a facie gla-
 dii imminētis: a facie arcus eg-
 renti. a facie grauis plij: qm̄ h̄
 dixit dñs ad me. **A**d huc i uno
 anno quasi in anno mercēta-
 ri; et auferet oīs glia cedar: et
 reliqe numeri sagittariorū for-
 tiū de filiis cedar imminētur. **D**o-
 minus eū deus isrl locutus ē.

Omnis uallis **XXII**
 visionis. **Q**uid nam tibi
 qđ est quia ascendisti: **E**t tu om-
 nis itecta clamoris plena: urbs
 frequens. ciuitas exultans. **I**n-
 terfecti tui nō interfecti gladio:
 nec mortui tui mortui i bello.
Lunchi pñcipes tui fugerūt sil:
 dureq; ligati sunt. **O**mnes qđ in-
 uēti sunt uincti sunt pariter: p-
 tul fugerūt. **P**ropterea dixi. re-
 cedite a me: amare flebo. **N**oli-
 te scūbere. ut cōsolem̄ me sup
 vastitate filie populi mei. **D**ies
 eū interfectionis et cōcultatio-
 nis. et fletuū dño deo exercitū

in ualle visionis. **S**crutās mu-
 rum et magnificus sup mōtē.
Et clam sumpsit pharetram:
 curreū hoīs equitis. et parietem
 nudabit clipeus. **E**t erūt electe
 ualles tue plene quadrigarū:
 et equites ponēt sedes suas in
 porta: et reuelabit op̄rimētū
 iude. **E**t uidebitis in die illa ar-
 mamētariū domus saltus: et
 scissuras ciuitatis dauid uide-
 bitis: qđ multiplicatae sunt. **E**t
 congregastis aquas piscine infe-
 rioris: et domus isrl nūme-
 rastis: et destruxistis domus ad
 muniēdū murū. **E**t lacū fecistis
 inter duos muros. et aquā pis-
 cine ueteris: et non suspexitis
 ad eū qđ fecerat eā: et op̄atorē ei
 de longe non uidistis. **E**t uoca-
 bit dñs deus exercitū in die il-
 la ad fletum. et ad plandū. ad
 caluiciū. et ad cingulū sacci: et
 ecce gaudiū et leticia. occidere
 vitulos. et iugulare arietes: co-
 medere carnes et bibere uinū.
Comedam⁹ et bibam⁹: cras ei
 moriemur. **E**t reuelata est vox
 i aurib; meis dñi exercitū. **S**i
 dimittet iniquitas hec vobis. do-
 nec moriamur: dicit dñs deus ex-
 ercituū. **H**ec dicit dñs deus exer-
 citū. **V**ade ingredi ad eum
 qui habitat i tabernaculo. ad
 lobnam ppositū templi: et di-
 ces ad eum. **Q**uid tu hic. aut qđ

AS. 255

si quis hic: Quia cecidisti tibi h
sepulcrum: cecidisti in excello me-
moriam: diligenter impetra taber-
naculum tibi. Ecce dominus asporta-
ri te faciet. sicut asportat gal-
lus gallinarius: et quasi amicum
suum sic subleuabit te. Coronas
coronabit te tribulatione: quasi
pilam mittet te in scam latam
et spaciosam. Ibi morieris: et
ibi erit curtus glorie tue igno-
mia domus domini tui. Expellam
te de statione tua: et de ministeri-
o tuo deponam te. Et erit in die illa.
Vocabo seruum meum eliahim fi-
lium helchie. et induam illum tunica
tua: et cingulo tuo confortabo eum.
et potestatem tuam dabo in manu
eius: et erit quasi pater habitan-
tibus iherusalem et domui iuda. Et da-
bo clauem domus david super
humerum eius: et aperiet et non
erit qui claudat: et claudet et non
erit qui aperiat. Et figam illum
parillum in loco fidei: et erit in so-
lium glorie domui patris sui: et sus-
penderit super eum omnem gloriam do-
mus patris eius. Vases diuersa
genera. omne vas paruulum. a
vasis craterarum. usque ad omne
vas musicorum. in die illa dicit do-
minus exercituum. auferet paril-
lus qui fixus fuerat in loco fidei:
et frangetur et cadet. et peribit
quod pependerat in eo: quia dominus
locutus est. XXIII

Omus tyri. Ululate naues
maris. quia vastata est do-
mus unde venire consueuerant:
de fra cethim. reuelatum est eis. Ta-
rete qui habitatis in insula: ne-
gociatio sydonis. Transsecrate
mare repleuerunt te in aquis mis-
tis. Semen nili fluminis fruges ei-
us: et facta est negociatio gen-
tium. Erubescere sydon. Hic enim
mare et fortitudo maris dices.
Non parturivi et non peperivi. et
non enutriui iuvenes: nec ad in-
cremētum produxi virgines. Cum
auditum fuit in egipto: dolebunt
cum audierint de tyro. Transite ma-
ria: ululate qui habitatis in in-
sula. Numquid non hec vestra est quae
gloriabatur a diebus pristinis in
antiquitate sua: Duceat eam pe-
des sui longe ad peregrinandum.
Quis cogitavit hoc super tyrum.
quodam coronata: Cuius nego-
ciatores principes: institores ei
iditum frere. Dominus exercituum cogita-
uit hoc. ut detraheret superbiam
omnis glorie: et ad ignominiam
deduceret uniuersos inclitos freres.
Transi scam tuam quasi flumen
filia maris: non est cingulum ultra
tibi. Manum suam extendit super
mare: conturbauit regna. Dominus
mandauit adiutor chanaan.
ut diceret fortibus eius. Et dixit.
Non adicies ultra ut glorieris.
calumniam sustinens virgo filia

sydonis. In cethim resurgens
transfreta: ibi quoque non erit re-
quies tibi. **E**cce fra chaldeorum ta-
lis populus non fuit: assur funda-
uit eam. In captiuitate tradux-
erunt robustos eius: suffoderunt
domus eius: posuerunt eam in ru-
inam. **U**lulate naues maris:
quia deuastata est fortitudo ves-
tra. **E**t erit in die illa. in obliui-
one eris o tyre septuaginta an-
nis. sicut dies regis unius. **P**ost
septuaginta autem annos. erit tyro
quali canticum meretricis. **S**ume
tibi citharam: circue ciuitatem me-
retrix obliuioni tradita. **B**ene-
rante: frequenta canticum: ut me-
moriam tuam sit. **E**t erit post septu-
aginta annos uisitabit dominus ty-
rum. et reducet eam ad mercedes
suas: et rursus fornicabitur cum
unius regibus frae super faciem frae:
et erunt negotiationes eius et mer-
cedes eius sanctificate domino. **N**on
odentur neque reponentur: quia hiis
qui habitauerunt coram domino erit
negotatio eius: ut manducant
in saturitate. et uestiantur usque
ad uerustatem. **XXIII**

Ecce dominus dissipabit fraem et
nudabit eam: et affliget fa-
ciem eius: et disperget habitato-
res eius. **E**t erit sicut populus sic sa-
cerdos: et sicut seruus sic dominus eius:
et sicut ancilla sic domina eius.
Sicut emens sic ille qui uendit:

sicut uenerator sic is qui inutu-
um accipit: sicut qui repetit. sic
qui debet. **D**issipatione dissipa-
bitur fra: et direptione prodabitur.
Dominus enim locutus est uerbum hoc.
Iuxit et defluxit fra et infirmata
est: defluxit orbis. et infirmata
est altitudo populi frae: et fra inter-
fecta est ab habitatoribus suis:
quia transgressi sunt leges: in-
tauerunt ius: dissipauerunt fedus
sempiternum. **P**ropter hoc ma-
ledictio uocabit fraem. et pecca-
bunt habitatores eius: ideoque
insanient cultores eius: et relin-
quent homines pauci. **I**uxit uinde-
mia: infirmata est uitis: igemu-
erunt omnes qui letabatur corde.
Cessauit gaudium tympanorum: quia
fuit sonitus letantium: coticuit
dulcedo cithare. **C**um cantico
non bibent uinum: amara sit po-
tio bibentibus illa. **A**trita est ciui-
tas uanitatis: clausa est omnis
domus nullo introeunte. **C**lamor
erit super uino in plateis: deserta
est omnis leticia: transfretum est gau-
dium frae. **H**elicta est in urbe soli-
tudo: et calamitas opprimet por-
tas: quia hec erunt in medio frae
in medio populi. **Q**uoniam sepauc
olue que remanserunt excutiantur
ex oleo: et racemum cum fuit fini-
ta uindemia. **H**ij leuabunt uocem
suam atque laudabunt: cum glorifica-
tus fuerit dominus huiusmodi de mari.

as

Propter hoc in doctrinis glorificatus dominus: in insulis maris nomen domini dei israel. **A** fimbriis laudes audiuimus: gloriam inisti. **E**t dixi. Secretum meum michi: secretum meum michi. **D**e michi. **P**reuaricatores preuaricati sunt: et preuaricatione suis gressoribus preuaricati sunt. **F**ormido et fovea: et laqueus super te qui habitator es fere. **E**t erit qui fugerit a voce formidinis cadet in foveam: et qui se replicauerit de fovea tenebitur laqueo quia cataphractes de excelsis aperte sunt. et decipientes fundamentum fere. **C**onfractio constringet terram: contritione conteretur terra. **C**onmouione commouebit terra: agitatione agitabit terra sicut ebrius: et auferetur quasi tabernaculum unius noctis. **E**t grauabit eam iniquitas sua: et corruet et non adiciet ut resurgat. **E**t erit in die illa. visitabit dominus super miliciam celi in excelsis: et super reges terre qui sunt super terram. **E**t congregabunt in congregatione unius fascis in laqueum: et claudunt ibi in carcerem: et post multos dies visitabuntur. **E**t erubescet luna. et confundetur sol. cum regnauerit dominus exercituum in monte syon et in iherusalem: et in conspectu senum suorum fuit glorificatus. **XXV**

Domine deus meus es tu et

exaltabo te: confitebor nomini tuo. quoniam fecisti mirabilia: cogitationes antiquas fideles amemus. **Q**uia posuisti ciuitatem in tumultum. urbem fortem in ruinam: domum alienorum ut non sit ciuitas: et in sempiternum non edificetur. **S**uper hi laudabit te populus fortis: ciuitas gentium robustarum timebit te. **Q**uia factus es fortitudo pauperis: fortitudo egeno in tribulatione sua: spes a turbine. umbraculum ab aestu. **S**piritus enim robustorum. quasi turbo impellens parietem: sicut estum in siti tumultum alienorum humiliabis: et quasi calor sub nube torrete. **P**aginam fortium marcescere facies. **E**t faciet dominus exercituum omnibus populis in morte hi. diuinum pinguium: diuinum vindemic. communium pinguium medullatorum: vindemic defecate. **E**t precipitabit in morte isto faciem vinculi colligati super omnes populos: et terram quam ordinatus est super omnes nationes. precipitabit mortem in sempiternum. **E**t auferet dominus de lacrima ab omni facie: et obprobrium populi sui auferet de vniuersa terra: quia dominus locutus est. **E**t dicit in die illa. **E**cce deus noster iste: expectabimus eum: et saluabit nos. **I**te dominus: sustinimus eum. **E**t exultabimus et letabimur in salutari eius: quia requiescet

man⁹ dñi in mōte isto: et tritu-
rabit moab sibi eo. sicut recunt
palee i plaustro. Et ceciderunt ma-
nus suas sibi eo. sicut cecidit
natans ad natandū: et humi-
liabit gloriā ei⁹ cum allisione
manuū eius. Et munimenta sibi
liminū muros tuos concidet: et
humiliabūtur et detrahētur in
fram usq; ad puluerē. **XXVI**

In die illa cātabit canticū istud
in tra iuda. **O**rbis fortitudinis
nrē syon: saluator ponetur in
ea murus et ante murale. **A**pe-
rite portas: et ingrediat gens
iusta. **E**ustodiens veritatē. **D**e-
tus error abiit: seruabis pacē:
pacē. q̄a in te sperauim⁹. **S**pe-
rasti in dño in seculis eternis:
in dño deo forti in perpetuum.
Quia incurruabit habitātes i
excesso: ciuitatē sublimē humi-
liauit. **H**umiliabit eā usq; ad
frā. **D**etrahēt eā usq; ad pulue-
rē. **C**onculcauit eā pes: pes pau-
peris: gressus egenorū. **S**emita
iusti recta est: rectus callis iusti
ad ambulādū. **E**t in semita iu-
dicioꝝ tuorū dñe sustinim⁹ te:
nomē tuū ⁊ memoriale tuū in
desiderio aīe. **A**īa mea desidera-
uit te in nocte: sed ⁊ spiritu me-
o in p̄cordiis meis: de mane vi-
gilabo ad te. **C**um feceris iudi-
cia tua in tra: iusticiā discēt ha-
bitatores orbis. **M**isereamur

impio. et nō discēt iusticiā: **I**n
tra sanctorū iniqua gessit: ⁊ nō
videbit gloriā dñi. **D**ñe exaltet
manus tua et non videāt: vide-
ant ⁊ cōfūdātur zelātes ppli: et
ignis hostes tuos deuoret. **D**o-
mine dabis pacē nobis: omnia
enī opa nrā opatus es nobis.
Dñe de⁹ noster possiderūt nos
dñi absq; te: tantū in te recorde-
mur noīs tui. **M**oriētes nō vi-
uant: gigātes non resurgant.
Propterea visitasti ⁊ cōtriuisti
eos: et pdidisti oēm memoriā
eorū. **I**ndulxisti gēti dñe. indul-
xisti genti: nunq̄d glorificatus
es. **E**longasti omnes finimos f-
re. **D**ñe in angustia requisierūt
te: in tribulatione murmuris
doctrina tua eis. **S**icut que cō-
reptū eū appropinquauerit ad p-
tium. dolēs clamat in dolorib;
suis: sic facti sum⁹. **A** facie tu-
a dñe cōcepim⁹ ⁊ q̄si parturim⁹
⁊ peperim⁹ spiritū salutis:
iusticiā non fecim⁹ in tra: ideo
non reciderūt habitatores tre.
Diuēt mortui tui: interfecti mei
resurgēt. **E**xpergiscimini et lau-
date qui habitatis in puluere:
q̄a ros lucis ros tuus. et frām
gigātem detrahes in ruinam.
Vade p̄plus meus intra i cubi-
cula tua. clande ostia tua sup-
te: abscondere modicū ad mo-
mentū. donec p̄transit indig-

natio. **E**cce enim dominus egredietur de loco suo. ut visitet iniquitatem habitatoris terre contra eum: et reuelabit secreta sanguinis sui. et non operiet ultra interfectos suos. In die illa visitabit **XXVII**

Dominus in gladio suo. duro et grandi forti. super leuiathan serpentem vectem. et super leuiathan serpentem tortuosum: et occidet cetum qui in mari est. In die illa vinea meri cantabit ei. **E**go dominus qui seruo eam: repete. propinabo ei. ne forte visitet contra eam. **N**otte et die seruo eam: indignatio non est michi. **Q**uis dabit me spinam et uepre in prelio: **G**raduar super eam. succunda eam pariet: an potius tenebit fortitudinem meam: **F**aciet pacem michi: faciet pacem michi. **Q**ui ingrediuntur impetu ad iacob. florebit et germinabit israel: et implebunt faciem orbis semine. **N**unquid iuxta plagam percutientis se percussit eum. **A**ut sicut occidit interfectos eius sic occisus est: in mensura contra mensuram cum abiecta fuit iudicabis eam: meditata est in spiritu suo duro per diem estus. **I**dcirco super hi dimittet iniquitas domui iacob: et iste omnis fructus. ut auferat preteritum eius. **C**um posuerit omnes lapides altaris sicut lapides cinctis allisos: non stabunt luci et delubra. **E**quitas

enim munita desolata erit: speciosa relinquetur et dimittetur quasi desertum. **I**bi pascetur vitulus et ibi accubabit: et consumet summitates eius. **I**n siccitate mellis illius coterent mulieres. uenientes et docentes ea. **N**on est enim populus sapiens: propterea non miserebitur eius qui fecit eum. et qui formauit eum. non parcat ei. **E**rit in die illa. percutiet dominus ab alueo fluminis usque ad torrentem egypti: et vos congregabimini unus et unus filij israel. **E**rit in die illa. clanger in turba magna: et uenient qui perditii fuerant de terra assiriorum et qui electi erant de terra egypti: et adorabunt dominum in monte sancto in iherusalem. **XXVIII**

Ut corone superbie. ebrijs ephraim. et flori decidenti. glorie exultationis eius qui erant in vertice vallis pinguis et errantes a vino. **E**cce validus et fortis dominus. sicut impetus grandinis turbo confringens: sicut impetus aquarum multarum inundantium: et emissarium super terram spaciosam. **P**edibus concutabit corona superbie ebriorum ephraim: et erit flos decedens glorie exultationis eius. qui est super verticem vallis pinguium. quasi tempaenum ante maturitatem autumnus. **Q**uando uero aspergerit uidentis. statim ut manu tenuerit deuorabit il-

lud. **I**n die illa erit dñs exercitu-
um corona glorie. ⁊ sceptrū ex-
ultationis residuo populi sui.
et spiritus iudicii sedenti super
iudiciū: et fortitudo reuerentibz
de bello ad portā. Verū hñ qz
pre vino nescierūt: et pre ebrie-
tate errauerunt. Sacerdotes ⁊
prophete nescierūt pre ebrieta-
te. absorti sunt a vino: erraue-
rūt in ebrietate. nescierūt viden-
tem. ignorauerūt iudiciū. Omnes
enī mense replete sunt vomitu
sordiuqz: ita ut non esset ultra
lor⁹. Quē docebit sciētiā: ⁊ quē
intelligere faciet auditū: Ablac-
tat⁹ ē a lacte. auuls⁹ ab uberi-
bz qā māda remāda. māda re-
māda: repecta reexpecta. repec-
ta reexpecta: modicū ibi. modicū
ibi. **I**n loq̃la ei labij ⁊ lingua
altera loq̃tur ad pplm istū. cui
dixit. **H**ec ē requies mea. refici-
te lassum: ⁊ hoc est meū refrige-
riū. et noluerūt audire. **E**t erit
eis verbū dñi. māda remāda.
māda remāda: repecta reexpecta.
repecta reexpecta: modicum
ibi. modicū ibi: ut vadāt et ca-
dant retrorsum. et cōterātur ⁊
illaqueent et capiātur. **P**rop-
ter hoc audite verbū dñi viri il-
lusores: qui dominantur sup po-
pulū meū qui ē in iherlm. Dix-
istis enī. **P**ercussim⁹ fedus cū
morte: et cum inferno fecimus

factū. **F**lagellū inundans cū
transierit nō veniet sup nos: qā
posuimus mēdaciū spem nos-
trā. et mendacio p̃dicti sumus:
Hecro hec dicit dñs deus. **E**cce
ego mittā in fundamētis syon
lapidē. lapidem probatū. agu-
larem. p̃ciosum. in fūdamēto
fundatū. **Q**ui crediderit nō fel-
tinet. **E**t ponā iudiciū in pōde-
re: et iusticiam in mensura. **E**t
subuertet grādo spem mēdaci
et p̃dictionē aque inundabūt:
et deletur fedus ṽrm cū mor-
te: et pactū ṽrm cū inferno nō
stabit. **F**lagellū inundans cū
transierit. eritis ei in exultatio-
nem. **Q**uandocūqz p̃transierit
tollet vos. qm̃ mane diluculo
p̃transiuit i die et in nocte: ⁊ tā-
tūmodo sola vexatio intellectū
dabit auditū. **L**o angustatū ē
enī stratum. ita ut alī decidat:
et palliū breue utrūqz operire
nō potest. **S**icut enī in monte
diuisionū stabit dñs sit in val-
le que est in gabaon irascetur:
ut faciāt op⁹ suū. alienū op⁹
ei⁹: ut oper⁹ op⁹ suū. peregrinū
est opus eius ab eo. **E**t nūc nō
lite illudere: ne forte cōstringāt
vincula ṽra. **C**ōsummationē
enī et abbreviationē audiui a
dño deo exercitū sup vniūsa
fram. **A**uribz p̃cipite et audite
vocem meā: attendite ⁊ audite

eloquiū meū. Nūquid tota die
arabit arans. ut serat: pscin-
det. et sariet humū suū. Nōne
cum adequauerit faciē eius se-
ret grith. et ciminū sparget: et
nō ponet triticū per ordinem et
hordeum. et milū. et uiciā in fi-
nibus suis. Et erudit illū in iu-
dicio de⁹ suus docebit illū. Nō
enī in ferris triturabit grith. nec
rota plaustrī sup ciminū circu-
iet: sed in uirga excutietur grith.
et ciminū in baculo: panis au-
tem dminuetur. Verū nō in p-
petuū triturās triturabit illū:
neq; uegabit eū rota plaustrī:
nec ī unglis suis cōminuet eū.
Et hī a dño deo exercitūū egūit.
ut mirabilia faceret dñlū et mag-
nificaret iusticiā. De haniel. ha-
riel ciuitas quā expugnauit da-
uid. **XXIX** uid.
Additus est annus ad annū. solē-
nitates euoluti sūt: circūualla-
bo ariel. et erit tristis et merēs:
et erit michi q̄si ariel. Et circūda-
bo quasi sperā in circuitu tuo.
et iaciā cōtra te aggerem: et mu-
nimēta ponā in obsidionē tu-
am. Humiliaberis. de fca loq-
ris: et de humo audiet eloquiū
tuū. Et erit quasi phitonis de f-
ra vox tua: et de humo eloqui-
um tuū mulitabit. Et erit sicut
pulis tenuis multitudo venti-
lantū te: et sicut fauilla ptean-

siens multitudo eorū qui cōtra
te pualuerūt. Et itq; repēte con-
festim a dño exercitūū. uisitatū
in tonitruo et cōmouione tē: et
uoce magna urbinis et tempel-
tatis et flāme ignis deuorātis.
Et erit sicut somnū uisionis noc-
turne. multitudo omnīū gēciū
qui dimicauerūt cōtra ariel: et
omnes q̄ militauerūt et obsede-
runt et pualuerūt adūsus eā. Et
sicut somniat eluriens et come-
dit. cum aut fuerit expergefact⁹
uacua est aīa ei⁹: et sicut somi-
niat sitiens et bibit. et postq; fu-
erit expergefact⁹ lassus adhuc
sistit et aīa eius uacua ē: sic erit
multitudo oīm gentiū que di-
micauerunt cōtra montē syon.
Obstupescite et ammiramī. fluc-
tuate et uacillate. inebriamī. et
nō a uino: mouemī et nō ab e-
brietate: quomodo miscuit vo-
bis dñs spirītū soporis. Lau-
det oculos vros: pphetas et p-
ripes vros qui uident uisiones
opiet. Et erit uobis uisio oīm
sicut uerba libri signati: quem-
cum dederint sciēti litteras di-
cent lege istū: et respōdebit non
possum. signatus ē eū. Et da-
bitur liber nescienti litteras di-
returq; ei lege: et respōdebit. nesc-
cio lēas. Et dixit dñs. eo q̄ ap-
propinquat pplus iste ore suo et
labijs suis glorificat me. cor

aut eius longe ē a me. et timu-
erunt me mādato hoīm et doc-
trinis: ideo ecce ego addam ut
āmirationē faciā p̄p̄lo huius mī-
raculo grandi et stupendo. **P**e-
ribit enī sapientia a sapiētibus
eius: et intellectus prudentiū ei-
us abscondet. **D**e qui p̄fundi
estis corde. ut a dñō absconda-
tis consiliū: quorū sunt in tene-
bris opa. et dicūt q̄s videt nos.
et quis nouit nos: **P**eruersa ē
hec v̄ra cogitatio. quasi si lutū
cōtra figulū cogitet. et dicat o-
pus factori suo. nō fecisti me:
et figmentū dicat factori suo.
nō intelligis. **N**ōne adhuc in
modico et in breui ouertetur li-
banus in chermel: et chermel ī
saltū reputabit. **E**t audiet in di-
e illa surdi verba libri. et de tene-
bris et caligine oculi eorum vi-
debūt. **E**t addet mites in dñō le-
ticiā. et paupes hoīes in sanc-
to israhel exultabūt: quā defecit
qui p̄ualebit. cōsummatus est
illusor. et succisi sunt omnes qui
vigilabūt sup̄ iniquitatē: q̄a pec-
care faciebāt hoīes in verbo. et
arguentem in porta supplāta-
bant: et declinauerūt frustra a
iusto. **P**ropter h̄ dicit dñs ad
domū iacob. qui redemit abra-
hā. **N**ō modo cōfundet iacob.
nec modo vultus ei⁹ erubescet:
sed cū viderit filios suos opera

manuū mearū. ī medio sui sac-
tificātes nomē meū: et sanctifica-
būt sanctū iacob. et deū isrl̄ pre-
dicabūt: et scient errātes spiritu
intellectū et musitatores discēt
De filiis **XXX** legē.
desertores dicit dñs. ut fa-
ceretis cōsiliū et nō ex me: et or-
directū telā et nō per spiritū me-
um. ut adderetur peccatū super
peccatū: q̄ ambulatis ut descen-
datis in egiptū. et os meū nō in-
terrogastis: sperātes auxiliū in
fortitudine pharao. et habētes
fiduciā in umbra egipti: et erit
vobis fortitudo pharaonis in
cōfusionē. et fiducia in umbra
egipti in ignominia. **F**erāt enī
in thanes p̄ncipes tui: et nūci
tui usq; ad thanes puenierunt.
Omnes cōfusi sunt sup̄ p̄p̄lo qui
eis p̄desse nō potuit. **N**on fue-
runt in auxiliū. et in aliquā vti-
litate: sed in cōfusionē et in op-
probriū. **O**mnis iumentorū aus-
tri. **I**n terra tribulatiōis et an-
gustie. leena et leo. et eis vipera.
et regulus volās: portātes sup̄
humeros iumentorū diuitias su-
as. et sup̄ gibbū camelorū the-
sauros suos. ad p̄p̄m qui eis
prodesse non poterit. **E**giptus
enī frustra et vane auxiliabit.
Deo clamaui sup̄ hoc: supbia
tantū est. quiesce. **N**ūc ingressus
scribe eis sup̄ buxū. et in libro

diligenter exara illud: et erit in die nouissimo in testimonium usque in eternum. **P**opulus enim ad iracundiam provocans est. et filii mendaces. filii nolentes audire legem dei: qui dicunt videtibus nolite videre. aspicientibus aspirere nobis ea que recta sunt. **I**nquamini nobis placentia. videte nobis errores: auferre a me viam. declinate a me semitam. cesset a facie nostra sanctus israel. **P**ropterea hec dicit sanctus israel: pro eo quod repobastis iudicium hoc. et sperastis in calumnia et tumultu: et innixi estis super eo. **P**ropterea erit vobis iniquitas hec. sicut in frupio cadens: et requisita in muro excelso: qui subito dum non speratur veniet correptio eius: et comminuetur sicut conteritur lagena figuli correptione pualida: et non inuenietur de fragmentis eius testa. in qua portetur igniculus de incendio. aut hauriatur parum aque de fouea: quia hec dicit dominus deus israel. **S**i reuertimini et quiescatis: salui eritis. **I**n silentio et in spe erit fortitudo vestra: et nolueritis et dixistis. **N**equaquam: sed ad equos fugiemus: ideo fugietis. **E**t super veloces ascendemus: ideo velociores erunt qui persequuntur vos. **N**ulle homines a facie frontis vestri et a facie terroris quamque fugietis: donec relinquantur qua-

si malus navis in iustice montis: et quasi signum super collem. **P**ropterea a expectat dominus ut misereatur vestri. et ideo egultabit pater vobis. quia deus iudicii dominus. beati omnes qui expectant eum. **P**opulus enim syon habitabit in iherusalem plorans nequaquam: plorabis: miserans miserabit tui. **A**d vocem clamoris tui statim ut audierit respondet tibi: et dabit vobis dominus panem arcum. et aquam breuem: et non faciet auolare a te ultra doctorem tuum: et erunt oculi tui videntes preceptorem tuum. et aures tue audient verbum post regnum morientis. **H**ec est via ambulate in ea: et non declinetis neque ad dexteram neque ad sinistram. **E**t statim nabis laminas sculptilium argenti tui. et vestimentum conflatis auri tui: et disperges ea sicut immundiciam menstruate. **E**gredere: dices ei. **E**t dabit pluvia semini tuo ubicumque seminaveris in terra: et panis frugum terre erit uberissimus et pinguis. **P**asceatur in possessione tua in die illo agnus spaciose: et thauri tui et pulli asinorum qui operantur terram. commixtum migra comedet sicut in area ut ventilatum est. **E**t erunt super omnem montem excelsum. et super omnem collem eleuatum rivus currentium aquarum. in die interfectionis multorum: cum ceciderit

turres. Et erit lux lune sicut lux solis. et lux solis erit semper multipliciter. sicut lux septem dierum: in die qua alligauerit dominus vulnus populi sui. et percussuram plagae eius sanauerit. Ecce nomen domini venit de longinquo: ardens furor eius: et grauis ad portandum. Labia eius repleta sunt indignatione: et lingua eius quasi ignis deuorans. Spiritus eius velut torrens inundans usque ad medium colli. ad percutiendas gentes in nichilum: et frenum erroris quod erat in maxillis populi. Canticum erit vobis sicut vox sanctificationis sollemnitatis: et leticia cordis sicut qui pergit cum tuba. ut intret in montem domini ad fortem israel. Et auditam faciet dominus gloriam vocis sue. et terrorem brachii sui ostendet in commotione furoris. et flammis ignis deuorantis: allidet in turbine et in lapide gradinis. A voce enim domini pauebit assur virga percussus: et erit transitus virge fundatus quam requiescere faciet dominus super eum. in tympanis et cytharis et bellis principis repugnabit eos. Preparata est enim ab heri tophet a rege preparata. profunda et dilatata. Autem meta eius ignis. et ligna multa: flat dominus sicut torrens sulphuris succendens eam.

Ue qui descendunt in egiptum ad auxilium in equis sperantes. et habentes fiduciam super quadrigis quia multe sunt. et super equitibus quia preualidi nimis: et non sunt confisi super sanctum israel. et dominum non requisierunt. Ipse autem sapiens adduxit malum. et verba sua non abstulit: et consurget contra domum pessimorum. et contra auxilium operantium iniquitate. Egiptus homo et non deus. et equi eorum caro et non spiritus: et dominus inclinabit manum suam et corruet auxiliator. et cadet cui prestatur auxilium. Simulque omnes consumentur: quia hec dicit dominus ad me. Quomodo si rugiat leo et cauius leonis super pradam suam. cum occurrerit ei multitudo pastorum. a voce eorum non formidabit. et a multitudine eorum non pauebit: sic descendet dominus exercituum ut perlietur super montem syon et super collem eius. Sicut aues volantes. sic protegit dominus exercituum iherusalem: protegens et liberans. transiens et saluans. Conuertimini sicut in profundum recesseratis filii israel. In die enim illa abiciet vir ydola argenti sui. Et ydola auri sui quae fecerunt vobis manus vestre in peccatum: et cadet assur in gladio non viri: et gladius non hominis vorabit eum: et fugiet non a facie gladii et iuvenes eius vedigales erunt:

et fortitudo eius a terrore transi-
bit. et pauebunt fugientes princi-
pes eius. Dixit dominus. cuius est ignis
in syon: et caminus eius in iherusalem.

Ecce in iusticia **XXXII**
regnabit rex. et principes
in iudicio percuti: et erit vir sicut qui
abscondit a vtero. et scelat se a tem-
pestate: sicut cibus aquarum in siti.
et umbra petre pinnentis in terra
deserta. Non caliginabunt oculi vi-
dentium. et aures audientium dilige-
ter auscultabunt: et cor stultorum
intelliget scientiam. et lingua balborum
velociter loquetur et plane. Non
vocabitur ultra is qui insipiens
est princeps: neque fraudulenter ap-
pellabitur maior. Stultus enim
fatua loquetur. et cor eius faci-
et iniquitatem: ut perficiat simula-
tionem. et loquatur ad dominum frau-
dulenter: et vacua faciat animam
esurientis. et potum sitienti auferat.
Fraudulenti vasa pessima sunt:
ipse enim cogitationes confirma-
bit ad perdendos mites in ser-
mone mendacii. cum loqueretur
pauper iudicium. Princeps vero ea
quae digna sunt principi cogitabit: et
ipse super duces stabit. Mulieres
opulente surgite. et audite vocem
meam: filiae confidentes precipite auri-
bus eloquium meum. Post dies
enim et annum. et vos conturbabi-
mini confidentes. Consummata est
enim vindemia: collectio ultra

non veniet. Obstupescite opulente.
conturbabimini confidentes: equi-
te vos et confundamini. accingite
lumbos vestros super ubera. Plagi-
gite super regione desiderabili:
super vinea fertilis. Super humum
populi mei spina et vepres ascen-
dent: quantomagis super omnes
domos gaudii civitatis exulta-
tis: Domus enim dimissa est. mul-
tudo urbis relicta est: tenebrae
et palpatio facte sunt super spe-
luncas usque in eternum. Gaudium
onagrorum pascua gregum: donec
effundatur super nos spiritus de
excesso. Et erit desertum in cheremel
et cheremel in saltum reputabitur:
et habitabit in solitudine iudi-
cium. et iusticia in cheremel sedebit.
Et erit opus iusticie pax: et cul-
tus iusticie silentium: et securitas
usque in sempiternum. Et sedebit po-
pulus meus in pulchritudine pa-
cis: et in tabernaculis fiducie et
in requie opulenta. Grando autem
in descensione saltus: et humili-
tate humiliabit civitas. Beati
qui seminatis super omnes annos:
mittentes pedem bovis et asini.

Et qui perdaris: **XXXIII**
nonne et ipse perdaris: Et
qui spernis: nonne et ipse sperne-
ris: Cum consummaueris depre-
dationem dei perdaris: cum fati-
gatus delieris continere. Stemi-
neris. Domine miserere nostri te enim

expectam⁹: esto brachiū nr̄m ī
mane: ⁊ salus nr̄a ī tempe tri-
bulationis. **A** voce angeli fu-
gerūt ppli: ab exaltatione tua
disperse sunt gentes. **E**t cōgre-
gabūtur spolia vr̄a sicut colligi-
tur bruc⁹: velut cū fosse ple-
ne fuerūt de eo. **M**agnificat⁹ est
dn̄s qm̄ habitabit ī excelsis:
implebit syon iudicio et iustici-
a: et erit fides ī tempib⁹ suis.
Dimitte salutis sapiētia ⁊ scien-
tia: timor dn̄i ip̄e thesaurus ei-
us. **E**cce vidētes clamabūt for-
ris: angeli pacis amare flebūt.
Dissipate sunt vie: cessauit trā-
situs p̄ semitā: irritū factū est
pactū: p̄iecit ciuitates. non re-
putauit hoīes. **I**uxit ⁊ elangu-
it terra: cōfusus est libanus et
absorduit. **E**t factus est saron
sicut desertū: et cōcussa est basā
et carmelus. **N**ūc d̄surgā dicit
dn̄s: nūc exaltabor et nūc sub-
limabor. **C**ōcipietis ardorem ⁊
parietis stipulā: spiritus vester
ut ignis vorabit vos: et erunt
ppl̄i q̄si de incendio cinis: spine
d̄gregate igni cōburent. **A**udi-
te qui longe estis que fecerim:
⁊ cognoscite vicini fortitudinē
meā. **C**ōterriti sunt ī syon pec-
catores: possedit timor ypocri-
tas. **Q**uis poterit habitare de
vobis cū igne deuorante: ā q̄s
habitabit ex vobis cū ardoribus

sempiternis: **Q**ui ambulat ī
iusticijs et loquit̄ veritatē: q̄ p̄-
icit auariciā ⁊ calumnia: et re-
cutit manus suas ab om̄i mu-
nere. **Q**ui obturat aures suas
ne audiat sanguinē. ⁊ claudit
oculos suos ne videat malū: iste
ī excelsis habitabit. munimen-
ta saxorū sublimitas eius: pa-
nis ei datus est. aque eius fide-
les sunt. **R**egem ī decore suo
videbit: oculi eius cernēt iram
de longe: cor tuū meditabit̄ ti-
more. **U**bi est litteratus. ubi le-
gis verba p̄derās: ubi doctor
paruulorū. **P**opulū imprudē-
tem non videbis. ppl̄m altī ser-
monis: ita ut nō possis intelli-
gere disertitudinē lingue ei⁹. ī
quo nulla est sapiētia. **R**espice
syon ciuitatē solēnitatis nostre.
oculi tui videbūt iherusalem ha-
bitationem opulentam. taber-
naculum qd̄ nequaq̄ trāsserri
poterit: nec auferētur clauis ei⁹
ī sempiternū. et om̄es funicu-
li eius nō rumpent̄: q̄a solum-
modo ibi magnificatus ē dn̄s
noster. **F**lumen flumiorū cuius la-
tissimū ⁊ patentes: nō transibit
super eum nauis remigū. neq̄
trieris magna transgrediet̄ eū.
Dñs em̄ iudex noster. dn̄s legi-
fer noster. dn̄s rex noster: ip̄e
saluabit nos. **T**axati sunt fu-
niculi tui: sed non p̄ualebunt.

as

Sic erit malus tuus ut dilatare signum non queas. Tunc dividetur spolia predarum multarum: claudi diripiet rapinam: nec dicet virum. et languit. Populus qui habitabat in ea: auferetur ab eo iniquitas.

XXXIII

Accedite gentes et audite. et populi attendite: audiat terra et plenitudo eius. orbis et omne germen eius: quia indignatio domini super omnes gentes: et furor super universam malitiam eorum. Infecit eos: et dedit eos in occisionem. Interfecti eorum pueri: et de cadaveribus eorum ascendet fetor. Tabescent montes a sanguine eorum: et tabescent omnis militia celorum: et complicabuntur sicut liber celi: et omnis militia eorum defluet sicut defluit folium de vinea et de ficu: quoniam imberbiatus est in celo gladius meus. Ecce super ydumeam descendet: et super populum interfectionis mee ad iudicium. Gladius domini repletus est sanguine: incrassatus est adipe de sanguine agnorum et hyrcorum: et de sanguine medullatorum arietum. Victimam enim domini in bosra: et interfectio magna in terra edom: et descendet unicornes cum eis: et thauri cum potestibus. Inebriabitur terra eorum sanguine: et humus eorum adipe pinguium: quia dies ultionis domini. annus retributionis iudicii syon. Et con-

vertentur torres eius in picem: et humus eius in sulphur. Et erit terra eius in picem ardentem nocte et die: non extinguetur in sempiternum. Ascendet fumus eius a generatione in generationem: desolabitur in secula seculorum. Non erit transiens per eam: et possidebunt illam onocrotalus et erici: et ibis et corvus habitabunt in ea. Et extendetur super eam mensura ut redigatur ad nichilum: et prependicularum in desolationem. Nobiles eius non erunt ibi: regem potius invocabunt: et omnes principes eius erunt in nichilum. Et orientur in domibus eius spine et urticae: et palurus in munitionibus eius: et erit cubile draconum: et pascua strutionum: et occurrunt demonia: onocentaurus et pilosus clamabit alter ad alterum. Ibi cubavit lamia et invenit sibi requiem: ibi habuit foueam ericii: et emittit catulos: et circumfodit et fovit in umbra eius. Illic congregati sunt milium: alter ad alterum. Requirit diligenter in libro domini et legite: unum ex eis non defuit: alter alterum non quesivit quia quod ex ore meo procedit ille mandavit: et spiritus eius ipse congregavit ea: et ipse misit eis sortem: et manus eius divisit eam illis in mensuram. Usque in eternum possidebunt eam: in generatione

et generationē habitabūt ī ea.

Letabitur deserta **XXXV**
et inuia: et exultabit soli-
tudo: et floreat quasi liliū. Ger-
minans germinabit: et exulta-
bit letabūda et laudās. Glori-
a libani data ē ei: decor carme-
li et saron. **I**bi videbunt gloriā
dñi: et decoꝛē dñi nři. **C**ōfortate
manus dissolutas: et genua de-
bilia roborate. **D**icite pusilla-
nimis: cōfortamini et nolite time-
re. **E**cce de⁹ vester ultionē addu-
cet retributionis: deus ipse veni-
et et saluabit nos. **T**ūc aperiet
oculi recos: et aures surdorum
patebūt. **T**ūc saliet sicut ceruus
claud⁹. et apta erit lingua mu-
tor: quā scisse sūt ī deserto aque:
et torētes in solitudine: et que
erat arida in stagnū. et sitiens
in fontes aquarū. **I**n cubilibus
in quibz prius dracones habita-
bāt. oriet viros calami et iunci:
et erit ibi semita: et via sancta
vocabit. **N**ō trāibit per eam
pollut⁹: et hī erit vobis directa
via. ita ut stulti nō errāt p eā.
Non erit ibi leo: et mala bestia
nō ascendet p eam nec inueniet
ibi. **E**t ambulabūt qui liberati
fuerūt et redempti a dño: cōuer-
tetur et veniet in syon cū laude:
et leticia sempiterna super caput
eorū. **G**audiū et leticiā obtine-
būt: et fugiet dolor et gemitus.

Et factū est in **XXXVI**
quartodecimo āno regis
ezechie: ascendit ī sennacherib
rex assiriorū sup omēs ciuitates
iuda munitas. et cepit eas. **E**t
misit rex assiriorū rablacen de
lachis ī iherlm. ad regē ezechiā ī
manu graui: et stetit ī aqueduc-
tu piscine superioris. in via agri
fullonis. **E**t egressus ē ad eum
eliachim filius elchie q̄ erat sup
domū. et sobna scriba. et ioabe
fili⁹ alaph a commētariis. **E**t
dixit ad eos rablaces. **D**icite e-
zechie. **H**ec dixit rex magn⁹ as-
siriorū. **Q**ue est ista fiducia qua
cōfidis: aut quo cōsilio ul forti-
tudine rebellare disponis: **S**u-
per quē habes fiduciā. quia re-
cessisti a me: **E**cce cōfidis super
baculū harūdineū cōtractum
istum sup egiptū: cui si inuisus
fuerit homo. intrabit in manū
eius et pforabit eā: sic pharao
rex egipti omībus qui cōfidūt
in eo. **Q**uod si responderis michi.
in dño deo nro cōfidim⁹: nōne
ipse est cuius abstulit ezechias
excelsa et altaria. et dixit iude et
iherlm corā altari isto adorabi-
tis: **E**t nūc trade te dño meo re-
gi assiriorū: et dabo tibi duo mi-
lia equorū. nec poteris eḡ te pbe-
re ascensores eorū. **E**t quō susti-
nebis faciē iudicis vni⁹ loci eḡ
seruis domū mei minoribz: **Q**uod

AS

si confidis in egipto in quadriga.
et in equitibus: et nunc nunquid si-
ne domino ascendi ad terram istam.
ut disperderem eam. Dominus dixit ad
me. Ascende super terram istam: et
disperde eam. Et dixit eliachim.
et sobna. et ioabe ad rablacen.
Iogre ad servos tuos syra lig-
ua intelligimur enim: ne loquaris
ad nos iudicare in auribus populi qui
est super murum. Et dixit rablaces.
Nunquid ad dominum tuum et ad te
misit me dominus meus. ut loque-
rer omnia verba ista: et non potius
ad viros qui sedent in muro ut
comedant stercora sua. et bibant
urina pedum suorum vobiscum: Et
stetit rablaces: et clamavit vo-
ce magna iudicare et dixit. Au-
dite verba regis magni regis
assiriorum. Hec dicit rex. Non se-
ducatur vos ezechias. quia non po-
terit everti vos: et non vobis tri-
buat fiduciam ezechias super domino
dicens. evertens liberabit nos do-
minus: non dabit civitas ista in
manu regis assiriorum. Nolite
audire ezechiam: hec enim dicit rex
assiriorum. Facite mecum benedictio-
nem. et egredimini ad me: et come-
dite unusquisque vineam suam. et
unusquisque ficum suam: et bibite.
unusquisque aquam cisternae suae:
donec veniam et tollam vos ad ter-
ram que est ut terra vestra. terram feu-
menti et vini: terram panum et vine-

arum. Nec conturbet vos ezechias
dicens: dominus liberabit nos. Nun-
quid liberaverunt domini gentium unus-
quisque terram suam de manu regis
assiriorum: Vbi est deus emath et
arsad: Vbi deus sepharuaime:
Nunquid liberaverunt samariam
de manu mea: Quis est ex omni-
bus dominis terrarum istarum qui evertit
terram suam de manu mea: ut e-
ruat dominus iherusalem de manu
mea: Et siluerunt et non responderunt
ei verbum. Mandaverat enim rex di-
cens: ne respondeatis ei. Et ingres-
sus est eliachim filius elchie qui
erat super domum. et sobna scriba.
et ioabe filius alaph. a commen-
tariis ad ezechiam scissis vestibus:
et nuntiaverunt ei verba rablasis.
Et factum XXXVII
est cum audisset rex ezech-
ias scissis vestimenta sua. et ob-
volutus est sacco: et intrauit in
domum domini. Et misit eliachim qui
erat super domum. et sobnam scribam.
et seniores de sacerdotibus optimos
sacerdotes. ad ysaia filium amos pro-
phetam: et dixerunt ad eum. Hec
dicit rex ezechias. Dies tribula-
tionis et corruptionis. et blas-
phemie dies haec: quia venerunt filii
usque ad partum. et virtus non est pa-
riendi. Si quid audiat dominus deus
tuus verba rablasis: quem mi-
sit rex assiriorum dominus suus ad
blasphemandum. Deum viventem:

et reprobandū sermonib; q̄s
 audiuit dñs de⁹ tuus. **I**euā er-
 go orationē pro reliquijs que
 reperte sunt. **E**t uenerūt serui re-
 gis ezechie ad ysaiam: et dixit
 ad eos ysaias. **H**ec dicetis dño
 v̄ro. **H**ec dicit dñs. **N**e timeas
 a facie uerbor; q̄ audisti: quib;
 blasphemauerunt pueri regis
 assirior; me. **E**cce ego dabo ei
 spiritū et audiet nunciū. et reu-
 tetur ad fr̄am suam: et corruere
 cum faciā gladio in terra sua.
Reuerſus ē autē rablāces: et in-
 uenit regem assirior; p̄liantem
 aduersus lobna. **A**udieāt enī
 q̄a p̄fectus esset de larchis: et au-
 diuit de taracha rege ethiopie
 dicētes: egressus est ut pugnet
 contra te. **Q**uā cum audisset. mi-
 sit nuncios ad ezechia dicens.
Hec dicetis ezechie regi iude lo-
 quentes. **N**on te decipiat deus
 tuus in quo tu cōfidis dicens:
 nō dabitur ih̄lm in manu re-
 gis assirior;. **E**cce tu nosti om̄i-
 a q̄ fecerūt reges assiriorū om̄i-
 bus fr̄is quas subuerterūt: et
 tu poteris liberari. **N**unquā eru-
 erūt eos dñi gentiū. quos sub-
 uerterūt p̄res mei: gozā et arā et
 reſeph et filios eden qui erāt in
 thalassar. **O**bi est rex emath et
 rex arfad et rex orbis sepharua-
 im. ana et aua. **E**t tulit ezechias
 libros de manu nūciōrū et legi-

ros: et ascendit in domū dñi. et
 expandit eos corā domino. **E**t
 orauit ezechias ad dñm dicēs.
Dñe exercitū deus isrl q̄ sedes
 sup cherubī. tu es de⁹ sol⁹ om̄i
 regnor; fr̄e: tu fecisti celū et fr̄a:
 īclina dñe aurē tuā et audi. ape-
 ri oculos tuos et uide: et audi
 om̄ia uerba sennacherib q̄ mi-
 sit ad blasphemādū dñm uiuen-
 tem. **D**ere enī dñe desertas fece-
 runt reges assirior; fr̄as et regi-
 ones ear;. et dederunt eos ear;
 igni: non enī erant dñi sed opa
 manuū hoīm. lignū et lapis:
 et cōminuerūt eos. **E**t nūc dñe
 de⁹ noster salua nos de manu
 eius: et cognoscāt om̄ia regna
 terre. q̄a tu es dñs deus solus.
Et misit ysaias fili⁹ amos ad
 ezechiam dicens. **H**ec dicit dñs
 de⁹ isrl. **P**ro quib; rogasti me
 de sennacherib rege assirior;: li-
 est uerbū qd locutus est dñs su-
 per eum. **D**espegit te et sublan-
 nauit te uirgo filia syō: post te
 caput mouit filia ih̄lm. **C**ui re-
 probraſti. et quē blasphemas-
 ti: et sup quem exaltaſti uocē. et
 leuaſti altitudinē oculor; tuor;:
Ad sanctū isrl. **I**n manu seruo-
 rum tuorū reprobraſti dñm. et
 dixiſti. **I**n multitudīne quadri-
 garū mear; ego ascendi altitu-
 dinem montiū. iuga libani: et
 succidā exelſa cedrorū eius. et

electas abietes illi? et introibo
 altitudinem summmitatis eius.
 saltu carmeli eius: ego fodi et
 bibi aqua: et exsiccaui vestigio
 pedis mei omnes riuos aggeru.
Nunquid non audisti que olim
 fecerim ei? **E**x diebus antiquis ego
 plasmaui illud: et nunc adduxi:
 et factum est in eradicatione collium
 repugnantium. et ciuitatum mu-
 nitatis. **H**abitatores earum breui-
 ata manu contremuerunt. et con-
 fusi sunt: facti sunt sicut femur
 agri. et gramen pascue: et herba
 rectorum que exaruit anteque matu-
 resceret. **H**abitationem tuam et
 egressum tuum. et introitum tuum co-
 gnoui: et insania tua contra me.
Cum fureres aduersum me. sup-
 bia tua ascendit in aures meas.
Ponam ergo circulum in auribus
 tuis. et frenum in labiis tuis: et re-
 ducam te in uia per quam uenisti.
Tibi autem si erit signum. **C**ome-
 de hoc anno que sponte nascun-
 tur: et in anno secundo pomis uelce-
 re. **I**n anno autem tercio semina-
 te et metice: et plantate vineas.
 et comedite fructum earum: et mitte
 id quod saluatum fuit de domo iu-
 da. et quod reliquum est radicem de-
 orsum. et faciet fructum sursum:
 quia de iherusalem exhibunt reliquie. et
 saluatio de monte syon. zelus domini
 exercituum faciet istud. **P**ropterea
 haec dicit dominus de rege assiriorum.

Non introibit ciuitatem hanc
 et non iacet ibi sagittam. et non
 occupabit eam clipeus: et non mit-
 tet in circuitu eius aggerem. **I**n uia
 a qua uenit per eam reuertetur:
 et ciuitatem hanc non ingredietur
 dicit dominus. **E**t peragam ciuitatem
 istam et saluem eam: propter me et
 propter dauid seruum meum. **E**gres-
 sus est autem angelus domini et prae-
 sedit in castris assiriorum centum octo-
 gintaque milia. **E**t surrexerunt
 mane: et ecce omnes cadauera
 mortuorum. **E**t egressus est et abi-
 it. et egressus est semacharib rex
 assiriorum: et habitauit in ninine.
Et factum est cum adoraret in tem-
 plo nethach deum suum ad rame-
 lech et sarasar. filie eius praece-
 runt eum gladio: fugeruntque
 in terram ararath: et regnauit as-
 saraddon filius eius pro eo. **XXXVIII**
In diebus illis egrotauit ezechias
 usque ad mortem: et intrauit ad
 eum ysaïas filius amos propheta.
 et dixit ei. **H**ec dicit dominus. **D**is-
 pone domum tuam: quia morieris
 tu et non uiues. **E**t conuertit ezechi-
 as faciem suam ad parietem: et ora-
 uit ad dominum et dixit. **O**blec-
 to domine. memeto queso quod am-
 bulauerim coram te in ueritate
 et in corde perfecto: et quod bonum est
 in oculis tuis fecerim. **E**t fleuit
 ezechias fletu magno. **E**t fac-
 tum est uerbum domini ad ysaïam dicens.

Vade et dic ezechie. **H**ec dicit dominus deus dauid patris tui. **A**udiui orationem tuam: et vidi lacrimam tuam. **E**cce ego adiciam super dies tuos quindecim annos: et de manu regis assiriorum eruiam te. et civitatem istam: et preteream eam. **H**oc autem tibi erit signum a domino. quia faciet dominus verbum hoc quod locutus est. **E**cce ego reuertam faciem umbram linearum per quas descendat in horologio archas. in sole retrosum decem lineis. **E**t reuersus est sol decem lineis per gradus quos descendat. **S**criptura ezechie regis iuda cum egrotasset. et conualuisset de infirmitate sua. **E**go dixi in dimidio dierum meorum vadam ad portas inferi: quoniam reliquum annorum meorum. **D**ixi non videbo dominum deum in terra viventium: non aspiciam hominem ultra. et habitatorum heretis. **G**ratia mea ablata est et conuoluta est a me. quasi tabernaculum pastorum. **P**recisa est velut a regente vita mea dum adhuc ordiretur succidit me. **D**e mane usque ad vesperam finies me: sperabam usque ad mane. **Q**uali leo sic contriuit omnia ossa mea. **D**e mane usque ad vesperam finies me. **S**icut pullus hirudinis sic clamabo: meditabor ut columba. **A**tenuati sunt oculi mei: suspicientes in excelsum.

Domine vinum patior: responde pro me. **Q**uid dicam: aut quid respondebit michi cum ipse fecerit. **R**ecogitabo omnes annos meos in amaritudine anime mee. **D**omine si sic vivitur et in talibus vita spiritus mei. corripies me et vivificabis me: ecce in pace amaritudo mea amarissima. **T**u autem eruisti animam meam ut non periret: projecisti post tergum tuum omnia peccata mea: quia non infernus confitebitur tibi. neque mors laudabit te: non expectabunt qui descendunt in lacum veritatem tuam. **V**ivens vivens ipse confitebitur tibi sicut et ego hodie: pater filius notam faciet veritatem tuam. **D**omine saluum me fac: et psalmos nostros cantabimus tunc diebus vite nostre in domo domini. **E**t iussit ysaias ut tolleretur massam de fictis. et cataplasmarer super vulnus et sanaretur. **E**t dixit ezechias. **Q**uid erit signum quia ascendam in domo domini: **XXXIX**

In tempe illo misit merodach baladan filius baladai regis babilonis libros et munera ad ezechiam. **A**udiat enim quod egrotasset et convaluisset. **R**ecatus est autem super eos ezechias: et ostendit eis cellam aromatum et argenti et auri et odoramentorum et unguentum optimi et omnes apothecas suppellectilis sue et universa que inventa

as

sunt in thesauris eius. **N**on fuit
 ūbū qđ nō ostenderet eis ezechias
 in domo sua: et in omni po-
 testate sua. **I**ntrouit aut̃ ysaias
 propheta ad ezechiam regem et
 dixit ei. **Q**uid dixerūt viri isti: et
 unde uenerūt ad te: **E**t dixit eze-
 chias. **D**e terra longinqua ue-
 nerunt ad me: de babilone. **E**t
 dixit. **Q**uid uiderūt in domo tu-
 a: **E**t dixit ezechias. **O**mnia que
 ī domo mea sunt uiderūt. **N**on
 fuit res quam non ostenderim
 eis in thesauris meis. **E**t dixit
 ysaias ad ezechiam. **A**udi uerbū
 dñi exercitū. **E**cce dies ueniunt
 et auferentur. omnia que in do-
 mo tua sunt et que thesauriza-
 uerūt p̃res tui usq; ad diē hāc
 in babilonē. **N**on relinquetur
 quicq; dicit dñs. **E**t de filiis tuis
 qui exībūt de te quos genueris
 tollent: et erunt eunuchi in pa-
 latio regis babilonis. **E**t dixit
 ezechias ad ysaiā. **B**onū ūbū
 dñi qđ locutus est. **E**t dixit. **F**i-
 at tātum pax et ueritas in dieb;
Consolamini **XL** meis.
 cōsolamini p̃ple me: dī-
 cit deus uester. **I**oq̃mini ad cor
 iherlm et aduocate eam: qm̃ cō-
 pleta est malicia eius: dimissa
 est iniquitas illius. **S**ulcepit de
 manu dñi duplicia pro omni-
 bz peccatis suis. **V**ox clamātis
 in deserto. **P**arate uiam domi:

rectas facite in solitudine semi-
 tas dei nr̃i. **O**m̃is uallis exalta-
 bitur et omnis mons et collis
 humiliabit: et erūt praua in di-
 recta: et aspera in uias planas.
Et reuelabit gloria dñi: et uide-
 bit om̃is caro pariter quod os
 dñi locutū ē. **V**ox dicētis. **C**la-
 ma. **E**t dixi. **Q**uid clamabo:
Om̃is caro fenu: et om̃is glia
 eius quasi flos agri. **E**xiccātū
 est fenu et cecidit flos: q̃a sp̃i-
 tus dñi sufflauit in eo. **D**ere fe-
 num est p̃plus. **E**xiccātū ē fenu
 et cecidit flos: ūbū aut̃ dñi stabit
 in eternū. **S**up mōtem excelsū
 ascende tu qui euāgelizas syō:
 exalta in fortitudine uocē tuā
 qui euāgelizas iherlm. **E**xalta:
 noli timere. **D**ic ciuitatib; iude:
 ecce deus uester. **E**cce dñs de⁹ in
 fortitudine ueniet: et brachiū
 eius dominabit. **E**cce merces ei-
 us cum eo: et opus illius corā
 illo. **S**icut pastor gregem suū
 pascet: ī brachio suo congregabit
 agnos. et in sinu suo leuabit:
 fetas ipse portabit. **Q**uis men-
 sus est pugillo aquas: et relos
 palmo ponderauit. **Q**uis appē-
 dit trib; digitis molem fr̃e: et li-
 brauit in pondere mōtes et col-
 les ī statera: **Q**uis adiunxit sp̃i-
 ritum dñi. aut quis cōsiliarius
 eius fuit et ostendit illi: **C**ū quo
 inijt cōsiliū et instruxit eum. et

docuit eum semitam iusticie. et
 erudiuit eum scientia: et viam
 prudentie ostendit illi: **E**cce gentes
 quasi stilla situle: et quasi momē-
 tum statere reputate sunt. **E**cce
 insule quasi pulvis exiguus: et
 libanus non sufficiet ad succē-
 dendū: et animalia eius nō suf-
 ficient ad olocraustum. **O**mnes
 gentes quasi non sint sic sunt
 coram eo: et quasi nichilū et in-
 ane reputate sunt ei. **Q**ui igitur si-
 milē fecistis deū: aut quā yma-
 ginem ponetis ei: **N**unquid scul-
 ptile conflauit faber: aut auri-
 fex auro figurauit illud. et lam-
 mis argenteis argētarius: **F**or-
 te lignum et imputribile elegit
 artifex sapiens: querit quō sta-
 tuat simulacrū qd non moue-
 atur. **N**unquid nō scietis: **N**un-
 quid non audistis: **N**unquid
 nō anūciatum ē vobis ab ini-
 cio: **N**unquid nō intellegistis fū-
 damēta terrę: **Q**ui sedet sup gis
 terre: et habitatores eius sunt
 quasi locuste. **Q**ui extendit ve-
 lut nichilū celos: et repādit eos
 sicut tabernaculū ad inhabitā-
 dum. **Q**ui dat secretorū scuta-
 tores quasi non sint: iudices ē-
 re velut inane fecit. **E**t qd neq;
 plantat neq; satus neq; radi-
 catus in terra truncus eorū. **H**e-
 pente flauit in eos et aruerūt:
 et turba quasi stipulā auferet eos.

Et cui assimilastis me. et ade-
 quastis dicit sanctus: **L**euate in-
 excelsum oculos vros. et videte
 quis creauit hec. **Q**ui educit in
 numero militiā eorū: et omnes
 ex noīe vocat. **P**re multitudi-
 ne fortitudinis et roboris vir-
 tutisq; eius: neq; unū reliquū
 fuit. **Q**uare diris iacob et loq-
 ris israhel. abscondita est via
 mea a dño: et a deo meo iudiciū
 meū trāsiuit: **N**unquid nescis:
 aut nō audisti: **D**eus sempiter-
 nus dñs: q̄ creauit firmos tē:
 et non deficiet neq; laborabit:
 nec est inuestigatio sapiētie ei⁹.
Qui dat lasso virtutē: et hīs q̄
 non sunt: fortitudinē et robur
 multiplicat. **D**eficiēt pueri et la-
 borabūt: et iuuenes in infirmi-
 tate cadent. **Q**ui aut sperant in
 dño mutabunt fortitudinē: as-
 sumēt penas sicut aquile. cur-
 rent et non laborabūt: ambu-
 labūt et nō deficiēt. **XLI**
Careāt ad me insule: et ge-
 tes mutēt fortitudinē. **A**ccedāt
 et tunc loquātur: simul ad iudi-
 ciū p̄pinqm⁹. **Q**uis suscitauit
 ab oriente iustū: vocauit eū ut
 sequeretur se: **D**abit ī d̄spectu ei⁹
 gentes: et reges obtinebit. **D**a-
 bit quasi puluerē gladio ei⁹: sicut
 stipulā v̄eto raptā arcui eius.
Persequet eos: trāsibit ī pare:
 semita in pedib; ei⁹ nō appare-

as.

bit. **Q**uis hec opatus ē et fecit:
 vocās generatōnes ab egordi-
 o: **E**go dñs: p̄m⁹ et nouissim⁹
 ego sum. **V**iderunt insule. et ti-
 muerūt: extrema fr̄e obstupue-
 rūt appropinquerūt: et accesse-
 runt. **O**mnisquisq; p̄ximo suo
 auxiliat⁹: et fr̄i suo dicit cōforta-
 re. **C**ōfortabit faber cecarius p-
 cutiēs malleo eum qui cudebat
 tūc t̄pis dicens: glutino bonū
 est: et cōfortabit eū clavis ut nō
 moueat⁹. **E**t tu isrl̄ serue me⁹:
 iacob quē elegi: semē abrahā
 amīcī mei. in quo ap̄hendi te.
Ab extremis fr̄e et a lōginquis
 elus vocavi te: et dixi tibi. **S**er-
 uus meus es tu: elegi te et non
 abiecti te. **N**e timeas quia tecū
 ego sum: ne declines: quia ego
 deus tuus. **C**ōfortavi te et auxi-
 liatus sum tibi: et suscepit te dex-
 tera iusti mei. **E**cce confudent⁹ et
 erubescēt om̄es q̄ pugnāt adū-
 sum te. **E**rūt q̄si nō sunt: et peri-
 bunt viri q̄ cōtradiciūt tibi. **Q**ue-
 res eos et non inuenies viros re-
 belles tuos: et erūt quasi non
 sunt et veluti cōsumptio homi-
 nis bellātis adūsum te: q̄a ego
 dñs de⁹ tu⁹ ap̄hendes manū
 tuam dicensq; tibi. **N**e timeas:
 ego adiunxi te. **N**oli timere ver-
 mis iacob: qui mortui estis ex
 israhel. **E**go auxiliat⁹ sum tui
 dicit dñs: et redemptor tuus sanc-

tus isrl̄. **E**go posui te q̄si plau-
 strū trituras noui: habens ro-
 stra serrātia. **E**t trituras mō-
 tes et cōminues: et colles quasi
 puluerē ponis. **V**entilabis eos
 et ventus tollet et turbo disper-
 get eos: et tu exultabis in dñō:
 in sancto isrl̄ letaberis. **E**geni
 et paupes querūt aquas et nō
 sunt: lingua eorū siti aruit. **E**go
 dñs exaudia eos. deus israhel:
 nō derelinquā eos. **A**peria in
 supinis collib; flumina: et in
 medio camporū fontes. **P**ona
 desertū in stagna aquarū: et ter-
 ram in viam in riuos aquarū.
Dabo in solitudinem cedrū: et
 spinam et mirtū et lignū oliue.
Pona in deserto abietem ulmū
 et buxū simul ut videāt et sciāt et
 recogitēt et intelligāt parit⁹: quia
 man⁹ dñi fecit h̄: et sanct⁹ isrl̄
 creauit illud. **P**rope facite iudi-
 ciū v̄m dicit dñs: afferte si qd
 forte habetis dixit rex iacob.
Accedāt: et nūciant nobis que-
 runq; ventura sunt. **P**riora q̄
 fuerūt nūciate: et ponem⁹ cor-
 nū et sciem⁹: nouissima eorū
 et que ventura sūt iudicate no-
 bis. **A**nūciate q̄ ventura sunt
 in futurū: et sciemus q̄a dñi vo-
 estis. **S**ene quoq; aut male si
 potestis facite: et loquamur et
 videamus simul. **E**cce vos estis
 ex nichilo: et op⁹ v̄m ex eo qd

non est. Abominatio est q̄ ele-
git vos. **S**uscitavi ab aq̄lone:
et veſet ab ortu ſolis. Vocavit
nomē meū: et adducet magiſ-
trat⁹ q̄ſi lutū: et velut plaſtes
cōculcās humū. **Q**uis annūci-
avit ab exordio ut ſciam⁹: ⁊ a
principio ut dicam⁹ iuſtus es:
Non eſt neq; annūciāns neq; p̄-
dicāns: neq; audiēs ſermoneſ
veſtros. **P**rimus ad ſyon dicet
ecce aſſum: ⁊ iheruſalē euange-
liſtā dabo. **E**t vidi: et non erat
neq; ex iſtis quiſq; q̄ iniret cōſi-
liū et interrogat⁹ rēderet verbū.
Ecce om̄es iniuſti: ⁊ vana opa
eorū: vēr⁹ ⁊ ſane ſimilacra eorū.

Ecce ſervus me⁹. **XIII**
Suſcipiā eū: electus meus:
cōplacuit ſibi in illo aīa mea.
Dedi ſpiritu meū ſup eū: iudici-
um gētib; p̄feret. **N**on clama-
bit neq; accipiet p̄ſonā: nec au-
dientur rex ei⁹ foris. **C**alamū q̄ſi-
ſatū nō cōteret: ⁊ linū ſumigāſ
nō extinguet. **I**n veritate educet
iudiciū: non eſt criſtis neq; tur-
bulentus donec ponat in terra
iudiciū: et legem ei⁹ inſule ex-
pectabunt. **H**ec dicit dñs deus
creās celos et extendens eos: fir-
mans ſtram ⁊ que germināt ex
ea: dans flatū p̄ſo qui eſt ſup
ſtram. et ſpiritu calcātib; eam.
Ego dñs vocavi te in iuſticia:
et apprehendi manū tuā: ⁊ ſerva-

ui te. **E**t dedi te in fedus ppli. in
lucē gentiū: ut aperires oculos
reorū et educeres de cōcluſione
vincitū: de domo carceris ſeden-
tes in tenebris. **E**go dñs: hoc ē
nomē meū. gloriā meā alteri
nō dabo: ⁊ laudē meā ſculptili-
bus. **Q**ue p̄ma fuerūt ecce vene-
rūt: noua q̄ ego annūcio: ateq;
oriātur audita vobis faciam.
Lātate dñs cātū novū: laus
ei⁹ ab extremis t̄re. **Q**ui deſcen-
ditis in mare et plenitudo ei⁹
inſule et habitatores earū. **G**li-
leuet⁹ deſertū ⁊ ciuitates ei⁹: i do-
mib; habitabit cedar. **L**audate
habitatores petre: de iūte mō-
tū clamabūt. **P**onēt dñs glo-
riam: et laudē ei⁹ in inſulis nū-
ciabūt. **D**ñs ſicut fortis egredi-
etur: ſicut vir p̄liator ſuſcitabit
zelū. **P**oriferabit⁹ et clamabit:
ſup inimicos ſuos cōfortabit⁹.
Tacui. ſemp ſilui: patiens fui: ſi-
cut parturiēs loquar. **D**iſſipa-
bo et abſorbebo ſiml: deſertos
faciā mōtes et colles: et omne
gramen eorū exſiccabo. **P**onā
flumina in inſulas: et ſtagna
arefaciā. **E**t educā reos in viā
quā nesciūt: et in ſemitis quāſ
ignorauerūt ābulare eos faci-
am. **P**onā tenebras corā eis i
lucem: et praua i recta. **H**ec ver-
ba feci eis: et nō dereliq; eos.
Cōuerſi ſūt retroſū. **C**ōfundā-

as

tur confusione q̄ confidunt in scul-
ptili: qui dicunt conflati vos di-
ni. **S**urdi audite: et ceci intue-
mini ad videndum. **Q**uis tecum
si seruus meus: et surdus nisi
ad quem nuncios meos misi:
Quis recus: nisi qui veniunt
e: **E**t q̄s recus: **N**isi seruus dñi:
Qui vides multa: nōne custodi-
es: **Q**ui apertas habes aures:
nōne audies: **E**t dñs voluit ut
sanctificaret eum et magnifica-
ret legem et extolleret: ipse autē
populus direptus et vastatus. **I**a-
queus iuueni omnes simul: et
in domib; carcer; absconditi sūt.
Facti sunt in rapinā nec ē qui
eruat: in direptionē: nec est qui
dicat redde. **Q**uis est in vobis q̄
audiat hoc attendat et auscul-
tet futura: **Q**uis dedit in direpti-
onem iacob. et israel vastan-
tib;: **N**ōne dñs ipse cui peccavi-
mus: **E**t noluerūt in vñs eius
ambulare: nō audierūt legem
eius. **E**t effudit sup eum indig-
nationē furoris sui et forte bel-
lum: et cōbussit eum in circuitu
et nō cognouit: et succendit eū
et non intellexit. **XLIII**

Et nūc hec dicit dñs creās
te iacob: et formās te isrl.
Noli timere q̄a redemi te: et vo-
cam te noīe tuo. **N**e es tu. **C**ū
transieris per aquas tecū ero:
et flumina nō operient te. **C**um

ambulaueris in igne nō cōbu-
reris: et flāma nō ardebit in te:
q̄a ego dñs deus tuus sanctus
israhel saluator tuus. **D**edi p-
piciationē tuā egiptū: et ethio-
piam et saba pro te. **E**x quo ho-
norabilis factus es in oculis meis
et gloriosus: ego dilexi te. **E**t
dabo hoīes pro te: et populos p-
aīa tua. **N**oli timere: q̄a ego te-
cum sum. **A**b oriente adducā
semen tuū: et ab occidēte cōgre-
gabo te. **D**icam aquiloni da:
et austro. noli prohibere. **A**ffer fi-
lios meos de lōgīquo: et filias
meas ab extremis fr̄e. **E**t om̄i
qui inuocat nomē meū: in glo-
riam meā creauī eū: formaui
eū et feci eū. **E**duc foras populum ce-
cum et oculos habentē: surdū.
et aures ei sunt. **O**mnēs gētes
cōgregate sunt simul: et collectę
sunt tribus. **Q**uis in vobis an-
nūciat istud: et que prima sunt
audire nos faciet: **D**ent testes e-
orū et iustificent: et audiāt et di-
cant. **V**ere vos testes mei dicit
dñs: et seruus meus quē elegi:
ut sciatis et credatis michi. et in-
telligatis q̄a ego ipse sum. **A**n-
te me nō est formatus deus: et
post me nō erit. **E**go sum ego
sum dñs: et nō ē absq; me sal-
uator. **E**go annūciaui et salua-
ui: auditū feci: et nō fuit in vo-
bis alienus. **V**os testes mei di-

cit dñs: et ego deus. Et ab inici-
o ego ipse: et nō est qui de manu
mea eruat. Opabor: et q̄s auer-
tet illud: Hec dicit dñs redemp-
tor vester sanct⁹ israhel. Prop-
ter vos emisi in babilonē: et de-
traxi veches uniuersos: et chalde-
os in nauib⁹ suis gloriantes.
Ego dñs sanctus vester: creās
israhel: rex vester. Hec dicit dñs
qui dedit in mari viā: et in aq̄s
torrētib⁹ semitam. Qui eduxit
quadrigā et equū: agmē et ro-
bustū. Siml obdormierūt nec
resurgent: cōtriti sunt q̄si linū:
et extincti sūt. Ne memineritis
prior⁹: et antiqua ne intueamini.
Ecce ego facio noua: et nūc ori-
ent⁹: unq; cognoscetis ea. Po-
nam in deserto viam: et ī inuio
flumina. Et glorificabit me bel-
tia agrī: dracones et strucones:
q̄a dedi in deserto aquas. flumi-
na ī inuio: ut darem potū p̄p̄o
meo electo meo. Populū istū
formaui michi: laudē meā nar-
rabit. Nō me inuocasti iacob:
nec laborasti ī me israhel. Nō
obtulisti michi arietē olocasti
tū: et victimis tuis non glorifi-
casti me. Nō te seruire feci ī ob-
latione: nec laborē tibi p̄bui ī
thure. Nō emisti in argento ca-
lamū: et adipe victimarū tuarū
nō mebristi me. Verūtamen
seruire me fecisti in peccatis tu-

is: p̄buiisti michi laborē in ini-
q̄tatib⁹ tuis. Ego sum. ego sū
ipse. q̄ deleo iniquitates tuas p̄p̄
me: et p̄ccorū tuorū nō recorda-
bor. Reduc me in memoriā et
iudicemur simul: narra si q̄d
habes ut iustificeris. Pater tu⁹
primus peccauit: et interpretes
tui p̄uaricati sunt in me. Et cō-
taminaui p̄ncipes s̄ctos: dedi
ad infūtionē iacob: et israhel
in blasphemiam. **XLIII**

Et nunc audi iacob serue
meus: et isrl quē elegi.
Hec dicit dñs faciens et formās
te: ab utero auxiliator tu⁹. Nō
li timere serue me⁹ iacob: et rec-
tissime quē elegi. Effundā etiā
aquas sup sitientem: et fluenta
sup aridā. Effundā spiritū me-
um sup semen tuū: et benedicti-
onem meā sup stirpem tuā: et
germinabūt inter herbas qua-
si salices iuxta p̄terfluētes aq̄s.
Iste dicet domū ego sum: et ille
vocabit in nomine iacob. Et
hic scribet manu sua dñs: et in
noīe israhel assimilabit. Hec
dicit dñs rex israhel et redēptor
eius: dñs exercitū. Ego p̄mus
et ego nouissimus: et absq; me
nō est deus. Quis similis mei: Do-
cet et annunciet: et ordinē expo-
nat michi. Ex quo constitui mi-
chi p̄p̄m antiquū: ventura et q̄
futura sunt annūcient eis. Noli

te timere: neq; cōturbemini. **E**g-
tunt audire te feci: et annuncia-
ui. **V**os estis testes mei. **N**ūquā
est deus absq; me. et formator
quē ego non nouerim. **P**laste
ydoli omēs nichil sunt: et amā-
tissima eorū nō pderunt eis. **I**p-
si sunt testes eorū. q̄a nō vident
neq; intelligūt: ut cōfundātur.
Quis formauit deū: et sculptile
cōflauit ad nichil vtile. **E**cce oēs
participes eius cōfundātur. **F**a-
bri enī sunt ex hominib; **C**ōueni-
ent omēs stabūt et pauebūt: et
cōfundentur simul. **F**aber ferra-
rius lima opatus ē: in prunis
et in malleis formauit illud: et
opatus est ī brachio fortitudi-
nis sue. **E**uriet et deficiet: non
bibet aquā et lassescet. **A**rtifex
lignarius egreditur normā: for-
mauit illud in rūcina. **F**ecit il-
lud in angularib; et in circino
cōmauit illud: et fecit ymaginē
virī q̄si speciosum hominem habi-
tātē in domo. **S**uccidit cedros
tulit ilicem et quercū q̄ steterat
inter ligna saltus. **P**latauit pi-
num quam pluuia nutriuit: et
facta est hominib; in focū. **S**up-
sit ex eis et calefactus est: et suc-
cendit et coxit panes: de reliquo
aut opatus est deū et adorauit:
fecit sculptile. et curuatus ē an-
te illud. **M**ediū ei⁹ cōbussit ig-
ni: de medio eius carnes coxit.

Comedit pulmentū et saturat⁹
est: et calefact⁹ est et dixit. **V**ah
calefactus sum: vidi focū. **R**eli-
quū aut eius. deū fecit et sculpti-
le sibi. **C**urruatur ante illud: et
adorat illud et obsecrat dīcēs.
Libera me: q̄a deus meus es tu.
Nescierūt neq; itellexerūt. **O**b-
liti enī sunt ne videant oculi eo-
rum: et ne intelligāt corde suo.
Nō recogitāt in mente sua: ne-
q; cognoscūt neq; sentiūt ut di-
cant. **M**edietate eius combussit
igni: et coxit sup carbones eius
panes. **C**oxit carnes et comedi:
et de reliquo ei⁹ ydolu faciā.
Ante trūcū ligni pcedā. **P**ars
eius cuius est. **C**oxit insipiens ado-
rauit illud: et nō liberauit ani-
mam suā: neq; dixit forte men-
datū est in degetera mea. **M**emē-
to horū iacob et israhel: quū ser-
uus meus es tu. **F**ormaui te:
seruus meus es tu. **I**srahel nō
obliuiscaris mei. **D**eleui ut nu-
bem iniquitates tuas: et qua-
si nebulā peccata tua. **R**euerte
re ad me: quū redemi te. **L**auda
te reli quū misericordiam fecit domi-
nus: iubilare cetera terre. **R**e-
sonate mōtes laudationē: sal-
tus et omne lignū eius. **Q**uū re-
demit dñs iacob: et israhel glo-
riabitur. **H**ec dicit dñs redemp-
tor tuus: et formator tuus ex
utero. **E**go dñs facies omnia:

extendens celos solus. **S**tabili-
 ens terram et nullus mecum: irrita
 faciens signa diuinorum: et arbo-
 los in furore vertens. **C**onvertens
 sapientes retrosum: et scientia eorum
 stultam faciens. **S**uscitans verbum
 serui sui: et consilium nuntiorum su-
 orum complens. **Q**ui dico iherusalem ha-
 bitaberis: et ciuitatibus iuda-
 edificabimini: et deserta eius susci-
 tabo. **Q**ui dico profundo deso-
 lare: et flumina tua arefaciam.
Qui dico cyro pastor meus es:
 et omnem voluntatem meam comple-
 bis. **Q**ui dico iherusalem edificabe-
 ris: et templo fundaberis.
 et dicit dominus **XLV**

Hicristo meo cyro cui apprehendi
 dexteram ut subiciam ante faciem eius
 gentes: et dorsa regum vertam. **E**t
 aperiam coram eo ianuas: et porte
 non claudent. **E**go ante te ibo:
 et gloriosos terre humiliabo.
Portas ereas conteram: et sedes
 ferreos confringam. **E**t dabo tibi
 thesauros absconditos et archa-
 na secretorum: ut scias quia ego do-
 minus. qui uoco nomen tuum deus
 israel: propter seruum meum iacob
 et israel electum meum. **E**t uocaui te
 nomine tuo: assimilaui te: et non
 cognouisti me. **E**go dominus: et non
 est amplius. **E**xtra me non est deus.
Accinxisti te et non cognouisti me:
 ut sciatur hi qui ab ortu solis. et
 qui ab occidente quam absque me

non est deus. **E**go dominus et non est
 alter: formans lucem et creans te-
 nebras: faciens pacem et creans ma-
 lum. **E**go dominus faciens omnia hec. **H**o-
 rate celi desuper et nubes pluant
 iustum: aperiat terra et germinet sal-
 uatorem: et iusticia oriatur simul.
 ego dominus creauimus eum. **D**e qui con-
 dicit fictori suo: testa de sam-
 is frater. **N**unquid diceret lutum fi-
 gulo suo. quid facis: et opus tu-
 um absque manibus est. **D**e qui dicit
 patri quid generas: et mulieri quid
 parturis. **H**ec dicit dominus sanctus
 israel: plastes eius. **V**entura
 interrogate me: super filios meos
 et super opus manuum mearum ma-
 date michi. **E**go feci terram: et ho-
 minem super eam creauimus. **E**go et
 manus mee retenderunt celos: et
 omni militie eorum mandauimus. **E**go
 suscitauimus eum ad iusticiam: et omnes
 vias eius dirigam. **I**pse edificabit
 ciuitatem meam: et captiuitatem
 meam dimittet non in precio neque
 in muneribus: dicit dominus deus ex-
 ercitus. **H**ec dicit dominus. labor e-
 gypti et negociatio ethiopie et
 sabaim viri sublimis ad te tran-
 sibunt et tui erunt: et post teambu-
 labunt. **V**incti manibus pgent:
 et te adorabunt teque deprecabuntur.
Tantum in te est deus: et non est de-
 us absque te. **D**ere tu es deus ab-
 sconditus: deus israel saluator.
Confusi sunt et erubuerunt omnes

simul: abierūt in cōfusione fa-
bricatores error. **I**sr̄ saluatus
est in dñō salute eterna. **N**ō cō-
fundemini et nō erubesceris ul-
q; in seculū seculi: q̄a hec dicit
dñs creans celos. **I**p̄e deus for-
mans terram et faciens eā: ipse
plastes eius. **N**ō in vanū crea-
uit eā: ut habitaret formauit e-
am. **E**go dñs: et nō est alius.
Nō in abscondito locutus sū:
in loco t̄re tenebroso. **N**ō dixi
semini iacob frustra: q̄rite me.
Ego dñs loquens iusticiā: an-
nūciās recta. **C**ongregamini
et venite: et accedite simul qui
saluati estis ex gentib; . **N**escie-
rūt qui leuant signū sculpture
sue: et rogāt dñm nō saluan-
tem. **A**nnūciate et venite: et cō-
siliamini simul. **Q**uis auditū
fecit h; . **A**b initio ex tūc p̄dixi il-
lud. **N**ūquid non ego dñs: et
nō est ultra deus absq; me. **D**e-
us iustus et saluās nō est p̄ter
me. **C**ōuertimini ad me et salui
eritis omnes fines t̄re: q̄a ego
deus et nō ē alius. **I**n memetip-
so iuravi. egrediet de ore meo
iusticie verbū. et nō reuertetur:
q̄a michi curuabūt oīa genu:
et iurabit om̄is lingua. **E**rgo
in dñō dicet. **M**ee sunt iusticie
et imperiū. **A**d eum veniēt: et cō-
fundent om̄es qui repugnāt ei.
In dñō iustificabit et laudabi-

tur om̄e semē isrl̄.

XLVI

Conflatus est bel cōtritus
est nabo: facta sunt simu-
lacia eorum bestiis et iumentis.
Onera n̄ra graui pondere usq;
ad latitudinem cōtabuerūt: et
contrita sunt simul. **N**ō potue-
runt saluare portatē: et aīa eo-
rum in captiuitatem ibit. **A**u-
dite me domus iacob: et omne
residuum domus isrl̄. **Q**ui porta-
mini a meo utero: q̄ gestamini
a mea vulua. **U**sq; ad senectā
ego ipse: et usq; ad canos ego
portabo. **E**go feci et ego ferā:
et ego portabo et saluabo. **C**ui
assimilastis me et adequastis:
et cōparastis me et fecistis simi-
lem. **Q**ui cōfertis aurū de saccu-
lo: et argētum statera pondera-
tis. **C**ōducētes artificem ut faci-
at deum: et p̄cidunt et adorāt.
Portāt illū in humeris gesta-
tes: et ponentes in loco suo. **E**t
stabit: ac de loco suo non mo-
uebitur. **S**ed et cū clamauerint
ad eum non audiet: de tribula-
tione nō saluabit eos. **M**emē-
tote istud et cōfundamini: redite
p̄uariatores ad cor. **R**ecorda-
mini p̄oris seculi quī ego sum
deus et non est ultra deus: nec ē
similis mei annūciās ab exor-
ditio nouissimi: et ab initio que
necdū facta sūt. **D**icens. consi-
liū meū stabit: et om̄is volum-

tas mea fiet. Vocāns ab oriēte
iustū: et de terra longinqua virū vo-
luntatis mee. Et locut⁹ sum et
adducā illud: creavi et faciam
illud. Audite me duro corde: q̄
lōge estis a iusticia. Prope fe-
ri iusticiā meā: nō elōgabitur:
et salus mea nō morabit⁹. Da-
bo ī syon salutē: et israeli glo-
riam meam.

XLVII

Descende: sede ī pulvere vir-
go filia babilon: sede in
terra. Nō est solū filie caldeorū:
q̄a ultra nō vocaberis mollis
et tenera. Tolle mollā et mole
farinā: denuda turpitudinē tu-
am. Discooperi humerū: reue-
la crura: transi flumina. Heue-
labit⁹ ignominia tua: et videbi-
tur obprobriū tuū. Visionem
capiam: et nō resistet michi ho-
mo. Redemptor⁹ noster dñs ex-
ercitūū: nomen illi⁹ sanctus is-
rahel. Sede tacēs et intra in te-
nebras filia chaldeorū: q̄a non
vocaberis ultra domina regno-
rum. Itat⁹ sum sup pplm meū:
cōtaminavi hereditatē meam.
Et dedi eos in manu tua: nō po-
suiſti eis misericordias. Super senē
aggravasti iugū tuū valde: et
dixisti. In sempiternū ero dñā.
Nō posuisti hec sup cor tuū: ne-
q; recordata es novissimū tuū.
Et nūc audi h̄ delicata. et habi-
tans cōfidenter: q̄ dicis in corde

tuo ego sum: et non ē p̄ter me
amplius. Nō sedebo vidua: et
ignorabo sterilitatem. Veniēt
tibi duo hec subito in die una:
sterilitas et viduitas. Omnia
venerunt sup te propter multi-
tudinē maleficiorū tuorū: et p̄p̄
duriciā incantatorū tuorū vehe-
mentem. Et fiduciā habuisti in
malicia tua: et dixisti. Nō ē qui
videat me. Sapiētia tua et sciē-
tia tua hec decepit te. Et dixisti ī
corde tuo. Ego sum: et p̄ter me
nō est altera. Veniet sup te ma-
lum. et nescies oriū ei⁹: et iruet
sup te calamitas quā nō pote-
ris expiare. Veniet sup te repē-
te miseria quā nescies. Sta cū
incantatorib; tuis et cū multitu-
dine maleficiorū tuorū in quib;
laborasti ab adolescentia tua:
si forte qd̄ p̄sit tibi: aut si possis
fieri fortior. Defecisti in multitu-
dine consiliorū tuorū. Stent et sal-
uent te augures celi qui cōtem-
plabant⁹ sydera et supputabāt
mensēs: ut ex eis annuntiarent
ventura tibi. Ecce facti sunt q̄si
stipula: ignis combussit eos.
Non liberabūt animā suā de
manu flāme: non sunt prunę
quib; caleſiant: nec focus ut se-
deāt ad eū. Sic facta sunt tibi:
in quibuscunq; laboraveras.
Negociatores tui ab adolescen-
tia tua: unusquisq; in via sua

errauerūt: non ē qui saluet te.
Audite hec domus **XLVIII**
 iacob q̄ vocamini nomi-
 ne isrl̄ et de aquis iuda existis:
 qui iuratis in noīe dñi. et dei is-
 rahel recordamini: nō in veritate
 neq; in iusticia. De ciuitate enī
 sancta vocati sunt: et sup̄ deū
 isrl̄ cōstabiliti sunt. Dñs exēci-
 tuum nomē ei⁹. Priora ex tūc
 annūciaui et ex ore meo exierūt:
 et audita feci ea: repente opatus
 sum et venerūt. Scīui enī quia
 durus es tu: et neruus tuus fer-
 reus: ceruix tua et frōs tua erea.
 Predixi tibi ex tunc: anteq̄ ve-
 nirent iudicari tibi: ne forte di-
 ceres ydola mea fecerunt hec: et
 sculptilia mea et cōflatilia mea
 mandauerūt ista. Que audisti
 vide oīa. Vos aut̄ nō annunci-
 astis. Audita feci tibi noua ex
 tunc: et conseruata que nescis.
 Modo creata sunt et nō ex tūc:
 et ante diem: et non audisti ea:
 ne forte dicas ecce cognoui ea.
 Neq; audisti neq; cognouisti:
 neq; ex tunc apta est auris tua.
 Scio enī q̄a preuaricās p̄uari-
 caberis: et trāsgressorē ex utero
 vocaui te. Propter nomē meū
 longe faciā furore meū: et lau-
 de mea infrenabo te ne interas.
 Ecce excoxi te sed non quasi ar-
 gentū: elegi te in camino pau-
 ptatis. Propt̄ me. p̄pter me fa-

ciā. ut nō blasphemet: et glori-
 am meā alteri nō dabo. Audi
 me iacob: et isrl̄ quē ego voco.
 Ego ip̄e: ego primus et ego no-
 vissimus. Manus quoq; mea
 fundauit frām: et cetera mea
 mensa est celos. Ego vocabo e-
 os: et stabūt simul. Congrega-
 mini om̄es vos et audite. Quis
 de eis annūciauit hec: Dñs di-
 lexit eū: faciet voluntatē suā in
 babilone: et brachiū suū in chal-
 deis. Ego ego locutus sum et
 vocaui eum: adduxi eum: et di-
 recta ē via ei⁹. Accedite ad me:
 et audite hoc. Nō a p̄ncipio in
 abscondito locut⁹ sum. Ex tem-
 pore anteq̄ fierent ibi eram: et
 nūc dñs deus redemptor tuus
 sanctus israhel. Ego dñs deus
 tuus docēs te utilia: gubernās
 te in via qua ambulas. Quā
 attendisses mādata mea. Fac-
 ta fuisset sicut flumē pax tua: et
 iusticia tua sicut gurgites ma-
 ris. Et fuisset q̄si harena semen
 tuū: et stirps uteri tui ut lapilli
 eius. Non interisset et non fuisset
 attritū nomē ei⁹ a facie me-
 a. Egredimini de babilone: fu-
 gite a chaldeis. In voce exulta-
 tionis annūciate: auditum fa-
 cite hoc: et ferte illud usq; ad ex-
 tremā terre. Dicite. Redemit do-
 minus seruū suū iacob. Non
 sitierūt in deserto cum educeret

eos. **A**quā de petra pduxit eis:
et scidit petra et fluxerunt aque.
Non est pax impijs dicit dñs.

Audite insule: et **ALIX**
attendite ppli delōge. **D**ñs
ab utero vocauit me: de ventre
mris mee recordat⁹ est nomis
mei. **E**t posuit os meū q̄si gla-
diū acutū: ī umbra man⁹ sue
protegit me: et posuit me sicut
sagittā electā. **I**n pharetra sua
abscondit me: et dixit michi. **S**er-
uus meus es tu isrl: quia in te
glorificabor. **E**t ego dixi. **I**nu-
ciū laboraui: sine causa et va-
ne fortitudinē meā cōsumpsi.
Ergo iudiciū meū cū dño: et o-
pus meū cum deo meo. **H**ec di-
xit dñs formās me ex utero ser-
uū sibi: ut reducā iacob ad eū:
et israhel ad eū cōgregabit⁹. **E**t
glorificatus sum in oculis do-
mini: et deus meus factus ē for-
tudo mea. **E**t dixit. **P**arū ē ut
sis michi seruus ad suscitāda
tribus iacob: et feces isrl cōuertē-
das. **E**cce dedi te in lucē gentiū:
ut sis salus mea usq; ad extre-
mū fr̄e. **H**ec dicit dñs. redemp-
tor israhel. **S**anctus eius: ad cō-
temptibilē aīam ad abomina-
tam gentē ad seruū dñorū. **R**e-
ges videbunt et cōsurgent p̄nci-
pes: et adorabūt. p̄pter dñm q̄a
fidelis est: et sanctū isrl q̄ elegit
te. **H**ec dicit dñs. **I**n tempe pla-

cito reaudiuī te: et in die salutis
auxiliatus sum tui. **E**t seruaui
te et dedi te in fedus ppli. ut susci-
tares fr̄am et possideres heredi-
tates dissipatas: ut diceret hīs
q̄ vincti sunt egredere: et hīs qui in
tenebris reuelamini. **S**up vias
pascunt: et in omnibus planis
pascua eorū. **N**ō esuriēt neq; si-
cient: et non periciet eos estus et
sol: quia miserator eorū reget e-
os. et ad fōtes aquarū potabit
eos. **E**t ponā omēs mōtes me-
os in viam: et semite mee real-
tabunt⁹. **E**cce isti delōge veniēt:
et ecce illi ab aquilone et mari:
et isti de terra australi. **L**audate
reli et exultet fr̄a: iubilate mon-
tes laudē: q̄a cōsolatus est dñs
pplm suū. et pauperū suorum
miserebit⁹. **E**t dixit syon. **D**ereli-
quit me dñs: et dñs oblitus est
mei. **A**unquid obliuisci potest
mulier infātem suū: ut non
miseret⁹ filio uteri sui. **E**t si illa
oblita fuerit: ego tamē nō ob-
liuiscar tui. **E**cce ī manib; meis
descripsi te: muri tui corā oculis
meis semper. **V**enerūt structo-
res tui: destruētes te et dissipātes.
a te egībūt. **T**eva ī circuitu ocu-
los tuos et vide: oīs isti cōgrega-
ti sunt: venerūt tibi. **D**iuo ego
dixit dñs: q̄a omib; hīs velut
ornamēto velsieris: et circūda-
bis tibi eos quasi spōsa. **Q**uia

as

deserta tua et solitudines tue et
 terra ruine tue nunc anguste erunt
 pro habitatoribus: et longe fuga-
 buntur qui absorbebat te. Adhuc
 dicent in auribus tuis filii sterili-
 tatis tue. Angustus est michi lo-
 cus: fac spatium michi ut habitem.
 Et dices in corde tuo. Quis mi-
 chi genuit istos: Ego sterilis et
 non pariens transmigrationata et cap-
 tiva: et istos quos enutrivit: Ego
 destituta et desolata: et isti ubi li-
 erant: Hec dicit dominus deus. Ecce le-
 vabo ad gentes manum meam
 et ad populos exaltabo signum me-
 um. Et afferent filios tuos in ul-
 nis: et filias tuas super humeros
 portabunt. Et erunt reges nutri-
 ci tui: et regine nutrices tue. Dul-
 tu in terra dimisso adorabunt te: et
 pulvere pedum tuorum lingent. Et
 scies quia ego dominus: super quo non
 confundentur qui expectant eum. Num-
 quid tolletur a forti preda: aut
 quod captum fuit a robusto saluum
 esse poterit: Quia hec dicit dominus.
 Equidem et captivitas a forti tol-
 letur: et quod ablatum fuit a ro-
 busto salvabitur. Eos vero qui in-
 dicaverunt te ego iudicabo: et fi-
 lios tuos ego salvabo. Et raba-
 bo hostes tuos carnibus suis: et
 quasi musto sanguine suo in-
 ebriabuntur. Et sciet omnis caro
 quia ego dominus salvans te: et redem-
 ptor tuus fortis iacob.

Nec dicit dominus. Quis est hic
 liber repudii matris vestre:
 quo dimisi eam: Aut quis est
 creditor meus: cui vendidi vos:
 Ecce in iniquitatibus vestris venditi
 estis: et in sceleribus vestris dimisi
 matrem vestram: quia veni et non erat
 vir: vocavi et non erat qui audiret.
 Numquid abbreviata et parvula
 facta est manus mea ut non pos-
 sim redimere: aut non est in me
 virtus ad liberandum: Ecce in in-
 crepatione mea desertum faciam
 mare: ponam flumina in sicum.
 Corputrescent pisces sine aqua:
 et morietur in siti. Induam celos
 tenebris: et saccum ponam operi-
 mentum eorum. Dominus dedit michi li-
 gua eruditam: ut sciam sustentare
 eum qui lassus est verbo. Erigit
 mane. mane erigit mihi aurem: ut
 audiam quasi magistrum. Domi-
 nus deus aperuit michi aurem:
 ego autem non contradico: retrosum
 non abii. Corpus meum dedi pro-
 cipientibus: et genas meas vellenti-
 bus: faciem meam non averti ab
 increpantibus: et conspuentibus dominus
 deus auxiliator meus: ideo non
 sum confusus. Deo posui faciem
 meam ut petram durissimam: et scio
 quoniam non confundar. Iuxta est qui
 iustificat me. Quis contradicit
 michi: Stemm? simul. Quis est
 adversarius meus: Accedat ad me.
 Ecce dominus deus auxiliator meus.

Quis est qui dederit me: Ecce omnes quasi vestimentum conterent: tinea comedit eos. Quis ex vobis timens dominum audiens vocem serui sui: Quis ambulavit in tenebris: et non est lumen ei: Speret in nomine domini: et imitatur super deum suum. Ecce vos omnes accedentes ignem: accincti flammis. Ambulate in lumine ignis vestri: et in flammis quas succendistis. De manu mea factum est hoc vobis. In doloribus dormietis.

Audite me qui sequimini quod iustum est: et queritis dominum. Attendite ad petram unde excisi estis: et ad cavernam lacu de qua percisi estis. Attendite ad abraham patrem vestrum et ad saram quam peperit vos. Quia unum vocavi eum: et benedixi ei: et multiplicavi eum. Consolabitur ergo dominus syon: et consolabitur omnes ruinas eius. Et ponet desertum eius quasi delicias: et solitudinem eius quasi ortum domini. Gaudium et leticia inveniatur in ea: gratiarum actio et vox laudis. Attendite ad me populus meus: et tribus mea me audite. Quia lex a me egiit: et iudicium meum in lucem populi requiescet. Prope est iustus meus: egressus est saluator meus: et brachia mea populos iudicabunt. me insule expectabunt: et brachium meum sustinebunt levate in te-

lum oculos vestros: et videre sub fra deorsum. Quia reli sicut fumus liquefcent: et fra sicut vestimentum atteretur: et habitatores eius sicut hec interibunt. Salus autem mea in sempiternum erit: et iusticia mea non deficiet. Audite me qui scitis iustum: populus meus lege mea in corde eorum. Nolite timere obprobrium hominum: et blasphemias eorum ne metuatis. Sicut enim vestimentum sic comedit eos vermis: et sicut lanam sic devorabit eos tinea. Salus autem mea in sempiternum erit: et iusticia mea in generationes generationum. Consurge resurge: induere fortitudinem brachium domini. Consurge sicut in diebus antiquis: in generationibus seculorum. Numquid non tu percussisti superbum: vulnerasti draconem: Numquid non tu siccasti mare: aquam abyssi vehementis: Qui posuisti profundum maris viam: ut transirent liberati. Et nunc qui redempti sunt a domino reuertentur: et venient in syon laudantes: et leticia sempiterna super capita eorum. Gaudium et leticia tenebunt: fugiet dolor et gemitus. Ego ego ipse consolabor vos. Quis tu ut timeas ab homine mortali et a filio hominis: qui quasi fenum ita arefcit: Et oblitus es domini factoris tui qui tetendit celos et fun-

as

davit frangi: et formidasti iugiter
 tota die a facie furoris eius qui
 te tribulabat: et parauerat ad
 percutiendum. **U**bi nunc est furor tribu-
 lantis: cito veniet gradies ad
 aperiendum: et non interficiet usque
 ad interitum: nec deficiet pa-
 nis eius. **E**go enim sum dominus deus
 tuus qui conturbo mare et intumes-
 cunt fluctus eius: dominus exercitu-
 um nomen meum. **P**osui verba
 mea in ore tuo: et in umbra ma-
 nus mee protegi te: ut plantes ce-
 los et fundes terram: et dicas
 ad syon: populus meus es tu.
Eleuare eleuare: surge iherusalem:
 que bibisti de manu domini calicem
 ire eius. **U**sque ad fundum calicis so-
 poris bibisti: et potasti usque ad
 feces. **N**on est qui sustentet eam
 ex omnibus filiis quos genuit: et
 non est qui apprehendat manum eius
 ex omnibus filiis quos enutrit.
Duo sunt qui occurrerunt tibi.
Quis contristabit super te: **D**asti-
 tas et contritio et fames et gladi-
 us: quis consolabit te: **F**ilii tui
 proiectiones sunt: dormierunt in ca-
 pite omnium viarum sicut bestia illa-
 qua: pleni indignatione domini. **I**-
 nreparatione dei tui. **D**icito audi
 hoc paupercula. et ebria non a vi-
 no. **H**ec dicit dominator tuus
 dominus: et deus tuus qui pug-
 nauit pro populo suo. **E**cce tuli de
 manu tua calicem soporis: fun-

dum calicis indignationis mee.
Non adicies ut bibas illum ultra.
Et ponam illum in manu eorum qui
 te humiliauerunt et dixerunt ante
 tue incuruare ut transeamus:
 et posuisti ut frangi corpus tuum:
 et quasi viam transeuntibus.
Resurge **LII**
Resurge: induere fortitu-
 dine tua syon. **I**nduere vestimen-
 tis glorie tue iherusalem ciuitas sanc-
 ti quia non adicies altera ut prease-
 at per te in circumsus et immundus.
Executere de puluere: resurge se-
 de iherusalem. **S**olue vincula colli
 tui captiua filia syon: quia hec
 dicit dominus. **G**ratias venundari el-
 ris: et sine argento redimimini.
Quia sic dicit dominus deus. **I**n egip-
 tum descendit populus meus in prin-
 cipio ut colonus esset ibi: et assur
 absque ulla causa calumniatus
 est eum. **E**t nunc quod michi est hic
 dicit dominus: **Q**uia ablatus est populus
 meus gratis. **D**ominatores eius ini-
 que agunt dicit dominus: et iugiter
 tota die nomen meum blasphe-
 matur. **P**ropter hoc sciet populus
 meus nomen meum in die illa: quia
 ego ipse qui loquebar ecce as-
 sum. **Q**ua pulchri super montes
 pedes annuntiantis et predicantis
 pacem: annuntiantis bonum predi-
 cantis salutem: dicentis syon.
Regnabit deus tuus. **D**ox spe-
 culatorum tuorum. **I**euauerunt voces:

simul laudabūt: q̄a oculo ad
oculū videbūt. cū cōuerterit do-
minus syon. **G**audete ⁊ lauda-
te simul deserta iherlm: q̄a cōso-
latus ē dñs pplm suū: redemit
iherlm. **P**aravit dñs brachiū
sanctū suū in oculis oīm gen-
tium: ⁊ videbūt om̄es fines t̄re
salutare dñi nr̄i. **R**ecedite recedi-
te: eḡite inde: pollutū nolite tan-
gere. **E**ḡite de medio eius: mun-
danimi qui fertis vasa domini.
Quā non in tumultu eḡibitis:
nec in fuga p̄perabitis. **P**rece-
det enī vos dñs: et cōgregabit
vos de⁹ isrl. **E**cce intelliget ser-
uus meus: exaltabit ⁊ eleuabi-
tur: et sublimis erit valde. **S**i-
cut obstupuerūt sup te multi:
sic inglorius erit inter viros as-
pectus eius ⁊ forma eius inter
filios hoīm. **I**te asperget gentes
multas: sup ip̄m cōtinebūt re-
ges os suū. **Q**uā quib; nō est
narratū de eo videbūt: ⁊ qui nō
audierunt contemplati sunt.

Quis credidit
audiri nr̄o: ⁊ brachiū
dñi cui reuelatū est. **E**t ascendit
sicut virgultū corā eo: et sicut
radix de t̄ra sitiēti. **N**ō est spe-
cies ei neq; decor. **E**t vidim⁹ eū
et nō erat aspectus: ⁊ desideravi-
mus eū despectū et nouissimū
viroz: virū dolorū et scientē in-
firmitatē. **E**t quasi absconditus

vultus eius et despectus: unde
nec reputavim⁹ eum. **V**ere lā-
guores nr̄os ip̄e tulit: ⁊ dolores
nr̄os ip̄e portavit. **E**t nos pu-
tavimus eum quasi leprosum:
et prussum a deo et humiliatū.
Ip̄e aut̄ vulnerat⁹ est p̄pter inī-
quitates nr̄as: attritus ē p̄pter
scelera nr̄a. **D**isciplina patris
nr̄e sup eum: et liuore ei⁹ sana-
ti sumus. **D**ēs nos quasi oues
erravim⁹ unusquisq; in viam
suam declinavit: ⁊ dñs posuit
in eo inīqtatem oīm nr̄m. **O**b-
latus est q̄a ip̄e voluit: et non
aperuit os suū. **S**icut ovis ad
occisionē ducet⁹: ⁊ quasi agnus
corā tondēte obmutescet: ⁊ nō
aperiet os suū. **D**e angustia ⁊
de iudicio sublatus est. **G**enera-
tionē eius quis enarrabit: **Q**ui-
a absclusus ē de t̄ra viventium.
Propter scelus ppli mei prussi
eum. **E**t dabit impios p̄ sepul-
tura et diuitē p̄ morte sua: eo
q̄ inīqtatem nō fecerit. neq; do-
lus fuit in ore eius: ⁊ dñs volu-
it cōterere eū in infirmitate. **S**i
posuerit p̄ peccato aīam suā
videbit semē longeuū: ⁊ volun-
tas dñi in manu eius diriget.
Pro eo q̄ laboravit aīa eius:
videbit et saturabit. **I**n scientia
sua iustificavit ip̄e iust⁹ seruos
meos multos: ⁊ inīqtates eoz
ip̄e portavit. **D**eo dispiciam ei

AS

plurimos et fortium diuidet spolia: pro eo quod tradidit in mortem animam suam: et cum sceleratis reputatus est. Et ipse pro multis tulit: et pro transgressoribus.

Lauda **LVIII** rogauit. Sterilis que non parit: de tanta laude et hymni que non pariebatur: quam multi filii deserte magis quam eius que habet vires dicit dominus. Dilata locum tentorii tui: et pelles tabernaculorum tuorum egerit de ne parcas. Longos fac funiculos tuos: et clauos tuos consolidas. Ad dexteram enim et ad sinistram penetrabis: et semine tuum gentes hereditabit: et ciuitates desertas inhabitabit. Noli timere quia non confunderis neque erubescas. Non enim te pudebit quia confusio iuis adolescentie tue obliuisceris: et obprobrium viduitatis tue non recordaberis amplius. Quia dominabitur tui qui fecit te: dominus exercituum nomen eius: et redemptor tuus sanctus israel. deus omnis terre vocabitur. Quia ut mulierem derelictam et meretricem spiritu vocauit te dominus: et uxorem ab adolescentia abiectam. Dixit deus tuus. Ad punctum in modico dereliqui te: et in miserationibus magnis aggregabo te. In momento indignationis abscondi faciem meam parumper a te: et in misericordia sempiterna misertus

sum tui. Dixit redemptor tuus dominus. Sicut in diebus nostris istud michi est: cui iuravi ne inducerem aquas ultra supra terram: sic iuravi ut non irascar tibi et non increpem te. Montes enim commouebuntur et colles contremiscent: misericordia autem mea non recedet a te: et fedus pacis mee non mouebitur. Dixit miserator tuus dominus. Paupercula tempestate commissa absque ulla consolatione: ecce ego sternam per ordinem lapides tuos: et fundabo te in saphiris. Et ponam iaspide munituram tuam: et portas tuas in lapides sculptos: et omnes finis tuos in lapides desiderabiles: universos filios tuos doctos a domino: et multitudinem pacis filijs tuis: et iniusticia fundaberis. Recede procul a calumnia quia non timebis: et a pauore: quia non appropinquabit tibi. Ecce arcu la veniet qui non erat mecum: aduenia quondam tuus adiungetur tibi. Ecce ego creavi fabrum sufflantem in igne prunas: et proferentem vas in opus suum: et ego creavi interfectorem ad dissipandum. Omne vas quod fictum est contra te non dirigetur: et omnem linguam resistentem tibi in iudicio iudicabis. Hec est hereditas seruum domini: et iusticia eorum apud me dicit dominus. **LV**

Omnēs sitientes venite ad
aquas: et qui nō habetis
argētū ppeate. **E**nite et comedi-
te: venite enite absq; argento:
et absq; ulla commutatione vi-
nū et lac. **Q**uare appenditis ar-
gētū non in panib;: et laborē
vestrū nō in saturitate. **A**udite
audiētes me et comedite bonū:
et delectabit in crassitudine aīa
vra. **I**nclinate aurē vram et ve-
nite ad me: audite et viuet aīa
vra: et feriā vobiscū pactū sem-
pitnū: misericōdias dauid fideles.
Ecce testem pplis dedi eū: ducem
ac pceptorē gentib;. **E**cce gen-
tem quā nesciebas vocabis: et
gentes q̄ nō cognouerūt te ad
te current ppter dñm deū tuū et
sanctū isrl: q̄a glorificauit te.
Querite dñm dū inueniri potest:
inuoate eum dum ppe est. **D**ere-
linq̄t ipi? viā suā. et vir iniqu?
cogitationes suas: et reuertat
ad dñm et miserebit eus: et ad
deū nr̄m qm̄ mltus ē ad igno-
scēdū. **N**ō ē cogitationes mee
cogitationes vre: neq; vie vre
vie mee dicit dñs. **Q**uia sicut
egaltāt celi a fca sic egaltate sūt
vie mee a vijs vris: et cogitatio-
nes mee a cogitationib; vris.
Et quō descendit ymber et nix de
celo et illuc ultra nō reuertitur:
sed inebriat terram et infundit
eam et germinare eam facit et

dat semē serenti et panē comedē-
ti: sic est verbū meū qđ egrediet
de ore meo. **N**ō reuertet ad me
vacuū: sed faciet quēcūq; volu-
i: et p̄sperabit in hīs ad q̄ mī-
si illud. **Q**uia in leticia egredie-
mini: et in pace deducemini. **M**on-
tes et colles cantabūt corā vo-
bis laudem: et om̄ia lingua regi-
onis plaudēt manu. **P**ro sali-
unca ascendit abies: et p portica
rescet mirtus. **E**t est dñs notā-
tus in signū eternū: quod non
auferetur. **LVI**

Nec dicit dñs. **C**ustodite iu-
diciū et facite iusticiā: q̄a iuxta
est salus mea ut veniat: et iusti-
cia mea ut reuelē. **B**eatius vir
qui facit hoc: et filius hoīs qui
apprehendet istud: custodiens
sabbatū ne polluat illud: cus-
todies manus suas ne faciat
onē malū. **E**t non dicat filius
aduene q̄ adheret dño dicēs: se-
paratione diuidet me domin?
a p̄plo suo. **E**t nō dicat eumuch-
us: ecce ego lignū aridū. **Q**uia
hec dicit dñs eumuchis q̄ custo-
dierint sabbata mea: et elegerūt
que volui: et tenuerūt fedus me-
um. **D**abo eis in domo mea et
in muris meis locū: et nomen
melius a filiis et filiabus. **N**omē
sempiternū dabo eis: qđ non
peribit. **E**t filios aduene q̄ ad-
herent dño ut colāt eum et dili-

gāt nomē eius ut sint ei in ser-
uos: oēm custodiētē sabbatū
ne polluat illud et tenentem fe-
dus meū: adducam eos in mō-
tem sanctū meum. et letificabo
eos in domo orationis mee.
Plorauisti eos: ut uictime eorū
placebūt michi sup altari me-
o: q̄a domus mea domus ora-
tionis uocabitur cūctis pplis.
Fuit dñs deus: qui cōgregat dis-
pulos israhel. **A**d huc cōgrega-
bo ad eum congregatos eius.
Dēs bestie agri uenite ad deuo-
randū: uniuēse bestie salt⁹. **S**pe-
culatores eius reci oēs: nesciēt
uniūsi: canes muti nō ualētes
latrare: uidētes uana. dormien-
tes et amātes somnia: et canes
impudētissimi nesciērūt saturita-
tem. **I**pi pastores ignorauerūt
intelligentiā: omēs in uia suā
declinauerūt: unusq̄sq; ad aua-
ritia suā a summo usq; ad no-
uissimū. **D**ēte sumam⁹ uinū
et impleamur ebrietate: et erit
sicut hodie sic et cras: et multo
amplius. **LVII**

Iustus perit et nemo est qui reco-
gitet in corde suo: et uiri miseri-
cordie colligunt: q̄a nō est qui
intelligat. **A** facie eū malicie
collect⁹ est iustus. **D**eniat pax:
requiescat in cubili suo. q̄ am-
bulauit in directione sua. **D**os
aut accedite huc filij augurati:

cis: semen adulteri et fornicarie
sup quē iulistis: sup quē dila-
tastis os. et eiecistis linguam:
Nūquid non uos filij scelesti se-
men mendax: q̄ cōsolamini i dijs
subf omē lignū frondosū imo-
lantes paruulos in torrentib;
subter emiētes petras: **I**n par-
tibus torretis pars tua: hec est
sors tua. **E**t ipsis effudisti liba-
men: obtulisti sacrificiū. **N**um-
quid sup hys nō indignabor:
Sup mōtem excelsū et sublimē
posuisti cubile tuū: et illuc ascē-
disti ut immolares hostias. **E**t
post ostiū et retro postem posu-
isti memoriale tuū: quia iuxta
me discoopuisti et suscepisti ad-
ulterū. **D**ilatasti cubile tuū: et
pepegisti cum eis fedus. **D**ilex-
isti stratiū eorū manu aperta: et
ornasti te regio ungueto: et mul-
tiplicasti pignēta tua. **M**isisti
legatos tuos procul: et humili-
ata es usq; ad inferos. **I**n mul-
titudine uie tue laborasti: non
dixisti quiescā. **D**itam manus
tue inuenisti: p̄tea nō rogasti.
Pro quo sollicita timuisti: q̄a
mēta es et mei nō es recorda-
ta: neq; cogitasti in corde tuo q̄
a ego taceas et quasi nō uidēs.
et mei oblita es. **E**go annūci-
bo iusticiā tuā: et opa tua non
proderūt tibi. **C**um clamaueris
liberent te cōgregati tui. **E**t oēs

eos auferet v̄etus: tollat aura.
Qui aut̄ fiduciā habet mei he-
 reditabit terram: et possidebit mō-
 tem sanctū meū: et dicam. **D**ia
 facite. prebete iter: declinate de
 semita: auferre offendicula de
 via ppli mei. **Q**uia hec dixit ex-
 celsus et sublimis habitās eter-
 nitatē et sanctū est nomē eius:
 in excello et in sancto habitās.
 et cum cōtrito et humili spiritu:
 ut uiuificet spiritū humiliū et
 uiuificet cor cōtritorū. **N**on enī
 in sempiternū litigabo neq; ul-
 q; ad finem irascar. q̄a spiritus
 a facie mea egrediet̄ et faciam
 ego flatus. **P**ropt̄ iniquitatem
 auaricie eius iratus sum: et p-
 cussi eum. **A**bscondi: et indign-
 nat⁹ sum. **E**t abiit merēs ī via
 cordis sui. **V**ias eius vidi et sa-
 nauī eum. et reduxi eū: et reddi-
 di cōsolationes ipsi et lugētib;
 eius. **C**reavi fructū labiorū pa-
 cem: pacē ei qui longe ē. et qui
 prope dixit dñs: et sanauī eū.
Impij aut̄ quasi mare feruens
 qđ quiescere non potest: et redū-
 dant fluctus eius in cōcultatō-
 nem et lutū. **N**ō est pax impijs
 dicit dominus meus. **LXVIII**

Clama. ne cesses: quasi tu-
 ba exalta vocem tuā et an-
 nuntia p̄plo meo scelera eorū: et
 domui iacob peccata eorū. **N**e
 etenim de die in diē querūt et scire

vias meas volūt: quasi gens
 que iusticiā fecerit: et que iudici-
 um dei sui non dereliquerit. **R**o-
 gant me iudicia iusticie: appro-
 pinquare deo volūt. **Q**uare ie-
 iunauim⁹ et nō aspersisti: humi-
 liauimus aīas n̄ras et nescisti.
Ecce in die ieiunij v̄ri inuenitur
 voluntas v̄ra: et oēs debitores
 v̄ros repetitis. **E**cce ad lites et cō-
 tentiones ieiunatis: et pcutitis
 pugno impie. **N**olite ieiunare
 sicut usq; ad hanc diem: ut au-
 diatur in excello clamor vester.
Nūqđ tale est ieiunium qđ elegi:
 p̄ diē affligē hōiem aīam suā:
Nūquid d̄torquere quasi circu-
 lum caput suū: et sacco et cine-
 rem sternere. **N**ūquid istud vo-
 caui ieiunium: et diem acceptabi-
 lem dño. **N**ōne hoc est magis
 ieiunium qđ elegi. **D**issolue colli-
 gationes impietatis: solue fas-
 ticulos dep̄mentes. **D**imitte eos
 qui cōfracti sunt liberos: et om-
 ne onus dirumpe. **F**rango esu-
 rienti panem tuum: et egenos
 vagosq; induc in domū tuam.
Cum videris nudū operi eum:
 et carnē tuā ne despexeris. **T**ūc
 erūper quasi mane lumē tuū:
 et sanitas tua citi⁹ oriet̄. **E**t an-
 teibit faciē tuam iusticia tua: et
 gloria dñi colliget te. **T**ūc iuo-
 cabis et dñs exaudiet: clama-
 bis. et dicet ecce assum. **S**i abs-

tuleris de medio tui cathenā: et
desideris extendere digitū. et loq̄
qd̄ non p̄dest. **L**um effuderis e-
furiētī aīam tuā. et aīam afflic-
tam repleueris: oriet̄ in tenebris
lux tua: et tenebre tue erūt sicut
meridies. **E**t requiē tibi dabit
dñs deus tuus semp: et imple-
bit splēdorib; aīam tuā: et ossa
tua liberabit. **E**t eris q̄si ortus
irriguus: et sicut fons aquarū
cuius nō deficiēt aque. **E**t edifi-
cabitur in te deserta seculorū:
fundamēta generationis et ge-
nerationis suscitabis. **E**t voca-
beris edificator: sepiū: auertens
semitas in quietē. **S**i auerteris
a sabbato pedē tuū facie volū-
tatem tuā in die sancto meo: et
vocaues sabbatū delicatū et
sanctū dñi gloriosum: et glori-
ficaueris eum dum nō facis vi-
as tuas et nō inuenit̄ volūtas
tua ut loquaris sermonē: tunc
delectaberis sup dñō. et sustol-
lam te sup altitudines terre: et
cibabo te hereditate iacob p̄ris
tui. **D**s eū domini locutū est.

Ecce nō est ab **LIX**
breuiata manus dñi ut
saluare nequeat: neq; aggrua-
ta est auris eius ut non exaudi-
at: sed iniquitates v̄re diuiserūt ī-
ter vos et deū v̄r̄m: et p̄ccā v̄r̄a
absconderūt faciē eius a vobis
ne exaudiret. **M**an⁹ eū v̄re pol-

lute sūt sanguine: et digitū v̄r̄i
iniquitate. **L**abia v̄r̄a locutū sunt
mendaciū: et lingua v̄r̄a iniquita-
tem fatur. nō ē qui inuocet ius-
ticiam. neq; est qui iudicet vere:
sed cōfidūt in nichili: et loquūt̄
vanitates. **C**onceperūt laborē:
et pepererunt iniquitatem. **Q**ua
aspidū ruperūt: et telas aranee
tegerūt. **Q**ui comedit de ouis
eor; moriet̄: et qd̄ confortum est
erumpet ī regulū. **T**ele eor; nō
erunt in vestimētum: neq; ope-
rientur operib; suis. **O**pa eor;
opa inutilia: et opus iniquita-
tis in manib; eor;. **P**edes eor;
in malū currunt: et festināt ut
effundāt sanguinē innocentē.
Cogitationes eor; cogitationes
inutiles. **V**astitas et cōtrecio in
vis eor;: viam pacis nescierūt:
et nō est iudiciū in gressib; eor;:
Semite eorū in curreate sunt
eis: om̄is qui calcāt ī eis igno-
rat pacem. **P**rop̄ hoc elōgatū
est iudiciū a vobis: et nō appre-
hendet vos iusticia. **E**xpectauim⁹
lucē et ecce tenebre: splēdo-
rem: et ī tenebris ambulauim⁹:
Palpauim⁹ sicut cecī parietē:
et quasi absq; oculis attredauim⁹.
Impegiim⁹ meridie qua-
si in tenebris: in caligosis qua-
si mortui. **F**ugiem⁹ quasi v̄r̄si
om̄es: et quasi columbe medi-
tantes gemit⁹. **E**xpectauim⁹

iudiciū et nō est: salutē ⁊ elōga-
ta ē a nobis. Multiplicate sūt
etī iniquitates nr̄e corā te: et pec-
cata nr̄a responderunt nobis.
Quia scelera nr̄a nobiscū: ⁊ inī-
q̄tates nr̄as cognouim⁹. pecca-
re et mentiri cōtra dñm: ⁊ auer-
si sumus ne iremus post tergū
dei nr̄i ut loqueremur calūniā
et trāsgressionē. Cōcepimus et
locuti sum⁹ de corde verba mē-
daci: et cōuersum ē retrosum
iudiciū: et iusticia longe stetit.
Quia corruit in platea veritas:
et equitas non potuit ingredi.
Et facta ē veritas in obliuione:
⁊ q̄ recessit a malo prede patuit.
Et vidit dñs et malū apparuit
in oculis eius: q̄a nō ē iudiciū.
Et vidit deus quia nō est vir: et
aporiat⁹ ē q̄a nō ē q̄ occurrat.
Et saluabit sibi brachiū suū: ⁊
iusticia eius ip̄a cōfirmabit eū.
Indutus est iusticia ut lorica: ⁊
galea salutis in capite eius. **I**n-
dutus est vestimentis ultionis:
et opectus est quasi pallio zeli
sicut ad vīdictā: quasi ad re-
tributionē indignationis hos-
tibus suis. ⁊ vicissitudinem ini-
micis suis. **I**n suis vicem reddet.
Et timebūt qui ab occidēte. no-
men dñi: et q̄ ab ortu solis glo-
riam eius. **C**um venerit quasi
fluvius violētus quem spiritus
dñi cogit: et venerit syon redēp-

tor: ⁊ eis qui redeunt ab iniqui-
tate in iacob dicit dñs. **H**oc fe-
dus meū cū eis dicit dñs. **S**pi-
ritus meus qui est in te ⁊ verba
mea. que posui in ore tuo. nō
recedēt de ore tuo. ⁊ de ore semī-
nis tui dicit dñs: amodo ⁊ usq̄
in sempiternum. **LX**

Surge illuminare iherlm q̄a
venit lumen tuū: et glori-
a dñi sup te orta ē. **Q**uia ecce te-
nebre operient terram. et caligo
ip̄los: sup te aut̄ orietur dñs: ⁊
gloria eius in te videbit̄. **E**t am-
bulabūt gentes in lumine tuo:
et reges in splendore ortus tui.
Terua in circuitu oculos tuos ⁊
vide: om̄es isti cōgregati sunt:
venerūt tibi. **F**ilij tui de longe
venient et filie tue de latere sur-
gent. **T**unc videbis ⁊ afflues et
mirabit̄ et dilatabitur cor tuū
quādo conūsa fuit ad te multi-
tudo maris: fortitudo gentium
venerit tibi. **I**nnundatio camelo-
rū opiet te: dromedarij madiā
et effa. **O**m̄es de saba venient
aurū ⁊ thus deferētes: ⁊ laudem
dño annūciātes. **O**mnē pecus
redar congregabit̄ tibi: arietes
nabaioth ministrabūt tibi. **O**fer-
rentur super placabili altari
meo: et domū maiestatis mee
glorificabo. **Q**ui sūt isti qui ut
nubes volāt: ⁊ quasi columbe
ad fenestras suas: **N**e etī insu-

AS

le expectabunt et naues maris
in principio: ut adducam filios
tuos de longe. **A**rgentū eorū et
aurū eorū cum eis nomī dñi dei
tui et sancto isrl: quia glorifica-
uit te. **E**t edificabūt filij peregrī-
norū muros tuos: et reges eorū
ministrabūt tibi. **I**n indignatio-
ne etiā mea percussisti te: et in reconcili-
atione mea misertus sum tui.
Et aperientur porte tue iugit: die
ac nocte non clauduntur: ut affe-
rat ad te fortitudo gentiū et re-
ges earū adducantur. **G**ens etiā
et regnū qd nō seruerit tibi pe-
ribit: et gentes solitudine vasta-
bunt. **G**loria libani ad te veni-
et: abies et buxus et pinus simul
ad ornandū locū sanctificatio-
nis mee: et locū pedū meorū glo-
rificabo. **E**t veniēt ad te curui
filij eorū qui humiliauerūt te: et
adorabūt vestigia pedū tuorū
omnes qui detrahebāt tibi: et vo-
cabūt te ciuitatē dñi syon sanc-
ti isrl. **P**ro eo qd fuisti derelicta
et odio habita et non erat qui
per te transiret: ponam te in su-
perbiā seculorū: gaudiū in gene-
rationem et generationē. **E**t su-
ges lac gentium: et mamilla re-
gum lactaberis. **E**t scies quia
ego dñs saluās te: et redēptor
tuus fortis iacob. **P**ro ere affe-
ram aurū. et pro ferro afferam
argentū: et pro lignis es: et pro

lapidib; ferrū. **E**t ponā visita-
tionē tuā patē: et ppositos tuos
iusticiā. **N**on audiet ultra iniqui-
tas in ira tua. vastitas et corrū-
o in terminis tuis: et occupabit
salus muros tuos: et portas
tuas laudatio. **N**ō erit tibi am-
plius sol adlucendū per diem:
nec splendor lune illuminabit:
sed erit tibi dñs in lucem sempi-
ternā: et deus tuus in gloriam
tuā. **N**ō occidet ultra sol tuus et
luna tua nō minuet: qā dñs e-
rit tibi in lucē sempiternā: et cōple-
buntur dies luctus tui. **P**opu-
lus aut tuus omnes iusti in per-
petuum hereditabūt terram: ger-
men plantationis mee: opus
manus mee ad glorificandū.
Minimū erit in mille: et paru-
lus in gentē fortissimā. **E**go do-
minus: in tempe ei⁹. subito fa-
ciam istud. **LXI**

Spiritus dñi sup me: eo qd
unxerit me. **A**d annūciā-
dum mansuetis misit me: ut
mederer contritis corde et pēdica-
rem captiuis indulgētiā et clau-
sis apertionē: ut predicarē an-
num placabilē dñō et diem ul-
tionis deo nrō: ut cōsularer oēs
lugētes: ut ponerē fortitudinē
lugentib; syon: et darem eis co-
ronā pro cinere: oleū gaudiū p
luctu: palliū laudis p spiritu
meroris. **E**t vocabuntur in ea

fortes iusticie: plantatio domini ad glorificandum. Et edificabunt desertum a seculo: et ruinas antiquas erigent: et instaurabunt civitates desertas et dissipatas in gratiatione et gratatione. Et stabunt alieni et pascet pecora vestra: et filii peregrinorum agricolae et vinatores vestri erunt. Vos autem sacerdotes domini vocabimini: ministri dei vestri dicent vobis. Fortitudinem gentium comedetis: et in gloria eorum superbiatis. Pro confusione vestra duplici et rubore: laudabunt partem eorum. Propter hoc in fratribus duplicia possidebunt: letitia sempiterna erit eis. Quia ego dominus diligens iudicium: et odio habes rapinam in olocaustum. Et dabo opus eorum in veritate: et fedus perpetuum feriam eis. Et scietur in gentibus: semen eorum: et germen eorum in medio populi. Omnes qui viderint eos cognoscent illos: quia isti sunt semen cui benedixit dominus. Gaudes gaudebo in domino: et exultabit anima mea in deo meo. Quia induit me vestimentis salutis: et indumento iusticie circumdedit me: quasi sponsam decoratum corona et quasi sponsam ornatum monilibus suis. Sicut enim terra profert germen suum: et sicut ortus semen suum germinat: sic dominus deus germinabit iusticiam et laudem coram

universis gentibus.

LXII

Propter syon non tacebo et propter iherusalem non quiescam: donec egrediar ut splendor iustus eius: et saluator eius ut lampas accendatur. Et videbunt gentes iustum tuum: et cuncti reges inclinant tuum. Et vocabitur tibi nomen novum: quod os domini nominavit. Et erit corona glorie in manu domini: et diadema regni in manu dei tui. Non vocaberis ultra derelicta: et terra tua non vocabitur amplius desolata. Sed vocaberis voluntas mea in ea: et frater tua inhabitabit. Quia complacuit domino in te: et terra tua inhabitabit. Habitabit enim iuvenis cum virgine: et habitabunt in te filii tui. Et gaudebit sponsus super sponsam: et gaudebit super te deus tuus. Super muros tuos iherusalem constitui custodes: tota die et tota nocte in perpetuum non tacebunt. Qui reminiscimini dominum ne taceatis: et ne detis silentium ei: donec stabilizat et donec ponat iherusalem laudem in terra. Iuravit dominus in decreta sua: et in brachio fortitudinis sue. Si dederam triticum tuum ultra cibum inimicis tuis: et si biberint filii alieni vinum tuum in quo tu laborasti. Quia quod congregabunt illud comedent et laudabunt dominum: et quod comportant illud bibent in atribus sanctis meis. Transite

as

transite per portas: parate vi-
am populo. **P**lanum facite iter: et
eligite lapides: et eleuate signum
ad populos. **E**cce dominus auditum fecit
in extremis terre. **D**icite filie syon
ecce saluator tuus venit. ecce me-
res eius cum eo et opus eius co-
ram illo et vocabunt eos populus
sanctus redemptus a domino. **T**u au-
tem vocaberis quesita civitas
et non derelicta.

LXIII

Quoniam iste qui venit de edom
in tinctis vestibus de bosra: **N**-
re formosus in stola sua: gra-
diens in multitudine fortitudi-
nis sue. **E**go qui loquor iustici-
am: et puguator sum ad sal-
uandum. **Q**uare ergo rubrum est
indumentum tuum: et vestimenta
tua sicut calcantium in torculari:
Torcular calcavi solus: et de ge-
nibus non est vir mecum. **C**alca-
vi eos in furore meo: et contulavi
eos in ira mea. **E**t aspersus est san-
guis eorum super vestimenta mea: et
omnia indumenta mea inquinavi.
Dies enim ultionis in corde
meo: annus retributionis mee
venit. **C**onspexi et non erat auxili-
ator: quesivi. et non fuit qui ad-
iuvaret. **E**t salvavit michi bra-
chium meum: et indignatio mea ip-
sa auxiliata est michi. **E**t contul-
avi populos in furore meo: et in-
ebriavi eos in indignatione me-
a: et decivi in terra virtutem eorum.

Servationum domini recordabor: laudem
domini super omnibus que reddidit
nobis dominus: et super multitudinem
honoris domus israel quoniam largi-
tus est eis secundum indulgentiam
suam et secundum multitudinem
misericordiarum suarum. **E**t dixit. **V**erum-
tamen populus meus est: filii non
negantes. **E**t factus est eis salva-
tor: in omni tribulatione eorum
non est tribulatus: et angelus
faciei eius salvavit eos. **I**ndilec-
tione sua et in indulgentia sua ipse
redemit eos: et portavit eos et e-
levavit eos cunctis diebus seculi. **I**psi
autem ad iracundiam provocaverunt: et
afflixerunt spiritum sanctum eius. **E**t
converterunt eis in inimicum: et ipse
debellavit eos. **E**t recordatus est
dierum seculi: moysi et populi sui.
Ubi est qui eduxit eos de mari-
cum pastoribus gregis sui: **U**bi
est qui posuit in medio eius spiritum
sanctum sui: **Q**ui eduxit ad decre-
tam moysen brachio maiestatis
sue: qui scindit aquas ante eos:
ut faceret sibi nomen sempiternum.
Qui eduxit eos per abissos quasi
equum in deserto non impingentem:
quasi animal in campo descen-
dens. **S**piritus domini ductor eius
fuit. **S**ic adduxisti populum tuum:
ut faceres tibi nomen glorie.
Attende de celo: et vide de habita-
culo sancto tuo. et glorie tue.
Ubi est zelus tuus et fortitudo

tua: Multitudo viscerū tuorū et
miserationū tuarū sup me cōti-
nuerūt se. Tu etiā pater noster:
et abrahā nesciuit nos: et isra-
hel ignorauit nos. Tu dñe pa-
ter noster: redēptor noster: a se-
culo nomen tuū. Quare errare
nos fecisti dñe de vīs tuis: in-
durasti cor nrm ne timeremus
te. Querere ppter seruos tuos:
tribz hereditatis tue. Quasi ni-
hilū possiderūt pplm sanctum
tuū hostes nri: cōculcauerunt
sanctificationem tuā. Facti su-
mus quasi in pncipio cum nō
dñareis nri: neq; inuocaretur
nomē tuū sup nos. **LXIII**

Utinā dirūperes celos et de-
scenderes. A facie tua mō-
tes defluerēt: sicut egestio ignis
tabescerent atq; arderent igni.
ut notū fieret nomē tuū inimi-
cis tuis: a facie tua gentes tur-
barētur. Cum feceris mirabili-
a nō sustinebim⁹. Descendisti:
et a facie tua mōtes defluerūt.
A seculo nō audierūt: neq; au-
ribz preperūt. Oculis nō vidit
deus absq; te: que preparasti ex-
pectantibus te. Occurristi letā-
ti et facienti iusticiam: in vīs tu-
is recordabūtur tui. Ecce tu ira-
tus es et peccauim⁹: in ipis fui-
mus semp: et saluabimur. Et
facti sumus ut immūdi omnes
nos: et quasi pann⁹ mēstruate

uniuerse iusticie nostre. Et reci-
dimus quasi folium uniuerſi:
et iniquitates nre quasi vent⁹ ab-
stulerūt nos. Nō est qui iuocet
nomē tuū: qui cōsurgat et tene-
at te. Abscondisti faciem tuā a
nobis: et allisisti nos in manu
iniquitatis nre. Et nūc dñe pater
noster es tu. nos vero lutum:
et fictor noster tu: et opa manu-
um tuarū oēs nos. Ne irasca-
ris dñe satis: et ne ultra memi-
neis iniquitatis nre. Ecce respice:
pplis tuis omnes nos. Ciuitas
sancti tui facta est deserta: syon
deserta facta ē. Iherlm desolata:
domus sanctificationis nre et
glorie nre ubi laudauerunt te
pres nri facta ē in egestione ig-
nis: et omnia desiderabilia nra
uersa sunt in ruinas. Nūquid
super hīs continebis te dñe: ta-
rebis et affliges nos vehemen-
ter. Querierūt me qui āte nō in-
terrogabāt: inuenerūt qui nō que-
sierunt me. **LXV**

Dixi. Ecce ego: ecce ego ad
gentē que nō minorabat
nomē meū. Expādi man⁹ me-
as tota die ad pplm incredulū:
qui gradit⁹ i via nō bona post
cogitationes suas. Populus
q̄ ad iracūdiā puocat me ante
faciē meā semp: q̄ immolāt in
ortis et sacrificāt sup lateres. q̄
habitāt in sepulcris et in delu-

bris ydolorū dormiūt: q̄ come-
dūt carnē suillā. et ius p̄fanū
in vasis eorū: qui dicūt recede a
me nō appropinquas michi q̄
a imundus es: isti fumus erūt
ī furore meo: ignis ardēs tota
die. **E**cce scriptū est coram me.
Nō tacebo: sed reddā et retribu-
am in sinu eorū iniquitates v̄ras
et iniquitates p̄m v̄rorū simul di-
xit dñs. qui sacrificauerūt sup
mōtes et super colles reprobra-
uerūt michi: et reuertar opus e-
orū p̄mū in sinu eorū. **H**ec di-
xit dñs. **Q**uō si inueniat granū
in botro et dicat ne dissipēs il-
lud qm̄ benedictio est: sic faciā
propter seruos meos ut nō di-
sperdā totū. **E**t educā de iacob
semē: et de iuda possidēt mōtes
meos. **E**t hereditabūt eā electi
mei: et serui mei habitabūt ibi.
Et erūt campestrīa ī caulas gre-
gum: et vallis archorū in cubile
armētorū p̄plo meo qui requisi-
erunt me. **E**t vos q̄ dereliquistis
dñm q̄ oblitū estis montē sanc-
tum meū qui ponitis fortune
mensam et libatis super eā. nu-
merabo vos in gladio. et oēs
in cede corruetis: pro eo qd̄ vo-
caui et nō respōdistis michi. lo-
cutus sum et nō audistis: et fa-
ciebatis malū in oculis meis. et
que nolui elegistis. **P**ropter h̄
hec dicit dñs d̄. **E**cce serui mei

comedēt: et vos esuriētis. **E**cce
serui mei bibēt: et vos sitietis.
Ecce serui mei letabūtur: et vos
confundemini. **E**cce serui mei lau-
dabūt p̄ exultationē cordis:
et vos clamabitis p̄ dolore cor-
dis et p̄ cōtentionē spirīt⁹ plu-
labitis: et dimittetis nomē ves-
trū in iuramentū electis meis.
Et interficiet te dñs deus: et ser-
uos suos vocabit nomē alio.
In quo q̄ benedictus est sup ter-
ram: benedicet in dño amen.
Et q̄ iurat in f̄ra. iurabit in deo
amen. **Q**uia obliuioni tradite
sunt angustie priores: et quia
abscondite sunt ab oculis n̄ris.
Ecce ego enī creo celos novos:
et f̄ram nouā: et nō erūt in me-
morīa priora et non ascendēt
sup cor: sed gaudebitis et exul-
tabitis usq; ī sempiternū ī h̄is
que ego creo. **Q**uia ecce ego cre-
o iherl̄m exultationē et p̄m ei⁹
gaudiū: et exultabo in iherl̄m et
gaudēbo in p̄plo meo: et nō au-
diēt in eo ultra vox flet⁹ et vox
clamorīs. **N**ō erit ibi amplius
infans dierū et senex qui nō im-
pleat dies suos: qm̄ puer cētū
annorū moriet⁹: et peccator cen-
tum annorū maledict⁹ erit. **E**t
edificabunt domos et habita-
būt: et plātabūt vineas et come-
dent fruct⁹ earū. **N**ō edificabūt
et alius habitabit: non plāta-

bunt et alius comedit. **S**ecūm
enī dies ligni erūt dies ppli mei:
et opa manū eorū iueterabūt.
Electi mei non laborabūt frus-
tra: neq; grāa būt ī turbatione
q̄a semen benedictorū dñi est et
nepotes eorū cum eis. **E**ritq; an-
teq; clamēt ego egaudiam: ad-
huc illis loquētib; ego audia.
Lupus et agnus pascenē siml:
et leo et bos comedent paleas:
et serpentī pulvis panis eius.
Non nocebunt neq; occidēt: in
omni mōte sancto meo dicit dñs.
Hec dicit **LXVI** minus.
dñs. **C**eliū sedes mea est: et
terra scabellū pedū meorū. **Q**ue
est ista domus quā edificabitis
michi: et quis iste locus requie-
tionis mee? **D**ñs hec man⁹ me-
a fecit: et facta sunt uniuersa ista
dicit dñs. **A**d quē aut respiciā:
nisi ad paupculū et cōtentū spi-
ritu et tremētē sermones meos:
Qui immolat bouē: quasi qui
interficiat virū. **Q**ui mactat pe-
rus: quasi qui eggeret canē.
Qui offert oblationē: quasi q̄
languinē suillū offerat. **Q**ui re-
cordatur thuris: quasi q̄ bene-
dicat ydolo. **H**ec oīa elegerunt
in vīs suis: et in abomiationi-
bus suis aīa eorū delectata est.
Unde et ego eligam illusiones
eorū: et que tūnebāt adducam
eis: q̄a vocaui et nō erat qui re-

spōderet: locutus sum et nō au-
dierūt. **F**ecerūtq; malū in oculis
meis: et q̄ nolui elegerūt. **A**udi-
te verbum dñi: qui tremitis ad
verbū eius. **D**ixerūt frēs vestrī
odientes vos: et abicientes p-
ter nomē meū. **G**lorificet dñs:
et videbim⁹ in leticia v̄ra: ipsi au-
tem cōfundentur. **V**ox ppli de ci-
uitate: vox de templo: vox dñi
reddētis retributionē inimicis
suis. **A**nteq; parturiret peperit:
anteq; veniret parit⁹ ei⁹ peperit
masculū. **Q**uis audiuit unq;
tale: et q̄s vidit huic simile? **N**ū-
quid parturiet terra in die una
aut pariet⁹ gens simul: q̄a par-
turiunt et peperit syon filios su-
os. **N**ūquid ego qui alios pa-
rere facio: ipse nō paria dicit do-
min⁹? **S**i ego q̄ generationē ce-
teris tribuo sterilis ero: aut dñs
deus tuus. **T**etamini cum iheru-
salem: et egultate in ea omēs q̄
diligitis eam. **G**audete cum ea
gaudio uniuersi qui lugeris sup
eam: ut sugatis et repleamini
ab ubere cōsolationis eius: ut
mulgeatis et delicijs affluatis
ab omnimoda glāa ei⁹. **Q**uia
hec dicit domin⁹. **E**cce ego decli-
nabo sup eam quasi fluminem
patis: et quasi torrentē munda-
rem gloriā gentiū quā sugeris
Ad ubera portabimini: et sup
genua blādiēnt vobis. **Q**uō si

Prologus

cui mater blādiatur ita ego cōsolabor vos: et in iherlēm cōsolabimini. **V**idebitis et gaudēbit cor vrm: et ossa vra quasi herba germinabūt. **E**t cognosceat man⁹ dñi seruis eius: et indignabit inimicis suis. **Q**uia ecce dñs in igne veniet: et quasi turbo quadriga eius. reddere in indignatione furore suū: et in crepatione suā in flamma ignis. **Q**uia in igne dñs diiudicabit: et in gladio suo ad oēm carnē: et multiplicabūtur interfecti a dño. **Q**ui sacrificabātur et mūdos se putabūt in ortis post iuuam intrinsecus: qui comēbant carnē suillā et ab omīnationem et murem: simul consumēt dicit dñs. **E**go autē opaeorum et cogitationes eorū iuenio ut cōgregem cū omīb; gentibus et linguis: et venient et videbunt gloriā meā. **E**t ponam in eis signū: et mittā eē eis qui saluati fuerūt ad gentes ī mare in affricam in lidia. tenētes scriptam in italia et greciā ad insulas longe: ad eos qui nō audierūt de me et non viderūt gloriā meam. **E**t annūciabunt gloriā meam gentib;: et adducent omēs frēs vros de cūctis gētib; domū dñi in equis et in quadrigis et in lecticis et in mulis et in carrucis ad mōtem sac-

tum meū iherlēm dicit dñs: quō si inferāt filij isrl munus in vase mundo in domū dñi. **E**t assumam eē eis ī sacerdotes et leuitas dicit dñs: q̄a sicut celi noui et terra noua que ego facio stare corā me dicit dñs: de⁹ sic stabit semen vrm et nomen vrm. **E**t erit mensis eē mense: et sabbatū eē sabbato. **V**eniet omīscaro: ut adoret corā facie mea dicit dñs. **E**t egrediet: et videbūt cadauera viroꝝ q̄ p̄uaricati sūt in me. **V**ermis eorū nō moriet: et ignis eorū nō exstinguetur: et erunt usq; ad satietatē visionis omī carni. **Explicit ysaias. In**

cipit prologus in ieremiā pphā:

Heremias propheta cui hic prologus scribit: sermone quidem apud hebreos ysaiā et osce. et q̄buldā alijs pphetis videtur esse rusticior: sed sensib; par est: q̄ppe q̄ eodē spiritu pphetauerit. **P**orro simplicitas eloqui de loco ei in quo natus est accidit. **F**uit etiā anathorites q̄ est usq; hodie viculus trib; ab iherosolimis distās milib;: sacerdos eē sacerdotib; et in mris utero sacrificatus: virginitate sua euangelicū virum rēcti ecclesie dedicans. **H**ic vaticinare egorsus ē puer: et captiuitatē urbis atq; iudee nō solū spiritu. sed et oculis carnis intuitus est. **I**am ecce

tribus israel assyrii in medos trā-
stulerāt: iam terras earū coloni-
gentiū possidebāt. Unde i iuda
tantum et in beniamin ppheta-
uit: et ciuitatis sue ruinas qua-
druplici plāxit alphabeto: qđ
nos mensure metri versibusq;
reddidim⁹. Preterea ordinē vi-
sionū qđ apud grecos et latinos
omnino confusus est ad pristi-
nam fidē correxim⁹. Librū autē
baruch notarij eius. qui apud
hebreos nec legit nec habet pre-
termisim⁹: pro hīs omib; ma-
ledicta ab emulis p̄stolātes: qđ
b; me necesse ē p̄ singula opus-
cula respondere. Et h̄ patior: qđ
vos cogitis. Ceterū ad cōpēdi-
um mali rectius fuerat modū
furorū eorū silēcio meo ponere:
qđ quotidie noui aliqd scripi-
tātē inuidorū insaniā puotare.

**Explicit prologus, incipit Je-
remias propheta**

Uerba iheremie pphē-
te filij helchie de sac-
dotib; qui fuerūt in
anathoth in tra be-
niamin. Qđ factū est verbū do-
mini ad eum in dieb; iose filij
amos regis iuda in tercio decio
āno regni eius: et factū ē in die-
bus ioachim filij iose regis iu-
da usq; ad cōsummatōnē un-
decimi anni sedechie filij iose re-
gis iuda usq; ad trāsmigtiōnē

iherlm in mense quinto. Et factū
est verbū dñi ad me dicens. Pri-
us qđ te formārē in utero noui
te: et ante qđ egres de vulua sac-
tificauī te: et pphētā in gentib;
dedi te. Et dixi. A a a dñe deus.
Ecce nescio loqui: qđ puer ego
sum. Et dixit dñs ad me. Noli
dicere qđ puer sum: qm̄ ad oīa
que mittā te ibis: et uniuersa que-
cunq; mādauiero tibi loqueris.
Ne timeas a facie eorū: qđ ego
tecū sum ut etiam te dicat dñs.
Et misit dñs manū suā: et teti-
git os meū: et dixit ad me. Ecce
dedi uerba mea in ore tuo: ecce
cōstitui te hodie sup gētes et su-
per regna ut euellas et destruas
et disipas et dissipēs: et edifices
et plātes. Et factū est verbū dñi
ad me dicens. Quid tu uides ihe-
remia: Et dixi. Virgā vigilan-
tem ego uideo. Et dixit dñs ad
me. Bene uidisti: qđ uigilabo e-
go sup urbū meū ut faciā illud.
Et factum ē verbū dñi scđo ad
me dicens. Quid tu uides: Et dixi.
Ollā succensam ego uideo: et fa-
ciem eius a facie aquilonis. Et
dixit dñs ad me. Ab aquilone
pandēt omē malū sup omnes
habitatores tre. Quia ecce ego
cōuocabo omēs cognationes
regnorū aquilonis dicit dñs: et
ueniēt et ponēt unusquisq; soli-
um suū in introitu portarū ihe-

mas

rusalē et sup omēs muros eius
in circuitu et sup vniūsas urbes
iuda. Et loqr iudicia mea cū eis
sup oēm malitiā eorū qui dereli-
querunt me et libauerunt dñs
alienis: et adorauerūt op⁹ ma-
nuū suarū. Tu ergo accinge lū-
bos tuos et surge: et loqr ad eos
oīa que ego p̄cipio tibi. Ne for-
mides a facie eorū: nec etiā time-
re te faciā vultū eorū. Ego quip-
pe dedi te hodie in ciuitatē mu-
nitam et in colūnam ferream.
et in murū ereū super oēm terrā
regib; iuda p̄ncipib; eius et sa-
cerdotib;: et omī pplō fr̄e: et bel-
labūt adūsum te et nō preuale-
bunt: q̄a ego tecū sum ait dñs
ut liberem te.

Et factum est verbū dñi ad
me dicens. Vade et clama
in aurib; iherl̄m dicens. Hec di-
xit dñs. Recordat⁹ sum tui mi-
serās adolescentiā tuā et carita-
tem desponsationis tue quādo
secuta es me in deserto: in terra
que nō seminat. Sanctus isrl̄
dñs. primitiē frugū eius. Om-
nes q̄ deuorāt eum derelinquēt:
mala veniēt sup eos dicit dñs.
Audite verbū dñi dom⁹ iacob:
et omnes cognationes domus
isrl̄. Hec dicit dñs. Quid inue-
rūt p̄res v̄ri in me iniquitatis q̄a
elōgauerūt a me et ambulaue-
runt post vanitatē et vani fac-

ti sunt. Et nō dixerūt ubi ē dñs
qui ascendere nos fecit de terra e-
gipti: qui traduxit nos p̄ deser-
tum p̄ fr̄am in habitabilē et in-
uiam. p̄ fr̄am sitis et ymaginē
in ortis: p̄ fr̄am in qua nō am-
bulauit vir neq; habitauit ho-
mo. Et induxi vos in fr̄am car-
meli: ut comederetis fructū ei⁹
et optima illi⁹. Et ingressi cōta-
miastis terrā meā: et hereditatē
meā: posuistis in abominatiōē.
Sacerdotes nō dixerūt ubi est
dñs: et tenentes legem nesciēt
me: et pastores p̄uaricati sunt
in me. Et p̄phete p̄phetauerunt
ī baal: et ydola secuti sūt. Prop-
terea adhuc iudicio cōtendā
vobiscū ait dñs: et cū filiis v̄ris
disceptabo. Trāsite ad insulas
cethim et videte: et in cedar mīte-
rite et cōsiderate vehemēter: et vi-
dete si factū est huiusmodi: si
mutauit gens deos suos: et cer-
te ipsi non sunt dñi. Populus
vero meus mutauit gloriā su-
am in ydolū. Obstupescite reli
sup hoc: et porte eius desolamī
vehementer dicit dñs. Duo tñ
mala fecit ppl⁹ meus. Me dere-
liquerūt fontē aque viue: et fo-
derunt sibi cisternas dissipatas
que cōtinere nō valent aquas.
Nūquid seru⁹ ē isrl̄ aut verna-
culus: Quare ergo factus est ī
predam. Sup eum rugierūt le-

ones et dederunt vocem suam: posuerunt terram eius in solitudinem. Civitates eius reuerse sunt: et non est qui habitet in eis. Filii quoque nemphos et daphneos constituerunt te usque ad verticem. Numquid non istud factum est tibi: quia dereliquisti dominum deum tuum eo tempore quo ducebat te per viam? Et nunc quod tibi vis in via egypti: ut bibas aquam turbidam? Et quod tibi cum via assiriorum: et ut bibas aquam fluminis? Arguet te malicia tua: et ausilio tuo increpabit te. Scito et vide quia malum et amarum est reliquisse te dominum deum tuum: et non esse timorem eius apud te. Dicit dominus deus exercituum. A seculo defregisti iugum meum: rupisti vincula mea et dixisti. Non seruiam. In omni enim colle sublimi et sub omni ligno frondoso tu prosternabaris meretrici. Ego autem plantavi te vineam electam: omne semine eorum. Quomodo ergo versa es in prauam vineam alienam? Si laueris te nix et multiplicaueris tibi herbam borith: maculata es in iniquitate tua coram me dicit dominus deus. Quomodo dicis non sum polluta: post baalim non ambulavi? Vide vias tuas in conualle: scito quod feceris. Cursor levis explicans vias tuas: onager assuetus in solitudine: in desiderio anime sue attraxit ventum amoris sui. Nul-

laueret eam. Omnes qui querunt eam non deficient: in mensuris eius inueniet eam. Prohibe pedem tuum a nuditate: et guttur tuum a siti. Et dixisti. Desperavi: nequaquam faciam. Admaui quippe alienos: et post eos ambulabo. Quomodo confuditur fur quando apprehenditur sic confusi sunt domus israel: ipsi et reges eorum principes et sacerdotes et prophete eorum: dicentes ligno pater meus es tu: et lapidi tu me genuisti. Derecerunt ad me tergum et non faciem: et in tempore afflictionis sue dicent: surge et libera nos. Vbi sunt dii tui quos fecisti tibi? Surgant et liberent te: in tempore afflictionis tue. Secundum numerum quippe civitatum tuarum erant dii tui iuda. Quid vultis mecum iudicio contendere? Omnes dereliquistis me dicit dominus. Frustra prussi filios vestros: disciplinam non receperunt. Devoravit gladius vestre prophetas vestros: quasi leo vastat generationem vestram. Videte verbum domini. Numquid solitudo factus sum israeli: aut terra desertina? Quare ergo dixit populus meus: recessimus. non veniemus ultra ad te? Numquid obliuiscetur virgo ornamentum suum: aut sponsa fasciam pectoralis sue? Populus vero meus oblitus est mei diebus in numeris. Quid miteris bonam

mas

ostendere viā tuā: ad querendā
dilectionē: **Q**ue insup et malici-
as tuas docuisti vias tuas: et i-
alis tuis inuentus est sanguis
animarū pauperū et innocentū.
Non in fossis inueni eos: sed in
omnib; que supra memoravi.
Et dixisti. **A**bsq; peccato et ino-
rens ego sum. et ppter ea auerta-
tur furor tuus a me. **E**cce ego
iudicio cōtendā tecū: eo q; dix-
eris nō peccaui. **Q**uā vilis fac-
ta es nimis: iterans vias tuas.
Et ab egipto cōfunderis: sicut
cōfusa es ab assur. **N**am et ab
ista egredieris et man⁹ tue erūt
sup caput tuū: quā obtinuit do-
minus cōfidentia tuā: et nichil
habebis prosperum. **III**

Aulgo dicitur. **S**i dimiserit
vir uxore suā et recedēs ab
eo duxerit virū alterū: nūq̄d reu-
tetur ad eā ultra: **N**ūquid non
polluta erit et cōtaminata muli-
er illa: **T**u autē fornicata es cū
amatorib; multis: tamē reuer-
tere ad me dicit dñs. **I**teu o-
culos tuos in directū: et vide ubi
nō pstrata sis. **I**n vijs sedebas
expectās eos quasi latro insidi-
ans in solitudine: et polluisti
terrā in fornicationib; tuis et in
malicijs tuis. **Q**uāobzē prohi-
bite sunt stille pluuia: et sero-
tin⁹ ymber nō fuit. **F**rons mu-
lieris meretricis facta ē tibi: no-

luisti erubescere. **E**rgo saltim a-
modo voca me pater me⁹: dux
virginitatis mee tu es. **N**ūq̄d
irasceris in perpetuū: aut perse-
uerabis in finē: **E**cce locuta es
et fecisti mala: et potuisti. **E**t dix-
it dñs ad me i dieb; iolie regis.
Nūq̄d vidisti que fecerit auer-
satrix isrl: **A**bijt sibi et super
omne montem excelsum et sub
omni ligno frondoso: et fornicata
est ibi. **E**t dixi cum fecisset hec
oīa. ad me reuertere: et non est
reuerla. **E**t vidit puaritrix so-
ror ei⁹ iuda quia pro eo q; me-
chata esset auersatrix israhel di-
missem eam et dedissem ei libel-
lum repudiij: et non timuit pua-
ritrix iuda soror eius. sed abi-
ijt et fornicata est etiā ipa: et faci-
litate fornicationis sue cōtami-
navit terram: et mechata est cum
lapide et ligno. **E**t in omnib; hys
non est reuerla ad me. puarita-
rix soror eius iuda in toto cor-
de suo: sed in mēdacio ait dñs.
Et dixit dominus ad me. **I**usti-
ficavit animam suam auersa-
rix isrl cōparatione preuarica-
trix iude. **V**ade et clama ser-
mones istos cōtra aquilonē et
dices. **R**evertete auersatrix isrl
ait dñs et nō auertā faciē meā
a vobis: q̄a sanct⁹ ego sum di-
xit dñs: et nō irascar in perpetu-
um. **D**ecuntamē scito iniquitatē

tuam: quia in dominum deum tuum per-
 ricata es. Et dispersisti vias tu-
 as alienis sub omni ligno fron-
 doso: et vocem meam non audisti
 ait dominus. **C**onvertimini filii reuer-
 tes dicit dominus: quia ego vir vester.
 Et assumam vos. unum de civitate
 et duos de cognatione: et intro-
 ducam vos in syon. Et dabo vo-
 bis pastores iuxta cor meum: et
 pascunt vos scientia et doctrina.
 Cumque multiplicati fueritis et
 creveritis in terra in diebus illis ait
 dominus non dicent ultra archa tes-
 tamenti domini: neque ascendet sup-
 er eum neque recordabuntur illius:
 nec visitabitur nec fiet ultra. In
 tempore illo vocabuntur iherusalem soli-
 um domini: et congregabuntur ad eam
 omnes gentes in nomine domini in ihe-
 rusalem: et non ambulabunt post
 pravitatem cordis sui pessimi.
 In diebus illis ibit domus iuda
 ad domum israel: et veniet simul de
 terra aquilonis ad terram quam de-
 di praeibus vestris. Ego autem dixi.
 Quomodo ponam te in filios: et tribu-
 am tibi fratrem desiderabilem here-
 ditatem preclaram exercituum genti-
 um. Et dixi. Patrem vocabitis me:
 et post me ingredi non cessabis.
 Sed quomodo si contemnat mulier a-
 matores suos: sic contempsit me
 domus israel dicit dominus. Vox in vi-
 sis audita est ploratus et ululatus
 filiorum israel: quoniam unusquisque fecerunt viam

sua: obliti sunt dominum deum suum. **C**on-
 vertimini filii reuerentes: et sa-
 nabo aures vestras. Ecce nos
 venimus ad te. Tu enim es dominus
 deus noster. Vere medaces erant
 colles et multitudo montium.
 Vere in domino deo nostro salus israel.
 Confusio comedet laborem patrum
 vestrorum ab adolescentia nostra: gre-
 ges eorum et armenta eorum: filios
 eorum et filias eorum. Dormiemus
 in confusione nostra et opiet nos
 ignominia nostra: quoniam domi-
 no deo nostro peccavimus nos et
 patres nostri ab adolescentia nostra us-
 que ad diem hanc: et non audivimus
 vocem domini dei nostri. **III**

Si reverteris ad me israel
 ait dominus: ad me convertere.
 Si abstuleris offendiculum tuum a
 facie mea non commoveberis. Et
 iurabis vivit dominus in veritate et in
 iudicio et in iusticia: et benedicet
 eum gentes ipsaeque laudabunt.
 Hec enim dicit dominus viro iuda et
 habitatori iherusalem. Novate vo-
 bis novale: et nolite serere super
 spinas. Circumdumini domino: et au-
 ferre propinqua cordium vestrorum viri iu-
 da et habitatores iherusalem: ne for-
 te egrediantur ut ignis indignatio
 mea et succendantur. et non sit qui
 extinguat. Omnia autem haec ma-
 la venient propter malitiam cogita-
 tionum vestrarum. Annunciate in iu-
 da et in iherusalem: auditum facite:

mias

loquimini et canite tuba in terra: clamate fortiter et dicite. **Cō-**gregamini et ingrediamur ciuitates munitas: leuate signū in syon. **Cō-**fortamini nolite stare: quia malū ego adducā ab aquilone et cōtricionē magnā. **A**scendit leo de cubili suo: et predo gētiū se leauit. **E**gressus est de loco suo: ut ponat terrā tuā in desolationē. **C**iuitates tue vastabunt: remanētes absq; habitatore. **S**up hoc arcingite vos cilijs: plangite et ululate: quia nō ē aūla ira furoris dñi a vobis. **E**t erit in die illa dicit dñs peribit cor regis et cor pñcipū et obstupescēt sacerdotes: et prophete cōsternabuntur. **E**t dixi. **H**eu. heu. heu. dñe deus. **E**rgo ne decepisti pplm istū et iherlm dicens: pax erit vobis. **E**t ecce peruenit gladi⁹ usq; ad aīam. **I**n tempe illo dicit p̃p̃lo huic et iherusalē ventus urens ī vīs que sunt in deserto: vīe filie ppli mei nō ad ventilandū et ad purgandum. **S**pīritus plenus ē hīs veniet michi. **E**t nūc ego: sed loquar iudicia mea cū eis. **E**cce quasi nubes ascendet: et quasi tempestas currens eius. **V**elociore aquilis equi illius. **D**e nobis: quoniam vastati sumus. **I**ana a malicia cor tuū iherlm: ut salua fias usquequo morabūtur

in te cogitationes noxię. **D**ox etiam annūciātis a dan: et notū faciētis ydolū de monte ephraim. **D**icite gentibz. **E**cce auditū est in iherlm. custodes venire de terra longinqua: et dare sup ciuitates iuda vocē suā. **Q**uali custodes agrorū facti sunt sup eā in giro: quia me ad iracundiā p̃uocauit dicit dñs. **D**ie tue et cogitationes tue fecerūt hec tibi. **I**ta malicia tua quā amara: quā tetigit cor tuū. **V**entre meū vētre meū doleo: sensus cordis mei turbati sunt in me. **N**ō tacebo: quā vocē bucine audiuit aīa mea: clamorē plij. **C**ōtricio sup cōtricionē vocata est: et vastata est omnis terra. **R**epente vastata sunt tabernacula mea: subdito pelles mee. **V**squequo videbo fugiētem: audiā vocem bucine. **Q**uia stultus p̃p̃lus meus me nō cognouit: filij insipientes sunt. et vecordes. **S**apiētes sunt ut faciant mala: bene aut facere nescierūt. **A**spegi terram et ecce vacua erat: et nichil: et celos. et non erat lux in eis. **V**idi montes et ecce mouebantur: et omnes colles cōturbati sunt. **I**ntuitus sum et non erat homo: et omne volatile celi recessit. **A**spegi et ecce carmelus desertus: et oēs urbes ei⁹ destructe sunt a facie dñi et a facie ire fu-

roris eius. **H**ec enim dicit dñs.
Deserta erit omnis terra: sed ta-
men cōsumationē nō faciam.
Iugebit terra: et merebūt celi de-
sup: eo q̄ locut⁹ sum. **R**ogita-
ui ⁊ nō penituit me: nec auersus
sū ab eo. **A** voce equitis et mit-
tentis sagittā fugit oīs ciuitas.
Ingressi sunt ardua: et ascende-
runt rupes. **U**niūse urbes dere-
licte sunt: et non habitat in eis
homo. **T**u aut̄ vastata q̄d faci-
es: **L**um uescieris te corcino: tū
ornatu fueris monili aureo. et
pinxeris stibio oculos tuos: feu-
stra cōponeris. **C**ōtempserunt
me amatores tui: aīam tuā q̄-
runt. **D**orem enī quasi parturi-
entis audiui: et angustias ut pu-
erpere. **D**ox filie syon inter mo-
rientes expandetq; manus su-
as. **D**e michi: q̄a defecit aīa me.
Quia propter interfectos. **V**
ircuite uias iherlm et aspi-
cite: et cōsiderate et querite ī pla-
teis eius. an inueniatis virū faci-
entem iudiciū. et querētem fidē
et p̄picius ero ei. **Q**uī si etiam ui-
uit dñs dixerint: ⁊ hī falso iura-
bunt. **D**ñe oculi tui respiciunt
fidem. **P**ercussisti eos et nō do-
luerunt: attriūisti eos et reuue-
runt accipere disciplinā. **I**ndu-
rauerunt facies suas supra pe-
tram: et noluerūt reuerti. **E**go
aut̄ dixi. **F**orsitan paupes sūt

et stulti: ignorātes viā dñi ⁊ iu-
diciū dei sui. **I**bo ergo ad opī-
mates et loquar eis. **I**pī enī cō-
gnouerūt viam dñi: iudiciū dei
sui. **E**t ecce magis hī simul cō-
fegerūt iugū: ruperūt vincula.
Detraco percussit eos leo de silua:
lup⁹ ad uesperā vastauit eos:
pardus uigilās sup ciuitates
eorū. **O**m̄is qui ingressus fuit
ex eis capietur: q̄a multe sunt
p̄uaricationes eorū: confortate
sūt auersiones eorū. **S**up quo
propici⁹ tibi esse potero: **F**ilij
tui dereliquerūt me: et iurāt in
hīs. qui non sunt dñi. **S**atura-
ui eos et mechati sunt: et in do-
mo meretricis luxuriabantur.
Equī amatores in feminas: et
emissarij facti sūt: unusquisq;
ad uxore p̄imi sui hīnniebat.
Nunq̄d sup hīs non visitabo
dicit dñs: et in gente tali nō ul-
riscetur aīa mea. **A**scendite mu-
ros eius et dissipate: cōsumati-
onem aut̄ nolite facere. **A**ufce-
te p̄pagines eorū: q̄a non sunt
dñi. **P**reuaricationē enī p̄uari-
cata est in me domus israhel et
domus iuda ait dñs. **N**egaue-
runt dñm: et dixerūt. **N**ō ē ip̄e:
neq; ueniet sup nos malū: gla-
dium et famē non uidebimus.
Prophete fuerūt in uentū locu-
ti: et respōsum non fuit in eis.
Hec ergo euident illis. **H**ec di-

mas

cit dñs deus exercituum. Quia locuti estis verbum istud: ecce ego do verba mea in ore tuo et ignem et populum istum in lingua: et vorabit eos. Ecce ego adducam super vos gentem de longinquo domus israel ait dñs: gentem robustam gentem antiquam gentem cuius ignorabis linguam: nec intelliges quod loquatur. Pharetra eius quasi sepulcrum patens: uniuersi fortes. Et comedet segetes tuas et panem tuum deuorabit: filios tuos et filias tuas comedet. gregem tuum et armenta tua: et comedet vineam tuam et ficum tuam. et conteret urbes munitas tuas in quibus tu habes fiduciam gladio. Verum tamen in diebus illis ait dñs non faciam vos in consummationem. Quid si dixeritis quare fecit dñs deus noster nobis hec omnia: dices ad eos. Sicut dereliquistis me et seruiistis deo alieno in terra vestra: sic seruietis dñs alienis in terra non vestra. Annunciate hec domui iacob: et auditum facite in iuda dicentes. Audi popule stulte qui non habes cor: qui habentes oculos non videtis. et aures et non audietis. Me ergo non timebitis ait dñs: et a facie mea non dolebitis. Qui posui arenam terminum mari. preceptum sempiternum quod non preteribit: et commouebuntur et non poterunt: et intumescunt fluctus eius et

non transibunt illud. Populo autem huic factum est cor incredulum et regis asperas. Recesserunt et abierunt: et non dixerunt in corde suo. Metuamus dominum deum nostrum qui dat nobis pluuiam temporaneam et serotinam in tempe suo: plenitudinem anime mellis custodientem nobis. Iniquitates nostre declinauerunt hec: et peccata nostra prohibuerunt bonum a nobis: quia iuuenti sunt in populo meo impij insidiantes quasi aucupes: laqueos ponentes et pedicas ad capiendos viros. sicut decipula plena anibus: sic domus eorum plene dolo. Deo magnificati sunt et ditati: increpiti sunt et impinguati: et preterierunt sermones meos pessime. Causam vidue non iudicauerunt: causam pupilli non direxerunt: et iudicium pauperum non iudicauerunt. Num quod super hijs non visitabo dicit dñs: aut super gentem huiusce modi non ulciscetur anima mea: Stupor et mirabilia facta sunt in terra. Prophete prophetabant mendacium: et sacerdotes applaudebant manibus suis: et populus meus dilexit talia. Quid igitur fiet in nouissimo eius: **VI**

Confortamini filij beniamin in medio iherusalem: et in thurra clagite bucina: et super bethacarem leuate vexillum: quia malum visum est ab aquilone et correctio

magna. **S**peciose et delicate as-
similavi filiā syō: ad eā veniēt
pastores et greges eorū. **F**ixerūt
in ea tentoria in circuitu: pascet
unusquisq; eos qui sub manu
sua sunt. **S**anctificate sup eam
bellū: cōsurgite et ascendamus
in meridie. **D**e nobis q̄a decli-
navit dies: q̄a longiores facte
sunt umbre vesp̄i. **S**urgite et
ascendam⁹ in nocte: et dissipe-
mus dom⁹ eius: quia hec dicit
dñs exercitū. **E**dite lignū ei⁹:
et fundite circa iherl̄m aggerem.
Hec ē ciuitas visitationis: oīs
salūtia in medio ei⁹. **S**icut frī-
gidam facit cisterna aquā suā:
sic frigidā fecit maliciā suā. **I**ni-
quitas et vastitas audietur in
ea corā me semp: infirmitas et
plaga. **E**rudire iherl̄m ne forte
recedat anima mea a te: ne for-
te ponā te desertā. terrā in habi-
tabilem. **H**ec dicit dñs exercitu-
um. **D**iq; ad racemū colligent.
quali ī vinea reliquias israel.
Conuertere manū tuā quasi vin-
demiator ad cartallum. **C**ui lo-
quar: et quē cōtestabor ut audi-
at. **E**cce incircūcise aures eorū: et
audire non possunt. **E**cce ver-
bum dñi factū est eis in obpro-
brium: et nō suscipiēt illud. **I**d-
circo furore dñi plen⁹ sum: la-
boravi sustinens. **E**ffunde sup
paruulū furorem et sup cōcilū

iuuenū simul. **D**ixit etiā cū muli-
ere capiet: senex cū pleno dierū.
Et trāsibūt domus eorū ad alte-
ros agri et uxores pariter: quia
extendā manū meā super habi-
tates terram dicit dñs. **A**mino-
re quippe usq; ad maiore omēs
auaritie student: et a ppheta us-
q; ad sacerdotē cuncti faciunt
dolū. **E**t curabāt ditionē filie
ppli mei cum ignominia dicētes
pax pax: et non erat pax. **C**on-
fusi sunt quia abominationē
fecerūt: qm poti⁹ cōfusione nō
sunt cōfusi: et erubescere nescie-
runt. **Q**uāobrem cadent inter-
ruentes: in tempe visitationis
sue corruēt dicit dñs. **H**ec dicit
dñs. **S**tate sup vias et videte. et
interrogate de semitis antiquis
que sit via bona et ambulate
in ea: et inuenietis refrigerium
aīabus vris. **E**t dixerūt. **N**on
ambulabim⁹. **E**t cōstitui super
vos speculatores. **E**t dixi. **A**u-
dite vocem tube. **E**t dixerūt. **N**ō
audiemus. **H**ec audite gentes
et cognosce cognatio: quanta
ego faciā eis. **A**udi terra. **E**cce
ego adduro mala sup pplm is-
rael fructū cogitationū eius:
q̄a verba mea nō audierunt: et
legem meā piecerūt. **D**e qd mi-
chi thus de saba affertis: et cala-
mū suauē olentē de terra lōgin-
qua: **D**oloraustomata v̄ra nō

mias

sunt accepta: et victimę vře nō
placuerūt michi. **P**ropterea hī
dicit dñs. **E**cce ego dabo in po-
pulū istū ruinas: et ruent in eis
p̄res et filij simul. vicinus et p̄xi-
mus peribūt. hec dicit dñs. **E**c-
ce venit p̄p̄s de tra aquilonis.
et gens magna consurget a fi-
nibus t̄re: sagittā et gladiū ar-
ripier: crudelis est et non misere-
bitur. **D**ox eius quasi mare so-
nabit: et sup equos ascendent.
p̄parati quasi vir ad p̄eliū ad-
uersum te filia syō. **A**udiuim⁹
famam ei⁹: dissolute sunt ma-
nus nr̄e. **T**ribulatio apprehen-
dit nos: dolores ut parturiēte.
Nolite eḡre ad agros: et in vi-
neā ne ambuletis: quā gladi⁹
inimici pauor in circuitu. **F**ilia
p̄p̄i mei accingere cilicio: et con-
sp̄rgere cinere: luctū unigenit̄
fac tibi plandū amarū: quā re-
pente veniet vastator sup vos.
Probatorē dedi te in p̄p̄lo meo
robustū: et scies et p̄babis vias
eorū. **O**m̄es isti p̄ncipes declinā-
tes: ambulātes fraudulēter. **E**t
et ferrū: uniuersi corrupti sunt.
Defecit sufflatoriū in igne: cō-
sumptum est plumbū. **F**rustra
conflauit cōflator: malicie enī
eorū non sunt cōsumpte. **A**rgē-
um reprobū vocate eos: quā

Dñs proiecit illos. **VII**
verbū quod factum est

ad iheremiam a domino dicēs.
Sta in porta domus dñi: et p̄-
dica ibi verbū istud et dic. **A**u-
dite verbū dñi om̄is iuda: qui
ingredimini p̄ portas has. ut a-
doretis dñm. **H**ec dicit domin⁹
exercitū deus isrl. **B**onas faci-
te vias v̄ras et studia v̄ra: et ha-
bitabo vobiscum in loco isto.
Nolite cōfidere in verbis mēda-
ciū: dicētes templū dñi. templū
dñi. templū dñi ē. **Q**uā si bene-
dixeritis vias v̄ras et studia ve-
stra. si feceritis iudiciū inter vi-
rum et p̄ximū eius. aduenie et
pupillo et vidue nō feceritis ca-
lumniā: nec sanguinē innocē-
tē effuderitis in loco hoc. et post
deos alienos non ambulaueri-
tis in malū vobismetip̄s: ha-
bitabo vobiscū in loco isto in t̄-
ra quam dedi p̄ribus v̄ris a se-
culo et usq; in seculū. **E**cce vos
cōfiditis vobis in sermonibus
mendaciū qui non p̄deunt vo-
bis: furari. occidere. adulterare.
iurare. mēdaciter libare baali:
et ire post deos alienos quos
ignoratis. **E**t venistis et stecistis
coram me in domo hac in qua
inuocātū est nomē meū: et dix-
istis liberati sumus eo q̄ fecerī-
mus om̄es abominaciones is-
tas. **E**rgo spelunca latronum
facta est domus ista: in qua in-
uocātū est nomē meū in oculis

vestris: **E**go ego sum: ego vidi
 dicit dñs. **I**te ad locū meū ī silo
 ubi habitauit nomē meū a pñ-
 cípio: et videte q̄ fecerī ei. p̄p̄ ma-
 liciā ppli mei isrl. **E**t nūc q̄a feci-
 stis om̄ia opa hec dicit dñs: et
 locutus sum ad vos mane cō-
 surgēs ⁊ loquēs ⁊ nō audistis:
 et vocaui vos ⁊ nō respōdistis:
 faciā domui huius in qua inuo-
 catū ē nomē meū ⁊ in qua vos
 habetis fiduciā ⁊ loco quē dedi
 vobis et p̄ribus v̄ris sicut feci
 sylo: et proiciā vos a facie mea
 sicut proieci om̄es fratres v̄ros
 uniuersum senē ephraim. **T**u er-
 go noli orare p̄ p̄lo hoc: nec
 assumas pro eis laudē et orati-
 onem: ⁊ non obsistas michi: q̄
 a non exaudia te. **N**ōne vides
 q̄d isti faciūt in ciuitatib; iuda-
 ⁊ in plateis iherlm. **F**ilij coligūt
 ligna. ⁊ p̄res succendunt ignē:
 ⁊ mulieres aspergūt adipē ut fa-
 ciāt placētās regine celi et libēt
 dñs alienis: et me ad iracūdiā
 puocēt. **N**ūq̄d me ad iracūdi-
 ā puocāt dicit dñs. **N**onne se-
 metip̄os in confusione vultus
 sui. **D**eo h̄ dicit dñs deus. **E**cce
 furor meus et indignatio mea
 deflatur sup locū istū sup viros
 et sup iumenta et sup lignū regi-
 onis et sup fruges terre: ⁊ succe-
 detur et non extinguet. **H**ec di-
 cit dñs exercituum deus isrl. **V**o-

caustomata vestra addite victi-
 mis v̄ris ⁊ comedite carnes: q̄a
 non sum locutus cū p̄rib; v̄ris
 et nō p̄cepi eis in die qua eduxi
 eos de terra egipti de verbo olo-
 caustomatū et victimarū: sed h̄
 verbū p̄cepi eis dicens. **A**udi-
 te vocem meā et ero vobis deus
 et vos eritis michi pplus: ⁊ am-
 bulate in om̄i via quā manda-
 ui vobis: ut bene sit vobis. **E**t
 nō audierūt nec inclinauerūt
 aurem suam: sed abierūt in vo-
 luptatib; et in prauitate cordis
 sui mali: factiq; sūt retrosum
 et non in ante a die qua egressi
 sunt p̄res eorū de terra egipti us-
 q; ad diem h̄c. **E**t misi ad eos
 om̄es seruos meos p̄phetas p̄
 diem. cōsurgēs diluculo. ⁊ mit-
 tens: ⁊ non audierūt me nec in-
 clinauerunt aurem suā sed in-
 durauerūt ceruicē suā: ⁊ p̄ius
 operati sunt q̄ p̄res eorū. **E**t lo-
 queris ad eos om̄ia verba hec
 et non audient te: et vocabis e-
 os et non respōdebunt tibi. **E**t
 dices ad eos. **H**ec est gens que
 non audiuit vocem dñi dei sui:
 nec recepit disciplinā. **P**erīit fi-
 des: et ablata est de ore eorū. **T**ō-
 de capillū tuū et proice. ⁊ sume
 in directū planctū: quia proie-
 cit dñs et reliquit quātionē fu-
 rois sui: q̄a fecerūt filij iuda ma-
 lū in oculis meis dicit dñs. **P**o-

mias

fuerunt offendicula sua in do-
 mo in qua inuocatū est nomen
 meū ut polluerēt eam. et edifica-
 uerūt excelsa thophet q̄ ē in val-
 le filij emon: ut incenderēt filios
 suos et filias suas igni. q̄ non
 precepī ne cogitauī in corde me-
 o. **Deo** ecce dies ueniēt dicit do-
 minus: et nō dicet amplius to-
 phet et uallis filij emon sed ual-
 lis interfectionis: et sepelientur
 in thopeth eo q̄ non sit locus.
Et erit morticinū ppli huius in
 rībos volucrib; celi et bestiis frē:
 et nō erit qui abigat. **Et** quiesce-
 re faciā de urbib; iuda et de pla-
 teis iherlm voce gaudi; et voce
 leticie: voce spōsi et voce spōse
 In desolatione enī erit fra. **VIII**
In tempe illo ait dñs. eiciēt ossa
 regis iuda et ossa p̄ncipū eius
 et ossa sacerdotū et ossa p̄pheta-
 rum et ossa eorū qui habitauerūt
 iherlm de sepulcris suis: et expā-
 dent ea ad solē et lunā et omnē
 miliciā celi que dilexerūt et qui-
 bus seruierūt et post que ambu-
 lauerūt: et que quesierūt et ado-
 rauerunt. **Nō** colligētur et non
 sepeliētur: in sterquiliniū super
 faciē terre erunt. **Et** eligent ma-
 gis mortē q̄ uitā oēs q̄ residui
 fuerūt de cognatione hac pesti-
 ma: in uniuersis locis q̄ derelicta
 sunt ad que eiecī eos dicit dñs
 exercitū. **Et** dices ad eos. **Hec**

dicit dominus. **N**unquid qui
 cadit non resurget: et qui auer-
 sus est non reuertet: **Q**uare er-
 go auersus est pplus iste in ihe-
 rusalem auersione cōtentiosa:
Apprehenderūt mendaciū: et no-
 luerunt reuerti. **A**tteni et aus-
 cultauī: nemo qđ bonū est loq̄-
 tur. **N**ullus ē qui agat penitē-
 tiam sup peccato suo dicens.
Quid feci: **O**mnes cōuersi sunt
 ad cursum suū: quasi equ⁹ im-
 petu uadens in preliū. **N**ilunus
 in celo cognouit tempus suū:
 turtur et hirundo et ciconia cus-
 todierūt tempus aduent⁹ sui:
 pplus autē meus nō cognouit
 iudiciū dñi. **Q**uō dicātis sapiē-
 tes nos sumus: et legē dñi nobi-
 scū est: **D**ere mendaciū operat⁹
 est stilus mendax scribarū. **C**on-
 fusi sunt sapiētes: p̄teriti et rap-
 ti sunt. **V**erbu enī dñi p̄cecerūt:
 et sapiētia nulla est ī eis. **P**rop-
 terea dabo mulieres eorū exteris:
 agros eorū heredib;. **Q**uia a mi-
 nimo usq; ad maximū omnes
 auariciā secunt: a p̄pheta usq;
 ad sacerdotē cuncti faciūt men-
 daciū. **E**t sanabāt cōtriciones
 filie ppli mei ad ignominia di-
 centes pax pax: cum non esset
 pax. **C**ōfusi sunt quia abomi-
 nationē fecerunt: quin p̄mmo
 cōfusione non sunt cōfusi: et e-
 rubescere nescierunt. **D**irco ca-

dent inter corruētes: in tempore
visitationis sue corruēt dicit do-
minus. **C**ōgregās cōgregabo
eos ait dñs. **N**ō ē uua in uirib;
et nō sunt fic⁹ in ficulnea: foliū
defluxit: et dedi eis q̄ preter gres-
sa sunt. **Q**uare sedem⁹? **C**onue-
nite et ingrediamur ciuitatē mu-
nitā: et sileam⁹ ibi: q̄a dñs deus
noster silere nos fecit: et potū de-
dit nobis aquā fellis. **P**eccauim⁹
enī dñō. **E**xpectauim⁹ pa-
cem et non erat bonū: tempus
medele et ecce formido. **A**d au-
ditus est fremit⁹ equorū ei⁹:
a uoce hīnnitūū pugnatōrū ei⁹
cōmota est om̄is terra. **E**t uene-
rūt et deuorauerūt terrā et pleni-
tudinē ei⁹: urbē et habitatores
ei⁹. **Q**uia ecce ego mittā uobis
serpētes regulos quib; nō est i-
cātatio: et mordebūt uos ait do-
minus. **D**olor meus sup dolo-
rem: in me cor meū merēs. **E**cce
vox clamoris filie ppli mei de i-
ra lōgīnqua. **N**ūquid dñs nō
est in syon. aut rex eius non est
in ea: **Q**uare ergo me ad iracū-
diā cōcitauerūt in sculptilibus
suis: et in uanitatibus alienis:
Trāsiit messis: finita est estas:
et nos saluari non sum⁹. **S**up
cōtritione filie ppli mei cōtritus
sum et contristat⁹: stupor obtri-
nuit me. **N**ūquid resina nō est
in galaad. aut medicus nō est

ibi: **Q**uare ergo nō ē obducta
citatrix filie ppli mei: **VIII**

Quis dabit capiti meo a-
quā: et in oculis meis fō-
tem lacrimarū: **E**t plorabo die
et nocte interfectos filie ppli mei.
Quis dabit me in solitudinem
diuersorū viatorū: **E**t derelinq;
pplm meū et recedā ab eis: quā
om̄es adulteri sunt et cetus pre-
uaricatorū: et extendērūt linguā
suā quasi arcū mēdaci⁹ et non
ueritatis. **C**ōfortati sunt in fra-
tē: q̄a de malo ad malū egressi sūt:
et me nō cognouerūt dicit dñs.
Unusquisq; se a proximo suo
custodiat: et in om̄i fr̄e suo nō
habeat fiduciā: quia om̄is fra-
ter supplāans supplāabit: et
om̄is amicus fraudulēter ince-
det: et uir fr̄em suū deridebit et ue-
ritatem nō loquet⁹. **D**ocuērūt
enī linguā suā loqui mendaci-
um: ut inique agerent labora-
uerūt. **H**abitatio tua in medio
doli: in dolo remuerūt scire me
dicit dñs. **P**ropterea hec dicit
dñs exercitū. **E**cce ego cōflabo
et pbabo eos. **Q**uid enī aliud
faciam a facie filie populi mei:
Sagitta vulnerās ligua eorū:
dolum locuta est. **I**n ore suo pacē
cum amico suo loquit⁹: et occul-
te ponit ei insidias. **N**ūquid
sup hīs nō uisitabo dicit dñs:
aut in gente huiusmodi non

mas

ulciscet aīa mea: **S**up montes
assumā fletū ac lamentū ⁊ sup
speciosa deserti planctū: quī in-
censa sunt eo qđ nō sit vīr p̄cā-
siens: et nō audierūt vocē pos-
sidentis. **N**oluerit celi usq; ad pe-
rora trāsmigrauerūt et recesserūt.
Et dabo iherl̄m in acervos
arene ⁊ cubilia draconū. ⁊ ciui-
tates iuda dabo in desolationē
eo qđ nō sit habitator. **Q**uis est
vīr sapiēs qui intelligat hoc ⁊
ad quē verbū oris dñi fiat: ut
ānunciet istud: quare perierit ē-
ra et egesta sit quasi desertū eo
qđ nō sit qđ p̄cāseat. **E**t dixit do-
minus. **Q**uia dereliquerūt legē
meā quā dedi eis. et nō audierūt
vocem meā. ⁊ non ambulave-
runt in ea: et abierūt post pra-
uitatē cordis sui. et post baalī
qd didicerūt a p̄ribus suis: id-
circo hec dicit dñs exercitū de-
iherl̄. **E**cce ego cibabo pplm istū
absinthio et potum dabo eis
aquā fellis: et dispergā eos in
gētib; quas non nouerūt ipsi
et p̄res eorū: et mittā post eos
gladiū donec cōsumāt. **H**ec di-
xit dñs exercitū. **C**ōtemplamī
et vocate lamentatrices ut veni-
ant: et ad eas que sapiētes sūt
mittite et p̄pereunt: festinent ⁊ as-
sumant sup nos lamentū. dedu-
cāt oculi nrī lacrimas: ⁊ palpe-
bre nrē defluāt aquis: qđ vox

lamentationis audita est de syō.
Quō vastati sumus: ⁊ confusi
vehemēter. **Q**uia dereliquim⁹ ē-
ram: quī deserta sunt taberna-
cula nrā. **A**udite ergo mīeres
verbū dñi. ⁊ assumat auris ve-
stra sermonē oris eius: et doce-
te filias v̄ras lamentū ⁊ unaq;
qđ p̄ximā suā planctū: qđ ascē-
dit mors p̄ fenestras nrās. in-
gressa est domos nrās: dispe-
re paruulos deforis. iuuenes
de plateis. **I**ogre. **H**ec dicit dñs.
Et cadet morticīnū hoīs quasi
stercus sup faciē regionis: et qđ
si fenu post tergū metētis: ⁊ nō
est qui colligat. **H**ec dicit dñs.
Nō gloriē sapiēs ī sapiētia su-
a. ⁊ nō gloriē fortis ī fortitu-
dine sua. ⁊ nō gloriē diues ī
diuitiis suis: sed ī hoc gloriē
qui gloriat. scire et nosse me: qđ
ego sum dñs qui facio mise-
ricordiā et iudiciū et iusticiā ī
terra. **H**ec em̄ placent mīchi ait
dñs. **E**cce dies veniēt dicit dñs.
⁊ visitabo sup omnē qui inē-
rūsilū habet p̄uiciū. sup egip-
tū ⁊ sup iudā et sup edom. ⁊ su-
per filios ammō et sup moab:
⁊ sup omēs qui attonsi sunt ī
romā habitātes ī deserto: quī-
a omēs gētes habēt p̄uiciū:
omīs aut domus isrl̄ incircūci-

Ali sunt corde. **A**udite verbū qđ locutus ē

dñs sup nos domus isrl. **H**ec
 dicit dñs. **I**ntra vias gētiū no-
 lite discere: et a signis celi nolite
 metuere que timent gētes: quia
 leges pupolorū vane sunt.
Quia lignū de saltu precipit: o-
 pus manus artificis in ascia.
Argēto et auro decorauit illud:
 clauis et malleis cōpegit ut nō
 dissoluatur. **I**n similitudinē plas-
 me fabricate sunt: et nō loquen-
 tur: portata tollētur: quia incede-
 re nō valēt. **N**olite ergo timere
 ea: quia nec male possunt facere
 nec bene. **N**ō ē similis tui dñe:
 magn⁹ es tu: et magnū nomē
 tuū in fortitudine. **Q**uis nō ti-
 mebit te o rex gentiū: **T**uū ē etiā
 decus. **I**nter cūctos sapiētes gē-
 tiū: et in vniūsis regnis eorū: nul-
 lus est similis tui: pariter insipi-
 entes et fatui p̄babitur. **D**oc-
 trina vanitatis eorū lignū est.
Argentū inolutū de tharlis af-
 fert: et aurū de ophir opus arti-
 ficis et manus exarū: iacinctus
 et purpura indumentum eorū.
Opus artificū vniūsa hec: dñs
 aut deus verus est. **I**p̄e est deus
 viuēs: et rex sempiternus. **A**b in-
 dignatione ei⁹ cōmouebit t̄ra:
 et nō sustinebūt gētes cōmina-
 tiōnē eius. **S**ic ego dicetis eis.
Dñi qui celos et terrā nō fecerūt.
 pereāt de terra: et de hīs que sub
 celo sunt. **Q**ui facit terrā in for-

titudine sua p̄parat orbē in sa-
 pientia sua et prudētia sua extē-
 dit celos: ad vocē suā dat mul-
 titudinē aquarū in celo et eleuat
 nebulas ab extremitatib; terre.
Fulgura in pluuiā facit: et edu-
 cit vētū de thesauris suis. **S**tul-
 tus factus est om̄is homo a sci-
 entia sua: et cōsul⁹ est artifex
 om̄is in sculptili: quā fallum ē
 qd cōflauit et nō est spiritus in
 eis. **V**ana sunt: et opus eorū ri-
 su dignū. **I**n tempe visitationis
 sue peribūt. **N**ō est hīs similis
 pars iacob. **Q**ui enī formauit
 om̄ia ip̄e est: **E**t isrl virga here-
 ditatis eius. **D**ñs exercitū no-
 men illi. **C**ōgrega de t̄ra cōfusio-
 nē tuā que habitas in obsidio-
 ne: quia hec dicit dñs. **E**cce ego
 longe p̄iciam habitatores t̄re
 in hac vice: et tribulabo eos ita
 ut nō inueniāt. **D**e michi sup
 ditione mea: pessima plaga
 mea. **E**go aut dixi. **P**lane hec
 infirmitas mea est: et portabo
 illā. **T**abernaculū meū vasta-
 tum est: omnes funiculi mei di-
 rupti sunt. **F**ilii mei reuerunt a
 me: et non subsistūt. **N**ō est q
 extendat ultra tentoriū meū et
 erigat pelles meas: quia stulte e-
 gerūt pastores et dñm nō que-
 sierūt: p̄pterea nō intellexerunt.
 et omnis grex eorū dispersus est.
Vox audicionis ecce venit: et

comotio magna de terra aquilonis: ut ponat ciuitates iuda solitudinem et habitacula draconum. Scio domine quia non est hominis via eius: nec viri est ut ambulet et dirigat gressus suos. Corripe me domine: veritatem in iudicio et non in furore tuo: ne forte ad nichilum redigas me. Effunde indignationem tuam super gentes: que non cognouerunt te: et super prouincias que nomen tuum non inuocauerunt: quia comederunt iacob et deuorauerunt eum et consumpserunt illum: et decus eius dissipauerunt. **XI**

Uerbum quod factum est ad iheremiam a domino dicens. Audite verba pacti huius: et loquimini ad viros iuda et ad habitatores iherusalem: et dicetis ad eos. Hec dicit dominus deus israel. Maledictus vir qui non audierit verba pacti huius: quod precepi patribus vestris in die qua eduxi eos de terra egypti de fornace ferrea dicens. Audite vocem meam et facite omnia que precepi vobis: et eritis michi in populum et ego ero vobis in deum: ut suscite iuramentum quod iuravi patribus vestris dicens me eis terram fluentem lacte et melle sicut est dies hec. Et respondi et dixi. Amen domine. Et dixit dominus ad me. Vociferare omnia verba hec in ciuitatibus iuda et foris iherusalem dicens. Audite verba pacti huius et faci-

te illa: quia contestans contestatus sum patres vestros in die qua eduxi vos de terra egypti usque ad diem hanc. Mane surgens contestatus sum et dixi audite vocem meam: et non audierunt nec inclinauerunt aurem suam: sed abierunt unusquisque in prauitate cordis sui mali. Et induxi super eos omnia verba pacti huius: quod precepi ut facerent et non fecerunt. Et dixit dominus ad me. Inuenta est conuersio in viris iuda et in habitatoribus iherusalem. Reuersi sunt ad iniquitates patrum suorum priores: qui noluerunt audire verba mea. Et hi ergo abierunt post deos alienos ut sequerentur eis. Irritum fecerunt domus israel et domus iuda pactum meum: quod pepigi cum patribus eorum. Quoniam breue hec dicit dominus. Ecce ego inducam super eos mala de quibus egisse non poterunt: et clamabunt ad me et non exaudiam eos. Et ibunt ciuitates iuda et habitatores iherusalem et clamabunt ad eos quibus libant: et non saluabunt eos in tempore afflictionis eorum. Secundum enim numerum ciuitatum tuarum erunt domui iuda: et secundum numerum viarum iherusalem posuisti aras confusionis: aras ad libandum baalim. Tu ergo noli orare pro populo hoc: et ne assumes pro eis laudem et orationem: quia non exaudiam in tempore clamoris eorum ad me: in

tempore afflictionis eorum. Quid est quod dilectus meus in domo mea facit scelera multa: Numquid carnes sancte auferet a te malicias tuas: in quibus gloriata es: Quam uiam uberem pulchram fructiferam speciosam vocauit dominus nomen tuum. Ad uocem loquere grandis exarsit ignis in ea: et robusta sunt frutecta eius. Et dominus exercituum qui plantauit te locutus est super te malum: pro malis domus israel et domus iuda que fecerunt sibi ad irritandum me libantes baali. Tu autem domine demonstrasti michi et cognoui: tu ostendisti michi studia eorum: et ego quali agnovi mansuetus qui portat ad victimam. Et non cognoui quia cogitauerunt super me consilia dicentes: mittamus lignum in panem eius: et eradamus eum de terra uiuentium: et nomen eius non memoretur amplius. Tu autem domine sabaoth qui iudicas iuste et probas renes et corda: uideam ultionem tuam ex eis. Tibi enim reuelauimus causam meam. Propterea hoc dicit dominus exercituum: qui querunt animam tuam et dicunt. Non prophetabis in nomine domini: et non morieris in manibus nostris. Propterea hec dicit dominus exercituum. Ecce ego uisitabo super eos. Iuvenes morientur in gladio: et filii eorum et filie eorum morientur in fame: et reliquie non erunt ex eis. Indu-

ram enim malum super viros anathot: annum uisitationis eorum. Natus quidem tu es domine **XII** si disputem tecum ueritatem iusta loquar ad te. Quare uia impiorum prosperat: bene est omnibus quia perarant: et inique agunt: Plantasti eos et radicem miserunt: proficiunt et faciunt fructum. Prope es tu ori eorum: et longe a retribus eorum. Et tu domine nosti me: uidisti me et probasti cor meum terram. Congrega eos quasi gregem ad victimam: et sanctifica eos in die occisionis. Usquequo lugebit terra: et herba omnis regionis siccabitur propter maliciam habitantium in ea: Consumptum est animal et volucres: qui dixerunt non uidebit nouissima nostra. Si cum pedibus currens laborasti: quomodo contendere poteris cum equis: Cum autem in terra pacis secura fueris: quid facies in superbia iordanis: Nam et fratres tui et domus patris tui: etiam ipsi pugnauerunt aduersum te: et clamauerunt post te plena uoce. Ne credas eis: cum locuti fuerint tibi bona. Reliqui domum meam: dimisi hereditatem meam. Dedi dilectam animam meam in manu inimicorum eius: facta est michi hereditas mea quasi leo in silua. Dedit contra me uocem: ideo odiui eam. Numquid auis discolor hereditas mea michi: Num-

mias

quid auis tincta per totū: Veni-
te cōgregamini omnes bestie terre:
properate ad deuorandū. **P**asto-
res multī demoliti sūt vineā me-
am: cōculcauerūt partē meam.
Dederūt portionē meā desidera-
bilē in desertū solitudinis: posu-
erūt eam in dissipationē: luxit
q; sup me. **D**esolatione desola-
ta ē oīs terra: q̄a null⁹ ē q̄ recogni-
ter corde. **S**up omnes vias de-
serti venerūt omnes vastatores:
q̄a gladius dñi deuorauit ab
extremo terre usq; ad extremū ei⁹.
Nō est pax vniūse carni. **S**emi-
nauerūt triticū ⁊ spinas messu-
rūt: hereditatē acceperūt: et nō
proderūt. **C**ōfūdētū fructib; ves-
tris: ppter irā furoris dñi. **H**ec
dixit dñs aduersum oīs vicinos
meos pessimos: q̄ tangūt here-
ditatē quā distribui p̄p̄lo meo
isrl. **E**cce ego euellā eos de terra e-
orū: et domū iuda euellā de me-
dio eorū. **E**t cū euulsero eos cō-
uertar ⁊ miserebor eorū: et redu-
cam eos virū ad hereditatē su-
am: et virū in terrā suā. **E**t erit:
si eruditi didicerūt vias p̄p̄li mei
ut iurēt in nomē meo vivit dñs.
sicut docuerūt p̄p̄m meū iurare
in baal: edificabūtur in medio
p̄p̄li mei. **Q**uod si nō audierūt:
euellā gentē illā euulsione ⁊ p-
ditione ait dñs. **XIII**
Hec dixit dñs ad me. **V**ade

⁊ posside tibi lumbare lineum:
⁊ pones illud sup lūbos tuos:
et in aquā nō inferes illud. **E**t
possedi lūbare iuxta verbū do-
mini: ⁊ posui circa lūbos meos.
Et factus ē sermo dñi ad me se-
cundo dicens. **T**olle lūbare quod
possedisti qd ē circa lūbos tuos:
et surgens vade ad eufraten: et
absconde ibi illud in foramine
petre. **E**t abiij et abscondi illud ī
eufraten: sicut preceperat michi
dñs. **E**t factū est post dies plu-
rimos: dixit dñs ad me. **S**ur-
ge et vade ad eufraten: et tolle
inde lumbare qd p̄p̄pi tibi ut
absconderes illud ibi. **E**t abiij ad
eufraten: ⁊ fodi ⁊ tuli lūbare de
loco ubi absconderā illud. **E**t ec-
ce cōputruerat lumbare: ita ut
nulli vsui aptū esset. **E**t factū ē
verbū dñi ad me dicens. **H**ec di-
xit dñs. **S**ic putrescere faciā su-
pbiā iuda. et supbiā ihrlm ml-
tā: p̄p̄m istū pessimū. q̄ nolūt
audire verba mea. et ambulāt
in prauitate cordis sui: abiecit
q; post deos alienos ut seruiret
eis et adoraret eos. et erūt sicut
lūbare istud: qd nulli vsui ap-
tū est. **S**icut enī adhaeret lūbare
ad lūbos viri sic agglutinavi
michi oēm domū isrl ⁊ oēm do-
mū iuda dixit dñs ut esset michi
ī p̄p̄m ⁊ in nomē ⁊ in laudē ⁊ in
gloriā: et non audierūt. **D**ices

ergo ad eos sermonē istū. **H**ec
dicit dñs deus isrl. Omnis lagū-
cula implebitur vīno: Et dicēt
ad te. Nunquid ignoram? quia
omnis lagūcula implebit vīno:
Et dices ad eos. **H**ec dicit dñs.
Ecce ego implebo oēs habitato-
res tē hui⁹ et reges q̄ sedent de
stirpe dauid sup thronū eius.
et sacerdotes et pphetas et omēs
habitatores iherlm ebrietate: et
dispergam eos virū a fr̄e suo: et
p̄res et filios parit aut dñs. Nō
parcā et non cōcedā: neq; mise-
rebor ut nō disperdā eos. Audi-
te et aurib; p̄cipite: nolite eleua-
ri: q̄a dñs locutus ē. Date dñō
deo v̄ro gloriā anteq̄ tenebre-
scat: et anteq̄ offendāt pedes ve-
stri ad mōtes caliginosos. Expe-
ctabitis lucē: et ponet eā in um-
brā mortis. Et in caliginē. Quā
si hoc nō audieritis: in abscon-
dito plorabit anima mea a fa-
cie supbie. Plorās plorabit et
deducet oculus meus lacrimā:
q̄a capt⁹ ē greg dñi. Dic regi et
dñatrici. Humiliamini: sedere in
terra quā descendet de capite v̄ro
corona glorię vestre. Ciuitates
austri clausę sunt: et nō est qui
aperiat. Trāslata ē omnis iuda
transmigratione p̄fecta. Leua-
te oculos v̄ros et videte: q̄ veni-
tis ab aquilone. Vbi est greg q̄
datus ē tibi: pecus inclitū tuū:

Quid dices cū visitauerit te: Tu
enī docuisti eos adūsūm te: et e-
rudisti in caput tuū. Nunquid
nō dolores apprehēderūt te q̄si
mulierē parturientē: Quā si dix-
eris in corde tuo quare venerūt
michi hec: propter multitudi-
nē iniquitatis tue reuelata sūt
verecūdiora tua: pollute sunt
plāte tue. Si mutare potest ethi-
ops pellē suā aut pardus vari-
etates suas: et vos poteritis be-
nefacere cum didiceritis malū.
Et disseminabo eos quasi stipu-
lam q̄ vento raptat in deserto.
Hec sors tua parq; mēsure tu-
e a me dicit dñs: quia oblita es
mei et cōfisa es in mēdatio. Un-
de et ego nudavi femora tua cō-
tra faciem tuam: et apparuit ig-
nominia tua: adulteria tua et
hūmilit⁹ tuus et scelus fornicati-
onis tue. Sup colles i agro vi-
di abominaciones tuas. De ti-
bi iherlm. Nō mudaberis post
me. Usq; quo adhuc: **XIII**

Verbū dñi quod factū ē ad
iheremiā de sermonib; sic-
ritatis. Iuxit iudæa: et porte eius
corruerūt et obscurate sunt in
terra: et clamor iherlm ascendit.
Maiores miserunt minores su-
os ad aquā. Venerūt ad hauri-
endū. Nō inuenerūt aquā: reor-
tauerūt vasa sua vacua. Cōsu-
si sunt et afflicti: et operuerunt

mias

capita sua propter terre vastitatem: quia non venit pluuia in terram. **C**onsumsi sunt agricolae: operuerunt capita sua. **N**am et cerua in agro peperit et reliquit quia non erat herba: et onagri steterunt in rupibus. **T**raxerunt ventum quasi dracones: defecerunt oculi eorum quia non erat herba. **S**i iniquitates nostre responderunt nobis: domine fac propter nomen tuum: quoniam multe sunt auersiones nostrae. **T**ibi peccauimus expectatio israel: saluator noster in tempore tribulationis. **Q**uare quasi si colonus futurus es in terra: et quasi viator declinans ad manendum: **Q**uare futurus es velut vir vagus: et fortis qui non potest saluare? **T**u autem in nobis es domine: et nomen tuum inuocatum est super nos: ne derelinquas nos. **H**ec dicit dominus populo huic qui dilexit mouere pedes suos et non qui euit: et domino non placuit. **N**unc recordabitur iniquitatum eorum: et visitabit peccata eorum. **E**t dixit dominus ad me. **N**oli orare pro populo isto in bonum. **C**um ieiunauerint non exaudiam preces eorum: et si obtulerint olocausta et victimas non suscipiam ea: quoniam gladio et fame et peste ego consumam eos. **E**t dixi. **N**am a domine deus? **P**rophete dicunt eis. **N**on videbitis gladium et fames non erit in vobis: sed pacem veram dabit vobis in loco isto.

Et dixit dominus ad me. **F**also prophete uaticinatur in nomine meo. **N**on misi eos: et non precepi eis: neque locutus sum ad eos. **D**isidionem mendacem et diuinationem fraudulentam et seductionem cordis sui prophetant vobis. **I**dcirco hec dicit dominus de prophetis qui prophetant in nomine meo quos ego non misi: dicentes gladius et fames non erit in terra hac. **I**n gladio et fame consumentur prophete illi: et populi quibus prophetant erunt preda in uisceribus israel per fame et gladio: et non erit qui sepeliat eos ipsi et uxoribus eorum filij et filie eorum: et effundam super eos malum suum. **E**t dices ad eos uerbum istud. **D**educant oculi mei lacrimam per noctem et dixerint et non taceant: quoniam contritione magna contrita est uirgo filia populi mei: plaga pessima uehementer. **S**i egressus fuero ad agros ecce occisi gladio: et si introiero in ciuitatem ecce attenuati fame. **P**ropheta namque et sacerdos abierunt in terram quam ignorabant. **N**umquid picules abiecasti iudam: aut syon abominata est anima tua? **Q**uare ego percussisti nos ita: ut nulla sit sanitas? **E**xpectauimus pacem et non est bonum: et tempus curationis: et ecce turbatio. **R**ecognouimus domine impietates nostras: iniquitates patrum nostrorum quia peccauimus tibi. **N**e des nos in

obprobrium ppter nomē tuū:
neq; facias nobis contumeliā.
Solū glorie tue recordare: ne
irritū facias fed⁹ tuū nobiscū.
Nūquid sunt in sculptilib; gē-
tū qui pluāt: aut reli possunt
dare ymbres nisi tu volueris:
Nōne tu es dñs de⁹ noster quē
expectauim⁹: **Tu** enī fecisti oīa
Et dixit dñs **XV** hec-
ad me. **S**i steterūt moyses
et samuel corā me: non est aīa
mea ad pplm istum. **E**cce illos
a facie mea: et egrediant⁹. **Q**uā
dixerint ad te quo egrediemur:
dices ad eos. **H**ec dicit domin⁹.
Qui ad mortē ad mortē: et qui
ad gladiū ad gladiū: et qui ad
fame ad famē: et qui ad capti-
uitatē ad captiuitatē. **E**t visita-
bo sup eos quatuor species di-
cūt dñs. **G**ladiū ad occisionē: et
canes ad laterādū: et volatilia
reli et bestias terre ad deuorādū
et dissipādū: et dabo eos in fer-
uorē uniuersis regnis terre ppter
manassen filiū ezechie regis iu-
da sup omnibus que fecit in ihe-
rusalem. **Q**uis enī miserebitur
tui iherlm: **A**ut quis cōtristabit⁹
pro te: **A**ut q̄s ibit ad rogādū
pro pace tua: **Tu** reliquisti me
dicit dñs: retrorsū abiisti. **E**t ex-
tendā manū meā sup te: et inf-
ficiā te. **L**aboraui rogās. **E**t di-
spgam eos ventilabro in por-

tis terre. **I**nterfeci et dispendi po-
pulū meū: et tamen a vīs suis
non sunt reuersi. **M**ultiplicate
sunt michi vidue eius: sup ha-
renā maris. **I**nduxi eis sup ma-
trē adolescentis vastatorē meri-
die: misi sup ciuitates repente t-
rorem. **I**nfirmata est que pepe-
rit septē: defecit aīa ei⁹. **O**ccidit
ei sol cū adhuc esset dies: confusa
est et erubuit. **E**t residuos ei⁹ in
gladiū dabo in cōspectu inimi-
corū eorū ait dominus deus. **D**e
michi mat⁹ mea. **Q**uare genui-
sti me virū rixe: virū discordie
in uniuersa terra: **N**on feneraui:
nec feneraui michi quisq; **D**ēs
maledicūt michi dicit dñs. **S**i
nō reliquie tue in bonū: si non
occurrerit tibi in tempore afflic-
tionis: et in tempore tribulatio-
nis adūsūm inimicū. **N**ūquid
federabit ferrū ferro ab aquilo-
ne et es: **D**iuicias tuas et thesau-
ros tuos in direptionem dabo
gratis in omnib; peccatis tuis:
et in omnib; iniquitatibus tuis. **E**t ad-
ducā inimicos tuos de terra quā
nescis: quia ignis succensus est
in furore meo: et sup vos arde-
bit. **Tu** scis dñe: recordare mei
et visita me: et tu ere me ab hīs
q̄ psecunt⁹ me. **N**oli in paciētia
tua suscipere me. **S**crīto quā su-
stinui pro te obprobriū. **I**nuē-
ti sunt sermones tui: et comedi

eos. Et factum est michi verbū
 tuū in gaudiū et ī leticiā cordis
 mei: quā inuocatū est nomē tu-
 um sup me. dñs deus exercitū.
 Nō sedi ī cōsilio iudicū: et glori-
 at⁹ sum a facie man⁹ tue. Bo-
 lus sedeabā: quā cōmīatione re-
 plecti me. Quare factus ē dolor
 me⁹ perpetu⁹: et plaga mea de-
 sperabilis: hēruit curari. Fac-
 ta ē michi q̄si mēdaciū aquarū
 infidelū. Propter hoc hec dicit
 dñs. Si cōuerteris conuertā te.
 et ante faciē meā stabis: et si se-
 paraueris p̄ciosum a vili. qua-
 si os meū eris. Conuertent⁹ ipsi
 ad te: et tu nō dūerteris ad eos.
 Et dabo te pplo huic in murū e-
 reū fortē: et bellabunt adūsum
 te et nō p̄ualebūt: q̄a ego tecū
 sum ut saluem te et eruam te di-
 cit dñs. Et liberabo te de manu
 pessimorū: et redimā te de manu
 fortū.
Et factū **XVI** fortū.
 ē verbū dñi ad me dicēs.
 Nō accipies uxore: et nō erunt
 tibi filij et filie ī loco isto. Quia
 hec dicit dñs sup filios et filias
 qui generāt in loco isto: et sup
 m̄res eos que genuerūt eos: et
 sup p̄res eos de quorū stirpe sūt
 natī in terra hac. Mortib⁹ egro-
 tationū moriēt⁹. Nō plangent⁹
 et nō sepeliēt⁹: in sterquiliniū su-
 per faciē terre erūt. Et gladio et
 fame cōsumētur: et erūt cadauer

eorū ī escam volatilib⁹: celi et be-
 stijs terre. Hec enim dicit dñs.
 Ne ingrediaris domū cōiuij
 neq; vadas ad plāgendū: neq;
 cōsoleris eos quia abstuli pacē
 meā a pplo isto dicit dñs: mise-
 ricordia et miserationes. Et mo-
 rientur grādes et parui in terra
 ista: nō sepeliēt⁹ neq; plāgent⁹:
 et nō se incidēt neq; caliciū fiet
 pro eis. Et nō frangēt inter eos
 lugentī panē ad cōsolādū sup
 mortuos: et nō dabūt eis potū
 calicis ad cōsolandū sup p̄re
 suo et matre. Et domū cōiuij
 nō ingrediaris ut sed eas cū eis
 et comedas et bibas: q̄a hec di-
 cit dñs exercitū deus isrl. Ecce
 ego auferā de loco isto in oculis
 v̄ris et ī dieb⁹ v̄ris vocē gaudiij
 et vocē leticie: vocē spōsi et vocē
 spōse. Et cū annūciaueris pplo
 huic oīa verba hī et dixerūt tibi.
 quare locutus est dñs sup nos
 omne malū grande istud. q̄ n̄ra
 iniquitas et qd peccatū n̄m qd
 peccauim⁹ dño deo n̄ro: dices
 ad eos. Quia dereliquerūt me
 p̄res v̄ri ait dñs: et abiēt post
 deos alienos et seruierūt eis. et
 adorauerūt eos: et me derelique-
 rūt et legē meā nō custodierūt.
 Sed et vos p̄ius operati estis
 q̄ patres vestri. Ecce enī ambu-
 lat vnusq̄sq; post prauitatē cor-
 dis sui malī: ut me nō audiat.

Et etiā vos de terra hac in terrā
quā ignoratis vos et p̄res v̄ri:
et seruietis ibi dñs alijs die ac
nocte q̄ nō dabūt vobis requi-
em. **P**ropterea ecce dies veniēt
dicit dñs: et nō dicet ultra vivit
dñs q̄ eduxit filios isrl̄ de terra
egipti. sed vivit dñs q̄ eduxit fi-
lios isrl̄ de terra aquilonis. et de
vniūsis terris ad aquas eiec̄ il-
los: et reducā eos in terrā suam
quā dedi p̄ribus eorū. **E**cce ego
mittā piscatores multos dicit
dñs: et piscabūtur eos. **E**t post
hec mittā eis multos venatores
et venabūtur eos de om̄i mon-
te et de om̄i colle et de caernis
petrarū: quia oculi mei sup̄ oēs
vias eorū. **N**ō sunt abscondite a
facie mea: et nō fuit occultata ī-
iquitas eorū ab oculis meis. **E**t
reddā p̄mū duplices iniquitates
et peccata eorū: q̄a cōtaminaue-
rūt terrā meā ī morticiniis ydo-
lorū suorū: et abom̄ationib; su-
is impleuerūt hereditatē meā.
Dñe fortitudo mea et robor me-
um: et refugium meū in die tribu-
lationis. **A**d te gētes veniēt ab
extremis terre et dicēt. **V**ere mē-
daciū possederunt p̄res n̄ri: va-
nitatē q̄ eis nō pfuit. **N**unquā
faciet sibi homo deos: **E**t ipsi
nō sunt dii. **I**decirco ecce ego os-
tendam eis per vicem hanc: os-
tendā eis manū meā et virtutē

meā: et sciēt q̄a nomē michi do-
eccatū **XVII** minus.
Iuda scriptū est stilo ferreo
in ungue adamātino: egarātū
sup̄ latitudinē cordis eorū: et in
cordib; ararū eorū. **C**ū recorda-
ti fuerint filij eorū aras suas et
lucos suos lignorūq; fronden-
tū in montib; excelsis sacrifican-
tes in agro: fortitudinē tuā et
om̄es thesauros tuos in direp-
tionem dabo: excelsa tua p̄pter
peccata in vniūsis finib; tuis.
Et relinqueis sola ab heredita-
te tua quā dedi tibi: et seruire te
faciā inimicis tuis in fra quā
ignoras. **C**ū ignē succendisti
in furore meo: usq; in eternum
ardebit. **H**ec dicit dñs. mal edit-
tus homo q̄ cōfidit in hoīe: et
ponit carnem brachiū suū: et a
dño recedit cor eius: erit cū q̄si
mirice in deserto: et non videbit
cum venerit bonū: sed habita-
bit ī siccitate in deserto in terra
salsuginis et inhabitabili. **B**e-
neditus vir q̄ cōfidit in dño: et
erit dñs fiducia eius. et erit q̄si
lignū qd̄ trāsplātāt sup̄ aq̄s:
qd̄ ad humorem mittit radices
suas: et non timebit cū venerit
estus. **E**t erit foliū eius viride: et
in tēpore siccitatis nō erit sollici-
tū: nec aliquando desinet facere
insecurabile. **Q**uis cognosceret
fructū. **P**rauū est cor hominis et

mias

illud: **E**go dñs scrutās cor et p-
bans renes: q̄ do unicuiq; iux-
ta viam suam: et iuxta fructū
ad inventionem suarum. **P**ec-
cā dixit fouit que non peperit. **F**e-
cit diuitias et non in iudicio.
In dimidio dierū suorū derelin-
quet eas: et in nouissimo suo e-
rit insipiens. **S**oliū glorie alti-
tudinis a p̄ncipio: loc⁹ sanctifi-
cationis nostre expectatio isrl̄.
Dñe om̄es q̄ te derelinquūt cō-
fundent: recedentes a te in terra
scribent: qm̄ dereliquerūt veniā
aquarū viventiu dñm. **S**ana
me dñe et sanabor: saluū me
fac et saluus ero: quoniam laus
mea tu es. **E**cce ip̄i dicūt ad me.
Ubi est verbū dñi: **V**eniat. **E**t
ego nō sum turbatus te pasto-
rem sequēs: et diē hoīs non de-
sideraui. **T**u scis q̄ egressum ē
de labijs meis: rectū in conspectu
tuo fuit. **N**ō sis michi tu formi-
dini: spes mea tu in diē afflictio-
nis. **C**ōfundatur q̄ me p̄secū-
tur et nō cōfundar ego: paueāt
illi: et nō paueā ego. **I**nduc su-
p̄ eos diē afflictionis: et duplici
cōtentione cōtere eos. **H**ec dicit
dñs ad me. **V**ade et sta in por-
ta filiorū ppli tui per quā ingredi-
untur reges iuda. et egrediuntur
et in cunctis portis iherusalem:
et dices ad eos. **A**udite verbū
dñi reges iuda. et om̄is iudea

cūctiq; habitatores iherlm: q̄ in-
gredimur p̄ portas istas. **H**ec di-
xit dñs. **L**ustodite aīas v̄ras: et
nolite portare pōdrea ī diē sab-
batī. nec inferatis p̄ portas ihe-
rusalē: et nolite eicere onera de
domib; vestris in diē sabbatī et
om̄e opus nō facietis. **S**ancti-
ficate diē sabbatī sicut precepi
p̄rib; v̄ris. **E**t nō audierūt nec
indinauerūt aurē suā: sed indu-
rauerūt cervicē suā ne audirēt
me: et ne acciperēt disciplinā.
Et erit si audieritis me dicit do-
min⁹. ut nō inferatis onera p̄
portas ciuitatis hui⁹ in diē sab-
batī et si sanctificaueritis diē
sabbatī ne faciatis in ea om̄e
opus: ingredietur p̄ portas ciui-
tatis hui⁹ reges et p̄ncipes sedē-
tes sup̄ soliu dauid. et ascendē-
tes in currib; et equis ip̄i et p̄nci-
pes eorū viri iuda et habitato-
res iherlm: et habitabit ciuitas
hec in sempiternū. **E**t veniet de
ciuitatib; iuda in circuitu iheru-
salē et de terra beniamin et de ca-
pestris et de montuosis et ab au-
stro portantes olocrāstū et victi-
mā et sacrificiū et thus: et inferēt
oblationē in domū dñi. **S**i au-
tem nō audieritis me ut sancti-
ficetis diē sabbatī et ne portetis
onus et ne inferatis per portas
iherlm in diē sabbatī: succendā
ignē in portis ei⁹ et deuorabit

domos iherlm: et nō eētinguēt.

Verbū qđ factū **XVIII**
 ē ad iheremiam a dñō di-
 cēs. Surge et descende ī domū
 figuli: et ibi audies verba mea.
 Et descendi in domū figuli: et ec-
 ce ipse faciebat opus sup rotā:
 et dissipatū est vas qđ ipse facie-
 bat e luto manib; suis. **Q**uer-
 sulq; fecit illud vas aiter; sicut
 placuerat in oculis ei? ut face-
 ret. Et factū ē verbū dñi ad me
 dicens. Nunquid sicut figulus
 iste nō potero vobis facere do-
 m? isrl ait dñs: Ecce sicut lutū
 in manib; figuli: sic vos dom?
 israhel in manu mea. **R**epente
 loquar adūsum gētem et adū-
 sus regnū: ut eradicē et destruā
 et dispdam illud. **S**i penitentiā
 egerit gens illa a malo suo qđ
 locut? sum adūsus eam. agā
 et ego penitentiā sup malo qđ
 cogitavi ut facerē ei: et subito
 loquar de gēte et regno: ut edifi-
 cem et plantem illud. **S**i fecerit
 malū in oculis meis ut nō au-
 diat vocē meā: penitentiā agā
 sup bono qđ locut? sum ut fa-
 cerem ei. **N**ūc ego dic viro iuda
 et habitatori iherlm dicēs. **H**ec
 dicit dñs. Ecce ego fingo contra
 vos malū: et cogito cōtra vos
 cogitationē. **R**everteat unusq; q;
 a via sua mala: et dirigite vi-
 as vras et studia vra. **Q**ui dix-

erūt. **D**isperavim?. **P**ost cogi-
 tationes enim nras ibimus: et
 unusq; q; pravitatē cordis sui
 mali faciem?. **N**ō hec dicit do-
 minus. **I**ntrogate gētes. **Q**uis
 audiuit talia horribilia: que fe-
 cit nimis virgo isrl. **N**unquid
 deficiet de petra agri nix libani:
 aut euelli possunt aque eorum:
 pētes frigide et defluētes. **Q**uia
 oblitus ē mei ppls meus. **F**ru-
 stra libātes et ipingētes in vis-
 suis. et ī semitis seclī: utambu-
 larēt per eas in itinere nō recto:
 ut fieret fra eorū in desolationē
 et in sibilū sempiternū. **O**mīs
 qui pterierit per eā obstupescet:
 et mouebit caput suum. **S**icut
 ventus vrens dispdam eos co-
 ram inimicis: dorsū et non faci-
 em ostendā eis in die pditionis
 eorū. **E**t dixerūt. **V**enite et cogi-
 temus cōtra iheremiam cogitati-
 ones. **N**ō enī pibit lex a sacdo-
 te: neq; cōsilīū a sapiēte: nec ser-
 mo a ppheta. **V**enite et percū-
 mus eū lingua: et nō attenda-
 mus ad uniuersos sermones ei?
Attēde dñe ad me: et audi vocē
 adūsaliorū meorū. **N**ūquid red-
 ditur pro bono malū: qđ fode-
 runt foueā aīe mee. **R**ecordare
 qđ steterim in conspectu tuo ut
 loquerer pro eis bonū: et auer-
 terem indignationē tuā ab eis.
Propterea da filios corū in fa-

mias.

me: et deduc eos in manus gladii. **F**iat uxoribus eorum absque liberis et uidue: et uiri earum interficiantur morte. **I**uvenes eorum confodiantur gladio in prelio: audiat clamor de domibus eorum. **A**dduces enim super eos latronem repente: quia foderunt foueam ut caperent me: et laqueos absconderunt pedibus meis. **T**u autem domine scis omne consilium eorum aduersum me in morte. **N**e propitius sis iniquitati eorum: et peccatum eorum a facie tua non deleatur. **F**iat corruentes in conspectu tuo: in tempore furoris tui abutere eis.

et dicit dominus.

XIX

Hade et accipe lagunculam figuli testem a senioribus populi et a senioribus sacerdotum: et egredere ad uallē filiorum emmon que est iuxta introitum porte fictilis: et predicabis ibi uerba que ego loquor ad te et dices. **A**udite uerbum domini reges iuda: et habitatores iherusalem. **H**ec dicit dominus exercituum deus israel. **E**cce ego inducam afflictionem super locum istum: ita ut omnis qui audierit illam tremet aures eius: eo quod dereliquerint me: et alienum fecerint locum istum: et libauerunt in eo dominus alienis quos nescierunt ipsi et pres eorum et reges iuda: et repleuerunt locum istum sanguine innocentium: et edificauerunt excelsa baalim ad comburendos filios suos igni in olocaustum que non

precepi: nec locutus sum nec ascenderunt in cor meum. **P**ropterea ecce dies ueniet dicit dominus: et non uocabitur amplius locus iste thophet et uallis filii emmon: sed uallis occisionis. **E**t dissipabo consilium iuda et iherusalem in loco isto: et subuertam eos gladio in conspectu inimicorum suorum: et in manu querentium animas eorum: et dabo cadavera eorum escas et uolatilibus celi et bestis terre: et ponam ciuitatem hanc in stuporem et in sibilum. **O**mnes qui preterierint per eam obstupescet: et sibilabit super uniuersa plaga eius. **E**t cibabo eos carnibus filiorum suorum et carnibus filiarum suarum: et unusquisque carnem amici sui comedet in obsidione et in angustia in qua concludent eos inimici eorum: et qui querunt animas eorum. **E**t conteres lagunculam in oculis uirorum qui ibunt tecum: et dices ad eos. **H**ec dicit dominus exercituum. **S**ic conteram populum istum et ciuitatem istam sicut conterit uas figuli quod non potest ultra instaurari. **E**t i thophet sepelientur: eo quod non sit alius locus ad sepeliendum. **S**ic faciam loco huic ait dominus et habitatoribus eius: ut ponam ciuitatem istam sicut thophet. **E**t erunt domus iherusalem et domus regum iuda sicut locus thophet immunde: omnes domus in quas domatibus sacrificauerunt omni

militie celi: et libauerunt libamina
na dijs alienis. Venit autē ihe-
remias de thophet quo miscat
eum dñs ad pphetandū: et ste-
tit in atrio domus dñi: et dixit
ad omnē pplm. **H**ec dicit dñs
exercituum deus isrl. **E**cce ego in-
ducā sup ciuitatē hanc ⁊ super
omnes urbes ei⁹ uniuersa mala
que locutus sum adu'sum eā:
qm̄ indurauerūt ceruicē suam
ut nō audirēt sermones meos.

Et audiuit phassur fili⁹ **XX**
emmer sacerdos q̄ cōstitut⁹
erat princeps in domo dñi ihere-
miā pphetantē sermones istos:
⁊ percussit phassur iheremiā p-
phetam: et misit eum in neruū
quod erat in porta beniamin
superiori i domo dñi. **L**ūq; illux-
isset in crastinū eduxit phassur
iheremiā de neruo: ⁊ dixit ad eū
iheremias. **N**on phassur voca-
uit dñs nomē tuū sed pauorē
undi⁹: q̄a hec dicit dñs. **E**cce e-
go dabo te in pauorē et omēs
amicos tuos et corruent gladi-
o inimicorū suorū: et oculi tui vi-
debunt. **E**t omnē iudā dabo in
manu regis babilonis: et tra-
ducat eos in babilonē: et puci-
et eos gladio. **E**t dabo uniuersam
substantiā ciuitatis hui⁹.
⁊ omnē laborē eius omēs q̄ pci-
um et cunctos thesauros regū
iuda dabo in manu inimicorū

eorū: et diripiēt eos et tollent: ⁊
ducent in babilonē. **T**u autem
phassur et omnes habitatores
dom⁹ tue ibitis in captiuitatē:
et in babilonē venies ⁊ ibi mo-
rieris: ibiq; sepelietis tu ⁊ omēs
amici tui quib; pphetasti men-
daciū. **S**eduxisti me dñe ⁊ se-
ductus sum: fortior me fuisti ⁊
inualuisti. **F**actus sū in derisū
tota die. **O**mēs sublaunabāt
me q̄a iam olim loquor vocife-
rans: iniquitatem et vastitatem
clamito. **E**t factus est michi ser-
mo dñi in obprobriū et in deri-
sūm tota die. **E**t dixi. **N**ō recor-
dabor eius: neq; loquar ultra
in nomē illi⁹. **E**t fact⁹ ē in corde
meo quasi ignis exestuās. clau-
susq; in ossib; meis. et defeci fer-
re nō sustinēs. **A**udiui etiā con-
tumelias mltorū ⁊ terrore in cir-
cūitu psequimū et psequamur
eum: ab omib; viris q̄ erāt pa-
rifici mei et custodiētes lat⁹ me-
um. **S**i quo modo decipiatur ⁊
pualeam⁹ adu'sus eū: et cōseq-
mur ultionē ex eo. **D**ñs autem
mecū est quasi bellator fortis:
idcirco qui psequuntur me cadēt
et infirmi erūt et cōfundētur ve-
hementēter: q̄a nō intellexerūt ob-
probriū sempiternū qd̄ nunq̄
delebit. **E**t tu dñe exercituum pro-
bator iusti q̄ vides renes et cor:
videā queso ultionē tuā ex eis.

mias

Tibi etiam reuelavi causam meam.
 Cantate domino laudate dominum: quia
 liberauit animam pauperis de ma-
 nu malorum. **Maledicta** dies in
 qua natus sum: dies in qua pe-
 perit me mater mea non sit be-
 nedicta. **Maledictus** vir qui annu-
 ciavit patri meo dicens natus est
 tibi puer masculus: et quasi gau-
 dio letificavit eum. **Sic** homo il-
 le ut sunt civitates quas subui-
 tit dominus: et non perituit eum. **Au-**
 diat clamorem mane et ululatum
 in tempore meridiano: quia non
 me interfecit a vulua ut fieret mi-
 chi mater mea sepulcrum: et vul-
 na eius conceptus eternus. **Qua-**
 re de vulua egressus sum ut vi-
 derem laborem et dolorem: et consu-
 meretur in confusione dies meus:

Uerbum quod factum est ad iheremiam a domino: quando misit ad eum rex sedechias
 phassur filium helchie et sopho-
 niam filium maasie sacerdotes
 dicens. **Interroga** pro nobis dominum:
 quia nabuchodonosor rex babi-
 lonis preliatur adiutorem nos: si
 forte faciat dominus nobiscum secun-
 dum omnia mirabilia sua et recedat
 a nobis. **Et dixit iheremias** ad
 eos. **Sic** dicetis sedechie. **Hec**
 dicit dominus deus israel. **Ecce** ego re-
 uertam vasa belli que in manibus
 vestris sunt et quibus vos pugna-
 tis aduersum regem babilonis

et caldeos qui obsident vos in circui-
 tu murorum: et congregabo ea in
 medio civitatis huius. et debella-
 bo ego vos in manu extenta et
 in brachio forti et in furore et in
 indignatione et in ira grandi:
 et prutiam habitatores civita-
 tis huius. **Homines** et bestie pestilen-
 tia magna morientur. **Et post** hi
 ait dominus. Dabo sedechiam regem
 iuda et servos eius et populum eius
 et qui derelicti sunt in hac civitate
 a peste et gladio et fame in ma-
 nu nabuchodonosor regis ba-
 bilonis et in manu inimicorum
 eorum et in manu querentium ani-
 mam eorum et prutiet eos in ore gla-
 dii: et non movebitur neque parceret
 nec miserebitur. **Et ad populum** hunc
 dices. **Hec** dicit dominus. **Ecce** ego
 do coram vobis viam vite et viam
 mortis. **Qui** habitaverit in ur-
 be hac morietur gladio et fame et
 peste: qui autem egressus fuerit et
 transgesserit ad caldeos qui obsi-
 dent vos vivet: et erit ei anima sua
 quasi spoliū. **Posui** enim faciem
 meam super civitatem hanc in ma-
 lum et non in bonum ait dominus. **In** ma-
 nu regis babilonis dabitur: et re-
 uret eam igni et domum regis iu-
 da. **Audite** verbum domini domus
 david. **Hec** dicit dominus. **Judicate**
 mane iudicium et eruite vi oppres-
 sum de manu calumniatoris: ne
 forte egrediatur ut ignis indig-

natio mea et succendat et non
sit q̄ extinguat: p̄p̄ malitiā stu-
diorū v̄rorū. **E**cce ego ad te ha-
bitatricē vallis solide atq; cam-
pestre ait dñs: q̄ dicitis q̄s per-
cuciet nos et quis ingrediet̄ do-
mus n̄ras: et visitabo sup vos
iuxta fructū studiorū v̄rorū dicit
dñs: et succendā ignē in saltu ei-
us et deuorabit oīa in circuitu ei-

Nec dicit dñs. **XXII** us.
Descende ī domū regis iu-
da: et loq̄ris ibi verbū h̄ et dices.
Audi verbū dñi rex iuda qui se-
des sup soliu dauid: tu et serui
tui et p̄plus tuus q̄ ingredimini
per portas istas. **H**ec dicit dñs.
Facite iudiciū et iusticiā et libe-
rate v̄i opp̄ssum de manu calū-
niatoris: et adueniā et pupillū
et viduā nolite contristare neq;
op̄primatis inique: et sāguinē
inocentē ne offendatis in loco
isto. **S**i enī faciētes feceritis ver-
bū istud. ingredient̄ p̄ portas
domus hui⁹ regis sedētes de ge-
nere dauid sup thronū eius: et
ascendētes currens et equos: ip̄i
et serui et p̄plus eorū. **Q**uā si non
audieritis verbū hoc: ī mem̄
ip̄o iuravi dicit dñs: q̄a in soli-
tudinē erit dom⁹ hec. **Q**uia hec
dicit dñs sup domū regis iuda.
Galaad tu michi caput libani.
Si non posuero te solitudinē:
urbes inhabitabiles. **E**t sancti-

ficabo sup te interficientē virū et
arma eius: et succidēt electas re-
dros tuas et p̄cipitabunt in ig-
nem: et p̄transibūt gentes mul-
te p̄ ciuitatē hanc et dicit unus-
quisq; p̄ximo suo. **Q**uare sic
fecit dñs ciuitati hui⁹ grādī: **E**t
respōdebunt. **E**o q̄ reliquerint
pactū dñi dei sui: et adorauerūt
deos alienos: et seruierunt illis.
Nolite flere mortuū: neq; luge-
atis sup eum fletu. **P**lāgite eū
q̄ egredit̄: q̄a nō reuertet̄ ultra:
nec videbit terrā natiuitatis su-
e. **Q**uia hec dicit dñs ad sellū fi-
liū iosie regem iuda qui regna-
uit pro iosia p̄re suo q̄ egressus
est de loco isto. **N**ō reuertet̄ huc
ampli⁹: sed ī loco ad quē trāstu-
li eū ibi moriet̄: et trā istā nō vi-
debit ampli⁹. **D**e q̄ edificat do-
mū suā ī iniusticiā: et tēacula
sua nō in iudicio. **A**micū suū
op̄p̄met frustra: et mercedē nō
reddet ei. **Q**ui dicit edificabo mi-
chi domū latā et tēacula spacio-
sa: q̄ aperit sibi fenestras et facit
laquearia cedrina: pingitq; si-
nopide. **N**ūquid regnabis: quā
cōfers te cedro. **P**ater tuus nū-
q̄d non comedit et bibit et fecit
iudiciū et iusticiā: tunc cū bene-
erat ei: **J**udicauit causam pau-
peris et egeni in bonū suū. **N**ū-
q̄d nō ideo: q̄a cognouit me di-
xit dñs: **T**ui vero oculi et cor ad

mas

auaritiā et ad sanguinē inno-
centē fundēdū et ad calūniā: et
ad cursum mali opis. **P**ropte-
rea hec dicit dñs ad ioachim fi-
liū iosie regē iuda. **N**ō plāgēt
eū ue frater et ue soror: nō cre-
pabūt ei ue dñe et ue inclite. **S**e-
pultura asini sepeliet: putrefac-
tus et p̄iectus extra portas ihe-
rusalem. **A**scende libanū et cla-
ma: et in basan da uocē tuā et
clama ad trāseūtes: quia d̄icti
sunt oēs amatores tui. **I**ocut⁹
sum ad te in abundantia tua:
dixisti nō audīā. **H**ec ē uia me-
a ab adolescētia tua: q̄a nō au-
disti uocē meā. **O**mnes pastores
tuos pascet uētus: et amatores
tui in captiuitatē ibūt. **E**t tunc
rōfūderis et reubescēs ab omni
malicia tua: q̄ sedes in libano
et midificas in cedris. **Q**uō con-
genuisti cū uenissēt tibi dolores
q̄si dolores parturiētis: **U**ino
ego dicit dñs: q̄a si fuit iechoni-
as fili⁹ ioaki regis iuda amulus
in manu dextera mea inde euel-
lam eū. **E**t dabo te in manu q̄-
rentiū aīam tuā et ī manu quo-
rū tu formidas faciē: et ī manu
nabuchodonosor regis babi-
lonis: et in manus caldōr. **E**t
mittā te et matrē tuā q̄ genuit
te in terrā alienā ī qua nati nō
estis: ibiq; moriētū. **E**t in terrā
ad quā ipi leuant aīam suā ut

reuerant illuc: nō reuertentur.
Nūquid uas fictile atq; cōtritū
uir iste iechonias: **N**ūquid uas
absq; omni uoluptate: **Q**uare
abieci sunt ipi et semen eius: et
proiecti in terrā quā ignorauē-
runt: **T**erra terra terra audi ser-
monē dñi. **H**ec dicit dñs. **S**cri-
be uirū istū sterilē: uirū q̄ in die-
bus suis non p̄sperabit. **N**ec
erit de semine ei⁹ uir q̄ sede-
at sup soliū dauid: et potestatē
habeat ultra in iuda. **XXIII**

Ue pastorib;: qui dispdūt
et dilacerāt gregē pascue
mee dicit dñs. **H**ec hec dicit do-
minus deus isrl ad pastores q̄
pascūt pplm meū. **V**os disp̄si-
stis gregē meū et eiecistis eos: et
non uisitastis eos. **E**cce ego ui-
sitabo sup uos malitiā studio-
rum uestrorū ait dominus. **E**t
ego congregabo reliquias gregis
mei de omnibus terris ad
quas eiecero eos illuc: et cōuer-
tam eos ad rura sua et crescent
et multiplicabunt: et suscitabo
sup eos pastores et pascēt eos.
Non formidabūt ultra et non
pauebūt: et nullus loqueretur
eē numero dicit dñs. **E**cce dies
ueniunt dicit dñs: et suscitabo
dauid germē iustū et regnabit
reg et sapiēs erit: et faciet iudici-
um et iusticiā in terra. **I**n dieb;
illis saluabit iuda: et isrl habi-

tabit cōfident. Et hoc est nomē
qd̄ uocabūt eū: dñs iustus no-
ster. Propter hoc ecce dies ueni-
unt dicit dñs: et non dicēt ultra
uinit dñs q̄ eduxit filios isrl̄ de
terra egipti. Sed uinit dñs q̄ e-
duxit et adduxit semē dom⁹ isrl̄
de terra aquilonis et de cunctis
tēis ad quas eiecērā eos illuc: et
habitabūt in tēa sua. Ad pphē-
tas. Cōtritu ē cor meū ī medio
mei: cōtremuerūt oīa ossa mea.
Factus sum quasi uir ebrīus:
et q̄si homo madidus a uino a
facie dñi et a facie uerborū sanc-
torū ei⁹: q̄a adulterijs repleta ē
terra: q̄a a facie maledictionis
luxit tēa: arefacta sunt arua de-
serti. Fact⁹ est cursus eorū ma-
lus: et fortitudo eorū dissimilis.
Propheta nāq; et sacerdos pol-
luti sunt: et in domo mea inueni
malū eorū ait dñs. Percutia uia
eorū erit q̄si lubricū in tenebris:
impellent eū et corruent in ea.
Afferā enī sup̄ eos mala: annū
uiscitationis eorū ait dñs. Et in
prophetis samarie uidi fatui-
tate: et pphetabāt in baali: et de-
cipiebāt pplm meū isrl̄. Et in p-
phetis iherlm̄ uidi similitudinē
adulteratū et iter mēdaci⁹: et cō-
fortauerūt man⁹ pessimorū: ut
nō cōuerteret unusquisq; a mali-
cia sua. Facti sunt michi omēs
ut zodomā: et habitatores eius

quasi gomorra. Propterea h̄
dicit dñs exercitū ad pphetas.
Ecce ego cibabo eos absinthio.
et potabo eos felle. A pphetis
enim iherlm̄ egressa est pollutio
sup̄ omnē terrā. Hec dicit dñs
exercitū. Nolite audire uerba
prophetarū q̄ pphetāt uobis et
decipiūt uos. Visionem cordis
sui locut⁹: nō de ore dñi. Dicūt
hīs q̄ blasphemāt me locut⁹
ē dñs. Pax erit uobis: et omī q̄
ābulat in prauitate cordis sui
dixerūt: nō ueniet sup̄ uos ma-
lū. Quis enī affuit in cōsilio do-
mini: et uidit et audiuit sermo-
nē ei⁹? Quis cōsiderauit uerbū
illi⁹ et audiuit? Ecce turbo domi-
nū indignationis egredietur:
et tempestas erūpēs sup̄ caput
impiorū ueniet. Nō reuertet fu-
ror dñi usq; dum faciat: et usq;
dū cōpleat cogitationē cordis
sui. In nouissimis dieb; intelli-
getis cōsiliū eius. Nō mittebā
prophetas et ipi currebāt: non
loquebar ad eos. et ipi ppheta-
bāt. Si steterissent in cōsilio meo
et nota fecissent uerba mea po-
pulo meo: auertissem utiq; eos
a uia sua mala et cogitationib;
suis pessimis. Putasne de⁹ et ui-
cino ego sum dicit dñs: et nō de-
us de lōge? Si occultabit uir in
absconditis: Et ego nō uidēto eū
dicit dñs. Nūquid nō celū et ter-

mas

ram ego implebo ait dñs: **Au-**
 diui q̄ dixerūt pphete: pphetan-
 tes ī noīe meo mēdaciū atq; di-
 cētes. Sōniaui: sōniaui. **U-**
 q; quo istud est in corde ppheta-
 rū vaticinātiū mēdaciū: et pro-
 phetantiū seductiones cordis
 sui: **Q**ui volūt facere ut obliuif-
 cat̄ p̄plus meus noīs mei. p̄p̄
 sōnia eorū q̄ narrāt unusq; s
 q; ad p̄ximū suū: sicut obliuif-
 sunt p̄res eorū noīs mei p̄pter
 baal. **P**ropheta q̄ habet sōniū
 narret sōniū. et q̄ habet sermo-
 nē meū loquat̄ sermonē meū
 vere. **Q**uid paleis ad triticū di-
 cit dñs: **N**ūq̄d nō ūba mea sūt
 q̄si ignis ait dñs: et q̄si malle?
 cōterēs petrā: **P**ropterea ecce e-
 go ad pphetas ait dñs: q̄ furā-
 t̄ verba mea unusquisq; a p̄xi-
 mo suo. **E**cce ego ad pphetas
 ait dñs q̄ assumūt linguas su-
 as: et aiunt dicit dñs. **E**cce ego
 ad pphetas sōniātes mēda-
 ciū dicit dñs: q̄ narrauerūt ea
 et seduxerūt p̄plm meū in mēda-
 tio suo et in miraculis suis cū e-
 go nō misissē eos. nec mādassē
 eis: q̄ nichil p̄fuerūt p̄plo huic
 dicit dñs. **S**i igit̄ interrogauerit
 te p̄plus iste uel ppheta aut sac-
 dos dicēs. qd̄ ē onus dñi: dices
 ad eos. **U**t quid vobis onus:
Proiciā quippe vos dicit dñs:
 et ppheta et sacerdos et p̄plus q̄

dicat onus dñi: visitabo sup vi-
 rū illū et sup domū eius. **H**ec di-
 cetis unusquisq; ad p̄ximū et
 ad fratrem suū. **Q**uid respondit
 dñs: **E**t qd̄ locutus est dñs: **E**t
 on⁹ dñi ultra nō memorabit̄:
 quia onus erit unicuiq; sermo
 suus. **E**t puerit̄is verba dñi vi-
 uētis: dñi exercitū dñi nr̄i. **H**ec
 dices ad pphetā. **Q**uid respon-
 dit tibi dñs: et qd̄ locutus ē do-
 min⁹: **S**i autē onus dñi dixerit̄
 t̄is: p̄pter hoc h̄ dicit dñs. **Q**ui-
 a dixistis sermonē istū on⁹ do-
 mini: et nisi ad vos dicēs. noli-
 te dicē on⁹ dñi: p̄tea ecce ego
 tollā vos portās. et derelinquā
 vos et ciuitatē quā dedi vobis et
 p̄rib; v̄ris a facie mea: et dabo
 vos ī obprobriū sēp̄itū: et ī ig-
 nominia eternā que nunq; ob-
 limone delebitur. **XXIII**

Ascendit michi dñs: et ecce
 duo calathi pleni ficis po-
 siti ante templū dñi: postq; trā-
 stulit nabuchodonosor rex ba-
 bilonis iechoniā filiū ioakim
 regē iuda et p̄ncipes ei⁹ et fabrum
 et iclusorē de iherlm et adduxit e-
 os in babilonē. **C**alathus un⁹
 ficus bonas habebat nimis: ut
 solēt ficus esse p̄mi tēporis. **E**t
 calathus unus ficus habebat
 malas nimis: q̄ comedi nō po-
 terāt eo q̄ essent male. **E**t dixit
 dñs ad me. **Q**uid tu vides ihere:

mia: Et dixi. Ficus bonas. bonas valde: et malas. malas valde: que comedere non possunt eo quod sint male. Et factum est verbum domini ad me dicens. Hec dicit dominus deus israel. Sicut ficus hec bone sic cognoscat transmigrationem iuda quam emisi de loco isto in terram caldeorum in bonum: et ponam oculos meos super eos ad placandum. Et reducam eos in terram hanc: et edificabo eos et non destruam: et plantabo eos et non evellam: et dabo eis cor ut sciatur me quia ego sum dominus. Et erunt mihi in populum: et ego ero eis in deum: quia revertentur ad me in toto corde suo. Et sicut ficus pessime que comedere non possunt eo quod sint male: hec dicit dominus sic dabo sedechiam regem iuda et principes eius et reliquos de iherusalem qui remanserunt in urbe hac: et qui habitant in terra egypti. Et dabo eos in vegetatione afflictionemque omnibus requiescentibus: in opprobrium et in parabolam et in proverbium et in maledictionem in universis locis ad quos eieci eos: et mittam in eis gladium et famem et pestem donec consumantur de terra quam dedi eis et patribus eorum. **XXV**

Uerbum quod factum est ad iheremiam de omni populo iude in anno quarto ioachim filii iosie regis iuda: ipse est annus primus nabuchodonosor regis babilonis. Et locutus est iheremias p-

pheta ad omnem populum iuda et ad universos habitatores iherusalem dicens. A tercio decimo anno iosie filii ammon regis iuda usque ad diem hanc iste est tercius et vicessimus annus: factum est verbum domini ad me: et locutus sum ad vos de nocte resurgens et loquens et non audistis. Et misit dominus ad vos omnes servos suos prophetas resurgens diluculo mittensque et non audistis: neque inclinastis aures vestras ut audiretis cum diceret. Heu recti mini unusquisque a via sua mala. et a pessimis cogitationibus vestris: et habitabitis in terra quam dedit dominus vobis et patribus vestris a seculo et usque in celum. Et nolite ire post deos alienos ut servia- tis eis adoretisque eos: neque me ad iracundiam provocetis in operibus manuum vestrarum: et non affligam vos. Et non audistis me dicit dominus: ut me ad iracundiam provocetis in operibus manuum vestrarum in malum vestrum. Propterea hec dicit dominus exercituum. Pro eo quod non audistis verba mea: ecce ego mittam et assumam universas cognationes aquilonis ait dominus et nabuchodonosor regem babilonis servum meum et adducam eos super terram istam et super habitatores eius et super omnes nationes que in circuitu eius sunt: et interficiam eos et ponam eos in stuporem et in sibilum et in

mias

solitudines sempiternas. **P**erdā
q; eē eis vocē gaudiū et vocē leti-
cie: vocē spōsi et vocē spōse: vo-
cem mole et lumē lucerne. **E**t erit
uniūsa tra eius in solitudinē et
in stuporē: et seruiēt omēs gētes
iste regi babilonis septuaginta
ānis. **Q**uāq; impleti fuerūt anni
septuaginta visitabo sup regē
babilonis et sup gētē illā dicit
dñs iniquitatē eorū: et sup terrā
caldeorū: et ponā illā in solitudi-
nes sempiternas. **E**t adducā su-
per terrā illā omnia verba mea q̄
locutus sum cōtra eā: omne qd̄
scriptū ē in libro isto. quēcūq;
prophetavit iheremias aduer-
sum omēs gētes: q̄a seruiērūt
eis cū essēt gētes multe et reges
magni. **E**t reddā eis scdm opa
eorū: et scdm facta manū suā-
rū. **Q**uia sic dicit dñs exercitū
de⁹ isrl. **S**ume calicē vini furo-
ris hui⁹ de manu mea: et ppina-
bis de illo cūctis gentib; ad q̄s
ego mittā te et bibēt: et turbabū-
r et insaniēt a facie gladii quē
ego mittā inf eos. **E**t accipi ca-
licem de manu dñi. et ppinaui
cūctis gentib; ad quas misit
me dñs: isrlm et ciuitatib; iude
et regib; eius et pncipib; ei⁹ ut
dare eos in solitudinē et in stu-
porē et in sibilū et in maledicti-
onē sicut ē dies ista: et pharao-
ni regi egipti et seruis ei⁹ et pñ-

cipib; eius et omni pplo eius: et
uniūsis generalit cūctis regib;
terre ausitidis: et cūctis regib;
terre philistiim et ascalonis et
gaze et accaroni et reliquis azo-
ti: ydumee et moab et filiis ami-
mon et cūctis regib; tyri et uniū-
sis regib; sydonis et regib; ite
insularū q̄ sunt trās mare: et de-
dan et themā et buz et uniūsis
q̄ attonli sunt in romā et cūctis
regib; arabie et cūctis regibus
occidentis q̄ habitāt in deserto: et
cūctis regib; zambri et cūctis
regib; elam et cūctis regibus
medorū et cūctis quoq; regibus
aquilonis deprope et delonge:
unicuiq; dtra fratrē suū: et om-
nib; regnis terre q̄ sup faciē ei⁹
sūt. **E**t reg sesach bibet post eos.
Et dices ad eos. **H**ec dicit dñs
exercitū deus isrl. **S**ibite et inebriamini: et vomite et cadite: ne-
q; surgatis a facie gladii quē
ego mittam inter vos. **Q**uāq;
noluerint accipere calicē de ma-
nu tua ut bibāt: dices ad eos.
Hec dicit dñs exercitū. **S**iben-
tes bibetis. **Q**uia ecce in ciuita-
te in qua inuocātū est nomē me-
um ego incipio affligere: et vos
quasi inuocētes et imunes eritis:
Nō eritis imunes. **G**ladiū enī
ego uoco sup oēs habitatores
ite: dicit dñs exercitū. **E**t tu p-
phetabis ad eos omnia verba

hec: et dices ad illos. **D**ñs de ex-
cello rugiet: et de habitaculo san-
cto suo dabit vocē suā. **F**ugiet
rugiet sup decorem suū. **E**leu-
ma quasi calcantiū cōciner adū-
sus oēs habitatores terre. **P**er-
uenit sonit⁹ usq; ad extrema ter-
re: q̄a iudiciū dñi cū gentibus.
Judicat ipe cū omni carne. **I**m-
pios tradidi gladio dicit dñs.
Hec dicit dñs exercitū. **E**cce af-
flictio egrediet de gēte i gentē: et
turbo magn⁹ egrediet de sūmi-
tatib; fr̄e: et erūt interfec̄i dñi in
die illa a sūmo terre usq; ad sū-
mū ei⁹. **N**ō plāgent: et nō colli-
gentur neq; sepelientur: in ster-
quilinio sup faciē terre iacebūt.
Ululate pastores et clamate. et
asp̄gite vos cinere optimates
gregis: q̄a cōpleti sunt dies ve-
stri ut interficiamini: et dissipatio-
nes v̄re. et cadetis quasi vasa p̄-
riosa. **E**t peribit fuga a pastorib;
et salutatio ab optimatibus
gregis. **D**ox clamoris pastorū
et ululat⁹ optimatū gregis: q̄a
vastauit dñs pascua eorū: et cō-
tuerunt arua pacis a facie ire
furoris dñi. **D**ereliquit quasi leo
umbraculū suū: facta est terra
eorū in desolationem a facie ire
colūbe: et a facie ire furoris dñi.

In p̄ncipio regnū ioa- **XXVI**
chim filie iosie regis iuda factū
ē verbū istud a dño dicens. **H**ec

dicit dñs. **S**ta in atrio domus
dñi: et loqueris ad oēs ciuitates
iuda de q̄b; veniūt ut adorēt in
domo dñi uniuersos sermones:
q̄s ego mādaui tibi ut loquaris
ad eos. **N**oli subtrahere verbū
si forte audiāt et cōuertāt unū-
quisq; a via sua mala: et penite-
at me mali qđ cogito facere eis
propt̄ maliciā studior eorū. **E**t
dices ad eos. **H**ec dicit dñs. **S**i
nō audieritis me ut ambuletis
in lege mea quā dedi vobis ut
audiat̄ sermonē seruor meo-
rū p̄phetarū quos ego misi ad
vos de nocte consurgēs et diri-
gens et non audistis: dabo do-
mū istā sicut sylo: et urbē hanc
dabo in maledictionē cū cōdis gē-
tib; fr̄e. **E**t audierūt sacerdotes
et p̄phete et om̄is p̄plus iheremi-
am loquētē verba hec in domo
dñi. **E**unq; cōplectet iheremia
loquēs om̄ia q̄ p̄ceperat ei dñs
ut loqueret̄ ad uniuersum p̄plm:
app̄hēderūt cū sacerdotes et pro-
phete et oēs p̄plus dicens. **M**orte
moriat̄. **Q**uare p̄phetauit i no-
mine dñi dicens: sicut sylo erit
domus hec. et urbs ista desola-
bit eo qđ nō sit habitator. **E**t cō-
gregat⁹ ē om̄is p̄plus adūsus
iheremiā in domo dñi. **E**t audi-
erūt p̄ncipes iuda verba hec: et
ascenderūt de domo regis in do-
mū dñi: et sederunt in introitu

mias

porte dom⁹ dñi noue. **E**t locuti sunt sacerdotes et pphete ad pñces et ad oēm pplm dicētes. **I**udiciū mortis ē viro huic: q̄a prophetauit aduersus ciuitatē istā sicut audistis aurib; vris. **E**t ait iheremias ad oēs pñces et ad vniūsum pplm dicēs. **D**ñs misit me ut pphetarē ad domū istā et ad ciuitatem hanc omnia verba que audistis. **N**ūc ergo bonas facite vias vras et studia vra: et audite vocem dñi dei vri: et penitebit dñm mali qđ locut⁹ ē adūsūm vos. **E**go autem ecce in manibus vris sum: facite michi qđ bonū et rectū ē in oculis vris. **D**ecūtamē scitote et cognoscite: si occideritis me sanguinē innocentē tradetis cōtra vosmetip̄os: et cōtra ciuitatem istā et habitatores eius. **I**n veritate enim misit me dñs ad vos: ut loquerer in aurib; vris omnia verba hec. **E**t dixerūt pñces et omnis pplus ad sacerdotes et ad pphetas. **N**on est viro huic iudiciū mortis: q̄a ī noīe dñi dei nri locutus est ad nos. **S**urrexerūt ergo viri de senioribus fr̄e: et dixerūt ad oēm cetū ppli loquētes. **M**icheas de moraschim fuit ppheta in dieb; ezechie regis iuda: et ait ad omnē pplm iude dicēs. **H**ec dicit dñs exercitū. **S**yon q̄si ager arabi-

tur: et iherlm in aceruū lapidū erit: et mons dom⁹ in excelsa siluar. **N**ūquid morte cōdēnauit eū ezechias rex iuda et omnis iuda: **N**ūquid nō timuerūt dñm et deprecati sunt faciē dñi. et penituit dñm mali qđ locut⁹ fuerat adūsū eos: **N**aq; nō faciamus malū grāde cōtra aīas nras. **F**uit quoq; vir pphetas in nomine dñi vrias filius semei de cariathiarim: et pphetauit adūsus ciuitatē istā. et adūsus fr̄a hāt iuxta omnia verba iheremie. **E**t audiuit rex ioakim et omnes potētes et pñces ei⁹ verba h̄: et quereluit rex interficere eum. **E**t audiuit vrias et timuit: fugitq; et ingressus est egiptum. **E**t misit rex ioakim viros in egiptū helnathan filiū archobor et viros cū eo ī egiptū. **E**t eduxerūt vriā de egipto: et adduxerūt eum ad regē ioakim et percussit eū gladio: et piecit cadaver ei⁹ ī sepulcris vulgi ignobilis. **I**gitur man⁹ archan filij saphan fuit cū iheremia ut nō traderet ī man⁹ ppli et interficeret eū. **I**n pñcipio regni **XXVII** ioakim filij iosie regis iuda factū ē verbū istud ad iheremiā a dño dicēs. **H**ec dicit dominus ad me. **F**ac tibi vitula et catenas et pones eos in collo tuo: et mites eas ad regem edom et

ad regē moab ⁊ ad regē filiorū
āmon et ad regē tyri ⁊ ad regē
sydonis in manu nūciōrū q̄ ve-
nerūt iherl̄m ad sedechiā regem
iuda: et p̄cipies eis ut ad dñs
suos loquāt̄. **H**ec dicit dñs ege-
rituū de⁹ isrl̄. **H**ec dicetis ad do-
minos v̄ros. **E**go feci terram ⁊
hōiem ⁊ iumēta q̄ sūt sup facie
t̄re in fortitudine mea magna.
et in brachio meo extento: et de-
di eā ei q̄ placuit ī oculis meis.
Et nūc itaq; ego dedi oēs terras
istas in manu nabuchodonō-
sor regis babilonis serui mei:
insup et bestias agri dedi ei ut
seruiāt illi: et seruiēt ei om̄es gē-
tes et filio eius et filio filij eius
donec veniat tēpus t̄re ei⁹ et ip̄i-
us. **E**t seruiēt ei gētes multe ⁊ re-
ges magni: gens aut̄ et regnū
qd̄ nō seruiēt nabuchodonō-
sor regi babilonis ⁊ quecunq;
nō curuauerit collū suū sub iu-
go regis babilonis in gladio
⁊ in fame ⁊ in peste visitabo su-
per gentē illā ait dñs: donec cō-
sumā eos in manu eius. **V**os
ergo nolite audire p̄phetas ve-
stros ⁊ diuinos ⁊ somnatores
et augures ⁊ maleficos q̄ dicūt
vobis nō seruiētis regi babilo-
nis: q̄a mēdaciū p̄phetāt vobis
ut lōge faciāt vos de t̄ra v̄ra: ⁊
eiciant vos ⁊ pereatis. **P**orro
gens que subiecerit ceruicē suā

sub iugo regis babilonis ⁊ ser-
uiēt ei ⁊ dimittā eam in terra
sua dicit dñs: et colet eā ⁊ habi-
tabit in ea. **E**t ad sedechiā regē
iuda locutus sum scdm oīa ver-
ba h̄i dicēs. **S**ubicite colla v̄ra
sub iugo regis babilonis: ⁊ ser-
uite ei ⁊ p̄plo ei⁹: ⁊ uiuetis. **Q**ua-
re morietū tu et p̄pls tuus gla-
dio fame et peste: sicut locutus
est dñs ad gentē que seruire nō
lueit regi babilonis. **N**olite au-
dire verba p̄phetarū dicentiū vo-
bis nō seruiētis regi babilonis:
q̄a mēdaciū ip̄si locunt̄ vobis.
Quia nō misit eos ait dñs: ⁊ ip̄-
si p̄phetāt ī noīe meo mēdaciū:
ut eiciāt vos ⁊ pereatis tā vos
q̄; p̄phete q̄ vaticinant̄ vobis.
Et ad sacerdotes et ad p̄p̄m istū
locut⁹ sum dicēs. **H**ec dicit do-
minus. **N**olite audire verba p̄-
phetarū v̄rorū q̄ p̄phetāt vobis
dicētes: ecce vasa dñi reuertētur
de babilone nūc cito. **M**ēdaciū
em̄ p̄phetāt vobis. **N**olite ergo
audire eos: sed seruite regi ba-
bilonis ut uiuat̄is. **Q**uare dat̄
hec ciuitas ī solitudinē: **E**t si p̄-
phete sunt. et est verbū dñi ī eis
occurrāt dñs exercituū: ut non
veniat vasa q̄ derelicta fuerant
in domo dñi et ī domo regis iu-
da ⁊ ī iherl̄m in babilonē. **Q**uia
hec dicit dñs exercituū ad calū-
nias et ad mare et ad bases et

mias

ad reliqua vasa: que māsērūt
in ciuitate hac: que nō tulit na-
buchodonosor rex babilonis
cū transferret iechoniā filiū ioa-
chim regē iuda de iherlm ī babi-
lonē ⁊ omēs optimates iuda ⁊
iherlm. Quia hec dixit dñs exerci-
tū deus isrl ad vasa q̄ derelicta
sunt in domo dñi ⁊ in domo re-
gis iuda ⁊ iherlm. In babilonē
trāsferētur ⁊ ibi erūt usq; ad diē
visitationis sue dixit dñs. Et af-
ferri faciā ea ⁊ restitui ī loco isto.

Et factū ē ī āno illo ī **XXVII**
p̄ncipio regni sedechie re-
gis iuda ī āno q̄rto in mēse q̄n-
to: dixit ad me ananias fili⁹ a-
zur ppheta de gabaon ī domo
dñi coram sacerdotib; et omni
p̄plo dicens. Hec dixit dñs exerci-
tū de⁹ isrl. Cōtēni iugū regis
babilonis. Adhuc duo āni die-
rū: et ego referri faciā ad locū is-
tū omnia vasa dñi que tulit na-
buchodonosor rex babilonis
de loco isto: et trās tulit ea in ba-
bilonē. Et iheconia filiū ioaki
regē iuda ⁊ omne trāsmigrati-
onē iude q̄ ingressi sunt in babi-
lonem ego duertā ad locū istū
ait dñs. Cōterā enī iugū regis
babilonis. Et dixit iheremias
propheta ad ananiā ppheta ī
oculis sacerdotū ⁊ ī oculis oīs
p̄pli q̄ stabat in domo dñi: ⁊ ait
iheremias ppheta. Amen. Sic

faciat dñs. **B**uscitet dñs verba
tua q̄ pphetasti: ut referant vā-
sa in domū dñi: ⁊ omēs trāsmi-
gratio de babilone ad locū istū.
Verūtamenē audi verbū hoc qd̄
ego loquor in aurib; tuis: ⁊ in
aurib; unius p̄pli. Prophete q̄
fuerūt ante me et te ab initio ⁊
prophetauerūt sup fr̄as mltas
et sup regna de p̄lio et de afflicti-
one et de fame: ppheta q̄ vatici-
natus est pacē cū uenit verbū
ei⁹: sciet ppheta quē misit dñs
in ueritate. Et tulit ananias p-
pheta cathenā de collo iheremi-
e pphete: ⁊ cōfregit eam. Et ait
ananias in d̄spectu omīs p̄pli
dicens. Hec dixit dñs. Sic cōfrem-
gā iugū nabuchodonosor re-
gis babilonis post duos ānos
dierum de collo oīm gentiū. Et
abint iheremias ppheta in uia
suā. Et factū ē verbū dñi ad ie-
remiā postq; cōfregit ananias
propheta cathenā de collo ihe-
remie pphete dicens. Vade: et di-
ces ananie. Hec dixit dñs. Ca-
thenas ligneas cōtēnistī et faci-
es pro eis cathenas ferreas: q̄a
hec dixit dñs exercitū deus isrl.
Iugū ferreū posui sup collū cū-
ctarū gentiū istarū ut seruiāt na-
buchodonosor regi babilonis:
et seruiēt ei: insup et bestias tre-
dedi ei. Et dixit iheremias pphe-
ta ad ananiā propheta. Audi

anania. **N**ō misit te dñs: et tu
cōfidere fecisti pplm istū in men-
dacio. **I**dcirco hec dicit dñs. **E**c-
ce ego mittā te a facie fr̄e. **N**on
āno morieris. **A**dūsum enī do-
minū locut⁹ es. **E**t mortuus ē
ananiās ppheta in anno illo
mense septimo. **XXIX**

Et hec sunt verba libri quē
misit iheremias de iherlm
ad reliquias seniorū fūlmigra-
tionis et ad sacerdotes et ad p-
phetas et ad oēm pplm quē tra-
duxerat nabuchodonosor de
iherlm ī babilonē: postq; egres-
s⁹ ē iechonias reg⁹ et dñā et eunu-
chi et pncipes iuda et iherlm et fa-
ber et inclusor de iherlm ī manu
elasa filij saphan et gamalie fi-
li helchie quos misit sedechias
reg⁹ iuda ad nabuchodonosor
regem babilonis in babilonē:
dicēs. **H**ec dicit dñs exercitū de-
us isrl omni fūlmigratōni quā
trāstuli de iherlm in babilonem.
Edificate domos et habitate: et
plātate ortos et comedite fruc-
tū eorū. accipite uxores et gūate
filios et filias: et date filiis vris
uxores et filias vras viris date.
et pariāt filios et filias: et mlti-
plicabimū ibi et nolite esse pau-
ci numero: et querite pacē civi-
tatis ad quā trāsmigrare vos
feci et orate pro ea ad dñm: qā
in pace illi⁹ erit pax vobis. **H**ec

dicit dñs exercitū de⁹ isrl. **N**ō
vos seducat pphete vri q̄ sunt
ī medio vrm et diuini vri: et ne
attendatis ad somnia vra que
vos somnatis qā falso ipsi p-
phetāt vobis in nomīe meo: et
nō misi eos dicit dñs. **Q**uia h̄
dicit dñs. **C**ū reperit impleri in
babilone septuaginta anni vi-
sitabo vos et suscitabo super
vos verbū meū bonū: et reducā
vos ad locū istū. **E**go enī scio
cogitationes quas cogito sup
vos ait dñs. cogitationes pacis
et nō afflictionis ut deni vobis
finē et paciētā: et iuocabitis me
et uiueris. et orabitis me et ego
exaudīā vos: q̄retis me et iueni-
eris. **C**um quiesieritis me ī toto
corde vro: iueniar a vobis ait
dñs. **E**t reducā captiuitatē vel-
trā: et cōgregabo vos de unū-
sīs gētib; et de cūctis locis ad q̄
expuli vos dicit dñs. **E**t reueri
vos faciā de loco ad quē fūlmig-
rare vos feci: qā dixistis. **B**ul-
sitauit nobis dñs pphetas ī ba-
bilone. **Q**uia h̄ dicit dñs ad re-
gē q̄ sedet sup soliū dauid et ad
oēm pplm habitatorē urbis hu-
i⁹: ad fr̄es vros q̄ nō sunt egres-
si vobiscū in trāsmigrationē.
Hec dicit dñs exercituum. **E**cce
mittā in eos gladiū et famē et
pestem: et ponā eos quasi ficus
malas que comedi nō possunt

eo q̄ pessime sunt: et persequar
eos in gladio et in fame et in pe-
stilentia. Et dabo eos in uexa-
tione uniuersis regnis terre in male-
dictione et in stupeore et in sibi-
lu et in opprobriu cunctis gentib;
ad quas ego eieci eos: eo q̄ nō
audierint uerba mea dicit dñs
que misi ad eos per seruos me-
os pphetas de nocte cōsurgen-
tes et mittēs: et nō audistis dicit do-
min⁹. Vos ergo audite uerbū
dñi omnis trāsmigratio quam
emisi de iherlm in babilonē. Hec
dicit dñs exercituum deus isrl ad
ahab filiū chulie et ad sedechiā
filiū maasie qui pphetāt uobis
in noīe meo mēdaci. Ecce ego
tradā eos in manus nabucho-
donosor regis babilonis: et p-
ruciet eos ī oculis ur̄is. Et assu-
metur ex eis maledictio omni
trāsmigrationi iude q̄ est in ba-
bilone dicētū. Ponat te dñs
sicut sedechiā et sicut ahab q̄s
frēxit rex babilonis in igne: p
eo q̄ fecerint stulticiā in israhel
et mechati sunt ī uxores amico-
rū suorū: et locuti sunt uerbū in
noīe meo mēdaci qd nō man-
dauit eis. Ego sum iudex et testis
dicit dñs. Et ad semeiam neela-
mitē dices. Hec dicit dñs exerci-
tuum deus isrl. Pro eo q̄ misisti
in noīe meo libros ad oēm po-
pulū q̄ ē ī iherlm et ad sophoni-

am filiū maasie sacerdotē et ad
uniuersos sacerdotes dices: dñs
dedit te sacerdotē pro ioiade sa-
cerdote ut sis dux in domo dñi
sup oēm uirū arcepticiū et pphe-
tante ut mittas eū in neruū et
in carcerē. Et nūc quare non in-
crepasti iheremiā anathotitē q̄
prophetat uobis: Quia sup h
misi ī babilonē ad nos dices.
Longū ē: edificare domos et ha-
bitare: et plātate ortos et come-
dite fructus eorū. Regit ergo so-
phonias sacerdos librū istū in
aurib; iheremie pphete. Et fac-
tum est uerbū dñi ad iheremiā
dices. Mitte ad oēm trāsmigra-
tione dicens. Hec dicit dñs ad se-
meiā neelamiten. Pro eo q̄ p-
phetauit uobis semeias et ego
nō misi eū: et fecit uos cōfidere in
mēdatione: idcirco h dicit dñs. Ec-
ce ego uisitato super semeiam
neelamiten et sup semē ei⁹. Nō
erit ei uir sedens in medio ppli
hui⁹: et nō uidebit bonū quod
ego faciā ppla meo ait dñs: q̄a
p̄uaricationē locutus ē aduer-
sus dominū. XXX

Hoc uerbū qd factum ē ad
iheremiam a dño dices.
Hec dicit dñs de⁹ israhel dices.
Scribe tibi omnia uerba que lo-
cut⁹ sum ad te ī libro. Ecce enī
dies ueniūt dicit dñs: et uerā
cōuersionē ppli mei isrl et iuda

ait dñs: et cōuertā eos ad terrā
quā dedi pñb; eor; et possidebūt
eam. Et hec verba que locutus
ē dñs ad isrl et iudā: quā hec di-
xit dñs. **V**ocē tēoris audiūm?
formido: et nō est pax. **I**ntroga-
te et videte si generat masculus.
Quare ergo vidi omīs viri ma-
nus supra lūbū suū quasi par-
turiētis: **E**t cōuerse sunt unīse
facies in auruginē. **D**e qā ma-
gna dies illa nec ē silis eius: tē-
pusq; tribulationis est iacob: et
ex ipso saluabit. **E**t erit: in die il-
la ait dñs exercitū dñs: iugū
eius de collo tuo: et vincula ei?
dirūpā. **E**t nō dñabunt ei am-
plius alieni: sed seruiēt dño deo
suo: et dauid regi suo quē susci-
tabo. **T**u ergo ne timeas serue
meus iacob ait dñs: neq; pau-
as isrl: qā ecce ego saluabo te
de terra longīqua et semen tuū
de terra captiuitatis eor;. **E**t reu-
teretur iacob et quiescet: et cūctis
affluet bonis. et nō erit quē for-
midet: quā tecū ego sum ait dñs
ut saluē te. **F**aciā enī cōsumati-
onē in cūctis gentib; in qib; di-
spisi te: te aut nō faciā in consu-
mationē: sed castigabo te in iu-
dicio ut nō tibi videaris innox:
quia hec dixit dñs. **I**nsanabilis
fractura tua: pessima plaga tu-
a. **N**ō ē qui iudicet iudiciū tuū:
ad alligādā curationē tuā uti-

litas nō est tibi. **O**mēs amato-
res tui obliti sunt tui: neq; non
querēt. **P**laga enī inimici pul-
si te: castigatione crudeli. **P**rop-
ter multitudinē iniquitatis tue du-
ra facta sūt peccata tua. **Q**uid
clamas sup cōtitione tua: **I**n-
sanabilis est dolor tuus. **P**rop-
ter multitudinē iniquitatis tue et
dura pñā tua feci h; tibi. **P**rop-
terea omēs q; comedūt te deuo-
rabūtur: et unīsi hostes tui in
captiuitatē durent. **E**t omēs q;
te vastāt vastabunt: cūctosq;
pñatores tuos dabo in pñam.
Obdurā enī cicatricem tibi: et a
vulnerib; tuis sanabo te dicit
dñs. **Q**uia electā vocauerūt te
syon: hec est que nō habebat re-
grentē. **H**ec dixit dñs. **E**cce ego
cōuertā cōuersionē tabernacu-
lor; iacob: et redīs ei? miserebor:
Et edificabit ciuitas ī excelsu su-
o: et exemplū iuxta ordinē suū
fūdabit. **E**t egrediet de eis laus
voxq; ludētū: et multiplicabo
eos et nō minuent: et glorifica-
bo eos et nō attenuabūt: et erūt
filij eius sicut a pñcipio: et cet?
ei? corā me pmanebit. **E**t visi-
tabo adūsū omēs q; tribulāt
eū: et erit dux eius rex eo et prin-
ceps de medio eius pducet. **E**t
applicabo eū: et accedet ad me.
Quis enī iste est qui applicet eo?
suū: ut appropiuet michi ait

dñs: **E**t eritis michi in pplm: et
 ego ero vobis i deū. **E**cce turbo
 dñi furor egrediēs: pcella ruēs
 in capite impiorū conuiescet.
 Nō autē iram indignationis
 dñs: donec faciat et cōpleat co-
 gitationē cordis sui. **I**n nouissi-
 mo dierū intelligetis ea. **XXXI**
In tempore illo dicit dñs ero de-
 us vnīus cogitationib; isrl:
 et ipi erunt michi in populum.
Hec dicit dñs. **I**nuenit gratiā i
 deserto ppl's qui remāserat gla-
 dio. **V**adet ad requiem suā isrl.
Ionge dñs apparuit michi. **E**t
 i caritate perpetua dilexi te: ideo
 attraxi te miserās. **R**ursumq; e-
 dificabo te: et edificaberis virgo
 isrl. **A**d huc ornaberis tympa-
 nis tuis: et egredieris in choro
 ludentiū. **A**d huc plantabis vi-
 neas in mōtib; samarie. **P**lan-
 tabūt plātantes: et donec tēp'is
 veniat nō vīndemiabūt: qā erit
 dies in qua clamabūt custodes
 in mōte ephraim. **S**urgite et as-
 cendam' in syon ad dñm deū
 nr̄m: qā hec dicit dñs. **E**xultate
 in leticia iacob: et hīnnite cōtra
 caput gentiū: psonate et canite
 et dicite. **S**alua dñe pplm tuū
 reliqas israhel. **E**cce ego addu-
 cam eos de terra aquilonis: et
 cōgregabo eos ab extremis fr̄e:
 int' q's erūt cec' et claudus et p̄g-
 nans et pariens simul cec' ma-

gnus reuertentiū huc. **I**n fletu
 veniēt: et in precib; reducā eos.
Et adducā eos p torrētes agrū
 in via recta et non impingēt in
 ea: qā factus sum israheli pas:
 et ephraim p̄mogenit' meus ē.
Audite verbū dñi gētes: et annū-
 ciate in insulis que prul sunt:
 et dicite. **Q**ui disp̄lit isrl cōgre-
 gabit eū: et custodiet eum sicut
 pastor gregē suū. **R**edimet eū
 dñs iacob: et liberabit eū de ma-
 nu potētioris. **E**t veniēt et lau-
 dabūt in mōte syon et cōfluent
 ad bona dñi sup frumēto et vi-
 no et oleo et fetu pecor' et armē-
 tor': eritq; aīa eor' quasi ortus
 irriguus: et ultra non esurient.
Tūc letabit virgo in choro: iu-
 uenes et senes simul. **E**t cōiūcā
 luctū eor' in gaudiū: et cōsola-
 bor eos: et letificabo a dolore
 suo. **E**t inebriabo aīam sacdo-
 tū pinguedine: et pplus meus
 bonis meis adimplebit' ait do-
 minus. **H**ec dicit dñs. **V**ox in
 excello audita est lamentationis
 luctus et fletus: rachel ploran-
 tis filios suos: et nolētis conso-
 lari sup eis: qā nō sunt. **H**ec di-
 cit dominus. **Q**uiescat vox tua
 a ploratu et ocli tui a lacrimis:
 qā est merces op̄i tuo ait dñs.
Et reuertent' de terra inimici: et ē
 spes nouissimis tuis ait dñs: et
 reuertent' filij tui ad finimos su-

os. **A**udiens audiui ephraim
transmigrare. Castigasti me do-
mine: et eruditus sum quasi in-
uenculus in domo tua. **C**onuertere me
et reuertar: quia tu dominus deus meus.
Postquam enim conuertisti me egi pe-
nitentiam: et postquam ostendisti mi-
hi percussisti femur meum. **C**onfusus
sum et erubui: quoniam sustinui op-
probrium adolescentie mee. **S**i fili-
us honorabilis michi ephraim:
si puer delicatus: quia ex quo locu-
tus sum de eo adhuc recordabor
eius. **I**ncirco conturbata sunt vi-
scera mea super eum: miserans mise-
rabor eius ait dominus. **S**tatue tibi
speculam: pone tibi amaritudines.
Dirige cor tuum in viam rectam: in quam
ambulasti. **R**euertere virgo israel:
revertere ad civitates tuas istas.
Vsquequo deliciis dissolueris fi-
lia vaga: **Q**uia creavit dominus no-
men super terram: femina circumdabit
virum. **H**ec dicit dominus exercituum de-
us israel. **A**dhuc dicet verbum istud
in terra iuda et in urbibus eius: cum
converterero captivitatem eorum. **B**e-
nedicat tibi dominus pulchritudo iu-
sticie moris sancti. **E**t habitabunt
in eo iudas et omnes civitates ei-
us simul agricolae et minantes
greges: quia inebriaui animam las-
sam: et omnem animam esurientem sa-
turaui. **R**eo quasi de somno su-
scitatus sum et vidi: et somnus
meus dulcis michi. **E**cce dies ve-

nient dicit dominus: et seminabo do-
mum iuda et domum israel semine ho-
minis et semine iumentorum. **E**t si-
cut vigilaui super eos ut euellerem
et demolirem et dissiparem et disp-
derem et affligerem: sic vigilabo su-
per eos ut edificem et plantem aut do-
minus. **I**n diebus illis non dicent
ultra: pres comederunt uiam a-
cerbam et dentes filiorum obstupu-
erunt: sed unusquisque in iniquita-
te sua morietur. **O**mnis homo qui co-
mederit uiam acerbam: obstupesc-
cent dentes eius. **E**cce dies venient
dicit dominus: et faciam domum israel
et domum iuda fedus novum. **N**on
secundum pactum quod pepigi cum patribus
eorum in die qua apprehendi manu
eorum: ut educerem eos de terra egip-
ti: pactum quod irritum fecerunt et ego
dignatus sum eos dicit dominus: sed
hoc erit pactum quod faciam cum domo
israel. **P**ost dies illos dicit dominus
dabo legem meam in visceribus eorum
et in corde eorum scribam eam: et ero eis
in deum: et ipsi erunt michi in populum.
Et non docebit ultra vir proximum
suum: et vir fratrem suum dices: cog-
nosce dominum. **O**mnes enim cognos-
cent me a minimo corum usque ad
maximum ait dominus: quia propitiabor
iniquitati eorum et peccati eorum non
ero memor amplius. **H**ec dicit
dominus qui dat solem in lumine diei:
ordinem lune et stellarum in lumine
noctis: qui turbat mare et sonat

mias

fluct⁹ ei⁹: dñs exercituum nomē
illi. Si defecerint leges iste corā
me dicit dñs: tūc ⁊ semē isrl defi-
ciet ut nō sit gēs corā me cūctis
dieb; . **H**ec dicit dñs. Si mensu-
rari poterit celi sursum et inuesti-
gari fundamēta terre deorsum:
et ego abiciam unūsum semē
isrl ppter omnia que fecerunt di-
cit domin⁹. **E**cce dies veniet di-
cit dñs. et edificabit⁹ ciuitas do-
mō a turre ananehel usq; ad
portam anguli. Et egibit ultra
norma mēsure in aspectu ei⁹
sup collē gareb: et circuibit go-
atha ⁊ omnē vallē cadanerū ⁊
tīneres et unūsum regionē mor-
tis. usq; ad torrentē cedrō et us-
q; ad angulū porte equorū ori-
ētalīs. **S**anctū dñi nō euellet:
⁊ nō destruet ultra in perpetuū.
Uerbū qđ factū est **XXXII**
ad iheremiā a dño in an-
no decimo sedechie regis iuda:
ipse est ānus octauus decimus
nabuchodonosor. Tūc exercit⁹
regis babilonis obsidebat ihe-
rusalē: et iheremias propheta
erat clausus in atrio carceris qđ
erat in domo regis iuda. **C**lau-
serat enī eū sedechias rex iuda
dicens. **Q**uare uaticināris dicens
hec dicit dñs. ecce ego dabo ci-
uitatē istā in man⁹ regis babi-
lonis et capiet eā. et sedechias
rex iuda non effugiet de manu

caldeorū sed tradet in manus re-
gis babilonis. et loquet⁹ os ei⁹
cum ore illius et oculi ei⁹ ocu-
los illius uidebunt. et in babi-
lonem ducet sedechiā et ibi erit
donec uisite eum ait dñs: si aut
dimicaueritis aduersum caldeos
nichil pspērū habebitis. **E**t dix-
it iheremias. **F**actū ē uerbū do-
mini ad me dicens. **E**cce anane-
hel fili⁹ sellū patruelis tui⁹ ue-
niet ad te dicens. **E**ne tibi agrū
meū qui est in anathot. tibi enī
cōpetit ex p̄pinqtate ut emas.
Et uenit ad me ananehel fili⁹
patruis mei scđm uerbū dñi ad
uestibulū carceris: et ait ad me.
Posside agrū meū qđ est in ana-
thot in terra beniamin: qđ tibi
cōpetit hereditas et tu p̄pinqui-
es ut possideas. **I**ntellegi aut qđ
uerbū dñi esset. **E**t emi agrum
ab ananehel filio patruis mei qđ
ē in anathot. **E**t appēdi ei argē-
tum septē stateres. ⁊ decē argen-
teos: et scripsi in libro et signa-
ui: et adhibui testes. **E**t appēdi
argentum in statera: ⁊ accepi li-
brū possessionis signatū et sti-
pulationes et rata ⁊ signa fori-
secus. **E**t dedi librū possessionis
baruch filio neri filij maaie in
oculis ananehel patruelis mei
et in oculis testiu qđ scripti erant
in libro emptionis: et in oculis
oīm iudeorū qđ sedebāt in atrio

carceris. Et precepi baruch coram
eis dicere. Hec dicit dominus exercitu-
um deus israel. Summe libros istos:
librum emptionis hunc signatum.
et librum hunc qui apertus est: et po-
nes illos in vase vituli ut permanere
possint diebus multis. Hec
enim dicit dominus exercituum deus israel.
Adhuc possidebunt domus et agri
et vinee in terra ista. Et oravi ad
dominum postquam tradidi librum pos-
sessionis baruch filio neri dicens.
Heu heu heu domine deus. Ecce tu
fecisti celum et terram in fortitudine
tua magna: et in brachio tuo ex-
tento. Non erit tibi difficile omne
verbum quod facis misericordia in nubibus:
et reddis iniquitatem patrum in sinu
filiorum eorum post eos fortissime
magne et potens. Dominus exercituum
nomen tibi: magnus in consilio
et incomprehensibilis in cogitatu:
cuius oculi aperti sunt super omnes
vias filiorum adam: ut reddas uni-
cuique secundum vias suas: et secundum
fructum adinventionum eius: quod po-
suisti signa et portenta in terra
egypti usque ad diem hunc et in israel
et in hominibus: et tibi fecisti nomen
sicut est dies hec. Et eduxisti po-
pulum tuum israel de terra egypti in si-
gnis et in portentis et in manu ro-
busta et in brachio extenso et in terro-
re magno: et dedisti eis terram hanc
quam iurasti patribus eorum ut dares
eis terram fluentem lacte et melle: et

ingressi sunt et possederunt eam.
Et non obedierunt voci tue et in
lege tua non ambulaverunt: omnia
que mandasti eis ut facere non
fecerunt: et evenerunt eis omnia ma-
la hec. Ecce munitiones destruc-
te sunt aduersum civitatem ut capi-
atur: et urbs data est in manus
caldeorum qui periant aduersus eam
a facie gladii et fomis et pestilen-
tie: et quemcumque locutus es accide-
runt ut tu ipse cerneris. Et tu dicis
michi domine deus. ecce agrum argen-
to et adhibe testes: cum urbs da-
ta sit in manus caldeorum. Et factum
est verbum domini ad iheremiam dicens.
Ecce ego dominus deus universi carnis.
Nunquid michi difficile erit om-
ne verbum: Propterea hec dicit
dominus. Ecce ego tradam civitatem
istam in manus caldeorum et in ma-
nus regis babilonis et capient
eam: et venient caldei periantes ad-
uersum urbem hanc: et succendent eam
ignem et comburent eam: et domus
in quibus domantibus sacrificabant
baal et libabant deus alienis li-
bamina ad irritandum me. Erant
enim filii israel et filii iuda iugiter fa-
cientes malum in oculis meis ab
adolescencia sua: filii israel qui usque
nunc exacerbabant me in opere ma-
nuum suarum dicit dominus: quia in furo-
re et in indignatione mea facta
est michi civitas hec a die qua
edificaverunt eam usque ad diem istam

mias

qua auferet de conspectu meo propter maliciam filiorum israel et filiorum iuda quam fecerunt ad iracundiam me provocantes. ipsi et reges eorum et principes eorum et sacerdotes et prophete eorum viri iuda et habitatores iherusalem. Et verterunt ad me terga et non facies: cum docerem eos et erudirem diluculo: et non esset audire ut acciperet disciplinam. Et posuerunt ydola sua in domo in qua invocatum est nomen meum ut pollueret ea: et edificaverunt excelsa baal quae sunt in valle filii emmon ut iniciarent filios suos et filias suas moloch quod non mandavi eis nec ascendit in cor meum ut facerent abominationem hanc: et in peccatum deduxerunt iudam. Et nunc, propter ista haec dicit dominus deus israel ad civitatem hanc: de qua vos dicitis quod tradat in manus regis babilonis in gladio et in fame et in peste. Ecce ego congregabo eos de universis terris ad quas eieci eos in furore meo et in ira mea et in indignatione gradus: et reducam eos ad locum istum et habitare eos faciam confidere: et erunt michi in populum et ego ero eis in deum. Et dabo eis cor unum et viam unam ut timeant me universis diebus: et bene sit eis et filiis eorum post eos. Et feriam eis pactum sempiternum et non desinam eis benefacere: et timorem meum dabo in corde eorum ut non

recedant a me: et letabor super eis cum bene eis fecero. Et plantabo eos in terra ista in veritate in toto corde meo et in tota anima mea: quia haec dicit dominus. Sicut adduxi super populum istum omne malum hoc grande: sic adducam super eos omne bonum quod ego loquor ad eos. Et possidebunt agri in terra ista de qua vos dicitis quod deserta sit eo quod non remanserit homo et inmentum et data sit in manus caldeos. Agri ementur pecunia et scribentur in libro et imprimetur signum: et testis adhibetur in terra beniamin et in circuitu iherusalem in civitatibus iuda et in civitatibus montanis et in civitatibus caespitibus et in civitatibus quae ad austrum sunt: quia convertam captivitatem eorum ait dominus. **XXXIII**
Et factum est verbum domini ad iheremiam sacerdotem: cum adhuc clausus esset in atrio carceris dicens. Haec dicit dominus qui facturus est et formaturus illud et paraturus: dominus nomen eius. Clama ad me et exaudiam te: et annuntiabo tibi gratiam et firmam quae nescis. Quia haec dicit dominus deus israel ad domum urbis huius et ad domos regis iuda quae destructae sunt et ad munitiones et gladium venientium ut dimittent cum caldeis et impleant eas cadaveribus hominum quas percussisti in furore meo et in indignatione mea:

abscondens faciē meā a ciuitate
 hac ppter omnē maliciā eorū.
Ecce ego obducā eis cicatrice et
 sanitate: et curabo eos: et reue-
 labo eis deprecationē pacis et ve-
 ritatis. **E**t auertā auersionē iu-
 da et rōuersionē iherlm. et edifi-
 cabo eos sicut a principio: et emū-
 dabo eos ab omni iniquitate sua
 in qua peccauerūt michi: et propi-
 us ero cūctis iniquitatib; eorū in
 quib; deliquerunt michi et spre-
 uerūt me. **E**t erunt michi in no-
 mē et in gaudiū et in laudem et
 in exultationē cunctis gētib; scē
 que audierūt omnia bona q̄
 ego facturū sum eis: et pau-
 bunt et turbabuntur ī uniuersis lo-
 cis et in omni pace quā ego faci-
 am eis. **H**ec dicit dñs. **A**d-
 huc audietur in loco quem uos di-
 citis esse desertū eo q̄ nō sit ho-
 mo et iumentum in ciuitatibus
 iuda et foris iherlm que desola-
 te sunt absq; homine et absq;
 habitatore et absq; pecore. uox
 gaudi; et uox leticie uox sponsi et
 uox sponse: uox dicentiu cōfite-
 mini dño exercitū qm̄ bonus
 dñs. qm̄ in eternū misericordia ei⁹:
 et portatiū uota in domo dñi.
Reducā etiā auersionē scē sicut
 a principio dicit dñs. **H**ec dicit
 dñs exercitū. **A**d huc est in lo-
 co isto deserto absq; hoīe et abs-
 q; iumento. et in cunctis ciuitati-

bus ei⁹ habitaculū pastōrū ac-
 cubantiū gregum in ciuitatib;
 motuosis et in ciuitatib; capel-
 lib;: et in ciuitatib; que ad au-
 strū sunt et in terra beniamin et
 in circuitu iherlm et in ciuitatib;
 iuda: adhuc trāsibunt greges
 ad manū numerātis ait dñs.
Ecce dies ueniēt dicit dñs: et su-
 scitabo uerbū bonū qd locut⁹
 sum ad domū israhel et ad do-
 mū iuda. **I**n dieb; illis et ī tem-
 pore illo germinare faciā dauid
 germē iusticie: et faciet iudiciū et
 iusticiam in terra. **I**n dieb; illis
 saluabit iuda: et israhel habita-
 bit cōfident. **E**t hoc ē nomē qd
 uocabūt eū: dñs iustus noster.
Quia hec dicit dñs. **N**on interī-
 bit de dauid uir q̄ sedeat super
 thronū domus isrl: et de sacer-
 dotib; et de leuitis non interībit
 uir a facie mea qui offerat olo-
 caustomata et incendat sacrifici-
 ū et cedat victimas omnibus
 dieb;. **E**t factū est uerbū dñi ad
 iheremiā dicēs. **H**ec dicit dñs.
Si irritū potest fieri pactū meū
 cum die pactū meū cum nocte
 ut non sit dies et nox in tēpore
 suo: et pactū meū irritū esse po-
 terit cū dauid seruo meo ut nō
 sit ex eo fili⁹ q̄ regnet ī throno
 ei⁹: et leuite et sacerdotes minist-
 ri mei. **S**icuti enumerari non
 possūt stelle celi et metiri arenę

maris: sic multiplicabo semen
dauid serui mei: et leuitas mini-
stros meos. Et factum est uerbum domini
ad iheremiam dicens. Numquid non
uidisti quod populus hic locutus sit
dicens. Due cognationes quas ele-
gerat dominus abiecte sunt: Et populum
meum despexerunt: eo quod non sit ul-
tra gens coram eis. Hec dicit do-
minus. Si pactum meum inter diem
et noctem et leges celo et terre non
posui. equidem et semen iacob et
dauid serui mei periciam: ut non as-
sumam de semine eius principes se-
minis abraham et isaac et iacob.
Heducam enim conuersionem eorum: et
miserebor eis. **XXXIII**

Uerbum quod factum est ad ihere-
miam a domino: quando na-
buchodonosor rex babilonis et
omnis exercitus eius uniuersaque
regna terre que erant sub potestate
manus eius et omnes populi bella-
bant contra iherusalem et contra omnes
urbes eius dicens. Hec dicit dominus
deus israel. Vade et loquere ad se-
dechiam regem iuda: et dices ad eum.
Hec dicit dominus. Ecce ego tradam
ciuitatem hanc in manus regis
babilonis: et succendet eam ignis.
Et tu non effugies de manu eius
sed comprehensione capieris et in
manu eius traderis: et oculi tui
oculos regis babilonis uidebunt.
et os eius cum ore tuo loquetur:
et babilonem introibis. Attamen

audi uerbum domini sedechia rex iu-
da. Hec dicit dominus ad te. Non mo-
rieris in gladio sed in pace mo-
rieris: et secundum combustiones pa-
trium tuorum regum priorum que fuerunt
ante te sic comburent te. et de domo
plangent te: quia uerbum hoc ego
locutus sum dicit dominus. Et locu-
tus est iheremias propheta ad se-
dechiam regem iuda uniuersa uerba
hec in iherusalem: et exercitus regis
babilonis pugnabat contra ihe-
rusalem et contra omnes ciuitates
iuda que relique erant contra lachis
et contra azecha. Hec enim superant
de ciuitatibus iuda urbes muni-
te. Verbum quod factum est ad ihere-
miam a domino: postquam percussit rex se-
dechias fedus cum omni populo in
iherusalem predicans ut dimitteret unus-
quisque seruum suum et unusquisque
ancillam suam hebreum et hebream li-
beros: et nequaquam dominarentur eis
id est in iudeo et in fratre suo. Audie-
runt ergo omnes principes et uniuersus
populus qui inierunt pactum ut di-
mitteret unusquisque seruum suum
et unusquisque ancillam suam libe-
ros: et ultra non dominarentur eis.
Audierunt igitur: et dimiserunt. Et
conuersi sunt deinceps et retraxe-
runt seruos suos et ancillas su-
as quos dimiserunt liberos: et
subiugauerunt in famulos et fa-
mulas. Et factum est uerbum ad ihe-
remiam a domino dicens. Hec dicit do-

min⁹ deus isrl. **E**go percussī fed⁹
cum p^{ri}b; v^{ri}s: i qua eduxī eos
de terra egipti de domo seruitutis
dicēs. Cum cōpleti fuerit septē
āni dimittat unusquisq; fratrem
suū hebreū qui venditus est ei:
et seruiet tibi sex annis: et dimittes
eum a te liberū. **E**t nō audi-
erunt p^{ri}es v^{ri} me: nec inclina-
uerūt aurē suā. **E**t cōuersi estis
vos hodie et fecistis qd rectū est
in oculis meis ut p^{re}dicaretis li-
bertatē unusquisq; ad amicū
suū: et inistis pactū in cōspectu
meo in domo in qua iuratu ē
nomē meū sup eam. **E**t reuer-
si estis et cōmaculastis nomē me-
um: et reduxistis unusquisq; ser-
uū suū et unusquisq; ancilla su-
am quos dimiseratis ut essent
liberi et sue potestatis: et subiun-
gastis eos ut sint vobis serui
et ancille. **P**ropterea hec dicit
dn̄s. Vos nō audistis me: ut
p^{re}dicaretis libertatē unusquis-
q; frī suo et unusquisq; amico
suo. **E**cce ego p^{re}dico libertatē a-
it dn̄s ad gladiū ad pestē et ad
famē: et dabo vos in cōmotio-
nē cūctis regnis terre. **E**t dabo
viros q p^{re}uaricant^r fedus meū
et nō obseruauerūt verba fede-
ris quib; assensū sunt in cōspec-
tu meo. vitulū quē cōciderūt in
duas partes et trāserūt in dī-
uisiones eius. p^{ri}ncipes iuda et

p^{ri}ncipes iherlm. eunuchi et sacer-
dotes et om̄is pplus terre q trāsi-
erūt in dīuisiones vituli: et da-
bo eos in manus inimicorū su-
orum et i man⁹ querentū ani-
mam eorū: et erit morticīnū eorū
in escam volatilib; celi et bestijs
terre. et sedechiā regem iuda et
p^{ri}ncipes eius dabo in manus
inimicorū suorū: et in man⁹ que-
rentū aīas eorū: et in man⁹ ex-
ercitū regis babilonis qui re-
cesserunt a vobis. **E**cce ego p^{ri}-
pio dicit dn̄s: et reducā eos in
ciuitatē hanc et p^{re}liabunt^r ad-
ūsū eam: et rapiēt eā et incen-
dent igni. **E**t ciuitates iuda da-
bo in solitudinē: eo q non sit
habitator.

XXXV
Querbū qd factū est ad ihere-
miā a dn̄o in dieb; ioakim filij
iosie regis iuda dicens. **V**ade
ad domū rechabitarū et loquere
eis: et introduces eos in domū
dn̄i in vnā egedrā thesaurorū:
et dabis eis bibere vinum. **E**t as-
sumpsi iechoniā filiū iheremie
filij absame et fr̄es eius et oēs fi-
lios eius et vniūsam domū re-
chabitarū: et introduxi eos i do-
mū dn̄i ad gazophilatiū filio-
rum anan filij iezedelie homi-
nis dei qd erat iuxta gazophilatiū
p^{ri}ncipū sup thesaurū maasie fi-
lij sellū: qui erat custos vestibuli.
Et posui coram filiis domus

mas

rechabitarū cīphos plenos vi-
no ⁊ calices: ⁊ dixi ad eos. **Bibi**
tevinū. **Qui** respōdet. **Nō** bibe-
mus vinū: q̄a ionadab filius
rechab pat̄ noster p̄cepit nobis
dicēs. **Nō** bibetis vinū vos ⁊
filij v̄ri usq; in sempiternū. **Et**
domū nō edificabitis et semen-
tem nō seretis et vineas nō plā-
tabit̄s nec habebitis: sed in ta-
bernaculis habitabit̄s cūctis
dieb; v̄ris: ut vivatis dieb; mē-
tis sup faciem terre in qua vos
peregrinamini. **Obedi**uim⁹ ec-
go voci ionadab filij rechab pa-
tris n̄ri in omnib; que p̄cepit
nobis: ita ut non biberem⁹ vi-
nū cūctis dieb; n̄ris nos et mu-
lieres n̄re filij et filie n̄re et non
edificarem⁹ domos ad habitā-
dū: et vineā et agrū et sementē
nō habuim⁹: sed habitauim⁹
in tabernaculis: ⁊ obediētes fui-
mus iuxta oīa q̄ p̄cepit nobis
ionadab pat̄ noster. **Eum** autē
ascendisset naburhodonosor
rex babilonis ad fr̄a n̄ram dixi-
mus. **Venite** et ingrediamur in
iherlm a facie exercitus caldeoꝝ:
et a facie exercitus syrie: et māsi-
mus in iherlm. **Et factū** est v̄bū
dñi ad iheremūā dicens. **Hec** di-
xit dñs exercitū deus isrl. **Va-**
de ⁊ dic viris iuda ⁊ habitatori-
bus iherlm. **Nūquid** nō recipie-
tis disciplinā: ut obediat̄s v̄bis

meis dicit dñs. **Prevaluerunt**
sermōnes ionadab filij rechab
quos p̄cepit filijs suis ut nō bi-
berent vinū: ⁊ nō biberūt usq;
ad diem h̄ac: q̄a obedierūt p̄-
cepto p̄ris sui. **Ego** autē locut⁹
sum ad vos de mane cōsurgēs
et loquēs: et non obedistis mi-
chi. **Misiq;** ad vos oēs seruos
meos. p̄phetas cōsurgēs diluci-
lo: mittensq; et dicēs. **Converti-**
mini unusquisq; a via sua pel-
lima et bona facite studia v̄ra:
et nolite sequi deos alienos ne-
q; colatis eos: ⁊ habitabitis in
terra quam dedi vobis et p̄rib;
v̄ris. **Et** non inclinastis aurē ve-
strā: neq; audistis me. **Firma-**
uerunt igit̄ filij ionadab filij re-
chab p̄ceptū p̄ris sui qd̄ p̄cepe-
rat eis: p̄plus autē iste nō obedi-
uit michi. **Idcirco** hec dicit dñs
exercitū. deus isrl. **Ecce** ego ad-
ducam sup iudā et sup omnes
habitatores iherlm vniuersam
afflictionē quā locut⁹ sum ad-
v̄sum illos: eo q̄ locutus sum
ad illos ⁊ nō audierūt: vocavi
illos et non respōderūt michi.
Domui autē rechabitarū dixit
iheremias. **Hec** dicit dñs exerci-
tū. deus isrl. **Pro** eo q̄ obedi-
stis p̄cepto ionadab p̄ris vestri
⁊ custodistis omnia mādata ei⁹
et fecistis vniūsa q̄ p̄cepit vo-
bis: p̄pterea hec dicit dñs exerci-

nuū deus isrl. Nō deficiet vir de
stirpe ionadab filij rechab stans
in cōspectu meo cunctis dieb;.

Et factū ē in **XXXVI**
āno quarto ioakim filij
iosie regis iuda: factū est verbū
hoc ad iheremiā a dño dicens.
Tolle volumē libri ⁊ scribes in
eo omnia verba que locut⁹ sum
tibi adūsus isrl et iudā et adū-
sum omnes gentes a die qua lo-
cut⁹ sum ad te ⁊ dieb; iosie us-
q; ad diem hāc: si forte audiēte
domo iuda. uniuersa mala que
ego cogito facere eis. reuertat⁹
unusquisq; a via sua pessima:
⁊ ppius ero iniquitati ⁊ peccato
eorū. Vocauit ergo iheremias
baruch filiū nerie: ⁊ scripsit ba-
ruch ⁊ ore iheremie oēs sermo-
nes dñi quos locut⁹ ē ad eū in
volumine libri. Et pcepit ihere-
mias baruch dicens. Ego clau-
sus sum: nec valeo ingredi in do-
mū dñi. Ingredere ergo tu et le-
ge de volumine in quo scripsisti
⁊ ore meo verba dñi audiente
pplo ī domo dñi in die ieiunij:
insup ⁊ audiēte uniuerso iuda q̄
ueniūt de ciuitatib; suis. Reges
eis: si forte cadat oratio eorū in
cōspectu dñi et reuertat⁹ unus-
quisq; a via sua pessima: quā
magnus furor et indignatio ē
quā locutus ē dñs adūsus po-
pulū hūc. Et fecit baruch filius

nerie iuxta omnia q̄ p̄ceperat ei
iheremias ppheta: legēs ⁊ vo-
lumine sermones dñi in domo
dñi. Factū est aut in anno qu-
to ioakim filie iosie regis iuda:
in mense nono p̄dicauerunt ie-
iuniū ī cōspectu dñi omī pplo ī
ihrlm et uniuerse multitudini que
cōfluxerat de ciuitatib; iuda in
ihrlm. Legitq; baruch ⁊ volu-
mine sermones iheremie in do-
mo dñi ī gazophylatio gama-
rie filij saphan scribe. in vestibū-
lo supiori in introitu porte no-
ue domus dñi: audiēte omī po-
pulo. Unq; audisset micheas
fili⁹ gamarie filij saphan oēs
sermones dñi ⁊ libro: descēdit
in domū regis ad gazophylati-
um scribe. Et ecce ibi omēs p̄n-
cipes sedebāt: elisama scriba ⁊
dalaias filius semeiz et helna-
than fili⁹ achobor ⁊ gamarias
filius saphan et sedechias fili⁹
ananie et uniuersi principes. Et
nunciavit eis micheas oīa ver-
ba: que audiuit legētē baruch
⁊ volumine in aurib; ppli. Mi-
serunt itaq; omēs p̄ncipes ad
baruch iudi filiū nathanie filij
selemie filij chusi dicentes. Vo-
lumē ⁊ quo legisti audiēte po-
pulo sume in manu tua ⁊ veni.
Tulit ergo baruch filius nerie
volumē in manu sua: et venit
ad eos. Et dixerūt ad eū. Sede:

et lege hec in auribus nostris. Et legit baruch in auribus eorum. Igitur cum audissent omnia verba. obstupuerunt unusquisque ad proximum suum: et dixerunt ad baruch. Nunciare debemus regi omnes sermones istos. Et interrogauerunt eum dicentes. Indica nobis: quod scripsisti omnes sermones istos ex ore eius. Dixit autem eis baruch. Ex ore suo loquebatur quasi legens ad me omnes sermones istos: et ego scribebam in volumine atramento. Et dixerunt principes ad baruch. Dade et abscondere tu et iheremias: et nemo sciat ubi sitis. Et ingressi sunt ad regem in atrium. Porro volumine commendauerunt in gazophylatio elisame scribe: et nuntiauerunt audiēte rege omnes sermones. Misitque rex iudi ut sumeret volumine: quod tollens illud de gazophylatio elisame scribe legit audiēte rege: et uniuersis principibus qui stabant circa regem. Rex autem sedebat in domo hiemali in mense nono: et posita erat arula coram eo plena prunis. Cumque legisset iudi tres pagellas uel quatuor scindit illud scalpello scribe et proiecit in ignem quod erat super arulam. donec consumeret omne volumine igni quod erat in arula. Et non timuerunt neque sciderunt vestimenta sua rex et omnes serui eius: quod audierunt uniuersos sermo-

nes istos. Verumtamen elnathā et dalaias et gamarias contra dixerunt regi ne combureret librum: et non audiuit eos. Et precepit rex iheremiel filio amalech et saraie filio ezrihel et selemie filio abdelhel: ut comprehenderent baruch scribam et iheremiam prophetam. Abscondit autem eos dominus. Et factum est verbum domini ad iheremiam prophetam: postquam combusserat rex volumen et sermones quos scripserat baruch ex ore iheremie dicēs. Rursum tolle volumen aliud: et scribe in eo omnes sermones priores qui erant in primo volumine quod combussit ioakim rex iuda. Et ad regem ioakim regem iuda dicēs. Hec dicit dominus. Tu combussisti volumen istud dicens. Quare scripsisti in eo annuntias. festinus uellet rex babilonis: et vastabit terram hanc et cessare faciet ex illa hominem et iumentum. Propterea hec dicit dominus deus contra ioakim regem iuda. Non erit ex eo qui sedeat super solium dauid: et cadauer eius proiectus ad estum per diem et ad gelu per noctem. Et visitabo contra eum et contra seminem eius et contra seruos eius iniquitates suas: et adducam super eos et super habitatores iherusalem et super viros iuda omne malum quod locutus sum ad eos: et non audierunt. Iheremias autem tulit volumen

aliud et dedit illud baruch filio
nerie scribe: qui scripsit in eo re-
ore iheremie omnes sermones
libri quē combusserat ioachim
rex iuda igni: et insuper additi
sunt sermones multo plures q̄
antea fuerunt. **XXXVII**

Et regnavit rex sedechias fi-
lius iosie pro iechonia fi-
lio ioachim quē constituit regem
nabuchodonosor rex babilonis
in terra iuda: et nō obediuit ip-
se et servi eius et populus terre ver-
bis dñi q̄ locutus est in manu
iheremie pphete. Et misit rex se-
dechias iuchal filium selenie et
sophoniam filium maasie sacerdo-
tem ad iheremiam pphetā dicēs.
Ora pro nobis dñm deū nr̄m.
Iheremias autē libere ambula-
bat in medio populi. Non enī mi-
serat eum in custodia carceris.
Igit̄ exercitus pharaonis egres-
sus est de egipto: et audientes cal-
dei qui obsidebāt iherusalem huiusce-
modi nunciū recesserūt ab ihe-
rusalē. Et factū ē verbum dñi ad
iheremiam pphetā dicēs. Hec di-
xit dñs de⁹ isrl. Sic dicetis regi
iuda qui misit vos ad me inter-
rogādum. Ecce exercitus phara-
onis qui egressus est vobis in
auxiliū reuertet̄ in terrā suā in
egiptū: et redient caldei et bella-
būt cōtra ciuitatē hanc: et capiēt
eam et succendēt igni. Hec dicit

dñs. Nolite decipere aīas vras
dicētes cūtes abibūt et recedent
a nobis caldei: q̄a non abibūt.
Sed et si prouideritis omnē exer-
citū caldeorū q̄ p̄liatur adūsū
vos et derelicti fuerūt ex eis aliq̄
vulnerati: singuli de tētorio su-
o consurgēt. et incendēt ciuitatē
hanc igni. Ergo cum recessisset
exercitus caldeorū ab iherusalem p̄
exercitū pharaonis. egressus ē
iheremias de iherusalem ut iret in ter-
ram beniamin: et diuideret ibi
possessionē in conspectu ciuiū.
Cūq̄ puenisset ad portā benia-
mī erat ibi custos porte p vice
nomīe iherias fili⁹ selenie filij
ananie: et apprehendit iheremiam
prophetā dicēs. Ad caldeos p-
fugis. Et respondit iheremias.
Falsum est. nō fugio ad calde-
os. Et nō audiuit eū: sed cōpre-
hēdit iherias iheremiam: et ad-
duxit eū ad p̄ncipes. Quāobrem
irati p̄ncipes cōtra iheremiam: re-
sum eū miserūt in carcerē q̄ erat
in domo ionathā scribe. Ipse e-
nim p̄positus erat sup carcerē.
Itaq̄ ingressus ē iheremias in
domū laci et in ergastulū: et se-
dit ibi iheremias diebus multis.
Mittētes autē sedechias rex tulit
eū: et interrogauit eū in domo su-
a abscondite: et dixit. Putasne
ē sermo a dño: Et dixit iheremi-
as. Est. Et ait. In manus regis

babilonis tradetis. **E**t dixit iheremias ad regē sedechiā. quid peccavi tibi et servis tuis et populo tuo: misisti me in domū carceris: **U**bi sunt prophete vři qđ propheta bāt vobis et dicebāt: nō veniet rex babilonis sup vos et super terrā hāc: **N**ūc ergo audi obsecro dñe mi rex. **V**aleat deprecatio mea in cōspedu tuo: et ne me remittas in domū ionathe scribe ne moriar ibi. **P**recepit ergo rex sedechias ut traderet iheremias in vestibulū carceris: et daretur ei torta quotidie panis recepto pulmento: donec dsumeretur omnes panes de ciuitate. **E**t mansit iheremias in vestibulo

A carceris. **XXXVIII**
Audiuit autē saphaias filius madian et ihedelias filius phassur et iuchal filius selemie et phassur filius melchie sermones quos iheremias loquebat ad omnem populum dicens. **H**ec dicit dñs. **Q**uicūq; manserit in ciuitate hac morietur gladio et fame et peste: qđ autē pfugerit ad caldeos viuet: et erit aīa eius solpes et viues. **H**ec dicit dñs. **T**radendo tradet ciuitas h in manu exercitus regis babilonis: et capiet eam. **E**t dixerunt principes regi. **N**ogam⁹ ut occidatur homo iste. **D**e industria etiā dissoluit manus viroz bel-

lantiū qui remanserūt in ciuitate hac et man⁹ omniū ppli: loquēs ad eos vniūsa ūba h. **S**iquidē homo iste nō querit pacē populo huic: sed malū. **E**t dixit rex sedechias. **E**cce ipse in manib; vris est. **N**ec etiā fas est regem vobis qđ qđ negare. **T**ulerunt ergo iheremias et pīecerūt eū in lacū eldye filij amalech: qđ erat in vestibulo carceris. **E**t sūmiserūt iheremiā in funibus in lacum: in quo nō erat aqua sed lutum. **D**escendit itaq; iheremias in ceniū. **A**udiuit autē abdemelech ethiops vir eunuchus qđ erat in domo regis qđ misissent iheremiā in lacum. **P**orro rex sedebat in porta beniamin. **E**t egressus ē abdemelech de domo regis: et locutus ē ad regē dicens. **D**ñe mi rex male fecerūt viri isti omnia quecūq; perpetrarūt cōtra iheremiā pphetā: mittentes eū in lacū ut moriā ibi fame. **N**on sunt etiā panes ultra in ciuitate. **P**recepit itaq; rex abdemelech ethiopi dicens. **T**olle tecū hinc triginta viros: et leua iheremiā pphetā de lacu anteq; moriā. **A**ssumptis ergo abdemelech secū viris igressus ē domū regis que erat sub cellario: et tulit inde veteres pannos et antiqua qđ cōputruerāt: et sūmisit ea ad iheremiā in lacū per funiculos. **D**ixitq; abdeme-

lech ethiops ad iheremiā pphē-
tam. **P**one veteres pānos et hī
sclla et putrida sub cubitu ma-
nuū tuarū: et sup funes. **F**ecit
ergo iheremias sic. **E**t egerunt
iheremiā funib; et eduxerūt de
latu. **M**ansit aut iheremias in
vestibulo carceris. **E**t misit rex
sedechias: et tulit ad se iheremi-
am pphētā ad ostiū terciū qd e-
rat in domo dñi: et dixit rex ad
iheremiā. **I**ntrogo ego te sermo-
nem: ne abscondas a me aliqd.
Dixit aut iheremias ad sedechi-
am. **S**i annūciauero tibi: nūqd
non interficies me? **E**t si cōsiliū
dederō tibi: non me audies. **I**u-
rauit ergo rex sedechias iheremi-
e clam dicens. **D**ixit dñs q fecit
nobis aīam hāc si occidero te:
et si tradidero in manus viroz
istorū qui querūt aīam tuā. **E**t
dixit iheremias ad sedechiam.
Hec dicit dñs deus exercitū de-
us isrl. **S**i profectus egeris ad
pñces regis babilonis uiuet
aīa tua: et ciuitas hec nō succen-
detur igni: et saluus eris tu et do-
mus tua. **S**i aut nō egeris ad
pñces regis babilonis trade-
tur ciuitas hec in manus calde-
orū et succendēt eam igni: et tu
non effugies de manu eoz. **E**t
dixit rex sedechias ad iheremiā.
Sollicitus sum ppter iudeos q
reassugerūt ad caldeos: ne for-

te tradar in manus eoz et illu-
dant michi. **R**espondit autē ihe-
remias. **N**on te tradēt. **A**udi q-
so vocē dñi quam ego loquar
ad te: et bene tibi erit et uiuet a-
nima tua. **Q**uod si nolueris egre-
di: iste est sermo quem ostendit
michi dñs. **E**cce omēs mulieres
que remanserunt in domo regis
iuda educētur ad pñces regis
babilonis: et ipse dicet. **E**duxe-
rūt te et pualuerūt adūsūm te
viri pacifici tui: dimiserunt in-
tenū et in lubricū pedes tuos:
et recesserūt ad te. **E**t omēs uxo-
res tue et filij tui educent ad cal-
deos et nō effugies manus eoz
sed in manu regis babilonis
rapietis: et ciuitatē hāc cōburet
igni. **D**ixit ergo sedechias ad ie-
remiā. **N**ullus sciat uerba hec:
et non morieris. **S**i aut audie-
rint pñces qā locutus sum
tecū: et uenerint ad te et dixerint
tibi indita nobis qd locut⁹ sis
cum rege ne celes nos et non te
interficiem⁹. et qd locutus est te-
cū rex: dices ad eos. **P**rostravi
ego pñes meas coram rege: ne
me reduci iuberet ī domū iona-
than et ibi morerer. **V**enerunt
ergo omnes pñces ad ihere-
miā: et interrogauerūt eū. **E**t lo-
cutus ē eis iuxta omīa uerba q
p̄ceperat ei rex. **E**t cessauerūt ab
eo. **N**ichil eū fuerat auditum.

mias

Mansit vero iheremias in vestibulo carceris: usque ad diem quo capta est iherusalem. Et factum est ut caperetur iherusalem. **XXXIX**

Anno nono sedechie regis iuda mense decimo venit nabuchodonosor rex babilonis et omnis exercitus eius ad iherusalem: et obsidebat eam. Undecimo autem anno sedechie mense quarto quinta mensis aperta est ciuitas: et ingressi sunt omnes principes regis babilonis et sederunt in porta media neregel sereter semegar nabusarath rabsares neregel sereter rebmag et omnes reliqui principes regis babilonis. Cumque vidisset eos sedechias rex iuda et omnes viri bellatores fugerunt: et egressi sunt nocte de ciuitate per viamorti regis et per portam que erat inter duos muros: et egressi sunt ad viam deserti. Persecutus est autem eos exercitus caldeorum: et comprehenderunt sedechiam in campo solitudinis iherichonitine: et captum adduxerunt ad nabuchodonosor regem in reblatha que est in terra emath: et locutus est ad eum iudicia. Et occidit rex babilonis filios sedechie in reblatha in oculis eius: et omnes nobiles iuda occidit rex babilonis. Oculos quoque sedechie eruit: et vinxit eum cōpedibus: ut duceret in babilonem. Domum

quoque regis et domum vulgi surrenderunt caldei igni: et murum iherusalem subuerunt. Et reliquias populi que remanserant in ciuitate et pfugas que transfugerant ad cum: et superfluos vulgi que remanserant transtulit nabuzardan magister militum in babilonem: et de plebe pauperum qui nichil penitus habebant dimisit nabuzardan magister militum in terra iuda: et dedit eis vineas et cisternas in die illa. Preceperat autem nabuchodonosor rex babilonis de iheremia nabuzardan magistro militum dicens. Tolle illum: et pone super eum oculos tuos nichilque ei mali facias: sed ut voluerit sic facies ei. Misit ergo nabuzardan princeps milicie et nabu et selsan et raplares et neregel et sereter et rebmag et omnes optimates regis babilonis miserunt et tulerunt iheremiam de vestibulo carceris: et tradiderunt eum godolie filio archam filii sapha: ut intraret in domum et habitaret in ipso. Ad iheremiam autem factus fuerat sermo domini cum clausus fuisset in vestibulo carceris dicens. Vade et dic abdenelch ethiopi dicens. Hec dicit dominus exercituum deus israel. Ecce ego inducam sermones meos super ciuitatem hanc in malum et non in bonum: et in conspectu tuo in die illa: et liberabo

te in die illa ait dñs. Et nō trade-
ris in man⁹ viros quos tu for-
midas: sed eruēs liberabo te et
gladio nō cades: sed erit tibi a-
nima tua in salutē quia in me
habuisti fiduciā ait dñs. **XL**

Sermo q̄ fact⁹ ē ad iheremi-
ā a dño: postq̄ dimiss⁹ ē
a nabuzardā magistro militie
de rama quādo tulit eū vinctū
cathenis in medio oīm q̄ migra-
bāt de iherlm et iuda: et ducebāt
in babilonē. Tollēs ergo prin-
ceps militie iheremiā dixit ad eū.
Dñs de⁹ tuus locut⁹ ē malū hī
sup locū istū: et adduxit et fecit
dñs sicut locutus est. q̄a pecca-
stis dño et nō audistis vocē ei⁹:
et fact⁹ ē vobis sermo hic. Nūc
ergo ecce solui te hodie de cethe-
nis q̄ sunt in manib⁹ tuis. Si
placet tibi ut venias mecū in ba-
bilonē veni: et ponam oculos
meos sup te. Si autē displicet tibi
venire mecū in babilonē. re-
side. Ecce omnis terra in conspectu
tuo est. Qd elegeris et quo pla-
uerit tibi ut vadas. illuc pge:
et mecū noli venire: sed habita
apud godoliā filiū archam fi-
lij saphan quem pposuit rex ba-
bilonis ciuitatib⁹ iude. Habita
ergo cum eo in medio ppli. uel
quocūq; placuerit tibi ut vadas
vade. Dedit quoq; ei magister
militie cibaria et munuscula: et

dimisit eū. Venit autē iheremi-
as ad godoliā filiū archam in
masphath: et habitauit cū eo
in medio ppli q̄ relict⁹ fuerat in
terra. Quq; audissent omnes pri-
ncipes exercitus q̄ displi fuerant
per regiones ipi et loci eor⁹. q̄
psecisset rex babilonis godoliā
filiū archam terre: et q̄ comen-
dasset ei viros et mulieres et par-
uulos et de paupib⁹ terre q̄ nō
fuerāt trāssati in babilonē: ve-
nerūt ad godoliā in masphath
et ysmahel filius nathanie et io-
hanan filius caree et ionathan
et sareas filius themoemeth et fi-
lij offi qui erāt de nethophari et
iheronias filius maachari ipsi
et viri eor⁹. Et iurauit eis godo-
lias filius archā filij saphan et
comitib⁹ eorū dicens. Nolite ti-
mere seruire caldeis. Habitate
in terra et seruite regi babilonis:
et bene erit vobis. Ecce ego ha-
bito in masphat: ut respondeā
p̄cepto caldeorū q̄ mittūtur ad
nos. Vos autē colligite vinde-
miā et messet et oleū et cōdite
in vasis vris: et manete in urbi-
bus vestris quas tenetis. Sed
et omnes iudei q̄ erāt in moab et
in finib⁹ ammon et in ydumea et
in omnis regionib⁹: audito q̄
dedit rex babilonis reliquias
in iudea et q̄ pposuisset sup eos
godoliā filiū archā filij saphā

mias

reuerſi ſunt inq; om̃es iudei de
uniuſis locis ad que pfugerāt
et uenerūt ad terrā iuda ad go-
doliā in maſphat: et collegerūt
uinū et meſſem multā nimis.
Iohanan autē filius caree ⁊ oēs
p̃ncipes exercit⁹ q̃ diſpli fuerāt
in regionib; uenerūt ad godoli-
am in maſphat: et dixerunt ei.
Scito q̃ baſalis rex filioꝝ am-
mō miſit yſmahel filiū natha-
nie pcutere aīam tuā. Et nō cre-
didit eis godolias filius aychā
iohanā autē fili⁹ caree dixit ad
godoliā deorſum in maſphat
loquēs. **I**bo et pcutiā yſmahel
filiū nathanie nullo ſciēte: ne ī-
terficiat aīam tuā. et diſſipētur
om̃es iudei q̃ congregati ſunt ad
te: ⁊ peribunt reliquie iuda. Et
ait godolias filius aycham ad
iohanā filiū caree. **N**oli facere
uerbū hoc. **F**allum eū tu loq̃-
ris de yſmahel. **XLII**

Et factū ē in mēſe ſeptimo
uenit yſmahel fili⁹ natha-
nie filij elisama de ſemine rega-
li et optimas regis ⁊ decem uiri
cū eo ad godoliā filiū aychā in
maſphat: ⁊ comederūt ibi panes
ſimul ī maſphat. Surrexit au-
tem yſmahel filius nathanie et
decem uiri cum eo et pcuſſerunt
godoliam filiū aycham filij ſa-
phan gladio: et interfecerūt eū
quē p̃fecerat rex babilonis ſce-

Om̃es quoq; iudeos qui erant
cum godolia ī maſphat: et cal-
deos qui reperi ſunt ibi ⁊ uiros
bellatores pcuſſit yſmahel. **S**e-
cundo autē die poſtq; occiderat
godoliā nullo adhuc ſciēte ue-
nerūt uiri de ſychem et de ſylo et
de ſamaria octoginta uiri caſi
barba et ſciſſis ueſtib; ⁊ ſqualē-
tes: et munera ⁊ thus habebāt
in manu: ut offerent in domo
dñi. **E**greſſus ego yſmahel fili-
us nathanie in occurſum eorū
de maſphat: incedēs et ploran-
s ibat. **C**um autē occuriſſet eis:
dixit ad eos. **V**enite ad godoli-
am filiū aycham. **Q**ui cū ueniſ-
ſent ad mediū ciuitatis: interfe-
cit eos yſmahel fili⁹ nathanie
circa mediū lacū ipſe et uiri qui
erāt cum eo. **D**ecem autē uiri re-
peri ſunt inter eos. qui dixerūt
ad yſmahel. **N**oli occidere nos
q̃a habem⁹ theſauros in agro
frumētī ⁊ hordei ⁊ olei ⁊ mellis.
Et ceſſauit: et non interfecit eos
cum ſcibus ſuis. **I**arus autē in-
quē p̃fecerat yſmahel om̃ia ca-
dauera uiroꝝ quos pcuſſit p̃p̃
godoliā: ipſe eſt quē fecit rex aſa
propter baſa regem iſrl. **I**pm
repleuit yſmahel fili⁹ nathanie
et occiſis. **E**t captiuas duxit yſ-
mahel om̃es reliquias ppli q̃
erāt in maſphat filias regis et
uniuſum pplm q̃ remāſerāt in

masphat: quos comedauerat nabuzardan princeps milicie godolie filio archam. **E**t cepit eos ysmahel fili⁹ nathanie: et abiit ut transiret ad filios amon. **A**udiu⁹ aut⁹ iohanan fili⁹ caree: et oēs principes bellato⁹ qⁱ erant cū eo omne malū qd fecerat ysmahel fili⁹ nathanie: et assumptis uniu⁹sis viris pfecti sunt ut bellaret aduersum ysmahelē filiū nathanie: et inueniunt eum ad aquas multas qⁱ sunt in gabaon. **C**ū qⁱ uidisset omnis p^plus qui erat cum ysmahel iohanan filiū caree et uniu⁹los p^pncipes bellato⁹ rū qui erant cum eo letati sunt. **E**t reuersus est omnis p^plus quē ceperat ysmahel in masphat: reuersusqⁱ abiit ad iohanan filiū caree. ysmahel autē fili⁹ nathanie fugit cum octo viris a facie iohanan: et abiit ad filios amon. **T**ulit ergo iohanan fili⁹ caree et omnes p^pncipes bellato⁹ rū qⁱ erāt cum eo uniu⁹las reliqⁱas vulgi quas reduxerāt ab ysmahel filio nathanie de masphat: postqⁱ prussit godoliā filiū archā fortes viros ad p^pliū et mulieres et pueros et eunuchos quos reduxerat de gabaon: et abierūt et sederūt peregrinātes in chanaan que est iuxta bethleem ut pgerēt et introirēt egiptum a facie caldeorū. **T**imebāt

eū eos: qⁱa prusserat ysmahel filius nathanie godoliā filium archam quē pposuerat rex babilonis in terra iuda. **XLIII**

Et accesserūt omnes p^pncipes bellato⁹ rū et iohanan fili⁹ us caree et iezonias filius osie et reliquū vulgus a paruo usqⁱ ad magnū: dixeruntqⁱ ad iheremiā pphetā. **E**adat oratio n^ra in cōspectu tuo et ora p nobis ad dñm deū tuū pro uniu⁹sis reliquijs istis: qⁱa derelicti sumus pauci de plurib⁹ sicut oculi tui nos inuē⁹: et annūciat nobis dñs de⁹ tu⁹ viā p quā p^pgam⁹: et verbū qd faciam⁹. **D**ixit aut⁹ ad eos iheremias ppheta. **A**udiu⁹. **E**cce ego oro ad dñm deū v^rm secundū verba v^ra: omne verbū qd cūqⁱ respōderit michi indicabo vobis nec celabo vos qⁱ qⁱ. **E**t illi dixerunt ad iheremiā. **S**it dñs inter nos testis veritatis et fidei: si non iuxta omne verbū in quo miserit te dñs de⁹ tu⁹ ad nos sit faciem⁹ siue bonum ē siue malū. **V**oci dñm dei n^ri ad quē mittimus et obediemus: ut bene sit nobis cū audierim⁹ vocē dñm dei n^ri. **C**um autem cōpleti essent decē dies: factum est verbū dñi ad iheremiā. **V**ocauitqⁱ iohanan filiū caree et omnes p^pncipes bellato⁹ rū qui erāt cum eo et uniu⁹sum p^plm a

mias

minimo usque ad magnū: et dixit ad eos. **H**ec dicit dñs deus israel ad quē misistis me: ut prosternerē preces vras in conspectu eius. **S**i quiescentes manseritis in terra hac: edificabo vos et non destruā: plantabo et non euellā. **I**am enim placatus sum super malo quod feci vobis. **N**olite timere a facie regis babilonis: quem vos pauidi formidatis. **N**olite metuere eū dicit dñs: quia vobiscum sum ego ut saluos vos faciam et eruā de manu eius: et dabo vobis misericordias: et miserebor vři. et habitare vos faciā in terra vestra. **S**i autē dixeritis vos nō habitabim⁹ in terra ista nec audiem⁹ vocē dñi dei nři dicētes nequaquā: sed ad terrā egipti pergemus ubi nō videbim⁹ bellū. et clangorē tube nō audiemus et famē non sustinebim⁹. et ibi habitabim⁹: propter hoc nūc audite verbum dñi reliquie iuda. **H**ec dicit dñs deus exercituum. deus israel. **S**i posueritis faciē vestrā ut ingrediamini egiptū et intraueritis ut ibi habitetis: gladius quē vos formidatis ibi comprehēdet vos in terra egipti: et fames pro qua estis solliciti adheret vobis in egipto et ibi moriemini. **O**mnesque viri qui posuerūt faciē suā ut ingrediantur egiptū ut habitēt ibi: morientur gladio

et fame et peste. **N**ullus de eis remanebit: nec effugiet a facie mali quod ego afferā super eos: quia hec dicit dñs exercituum. de⁹ israel. **S**icut conflatus est furor meus et indignatio mea super iherlm: sic conflabit indignatio mea super vos cū ingressi fueritis egiptū: et eritis in insurādū et in stuporē et in maledictū et in opprobriū: et nequaquā ultra videbitis locū istū. **V**erbum dñi super vos reliquie iuda. **N**olite intrare egiptū. **S**cientes scietis quia obtestatus sum vobis hodie: quia deripistis aīas vras. **V**os enim misistis me ad dñm deū nřm dicētes. **O**ra pro nobis ad dñm deū nřm: et iuxta omnia quecumque dixerit tibi deus noster sic annuncia nobis et faciem⁹. **E**t annunciaui vobis hodie: et non audistis vocē dñi dei vři super vniuersis pro quibus misit me ad vos. **N**unc ergo scietes scietis: quia gladio et fame et peste moriemini in loco ad quē voluistis intrare ut habitaretis ibi. **XLIII**

Factū ē autem cū cōpleisset iheremias loquēs ad populū vniuersos sermones domini dei eorū pro quibus miserat eū deus eorū ad illos omnia verba hec: dixit azarias filius ozie et iohanan filius caree et omnes viri supbi dicētes ad iheremiā.

Mendaciū tu loqueris. **N**ō mi-
sit te dñs dñs noster dicens ne in-
grediamini egiptū ut habitetis
illic: sed baruch filius nerie inci-
tat te adūsū nos et tradat nos
in man⁹ caldeorū ut interficiat
nos et traduci faciat in babilo-
nē. **E**t non audiuit iohannā fili-
us caree. et omnes pñces bel-
latorū et uniuersus pñs vocē do-
mini ut manerēt in terra iuda.
sed tollēs iohanan filius caree
et uniuersi pñces bellatorū uni-
uersos reliquias iuda qui reuersi
fuerāt de cūctis gētib⁹ ad quas
fuerāt ante disp̄si ut habitaret
in terra iuda. viros et mulieres
et paruulos et filias regis et om-
nē aīam quā reliquerat nabu-
zardā pñeps militie cū godoli-
a filio archam filio saphan et
iheremiā pphetā et baruch filium
nerie: et ingressi sunt in tra egipti.
q̄a nō obedierūt voci dñi: et
venerunt usq; ad tahnīs. **E**t fa-
ctus est sermo dñi ad iheremiā
in tahnīs dicens. **S**ume tibi lapi-
des grandes in manu tua et ab-
scōdes eos in cripta que est sub
muro latericio in porta domus
pharaonis ī tahnīs cernētibus
viris iudeis: et dices ad eos. **H**ec
dicit dñs exercitū. deus isrl. **E**c-
ce ego mittā et assumā nabuch-
odonosor regem babilonis ser-
uū meū et ponā thronū ei⁹ sup

lapides istos quos abscōdi: et
statu et solū suū sup eos. **D**e-
nientq; p̄ciet terrā egipti q̄s
ī mortē ī mortē: et quos ī rap-
tuitatē ī captiuitatē: et quos
ī gladiū ī gladiū. **E**t succen-
det ignē in delubris deorū egipti
et cōburet ea: et captiuos ducet
illos. **E**t amietur terra egipti
sicut amiet⁹ pastor pallio suo:
et egrediet⁹ inde in pace. **E**t con-
teret statuas domus solis que
sunt in tra egipti: et delubra deo-
rū egipti cōburet igni. **XLIII**

Verbū qđ factū est ad ihere-
miā: et ad omnes iudeos q̄
habitabāt in terra egipti habi-
tantes in magdalo et in tahnīs et
in nēphis et in tra phatures di-
cēs. **H**ec dicit dñs exercitū. de-
us isrl. **V**os vidistis omne ma-
lum istud qđ adduxi sup iheru-
salem et sup omnes urbes iuda:
et ecce deserte sunt hodie et non
ē in eis habitator. ppter malici-
am quā fecerūt ut me ad iracū-
diā p̄uocarēt: et irēt et sacrificā-
rēt et cōlerēt deos alienos quos
nesciebāt et illi et vos et patres
vri. **E**t misi vos ad oēs seruos
meos pphetas de nocte consur-
gens. mittensq; et dicens. **N**olite
facere verbū abominatiōis hu-
iuscemodi. **E**t nō audierūt: nec
inclinauerūt aurē suā ut nō cō-
uerterent⁹ a malis suis: et nō sa-

mias

ficaretur diis alienis. **E**t conflata est indignatio mea et furor meus: et succensa est in ciuitatibus iuda et in plateis iherusalem: et uerse sunt in solitudinem et vastitatem secundum diem hanc. **E**t nunc hec dicit dominus exercituum deus israel. Quare uos facitis malum grande contra animas vestras ut intereat ex uobis uir et mulier paruulus et lactes de medio iudee nec reliquatur uobis quicquid residuum: proutantes me in operibus manuum uestrarum sacrificando diis alienis in terra egypti in quam ingressi estis ut habitetis ibi. et dispareatis et sitis in maledictionem et in opprobrium cunctis gentibus terre. **N**umquid obliti estis mala patrum uestrorum et mala regum iuda et mala uxoribus eius et mala uestra et mala uxoribus uestrarum que fecerunt in terra iuda et in regionibus iherusalem. **N**on sunt muniti usque ad diem hanc: et non timuerunt et non ambulauerunt in lege domini et in preceptis meis: que dedi coram uobis et coram patribus uestris. **N**ec hec dicit dominus exercituum deus israel. Ecce ego ponam faciem meam in uobis in malum: et disperdam omnem iudam. **E**t assumam reliquias iudee que posuerunt facies suas ut ingrederentur in terram egypti ut habitaret ibi: et consumantur omnes in terra egypti: et cadent in gladio et in fame. **C**onsumantur a minimo

usque ad maximum: in gladio et in fame morientur: et erunt in iuramentum et in miraculum et in maledictionem et in opprobrium. **E**t uisitabo habitatores terre egypti sicut uisitaui super iherusalem in gladio et in fame et in peste: et non erit qui effugiat et sit residuum de reliquis iudeorum qui uadunt ut peregrinentur in terra egypti et reuertantur in terram iuda: ad quam ipsi eleuant animas suas ut reuertantur et habitent ibi. **N**on reuertetur nisi qui fugerit. **H**espondit autem iheremie omnes uiri sciētes quod sacrificaret uxores eorum diis alienis et uniuerse mulieres quarum stabat multitudo gradibus: et omnis populus habitantium in terra egypti in phaturos dicentes. **S**ermonem quem locutus es ad nos in nomine domini non audiemus ex te: sed faciemus faciemus omne uerbum quod egredietur de ore nostro: ut sacrificemus regine celi et libemus ei libamina sicut fecimus nos et principes nostri reges nostri et principes nostri. in urbibus iuda et in plateis iherusalem: et saturati sumus panibus: et bene nobis erat. malumque non uidimus. **E**x eo autem tempore quo cessauimus sacrificare regine celi et libare et libamina indigemus omnibus: et gladio et fame consumpti sumus. **Q**uid si non sacrificamus regine celi et libamus ei libamina. **N**umquid

sine viris nris fecim⁹ ei placentias ad colendā eā: et liba ad libandū: **E**t dixit iheremias ad om̄m pplm adūsum viros ⁊ adūsum mulieres et adūsum unīsam plebē q̄ respōderant ei verbum dicēs. **N**ūquid nō sacrificiū qd̄ sacrificastis ī ciuitatib⁹ iuda et in plateis iherlm vos et p̄res v̄ri reges v̄ri ⁊ p̄ncipes v̄ri ⁊ pplus terre: hōz recordat⁹ est dñs ⁊ ascendit sup cor eius: **E**t nō poterat dñs ultra portare ppter maliciā studiōz v̄roz ⁊ ppter abominaciones quas fecistis: et facta est terra v̄ra in desolationē ⁊ ī stuporē ⁊ ī maledictū eo q̄ nō sit habitator: sicut est dies hec. **P**ropterea q̄ sacrificaueritis ydolis ⁊ peccaueritis dño: et nō audieritis vocē dñi et in lege et in p̄ceptis et in testimonijs ei⁹ nō ambulaueritis: idcirco euenerūt vobis mala h̄ sicut est dies hec. **D**ixit autē iheremias ad omnem pplm: et ad unīsas mulieres. **A**udite verbū dñi om̄s iuda q̄ estis in tra egip̄ti. **H**ec inq̄t dñs exercitū deus isrl̄ dicens. **V**os et uxores v̄re locuti estis ore v̄ro: ⁊ manibus v̄ris implestis dicētes. **F**aciamus vota n̄ra que vouim⁹ ut sacrificem⁹ regine celi et libemus ei libamina. **I**mplestis opera v̄ra: ⁊ ope perpetrastis ea.

Deo audite verbū dñi om̄s iuda qui habitatis ī terra egip̄ti. **E**cce ego iuravi ī noīe meo magno ait dñs: q̄a nequaq̄ ultra vocabit⁹ nomē meū ex ore oīs viri iuda dicētis: vivit dñs deus in om̄i terra egip̄ti. **E**cce ego vigilabo sup eos in malū ⁊ non in bonū: et cōsumētur omnes viri iuda qui sunt in tra egip̄ti gladio et fame donec primus cōsumātur. **E**t q̄ fugerit gladium reuertētur de terra egip̄ti in terrā iuda viri pauci: ⁊ sciet oīs reliquie iuda ingrediturū trā egip̄ti ut habitēt ibi. cuius sermo compleat⁹: meus. an illorū. **E**t hoc vobis signū ait dñs q̄ visitē ego sup vos in loco isto: ut sciatis q̄a vere cōplebūt⁹ sermōnes mei cōtra vos ī malū. **H**ec dicit dñs. **E**cce ego tradā pharaonē egypte regem egip̄ti ī manu inimicorū ei⁹ ⁊ in manu querentū aīam illius: sicut tradidi sedechiā regē iuda ī manu nabuchodonosor regis babilonis inimici sui ⁊ querētis aīam eius. **V**erbū **XIV** eius. **Q**d̄ locutus est iheremias propheta ad baruch filiū nechie cum scripssset verba hec ī libro ex ore iheremie: anno q̄rto ioachim filij iosie regis iuda dicēs. **H**ec dicit dñs deus isrl̄ ad te baruch. **D**ixisti. **D**e misero michi:

quā addidit dñs dolorē dolori
meo. Laboravi cū gemitu meo
et requiem nō inueni. Hec dicit
dñs. Sic dices ad eū. Ecce quos
edificavi ego destruo: et quos plan-
taui ego euello: et uniuersam ter-
rā hāc. Et tu queris tibi grādias:
Noli querere: quia ecce ego ad-
ducā malū sup oēm carnē ait
dñs: et dabo tibi aīam tuā ī sa-
lutē in omib; locis ad quacun-
q; preueris.

XLVI

Quod factū ē uerbū dñi ad
iheremiā pphetā cōtra gē-
tes. ad egiptū. ad uisum exercitū
pharaonis nechao regis egip-
ti. qui erat iuxta flumiū eufratē
ī tharchamis quē percussit na-
buchodonosor rex babilonis ī
quarto anno ioachim filij iosie
regis iuda. Preparate scutū et
clipeū: et pcedite ad bellū. Iun-
gite equos et ascendite equites:
state in galeis polite lāceas: in-
duite uos loriciis. Quid igitur
Vidi ipos pauidos et terga uer-
tentes: fortes eorū celos. Fuge-
runt cōtū: nec respexerūt. Ter-
ror undiq; ait dñs. Non fugi-
et uelox: nec saluari se putet for-
tis. Ad aquilonē iuxta flumen
eufratē uidi lūr: et ruerūt. Quis
ē iste qui quasi flumē ascendit:
et uelut flumiorū intumescunt
gurgites eius: Egiptus flumi-
nis instar ascendit: et uelut flu-

mina mouebūtur fluct⁹ eius:
et dicit. Ascendēs opaciā terrā:
perdā ciuitatē et habitatores ei-
us. Ascendite equos et exultate
in currib;: et pcedāt fortes. Ethi-
opia et libies tenētes scutū: et li-
di; arripientes et iacentes sagit-
tas. Dies autē ille dñi dei exerci-
tū dies ultionis: ut sumat ui-
dictā de inimicis suis. Deuora-
bit gladius et saturabit: et ine-
bria bit sāguine eorū. Dictima
eū dñi exercitū in terra aquilo-
nis iuxta flumē eufratē. Ascē-
de in galaath: et tolle relinā uir-
go filia egip̄ti. Frustra multipli-
cas medicamina: sanitas non
erit tibi. Audierūt gentes igno-
minia tuā: et ululat⁹ tu⁹ reple-
uit terrā. Quia fortis impregit
in fortē: et ambo parit concide-
rūt. Verbu qđ locutus est dñs
ad iheremiā pphetā super eo qđ
uētur⁹ esset nabuchodonosor
rex babilonis et percussurus trā
egip̄ti. Annūciate egipto: et au-
ditū facite ī magdalo et resonet
ī nemphis: et ī taphis dicite.
Sta et ppara te: quia deuorabit
gladi⁹ ea qđ p circuitū tuū sunt.
Quare computruit fortis tuus:
Nō stetit: quā dñs subūtit eum
Multiplicauit ruētes: ceciditq;
uir ad pximū suū. Et dicent.
Surge: et reuertamur ad pplm
nr̄m et ad terrā natiuitatis nr̄e

a facie gladii columbe. Vocate
nomē pharaonis regis egipti:
tumultū adduxit tēpus. **V**iuo
ego inquit rex. dñs exercituum
nomen ei⁹: quā sicut thabor in
mōtibz: et sicut carmelus in ma-
ri veniet. **V**asa tūlmigrationis
fac tibi habitatrix filia egipti:
q̄a memphis in solitudine erit:
et deseret et in habitabilis erit.
Vitula elegans atq; formosa
egiptus: stimulator ab aquilo-
ne veniet ei. **M**ercenarij quoq;
eius q̄ versabatur in medio ei⁹
quasi vituli saginati. **V**ersi sūt
et fugerūt simul: nec stare potu-
erūt: q̄a dies interfectionis eorū
venit sup eos: tēp⁹ visitationis
eorū. **V**ox eius q̄si eis sonabit:
quā cū exercitu p̄perabūt et cum
securibz veniet ei. **Q**uali cedētes
ligna succiderunt saltū eius ait
dñs: qui supputari non potest.
Multiplicati sūt sup locustas.
et non est eis numerus. **C**ōsula
est filia egipti. et tradita in ma-
nus ppli aqilonis dicit dñs exē-
rituū. de⁹ isrl. **E**cce ego visitabo
sup tumultū allegandrie et su-
per pharao et sup egiptū et su-
per deos eius et sup reges eius
et sup pharao. et sup omēs qui
cōfidūt in eo: et dabo eos ī ma-
nus querentū aīam eorū: et in
man⁹ nabuchodonosor regis
babilonis et in manus seruoꝝ

ei⁹. **E**t post hec habitabit sicut
diebus pristinis ait dñs. **E**t tu
ne timeas serue meus iacob: et
ne paueas isrl. **Q**uia ecce ego
saluū te faciā de lōgīquo: et se-
mē tuū de t̄ra captiuitatis tue.
Et reuertet iacob et requiescet et p̄-
sperabit: et nō erit q̄ exterre-
um. **E**t tu noli timere serue me-
us iacob ait dñs quia tecū ego
sum: q̄a ego cōsumam cūctas
gētes ad quas eiecī te. **T**e vero
non cōsumā: sed castigabo te
in iudicio: nec quasi innocenti
parcam tibi. **XLVII**

Quod factum est verbū dñi
ad iheremiā p̄phetam cō-
tra palestinos: anteq̄ p̄uteret
pharao gazam. **H**ec dicit dñs.
Ecce aque ascendent ab aquilo-
ne et erūt quali torrens inūdās:
et operiet terrā et plenitudinē ei-
us: urbē et habitatoꝝ eius. **E**la-
mabūt hoīes et ululabūt oēs
habitatoꝝ terre a strepitu pō-
pe armoz et bellatoꝝ eius: a cō-
mōtione quadrigaz ei⁹: et mul-
titudine rotaz illi⁹. **N**ō respē-
erūt p̄res filios manibz dissolu-
tis. pro aduētū diei in quo val-
tabūt omēs philistini: et dis-
sipabit cyrus et sydon cum om-
nibz reliquis auxilijs suis. **D**e-
populat⁹ ē enī dñs palestinos:
reliquias insule capadocie. **V**e-
nit saluū sup gazam: cōtū-

it ascalon: et relique valles earum
usquequo cōcideris: **D**omus domini:
usquequo nō quiesces: In-
gredere i uaginā tuā: refrigera-
re et sile. **Q**uō quiescet cū dñs p̄-
cepit ei. aduersus ascalonē et ad-
uersum maritimas eius regio-
nes: ibique cōdixerit illi: **XLVIII**

Ad moab. **H**ec dicit dñs ex-
ercituum deus isrl. **D**e sup̄-
nabo: quā vastata est et cōfusa.
Capta est cariathiarim: cōfusa
ē fortis et tremuit. **N**ō ē ultra ex-
ultatio in moab: cōtra efebom
cogitauerūt malū. **V**enite et di-
spersedamus eam de gēte. **E**rgo
siles cōficesces: sequetq; te gla-
dius. **D**ox clamoris de orona-
im: vastitas et cōfictio magna.
Cōficta ē moab: annūciare cla-
more paruulis eius. **P**er ascen-
sum eū iudith plorās ascendet
in fletu: quā i descensu oronaim
hostes ululatū ditionis audi-
erunt. **F**ugite: saluate aīas ue-
stras: et eritis quasi mirice in de-
serto. **P**ro eo eū q; habuisti fi-
ducia in munitionib; tuis et in
thesauris tuis: tu quoq; capie-
ris. **E**t ibit chamos in transmi-
grationē: sacerdotes eius et p̄-
cipes eius simul. **E**t ueniet p̄do
ad omnē urbem: et urbs nulla
saluabit. **E**t peribunt valles: et
dissipabūt cāpestria: quā dixit
dñs. **D**ate florē moab: quā flo-

res egrediet: et ciuitates eius de-
serte erūt et inhabitabiles. **M**a-
ledict⁹ qui facit opus dñi frau-
dulēter: et maledictus q; phibet
gladiū suū a sanguine. **F**erti-
lis fuit moab ab adolescētia su-
a: et requieuit i fecib; suis. **A**et
transfusus ē de vase in vas: et in
transmigrationē nō abiit. **I**ocū-
ro p̄māsit gustus eius in eo: et
odor ei⁹ nō ē imutatus. **P**rop-
terea ecce dies ueniūt dicit dñs:
et mittā eis ordinatorēs et strā-
tores lagūlarū: et sternēt eum:
et uasa eius exhauriēt et lagun-
ulas eorū collidēt. **E**t confundēt
moab a chamos: sicut cōfusa
est domus isrl a bethel in qua
habebat fiduciam. **Q**uō dicitis
fortes sumus: et uiri robusti ad
p̄liandū. **V**astata est moab: et
ciuitates illius succenderunt. et
electi iuvenes eius descenderunt
i occisionē ait rex: dñs exercitu-
um nomen eius. **P**rope est in-
teritus moab ut ueniat: et ma-
lum ei⁹ uelocit̄ accurret nimis.
Cōsolamini eū omēs q; estis in
circuitu eius. et uiniū qui scitis
nomē eius dicite. **Q**uō cōfracta
est uirga fortis: baculus glori-
osus. **D**escende de gloria. et sede
i liti habitatio filie dibon: quo-
niam vastator moab ascendet
ad te. **D**issipabit munitiones tu-
as. **I**n uia sta: et p̄spice habita-

tio aroret. **I**ntroga fugientē: et
 eum qui euasit. **D**ic. **Q**uid acci-
 dit: **C**ōfusus est moab: quā vic-
 tus est. **V**lulate et clamate. an-
 nūciate in arnon quā vastata ē
 moab: et iudiciū uenit ad itā cā-
 pestre sup elon et sup iasa et sup
 mefat et sup dibō et sup nabo
 et sup domū deblathai et sup ca-
 riathaim et sup bethgamul et
 sup bethmaon et sup carioth et
 sup bosra et sup omnes ciuitates
 terre moab que lōge et ppe sūt.
Ablatum est cornu moab: et
 brachiū ei⁹ cōtrītū ē ait dñs. **I**n-
 ebriate eū quā dñs dñm credū⁹
 est. **E**t allidet manū moab ī vo-
 mitu suo: et erit in derisum etiā
 ipse. **F**uit etiā in derisum tibi is-
 rahel: quasi inf fures reperisse⁹
 eum. **P**ropter uerba ergo tua
 q̄ adūsū illū locut⁹ es capti-
 uus duceris. **R**elinquite ciuita-
 tes et habitate in petra habita-
 tores moab: et estote quasi co-
 lumba nidificans in summo
 ore foraminis. **A**udiuim⁹ super-
 biā moab. **S**upbus est valde.
Sublimitatē eius et arrogantiā
 et supbiā et altitudinē cordis ei-
 us ego scio ait dñs. **I**actantiā
 eius et q̄ nō sit iuxta eā uirtus
 ei⁹: nec iuxta qd poterat cona-
 ta sit facere. **N**ec sup moab eu-
 labo: et ad moab uniusam da-
 mabo et ad viros muri fictilis

lamētantes. **D**e plandū iazer
 plarabo tibi uinea sabama.
Propagines tue trāsierūt ma-
 re: usq; ad mare iazer pueniūt.
Super messem tuā et uindictā
 tuā predo irruit. **A**blata est leti-
 cia et exultatio de Carmelo et de
 terra moab: et vinū de torcula-
 rib; sustuli. **N**equaq; calcator
 uue solitū calcum cātabit. **D**e
 clamore esebō usq; eleale et ia-
 sa dederūt uocē suā: a segor us-
 q; ad oronaim uitulā cōsternā-
 tē aque uero nemrim pessime e-
 runt. **E**t auferā de moab ait do-
 min⁹ offerentē in excelsis: et sa-
 crificantē dñs eius. **P**ropterea
 cor meū ad moab. quasi tibia
 res resonabit: et cor meū ad ui-
 ros muri fictilis dabit sonitū ti-
 biaz. q̄a plus fecit q̄ potuit. id-
 circo perierūt. **O**mne etiā caput
 caluiciū: et omnis barba rasa
 erit. **I**n cunctis manib; colliga-
 tio: et sup omē dorsum ciliciū.
Et sup omnia tecta moab et in
 plateis ei⁹ omnis plāctus: quo-
 niā dñs dñm moab sicut uas inuti-
 le ait dñs. **Q**uō uicta est et plu-
 lauerūt. **Q**uō dñs dñm mo-
 ab et cōfusus est. **E**ritq; moab
 in derisum: et in exemplū omni-
 b; ī circuitu suo. **H**ec dñs.
Ecce quasi aquila volabit: et re-
 tēdet alas suas ad moab. **C**ap-
 ta est carioth: et munitiones cō-

mas

prehense sunt. Et erit cor fortium
moab: in die illa sicut cor mu-
lieris parturientis. Et cessabit
moab esse populus: quoniam contra do-
minum gloriatur est. Pavor et fo-
uea et laqueus super te o habita-
tor moab ait dominus. Qui fugerit
a facie pavoris cadet in foueam:
et qui conscenderit de fouea capi-
etur laqueo. Adducam enim super
moab annum visitationis eorum
dicit dominus. In umbra ezebon ste-
terunt de laqueo fugientes. quia ig-
nis egressus est de ezebon et fla-
ma de medio seon. et deuorauit
partem moab et verticem filiorum
tumultus. De tibi moab. Pe-
risti popule chamos: quia comprehen-
si sunt filii tui et filie tue in cap-
tuitate. Et conuertam captiuitatem
moab in nouissimis diebus ait
dominus. Hucusque iudicia moab.

Ad filios amon. **XLVIII**
Hec dicit dominus. Numquid
non filii non sunt israel an heredes
non est eis: Cur ergo hereditate pos-
sedit melchom gad. Et populus ei-
us in urbibus eius habitauit: Pro-
ecce dies ueniet in te dicit dominus:
et auditum faciam super rabbath fili-
orum amon fremitum prelij. Et erit
in tumultum dissipata: filieque eius
igni succendentur: et possidebit is-
rahel possessores suos ait dominus.
Ulula ezebon: quoniam vastata est har.
Clamate filie rabbath: accingi-

te vos cilicis. Plangite et circui-
te per sepes: quoniam melchom in tras-
migrationem ducet: sacerdotes
eius et principes eius simul. Quid
gloriaris in vallibus: Defluxit
vallis tua filia delirata: quoniam confide-
bas in thesauris tuis. et dicebas.
Quis ueniet ad me: Ecce ego in-
ducam super te terrorem ait dominus de-
exercituum ab omnibus qui sunt in circu-
itu tuo: et dissipgemini singuli a
conspectu uro: nec erit qui congre-
get fugientes. Et post hec reuer-
ti faciam fugientes et captiuos filio-
rum amon ait dominus. Ad ydume-
am. Hec dicit dominus exercituum.
Numquid non ultra est sapientia
in theman: Perierit consiliu a fili-
is. Inutilis facta est sapientia
eorum. Fugite et terga uertite: de-
scendite in voraginem habitato-
res dedan: quoniam perditionem elau
adduxi super eum: tempus visi-
tationis eius. Si vindicatores
eius uenissent super te non reliquis-
sent raremum: si fures in nocte:
rapuissent quod sufficeret tibi. Ego
vero discooperui elau: reuela-
ui abscondita eius et celari non
poterit. Vastatum est semine eius.
et fratres eius. et vicini eius: et non
erit. Relinque pupillos tuos.
et ego faciam illos uiuere: et uidu-
e tue in me sperabunt: quia hec di-
xit dominus. Ecce quibus non erat iudi-
ciu ut biberent calicem. bibentes

bibent: et tu quasi innocēs reli-
queris: **Nō** eris innocēs: sed bi-
bēs bibes. **Quia** p memetipm
iuravi dicit dñs: q̄ i solitudinē
et in opprobriū et in derisum et
i maledictionē erit bosra: et oēs
ciuitates ei⁹ erūt in solitudine
sempitnas. **Auditum** audiui
a dño: et legatus ad gētes mis-
sus sum. **Cōgregamini** et venite
cōtra eā: et cōsurgam⁹ in plū.
Ecce enī paruulū dedi te in gēti-
bus: cōtemptibilē inter hoīes.
Arrogātia tua decepit te et sup-
bia cordis tui: q̄ habitas in ca-
uernis petre: et apphendere nite-
ris altitudinē collis. **Cum** real-
taueris quasi aquila nidū tuū:
inde detrahā te dicit dñs. **Et** erit
ydumea deserta. **Omīs** qui tras-
ibit per eam stupebit: et sibila-
bit sup omēs plagas ei⁹: sicut
subuersa est zodoma et gomor-
ra et vicine ei⁹ ait dñs. **Nō** ha-
bitabit ibi vir: et nō incoleat eā
filius hoīs. **Ecce** quasi leo ascē-
det de supbia iordanis ad pul-
critudinem robustā: q̄a subito
currere faciā eum ad illā. **Et** q̄s
erit elect⁹ quē pponam ei: **Quis**
est similis mei. **Et** q̄s sustinebit
me: **Et** q̄s est iste pastor qui resi-
stat vultui meo: **Propterea** au-
dite cōsiliū dñi qd̄ inuit de edom:
et cogitationes eius quas cogi-
tauit de habitatoribz theman.

Si nō dixerūt eos paruuli gre-
gis: nisi dissipauerint cum eis
habitatulū eorum. **A** voce rui-
ne eorū cōmota ē terra: clamor
in mari rubro auditus ē vocis
ei⁹. **Ecce** quasi aquila ascendet:
et euolabit et expādet alas suas
super bosram. **Et** erit cor fortū
ydumee i die illa. quasi cor mu-
lieris parturiētis. **Ad** damascū.
Cōfusa est emath et arfath: q̄a
auditū pessimū audierūt. **Tur-**
bati sunt i mari p solitudinem.
quiescere nō potuit. **Dissoluta**
est damascus: uersa ē in fugā:
terror apphendit eam. **Angu-**
stia et dolores tenuerūt eā: qua-
si parturientem. **Quō** derelique-
rūt ciuitatē laudabilē: urbē leti-
cie: **Heo** cadent iuvenes eius in
plateis eius: et omnes viri plij
cōticescent in die illa ait dñs eg-
ercitū. **Et** succendā ignē i mu-
ro damasci: et deuorabit menia
benadab. **Ad** redar et ad regua
alor: q̄ prussit nabuchodonos-
or rex babilonis. **Hec** dicit do-
minus. **Surgite** et ascendite ad
redar: et vastate filios orientis
Tabernacula eorū et greges eorū
rapiunt: pelles eorū et oīa vasa
eorū et camelos eorū tollēt sibi:
et vocabūt sup eos formidinem
in circuitu ei⁹. **Fugite:** abite ve-
hementer: in voraginibz sedete
q̄ habitatis alor ait dñs. **Inuit**

mias

erunt contra vos naborchodonosor
rex babilonis consiliū: et cogita-
uit aduersus vos cogitationes.
Consurgite et ascendite ad gēte
quietā: et habitātem cōfidenter
ait dñs. **N**ō ostia nec pedes eis
soli habitabūt. **E**t erūt cameli
eorū in direptionē: et multitudo
iumentorū in predā et dissipam
eos in omnē ventū qui sunt at-
tonsi in comā: et ex omni cōfinio
eorū adducā iteritū sup eos ait
dñs. **E**t erit asor in habitaculū
draconū: deserta usq; in eternū.
Nō manebit ibi uir: nec incoler
eam filius hominis. **Q**uod factū est
verbū dñi ad iheremiā pphētā
aduersus elam in principio regni
sedechie regis iuda dicens. **H**ec
dicit dñs exercitū. **E**cce ego co-
fringā arcum elam et sumam
formidīnē eorū: et inducā super
elā quatuor vētos a quatuor plagis
reli. et vētilabo eos i oēs ventos
istos: et nō erit gēs ad quā nō
pueniāt pfugī elam. **E**t pauere
faciā elam corā inimicis suis.
et in cōspectu querentū animā
eorū. **E**t adducā sup eos malū:
iram furoris mei dicit dñs. **E**t
mittam post eos gladiū donec
consumā eos: et ponam solū
meū in elam: et predā inde reges
et principes ait dñs. **I**n nouissi-
mis aut dieb; reuertī faciā cap-
tiuos elam dicit dñs. **L**

Verbū quod locutus ē dñs de
babilone et de terra calde-
orū: in manu iheremie pphete.
Annūciate in gentib;: **E**t audi-
tum facite. **I**euare signū: predi-
cate: et nolite celare. **D**icite. rap-
ta est babilon. cōfusus est bel:
victus est marodach. **C**onfusa
sunt omnia sculptilia eorū: supe-
rata sunt idola eorū. **Q**uoniā
ascendet cōtra eam gens ab aq-
lone: quā ponet terrā eius in soli-
tudinē: et non erit qui habitet
in ea ab homīe usq; ad pecus.
Et mori sunt: et abierūt. **I**n die-
bus illis et in tempore illo ait
dñs. venient filij isrl ipi. et filij
iuda simul. **A**mbulātes et flen-
tes pperabūt: et dñm deū suū q-
rent. **I**n syon interrogabūt viā:
huc facies eorū venient: et appo-
nentur ad dñm federe sempiter-
no. quod nulla oblivione delebit.
Gregē perditus factus est populus
meus: pastores eorū seduxerūt
eos: fecerūtq; vagari in montib;
De monte in collē trāsierūt: obli-
ti sunt cubilis sui. **O**mnes quī iue-
nerūt comedērūt eos: et hostes
eorū dixerūt. **N**ō peccauim⁹: p-
ro quō peccauerūt dñs decori in-
sticie: et reprobationē patrū eorū
dñs. **R**ecedite de medio babilo-
nis: de terra caldeorū egredimur:
et estote quasi hedi ante greges:
Quā ecce ego suscitabo et addu-

tam in babilonē congregationē
 gentiū magnarū de terra babilonis.
 et parabūtur adūsus eam: et inde capiet. Sagitta eius
 q̄si viri fortis interfectoris: nō re-
 uertetur vacua. Et erit caldea in
 predā: oēs vastātes eā replebū-
 tur ait dñs. Quoniā exultatis
 et magna loquimī diripientes
 hereditatē meā: quā effusi estis
 sicut vituli sup herbā: et mugī-
 tis sicut thauri. Cōfusa est mā-
 v̄ra nimis: et adequata pulueri
 q̄ genuit vos. Ecce nouissima
 erit in gentibz: deserta in via et
 arens ab ira dñi. nō inhabita-
 bitur: sed redigēt tota in solitu-
 dinē. Om̄s qui trāsibit per ba-
 bilonē stupebit: et sibilabit sup
 vniūsis plagis eius. Prepara-
 mini cōtra babilonē per circui-
 tū. Om̄es q̄ intenditis arcū de-
 bellate eā: nō parcatis iaculis:
 q̄a dñs peccauit. Clamate adū-
 sus eā. Ubique dedit manū. Ceci-
 derūt fundamēta eius: destructi
 sunt muri eius: quā ultio dñi ē.
 Vltionē accipite de ea. Sicut fe-
 rit. facite ei. Dilp̄gite satorē de
 babilone: et tenētem falcē in tē-
 pore messis a facie gladii colū-
 be. Vniūsq; ad pplm suū dū-
 retur: et singuli ad terrā suā fu-
 gient. Gregē disp̄lus isrl: leones
 elecerūt eum. Primus comedit
 eum rex assur: iste nouissimus

exossauit eū nabuchodonosor
 rex babilonis. Propterea hec
 dixit dñs exercitū. dñs israhel.
 Ecce ego visitabo regē babilo-
 nis et frā ei? sicut visitauī regē
 assur: et reducam isrl ad habita-
 culū suū. Et pascet carmelus et
 basan: et in mōte ephraim et ga-
 laad saturabit aīa eius. In die-
 bus illis et in tēpore illo ait do-
 min⁹ quereēt iniquitas israhel et
 nō erit: et peccatum iuda et nō
 inueniet: quā p̄pici⁹ ero eis quos
 reliquero. Sup frā dñantiū al-
 cende: et sup habitatores eius
 visita. Dissipa et interfice q̄ post
 eos sūt ait dñs: et fac iuxta oīa
 que p̄cepi tibi. Vox belli in ira:
 et cōtricio magna. Quō cōtrac-
 tus est. et cōtritus malleus vni-
 uerse terre: Quō uersa est in de-
 sertū babilon in gentibz: Nāq;
 auī te et capta es babilon et ne-
 sciebas: innēta es et app̄hensa:
 quā dñm prouocasti. Aperuit
 dñs thesaurū suū et protulit vasa
 ire sue: quā opus est dñs deo ex-
 ercitiū in terra caldeor. Venite
 ad eā ab extremis terre finibus:
 aperite ut reeāt qui cōtulcēt eā.
 Tollite de via lapides. et redigi-
 te in aceruos: et interficite eam:
 nec sit quicq; reliquū. Dissipate
 vniūsos fortes eius: descendāt
 in occisionē. De eis q̄a uenit di-
 es eor: tēpus visitationis eor.

mias

Dox fugientium et eorum qui euaserunt
de terra babilonis: ut annunciet
in syon ultionem domini dei nostri: ulti-
onem templi eius. **A**nnunciate in
babilone plurimis: omnibus qui
tendunt arcum. **C**onsistite aduersus
eam per gyrum: et nullus euadat.
Reddate ei secundum opus suum: iux-
ta omnia que fecit facite illi. quia
contra dominum erecta est: aduersum
sanctum israel. **P**ropterea cadent iuue-
nes eius in plateis eius: et omnes
uiri bellatores eius conticescent in
die illa ait dominus. **E**cce ego ad te
superbe dicit dominus deus exercituum:
quia uenit dies tuus: tempus uisitatio-
nis tue. **E**t cadet superbus et cur-
ruet: et non erit qui suscitaret eum.
Et succendat ignem in urbibus eius:
et deuorabit omnia in circuitu ei-
us. **H**ec dicit dominus exercituum. **L**a-
lumina sustinent filii israel et filii
iuda simul. **O**mnes qui ceperunt eos
tenent: nolunt dimittere eos. **R**e-
demptor eorum fortis: dominus exerci-
tuum nomen eius. **I**udicio defendet
causam eorum: ut evertat ter-
ram et commoueat habitatores
babilonis. **G**ladius ad calcos
ait dominus: et ad habitatores babi-
lonis et ad principes et ad sapie-
tes eius. **G**ladius ad diuinos eius:
qui stulti erunt. **G**ladius ad fortes
illius: qui timebunt. **G**ladius ad
equos eius. et ad currus eius.
et ad omne vulgus eius quod est in

medio eius: et erunt quasi mulie-
res. **G**ladius ad thesauros eius:
qui diripiunt. **S**iccitas super aquas eius
erit et arescet: quia terra sculptiliu
est: et in portentis: gloriantur.
Propterea habitabunt draco-
nes cum fatuis ficariis: et habi-
tabunt in ea strutiones. **E**t non
inhabitabit ultra usque in impi-
tenuum: nec exerceat usque ad gene-
rationem et generationem. **S**icut
subuertit dominus sodomam et go-
morrah et uirginos eius. ait dominus.
Non habitabit ibi uir: et non in-
colet ea filius hominis. **E**cce populus
ueniet ab aquilone et gens ma-
gna: et reges magni consurgent
a finibus terre. **A**rcum et scutum app-
hendent: crudeliter sunt et immiseri-
cordes. **D**ox eorum quasi mare so-
nabit. et super equos ascendent
sicut uir paratus ad prelium contra
te filia babilonis. **A**udiuit rex
babilonis famam eorum: et dissolu-
te sunt manus eius. **A**ngustia app-
hendit eum: dolor quasi parturi-
ente. **E**cce quasi leo ascendet de super-
bia iordanis ad pulcritudinem
robustam: quia subito currere faci-
am eum ad illam. **E**t quis erit electus
quem proponam ei? **Q**uis enim similis
mei: et quis sustinebit me? **E**t quis est
iste pastor: qui resistat uultui meo?
Propterea audite consilium do-
mini quod in mente concepit aduersum
babilonem: et cogitationes eius

quas cogitavit sup terrā calde-
orū. Nisi detraheret eos paruuli
gregū: nisi dissipatū fuerit cū ip-
sis habitaculū eorū. A voce rap-
tūitatis babilonis cōmota est
terra: et clamor inter gentes au-
ditus est.

Hec dicit dñs. Ecce ego sus-
citabo sup babilonē: et su-
per habitatores ei⁹ q̄ cor suū le-
uauerūt cōtra me quasi ventū
pestilentē: et mittā ī babilonē vē-
tilatores et ventilabūt eam. Et
demolietur terrā eius: quā vene-
runt sup eam undiq; in die af-
flictionis eius. Nō tendat q̄ tē-
dit arcū suū: et nō ascendet lori-
catus. Nolite parcere inuenib;
ei⁹: interficite omnē miliciā ei⁹.
Et cadent interfecti in terra calde-
orū: vulnerati in regionib; ei⁹.
Quā nō fuit viduat⁹ israhel et
iuda a dño deo suo: dño exerci-
tū. Terra aut̄ eorū repleta ē de-
licto a scto isrl. Fugite de me-
dio babilonis: ut saluet unus-
quisq; aīam suā. Nolite tacere
sup iniquitatem ei⁹: quā tempus
ultionis eius ē dño: vīctitudi-
nem ipse retribuet ei. Calix au-
reus babilon in manu dñi: in-
ebriās omnē frā. De vino eius
biberūt gentes: et ideo cōmote
sunt. Subito cecidit babilon:
et cōtrita est. Ululate sup eam:
tollite resinā ad dolorē ei⁹ si for-

te sanet. **J**urauim⁹ babilonē:
et nō ē sanata. Derelinquam⁹
eam: et eamus unusquisq; in f-
rā suā. Quā peruenit usq; ad ce-
los iudiciū eius: et eleuatū ē us-
q; ad nubes. Protulit dñs iu-
sticias n̄as: venite et narrem⁹
in syon opus dñi dei n̄i. **A**ru-
te sagittas: et implete pharetras.
Suscitauit dñs spiritū regum
medorū: et cōtra babilonē mēs
eius ē: ut pdat eam. Quā ultio
dñi est: ultio tēpli sui. **S**up mu-
ros babilonis leuate signum:
augete custodiā. **L**euate custo-
des: p̄parate insidias: quā cogi-
tauit dñs et fecit quicūq; locu-
tus est cōtra habitatores babi-
lonis. **Q**ue habitas sup aquas
multas locuples in thesauris:
venit finis tuus: pedalis p̄cisio-
nis tue. **J**uravit dñs exercitū p
aīam suā: quā replebo te homi-
nib; quasi bruchis: et super te re-
leuma cantabit. **Q**ui fecit terrā
in fortitudine sua: p̄parauit or-
bem in sapiētia sua: et prudētia
sua extendit celos. **D**ate eo vo-
ces: multiplicant̄ aque in celo.
Qui leuat nubes ab extremo f-
re: fulgura in pluuiā fecit: et p-
duxit ventos de thesauris suis.
Sicut⁹ factus est om̄is homo
a scientia: confusus est om̄is con-
flator ī sculptili. **Q**uia mendax
est cōflatio eius: nec est spirit⁹ ī

mias

eis. **D**ana sunt opa et risu dig-
 na: in tempore visitationis sue
 peribunt. **N**on sicut hec pars ia-
 cob. **Q**uia q̄ fecit om̄ia ipse est:
 et isrl̄ sceptrū hereditatis ei⁹: do-
 minus exercitū nomen eius.
Collidis tu michi vasa belli: et
 ego collidā in te gentes: et disp-
 dā in te regna. **C**ollidā in te equū
 et equitē eius: et collidā in te cur-
 rum et ascensore eius. et collidā
 in te virū et mulierē. **E**t collidā
 in te senem et puerū: et collidā in
 te iuuenē et virginē. **E**t collidā
 in te pastore et gregem eius: et
 collidā in te agricolā. et iugale
 eius. **E**t collidam in te duces et
 magistrat⁹: et reddā babiloni
 et cunctis habitatorib⁹ caldeo-
 rum om̄e malū suū. qđ fecerūt
 in syon in oculis vris ait dñs.
Ecce ego ad te mōs pestifer ait
 dñs: qui corrumpis uniusam
 terrā. **E**t extendā manū meam
 super te et euoluā te de petris: et
 dabo te in mōtem cōbustionis.
Et nō tollā de te lapidem in an-
 gulū et lapidē in fundamenta:
 sed p̄ditus in eternū eris ait do-
 minus. **L**euate signū in terra:
 clāgite bucina in mōtib⁹. **S**ac-
 rificate sup eā gentes: annūcia-
 re contra illam regib⁹ ararath
 mēni et ascenez: numerate cō-
 tra eā tapfar. **A**dducite equū
 quasi brachiū aculeatū. **S**anc-

tificate contra eam gētes: reges
 medie. **D**uces eius. et uniuersos
 magistratus eius: cunctamq;
 terrā potestatis ei⁹. **E**t cōmoue-
 bitur terra et cōturbabit⁹: quia
 euigilauit contra babilonē co-
 gitatio dñi: ut ponat terrā ba-
 bilonis desertā et in habitabilē.
Lessauerūt forres babilonis a
 p̄lio: habitauerūt in presidijis.
Deuoratu est robore cor: et fac-
 ti sunt quasi mulieres. **I**ntensa
 sunt tabernacula eius: contriti
 sunt pedes eius. **C**urrēs obuiā
 currenti veniet et nūci⁹ obui⁹
 nūciātī: ut annūciat regi babi-
 lonis q̄a capta est ciuitas eius
 a summo usq; ad summum:
 et vada preoccupata sunt. **E**t
 paludis intense sunt igni: et vi-
 ri bellatores turbati sunt: q̄a
 hec dicit dñs exercitū de⁹ isrl̄.
Filia babilonis quasi area: tē-
 pus triture eius. **A**dhuc modi-
 cum: et veniet temp⁹ messioni⁹
 ei⁹. **C**omedit me: deuorauit me
 nabuchodonosor rex babilonis.
Reddedit me quasi vas inane.
Absorbuit me q̄si draco: reple-
 uit ventrē suū teneritudine me-
 a: et eiecit me. **I**niquitas adūsum
 me. et caro mea sup babilonē
 dicit habitatio syon: et sanguis
 meus sup habitatores caldee
 dicit ih̄slm. **P**ropt̄ea hec dicit
 dñs. **E**cce ego iudicabo causā

tuā: et ulciscar ultionem tuā. Et desertū faciā mare eius: et sicca-
bo venā eius. Et erit babilō in
tumulos: habitatio draconū
stupor et sibilus: eo q̄ non sit
habitator. Siml̄ ut leones ru-
gient: egrediēt̄ comas veluti ca-
tuli leonū. In colore eorū ponā
potus eorū: et inebriabo eos ut
sopiantur et dormiant somnū
sempiternū: et non cōsurgāt di-
xit dñs. Deducā eos q̄si agnōs
ad victimā: et quasi arietes cū
hedis. Quō capta est lesach. et
cōprehensa ē inclita uniuēse ter-
re: Quō facta ē in stuporem ba-
bilon inter gentes: Et ascendit
sup babilonē mare: multitudi-
ne fluctuū eius operata est. Fac-
te sunt ciuitates eius ī stuporē:
fra inhabitabilis et deserta: fra
in qua nullus habitet nec tran-
siet per eam filius hoīs. Et visi-
tabo sup bel in babilone: et ei-
ciam qd̄ absorbuerat de ore ei⁹:
et nō cōfluent ad eam ultra gē-
tes. Siquidē et murus babilo-
nis corruet. Egredimini de me-
dio eius p̄plus meus: ut saluet
unusquisq; animā suā ab ira
furoris dñi. Et ne forte molles-
cat cor v̄rm: et t̄meatis auditū
qui audiet̄ in terra. Et veniet in
anno auditio. et post hūc annū
auditio et iniquitas in terra: et do-
minator sup dñatorem. Prop

terea ecce dies veniunt. et visita-
bo sup sculptilia babilonis: et
om̄is terra eius cōfunder̄: et uni-
uersi interfec̄ti eius cadēt in me-
dio ei⁹. Et laudabūt sup babi-
lonē celi et terre et om̄ia que in
eis sunt: q̄a ab aqlone venient
ei predones ait dñs. Et quō fe-
cit babilon ut caderēt occisi in
isrl̄: sic de babilone cadēt occisi
in uniuēsa fra. Qui fugitis gla-
diū venite: nolite stare. Hecor-
damini p̄cul dñi: et ih̄sm ascē-
dat sup cor v̄rm. Cōfusi sum⁹:
quoniā audiui⁹ obprobriū.
Operuit ignominia facies no-
stras: qm̄ venerūt alieni super
sāctificationē dom⁹ dñi. Prop-
terea ecce dies veniūt ait dñs. et
visitabo sup sculptilia eius: et
in om̄i terra ei⁹ mugiet vulne-
rat⁹. Si ascenderit babilon in
celū et firmauerit ī excelso robur
suū: a me veniēt vastatores ei⁹
ait dñs. Vox clamoris de babi-
lone. et cōtrictio magna de terra
caldroꝝ: qm̄ vastauit dñs babi-
lonē et p̄didit eē ea voce mag-
nā: et sonabūt fluctus eorū q̄si
aque multe. Dedit sonitū vox
eorū: q̄a venit sup eam id est su-
p babilonē p̄edo. Et app̄chen-
si sunt fortes eius: et emarcuit
arcus eorū: q̄a fortis ultor dñs
reddēs retribuet. Et inebriabo
p̄ncipes eius et sapiētes ei⁹: du-

res ei⁹ ⁊ magistrat⁹ eius et for-
tes eius. Et dormiet somnum
sempiternū: ⁊ nō exurgēscentur
ait rex: dñs exercitū nomē ei⁹.
Hec dicit dñs exercitū. Mur⁹
babilonis ille altissim⁹ suffosi-
one suffodiet⁹: ⁊ porte eius excel-
se igne cōburent⁹: et labores po-
pulorū ad nichilū et gentiū in
igne erūt et disperibūt. Verbum
qd̄ p̄cepit iheremias ppheta sa-
raye filio nerie filij maasie. cū
pergeret cū sedechia rege in ba-
bilonem: ī āno quarto regni ei-
us. Baraias autē erat p̄nceps
prophetie. Et scripsit iheremias
om̄e malū qd̄ ventur⁹ erat sup
babilonē in libro uno: omnia
verba hec que scripta sunt con-
tra babilonē. Et dixit iheremias
ad sarayā. Cum veneris in ba-
bilonē ⁊ videris ⁊ legeris om̄ia
verba h̄c dices. Dñe tu locut⁹ es
cōtra locū istū ut disperdes eū:
ne sit q̄ in eo habitet ab homīe
usq; ad pecus: ⁊ sit perpetua so-
litudō. Cūq; cōpleueris legere li-
brū istū: ligabis ad eū lapidē
et p̄icies illū in mediū eufratē:
⁊ dices. Sic submerget babilō:
⁊ non cōsurgēt a facie afflictio-
nis quā ego adduxi sup eam:
et dissoluet⁹. Hucusq; verba ihe-

Ilius **LIII** remie.
viginti et un⁹ anni erat se-
dechiā cum regnare cepisset: et

undecim annis regnavit in ihe-
rusalē. Et nomen m̄ris ei⁹ ami-
thal: filia iheremie de lobna. Et
fecit malū ī oculis dñi iuxta oīa
que fecerat ioachim: qm̄ furor
dñi erat in iherlm et ī iuda usq;
quo p̄iceret eos a facie sua. Et
recessit sedechias a rege babilo-
nis. Factum est autē in āno no-
no regni eius in mense decimo.
decima die mensis venit nabu-
chodonosor rex babilonis ip̄e
⁊ om̄is exercitus eius adversus
iherlm et obsederūt eā: ⁊ edifica-
verunt cōtra eā munitiones in
circuitu: et fuit ciuitas obsesta
usq; ad undecimū annū regni
sedechie. Mense autē quarto no-
na die mensis obtinuit fames
ciuitatē: et nō erāt alimēta po-
pulo fce. Et dirupta est ciuitas:
et om̄es viri bellatores eius fu-
gerūt: reierūtq; de ciuitate noc-
te per viā porte que est inter du-
os muros ⁊ ducit ad ortum re-
gis caldeis obsidentib; urbē in-
giro: et abierūt per viā que du-
cit ī heremū. Persecut⁹ est autē
caldeorū exercitus regē: et apphē-
derūt sedechiā in deserto quod ē
iuxta ihericho: et om̄is comita-
tus eius diffugit ab eo. Cūq;
cōprehēdissent regē adduxerūt
eū ad regē babilonis in rebla-
tha que est in terra emath: et lo-
cutus est ad eū iudicia. Et iugu-

lauit rex babilonis filios sede-
chie in oculis eius: sed et omnes
principes iuda occidit in rebla-
tha. Et oculos sedechie reuit: et
vinxit eum in cōpedibz. Et addux-
it eum rex babilonis in babilo-
nem: et posuit eum in domo car-
ceris usq; ad diem mortis eius.
In mense autē qnto. decima mē-
sis. ipse est annus decim⁹ nouus
nabuchodonosor regis babilo-
nis: venit nabuzardan pnceps
militie qui stabat coram rege
babilonis in iherlm: et incendit
domū dñi et domū regis et oēs
domus iherlm et omnē domum
magnā igne combussit: et totū
murū iherlm per circuitū destrux-
it cunctus exercitus caldeoꝝ qui
erat cum magistro militie. De
pauperibz autē ppli et de reliquo
vulgo qd remāserat in ciuitate
et de pfugis q trāssugerāt ad re-
gem babilonis et ceteros de mul-
titudine. tñstulit nabuzardan
pnceps militie: de pauperibus
vero tre reliqt nabuzardā prin-
ceps militie vinatores et agrico-
las. Colūnas quoq; ereas que
erāt in domo dñi et bases et ma-
re eneu qd erat ī domo dñi dfe-
gerūt caldei: et tulerūt omne es e-
orū ī babilonē. Et lebetes et crea-
gras et psalteria et fialas et mor-
tariola et oīa vasa erea q in mi-
nisterio fuerāt tulerūt: et ydras

et thimiamateria et urceos et pel-
ues et candelabra et mortaria et
cyatos. Quotq; aurea aurea:
et q̄tq; argētea argentea. Tulit
magister militie colūnas duas
et mare unū. et vitulos duode-
cim ereos q erāt sub basibz: q̄s
fecerat rex salomō in domo do-
mini. Nō erat pōdus eris oīm
vasorū horū. De colūnis autē: de-
cem et octo cubiti altitudinis e-
rāt in colūna vna: et funiculus
duodecim cubitorū circūibat eā.
Porro grossitudo ei⁹ quatuor
digitorū: et intrinsec⁹ caua ēat:
et capitella sup utrāq; erea. Al-
titudō capitelli vnius quīq; cu-
bitorū: et retiacula et malagra-
nata supra coronā in circuitū:
omīa enea. Et fuerūt malagra-
nata nonaginta sex depēdencia:
et omīa malagranata centum
retiaculis circūdabant. Et tulit
magister militie saraim sacdo-
tem primū: et sophoniā sacdo-
tem scdm: et tres custodes vesti-
buli. Et de ciuitate tulit eunuch-
um unū q erat ppositus sup vi-
ros bellatores: et septē viros de
hīs qui videbāt faciē regis qui
inuēti sunt in ciuitate: et scribā
pncipem militū q pbabat tyro-
nes: et sexaginta viros de ppo
fre qui inuēti sūt ī medio ciuita-
tis. Tulit autē eos nabuzardā
magister militie: et duxit eos

Tmii

ad regē babilonis in reblatha.
Et percussit eos rex babilonis: et
interfecit eos in reblatha in fra-
emath. **E**t translatus ē iuda de
terra sua. **I**ste est ipſus quē trāſ-
tulit nabuchodonosor in āno
ſeptimo: iudeos tria milia. et vi-
ginti tres. **I**n anno octauodeci-
mo nabuchodonosor trāſtulit
de iherl'm aīas octingētaſtrigin-
taduas. **I**n āno vicesimo tertio
nabuchodonosor trāſtulit na-
buzardā magiſter militie aīas
iudeorū ſeptingētas quadragi-
ta qnq;. **O**mnes ergo aīe: qua-
tuor milia ſeſcentē. **E**t factū eſt
in triceſimo ſeptimo anno trāſ-
migrationis ioachin regis iu-
da duodecimo menſe vicesima
quinta mēſis eleuauit euilmero-
dach rex babilonis ipſo anno
regni ſui caput ioachi regis iu-
de. et eduxit eum de domo carce-
ris: et locutus eſt cum eo bona.
Et poſuit thronū ei⁹ ſuper thro-
nos regū qui erāt poſt ſe in ba-
bilonē: et mutauit veſtimenta
carceris eius: et comedebat pa-
nem corā eo ſemp cūctis dieb;
uite ſue. **E**t cibaria eius cibaria
perpetua dabāt ei a rege babi-
lonis ſtatuta p ſingulos dies:
uſq; ad diē mortis ſue cūctis
diebus uite eius. **I**napiunt la-
mentationes ieremie que ty-
noth hebraice inſcribuntur.

Et factū ē poſt
q; i captiuita-
tē redact⁹ ē iſrl
et iherl'm deſer-
ta ē: ſedit ihere-
mias ppheta

fleus et plāxit lamentatione hac
i iherl'm: et amaro animo ſuſpi-
rans et eiulans dixit. **Alaph.**

Quomodo ſedet ſola ciuitas
plena pſo. **F**acta ē qſi vidua
dn̄a gentiū: pnceps pūnciay
facta ē ſub tributo **Beth.**

Plorans plorauit in nocte: et lacri-
me eius in maxillis eius. **N**on
eſt qui cōſolet eam: neq; omnibus
caris eius. **O**mnes amici eius
ſpreuerūt eā: et facti ſunt ei inī-
mici. **Gimel.**

Migrauit iudas
propt afflictionē et multitudinē
ſeruitutis. **H**abitauit inter gē-
tes: nec inuenit requiē. **O**mnes
pſecutores eius apphenderunt
eam inter anguſtias. **Delech.**

Die syon: eo q; non ſint qui ve-
niant ad ſolēnitatem. **O**mnes
porte eius deſtructe: ſacerdotes
eius gementes. **V**irgines eius
ſqualide: et ipſa oppreſſa amari-
tudine. **He.** **F**acti ſunt hoſtes
eius in capite: et inimici eius lo-
cupletati ſūt: q̄a dn̄s locut⁹ eſt
ſup eā ppter multitudinem inī-
quitatū eius. **P**aruuli eius du-
cti ſūt i captiuitatē: ante faciem
tribulātis. **Vau.** **E**t egreſſus

est a filia syon omnis decore eius.
Facti sunt principes eius velut arietes non inuenientes pascua: et abierunt absque fortitudine ante faciem subsequētis. **Zay** Recordata est iherusalem dierum afflictionis sue: et peruationis omnium desiderabilium suorum: quod habuerat a diebus antiquis: cum caderet populus eius in manu hostili: et non esset auxiliator. **V**iderunt eam hostes: et deriserunt sabbata eius. **Hech** Peccatum peccauit iherusalem: propterea instabilis facta est. Omnes qui glorificabant eam spreuerunt illam: quia viderunt ignominiam eius. **I**psa autem gemit: et conuersa retrosum. **Theth** Sordes eius in pedibus eius: nec recordata est finis sui. **D**eposita est vehementer: non habens consolatorem. **V**ide domine afflictionem meam: quoniam erectus est inimicus meus. **Joth** Manum suam misit hostis ad omnia desiderabilia eius: quia vidit gentes ingressas sanctuarium suum: de quibus preceperas ne intrarent in ecclesiam tuam. **Caph** Omnis populus eius gemit: et querens panem. **D**ederunt preciosa quoque pro cibo: ad reforescendam animam. **V**ide domine et considera: quoniam facta sum vilis. **Lamech** Vos omnes qui transitis per viam attendite et videte: si est dolor sicut dolor meus. **Q**uoniam vindemiauit me ut locutus est dominus: in die ire

furoris sui. **Mem** De recesso misit ignem in ossibus meis: et erudiuit me. **E**xpādit recte pedibus meis: conuertit me retrosum. **P**osuit me desolatam: tota die merore confectam. **Qun** Vigilauit iugum iniquitatum mearum in manu eius: duolute sunt et imposite collo meo. **I**nfirmata est virtus mea: dedit me dominus in manum de qua non potero surgere. **Samedh** Abstulit omnes magnificos meos dominus de medio mei: vocauit aduersum me tempus: ut coteret electos meos. **T**orcular calcavit dominus virginem filie iuda. **Ayn** Circueo ego plorans et oculus meus deductus aquas: quia longe factus est a me consolator: conuertens animam meam. **F**acti sunt filii mei perditii: quoniam inualuit inimicus. **Dhe** Expādit syon manus suas: non est qui consoletur eam. **M**adavit dominus aduersum iacob: in circuitu eius hostes eius. **F**acta est iherusalem quasi polluta menstruus inter eas. **Sade** Inustus est dominus: quia os eius ad iracundiam provocauit. **A**udite obsecro uniuersi populi: et videte dolorem meum. **V**irgines mee et iuvenes mei abierunt in captiuitatem. **Coph** Vocauit amicos meos: et ipsi de-reperunt me. **S**acerdotes mei et senes mei in urbe consumpti sunt: quia quesierunt cibum sibi ut refores-

larēt aīas suas. **Res** Vide dñe
qm̄ tribulor: tribulat⁹ est vter
meus. Subūsum ē cor meū in
memetīpa: quoniā amaritudi-
ne plena sum. Foris interficit
gladiis: et domi mors similis
ē. **Sm** Audierūt q̄a īgemisco
ego: et nō est q̄ cōsole⁹ me. Om-
nes inimici mei audierunt ma-
lum meū: letati sunt qm̄ tu feci-
sti. Adduxisti diē cōsolationis:
et fient siles mei. **Thau** Ingre-
diat⁹ omne malū eorū corā te: et
deuindemia eos sicut vindemia-
sti me p̄p̄ oēs inīqtates meas.
Multi enī gemit⁹ mei: et cor me-
um merens. **Alaph**
Quomodo obtegit caligine
in furore suo dñs filiam syon.
Proiecit de celo in terrā inclitā
isrl: et nō est recordat⁹ scabelli
pedum suorū in die furoris sui.
Beth Precipitauit domin⁹ nec
pep̄cit om̄ia speciosa iacob: de-
struxit ī furore suo munitiones
virginis iuda et deiecit in terrā:
polluit regnū et p̄ncipes eius.
Symel Cōstregit in ira furoris
sui om̄e cornu israhel: auertit
retrosum dexterā suā a facie in-
imici: et succendit in iacob qua-
si ignē flāme deuorātis in giro.
Deleth Tenebat arcū suū qua-
si inimicus: firmavit dexterā su-
am quasi hostis: et occidit om-
ne qd̄ pulcrum erat visu. In ta-

bernaculo filie syon effudit q̄si
ignē indignationē suā. **He**
Factus est dñs velut inimic⁹.
precipitauit isrl. Precipitauit
oīa mem̄ia eius: dissipauit mu-
nitiones eius: et repleuit in filia
iuda humiliatū et humiliatā.
Yau Et dissipauit quasi om̄i
tentoriū suū: demolitus ē taber-
naculū suū. Oblivioni tradi-
dit dñs in syon festiuitatē et sab-
batū: et in obprobriū et indig-
nationē furoris sui regē et sacer-
dotem. **Zay** Repulit dñs alta-
re suū: maledixit sanctificatio-
ni sue: tradidit ī man⁹ inimici
muros turrū eius. Dore dede-
runt in domo dñi: sicut ī die so-
lemni. **Heth** Cogitauit dñs dis-
sipare murū filie syon: tenebat
funiculū suū et non auertit ma-
nū suā a p̄dicatione. Iuxitq; ate-
murale: et mur⁹ parit dissipā-
tus est. **Theth** Defixe sunt in f-
ra porte eius: p̄didit et cōtriuuit
vixes eius: et regē eius et p̄nci-
pes eius in gentib;. Nō est lex:
et p̄phete eius nō inuenerūt visi-
onē a dño. **Ioch** Sederūt in f-
ra: conticuerūt senes filie syon:
cōspexerunt cinere capita sua.
Accincli sunt cilicijs. Abierūt
ī f̄ra capita sua virgines iheru-
salem. **Laph** Defecerūt p̄ lacri-
mis oculi mei: cōturbata sunt
viscera mea. Effusus est in f̄ra

tecor meū sup ditionē filie po-
puli mei: cū deficeret paruulus
et lactēs ī plateis oppidi. **Lameth**
Matribus suis dixerūt ubi ē trī-
tū et vinū: cū deficerēt quasi
vulnerati ī plateis ciuitatis: cū
regalarēt aīas suas in sinu ma-
trū suarū. **Mem** Cui cōparabo
te. uel cui assimilabo te filia ihe-
rusalē: Cui eequabo te. et cōso-
labo: te uirgo filia syon: Mag-
na enī uelut mare cōtritiō tua.
Quis medebit tui: **Qum** Pro-
phete tui uiderūt tibi falsa et stul-
ta: nec aperiebāt inīqtatē tuā:
ut te ad penitentiā. puocarent.
Viderūt aut tibi assumptiones
falsas et rectiones. **Sameth**
Plausērūt sup te manibz omīes
trāsēntes per uia: sibilauerunt
et mouērūt capita sua sup filiā
ihrlm: heccine est urbs dicentes
pfecti decoris: gaudiū unīse ē-
re. **Phē** Aperuerūt sup te os
suū omīes inimici tui: sibilauē-
rūt et fremuerūt dentibz suis: et
dixerūt deuorabimur. **En.**
Ista est dies quē respēctabam?
inuenimur. uidimus. **Ayn**
Fecit deus que cogitauit: com-
pleuit sermonē suū quē ppepe-
rat a diebz antiqis. Destruxit et
nō pepercit: letificauit sup te in-
imicū: et regaltauit cornu hostiū
tuorū. **Sate** Clamauit cor eo-
rum ad dñm: sup muros filie

syon. Deduc q̄si torrentem lacri-
mas per diē et noctē: nō des re-
quiem tibi: neq; taceat pupilla
oculi tui. **Coph** Cōsurge: lau-
da in nocte ī pncipio uigiliarū:
effunde sicut aquā cor tuū ante
aspēdū dñi. Teua ad eū man-
tuas pro aīa paruulorū tuorū:
qui fame pereūt in capite omī
cōpitorū. **Bes** Vide dñe et cō-
sidēra: quē uindemiaueris ita.
Ergo ne comedēt mulieres fru-
ctū suū: paruulos ad mēsurā
palme: Si occidit in sanāuari-
o dñi. sacerdos et ppheta: **Sin**
Iacerūt in tra foris puer et se-
nē: uirgines mee et iuuenes mei
occiderunt in gladio interfecisti
ī die furoris tui: percussisti: nec
miseris es. **Thau** Vocasti q̄si
diem solennē q̄ terret ut me de-
circuitu: et nō fuit in die furoris
dñi q̄ effugeret et relinqueretur.
Quos eduxi et emicui: mi-
mū me? cōsumpsit eos. **Aleph**
Ego uir uidēs paupertatem
meā: in uirga indignati-
onis ei. **Aleph** Me minauit
et adduxit in tenebris: et nō ī lu-
cē. **Aleph** Tantū in me uertit:
et conuētit manū suā tota die.
Beth Detusta fecit pellē me-
am et carnē meā: cōtrivit ossa
mea. **Beth** Edificauit in giro
meo: et circū dicit me uelle et la-
bore. **Beth** In tenebrosis col-

m

locavit me: quasi motuos sempi-
ternos. **Simele** Circūedificavit
adūsum me ut non egrediar:
aggrauavit compedē meum.
Simele Sed et clamaui et cū
rogaui: reclusit orationem
meā. **Simele** Reclusit vias me-
as lapidib; quadris: semitas
meas subūit. **Deleth** Versus in-
sidias factus est michi: leo ī ab-
condito. **Deleth** Semitas me-
as subūit et cūfregit me: posuit
me desolatā. **Deleth** Terebat arcū
suū: et posuit me quasi signū ad
sagittā. **He** Misit in renibus
meis filias pharetre sue. **He**
Factus sum in derisum omni po-
pulo meo: canticum eorum to-
ta die. **He** Repleuit me ama-
ritudinibus: inebriauit me ab-
sinthio. **Vau** Et cūfregit ad mi-
merū dētes meos: cibauit me ci-
nere. **Vau** Et repulsa ē aīa me-
a: oblitus sum bonorū. **Vau**
Et dixi perit finis meus et spes
mea a dñō. **Zay** Recordare
paupertatis et transgressionis mee:
absinthij et fellis. **Zay** Me-
moriam memor ero: et tabesceat ī
me aīa mea. **Zay** Hoc recolēs
ī corde meo: ideo sperabo. **Heeth**
Misericordie dñi quā nō sum? cūp-
ti: quā nō defecerūt miserationes
ei? **Heeth** Noui diluculo: mi-
sera ē fides tua. **Heeth** Pars mea
dñs dixit anima mea: propterea

respectabo eū. **Theth** Bonus
est dñs sperantib; in eū: aīe que-
renti illū. **Theth** Bonū est pre-
stulari cum silentio salutare do-
mini. **Theth** Bonum est viro:
cū portauerit iugū ab adolesce-
cia sua. **Joth** Sedebit solita-
ri⁹ et tacebit: quā leuauit se sup-
se. **Joth** Poneret in puluere os
suū: si forte sit spes. **Joth** Da-
bit pueri se maxillam: satura-
bit opprobrijs. **Caph** Quia
nō repellat in sempiternū dñs. **Caph**
Quia si abiicit et miserebitur: secu-
dū multitudinē misericordiarū suarū.
Caph Non enim humiliavit re-
corde suo: et abiicit filios hominū.
Lamech Ut cōtereret sub pedib;
suis omnes vinctos terre. **Lamech**
Ut declinaret iudiciū viri: in cō-
spectu vultus altissimi. **Lamech**
Ut puerteret hominē ī iudicio
suo: dñs ignorauit. **Mem**
Quis est iste qui dixit ut fieret: do-
mino nō iubente. **Mem** Ex
ore altissimi nō egredientur: nec
mala nec bona. **Mem** Quid
murmurauit homo viuēs: vir
propter peccata sua. **Sun** Breuemur
vias nāas: et queram⁹ et reuer-
tamur ad dñm. **Sun** Teue-
mus corda nāa cū manib;: ad
dñm in celos. **Sun** Nos imi-
tati egim⁹ et ad iracundiā puora-
uim⁹: ideo tu iēgorabilis es.
Samech Percuisti in furore et

percussisti: occidisti nec pepercisti
Sameth Opposuisti nubem tibi:
 ne transeat oratio. **Sameth.**
 Eradicationem et abiectionem po-
 suisti me: in medio populo. **Phy**
 Aperuerunt super nos os suum omnes
 inimici. **Phy** Formido et la-
 queus facta est nobis uaticina-
 tio et correptio. **Phy** Diuisio-
 nes aquarum deduxit oculus me-
 us: in contritione filie populi mei.
Ayn. Oculus meus afflictus
 est nec tacuit: eo quod non esset re-
 quies. **Ayn.** Donec respiceret
 et uideret deus de celis. **Ayn.**
 Oculus meus deprecat⁹ est animam
 meam: in cunctis felicibus urbis mee.
Sade. Venatione ceperunt
 me quasi auem inimici mei gratis.
Sade. Inopla est in lacu uita me-
 a: et posuerunt lapidem super me.
Sade. Inundauerunt aque su-
 per caput meum: dixi peris.
Coph. Inuocaui nomen tuum
 domine: de lacu nouissimo. **Coph**
 Vocem meam audisti: ne auertas
 aurem tuam a singultu meo et cla-
 moribus. **Coph.** Appropinqua-
 sti in die quando inuocaui te: dixi-
 sti ne timeas. **Res** Iudicasti do-
 minie causam anime mee: redemp-
 tor uite mee. **Res.** Vidisti domine
 iniquitatem illorum aduersum me: in-
 dica iudicium meum. **Res.** Vidi-
 sti omnem furorem: uniuersas cogi-
 tationes eorum aduersum me. **Sim**

Audisti opprobrium eorum domine:
 omnes cogitationes aduersum me.
Sim Labia insurgentium michi et
 meditationes eorum: aduersum me
 tota die. **Sim.** Sessionem eorum
 et resurrectionem uide: ego sum
 psalmus eorum. **Thau.** Reddes
 eis uicem domine: iuxta opera manu-
 um suarum. **Thau** Dabis eis
 scutum cordis: laborem tuum. **Thau.**
 Persequeris in furore: et dices
 eos sub celis domine. **Aleph.**

Quomodo obscuratum est au-
 rum: mutatum est color op-
 timus: dispersi sunt lapides sanctu-
 arii in capite omnium platearum. **Seth**
 Filii syon inclinati et amicti auro
 primo: quomodo reputati sunt in uan-
 sa testea: opus manu figuli. **Gimel**
 Sed et lamie nudauerunt ma-
 mam lactauerunt carulos suos
 Filia populi mei crudelis: quasi stre-
 uio in deserto. **Deleth** Adhesit li-
 gua lactentis ad palatum eius in-
 liti: paruuli petierunt panem: et
 non erat qui frangeret eis. **He.**
 Qui uescebantur uoluptuose in-
 terierunt in uis: qui nutriebantur
 in cretulis amplexati sunt sterco-
 ra. **Uau.** Et maior effecta est
 iniquitas filie populi mei peccato sodo-
 morum: que subuersa est in momē-
 to: et non reperit in ea manus.
Zay Candidiores nazarei ei-
 us nix: candidiores lacte: rubi-
 cundiores rubore antiquo: saphi-

Enthält 319 folia, von denen Bl. 196 zum größeren
Teil herausgerissen ist.
5. VIII. 1916.

Nr. 1963 Ausgang: 9.5.1958
I. Schäden: 70 3a
II. Behandlung: 27.07
III. Besonderheiten:

